

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta za
*gradbeništvo in
geodezijo*

Jamova cesta 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500 faks
(01) 42 50 681
tajnistvo@fgg.uni-lj.si

INTERDISCIPLINARNI
DOKTORSKI ŠTUDIJSKI
PROGRAM III. STOPNJE
GRAJENO OKOLJE

Doktorand/-ka:

MATEJA VOLGEMUT

**VPLIV LOKACIJE STORITEV SPLOŠNEGA
POMENA NA RAZVOJ ODPRTEGA
JAVNEGA PROSTORA NA PRIMERU
MAJHNIH MEST V SLOVENIJI**

DOKTORSKA DISERTACIJA

**THE IMPACT OF THE LOCATION OF
SERVICES OF GENERAL INTEREST ON
THE DEVELOPMENT OF OPEN PUBLIC
SPACE IN THE CASE OF SMALL TOWNS IN
SLOVENIA**

DOCTORAL DISSERTATION

Ljubljana, 2020

Univerza
v Ljubljani

Fakulteta
*za gradbeništvo
in geodezijo*

Mentor/-ica: doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek

Somentor/-ica: izr. prof. dr. Alenka Fikfak

Poročevalci za oceno doktorske disertacije:

- doc. dr. Ilka Čerpes
- izr. prof. dr. Sanja Gašparović
- prof. dr. Mojca Golobič

STRAN ZA POPRAVKE

Stran z napako	Vrstica z napako	Napačno je	Pravilno je

»Ta stran je namenoma prazna.«

BIBLIOGRAFSKO-DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

UDK:	338.465:711.435(497.4)(043)
Avtorica:	Mateja Volgemut
Mentorica:	doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek
Somentorica:	izr. prof. dr. Alenka Fikfak
Naslov:	Vpliv lokacije storitev splošnega pomena na razvoj odprtega javnega prostora na primeru majhnih mest v Sloveniji
Tip dokumenta:	doktorska disertacija
Obseg in oprema:	176 str., 28 pregl., 44 graf., 67 sl., 5 pril.
Ključne besede:	odprti javni prostor, storitve splošnega pomena, središča majhnih mest, Slovenija

Izvleček

Naloga se osredotoča na odprti javni prostor v navezavi na centralne dejavnosti. Namen naloge je opisati pomen lokacije odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti, predvsem storitev splošnega pomena, na zaznavo mestnega središča. Glavni cilj naloge je preveriti hipotezo, da povezani lokaciji odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti določata središče mesta, opremljenost z odprtim javnim prostorom pa je povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu in zaznavo podobe mestnega središča. Na podlagi meril in kazalnikov je bila opredeljena širša skupina 33 mest in ožja skupina 8 mest. Na ožji skupini je bila opravljena prostorska analiza, s katero so bili pridobljeni kvantitativni podatki glede opremljenosti mest z odprtim javnim prostorom. Anketni vprašalnik so izpolnjevali prebivalci iz širše skupine mest. Na podlagi prostorske analize in rezultatov ankete smo oblikovali kazalnike, s katerimi smo še dodatno preverjali povezanost odprtega javnega prostora s centralnimi dejavnostmi. Rezultati prostorske analize in ankete so pokazali, da lahko mestno središče opredelimo na kraju, kjer sta lokaciji odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti povezani. Rezultati ankete so pokazali, da sta lokaciji ključni za zaznavo mestnega središča. Ugotovljeno je tudi, da prebivalci v majhnih mestih od vseh tipov odprtega javnega prostora najpogosteje uporabljajo odprti javni prostor v navezavi na centralne dejavnosti. Tako je delno potrjeno tudi, da je prav opremljenost z odprtim javnim prostorom v navezavi na centralne dejavnosti povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu. Ugotovljeno je, da opremljenost mestnega središča z odprtim javnim prostorom bistveno vpliva na zaznavo podobe mesta.

BIBLIOGRAPHIC-DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT

UDC:	338.465:711.435(497.4)(043)
Author:	Mateja Volgemut
Supervisor:	Assist. Prof. Alma Zavodnik Lamovšek, PhD
Co-advisor:	Assoc. Prof. Alenka Fikfak, PhD
Title:	The impact of the location of services of general interest on the development of open public space in the case of small towns in Slovenia
Document type:	Doctoral Dissertation
Notes:	176 p., 28 tab., 44 gra., 67 fig., 5 ann.
Key words:	open public space, services of general interest, centers of small towns, Slovenia

Abstract

This thesis focuses on open public space connected with central activities. The thesis aims to describe the importance of the location of open public space and central activities, especially as regards services of general interest, on the perception of the city centre. The primary goal is to test the hypothesis that two connected locations of open public space and central activities define the city centre, while the presence of open public space is associated with satisfaction with living in the city and the perception of the image of the city centre. Using criteria and indicators, a wider group of 33 cities and a narrower group of 8 cities were defined. The spatial analysis produced quantitative data on the presence of open public space in cities. The survey questionnaire was completed by residents from the wider group of cities. Results from the spatial analysis and the survey showed that the city centre can be defined at the site where the two locations of open public space and central activities are connected. It was also found that, out of all the types of open public space, residents in small cities most often use open public space connected with central activities. This also partially confirmed that the presence of open public space connected with central activities is associated with satisfaction with living in the city. It was found that the presence of open public space in city centres significantly affects the perception of the image of the city.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici doc. dr. Almi Zavodnik Lamovšek in somentorici izr. prof. dr. Alenki Fikfak za vso pomoč in usmeritve pri raziskovalnem delu.

Komisiji za spremljanje raziskovalnega dela in rezultatov raziskave doc. dr. Ilki Čerpes, izr. prof. dr. Sanji Gašparović in prof. dr. Mojci Golobič se zahvaljujem za vse podane predloge za izboljšanje naloge.

Fakulteti za arhitekturo, Univerze v Ljubljani se zahvaljujem za vso izkazano podporo med izobraževanjem v okviru študijskega programa 3. stopnje: doktorskega študijskega programa Grajeno okolje.

Katja, Aljoša in Miha; naloga je nastala za vas

»Ta stran je namenoma prazna.«

KAZALO VSEBINE

BIBLIOGRAFSKO-DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK.....	III
BIBLIOGRAPHIC-DOCUMENTALISTIC INFORMATION AND ABSTRACT.....	IV
ZAHVALA.....	V
KAZALO VSEBINE.....	VII
KAZALO PREGLEDNIC.....	IX
KAZALO GRAFIKONOV.....	XI
KAZALO SLIK.....	XIII
LIST OF TABLES.....	XVI
LIST OF GRAPHS.....	XVIII
LIST OF FIGURES.....	XX
1 UVOD.....	1
1.1 Opredelitev problema.....	1
1.2 Namen raziskovanja odprtega javnega prostora v majhnih mestih.....	4
1.3 Cilji naloge in hipoteze.....	5
1.4 Uporabljene metode in opredelitev ključnih pojmov.....	7
1.5 Struktura doktorske disertacije.....	9
2 TEORETIČNA IZHODIŠČA.....	11
2.1 Nastanek, razvoj in transformacija javnega prostora.....	11
2.1.1 Pregled spoznanj o javnem prostoru.....	15
2.1.2 Sodobni javni prostor ter problemi.....	25
2.1.3 Tipologija, vloga in funkcija javnega prostora.....	28
2.1.4 Vloga javnega prostora.....	30
2.1.5 Koncepti načrtovanja javnega prostora.....	31
2.1.6 Koncepti oblikovanja urbanega prostora in kvaliteta javnega prostora.....	32
2.1.7 Povezava javnega prostora s podobo mesta.....	35
2.2 Opredelitev centralnih dejavnosti.....	36
2.2.1 Pomen centralnih dejavnosti kot storitev za vse prebivalce mesta.....	37
2.2.2 Vloga centralnih dejavnosti v hierarhičnem sistemu naselij.....	37
2.2.3 Vrste centralnih dejavnosti.....	37
2.3 Majhna mesta v slovenskem urbanem omrežju.....	38
2.3.1 Opredelitev majhnih mest v Sloveniji.....	41
3 METODE DELA.....	43
3.1 Izbor majhnih mest v Sloveniji.....	44
3.2 Tipologija odprtega javnega prostora.....	49
3.3 Opredelitev kriterijev za izvedbo prostorske analize.....	50
3.4 Anketni vprašalnik.....	53

3.5 Dodatna preveritev povezanosti odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti	56
3.6 Sinteza.....	58
4 ANALIZA IN REZULTATI	59
4.1 Rezultati prostorske analize odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti na ožjem izboru majhnih mest.....	59
4.2 Odprti javni prostor pred centralnimi dejavnostmi in opredelitev središča majhnega mesta.....	88
4.3 Rezultati ankete.....	90
4.3.1 Kakovost bivalnega okolja in zadovoljstvo z bivanjem v mestu	90
4.3.2 Način potovanja	92
4.3.3 Odprti javni prostor.....	95
4.3.4 Centralne dejavnosti v povezavi z odprtim javnim prostorom	99
4.3.5 Opredelitev središča mesta in njegova podoba	104
4.4 Dodatna preveritev povezanosti odprtega javnega prostora s centralnimi dejavnostmi.....	109
4.4.1 Skupne ugotovitve glede povezanosti odprtega javnega prostora s centralnimi dejavnostmi.....	127
4.4.2 Odprti javni prostor in centralne dejavnosti glede na morfološke enote.....	131
4.5 Sintezni rezultati	132
4.5.1 Povezanost spremenljivk subjektivnega tipa	132
4.5.2 Povezanost spremenljivk subjektivnega in objektivnega tipa.....	139
4.5.3 Hierarhično združevanje mest v podobne skupine.....	146
5 ZAKLJUČEK IN RAZPRAVA.....	153
5.1 Odgovori na raziskovalna vprašanja in potrditev delovne hipoteze	153
5.2 Predlog priporočil in smernic za nadaljnje umeščanje storitev splošnega pomena ter oblikovanja odprtega javnega prostora v majhnih mestih	154
5.2.1 Usmeritve za umeščanje storitev splošnega pomena v središča majhnih mest.....	154
5.2.2 Usmeritve za načrtovanje odprtega javnega prostora v navezavi na storitve splošnega pomena.....	155
5.2.3 Usmeritve za umeščanje storitev splošnega pomena glede na različne kazalnike.....	157
5.3 Prispevek k znanosti in predlogi za nadaljnja raziskovanja.....	158
6 POVZETEK.....	161
7 SUMMARY.....	164
8 VIRI.....	167
PRILOGA A - POJMOVNIK.....	i
PRILOGA B - PRIMER ANKETNEGA VPRAŠALNIKA (GROSUPLJE).....	iv
PRILOGA C - PRIKAZ REZULTATOV ANKETE.....	x
PRILOGA D - ZBRANI PODATKI ZA 33 MEST	lxiv
PRILOGA E - ZBRANI PODATKI ZA 8 MEST	lxv

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Predlog opredelitev različnih vrst javnega prostora (prirejeno po Goodsell, 2003).....	23
Preglednica 2: Vrste urbanih prostorov (prirejeno po Carmoni, 2010).....	29
Preglednica 3: Koncepti oblikovanja javnega prostora (prirejeno po Carmoni et al., 2008).....	33
Preglednica 4: Univerzalne pozitivne lastnosti javnega prostora (prirejeno po Carmoni et al., 2008).....	35
Preglednica 5: Prikaz meril in kazalnikov za širši izbor skupine mest za raziskavo (viri, na katere smo se naslonili pri izboru meril in kazalnikov, so navedeni v preglednici).....	44
Preglednica 6: Razvrstitev slovenskih mest glede na tip tlorisa (kriteriji povzeti/prilagojeni po Drozg, 1998).....	45
Preglednica 7: Mesta iz širše skupine glede na lego v arhitekturni regiji in arhitekturni krajini (Fister, 1993).....	46
Preglednica 8: Izbor 33 mest glede na lego v statističnih regijah.....	47
Preglednica 9: Prikaz kazalnikov za ožji izbor mest (Statistični urad, 2018).....	47
Preglednica 10: Tipologija ONP, OJP in ZJP za analizo površin glede na funkcijo v središčih majhnih mest.....	50
Preglednica 11: Prikaz kazalnikov, ki smo jih proučevali z anketo neposredno pri uporabnikih izbranih 33 majhnih mest.....	53
Preglednica 12: Kazalniki, uporabljeni za preveritev povezanosti odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti v osmih izbranih mestih.....	57
Preglednica 13: Opis sinteznih statističnih analiz.....	58
Preglednica 14: Tipi odprtega naravnega prostora, odprtega javnega prostora in zaprtega javnega prostora ter njihova zastopanost v analiziranih majhnih mestih.....	60
Preglednica 15: Prisotnost različnih vrst odprtega javnega prostora v izbranih mestih.....	63
Preglednica 16: Površine OJP pred CD v analiziranih majhnih mestih.....	89
Preglednica 17: Po mnenju prebivalcev najprimernejši OJP pred SSP (odgovori so podani v skupnem deležu za vsa majhna mesta).....	102
Preglednica 18: Sintezni prikaz območij, ki so jih prebivalci 33 izbranih majhnih mest opredelili kot mestno središče, območij, kjer najpogosteje uporabljajo SSP in druge storitve, OJP, območij, ki bi jih priporočili za ogled obiskovalcem, ter območij njihovega bivališča.....	104
Preglednica 19: Analiza SSP glede na lokacijo in povezanost z OJP.....	128
Preglednica 20: Analiza SSP glede na lokacijo in povezanost z OJP v Domžalah.....	129
Preglednica 21: Analiza SSP glede na lokacijo in povezanost z OJP v Slovenskih Konjicah.....	130
Preglednica 22: Rezultat korelacijske in regresijske analize glede odnosa prebivalcev do mestnega središča.....	133
Preglednica 23: Povezanost med pogostostjo uporabe različnih vrst OJP in zadovoljstvom z bivanjem v mestu.....	137
Preglednica 24: Rezultat korelacijske in regresijske analize glede povezanosti odnosa prebivalcev do mestnega središča in tipa OJP (krepko natisnjeni so rezultati, ki so statistično pomembni).....	140
Preglednica 25: Povezanost pogostosti uporabe različnih vrst OJP z opremljenostjo mesta z OJP.....	145

Preglednica 26: Značilnosti 33 mest glede na štiri kazalnike: tip središča, urejenost središča, opremljenost z OJP in stopnjo centralnosti	147
Preglednica 27: Usmeritve za oblikovanje OJP v središču majhnih mest	156
Preglednica 28: Priporočila za umeščanje storitev splošnega pomena glede na kazalnike	157

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Razporeditev majhnih mest v dve podobni skupini glede na število prebivalcev v osrednjem naselju in zaledju	48
Grafikon 2: Prikaz velikosti različnih vrst OJP v mestnih središčih v osmih izbranih mestih.....	59
Grafikon 3: H kakovosti bivalnega okolja največ prispevata urejeno stanovanjsko okolje in OJP.....	91
Grafikon 4: Prispevek izbranih dejavnikov h kakovosti bivalnega okolja po oceni prebivalcev majhnih mest	91
Grafikon 5: Ljudje so z bivanjem v mestu najbolj zadovoljni v Radovljici, najmanj pa v Litiji	92
Grafikon 6: Načini potovanja prebivalcev v majhnih mestih.....	93
Grafikon 7: Prebivalci so ocenili, da je dolžina poti, ki bi jo za potrebe opravkov naredili peš, do 1000 metrov.....	94
Grafikon 8: Tipi OPJ, ki so prisotni v središčih majhnih mest, in povprečna pogostost njihove uporabe (v %).....	95
Grafikon 9: Povprečje pogostosti uporabe različnih tipov OJP	96
Grafikon 10: Ocena pogostnosti uporabe velikih stavbnih kompleksov v majhnih mestih.....	97
Grafikon 11: Pogostost uporabe posameznih tipov OJP v majhnih mestih.....	97
Grafikon 12: Vloga OJP v majhnem mestu.....	98
Grafikon 13: Prikaz odgovorov na vprašanje, kam bi prebivalci majhnih mest najraje odšli po opravkih	99
Grafikon 14: Prikaz povprečne ocene prebivalcev majhnih mest glede odprtega javnega prostora pred storitvami splošnega pomena	100
Grafikon 15: Prikaz ocene prebivalcev v posameznem majhnem mestu glede odprtega javnega prostora pred storitvami splošnega pomena	101
Grafikon 16: Vloga OJP pred CD z vidika podobe mesta in njegove uporabe po oceni prebivalcev majhnih mest	102
Grafikon 17: V treh mestih prebivalcem OJP v navezavi na SSP pomeni celo prostor za preživljanje prostega časa.....	103
Grafikon 18: Prebivalci pri uporabi drugih storitev (Radovljica) in opredelitvi območja središča (Trbovlje) niso bili enotni	106
Grafikon 19: Razporeditev izbranih odgovorov za določitev območja središča v Sevnici in Gornji Radgoni	107
Grafikon 20: Mnenje prebivalcev majhnih mest o podobi mestnega središča po vseh osmih postavljenih trditvah.....	108
Grafikon 21: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – I, slika 47b) v Domžalah	110
Grafikon 22: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – I, slika 49b) v Grosuplju	112
Grafikon 23: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 51b) v Litiji	116
Grafikon 24: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 53b) v Kamniku.....	118
Grafikon 25: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 55b) v Slovenski Bistrici.....	119
Grafikon 26: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 57b) v Slovenskih Konjicah	123

Grafikon 27: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 59b) v Škofji Loki.....	125
Grafikon 28: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – H, slika 61b) v Trbovljah	127
Grafikon 29: Povezanost med opremljenostjo mestnega središča z OJP in njegovo prijaznostjo za pešačenje je močna/visoka	134
Grafikon 30: Visoka/močna povezanost je med opremljenostjo mestnega središča z OJP in videzom fasad stavb.....	135
Grafikon 31: Raznovrstnost CD v mestnem središču je z neurejenimi površinami brez jasne funkcije močno/visoko (negativno) povezana.....	135
Grafikon 32: Prisotnost neurejenih površin brez funkcije v mestnem središču je močno/visoko (negativno) povezana z videzom fasad stavb.....	136
Grafikon 33: Povezanost med opremljenostjo središča z OJP in podobo mestnega središča je močna/visoka	137
Grafikon 34: Povezanost med podobo in prijaznostjo mestnega središča za pešačenje je močna/visoka.....	138
Grafikon 35: Visoka/močna povezanost je med podobo mestnega središča in videzom fasad stavb	138
Grafikon 36: Velikost OJP je močno/visoko povezana z oceno opremljenosti središča z OJP.....	139
Grafikon 37: Obseg OJP je močno/visoko povezan z dobro podobo mestnega središča	141
Grafikon 38: Povezanost prometnih površin s podobo mestnega središča	141
Grafikon 39: Povezanost podobe mestnega središča z obsegom notranjega javnega prostora velikih stavbnih kompleksov	142
Grafikon 40: Obseg grajenega odprtega mestnega prostora je povezan s prijaznostjo središča za pešačenje	142
Grafikon 41: Povezanost obsega zelenih površin z obsegom neurejenih površin brez funkcije.....	143
Grafikon 42: Povezanost obsega prometnih površin z obsegom neurejenih površin brez funkcije	144
Grafikon 43: Starejše kot so stavbe v središču mesta, bolj se CD selijo na obrobje mesta.....	144
Grafikon 44: Oblika središča ne vpliva na prijaznost mestnega središča za pešačenje	145

KAZALO SLIK

Slika 1: Opredelitve javnega prostora se nanašajo na pet ključnih vidikov	8
Slika 2: Prikaz majhnih mest v Sloveniji (Prosen et al., 2008), brez tistih, ki izpolnjujejo merila za velika ali srednje velika mesta	41
Slika 3: Shematski prikaz metodološkega pristopa k izdelavi raziskave vloge in pomena ter povezanosti OJP in CD v majhnih mestih.....	43
Slika 4: Prikaz izbranih majhnih mest glede na kombinacijo vseh meril in kazalnikov	49
Slika 5: Glede na lokacijo OJP in SSP je v majhnih mestih iz ožje skupine, za namen določitve obsega OJP, določeno enotno območje, ki se razlikuje po obliki (vse slike so v enakem merilu, razen slike 5h, ki je dvakrat pomanjšana).....	52
Slika 6: Prikaz priprave podatkov s programskim orodjem FME in kart, izdelanih z orodjem ARCGIS (podrobnejši prikazi z legendami so v poglavju 4. Rezultati).....	56
Slika 7: Naravni prostor v Litiji, Grosuplju in Slovenskih Konjicah (prikazane so tudi zelene urbane površine in grajen odprti mestni prostor).....	61
Slika 8: Grajen odprti mestni prostor v Kamniku, Domžalah in Trbovljah (prikazane so tudi zelene urbane površine in naravni prostor)	61
Slika 9: Zelene urbane površine v Škofji Loki, Slovenski Bistrici in Trbovljah (prikazan je tudi naravni in grajen odprti mestni prostor).....	62
Slika 10: CD v Domžalah.....	64
Slika 11: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Domžale	65
Slika 12: CD so v Domžalah umeščene v različne vrste stavb.....	66
Slika 13: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Domžal	66
Slika 14: CD v Grosuplju	67
Slika 15: Zelene urbane površine v Grosuplju	68
Slika 16: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Grosuplja	68
Slika 17: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Grosuplje.....	69
Slika 18: CD v Kamniku	70
Slika 19: Velike površine OJP (grajenega odprtega mestnega prostora) so v Kamniku	71
Slika 20: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Kamnika	71
Slika 21: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Kamnik.....	72
Slika 22: V Litiji je majhna površina odprtega grajenega mestnega prostora	73
Slika 23: CD v Litiji	74
Slika 24: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Litije	74
Slika 25: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Litija.....	75
Slika 26: Osrednji OJP v Slovenski Bistrici	77
Slika 27: CD v Slovenski Bistrici.....	77
Slika 29: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Slovenska Bistrica.....	78
Slika 28: Na izseku iz dolgoročnega plana in začasnih prostorskih ureditvenih pogojih za centralna naselja Občine Slovenska Bistrica, ki prikazuje podrobno	

namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Slovenske Bistrice.....	79
Slika 30: CD v Slovenskih Konjicah	80
Slika 31: V Slovenskih Konjicah je obseg OJP velik	80
Slika 33: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Slovenske Konjice.....	81
Slika 32: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Slovenskih Konjic	82
Slika 34: CD v Škofji Loki	83
Slika 35: OJP v Škofji Loki	83
Slika 37: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Škofja Loka	84
Slika 36: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Škofje Loke.....	85
Slika 38: Površine za pešce in kolesarje v Trbovljah.....	86
Slika 39: CD v Trbovljah.....	86
Slika 41: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Trbovlje	87
Slika 40: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Trbovelj.....	88
Slika 42: Območje središča mest Trbovlje in Domžale.....	89
Slika 43: Prikaz 250, 500, 750 in 1000 metrov oddaljenosti na območju mestnega središča (sivo območje).....	93
Slika 44: Prikaz morfoloških enot na ortofoto posnetku na primeru Slovenske Bistrice.....	105
Slika 45: Shema središča mesta prikazuje tipično razporeditev CD (SSP in drugih storitev), OJP ter območja, ki bi ga prebivalci priporočili za ogled v analiziranih mestih.....	106
Slika 46: V središču Domžal je osrednji prostor trg ob nakupovalnem središču.....	110
Slika 47: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Domžalah	111
Slika 48: Glavni motiv v središču Grosuplja je Adamičeva cesta	112
Slika 49: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Grosuplju.....	113
Slika 50: V Litiji so v velik stavbni kompleks umeščene CD.....	114
Slika 51: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Litiji.....	115
Slika 52: Na območju G, ki so ga anketiranci opredelili kot mestno središče, je osrednji trg.....	116
Slika 53: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Kamniku.....	117
Slika 54: Osrednja cesta v Slovenski Bistrici za motorni promet ni zaprta, ob njej je večja tlakovana površina s kipom.....	119
Slika 55: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Slovenski Bistrici	120
Slika 56: Odprti grajeni mestni prostor v Slovenskih Konjicah	121
Slika 57: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Slovenskih Konjicah	122
Slika 58: Obsežne grajene odprte mestne površine v Škofji Loki.	123
Slika 59: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Škofji Loki	124
Slika 60: Odprti javni prostor v stanovanjski soseski v Trbovljah	125
Slika 61: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Trbovljah.....	126
Slika 62: Prikaz izbranega območja središča v Sevnici	132
Slika 63: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede na oceno o podobi mestnega središča in njegovi opremljenosti z OJP.....	148

Slika 64: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede na oceno o prijaznosti mestnega središča za pešačenje in njegovi opremljenosti z OJP	149
Slika 65: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede na oceno o pogostosti uporabe promenade, osrednjega trga in osrednjega parka	150
Slika 66: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede odnosa prebivalcev do mestnega središča	151
Slika 67: Shema umeščanja storitev splošnega pomena in OJP v mestno središče.....	155

LIST OF TABLES

Table 1: Proposed definitions of different types of public space (adapted from Goodsell, 2003)	23
Table 2: Types of urban spaces (adapted from Carmona, 2010)	29
Table 3: Concepts of public space design (adapted from Carmona et al., 2008).....	33
Table 4: Universal positive qualities of public space (adapted from Carmoni et al., 2008).....	35
Table 5: Display of criteria and indicators for a wider selection of the group of research cities (the sources we relied on in the selection of criteria and indicators are listed in the table).....	44
Table 6: Classification of Slovenian cities according to the type of city layout (criteria summarised/adapted from Drozg, 1998)	45
Table 7: Cities from a wider group according to location in the architectural region and architectural landscape (Fister, 1993).....	46
Table 8: Selection of 33 cities according to location in statistical regions	47
Table 9: Display of indicators for the shortlisted cities (Statistical Office, 2018).....	47
Table 10: Typology of open natural space, open public space and indoor public space for surface analysis by function in small town centres.....	50
Table 11: Display of indicators studied by the survey directly, in users of 33 selected small towns.....	53
Table 12: Indicators used to check the connection between public open space and central activities in the eight selected cities.....	57
Table 13: Description of synthesis statistical analysis	58
Table 14: Types of natural open space, public open space and enclosed public space, and their representation in the analysed small towns	60
Table 15: Presence of different types of public open space in the selected cities.....	63
Table 16: OJP surfaces in front of CD in analysed small towns.....	89
Table 17: According to the residents, the most suitable OJP in front of the SSP (answers are given in the total share for all small towns).....	102
Table 18: Synthesis presentation of areas identified by the residents of 33 selected small towns as the city centre, areas where they most often use services of general interest and other services, open public space, areas that they would recommend for visitors to visit, and areas of their residence	104
Table 19: Services of general interest analysis by location and connection to open public space	128
Table 20: Analysis of services of general interest according to location and connection with open public space in Domžale.....	129
Table 21: Analysis of services of general interest according to location and connection with open public space in Slovenske Konjice	130
Table 22: The result of correlation and regression analysis regarding the attitude of the population towards the city centre.....	133
Table 23: Relationship between the frequency of use of different types of open public space and satisfaction with living in the city	137
Table 24: The result of the correlation and regression analysis regarding the connection between the attitude of the population towards the city centre and the type of open public space (results that are statistically significant are printed in bold).....	140
Table 25: Relationship between the frequencies of use of different types of open public space with the equipment of the city with open public space.....	145

Table 26: Characteristics of 33 cities according to four indicators: type of centre, orderliness of the centre, equipment with open public space, and degree of centrality	147
Table 27: Guidelines for the design of open public space in the centre of small towns.....	156
Table 28: Recommendations for positioning services of general interest according to indicators.....	157

LIST OF GRAPHS

Graph 1: Distribution of small towns into two similar groups according to the number of inhabitants in the central settlement and hinterland.....	48
Graph 2: Display of the size of different types of open public space in city centres in eight selected cities	59
Graph 3: The quality of the living environment is mostly due to a tidy residential environment and open public space	91
Graph 4: The contribution of selected factors to the quality of the living environment according to the assessment of the inhabitants of small towns.....	91
Graph 5: People are most satisfied with their stay in the city in Radovljica, and least satisfied in Litija	92
Graph 6: Ways to commute for residents in small towns	93
Graph 7: Residents estimated that the length of the path which would be done on foot for business purposes, is up to 1000 metres.....	94
Graph 8: Types of open public space present in small town centres and average frequency of their use (in %).....	95
Graph 9: Average frequency of use of different types of open public space	96
Graph 10: Estimation of the frequency of use of large building complexes in small towns.....	97
Graph 11: Frequency of use of individual types of open public space in small towns	97
Graph 12: The role of open public space in a small town.....	98
Graph 13: Presentation of answers to the question of where residents of small towns would like to go on an errand	99
Graph 14: Presentation of the average assessment of small town residents regarding public open space in front of services of general interest.....	100
Graph 15: Presentation of the assessment of the population in an individual small town regarding the open public space in front of the services of general interest	101
Graph 16: The role of open public space in front of central activities from the point of view of the image of the city, and its use according to the assessment of the inhabitants of small towns	102
Graph 17: In three cities, open public space in connection with the services of general interest even represent a place for leisure time for residents	103
Graph 18: Residents were not unified in using other services (Radovljica) and defining the area of the centre (Trbovlje).....	106
Graph 19: Distribution of selected answers to determine the area of the centre in Sevnica and Gornja Radgona.....	107
Graph 20: The opinion of the inhabitants of small towns about the image of the city centre according to all eight claims.....	108
Graph 21: Proportion of respondents who chose an individual area (A - I, Figure 47b) in Domžale.....	110
Graph 22: Proportion of respondents who chose an individual area (A - I, Figure 49b) in Grosuplje.....	112
Graph 23: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 51b) in Litija.....	116
Graph 24: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 53b) in Kamnik	118
Graph 25: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 55b) in Slovenska Bistrica.....	119

Graph 26: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 57b) in Slovenske Konjice.....	123
Graph 27: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 59b) in Škofja Loka	125
Graph 28: Proportion of respondents who chose an individual area (A - H, Figure 61b) in Trbovlje.....	127
Graph 29: The connection between the equipment of a city centre with OJP and its pedestrian friendliness is strong	134
Graph 30: There is a strong connection between the equipment of a city centre with open public space and the appearance of the facades of buildings.....	135
Graph 31: The diversity of central activities in the city centre is strongly (negatively) associated with untidy areas without a clear function	135
Graph 32: The presence of untidy areas without a function in the city centre is strongly (negatively) related to the appearance of the facades of buildings.....	136
Graph 33: The connection between the equipment of a centre with open public space and the image of the city centre is strong	137
Graph 34: The connection between the image and the friendliness of the city centre pedestrian zone is strong	138
Graph 35: There is a strong connection between the image of the city centre and the appearance of the facades of the buildings.....	138
Graph 36: The size of the open public space is strongly related to the assessment of the centre's equipment with OJP.....	139
Graph 37: The scope of open public space is strongly related to the good image of the city centre	141
Graph 38: The connection of traffic areas with the image of the city centre	141
Graph 39: The connection between the image of the city centre and the extent of the indoor public space of large building complexes	142
Graph 40: The extent of the built open urban space is related to the friendliness of the centre for pedestrians.....	142
Graph 41: Relationship between the extent of green areas and the extent of unarranged areas without function	143
Graph 42: Relationship between the volume of traffic areas and the volume of unarranged areas without a function.....	144
Graph 43: The older the buildings in the city centre, the more central activities move to the outskirts of the city	144
Graph 44: The shape of the centre does not affect the friendliness of the centre for pedestrians	145

LIST OF FIGURES

Figure 1: The definitions of public space refer to five key aspects.....	8
Figure 2: Presentation of small towns in Slovenia (Prosen et al., 2008), without those that meet the criteria for large or medium-sized towns.....	41
Figure 3: Schematic presentation of the methodological approach to the research of the role and significance and the connection between open public space and central activities in small towns.....	43
Figure 4: Presentation of the selected small towns according to a combination of all criteria and indicators.....	49
Figure 5: Depending on the location of the open public space and the services of general interest in small towns from the narrower group is for the purpose of determining the scope of the open public space determined a single area, which differs in form (all images have the same scale, except for image 5h, which is reduced twice)	52
Figure 6: Presentation of data preparation with the FME software tool and maps created with the ARCGIS tool (more detailed displays with legends can be found in Chapter 4. Results)	56
Figure 7: Natural space in Litija, Grosuplje and Slovenske Konjice (green urban areas and an open urban space are also shown)	61
Figure 8: Built open urban space in Kamnik, Domžale and Trbovlje (green urban areas and natural space are also shown).....	61
Figure 9: Green urban areas in Škofja Loka, Slovenska Bistrica and Trbovlje (a natural and built open urban space are also shown).....	62
Figure 10: Central activities in Domžale	64
Figure 11: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the city of Domžale.....	65
Figure 12: Central activities are housed in different types of buildings in Domžale.....	66
Figure 13: An excerpt from the municipal spatial plan shows the detailed planned land use and the area of the city centre of Domžale	66
Figure 14: Central activities in Grosuplje	67
Figure 15: Green urban areas in Grosuplje	68
Figure 16: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use and the area of the city centre of Grosuplje.....	68
Figure 17: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Grosuplje	69
Figure 18: Central activities in Kamnik.....	70
Figure 19: Large areas of open public space (built open urban space) are in Kamnik	71
Figure 20: An excerpt from the municipal spatial plan shows the detailed planned land use and the area of the town centre of Kamnik.....	71
Figure 21: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Kamnik	72
Figure 22: In Litija, there is a small area of open built urban space	73
Figure 23: Central activities in Litija	74
Figure 24: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Litija.....	74
Figure 25: Representation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Litija.....	75
Figure 26: Central open public space in Slovenska Bistrica.....	77
Figure 27: Central activities in Slovenska Bistrica.....	77

Figure 29: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Slovenska Bistrica.....	78
Figure 28: An excerpt from the long-term plan and temporary spatial development conditions for the central settlements of the Municipality of Slovenska Bistrica, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Slovenska Bistrica	79
Figure 30: Central activities in Slovenske Konjice	80
Figure 31: In Slovenske Konjice, the scope of open public space is large.....	80
Figure 33: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Slovenske Konjice	81
Figure 32: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the town centre of Slovenske Konjice	82
Figure 34: Central activities in Škofja Loka.....	83
Figure 35: Open public space in Škofja Loka	83
Figure 37: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Škofja Loka	84
Figure 36: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Škofja Loka	85
Figure 38: Areas for pedestrians and cyclists in Trbovlje	86
Figure 39: Central activities in Trbovlje.....	86
Figure 41: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Trbovlje	87
Figure 40: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Trbovlje	88
Figure 42: The area of the centre of the towns of Trbovlje and Domžale.....	89
Figure 43: Presentation of 250, 500, 750 and 1000 metres of distance in the area of the city centre (grey area).....	93
Figure 44: Presentation of morphological units on an orthophoto on the example of Slovenska Bistrica	105
Figure 45: The scheme of the city centre shows a typical distribution of central activities (services of general interest and other services), open public space, and the area that residents would recommend for viewing in the analysed cities.....	106
Figure 46: In the centre of Domžale, the central space is the square next to the shopping centre.....	110
Figure 47: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Domžale.....	111
Figure 48: The main motif in the centre of Grosuplje is Adamičeva cesta	112
Figure 49: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Grosuplje	113
Figure 50: In Litija, central activities are housed in a large building complex	114
Figure 51: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Litija	115
Figure 52: In area G, which respondents identified as the city centre, is the central square.....	116
Figure 53: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Kamnik	117
Figure 54: The central road in Slovenska Bistrica is not closed to motor traffic, along the road is larger paved area with a statue.....	119

Figure 55: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Slovenska Bistrica.....	120
Figure 56: Open built urban space in Slovenske Konjice	121
Figure 57: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Slovenske Konjice.....	122
Figure 58: Extensive built open urban areas in Škofja Loka.	123
Figure 59: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Škofja Loka.....	124
Figure 60: Open public space in a residential neighbourhood in Trbovlje	125
Figure 61: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Trbovlje.....	126
Figure 62: Presentation of the selected area of the centre in Sevnica.....	132
Figure 63: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the assessment of the image of the city centre and its equipment with open public space.....	148
Figure 64: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the assessment of the friendliness of the city centre for pedestrians and its equipment with open public space	149
Figure 65: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the estimate of the frequency of use of the promenade, the central square and the central park.....	150
Figure 66: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the attitude of the inhabitants towards the city centre.....	151
Figure 67: Scheme of location of services of general interest and open public space in the city centre.....	155

1 UVOD

Sodobni urbani prostor je podvržen nenehnim spremembam pod vplivom gospodarske in kulturne globalizacije, nihanj v demografiji in migracijskih tokov, stalnega spreminjanja strategij urbanističnega načrtovanja, socialnih omrežij in številnih drugih dejavnikov. Srečujemo se s številnimi izzivi, kot so »vlaganje v konkurenčnost s spodbujanjem obstoječih gospodarskih dejavnosti, inovativnosti in ustvarjalnosti, ter privabljanje tujih naložb in hkrati doseganje vizije modela visoke kakovosti življenja, zlasti v primerih dobre prakse trajnostnega razvoja mest« (Fikfak et al., 2019). Mesta se (pre)oblikujejo s procesi urbanizacije in aglomeracije, ki so posledica tekmovanja na podlagi velikosti in rasti prebivalstva, konkurence pri zaposlitvah, investicijah in v prometu, kar vodi do razvoja različnih funkcij in specializacije v prostoru (Cirman et al., 2018). Koncentracija prebivalstva in številnih raznolikih dejavnosti v mestih po eni strani omogoča, da se socialne in gospodarske interakcije pojavljajo vse pogosteje, po drugi strani pa so omejene prav zaradi koncentracije. Hkrati veliko mest v svojih opredeljenih socialnih, ekonomskih in prostorskih politikah teži k doseganju razvojnih ciljev in oblikovanju modelov vizij visoke kakovosti življenja z vključevanjem načel trajnostnega razvoja.

1.1 Opredelitev problema

Mestna središča, tudi njihova vloga v skupnosti, se spreminjajo. Vse bolj smo pod vplivom in vtisom, da postajajo kraji potrošnje in turizma. Omejevanje motornega prometa, skrb za čisto okolje in varčna raba energetskega virov so že splošno uveljavljeni razvojni cilji, njihov prenos v mesta pa naj bi se odražal v boljši kakovosti življenja¹, krepitvi prostorske in zgodovinske identitete, izhajajoče iz socialnega in kulturnega zavedanja urbanih skupnosti. V preteklosti so bila mestna središča politični, ekonomski in kulturni centri, danes pa jih je težje opredeliti le na podlagi funkcij, ki jih opravljajo, saj so se te porazdelile med jedra, ki so nastala zunaj mestnih središč (Tomšič, 2004). Dejavnika, ki nenadomestljivo zaznamujeta (zgodovinsko) središče mesta ter s tem njegovo identiteto pa sta urbani način življenja in kulturna dediščina. Bistvena kakovost urbanega načina življenja, ki je eden temeljnih elementov urbanosti, so raznolike socialne prakse, pogoj za njihovo izvajanje pa je javni prostor, ki je bistveni gradnik (fizičnega) mesta (Čerpes, 2007). Tudi za Kosa (2008) je javni prostor temeljna značilnost urbanosti. V fizični geografiji pa je urbanost opredeljena s sinteznim geografskim kazalnikom, ki je sestavljen iz primerne gostote in načina zazidanosti (na primer vrstne hiše, ulični blok, hiše vilskega tipa), prepletanjem različnih dejavnosti, javnih odprtih površin, določene stopnje urejenosti (reda) v fizični strukturi ter z ločevanjem zasebnega in javnega prostora (Curdes, 1995). Namen tako sestavljenega kazalnika je ponazoriti kakovost prostorskih pojavov v urbanem prostoru.

V nalogi urbanost razumemo predvsem kot značilnost mesta, ki se lahko razbere iz njegove fizične strukture in tudi družbenih (socialnih) vsebin, čeprav se urbanost nanaša tudi na ekonomsko vsebino mesta². Mestno središče se tako po urbanosti razlikuje od drugih kasneje nastalih jeder. Urbanost kot taka se zato še posebej v majhnih mestih kaže prav v njihovem ožjem središču (Drozg, 1999). Iz kombinacije oblikovanosti grajenega prostora, ki ga sestavljajo tako javni objekti in objekti s centralnimi dejavnostmi kot javni prostor, izhaja tudi vidna značilnost

¹ V raziskavi se sicer osredotočamo predvsem na kakovost bivanja.

² Ekonomski vidik urbanosti lahko opredelimo z: visoko stopnjo delitve dela, neodvisnostjo od naravnih razmer, terciarizacijo in naravnostjo na storitvene dejavnosti, pri čemer je (v sodobnem času) izpostavljen pomen znanja, informatike in medijev (Drozg, 1999).

oziroma podoba (središča) mesta. Gre za lastnost oziroma stanje prostora, ki odraža kombinacijo grajenih struktur in vrednot družbe, kar se kaže predvsem v bolj ali manj kakovostnih prostorskih strukturah. Vsekakor pa je cilj doseči skladnost med pomensko sprejemljivimi objekti in prostorskimi ureditvami, ki ustvarjajo identiteto prostora, značilne vedute naselja ali posameznih objektov (SPRS, 2004).

Mesta v današnjem času pa se stalno srečujejo z izzivi, kako ohraniti identiteto in kakovostno podobo, saj pod vplivom sodobnega življenja nastajajo nove prostorske ureditve, ki odrivajo pešca na rob javnega prostora (Gehl in Gemzøe, 2000) in so pogosto namenjene zgolj uporabnikom avtomobila. Splošna uporaba avtomobila je gotovo pripomogla k trendu selitve mestnih, celo javnih funkcij na mestno obrobje ob hierarhično pomembnejše ceste, kar je problematično predvsem z vidika javnega prostora, ki je ob njih oblikovan. O težavi jasno pričajo parkirišča, ki obdajajo navznoter obrnjene stavbne komplekse (Ellin, 1999). Tako se ustvarja zaprti javni prostor v notranjosti stavb, ki ima močno določene meje ter aktivno izključuje ljudi in dejavnosti, medtem ko ima odprti javni prostor šibko določene meje, zanj pa sta značilna družbeno mešanje ter raznolikost rab in uporabnikov (Malone, 2002).

Posledica opisanih pojavov je zamiranje mestnih središč (Sorkin, 1992; Tibbalds, 1992) in javnega prostora, ki zaradi novih, tudi neprimernih prostorskih ureditev (Ellin, 1999) marsikdaj dobiva slabšo (Tibbalds, 1992) oziroma uniformirano (Sitte, 1889) podobo. Po Jakhelu (1977) pa javni prostor opravlja bistveno, združevalno, povezovalno vlogo v mestnem središču, na njegov nastanek vplivajo tudi centralne dejavnosti (Carr et al., 1992). Po Mumfordu (1961) je javni prostor bistvena komponenta za izboljšanje kakovosti življenja v mestih, vendar je podvržen neprestanim spremembam, tako v vsebinskem kot oblikovnem smislu. Jackson (1984) opozori tudi na fizično pojavnost javnega prostora ter poudari, da se pojem javni prostor vse bolj nanaša na prostor za različne uporabe (parkirišča, hitre ceste, prostore za smetnjake in podobno), s čimer se oddaljuje od osnovnega namena zagotavljanja kakovosti življenja in bivanja v mestih.

Povezava javnega prostora z lokacijo javnih storitev je pomembno področje raziskovanja prostora prav zaradi vprašanja zaznave mestnega središča v povezavi z: a) lokacijo in fizično pojavnostjo javnega prostora, b) lokacijo javnih storitev in kakovostjo bivanja v mestu. Na podlagi podrobnega raziskovanja lokacije javnih storitev in z njimi povezanega javnega prostora lahko namreč ugotovljamo, ali njuna medsebojna povezanost vpliva tudi na razvoj mesta in s tem na kakovost bivanja za njegove prebivalce in privlačnost za obiskovalce (ESPON Attreg, 2013).

V novejšem času se raziskave javnega prostora (Wolch et al., 2014; Francis et al, 2012; Kondo et al, 2018) vse pogosteje dotikajo tudi vprašanj njegovega vpliva na zdravje in kakovost bivanja prebivalcev ter privlačnost mest za obiskovalce. Na slednje se osredotoča projekt ESPON ATTREG (2013), v katerem so opredeljeni dejavniki za privlačnost različnih območij, med drugim za mestna središča, pri čemer se upošteva tudi dostop do storitev, dobrega počutja in kakovosti življenja (bivanja) za prebivalce in obiskovalce, torej načela, ki jih je predhodno poudaril že ESDP (1999). Ključne pri zagotavljanju blaginje prebivalstva in gospodarskega razvoja pa so tudi storitve splošnega pomena (ESPON SeGI, 2013), saj je prisotnost, kakovost in dostopnost do teh storitev prepoznana kot eden najpomembnejših vzvodov za doseganje družbene (Van de Walle, 2006) in teritorialne kohezije (Noguera-Tur in Martínez, 2014).

Bistvene spremembe, ki se nanašajo na kakovost bivanja v mestih (Lloyd in Auld, 2003), so procesi komercializacije, privatizacije (Sorkin, 1992; Zukin, 1995) in poblagovljenja (angl. commodification; Kohn, 2004). Ti procesi vplivajo tudi na spremembo osnovne vloge javnega prostora v mestih in na nastanek številnih prehodnih prostorov. Močno vlogo pri tem ima tudi oblikovanje javnega prostora, ki s fizično pojavnostjo in uporabo kulturnih simbolov omogoča

manipulacijo pri izbiri vrste uporabnikov javnega prostora in izključevanje nekaterih družbenih ali drugih skupin (Zukin, 1995). V tem kontekstu gre za proces, ki javno rabo spreminja v vse bolj zasebno in izključujočo ter s tem vpliva na javno življenje v mestu, na kar opozarja tudi Kohn (2004). Na podlagi navedenih raziskav lahko ugotovimo, da gre za zmanjševanje pomena osnovne funkcije javnega prostora ter nastanek številnih prehodnih prostorov, ki so večinoma povezani pretežno s komercialno in ne socialno izmenjavo (Jackson, 1984; Gehl in Gemzøe, 2000; Carmona et al., 2008).

Preoblikovanje centralnih dejavnosti in javnega prostora je zaradi navedenih procesov prineslo bistvene spremembe tudi v središča mest (Loukaitou-Sideris in Banarjee, 1998). Te spremembe so:

- središče ne pomeni več razvojnega potenciala za razvoj dejavnosti, celo nasprotno, poslovni prostori se praznijo,
- središče mora stalno tekMOVATI s primestnimi nakupovalnimi središči in podobno,
- v posameznih obdobjih dneva uporabniki niso več prisotni v mestnih središčih (na primer zvečer in med konci tedna) .

Posledice so vidne v fizičnem propadanju grajenih struktur in vse manj privlačnih fasadah stavb, kar nedvomno vpliva na vse slabšo celotno podobo mestnih središč (Robertson, 1999). Podobni procesi so bili opaženi že v 90. letih 20. stoletja v Evropi, kjer so nekdanja postsocialistična mesta doživela velike spremembe v prostorski strukturi, ki so: a) revitalizacija in komercializacija stavb v mestnih središčih, b) gradnja zasebnih stanovanj, nakupovalnih središč in novih stanovanjskih območij na obrobju mesta, c) poglobljanje družbenih razlik ter drugi procesi (Kubeš, 2012). Najprej se je pojavilo ločevanje stanovanj od drugih dejavnosti v mestnih središčih, po letu 1997 pa se je razmahnila komercialna, poslovna in stanovanjska gradnja na mestnih obrobjih (Kratke, 2004). Področje raziskovanja je torej aktualno ne le v ZDA, temveč tudi v evropskem prostoru, vključno s Slovenijo, kjer ga je prav tako smiselno raziskovati, saj celotno slovensko urbano omrežje sloni na majhnih in srednje velikih mestih (Prosen et al., 2008; SPRS, 2004). Poleg tega sociologi in urbani geografi (Kos, 2008; Rebernik, 2010) navajajo, da se je prav v majhnih in srednje velikih mestih v Sloveniji, predvsem s pojavom avtomobila in s tem večjo mobilnostjo prebivalcev, pričel proces umikanja mestnih (centralnih) dejavnosti na mestno obrobje. Posledica je zamiranje mestnih središč, ki je še posebej intenzivno prav v majhnih mestih.

Ena izmed perečih težav, ki vse bolj vplivajo na preobrazbo mestnih središč, vlogo in pomen javnega prostora v povezavi s centralnimi dejavnostmi, je tudi usklajevanje javnega in zasebnega interesa v procesu prostorskega načrtovanja mest. Zasebni interes pri umeščanju dejavnosti in prostorskih ureditev pogosto ni usklajen z javnim interesom zagotavljanja centralnih dejavnosti in javnega prostora v mestnih središčih. Težnja po gradnji nakupovalnih središč na obrobju mest je s tega vidika pogosto neusklajena s potrebami mesta, saj se na primestne lokacije pogosto selijo tudi centralne dejavnosti (vključno z javnimi storitvami), središča (majhnih) mest pa ostajajo prazna.

V Sloveniji so bile do sedaj raziskave s področja razvoja mest in (odprtega) javnega prostora usmerjene predvsem v raziskovanje njunega sociološkega vidika (Mlinar, 1965; Mandič, Cirman, 2006). Kos (2008) poudarja sociološki pomen in vlogo javnega prostora, ki omogoča vpogled v delovanje družbe. Pravi, da z opazovanjem družbenega dogajanja »nastaja družbenost, s pomočjo katere nastajajočasne skupnosti, ki so zelo konkretne in čutno senzorne«, s tem izhaja iz predpostavke, da je javni prostor posledica javnega življenja (Arendt, 1958; Drozg, 1999). Kljub

temu ena novejših raziskav (Vertelj Nared, 2014) proučuje vlogo odprtega javnega prostora kot podporo urbanemu razvoju v mestih s številom prebivalcev od 3000 do 5000.

Na opremljenost z (odprtim) javnim prostorom se osredotoča tudi raziskava, v kateri na primeru primerjave starejše soseske z novejšimi naselji ugotavljajo, da revnejša vsebina in pomanjkanje odprtih površin vodita v manj pestro prostorsko rabo (Lestan et al., 2013). Avtorji raziskave opozarjajo tudi na obvezno povezovanje fizičnih, socialnih in simbolnih prostorskih elementov, ki razkrivajo nevidne povezave med strukturo, vedenjem in zaznavo prostora (ibid.). Jankovič Grobelškova (2011) pa se osredotoča na odprt zasebni prostor, ki je javno dostopen, in opozarja na vključevanje tega prostora, kot posebne kategorije, v prostorske akte in druge dokumente.

V doktorski disertaciji (v nadaljevanju: naloga) se zato osredotočamo na odprti javni prostor (v nadaljevanju: OJP), njegovo lokacijo v mestu, fizično pojavnost in obseg ter njegovo povezavo s centralnimi dejavnostmi (v nadaljevanju: CD) v majhnih mestih. Osredotočili smo se tudi na izzive, ki so povezani s spreminjajočo vlogo odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti v mestnem središču, ter s tem povezano podobo majhnega mesta. Prisotnost centralnih dejavnosti, še posebej javnih storitev in odprtega javnega prostora, v mestu namreč vpliva na stopnjo urbanosti (Curdes, 1995; Drozg, 1998), prispeva k hierarhičnemu položaju mesta v urbanem omrežju (Christaller, 1933; Kokole, 1971; Vrišer, 1988) in vpliva na kakovost bivanja (Vertelj Nared, 2014) ter privlačnost mest za prebivalce in obiskovalce (ESPON Attreg, 2013).

1.2 Namen raziskovanja odprtega javnega prostora v majhnih mestih

Opremlitev v nalogi obravnavanega problema je zahtevala predhodno študijo literature in drugih virov, vključno s terenskim delom. Ugotovljeno je bilo, da so med mesti velike razlike, ne glede na formalno opredeljen položaj v urbanem omrežju. Razlike se nanašajo tudi na fizične lastnosti mest, ki so bile v središču raziskovalnega dela, kot so morfologija, velikost središča, lokacija OJP, spremljajoče CD, na kar vplivajo različni dejavniki: zgodovinski, ekonomski, kulturni, sociološki in drugi. Glede na ugotovljena predhodna raziskovanja se naloga zato osredotoča na OJP v povezavi s CD v središčih majhnih mest v Sloveniji ter njihov vpliv na podobo mesta ter kakovost bivanja v njem. Namen naloge je zato večplasten in zaobjema naslednje vsebine:

- raziskovanje prostorskih značilnosti majhnih mest, ki se nanašajo na OJP in CD (na primer opremljenost majhnih mest z OJP, vloga lokacije OJP in CD pri zaznavi mestnega središča, ali je kakovost bivanja v majhnih mestih odvisna od lege in tipa OJP ter njegove povezanosti s CD),
- odnos prebivalstva do OJP in CD v povezavi s kakovostjo bivanja v majhnih mestih (na primer uporaba OJP in CD),
- raziskovanje morfološko različnih območij v mestu, tudi glede na razvoj mesta (ali je nastanek OJP povezan z razvojem CD ter raven njune soodvisnosti).

Torej so CD umeščene ne le v morfološko različna območja v mestu (v središče ali na obrobje), temveč tudi v različne vrste stavb. Ob tem smo si zastavili še vprašanje, kako grajene strukture, v katerih so nameščene CD in druge za razvoj mesta pomembne dejavnosti, vplivajo na tvorbo in oblikovanje OJP, ki poleg primerne gostote, načina zazidanosti, prepletanja različnih dejavnosti, urejenosti vplivajo na dožemanje urbanosti mesta.

Namen naloge pa je tudi širši, saj želimo opozoriti na pomen ohranjanja in krepitve CD (in OJP) v majhnih mestih ter posledično na krepitev policentričnega urbanega razvoja in s tem manjšanja

negativnih učinkov njihove koncentracije v večjih mestih. V nalogi predpostavljamo, da krepitev CD pomeni tudi boljše stanje OJP (obseg, različni tipi, urejenost ipd.) v mestnih središčih.

1.3 Cilji naloge in hipoteze

Glede na uvodoma opredeljen problem in namen naloge smo si zastavili tudi cilje naloge in raziskovalna vprašanja, vezana na teoretični in aplikativni sklop. Teoretični cilji, ki smo jim v nalogi sledili, so bili:

- na podlagi literature opredeliti tipe OJP in CD,
- opredeliti pojem, vlogo in funkcijo javnega prostora,
- opredeliti kazalnike za potrebe raziskovanja odnosa OJP do CD, s poudarkom na javnih dejavnostih,
- s pregledom že opravljenih raziskav in teoretičnih razprav poglobljeno opredeliti pojme, pomembne za raziskovalni del naloge,
- glede na pregled najnovjših raziskav opredeliti metodološki pristop k raziskovanju vloge in pomena OJP v povezavi s CD in posebej z javnimi dejavnostmi kot pomembnih dejavnikov v razvoju majhnih mest za zagotavljanje kakovosti bivanja v njih,
- oblikovati priporočila za umestitev OJP (po tipu in lokaciji) v majhna mesta.

Ključni cilji praktičnega dela naloge, razviti na podlagi teoretičnega in metodološkega dela, so:

- določiti tipe in fizične lastnosti OJP, ki se pojavljajo v majhnih slovenskih mestih,
- opredeliti lokacijo OJP in CD, s poudarkom na javnih dejavnostih,
- raziskati vlogo OJP v navezavi na CD, s poudarkom na javnih dejavnostih,
- opredeliti območje (lokacijo in velikost) središča majhnega mesta na dva načina: s prostorsko analizo lokacije OJP in CD ter z anketnim vprašalnikom, s katerim se ugotavlja, kako ga zaznavajo prebivalci,
- raziskati, kako prebivalci opredelijo kakovost bivanja v majhnem mestu glede na tipe in možnost uporabe OJP ter njegove povezanosti s CD,
- raziskati, ali na zaznavo kakovosti bivanja v majhnih mestih vpliva tudi pogostost uporabe OJP, tudi v navezavi na CD,
- raziskati, kako in katere urbane probleme (Robertson, 1999) zaznavajo prebivalci majhnih mest, in ali so ti problemi povezani z opremljenostjo mestnega središča z OJP in CD,
- na podlagi ugotovitev oblikovati priporočila za umeščanje OJP v središča majhnih mest.

Glede na cilje in predstavljeno problematiko povezanosti CD z OJP smo že v prijavi naloge oblikovali naslednje raziskovalno vprašanje: »Kako lokacija centralnih dejavnosti prispeva k tvorbi odprtega javnega prostora in kako je glede na funkcijo odprtega javnega prostora povezana s kakovostjo bivanja v mestu?«

Zaradi poteka raziskave smo raziskovalno vprašanje nekoliko preoblikovali, tako da je njegov pomen v nadaljevanju naloge jasnejši in bolj razumljiv:

Kako lokacija centralnih dejavnosti, s poudarkom na javnih dejavnostih, prispeva k oblikovanju OJP in ali so lokacija, velikost in opremljenost odprtega javnega prostora povezani z dojemanjem kakovosti bivanja v mestu?

Že v sami prijavi smo vprašanje podrobneje razčlenili z raziskovalnimi podvprašanji:

1. Ali se ob stavbah, v katere so umeščene CD, tvori OJP?
2. Kakšen tip OJP se oblikuje ob stavbah, v katerih so umeščene CD, in posebej javne dejavnosti?
3. Kakšna je funkcija OJP pred stavbami, v katerih so umeščene CD, in posebej javne dejavnosti?
4. Koliko se prebivalci mesta poistovetijo z OJP ob CD (SSP) in ali le-to zaznavajo kot središče mesta?
5. Na kateri lokaciji v mestu prebivalci uporabljajo CD (SSP) in na kateri OJP ter kako je to dvoje povezano?

V procesu izdelave naloge pa se je izkazalo, da predlagani metodološki pristop omogoča izdelavo empirične raziskave, ki podaja tako natančne rezultate, da smo naknadno lahko oblikovali tudi delovno hipotezo:

Povezani lokaciji OJP in CD določata mestno središče, opremljenost z OJP pa je povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu in zaznavo podobe mestnega središča.

Tudi delovno hipotezo smo razčlenili na pet podhipotez, ki so bile vodilna nit raziskovalnega dela:

- H1: Središče mesta lahko opredelimo tam, kjer sta lokaciji OJP in CD tesno povezani.
- H2: Lokaciji OJP in CD sta ključni za zaznavo mestnega središča.
- H3: V mestih, ki so z OJP slabo opremljena, ima vlogo osrednjega OJP prav tisti pred stavbami CD, še posebej SSP.
- H4: Med opremljenostjo z OJP (v navezavi na CD) in zadovoljstvom z bivanjem v mestu je povezava.
- H5: Opremljenost mestnega središča z OJP bistveno vpliva na zaznavo podobe mesta.

Dodatno smo raziskali še, ali sta stopnja centralnosti (Nared et al., 2016) in stanje OJP v majhnih mestih povezana, saj študije s tega področja med kazalnike ne uvrščajo notranjega ustroja naselij (Prosen et al., 2008).

1.4 Uporabljene metode in opredelitev ključnih pojmov

V nalogi uporabljene metode so bile: prostorska, opisna (deskriptivna) metoda, ki smo jo podprli z anketnim vprašalnikom, ter dodatna preveritev povezanosti OJP in CD (z opredeljenimi kazalniki).

Za namen odkrivanja vpliva lokacije CD, s poudarkom na javnih dejavnostih, na razvoj OJP v majhnih mestih smo opravili raziskavo v dveh delih. Prvi del je bil namenjen raziskovanju vpliva javnih storitev na tvorbo OJP z opisno metodo, tako da smo na podlagi literature in drugih virov proučili:

- (1) nastanek, razvoj in transformacijo javnega prostora, kot ga poznamo danes,
- (2) tipologijo, vlogo in funkcijo javnega prostora,
- (3) opredelitev centralnih (javnih) dejavnosti v skladu z najnovejšimi strokovnimi trendi,
- (4) načela urbanističnega načrtovanja kot podlago za oblikovanje nabora kazalnikov za potrebe raziskovanja odnosa OJP do CD.

OJP v povezavi s CD smo proučevali na primeru majhnih mest v Sloveniji, zato se je bilo v teoretičnem delu treba dotakniti tudi koncepta slovenskega urbanega omrežja in vloge majhnih mest v njem.

Rezultati prvega dela raziskave so bili nato izhodišče in podpora za drugi del, v katerem smo z nadgradnjo že obstoječih metodoloških pristopov proučevanja OJP v mestih (na primer Cerin et al., 2006; Vertelj Nared, 2014; Gilboa et al., 2015; Gorrini in Bertini, 2018) izvedli empirično raziskavo lokacije CD in OJP ter kakovosti bivanja (dopolnilno z anketnim vprašalnikom) v majhnih mestih v Sloveniji. Pregled obstoječih raziskav kaže, da se utečenim metodam kot so: opazovanje območja (različne analize), vprašalnikom (in anketam) ter GIS analizam vse bolj pridružujejo tudi analize podatkov pridobljenih s pomočjo družbenih omrežij in drugih spletnih aplikacij.

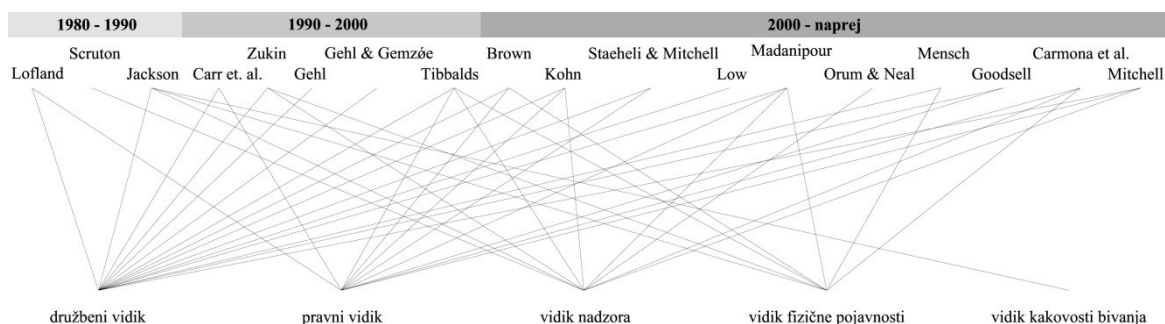
Podatki, pridobljeni iz raziskave (podrobna prostorska analiza, anketni vprašalnik, dodatna preveritev povezanosti med OJP in CD), so v sinteznem delu združeni z uporabo statističnih analiz. Uporabljene so analize več spremenljivk: korelacijske analize, regresijska analiza in analiza hierarhičnega združevanja v skupine. Za raziskovanje so uporabljeni različni računalniški programi: 1ka, SPSS, Excel, Orange, AutoCAD, FME in ArcGIS.

Podrobnejši opis metodološkega pristopa in uporabljenih podatkov za raziskovanje OJP v majhnih mestih je predstavljen v poglavju 3. Metoda in podatki. Za razumevanje celotne naloge in njenih rezultatov pa že tu podajamo opredelitev ključnih pojmov. V tem poglavju opredeljujemo le pojme, ki so za razumevanje naloge najbolj ključni, medtem ko je nekoliko širi nabor pojmov na voljo v Prilogi A: Pojmovnik.

Opredelitev *odprtega javnega prostora* oziroma krajše OJP je treba jasno razmejiti od ostalih vrst javnega prostora. Prostor v najširšem pomenu besede sicer lahko delimo na fizični in virtualni prostor. V nalogi se ukvarjamo samo s fizičnim prostorom, ki ga lahko delimo iz različnih vidikov, kot so ekonomski, socialni, zgodovinski ipd. Za potrebe naloge se ukvarjamo predvsem s fizičnim prostorom v njegovi fizični, evklidski pojavnosti ter ga delimo na odprti in zaprti prostor. Poleg tega nas zanima še njegova dostopnost, zato ga delimo tudi na javni in zasebni oziroma javno dostopen ali javno nedostopen prostor.

Opredelitve javnega prostora, ki izvirajo še iz 50. let 20. stoletja, se vse do danes nanašajo predvsem na pet ključnih vidikov: družbenega, pravnega, vidik nadzora, fizične pojavnosti in kakovosti bivanja (slika 1). V opredelitvah je poleg geografske, prostorsko-načrtovalske, urbanistične, arhitekturne, zgodovinske, psihološke, ekološke, antropološke, celo politične in ekonomske, zelo poudarjena tudi družbena (sociološka) vloga javnega prostora, saj je to prostor, v katerem se srečujejo neznanci, med katerimi potekajo interakcije (Lofland, 1998; Scruton, 1984; Sorkin, 1992; Carr et al., 1992; Zukin, 1995; Madanipour, 2003; Kohn, 2004; Tibbalds, 1992; Zukin, 2000; Brown, 2006; Mensch, 2007; Staeheli, L., in Mitchell, D., 2008), v njem najdemo različne dejavnosti ter rabe (Carr et al., 1992; Gehl, 1996; Gehl in Gemzöe, 1999; Madanipour, 2003). Vsak od avtorjev ima na javni prostor drugačen pogled, specifične interese in vzvode za raziskovanje ter prizadevanja za izboljšave.

Manj je izpostavljen pravni vidik, torej različne povezave med rabo prostora, njegovo funkcijo in statusom javnega prostora (Lofland, 1998; Tibbalds, 1992; Brown, 2006). Ekonomski element je močno izpostavljen predvsem z vidika lastništva. Carmona s sodelavci (2008) precej natančneje opredeli javni prostor predvsem z vidika nadzora, torej načina dostopa. Nekatere opredelitve se naslanjajo na konkretno vrsto javnega prostora in njegovo fizično pojavnost kot domeno urbanističnega oblikovanja (Jackson, 1984; Brown, 2006; Carmona, 2010). Jasno je, da se v sodobnem pojmovanju javni prostor nanaša na vse širše oblike njegove fizične pojavnosti. Stiles (2011) pravi, da javni, še posebej odprt prostor ne vključuje le parkov in vrtov, mestnih trgov, odprtih območij, ampak zajema celotno nepretrgano mrežo javnosti dostopnih nepozidanih zemljišč v mestih. Po njegovem mnenju je zato odprti javni prostor temeljni del mestne infrastrukture.

Slika 1: Opredelitve javnega prostora se nanašajo na pet ključnih vidikov

Figure 1: The definitions of public space refer to five key aspects

Za potrebe naloge smo pregledali tudi opredelitve v slovenski zakonodaji s področja urejanja prostora, ki pa ne prinaša posebne opredelitve javnega prostora: še najbližji mu je Zakon o graditvi objektov (ZGO-1, 2002), ki, podobno kot Gradbeni zakon (2017), opredeli le pojem javna površina. V 2. členu ZGO-1 (2002) je opredeljena kot »površina, katere raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem«. Med javne površine uvrsti: javno cesto, ulico, trg, tržnico, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenico, rekreacijsko površino ipd. Vendar lahko na podlagi študija literature in drugih virov ugotovimo, da se javni prostor na splošno nanaša na vse tiste dele grajenega in naravnega okolja, javnega in zasebnega, urbanega in ruralnega prostora, ki je dostopen vsem pod enakimi pogoji, torej ne nujno brez omejitev (prim. Carmona et al., 2008; Vertelj Nared, 2014).

V nalogi obravnavamo predvsem odprti javni prostor (OJP), ki ga razumemo enako. Razlika je le v tem, da gre v tem primeru za nepozidan, odprt javni prostor, ki je prav tako dostopen vsem pod enakimi pogoji. Tipi javnega prostora, ki jih obravnavamo v nalogi, so prikazani v preglednici 1. Podrobnejša opredelitev tipologije pa je predstavljena v metodološkem poglavju (poglavje 3).

Zaprta javni prostor razumemo kot prostor, ki je v celoti v (javni) stavbi: nakupovalno središče, stavba avtobusne in železniške postaje, knjižnica, gledališče, cerkev, mestna hiša idr. V nalogi smo se z zaprtim prostorom ukvarjali le v navezavi na lokacijo CD, v kateri najdemo storitve, v velikih stavbnih kompleksih (v nadaljevanju: VSK) in nakupovalni središčih.

Poleg pojma (odprti) javni prostor je treba za razumevanje naloge opredeliti tudi pojem centralne dejavnosti. *Centralne dejavnosti* oziroma krajše CD lahko opredelimo kot družbene, oskrbne in storitvene dejavnosti državnega ali lokalnega pomena, ki prebivalcem izboljšujejo: a) kakovost bivanja in socialno varnost (storitve splošnega pomena oziroma javne storitve, kot so promet, šolstvo, zdravstvo, upravne in kulturne ustanove; EU Commission, 2019) in b) zagotavljajo zadovoljevanje osnovnih potreb prebivalstva (druge storitve, kot sta na primer trgovina in storitvena obrt). V nalogi se osredotočamo predvsem na storitve splošnega pomena oziroma *javne storitve* (angl. SGI – Services of General Interest, ESPON SeGI, 2013), na podlagi katerih smo opravili izbor majhnih mest. Vse ostale centralne dejavnosti so opredeljene s pojmom *druge storitve*, ki je uporabljen v omejenem obsegu za potrebe anketnega vprašalnika in se v nalogi nanaša na vse ostale CD, kot sta trgovina in storitvena obrt (trgovina, frizer, bar, restavracija, ipd.).

V okviru javnih storitev smo obravnavali le tiste, ki se pojavljajo na lokalni (primarni) ravni:

- šolstvo (vrtec, osnovna šola) in glasbena šola,
- okrajno sodišče,
- zdravstvo (zdravstveni dom, lekarna),
- javna uprava na lokalni ravni (občina, policijska postaja),
- socialne ustanove (dom upokojencev, zavod za zaposlovanje, center za socialno delo),
- kulturne ustanove (kulturni dom ali mestni kino, knjižnica) in
- pošta.

Podoba mesta je subjektiven pojem, v raziskavi pridobljen z anketnim vprašalnikom, izražen pa s povprečno oceno posameznih ocen podobe mestnega središča, ne glede na pripadnost, starost, spol, pripadnost skupini in druge demografske značilnosti prebivalcev. Naloga se osredotoča na podobo mestnega središča v povezavi z OJP, konkretnije v povezavi s fizično pojavnostjo OJP, ki je podrobno raziskana.

1.5 Struktura doktorske disertacije

Izvodček jedrnato povzame vsebino naloge, sicer je naloga razdeljena na pet osrednjih poglavij. Prvo poglavje je uvod, kjer sta predstavljena namen in cilj izdelave raziskave. Hkrati je opredeljen raziskovalni problem, na podlagi njega pa raziskovalna vprašanja, delovne hipoteze in glavna hipoteza. Opisane so uporabljene metode raziskovanja, ključni pojmi in pričakovani rezultati. Opredelitve pojmov, uporabljenih v nalogi, so v prilogi A: Pojmovnik.

V drugem poglavju so predstavljena teoretična izhodišča. Opravljen je pregled temeljne literature, virov in študij, ki se nanašajo na tri glavne pojme: središča majhnih mest, centralne dejavnosti in javni prostor. Podrobneje se izhodišča nanašajo na OJP, CD (in/ali SSP) in urbano omrežje, zaradi osrednjega predmeta v raziskavi – majhnih mest. V urbanem omrežju v Sloveniji je to

najštevilčnejša skupina mest, ki se hierarhično razvrščajo predvsem glede na opremljenost s centralnimi dejavnostmi. Raziskava pa se osredotoča na naselja mestnega značaja, na prostor, kjer je urbanih značilnosti največ, na ožje mestno središče.

Metode dela je naslov tretjega poglavja, v katerem so obrazložene različne metode, na podlagi katerih je bila izdelana raziskava. Poglavje je razdeljeno na šest podpoglavij, šest delov. V prvem je obrazložena metoda za izbor mest, torej vzorec, na katerem je bil opravljen empirični del raziskave. V drugem delu je opredeljena tipologija OJP za izdelavo prostorske analize, zato so v tretjem delu opredeljeni kriteriji za izvedbo prostorske analize. Prostorska analiza je bila narejena na ožjem vzorcu osmih majhnih mest. Namen naloge je tudi preveriti splošno zadovoljstvo prebivalcev z bivanjem v majhnem mestu glede na njegovo opremljenost z OJP in CD ter njihove medsebojne interakcije. Zato je v četrtem delu predstavljeno oblikovanje anketnega vprašalnika. Predstavljena so anketna vprašanja po sklopih vprašanj, kazalniki in pojmi, vključeni v vprašalnik. Na anketni vprašalnik so odgovarjali prebivalci 33 majhnih mest iz širšega izbora mest. Poleg prostorske analize in ankete je bila opravljena dodatna preveritev povezanosti OJP in CD. V petem delu so predstavljeni dodatni kazalniki, s katerimi smo preverjali tudi povezanost OJP s CD. Zadnji, šesti del pa je sinteza, kjer je pojasnjeno, kako sta še dodatno potrjena pomen in vloga OJP v središčih majhnih mest ter pomen OJP v interakciji s CD. Dodatna potrditev je opravljena z različnimi statističnimi metodami. V poglavju 3. Metode dela je tudi opisano, s katerimi programskimi orodji je izveden posamezni del raziskave.

Četrto poglavje je namenjeno predstavitvi rezultatov in je razdeljeno na pet podpoglavij, pet delov. V prvem delu so opisani rezultati prostorske analize OJP in CD na ožjem izboru (8) majhnih mest. V drugem delu je še podrobneje predstavljena analiza OJP pred CD, opredeljeno je tudi območje središča majhnega mesta za osem izbranih mest. Glede na obseg je večji tretji del, rezultati ankete, saj je podpoglavje še razdeljeno na pet delov, ki logično sledijo vsebinskim sklopom anketnih vprašanj. V četrtem delu so, skladno s kazalniki, predstavljenimi v poglavju 3. Metode dela, predstavljeni rezultati dodatne preveritve povezanosti OJP s CD. V petem delu so predstavljeni rezultati statističnih metod, predvsem interferenčne statistike, saj je opisna statistika uporabljena pri razlagi rezultatov ankete v tretjem delu. Peti del je razdeljen na tri dele: povezanost spremenljivk subjektivnega tipa, povezanost spremenljivk subjektivnega in objektivnega tipa ter hierarhično združevanje mest v podobne skupine. V tem poglavju so tudi opisane opredelitve glede na podhipoteze in glavno hipotezo.

Peto poglavje je zaključek in razprava, v njem je podan tudi odgovor na raziskovalno vprašanje in podvprašanja. Predstavljena so priporočila za umeščanje SSP in oblikovanje OJP v središčih majhnih mest.

Petim osrednjim poglavjem sledijo še: povzetek, viri in priloge.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA

Javni prostor je postal tema raziskovanja v 50. letih 20. stoletja, od takrat pa se število študij in raziskav s tega področja močno povečuje. Ne gre samo za njihovo številčnost, segajo tudi na različna strokovna področja, vsaka ponuja svoj, drugačen in poseben pogled, s katerim obravnavajo lokacijo, tipologijo, vlogo in funkcijo javnega prostora v mestih. V teoretičnih izhodiščih je zato opravljen pregled nastanka javnega prostora, tudi v navezavi na različne storitve. Vse z namenom raziskovanja odnosa javnega prostora in storitev v mestu ter njune medsebojne povezave. Zato smo v teoretičnem poglavju proučili tudi centralne dejavnosti, ki spreminjajo svojo vlogo v vse bolj tržno usmerjenih družbah. S tem se spreminja tudi njihova vsebinska opredelitev, na kar je vsekakor treba opozoriti (javne storitve, storitve splošnega pomena, storitve splošnega ekonomskega pomena ipd.).

Številni avtorji, ki se ukvarjajo s koncepti oblikovanja javnega prostora, trdijo, da trajnostno urbano oblikovanje zahteva vzorce razvoja, ki so se zmožni prilagoditi in vključiti različne gibalne sisteme, hkrati pa podpirajo družbeno interakcijo in izmenjavo (Carmona et al., 2003). Ključno vlogo pri tem ima javni prostor, zagotavljati mora podobo (identiteto), dostop, povezanost, občutek udobja ter omogočiti različne socialne interakcije med njegovimi uporabniki. S študijem literature in že uveljavljenih smernic smo lahko v metodološkem delu oblikovali lasten nabor kazalnikov za izvedbo prostorske analize.

V zaključku teoretičnega dela je na kratko obravnavan koncept policentričnega urbanega sistema v Sloveniji. Tudi v tem primeru smo se naslonili na že izdelane študije, ki so služile kot okvir za izbor majhnih mest, na primeru katerih smo opravili v nalogi predstavljeno raziskavo.

2.1 Nastanek, razvoj in transformacija javnega prostora

Grki in Rimljani so javni prostor cenili kot kraj za družbeno interakcijo, kar se je odražalo v estetskih lastnostih, ki so jih imeli ti prostori. Danes mnogi strokovnjaki, ki proučujejo javni prostor (prostorski načrtovalci, arhitekti in zgodovinarji), hvalijo odnos do javnega življenja, ki so ga premogle te civilizacije. Najbolj znan Camillo Sitte, avstrijski arhitekt, razočaran nad javnim prostorom, je na koncu 19. stoletja postal zagovornik antičnega pristopa. Posebno se je poklonil javnemu prostoru starih Grkov in Rimljanov (Sitte, 1889), saj je trdil, da so bili takratni javni trgi gledališča javnega življenja. Javni prostor v starogrških časih je imel velik pomen za življenje. Polis ali mesto – država je bila družbena institucija, ki je opredelila samo naravo človeka za njegove prebivalce. Javni prostor je imel ključno vlogo v politiki polisa, zlasti zaradi lastnosti samoupravljanja. Bil je demokratičen; na agori so prebivalci lahko (so)odločali glede vlade in pravic. Kljub temu pa tudi v teh časih, kot omenja Mumford (1961), javni prostori niso bili dostopni za vse: ženske, tujci in sužnji niso mogli tja, saj niso imeli državljanskih pravic. Kot pravi Carmona (2008), vprašanja o izključenosti na javnem prostoru niso nova. Osrednja točka zgodnjega grškega polisa je bila akropola, ki je bila utrdba na vrhu vzpetine in se je razvila v javni prostor za verske in posvetne namene ter trgovino. Kasneje se je grški javni prostor pomaknil proti agori, ki je imela manj poudarka na varnosti in religiji. Različni avtorji agoro opisujejo kot srce mesta (Hall, 1998) ali kot prostor za srečanja, vsakodnevno komuniciranje ter formalna in neformalna zbiranja (Mumford, 1961).

Zgodnji grški polis se je razvijal organsko in je vseboval malo načrtovanega javnega prostora, medtem ko je večji pomen pridobil z bolj organiziranim načrtovanjem. Organska rast je postopoma popustila načrtovani urbani obliki, s tem je zavestno oblikovanje javnega prostora

vedno bolj odražalo predstavo, da bo njegova estetska kakovost odražala dušo uporabnikov. V primerjavi z drugimi območji so javni prostor oblikovali bolj organsko, glede na obliko. Razprava o starogrškem polisu torej opredeljuje več ključnih tem, ki so še danes odmevne v razpravah o javnem prostoru (Carmona et al., 2008):

- javni prostor ima več funkcij,
- javni prostor je demokratičen prostor, kjer lahko državljani medsebojno komunicirajo in razpravljajo o vprašanjih, ki se nanašajo na mesto,
- javni prostor se uporablja v komercialne namene,
- javni prostor kot neformalni prostor za srečanja in prostor skupnosti,
- estetske lastnosti javnega prostora, ki vzbujajo užitek,
- pojmi, ki se nanašajo na omejevanje dostopa do javnega prostora (nekateri ljudje imajo večje pravice kot drugi).

Rimska mesta so bila večja od grških polisov, zato tudi bolj raznolika in bogata z vidika urbanih oblik. Jedro mesta pa je bil forum, kombinacija grške akropole in agore (Carr et al., 1992). Lahko je bil odprt, delno zaprt ali zaprt, medtem ko so njegove funkcije obsegale: tržnico, verska srečanja, politične dogodke, športne dogodke in neformalna srečanja. Vseboval je manjše trge (angl. piazza), pomembne javne stavbe – bazilike in templje. Notranji prostor bazilike se je lahko uporabljal v sodne ali komercialne namene. Templji so imeli dvojno vlogo: za srečanja (tudi za senat) in verske namene. Javni prostori so se uporabljali v formalne in komercialne namene, vendar so imeli prvi vedno prednost. Kasneje so se ustanavljali forumi z eno funkcijo (Mumford, 1961), Rim pa je imel ogromne površine za sprehajanje, poslovanje in rekreacijo (Hall, 1998). Rimska mesta so bila večja od grških polisov, uvedla pa so tudi poseben pristop k načrtovanju javnega mestnega prostora, ki je bil pazljivo umeščen v tkivo mesta in s katerim so ustvarili območje središča z družabnimi, kulturnimi, trgovskimi in duhovnimi prostori, zelo podobnimi današnjim v zahodnih mestih. Razumeli so semiotičen pomen javnega prostora, saj so trgi, ob robu katerih stojijo senatorjeva hiša in templji, v kombinaciji s spomeniki in kipi, izražali močan simbolizem države in vere. Rimski imperij je metodo simbolizma uporabil za ustvarjanje vtisa na prebivalce. Oblikovanje prostora lahko vpliva na nadzor ljudstva, kar so kasneje izkoriščali tudi totalitarni režimi, Grki pa so izhajali iz prepričanja, da lahko estetske lastnosti prostora polepšajo dušo in povzdignejo um. Torej se je agora navezovala na komercialne vsebine, v nasprotju s forumom, ki je imel politično in versko vsebino. V bližini agore so bile javne stavbe, na forumu pa pisarne pomembnih ljudi, templji ipd. Obe obliki sta bili v središču mesta (Carr et al., 1992; Dickenson, 2016; Herzog, 2006).

Mestno življenje je zatonilo v 5. stoletju po padcu rimskega cesarstva, z zatonom države pa se je povečala moč cerkve. Obzidja, ki so mesta varovala pred vdori, so hkrati omejevala njihov razvoj in rast. Z zmanjševanjem naselij se je zmanjševal tudi javni prostor, vendar so še naprej vsebovala trgovsko dejavnost. Ko so se odprle mednarodne poti, se je pospešila tudi rast mest (Mumford, 1961). Obdan in od cerkve pogosto nadzorovan je bil srednjeveški javni prostor, pogosto je bil le pred cerkvijo. Cerkev je bila središče naselja in javnega življenja, z verskimi prazniki, romanji in procesijami, ki so združevali ljudi v skupnost. Srednjeveška mesta so rastla organsko, »po potrebi«, s poudarkom na obrambi. Namen srednjeveških ulic je bila uporabnost. Kasneje, z rastjo mest, pa so ulice in prostore polepšali (Webb, 1990), s tem so nastali javni prostori, neodvisni od cerkve, vendar še vedno znotraj mestnega obzidja. Alberti in Sitte sta občudovala zavito srednjeveško ulico, na kateri uporabnika, ki hodi skozi mesto, navdajajo občutki nepredvidljivosti in navdušenja. Kljub manjkajočemu formalnemu načrtovanju so ustvarjali mesta z nekaterimi

skupnimi lastnostmi. Enakost na javnem prostoru je bila večja kot v preteklosti, kar se je kazalo v njegovi neomejeni rabi. Organski sistem ulic pa je bil živahen javni prostor, tudi s trgovsko dejavnostjo. V srednjeveških mestih so bili javni prostori torej trg, ulica, pristanišče, območje okrog utrdb ipd. Hkrati se v tem obdobju pojavi poljavni prostor (na primer dvorišče rektorjeve palače, pritličja zasebnih hiš) (Stanley et al., 2012; Carr et al., 1992).

Od sredine 14. stoletja se je moč posvetnih vladarjev in interesov povečevala, zato so se v italijanskih mestih začeli pojavljati novi trgi (angl. piazza). Ideja o trgu, ki izraža državljansko dostojanstvo in je neprimeren za trgovsko dejavnost, se je jasno izrazila (Carr et al., 1992). Vladajoči so se trudili obnoviti in polepšati srednjeveška mesta kot izkaz lastnega statusa in bogastva, podobno kot danes, ko se na sodobnih javnih prostorih izraža moč in bogastvo poslovnega in korporativnega sektorja, zato vprašanja glede uravnoveženja javnega in zasebnega interesa pri zagotavljanju in upravljanju javnega prostora niso nova. Takrat so postala načela, ki se nanašajo na merilo in proporce, ključna v oblikovanju urbanega prostora. Trgi so bili polepšani deli srednjeveške strukture ali ustvarjeni na novo z rušenjem dela mesta. Trgovski promet in tržnice so bili pogosto v središču prepovedani, arhitektura in kiparstvo pa sta odsevala monumentalnost. Podobni trendi kot v Italiji so bili v Španiji, Franciji in drugod.

Glavni javni prostor v zgodovinskih mestih v Angliji je bila tržnica. Ker tržnice že osemsto ali celo tisoč let ostajajo na istem mestu, z njimi se po starosti in pomembnosti lahko primerjajo le cerkve. Tržni prostor se je zmanjšal s pojavom trgovin, katerih pročelja so bila orientirana na ulico (Girouard, 1990). Tržnica je bila središče mesta, tam je prihajalo do interakcij med ljudmi, imela je podoben pomen kot agora za stare Grke – priložnost za udejstvovanje v javnem življenju: verskem, političnem, komercialnem in neformalnem. Tržnica se je kasneje preoblikovala v mestno hišo ali tržno dvorano (angl. market hall), pogosto ni bila v javni lasti, saj je bila v lasti cerkve ali dvora. London je sicer obogatel s trgovino, vendar nikoli ni imel tržnic, temveč le tržne ulice in pokrite tržnice. Po požaru leta 1666 je bil zgrajen tudi Covent Garden, ki je dragocen primer, kako se lahko značaj javnega prostora sčasoma spreminja, pri tem pa postavlja različne izzive odgovornim za njegovo upravljanje. Gre za prvi načrtovan formalni javni prostor, namenjen dvorjanom – stanovanjski trg. Kasneje je na enem delu trga vzniknila tržnica lokalnih pridelkov. Trg se je spremenil z vidika estetike stanovanjskega trga in je hitro postal bolj neprijeten in javen, čeprav je bil na zasebnem zemljišču. Videz trga se je slabšal, krepil se je tudi kriminal. V 19. stoletju je z drevoredi, kolonadami in zimskimi vrtovi postal viktorijanski javni prostor, še vedno surov in nevaren. Trg sadja in zelenjave se je kasneje premaknil na drugo lokacijo, vendar se je 1980. leta tržnica vrnila. Danes je v zasebni lasti, značaj prostora pa se je zopet spremenil, saj je na območju velik nadzor. Namenjena je mednarodnim in ne toliko domačim strankam. Funkcija prostora je omejena le na blagovno izmenjavo, medtem ko je javna vloga prostora in družbenost zmanjšana.

Vsi načrtovani trgi v Londonu so bili mišljeni kot zasebni trgi, prostori za stanovalce. Predstavljajo tip stanovanjskega trga, ki se od javne tržnice razlikuje po dostopu, dejavnosti, oblikovanju in legi. Zasebni parki so bili v 16. stoletju odprti za javnost, vendar je bil uradni javni dostop zaradi pritiskov hitre urbanizacije in industrijske revolucije mogoč šele v začetku 19. stoletja. Ena oblika prostora je bila preoblikovana iz prostora za elito v prostor za skupno rabo, druga pa s povečanjem spektra uporabnikov, ki so jim odprli prostor. Tretja oblika prostora je namenjena druženju in predstavitvi.

Naseljenci (Španci, Francozi in Angleži) so v Severno Ameriko prinesli vsak svojo tradicijo javnega prostora. Španski vpliv se v Kaliforniji kaže kot osrednji trg, kjer je javni prostor

tlakovan trg. Javni prostor se je razvil, da bi služil družbenim in demokratičnim potrebam. Trg je bil osrednja točka v sicer organsko oblikovanem naselju.

Zgodnji trgi v središču mesta so gostili tržnico, ki se je uporabljala tudi za formalne dogodke – praznovanja in bikoborbe. Južneje pa je čutili vpliv Francozov v obliki bolj uradnega trga, namenjenega vojaškimi usposabljanjem, kasneje tudi državnim dogodkom in javnim praznovanjem. Angleži so s seboj prinesli tradicijo skupnega zemljišča, na katerem so potekale aktivnosti. Okrog tega zemljišča so kasneje zgradili hiše za sestanke, sodišča, cerkve, trgovine in šole. Boston Common v Massachusettsu je primer parka (1634), ki je v središču mesta in je danes namenjen rekreaciji in različnim dogodkom. Kolonialne oblike trgov so ponekod še prisotne, vendar so se mnoge izgubile zaradi intenzivnega širjenja ameriških mest v 19. stoletju. Hitro priseljevanje in urbanizacija sta prinesli pomanjkanje mestnega prostora, kar je povzročil špekulativni razvoj.

V obdobju klasicizma se je vloga načrtovalcev prostora in arhitektov povečala, želeli so izboljšati mesta z vidika osenčenosti in prezračevanja. Zato so se v sredini 18. stoletja osredotočali na odprti prostor. V Parizu so načrtovali odprti prostor različnih velikosti in oblik na vseh mogočih lokacijah in nekatere načrtovane trge tudi zgradili (Giedion, 1982). V 20. stoletju so prebivalci zahtevali boljše zdravstvene razmere, ki so se zaradi industrializacije močno poslabšale. Zato so nastali parki, »pljuča mesta«, nastanek katerih je spodbudilo gibanje po imenu Vrtno mesto (angl. Garden City) in coniranja v mestu (Howard, 1965). Gibanje, ki zagotavlja ljudem dostop do odprtega prostora v mestu (parka), je bilo doma v Veliki Britaniji in New Yorku. Hkrati je bila to metoda za povečanje vrednosti nepremičnin. Prvi načrtovani park je Centralni park, ki je zahteval porušitev mnogih stavb za vzpostavitev več kot 300 hektarjev velikega parka leta 1850.

Zukin (1995) pravi, da se New York trži s kulturo in tržnim gospodarstvom, ki temelji na kulturnih simbolih, in te ideje povezuje z naraščajočo privatizacijo mestnih javnih površin. Zatrjuje tudi, da se kulturni simboli in oblikovanje lahko uporabljajo za vključitev ali izključitev nekaterih družbenih, kulturnih in rasnih skupin. Primer je Bryant Park, kjer je velik nadzor uporabnikov ter omejena raba parka.

V New Yorku so z mrežnim sistemom in posledično izgubo javnega prostora postale avenije in ulice zelo dragocene. Poleg poslovnih dejavnosti so začele rasti trgovine, veleblagovnice in tako je New York postal mesto, kjer se je začelo tržiti javno življenje. V osemnajstem stoletju so se ljudje zbirali v mestnem središču, da bi se udeležili uradnih dogodkov ali javnih prireditev. Stoletje pozneje so prišli v mesto, da bi vodili svoja podjetja. Nakup, prodaja, trgovanje in nakupovanje so postale glavne dejavnosti v ameriških mestnih središčih (Loukaitou-Sideris in Banerjee, 1998). Ustvarila sta se dva tipa javnega prostora v mestnem središču: središče za namene zabave (gledališče, trgovine in podobno) in poslovno središče. V New Yorku so se v nekem trenutku dejavnosti lahko širile le še navzgor, s tem pa so ulice postale temačne. Krepilo se je zavedanje o pomenu čistega zraka, osvetljenosti, leta 1961 pa je bil uveden nov tip prostora: javni prostor v zasebni lasti, odprt za vse. Investitorji so morali v zameno za večjo zazidano površino stavbe zagotoviti prostor v obliki manjših trgov ali arkad. Normativ so mnogi izigrali, saj so pustili prostor prazen ali pa so ga zgradili v obliki uvoza v garažo in podobno. Zato so bila v normative dodana določila in na seznamu so se pojavile nove oblike prostora³. Primer združitve

³Manjši trg (angl. plaza) – 1961; arkade – 1961; dvignjen manjši trg – 1968; arkada skozi blok – 1969; pokrit prostor za pešce – 1970; odprt prostor pred javno stavbo – 1973; urban manjši trg – 1975; razširitev pločnika – 1975; stanovanjski manjši trg – 1977; povezava skozi blok – 1982; galerija skozi blok – 1982 in drugi prostori (angl. plaza (1961), arcade (1961), elevated plaza (1968), through block arcade (1969), covered pedestrian space (1970), open air concourse (1973), urban plaza (1975), sidewalk widening (1975), residential plaza (1977), through block connection (1982), through block galleria (1982) and other spaces).

manjšega trga in pokritega prostora za pešce najdemo v zgradbi Sony Plaza. Po mnenju avtorice Zukin (1995) je to primer negativne plati privatizacije javnega prostora, saj je prostor nadzorovan in nasičen z oglaševanjem.

Okrog leta 1900 se je s trendi specializacije in coniranja rab v ameriških središčih razvil tip javnega prostora za zabavo. Tako je Times Square primer komercializacije te vrste javnega prostora skozi 20. stoletje. Prostor je hkrati javen in prostor za potrošnike, v razvoju je ob koncu družbene in fizične regeneracije prešel od prostora za manjšine do varnega prostora za zabavo.

Modernizem je doživljal mesto kot stroj, z obliko, ki je sledila funkciji. Javni prostor se je obravnaval kot nediferencirana celota, s poudarjeno skrbjo za svetlobo in prezračevanje, ki sta pomembna za zdravje ljudi. Družbene in psihološke potrebe so bile prezrte, zato ni bila funkcija javnega prostora nikoli upoštevana v celoti. Tako velike površine odprtega prostora v modernističnih projektih običajno niso imele določenih družbenih dejavnosti in funkcij. Madanipour (2003) opozarja, da so bili ti prostori nepovezani z mestom kot celoto, njihov namen se je zožil na opazovanje skozi okno stavb ali avtomobilov, saj so pogosto ostajali prazni. V tem smislu gre za »negativen« prostor (Carmona et al., 2008), saj je njegova vloga v celoti podrejena stavbam, v katerih poteka javno življenje. Nasprotno pa je »pozitiven« javni prostor (ibid.) tisti, kjer poteka javno življenje, kar je bistvo javnega prostora. Camillo Sitte je bil eden prvih kritikov uniformirane podobe sodobnih mest. Odprt prostor je po njegovem mnenju v sodobnem načrtovanju le nepomemben ostanek mesta po zgraditvi stavbe, odprta – nezaključena narava sodobnih ulic, trgov in podobno.

Drugi teoretiki so v nasprotju s Sittejem poudarjali, da ljudje nimajo več javne vloge in celo krivijo modernizem za mrtev javni prostor (Sennett, 1990), ki je namesto kraja za zadrževanje postal prostor za prečkanje in gibanje ter je ločen od konteksta in družbenosti (Sennett, 1977). Za nestabilne družbene odnose je modernizem okrivila Jane Jacobs (1961). Kritika modernizma je pokazala, da lahko ene vrste pogled pri načrtovanju, v tem primeru estetski, na javni prostor, z izključitvijo ostalih (družbenega in psihološkega) ustvarja »negativen« javni prostor.

2.1.1 Pregled spoznanj o javnem prostoru

Avtorica Arendt (1958) se v knjigi *The Human Condition* ukvarja s človeškimi aktivnostmi in tem, kako so nanje vplivale spremembe v zahodnem svetu. Razlikuje tri vrste aktivnosti: fizično delo, delo in akcijo. Loči tudi javno, zasebno in družbeno polje, pri čemer se je slednje pojavilo v sodobnem času. V preteklosti je javno polje vključevalo prostor, kjer so bili ljudje osvobojeni bioloških potreb, ki so jih zadovoljili v zasebnem polju. Javni prostor je imel statusno večji pomen od zasebnega prostora. V sodobnem času so biološke potrebe lahko zadovoljene tudi v javnem prostoru, zato ta od njih ni več osvobojen. Družbeno polje pa je zadolženo za zadovoljevanje fizioloških potreb, vendar na ravni države. Avtorica vidi to polje kot grožnjo za oba – javno in zasebno. Druga knjiga iz 60. let prejšnjega stoletja *Securing Open Space for Urban America: Conservation Easements* (Whyte, 1959) govori o fizičnem, sociološkem in ekonomskem vidiku, ki so zelo pomembni, da se odprt prostor ohranja v urbanih in ruralnih okoljih. Pravi, da se zemljišča vse bolj namenjajo urbani rabi, s tem pa odprt prostor izginja.

Knjiga *The Image of the City* (Lynch, 1960) govori o podobi mest in njenem pomenu, tudi o možnostih njene spremembe. Delo je rezultat petletne študije treh mest, kako uporabniki pridobijo informacijo o mestu in jo uporabijo za izdelavo mentalnih zemljevidov, ki so sestavljeni iz: poti, robov, območij, vozlišč in poudarkov.

Druga začetnica raziskovanja javnega prostora, poleg Whyta, v ZDA je Jane Jacobs s knjigo *The Death and Life of Great American Cities* (1961). Delo je kritika pretekle politike urbanističnega načrtovanja, ki nosi odgovornost za zaton mnogih sosesk⁴ v Združenih državah Amerike. Hkrati kaže na pomanjkljivosti načel modernizma, ki so prevladovala ob nastanku knjige, in predlaga nove ukrepe za bolj organsko urbano strukturo.⁵

V 70. letih 20. stoletja so izšla tri ključna filozofska dela: prvo je knjiga filozofa in sociologa Henrija Lefebvra iz leta 1974 *The Social Production of Space*. Po avtorjevem mnenju je prostor družbeni produkt, oziroma kompleksen družbeni konstrukt, ki temelji na vrednotah in družbenem nastanku smisla, kar vpliva na dejavnosti in zaznave v prostoru. Knjiga je argument za premik raziskovalne perspektive iz prostora na proces njegovega nastanka, ki je političnega značaja. Hkrati je menil, da vsaka družba ustvarja edinstven prostor. Drugo filozofsko delo je knjiga kanadskega geografa Edwarda Relpha (1976) *Place and Placelessness*. Razlikuje med pojmom kraj in prostor (angl. space in place). Na splošno se zdi, da prostor proizvaja kontekst za kraje, vendar njegov pomen izhaja iz posameznih krajev. Kakovost prostora pa je njegova moč, da človeške namene, izkušnje in aktivnosti uredi in usmeri. Sociolog Richard Sennett (1977) se ukvarja z mesti z vidika sociologije, napisal je slavno knjigo *The Fall of The Public Man*. Knjiga obsega študijo spreminjajoče se narave javnega življenja in urbane družbe. Raziskuje dvestoletno družbenopolitično evolucijo in išče razloge za upad vpletanja ljudi v politične zadeve. Predstavlja vpogled v nevarnost kulta individualizma, ki je zelo aktualen, dotakne se tudi obdobja digitalne revolucije. Na splošno so 70. leta 20. stoletja pogosto opisana kot prelomna v razumevanju pomena javnega prostora v urbani krajini. Javni prostor je tako postal osrednji predmet strokovnih (arhitekturnih in urbanističnih) posvetov. Javni diskurz se je vrtel okrog kakovosti urbanih okolij, razmer za življenje v mestu, onesnaževanja ter hitre prevlade avtomobila na ulicah in trgih, nadaljuje pa se še danes (Gehl in Gemzöe, 2000).

V 80. letih 20. stoletja ameriški urbanist William H. Whyte (1980) izda knjigo *The Social Life of Small Urban Spaces*. Delo so že ob izidu označili za klasiko in je povzročilo manjšo revolucijo na področju načrtovanja in raziskovanja javnega prostora. Osredotoča se na javne prostore – ulice, predvsem na njihovo kakovost in uporabnost, ter vključuje dolgoletno študijo proučevanja življenja na njih.

Knjiga *The Public Face of Architecture*, ki sta jo uredila sociolog Nathan Glazer in politolog Mark Lilla (1987), je vsota pogledov različnih avtorjev na veliko odgovornost arhitekture in urbanizma pri ustvarjanju boljšega javnega življenja in okolja. Knjiga opozarja na moč arhitekture, ki vedno vpliva tudi na oblikovanje javnega: ulic, trgov, parkov in javnih funkcij, ki imajo simbolni (mestni ali celo nacionalni) pomen. Pozornost je torej na odnosu med javnim prostorom in okoliškimi stavbami, oziroma njihovi razmejitvi, ki se zdi ključna. Nemški filozof Jürgen Habermas (1989) v knjigi *The Structural Transformation of the Public Sphere* ponudi bogato konceptualizacijo družbene narave in temeljev javnega življenja. Gre za zgodovinsko-sociološko knjigo in enega od temeljnih prispevkov k politični misli v povojnem času. Literatura 80. let nadaljuje temo v navezavi na kakovost urbanih okolij, h kateri prispeva javni prostor. Vključuje pa tudi družbeni, sociološki vidik ter konkretno vpliv urbanističnega in arhitekturnega oblikovanja na oblikovanje javnega prostora.

⁴ Podana so štiri priporočila za načrtovanje sosesk: živahne in zanimive ulice; omrežje ulic naj postane neprekinjena mreža na širšem območju; parki, trgi in javne stavbe naj bodo del uličnega omrežja, tako se omrežje krepí z vidika kompleksnosti in različnih uporabnikov, ter krepítev funkcijske identitete na ravni širšega prostora.

⁵ Osrednji pomen pripisuje pločnikom in poda tudi štiri načela za oblikovanje parka: zapletenost (v smislu različnih načinov uporabe za enake uporabnike), središčna lega, osončenost ter obod (stavb in druge različne okolice).

Po tem obdobju je nastopil razmah na področju raziskovanja javnega prostora. Obenem se je povečalo število literature na tem področju, povečal se je tudi obseg znanstvenih disciplin in različnih vidikov raziskovanja. K temu je prispeval zaton industrije, saj so v mestih nastala območja, ki jih je bilo treba prenoviti in obuditi. Na koncu 20. stoletja je bila pozornost usmerjena na javni prostor v središčih evropskih mest, ki so jih v 60. in 70. letih preoblikovali v parkirišča za avtomobile (Van Melik et al., 2007). V tem obdobju se je pozornost na deležnike v družbi obrnila od tovarniških delavcev, učiteljev, inženirjev k medijskim zvezdam, kovalcem dobička iz nepremičnin in zaposlenim v kulturni industriji. Gospodarska rast je postala zato podoba kolektivnega preživljanja prostega časa in potrošnje. V okviru tega procesa je kolektivni prostor – javni prostor – postal potrošno blago, povezovali so ga s prodajnimi površinami, ki spodbujajo zasebne, korporativne vrednote (Zukin, 1995). Velika deindustrializacija in posledična izguba različnih vrst zaposlitev v mnogih urbanih območjih je v 80. in 90. letih pripeljala do urbane regeneracije tudi v Avstraliji, ki je ustvarila urbane krajine, kjer se je razvoj združil z željo in zaslužek z zadovoljstvom (Dovey in Sandercock, 2002). Urbana regeneracija je temeljila na novih prostorih spektakla, ki bodo privabljali investitorje in obiskovalce, vendar so ti vodili k težavam (Raco, 2003).

Prehajanje javnega prostora v zasebno sfero, glede na lastništvo, označuje spremembe, ki so se zgodile v angleških mestih v 80. letih 20. stoletja in jih John V. Punter (1990) opisuje v članku *The Privatisation of the Public Realm*. Imele so izrazito škodljiv učinek na javni prostor v mestih in konkretno na: ulicah, odprtih prostorih, javnih prostorih in stavbah, ali drugače na območjih, kjer se ljudje zaradi različnih (družbenih in ekonomskih) razlogov združujejo. Zmanjšana moč lokalnih oblasti je vodila v obsežno odsotnost vlaganj v javne prostore in je izključila številne možnosti za pozitivne intervencije na tem področju. Z upadom kakovosti javnih prostorov se je okrepil odbijajoč in negativen odnos investitorjev in razvojnikov do njih. Zato so vse obsežnejše normative s področja načrtovanja prostora razumeli v svojo korist, k čemur so pripomogle tudi naraščajoče zahteve glede hitrih zaslužkov. Avtor pravi (ibid.) tudi, da angleška mesta zato postajajo estetsko, družbeno in kulturno osiromašena ter se od ostalih evropskih mest razlikujejo po povprečnem oblikovanju in neživahnosti. Močan je argument, da je naraščajoč fenomen privatizacije urbanega prostora odgovoren za veliko škode, povzročene javnemu prostoru mest (Sorkin, 1992; Zukin, 1995; Banerjee 2001). Ameriški avtor knjige *Variations on a Theme Park* in arhitekt Michael Sorkin (1992) trdi, da so se ameriška mesta preoblikovala, urbanizem pa je postal razpršen, manipulativen in sovražen do javnega prostora, tako v središču kot na obrobju mest, kar se kaže kot: nakupovalno središče, območje korporacij, območje gentrifikacije in podobno. Avtor ta območja imenuje zabaviščni parki – neškodljivo okolje, kjer je vse strukturirano tako, da je kontrola čim večja, avtentična interakcija med ljudmi pa odstranjena.

Stephen Carr s soavtorji (1992) v knjigi *Public Space* razkriva, kako ljudje dejansko uporabljajo in cenijo javni prostor. Ta je po njegovem skupni prostor, kjer ljudje opravljajo vsakodnevne in obredne dejavnosti, ki povezujejo skupnost. Z namenom raziskovanja javnega prostora se osredotoča na družbene temelje in ponuja dobro izpeljan predlog, kako združiti javni prostor in javno življenje. Ta proces oblikovanja in upravljanja javnega prostora naj bi vodile tri ključne človeške lastnosti: potrebe, prostorske pravice in pomeni, ki jih ljudje iščejo. Knjiga je lahko v pomoč načrtovalcem, da sodelujejo z investitorji, uporabniki in upravljalci, s skupnim ciljem za oblikovanje in upravljanje prostorov, ki so odzivni in smiselni za uporabnike. Podrobneje v knjigi navajajo tudi priporočilo za takšno oblikovanje javnega prostora, da bo podpiralo različne človeške potrebe v njem, in sicer: pasivno zavzetost, aktivno zavzetost, raziskovanje, udobje in sprostitve. Hkrati opozarja na svobodo na javnem prostoru, ki je svoboda z odgovornostjo. Gre za uporabo javnega prostora po želji posameznika, vendar z njegovo mislijo na druge, saj je to

prostor, ki si ga deli z več ljudmi hkrati. Te potrebe mora načrtovalec v posameznem družbenem in fizičnem kontekstu konkretno izraziti. Carr (ibid.) je tudi eden izmed avtorjev (Mitchell, 2003; Goodsell, 2003; Mensch, 2007), ki meni, da je javni prostor kakovosten, če je demokratičen. Tudi zgodovinsko gledano so bili to vedno prostori, ki so služili za izražanje nezadovoljstva ljudi z državnimi zadevami, vendar se je v zadnjem času nadzor na javnem prostoru povečal (Atkinson, 2003; Raco, 2003; Koskela, 2000). Vsekakor pa je pri načrtovanju uspešnih javnih prostorov in bolj živahnih mest ključno oblikovanje prostora, kjer se ljudje počutijo udobno (Carr et al., 1992; Tibbalds, 1992).

Osrednje dele mest glede na videz in uporabo je proučeval Tibbalds (1992) v knjigi *Making People Friendly Towns*. V delu, ki je nastalo zaradi upada kakovosti javnih prostorov, razpravlja o njihovem oblikovanju, vzdrževanju in upravljanju. Ponuja nov filozofski pristop k proučevanju, saj trdi, da so kraji (angl. places) veliko pomembnejši od posameznih elementov: stavb, cest ali parkov. Različni prostori pomenijo različne stvari različnim ljudem, pomembno pa je, da so stavbe in deli mest sestavljeni tako, da so lahko razumljivi/berljivi (Tibbalds, 1992). Številna svetovna mesta, posebej njihova središča, so postala ogrožena območja: zasuta so s smetmi, poslikana z grafiti, onesnažena, preplavljana z motornim prometom, polna povprečnih in slabo vzdrževanih stavb slabega videza, nevarna, ponoči naseljena z brezdomci. Središče, ki je primarno sestavljeno iz javnih in vladnih stavb, mora ustvariti prostor tudi za rabe, kot so kavarne, paviljoni in kioski, ter prehodne namene: razstave in podobno. Avtor predlaga, naj bodo središča prostori za kulturo, zabavo, prosti čas, rekreacijo, državljansko življenje ter izmenjavo stališč, idej in mnenj skupnosti. Ni naključje, da so bila stara mesta zgrajena okoli velikega odprtega prostora – grške agore in rimskega foruma. Prav tako ni naključje, da so skozi čas preživele oblike različnih trgov (angl. square, plaza in piazza), ki so običajno ob cerkvi ali v mnogih novejših mestih ob mestni hiši. Trgovine, ki imajo daljši delovni čas, tudi ob koncih tedna, so preprosta metoda za ohranjanje življenja in vitalnosti v središču mesta, ki črpa svojo vitalnost iz dejavnosti in uporabe stavb, s katerimi so obdane njegove ulice. V tem pogledu so še posebej pomembne fasade in dejavnosti, ki se dogajajo na nivoju ulice – najbližje nivoju oči. Pročelja novogradenj so prepogosto mračna in neprijazna ter orientirana proti ulici. Pešci in kolesarji se v večini mestnih središč srečujejo z nevarnostmi. Poleg občasnih nevarnosti so hrup in izpušni plini neprijetni neprestano in lahko povzročijo dolgoročne zdravstvene težave. Avtor predlaga ukrep s prisilo – s takšno spremembo fizične strukture mesta, da različne elemente (na primer ceste) v mestu namenimo pešcem (angl. pedestrianization), in s takšnim upravljanjem motornega prometa (na primer z zožitvijo cest), da postane prostor središča nedostopen za avtomobile. Avtor predlaga, da se vsaj središča mest ponovno namenijo pešcem, saj je bistvo mesta človeški stik. Pri načrtovanju javnih prostorov so zelo pomembni kazalniki dostopnosti in tudi enostavnost ob gibanju in čitljivost (Carmona et al., 2003). Za izračun povezanosti in središčnosti javnih prostorov se uporabljajo kompleksnejše metode, na primer prostorska sintaksa (angl. space syntax; Hillier, 1996). Dobro bivalno okolje in privlačen javni prostor nista le sad dela strokovnjakov (arhitektov, urbanistov, prostorskih načrtovalcev, inženirjev in drugih), ustvarjena sta tudi z ljubeznijo in skrbjo ljudi, ki živijo in delajo v mestu. Opozarja, da je treba preudarno izbrati urbano opremo in materiale za tlakovanje, ki naj bodo obstojni in vzdrževani, prav tako naj se grafite sproti odstranjuje.

Ob vsem tem pa je pomembna tudi velikost mesta, saj Robertson (2001) navaja, da med središči velikih in majhnih mest obstajajo razlike. Majhna mesta so bolj v merilu človeka, so varnejša, niso razdeljena na okrožja/okraje, imajo več stavb zgodovinske dediščine, manj velikopoteznih projektov itd. Opisane značilnosti lahko povzamemo kot skupino načel za uspešen razvoj središč majhnih mest: večfunkcionalno središče, namenjeno pešcem, pomen močnega javno-zasebnega

partnerstva, krepitev bistvenih lastnosti središča in vzpostavitev edinstvenega občutka kraja. Pravi tudi, da je zdravo mestno središče bistveni element blaginje večine majhnih mest (ibid.). Kljub temu pa predlaga sedem načel za revitalizacijo mest vseh velikosti: 1) vzdrževanje velike gostote, 2) poudarjanje zgodovinske ohranjenosti, 3) ohranjanje in razvoj javnih prostorov, 4) središče naj se ne suburbanizira, 5) razvoj in uveljavitev močnega nadzora načrtovanja, 6) poudarek na pomenu dejavnosti na nivoju ulice in 7) načrtovanje večnamenskega središča. Večina literature, ki se nanaša na revitalizacijo središč, jemlje za predmet proučevanja velika mesta, tudi članki v revijah se nanašajo na velika mesta (Holt, 1998; Howland, 1998; Lockwood, 1996).

Robertson na podlagi študije 57 majhnih mest (mestno naselje z lastno občino kot sedežem upravljanja in številom prebivalcev med 25.000 in 50.000) v Združenih državah Amerike pravi, da se tamkajšnja mesta že od 60. let prejšnjega stoletja spopadajo s težavami.⁶ Z gradnjo hitrih cest in splošno uporabo avtomobila je osrednja funkcija središča vse bolj izgubljala pomen, kar je pripeljalo do decentralizacije funkcij. Ljudje zato lahko zadovoljijo svoje potrebe, ne da bi vstopili v središče. Obenem pa so se iz središča umaknile naložbe, odšle so poslovne in druge dejavnosti, saj se je razvoj, predvsem komercialni, preselil na hitro rastoče obrobje. Tako se število ljudi, ki prihajajo v središče, zmanjša. Mestna središča so začela dobivati podobo zapuščenih poslovnih in drugih prostorov, slabo vzdrževanih stavb, pločnikov in praznih ulic.

Med načeli za izboljšanje živahnosti mest so v literaturi pogosto navedena aktivna pročelja stavb, ki obkrožajo javni prostor (Tibbalds, 1992; Gehl, 1996; Carmona et al., 2003). Študija Llwelyn Davies (2000) je pokazala, da je prisotnost različnih prodajal na majhnih razdaljah dobila visoke in dobre ocene, prisotnost malega števila velikih in neprozornih pročelij pa nizke in slabe ocene.

Varna (2011) zato predlaga razmejitev področja raziskav na mikro in makro raven. Makro raven⁷ se nanaša na odnos javnega prostora z zaledjem (na primer povezave s sosednjimi območji in cestami), mikro raven⁸ pa na oblikovalske lastnosti prostora.

Geograf Don Mitchell (1995) poudarja pomen javnega prostora v demokratičnih družbah in opredeli, kaj je javni prostor v sodobnem času. Sprašuje se ali je javni prostor doživel konec in kaj so novi javni prostori. Javni prostor naj bi postal okužen z vdorom ekonomije ter politike strahu in nadzora. Javni prostori so v različnih vedah: geografiji, zgodovini in arhitekturi opredeljeni kot kraji, kjer se lahko razodevajo stališča ljudi – državljanov, ljudje pa lahko aktivno sodelujejo pri mestnem življenju. Vendar opozarja, da je bila tudi na idealiziranem javnem prostoru, kot je grška agora, svoboda govora rezervirana le za moške, kar je za današnji zahodni svet nepredstavljivo.

V knjigi *The Culture of Cities* (Zukin, 1995) avtorica pokaže, kako mesta uporabljajo kulturo in kako lahko trije koncepti (narodnost, estetika in oglaševanje) preoblikujejo urbano politiko in konflikte glede revitalizacije. Zavrača, da imajo mesta eno urbano kulturo ali več subkultur, ker je kultura v osrednjih prostorih mesta (ulice, parki, trgovine, muzeji in restavracije) vedno stvar pogajanja. Hkrati podobno kot drugi avtorji (Fox-Prezeworski et al., 1991; Gordon in Buck, 2005) ugotavlja, da mesta kot največji kulturni artefakti človeške družbene organizacije v današnjem času, predvsem v razvitem delu sveta, doživljajo dramatične spremembe in iz industrijskega,

6 Gre za 13 težav v mestih, ki so razvrščene glede na stopnjo problematike: neprivačnost za nov razvoj, neprivačnost za zadrževanje ob večerih, konkurenca s trgovskimi in drugimi središči na obrobju mesta, prazni/neuporabljeni prodajni prostori, pomanjkanje primernih parkirišč, pomanjkanje primernih stanovanj, slaba podoba središča, prazni/neuporabljeni poslovni prostori, nevdrževane starejše stavbe, neprivačne fasade stavb, pojav kriminala, prometni zastoji in neizoblikovani interesi mestnega središča.

7 Makro raven opredeli s štirimi kazalniki: križišča, javne pešpoti, kolesarske poti in ograje.

8 Oblikovanje javnega prostora se nanaša na tiste elemente, ki so bistveni za zadovoljevanje osnovnih potreb ljudi na javnih prostorih. Opisani so s štirimi kazalniki: možnost sedenja, priložnost za sprehod, priložnost za aktivno udejstvovanje in raziskovanje ter aktivna pročelja.

sodobnega mesta prehajajo v postindustrijsko, postmoderno mesto. Spremenila se je vloga iz mest produkcije v mesta potrošnje. Številni družbeni kritiki so začeli pisati o novih javnih prostorih (angl. transactional space), oblikovanih s telekomunikacijami in računalniško tehnologijo, zato poudarja, da se ona osredotoča na prostor kot kraj, ki je fizično prisoten kot geografsko in simbolno središče, kot točka, kjer se družijo neznanci. Hkrati opozarja, da Američani, rojeni in vzgojeni v predmestju, sprejemajo nakupovalna središča kot prevladujočo obliko javnega prostora današnjega časa. To so sicer še vedno prostori, kjer se ljudje srečujejo, vendar je dejstvo, da so v zasebni lasti, od nekdanj porajalo vprašanja glede dostopa.

Knjiga *Life Between Buildings* (Gehl, 1996) teži k usmerjanju posebne pozornosti na posameznike, ki se bodo gibali na prostoru med stavbami, prostoru subtilnih lastnosti, ki je bil v zgodovini povezan s srečevanjem ljudi. To je javni prostor, kot predmet arhitekture, urbanističnega oblikovanja in prostorskega načrtovanja, s katerim je treba previdno ravnati. Knjiga poleg *Rediscovering the Centre* (Whyte, 1988) predstavlja študijo⁹, ki se nanaša na odnos med oblikovanjem javnih prostorov in njihovo rabo.

Gehl (ibid.) predlaga tudi lestvico intenzivnosti stikov med ljudmi, ki sega od tesnega prijateljstva, prijateljstva, znancev, priložnostnih stikov in pasivnih stikov. Če v prostoru med stavbami ni dejavnosti, se ne pojavijo niti nižje stopnje stikov med ljudmi na lestvici. Živahni (angl. animated) prostori ponujajo možnost za različne vrste stikov. V knjigi so opredeljene tudi dejavnosti na javnem prostoru, in sicer: nujne, izbirne in družbene. Nujne dejavnosti so tiste, ki se nanašajo na obvezne človekove dejavnosti, kot so odhod v šolo, službo in podobno. Izbirne dejavnosti so tiste, ki jih omogočajo ugodne prostorske in časovne razmere in se nanašajo na: hojo, kolesarjenje, opazovanje in podobno. Tretja vrsta je rezultat družbenih dejavnosti, ki izhajajo iz interakcije med posameznikom in drugimi ljudmi na javnem prostoru. Pojavijo se spontano kot neposredna posledica obstoja nujnih in izbirnih dejavnosti. Avtor meni, da nujne dejavnosti potekajo v prostoru ne glede na kakovost javnega prostora, medtem ko je prisotnost glede na število in trajanje izbirnih in družbenih dejavnosti pogojena z oblikovno kakovostjo teh prostorov. Med fizično pojavnostjo in dejavnostjo je velika povezanost, saj bo dobro povezan javni prostor s središčno lego privabil več uporabnikov, njegovo oblikovanje pa je osnovni pogoj za izvajanje najrazličnejših dejavnosti. Zato Sennett (1977) prostor, v katerem se majhno število ljudi, pogosto homogena skupina, ukvarja z majhnim številom dejavnosti, najpogosteje z nujnimi dejavnostmi, označuje kot mrtev.

Knjiga *Urban Design Downtown* (Loukaitou-Sideris in Banarjee, 1998) obravnava evolucijo središč ameriških mest, s poudarkom na sodobnem času. Spremembe urbanih oblik in družbene uporabe središč so v tesni povezavi z evolucijo iz predindustrijske v postindustrijsko družbo in so kulturne ter tehnološke, zasidrane v sodobnem načinu življenja. Avtorji opisujejo preoblikovanje mestnih središč v Združenih državah Amerike, katerih panorame ne odražajo več tradicionalne vloge in funkcij mesta. Pod fizično preobrazbo so drugačne preobrazbe. Središče postaja poslovno in trgovsko ter prinaša zasebne oblike prostora: galerije, atrije in manjše trge. V središčih sta dva svetova: javni in zasebni (poslovni, trgovski), ki se, obdana z arhitekturnim in urbanističnim oblikovanjem, srečujeta pod večjim ali manjšim nadzorom. Središče je danes industrija, predana upravljanju ekonomskih poslov. Namen knjige je preoblikovanje sodobnih središč. Osredotoča se na politično-ekonomski vidik tega preobrata in na vlogo, ki jo ima pri tem urbanistično oblikovanje.

⁹ Študija poda priporočila za oblikovanje pešpoti: previdno je treba načrtovati vrsto pločnika, površino pešpoti; pešci praviloma izberejo krajšo pot, pri prečkanju večjih površin pa se držijo roba, treba se je izogibati dolgim potem, saj so za pešce neprijetne, treba jih je prekiniti z manjšimi trgi ali vijugastimi območji.

O javnem prostoru, specifični vrsti družbenega prostora, ki ga najdemo izključno v večjih naseljih, govori knjiga *The Public Realm* (Lofland, 1998). Ta posebna oblika družbeno-psihološkega prostora vznikne vsakič, ko na delčku fizičnega prostora prevladajo odnosi med ljudmi, ki so neznanci, kot se to zgodi v barih, avtobusih, trgih, parkih, ulicah in podobno. Podrobneje je v knjigi obravnavano javno življenje v družbeno-psiholoških prostorih in silah (privatizacija, izvedba posegov brez urbanističnega načrtovanja, načrtovanje po vojni), ki ga ogrožajo.

V delu *The Evaluative Image of the City* (Nasar, 1998) avtor proučuje podobo mesta in obravnava vprašanje kaj lahko naredimo za njeno izboljšanje. Mesta lahko vzbujajo občutke užitka in ugodja, ambientalnost pa izvira iz njihovih družbenih in kulturnih dejavnikov ter seveda iz fizične oblike. Dobra podoba mesta ni abstrakten estetski pojav, odvisna je od ocen ljudi, ki mesto redno doživljajo. Če podobo cenijo, ima mesto dobro vizualno obliko. Oblika mesta pa se sčasoma razvija, vznika iz mnogih dejanj, mnogih deležnikov, tako javnih kot zasebnih. Oblikuje se z regulacijami, načrtovanimi ureditvami in odločitvami posameznikov, za mnoge ljudi, ki ga obiščejo. Ta študija poleg Lyncheve (1960) temelji na induktivnem raziskovanju. Lyncheva knjiga je spremenila pogled urbanističnih načrtovalcev in sociologov na načrtovanje prostora, Nasar pa predhodnikovo delo nadaljuje in opisuje, kako načrtovati prostorske ureditve in s tem videz mesta, da se zadovolji prebivalce mest. Predstavlja vrsto študij, ki se nanašajo na: oceno podobe, razpravo glede metod raziskovanja, izsledke in priporočila za prenos v prakso. Avtor s svojim prispevkom ponuja dragocen vodnik, ki je namenjen izboljšanju podobe grajenega okolja. V navezavi na oceno podobe grajenega okolja se naslanja na pojme: všečnost (angl. likability), identiteta in struktura. Všečnost¹⁰ se nanaša na možnost, da bo okolje vzbudilo močne in odobravajoče ocenjevalne odzive javnosti, povezane s podobo. Beseda všečnost izvira iz koncepta »uporabnosti«, kjer je vidno okolje osrednje v človekovem zaznavanju, uporabnost pa je ključna lastnost. Lahko se nanaša na površino, ki je primerna za sedenje, pešačenje in podobno.

Ljudje za zdravo bivanje potrebujejo ravnovesje treh polj: življenja doma, v službi in vključujočega družbenega življenja (Oldenburg, 1999). Knjiga *The Great Good Place* je izšla že leta 1989. Zato uvede pojem »tretji prostor«, ki se nanaša na prostore, kot so: cerkev, bar, restavracija, knjižnica in podobno. Pomembni so za civilno družbo, demokracijo in vzpostavljajo občutek kraja (angl. sense of place).

Avtorjem (Atkinson, 2003; Raco, 2003), ki menijo, da se nadzor na javnih prostorih povečuje, se pridružuje finska geografinja Koskela (2000), ki v *The Gaze Without Eyes* piše, kako se z vse večjim videonadzorom spreminja narava mestnega prostora. Članek¹¹ ocenjuje, ali je nadzor mogoče razumeti kot način, da je prostor varnejši in »bolj dostopen«. Glavni poudarek je na nadzoru v javno dostopnih prostorih, kot so nakupovalna središča, mestne ulice in kraji javnega prevoza. V članku je razloženo, kako se oblikuje prostor pod nadzorom in kako je povezan s strukturami moči in človeškimi čustvi. Koncepti prostora se uporabljajo kot »orodja« za raziskovanje vprašanja nadzora. Trdi, da video nadzor spreminja načine izvajanja moči, čustvena doživetja v mestnem prostoru in vpliva na načine, kako se »realnost« konceptualizira in razume. Prisotnost kamer na javnem prostoru ljudi stalno opominja, da so vidni, hkrati pa Koskela (2000) video nadzoru pripisuje zasluge za zmanjšanje uličnega kriminala. Avtorica (ibid.) kot razlog za odtujenost in dezorientacijo izpostavi celo arhitekturno zasnovo. Arhitektura lahko zmanjša očitnost namena stavbe, zaradi česar se je vse težje orientirati po urbanem prostoru. Stavbe so v

¹⁰ Kot elemente urbane všečnosti našteje: razpoznavnost, vidnost in uporabo simbolnega pomena, všečne lastnosti, kompleksnost, medsebojni odnos, kontekst in kontrast ter strukturo mesta in izkušnjo.

¹¹ V članku so predstavljeni trije koncepti prostora: prostor kot posoda, prostor moči in čustveni prostor.

preteklosti predstavljale moč in avtoriteto, pogosto so imele izjemno lego (glede na teren) in poudarjene vhode. V sodobni arhitekturi pa je moč skrita in neopazna, avtoriteta je predstavljena s svojo nevidnostjo namesto nasprotno (Foucault, 1977). Vhodi in poti so skriti in znani le izbrancem, zato naj bi jih tudi našli le izjemni privilegirani posamezniki.

V knjigi *On the Plaza* avtor dokumentira osebno pot pri razkrivanju kulturnega in političnega pomena javnega prostora z osredotočanjem na oblikovanje in pomen trga v sodobnem latinskoameriškem mestu (Low, 2000). Predstavlja iskanje arhitekturnega porekla špansko-ameriških trgov in etnohistorični pomen, vdolan v lokacijo in fizično obliko. Nanaša se na človeško vedenje in dejavnosti na javnem prostoru in kako se te skozi čas spreminjajo (Carr et al., 1992; Zukin, 1995; Oldenburg, 1989; Low, 2000).

V delu *The Future of Public Space* se avtor (Banerjee, 2001) sprašuje o prihodnosti javnega prostora. V nasprotju z današnjimi trendi so se pred sto leti v Združenih državah Amerike izjemno povečevale površine, namenjene parkom. Pomanjkanje in neenakomerna razporeditev odprtega prostora sta posledica njegovih večjih preoblikovanj. Vzroke za temeljni preobrat v razumevanju javnega življenja in prostora opiše v treh trendih.¹² Avtor (ibid.) trdi, da morajo načrtovane ureditve javnega prostora v prihodnosti temeljiti na razumevanju vzrokov in posledic teh treh trendov, pri tem pa je naloga prostorskih načrtovalcev:

1. prizadevanje za parke in odprte prostore,
2. usklajevanje med javnim, zasebnim in neprofitnim sektorjem,
3. stalno preverjanje normativov načrtovanja odprtega prostora,
4. večji poudarek na javnem življenju kot na javnem prostoru,
5. nasprotovanje načrtovanju javnega prostora kot prostora, ki ločuje privilegirane od drugih,
6. obnova starih in drugih območij,
7. podpora majhnih podjetjem, ki spodbujajo javno življenje,
8. uporaba različnih mehanizmov za izboljšanje in večanje javnih površin ter javnega življenja,
9. osredotočanje na oblikovanje ulic kot javnih prostorov,
10. vključitev prijaznosti (angl. conviviality) in javnega življenja med cilje oblikovanja ulic,
11. odzivanje na spreminjajoče se zahteve, ki izhajajo iz nihanja števila prebivalcev.

Flusty (2001) v *The Banality of Interdiction: Surveillance, Control and the Displacement of Diversity* opisuje vse večjo nagnjenost k različnim omejitvam javnega prostora v obliki ograj in

¹² 1. Javni prostor se enakomerno krči, kar je posledica liberalizacije trga in manjšega pomena oblasti, zato se zmanjšujejo storitve, ki jih je zgodovinsko zagotavljala oblast. Tradicionalna vloga oblasti se je skrčila, zasebnega in deloma tudi neprofitnega sektorja pa povečala.

2. Naraščajoči konflikti na lokalni ravni, ki se nanašajo na ekonomijo, okolje in pravice kot produkt prestrukturirane globalne ekonomije, za katero so značilni: rast večnacionalne korporativne moči, mobilnost delovne sile in podrejenost interesov lokalne politike globalnim interesom.

3. Informacijska in digitalna tehnologija je prispevala k spremembam tradicionalnih konceptov kraja in skupnosti, na primer lokalne skupnosti nasproti globalnim interesom, identitete skupin in posameznikov ter narave vsakodnevnega trgovanja in družbenih odnosov.

podobnega, s katerimi se obdajajo parki in drugi javni prostori v ZDA. Opisuje proces, ki se je zgodil v 90. letih prejšnjega stoletja, ko so se javni prostori na različne načine postopno zapirali.

Knjiga Carmone in sodelavcev (2003) *Public Spaces – Urban Spaces: The Dimension of Urban Design* je celovit pregled številnih zapletenih in interaktivnih razsežnosti urbanističnega oblikovanja. Avtorji (ibid.) se sistematično gibajo med idejami, teorijami, raziskovanjem in prakso urbanističnega oblikovanja, ki so podprte z obširnimi naborom literature. V knjigi je predstavljenih šest ključnih razsežnosti teorije in prakse urbanističnega oblikovanja: družbene, vizualne, funkcionalne, časovne, morfološke in zaznavne. V Veliki Britaniji se politika načrtovanja javnega prostora osredotoča na načrtovanje prostorov za ljudi (Carmona et al., 2003) in je odgovor na pojave, kot so: privatizacija, potrošništvo, krepitev nadzora, izključitev posameznih skupin ljudi iz javnega življenja, pojav ograjenih sosesk in podobno.

Goodsell (2003) se pri proučevanju koncepta javnega prostora usmerja na tri področja: politično filozofijo (demokratsko teorijo), urbanistično načrtovanje in politično interpretacijo arhitekture (preglednica 1). Predstavniki prve dojemajo javni prostor kot družben in ne kot fizičen pojav, kot polje delovanja in komuniciranja. Urbanisti si ga zamislijo predvsem kot stavbna zemljišča v mestni krajini, s spletnim prostorom kot dodatno obliko. Politologi, ki proučujejo arhitekturo, o javnem (ali mestnem) prostoru razmišljajo z vidika javne stavbe kot fasade in njene notranjosti. Prvi se osredotočajo na javno razpravo in kot težavo izpostavijo odtujenost in državno financiranje. Urbanistično načrtovanje pa se osredotoča na urbano življenje ter skuša ta okolja oživiti ali spremeniti. Slednji kot osrednjo temo obravnavajo družbeni pomen ter zaznavajo težavo v ustrahovanju in identifikaciji. Avtor izpelje (ibid.) enoten koncept javnega prostora z vseh treh področij. Strinja se tudi, da je takšen koncept mogoč le, če vključuje preobrata, ki ju doživlja javni prostor – televizijsko revolucijo 20. stoletja in informacijsko revolucijo 21. stoletja. Vsaka prinaša svoja dejstva: več milijonov televizijskih gledalcev, ki opazujejo, vendar ne sodelujejo, in javni prostor kot enoten fizični prostor, ki vsebuje različne razpršene elektronske povezave. Predlaga pojem javnega prostora kot prostorsko-časovnega kontinuuma za politični diskurz, ki ga omenjajo tudi Carr s sodelavci (1992), Mitchell (2003) in Mensch (2007). Vsi navedeni menijo, da je kakovost javnega prostora prav demokratična arena za javno življenje.

Preglednica 1: Predlog opredelitev različnih vrst javnega prostora (prirejeno po Goodsell, 2003)

Table 1: Proposed definitions of different types of public space (adapted from Goodsell, 2003)

	Predlog definicij javnega prostora
Generična definicija javnega prostora	prostorsko časovni kontinuum za povezan in interaktiven politični diskurz
Javni prostor v navezavi na kraj	prostor iz 1. definicije z interakcijo iz oči v oči v določenem fizičnem prostoru
Elektronski javni prostor	prostor iz 1. definicije na geografsko razpršenem območju skozi informacijsko tehnologijo
Razširjen javni prostor	prostor iz 1. definicije, ki je predvajan po televiziji, radiu, internetu ali drugje
Čista definicija demokratičnega javnega prostora	prostor iz 1. definicije dostopen vsem, brez omejitev glede izvajanja in brez pogojev glede vključevanja, participacije
Praktična definicija demokratičnega javnega prostora	prostor iz 1. definicije, ko je javni dostop spodbujan, utišana je avtoriteta, meje med ljudstvom in oblastmi zmanjšane

Z vse večjim nadzorom na javnih prostorih (Raco, 2003; Koskela, 2000) in s težavo privatizacije javnega prostora (Sorkin, 1992; Zukin, 2000) se ukvarja tudi Atkinson (2003), ki raziskuje

nekatero skrajno težnjo pri upravljanju javnega prostora. Sprašuje se, ali trenutne usmeritve politike poganja želja po opolnomočenju ali nadzoru uporabnikov takšnih prostorov. Osredotoča se na študijo dveh primerov, s katero želi proučiti politiko javnega prostora v Veliki Britaniji. Ugotavlja, da so programi, namenjeni obravnavi mestnega in javnega prostora, odziv na resnične in zaznane težave. Ne glede na vse pa je prevladal politični diskurz, ki slavi premike družbenih problemov, ne pa njihove rešitve. Na splošno velja, da takšen diskurz na koncu ne more zagotoviti trajnostnih politik urejanja javnih površin in ogroža vključitev nekaterih uporabnikov javnih prostorov. Atkinskon (2003) tudi opozarja na upravljanje javnih prostorov, ki se je v Veliki Britaniji na splošno razmnožilo v partnerstvo agencij, kot so: turistične pisarne, razvojne agencije, policija, okoljske agencije in agencija za upravljanje mestnih središč. Vse navedene se spopadajo z različnimi dimenzijami predstavljene problematike.

Raco (2003) v članku na podlagi pregleda načinov in procesov regeneracije v enem od najhitreje rastočih mestnih območij v Veliki Britaniji, Readingu v Berkshireu, ocenjuje strategije in taktike ukrepov upravljanja v programu regeneracije. Programi za obnovo mest v Veliki Britaniji so se v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja s preoblikovanjem prostora in ustvarjanjem novih prodajnih prostorov vse bolj osredotočali na privabljanje investitorjev, kupcev srednjega razreda in obiskovalcev. Z zagotavljanjem varnosti na teh krajih je postalo vse opaznejše, da se lahko razmeroma hitro prekine denarni priliv zaradi povečane zaznave strahu ali celo grožnje kriminala. Hkrati so bile na številnih območjih regeneracije sprejete nove tehnologije in strategije ter taktike, s katerimi želijo vzpostaviti nadzor nad novimi urbani prostori. Ta prostor je vedno bolj v znamenju nadzora človeških dejanj prek oblikovanja, nadzora ter kodeksa ravnanja (in izvrševanja). Agencije za obnovo in policija sodelujejo, da bi razvile svoje strategije. To lahko v skrajnem primeru privede do ničelne tolerance ali ukrepov, namenjenih posameznim družbenim skupinam, v prizadevanju za sanacijo prostora v interesu kopičenja kapitala. Dokumentira in razpravlja o regeneraciji, ki se je razvila v mestu, in načinih, kako so bili novi urbani prostori zavarovani. Avtor trdi, da so se varnostni ukrepi, čeprav so se vključili v institucionalne diskurze in prakse, delno oblikovali znotraj lokalnih družbeno-političnih odnosov.

Ustvarjanje varnih, estetsko prijetnih prostorov zahteva odstranitev »družbenega onesnaženja« – tistih posameznikov in skupin, katerih prisotnost lahko ogrozi zaznavno in estetsko kakovost urbanega prostora (Urry, 1995). Razlog za promocijo javnega prostora v postindustrijskih mestih je povezan z dejstvom, da se regeneracija večinoma ukvarja s prezrtimi in razpadajočimi območji. Ravno s privlačnim javnim prostorom naj bi lahko spremenili slabo podobo teh območij, kar prispeva k dobri podobi vsega mesta.

Javni prostor v ZDA je postal ogrožena vrsta, kar maje osrednje vrednote: demokracijo, tolerantnost in enakost (Kohn, 2004). Študija politike in javnega prostora kaže, kako privatizacija javnega prostora onesposablja prebivalce, da spodbudijo demokratične ideje, medtem ko se izogibajo stikom s tistimi, ki jih imajo za tujce in podobne. Z ustvarjanjem vse več prostorov, ki so ali se spreminjajo v zasebne, se uničuje javno življenje, zato se javno in zasebno vse bolj prepletata (ibid.). V New Yorku so dali investitorjem, ki so gradili nebotičnike, posebne spodbude v zamenjavo za gradnjo trgov in arkad, saj je večina javnega prostora v mestu že v zasebni lasti. Še en primer združitve javnega in zasebnega prostora je nakupovalno središče. Prostor je v zasebni lasti, vendar z arhitekturo sporoča drugače, včasih celo, da je staro mestno jedro. Pravi, da v privatiziranih javnih prostorih pravila obnašanja večinoma postavljajo stražarji in ograje tudi s pomočjo tehnik nadzora.

Allen (2006) postavlja v ospredje drugačen pogled glede zagotavljanja nadzora na javnem prostoru, ki je lahko tudi izkazovanje moči. Gre za nevidno prisotnost, ki je lahko tudi logika

zapeljevanja, in jo opiše na primeru Potsdamer Platz v Berlinu. Moč v tem primeru deluje skozi ambientalno kakovost prostora, pri čemer je izkušnja tega prostora le izraz moči. Gre za bolj subtilen način nadzora, ki je značilen za prostore potrošnje. Na javnih prostorih v zasebni lasti, kot je nakupovalno središče, pa je nadzor izražen bolj očitno. V Veliki Britaniji in Združenih državah Amerike se pojavljata nezadovoljstvo in pesimizem glede stanja grajenega okolja, zlasti glede kakovosti javnega prostora. Pojasnila za takšno stanje izhajajo iz neakovostnega oblikovanja, ki je značilno za nove javne prostore. To so parkirišča, ceste, navznoter obrnjene stavbe, prostori, ki niso zamejeni (na primer s stavbo), prostori s šibkim občutkom kraja (angl. sense of place) in prostori, ki so na različne načine prepogosto izključujoči za različne skupine.

Tudi dobro oblikovani javni prostori so doživeli upad in zanemarjanje, saj so storitve in dejavnosti, ki so zagotavljale stalno kakovost teh prostorov, podvržene enakim omejitvam in pritiskom kot javne storitve na splošno. Ta vprašanja so v povezavi z vsakodnevnim upravljanjem javnega prostora, torej usklajevanja številnih različnih dejavnosti, ki nenehno opredeljujejo in na novo opredeljujejo značilnosti in kakovost javnega prostora. Knjiga *Public Spaces – The Management Dimension* (Carmona et al., 2008) temelji na treh empiričnih projektih, s katerimi so proučevali vprašanja o upravljanju javnega prostora na mednarodni ravni. Postavljeni so v okvir teoretskih razprav o javnem prostoru, njegovi zgodovini, sodobnih vzorcih uporabe in novih načinih upravljanja, ki se vse bolj uveljavljajo.

2.1.2 Sodobni javni prostor ter problemi

Na nastanek javnega prostora sicer vpliva družbeno-ekonomski kontekst, v katerem nastaja. Danes je javni prostor rezultat:

1. zgodovinskih trendov, ki segajo v antični svet,
2. različnih načinov upravljanja, regulacij, zakonov in investicij, na podlagi katerih se ustvarja,
3. kulturnih tradicij, ki se razlikujejo celo v zahodnem svetu,
4. političnih prioritet in posameznih življenjskih slogov, ki jih podpirajo,
5. ravnotežja med političnimi in trgovskimi silami ter
6. vedno večje kompleksnosti javnega prostora ter omejitev strokovnih sposobnosti in odgovornosti, ki iz tega izhajajo.

Carmona s sodelavci (2003) pravi, da kritika javnega prostora izvira iz dveh taborov – tistih, ki pravijo, da je javni prostor preveč, in drugih, ki pravijo, da je premalo upravljan. Hkrati se kritike nanašajo na upad javnega prostora na splošno. Tibbald (1992) omenja, da so središča nekaterih mest postala zanemarjena in onesnažena, kar je vse bolj splošno sprejeto, uporabljajo pa jih marginalne skupine, zato kot rešitev prepozna dobro urbanistično oblikovanje in tudi upravljanje. Ne samo, da javnost meni in pričakuje, da bo nekdo drug počistil za njimi na javnem prostoru, podoben odnos (angl. someone else's problem) imajo številne organizacije s formalno vlogo pri razvoju in upravljanju javnega prostora (Carmona et al., 2008).

Loukaitou-Sideris (1996) opozarja na slabo upravljanje, ki je krivo za stanje številnih poslovnih območij, parkirišč in javnih stanovanjskih območij, na katerih se je prazen prostor zaradi zapuščenosti in propadanja zapolnil s smetmi in človeškimi odpadki. Podobno meni Trancik (1986), ki je uporabil termin »izgubljeni prostor«¹³. Za pojav krivi avtomobilski promet, urbano prenavo mest, privatizacijo javnega prostora, ločevanje rab in dejavnosti. Do teh prehodnih

¹³ »Izgubljen prostor« je prostor, potreben prenove, in ne prispeva nič k okolici ali uporabnikom: parkirišča, manjši, neuporabljeni trgi pod parterjem, zapuščena obrežja, industrijski kompleksi in podobno.

prostorov pa niso kritični vsi avtorji (Hajer in Reijndorp, 2001), nekateri idejo te prehodnosti podpirajo (Zukin, 1995; Sennett, 1990), tretji pa ta prostor samo poimenujejo drugače (Worpole in Knox, 2007).

Druga vrsta prostora se navezuje na celodnevno opravljanje storitev, ki s seboj prinese oblike vedenja, za katere bi celo izvajalci menili, da so v njihovih soseskah nesprejemljive (Roberts in Turner, 2005), konflikti v tem prostoru izhajajo iz različnih potreb, ki jih ima lokalno prebivalstvo in ponudniki storitev. Rešitev (ibid.) je v aktivnejšem upravljanju in zahtevnejšem nadzoru načrtovanja.

Prav pojav avtomobila naj bi močno spremenil urbanistično načrtovanje in s tem urbani prostor, tako da so se: 1) prazne parcele transformirale v zazidane površine stavb; 2) ulice v tranzitno infrastrukturo in hitre ceste; 3) odprti prostor v parkirišča in v prostor v nakupovalnih središčih ter 4) stavbni blok v linearno oziroma točkovno obliko (Conzen, 1969; Levy, 1999). O »prevzetem«
prostoru (angl. invaded space), ki siromaši mesta, govorita Gehl in Gemzøe (2000). Nastal je zaradi vstopa avtomobila v promet, saj je zasedel prostor pešcem, mesta pa so postala preplavljena s prometom in parkirišči (Lefebvre, 1991; Buchanan, 1988; Hajer in Reijndorp, 2001; Garreau, 1991).

»Taka mesta niso namenjena hoji« (Gehl in Gemzøe, 2000: 16). Pločniki v mestnih središčih in stanovanjskih soseskah so izginili, vse rabe so se postopoma prilagodile avtomobilu. Prevzet prostor je osiromašen prostor, kjer večina družbenih in rekreacijskih dejavnosti izgine oziroma se ne pojavi, ostanejo pa le najnujnejše funkcije. Ljudje tod hodijo le, kadar morajo, in ne, kadar hočejo. Prihod avtomobilov v mesta je vodil do dramatičnega zmanjšanja prostorov, namenjenih pešcem, in manjši kakovosti prostora, ki ostane, omejene svobode gibanja za pešce ter zapolnitev prostorov z neredom in pripomočki, ki naj bi omogočali varno sobivanje avtomobilov in ljudi (ibid.). Tudi Llewelyn Davies (2000) opozori na inženirsko vodeno in avtomobilsko usmerjeno načrtovanje in upravljanje mesta, saj pri tem pristopu ne upoštevajo pešcev, avtomobilom pa omogočajo prosto pot. Zato je raba na javnem prostoru neposredno povezana z njegovo kakovostjo (Jacobs, 1961; Gehl, 1996; Whyte, 1980, 1988).

Prostor, s katerim slabo upravljajo, ki je podvržen fizični degradaciji ali pa upadajo dejavnosti v njem, se znajde v začaranem krogu – kolikor manj se uporablja, toliko manj je pobud po vzpostavitvi novih prostorov in vzdrževanju obstoječih. Torej se bodo javni prostori z upadom vzdrževanja in kakovosti vse manj uporabljali (Carmona et al., 2003).

Carmona s sodelavci (2008) tudi opozarja, da je prostor, ki je načrtovan tako, da omogoča dostop ljudem z različnimi potrebami, dober za vse. Urbana oblika, ki sledi uporabi avtomobila oziroma iz nje izhaja, je bila pogosto kritizirana, tudi v okviru gibanja Novi urbanizem, katerega pripadniki trdijo, da je v primestju mogoč le en življenjski slog – uporaba avtomobila (Duany et al., 2000).

Kolikor več prostora mesto nameni gibanju, bolj postaja prostor razpršen in razredčen, s tem pa mesto izgublja koncentracijo, saj prav takšne postajajo tudi priložnosti za izmenjavo (Engwicht, 1999). Urbanistični načrtovalci so zato strnili rešitev v idejo privlačnosti za pešačenje (angl. walkability), z drugimi besedami, če je mesto privlačno za hojo, se razvijejo tudi priložnosti za družbeno interakcijo (Llewelyn Davies, 2000). Najboljše ulice so tiste, ki so oblikovane za nizke hitrosti vozil in ki vsem uporabnikom omogočajo varno mešanje (avtomobilom, pešcem in kolesarjem), pionir tega pristopa je danski prometni inženir Hans Monderman.

Mattson (1999) opozarja na vseprisotni trend nakupovalnih središč, ki so zasnovana tako, da je zunanji svet namerno popolnoma odstranjen, saj kupcem ne želijo preusmeriti pozornosti od

nakupovanja. Privatizacija javnega prostora je vzrok za zaton javnega prostora, a je hkrati posledica: nekaj, kar se je zgodilo zaradi vse večjega nadzora zasebnega prostora (Ellin, 1999). Avtor (ibid.) omenja, da selitev objektov in funkcij iz mestnih središč na zasebne primestne lokacije kot navznoter obrnjenih utrd, obdanih z jarki, ki so parkirišča, jasno kažejo na težavo.

Madanipour (2003) vidi še druge razloge za privatizacijo javnega prostora. Majhna, lokalna podjetja niso zmogla več konkurirati večjim in kompleksnejšim podjetjem, ki so stala zunaj središč. S tem je rasla nepovezanost med odgovornimi za razvoj in lokalnim okoljem. Z odsotnostjo močnih načrtovalskih orodij za soočanje s situacijo in splošno nepripravljenostjo lokalnih oblasti za prevzemanje odgovornosti in stroškov upravljanja novih prostorov, je bila privatizacija neizogibna.

V ZDA je zaradi prevladujočega zasebnega interesa postalo urbanistično oblikovanje mestnih središč oportunistično in ne proaktivno. Javni sektor se tako odziva le na pobude za gradnjo v središču, ki prihajajo od zasebnikov. Zato se nekateri avtorji ne strinjajo, da se prostori v središču, če so v zasebni lasti, imenujejo javni prostori, in Boyer (1993) pravi, da gre v središčih za zagotavljanje luksuznih prostorov in ignoriranje vmesnih prostorov. Pri postmodernem oblikovanju namreč srečujemo odrezane, ločene prostore, ki jih je lahko nadzirati in varovati (Loukaitou-Sideris in Banerjee, 1998). Kohnova (2004) prepoznava proces prehajanja pojma javnega prostora v zgozlj blago.¹⁴

Potreba nekaterih po izključitvi iz družbe zaradi varnosti ali statusa je pripeljala do pojava ograjenih sosesk (Webster, 2001). Posledica kapitalizma je tudi vse večji poudarek na zasebnih odnosih med ljudmi, s tem pa upada javno življenje, kar je opisal že Sennett (1977). Prizorišča javnega življenja so zato primestne dnevne sobe, ki so zamenjale ulice in trge, medtem ko prostori v mestu postajajo prostori za gibanje in ne družabni prostori.

Pojavljajo se novi poljavni prostori, zato je vzniknila ideja, da je treba razširiti opredelitev javnega prostora. Pojavil se je pojem »tretji prostor« (Oldenburg, 1999), ki vključuje kavarne, knjigarne in podobne prostore, saj omogočajo družbenost ne glede na lastništvo. Računalniško omrežje naj bi postalo enako pomembno kot ulično (Mitchell, 1995), vendar naj nove tehnologije ne bi tako ogrožale javnega prostora, kot se je nekoč predvidevalo (Castells, 1996), na kar kaže tudi vse večji pomen tretjih prostorov.

Novejše kritike novih oblik javnega prostora so povezane z izgubo avtentičnosti in okrepljenim občutkom, da prostor ni kraj. Slednja tema se osredotoča na fizično obliko, aktivnosti in pomen ali podobo (Relph, 1976; Canter, 1977; Punter, 1990). Carr s sodelavci (1992) pa se je usmeril na kakovost uspešnega kraja, ki naj bi se bil sposoben odzivati na pet ključnih človekovih potreb.¹⁵

Urbani javni prostor je oblikovan, oblikuje ga družba, njeni strahovi, prioritete in razmerja moči. Danes teoretiki opažajo, kako je sodoben urbani javni prostor izpostavljen merjenju moči med različnimi deležniki in razdrobljen (Loukaitou-Sideris, 1996). Mnogokrat je komunikacija med temi deležniki slaba ali nemogoča, zato nastaja prostor, ki ne neguje niti javnega niti skupnosti in je homogen (Carmona et al., 2008).

¹⁴ Ti procesi so: najemi lokalnih prostorov za komercialne prireditve, prodaja oglaševalskega prostora na javnem prostoru in širjenje komercialnih interesov po javnih površinah.

¹⁵ So že navedene v poglavju 2.1.1 (pasivna zavzetost, aktivna zavzetost, raziskovanje, udobje in sprostitve).

2.1.3 Tipologija, vloga in funkcija javnega prostora

Po svetu se pojavlja oblika homogenega prostora, ki je produkt sodobnega oblikovanja, razvojnega procesa, zatona javnega prostora, privatizacije, komercializacije in izključevanja. Akademske razprave se pogosto osredotočajo le na eno obliko javnega prostora, medtem pa ne prepoznavajo velike raznolikosti vrst prostora, ki sestavljajo sodobna mesta (Carmona et al., 2008). Obstajajo pa mnogi poskusi razvrščanja javnega prostora glede na njegove lastnosti, ki so povezani z vrsto akademskega okolja, iz katerega izhajajo.

Po mnenju Van Melika in sodelavcev (2007) se je oblikovanje javnega prostora z vidika nadzora odzvalo na dva trenda: strah pred kriminalom in povečana privlačnost urbanega načina zabave. Iz tega izhajata dva tipa javnega prostora: varen javni prostor (njegove lastnosti izhajajo iz ukrepov za povečanje varnosti) in tematski javni prostor (ustvarja vzdušje in spodbuja aktivnosti z namenom, da privabi ljudi in vzbudi njihov samonadzor).

Opredelitev prostora lahko izhaja iz sklopa njegovih fizičnih in družbenih značilnosti, ali je opredeljen s svojimi izključevalnimi strategijami (Flusty, 1997).¹⁶

Prostor se lahko deli tudi na odprt in zaprt (Malone, 2002). Odprti prostori imajo šibko določene meje, zanje sta značilna družbeno mešanje in raznolikost (karnevali, festivali, javni parki), medtem ko imajo zaprti prostori močno določene meje in aktivno izključujejo predmete, ljudi in dejavnosti (cerkve, nekatera nakupovalna središča, šole).

Javni prostor se lahko razvršča glede na uporabnika (Burgers, 1999), in sicer kot niz pokrajin, ki sestavljajo področja različnih družbenih sektorjev ali interesnih skupin.¹⁷ Za določitev petih skupin prostora, ki se medsebojno ne izključujejo, Dines in Cattell (2006) uporabita družbeno udejstvovanje v prostoru.¹⁸

V drugi polovici 20. stoletja so se urbane študije osredotočale predvsem na morfološko branje mesta, pri čemer so avtorji poskušali javni prostor opredeliti tipološko. Camillo Sitte (1889) je prvič obravnaval mesto kot kontinuum v zgodovinskem smislu, ki mora biti razumljen skozi morfološki in tipološki razvoj, za namen oblikovanja modelov in pravil razvoja modernega/sodobnega mesta.

¹⁶ Vrste prostora so:

1. prikriti prostor (zakrit s stopnjo sprememb, zato ga ni mogoče spremeniti),
2. spolzki prostor (teško ga je doseči, saj so poti do njega skrajšane ali manjkajoče),
3. skorjasti prostor (dostop do njega je nemogoč zaradi zidov, ograj ali kontrolnih točk),
4. trnati prostor (neudoben prostor, na katerem se je nemogoče zadrževati, na primer neudoben sedež),
5. razdraženi prostor (aktivno nadzorovan prostor, zato ga je nemogoče uporabljati brez občutka nadzorovanosti).

¹⁷ Ti so: postavljeni javni prostor – pokrajine hitro rastočega gospodarskega in vladnega potenciala; prikazani prostor – pokrajine skušnjave in zapeljevanja; povzdignjeni prostor – pokrajine vznemirjenja in ekstaze; izpostavljeni prostor – pokrajine refleksije in idolizacije; barvni prostor – pokrajine priseljencev in manjšin; marginalizirani prostor – pokrajine odklona in pomanjkanja.

¹⁸ Pet skupin:

1. vsakdanji kraji – paleta prostorov v soseski, ki sestavljajo velik del javnega prostora, in vsakodnevnih prizorišč za interakcijo,
2. kraji pomena – razlikujejo se od osebe do osebe ter se nanašajo na posebne povezave in pomene, povezane s posameznimi prostori,
3. družbena okolja – s svojim oblikovanjem in uporabo aktivno spodbujajo družbena srečanja med uporabniki, tako bežna kot bolj smiselna,
4. kraji umika – ljudem ponujajo priložnost, da so sami s svojimi mislimi ali se družijo v majhnih skupinah prijateljev;
5. negativni prostori – nekateri tam doživljajo vidike antisocialnega vedenja, vključno z motečimi dejavnostmi, ki so pogosto dojete kot ogrožajoče.

Preglednica 2: Vrste urbanih prostorov (prirejeno po Carmoni, 2010)

Table 2: Types of urban spaces (adapted from Carmona, 2010)

Tip prostora	Razpoznavne značilnosti	Primeri
	»Pozitivni« prostori	
Naravni/pol-naravni urbani prostor	naravne in pol-naravne danosti znotraj urbanega območja, največkrat v lasti države	reke, naravne danosti, morske obale, kanali
Mestni prostor	tradicionalne oblike urbanega prostora, odprtega za vse, z možnostjo gostitve več različnih funkcij	ulice, trgi, promenade
Odprt javni prostor	upravljan odprt prostor, največkrat zelena površina, odprta za vse, včasih je lahko začasno pod nadzorom	parki, vrtovi, urbani gozd, pokopališče
	»Negativni« prostori	
Prostor za gibanje	prostor namenjen motoriziranemu prometu	glavne ceste, hitre ceste, železnice, podhodi,
Servisni prostor	prostor namenjen sodobnim potrebam servisa	parkirišča, servisna dvorišča
Prostor, ki »ostane«	prostor, ki ostane po razvoju območja in pogosto nima funkcije	»SLOAP« prostor, ki ostane po načrtovanju, modernistični odprti prostor
Nedefiniran prostor	nerazvit prostor ali zapuščen, v pričakovanju obnove	prostor za obnovo, zapuščen prostor, prehodni prostor
	Dvourni prostori	
Prostor izmenjave	prometne postaje in izmenjave, notranje ali zunanje	postajališča metroja, avtobusa, železnice ali tramvaja
Javni »zasebni« prostor	navidezno javni zunanji prostor, dejansko zasebni in bolj ali manj pod nadzorom	zasebni mestni prostor, poslovni parki, zemljišče okrog cerkve
»Opaženi« prostori	javni prostor oblikovan tako, da se tujci počutijo opažene in potencialno nepovabljene	slepe ulice, ograjene soseske
Notranji »javni« prostor	formalno javni prostor in zunanji, dejansko pa notranji prostor in največkrat zasebni	nakupovalni/prostočasni zaprti kompleks, introvertirane megastrukture
Trgovski prostor	zasebni prostor, javno dostopen, prostor izmenjave	trgovine, pokriti trgi, bencinske črpalke
Tretjerazredni prostori	pol - javni prostori druženja in srečevanja, javni in zasebni	bari, restavracije, knjižnice, mestne hiše, verske stavbe
Privatni »javni« prostor	javni, vendar funkcionalno in v uporabi določeni prostori	zemljišča institucij, stanovanj, univerzitetnih kampusov
Vidni zasebni prostori	fizično zasebni, vizualno javni prostori	vrtovi pred stavbami, razdelitve, ograjeni trgi
Vmesni prostori	fizično ločeni, vendar javno dostopni vmesniki med javnim in zasebnim prostorom	ulični bar, zasebni pločnik
Prostori za določenega uporabnika	prostori za določene skupine, določene (in včasih omejene) s starostjo uporabnika ali aktivnostjo	parki za rolkanje, igrišča, športna igrišča, proge,...
	Zasebni prostori	
Zasebni odprti prostor	fizično zaseben odprt prostor	urbani kmetijski ostanki, zasebni gozdovi
Zunanji zasebni prostor	fizično zaseben prostor, zemljišče ali vrt	ograjene ulice/enklave, zasebni vrtovi, zasebni športni klubi, parkirna mesta
Notranji zasebni prostor	zasebni ali poslovni prostor	pisarne, hiše, itd.

Tako kot Zucker (1959), ki obravnava javni prostor različnih kultur in kontekstov skozi zgodovino, je tipološko opredelil trg. Krier (1984) je proučeval tudi razvoj urbanega prostora v navezavi na nastanek različnih tipologij (javnih) stavb v 20. stoletju in je ves odprti prostor razdelil v dve skupini – ulico in trg – ter ju opisal z osnovnimi geometrijskimi oblikami. Carr s sodelavci (1992) je opredelil enajst funkcionalnih tipov mestnega prostora (javni park, trg, spominsko obeležje, tržnica, ulica, igrišče, odprti prostori skupnosti, zelene poti in drevoredi, atrijske/notranje tržnice, vsakdanji prostori in obrežja) in razlikuje javni prostor glede na njegov nastanek, ki je spontan ali načrtovan, na oba načina pa lahko javni prostor nastaja tudi zaradi lokacije javnih stavb. V skladu s tipologijo, ki izhaja iz funkcije, pa se 39 novih mestnih prostorov razvršča v pet skupin (Gehl in Gemzøe, 2000): osrednji mestni trg, rekreacijski trg, promenada, prometni trg in monumentalni trg.

Problematika sodobnega javnega prostora se vrti okrog nerazumevanja javnega prostora in njegovih mnogih dimenzij, kot namreč trdi Carmona s sodelavci (2008), se je javni prostor poslabšal bolj po naključju kot načrtovano. Carmona s sodelavci (2003) obravnava tudi področje razvojnega procesa javnega prostora in predlaga tipologijo urbanih prostorov, ki vključuje tudi morfološki koncept (Carmona, 2010) in izhaja iz sociologije in političnih ved ter poskuša uskladiti različne poglede v eno klasifikacijo, utemeljeno na vprašanju upravljanja in privatizacije. Ovrednoti dvajset tipov prostora, ki izhajajo iz štirih razredov – pozitivnega, negativnega, dvoumnega in zasebnega – ter pomenijo nadaljevanje prehoda od javnega k zasebnemu in od oblike/funkcije do socioloških/kulturnih vrednot (preglednica 2). Carmona s sodelavci (2008) torej opozarja, da je mesto vsota različnih tipov urbanih prostorov ne glede na upravljanje in lastništvo. Tipologija prikazuje tri vrste prostora: javni, zasebni in dvoumni prostor, pri slednjem je lastništvo nejasno. Zasebne trgovine so na primer vedno javno dostopne, pojavila pa se je nova oblika notranjih »javnih« prostorov, ki postajajo vse pogostejši na urbanih območjih.

Opredelitev različnih tipologij kaže, da je javni prostor mogoče razvrstiti na različne načine, odvisno od koncepta in avtorjevega akademskega okolja. Tipologija lahko izhaja iz fizičnega oblikovanja prostora, lastništva, nadzora, dejavnosti ali upravljanja prostora. Hkrati je odvisno tudi od stroke, ki jo opredeljuje, saj vsaka stroka opazuje posamezen vidik javnega prostora.

Avtorica Vertelja Nared (2014) razdeli odprti javni prostor v dve glavni skupini: grajeni odprti javni prostori in zelene površine, ki se nato delita na vrste in podvrste.

2.1.4 Vloga javnega prostora

Javni prostor je koncept podobnih skupin (angl. cluster concept) oziroma termin, ki ima več, včasih celo nasprotujočih si opredelitev. Edini način, da pristopimo k takšnemu konceptu, je oris vrste možnih pomenov ali meril. Podmnožica teh meril, združenih v skupino, bi potem opredelila določen prostor kot javni (ibid.). Brown (2006) že zelo razširi pojem glede vrst prostora, ki so vključene v javni prostor. Javni prostor je ves fizični prostor s sociološkimi relacijami, ki določajo rabo tega prostora, ter vključuje trge, ceste in ulice, vendar tudi na primer ostanke zemljišč, torej ves prostor, ne glede na lastništvo, katerega meje se lahko sčasoma spremenijo (ibid.). Javni prostor je prostor, kjer posamezniki opazujejo in so opazovani, medtem ko se ukvarjajo z javnimi zadevami (na primer prostor mestne hiše, uradnega zbiranja ali drugih prizorišč) (Mensch, 2007). Avtorja Staeheli in Mitchell (2008) poudarita izmuzljivost pojma javnega prostora, ki pa ni isto kot javna lastnina. Kakovost javnosti prostora je sestavljena iz razmerij, vzpostavljenih med lastništvom in ljudmi, ki naseljujejo, uporabljajo in ustvarjajo lastnino. Carmona s sodelavci

(2008) precej natančneje opredeli javni prostor predvsem z vidika nadzora, torej načinov dostopa. Javni prostor na splošno se nanaša na vse dele grajenega in naravnega okolja, javnega in zasebnega, notranjega in zunanjega, urbanega in ruralnega, kjer ima javnost prost, ne nujno neomejen dostop. Obsega vse ulice, trge in poti (stanovanjske, poslovne ali mestne rabe), odprte prostore in parke, krajino, javne/zasebne prostore (notranje in zunanje), kjer je javni dostop tudi, če je pod nadzorom (zasebni nakupovalni center, avtobusna in železniška postaja, notranjost ključnih javnih, mestnih stavb – knjižnic, cerkev ali mestnih hiš). Podobna, a veliko manj natančna opredelitev pravi, da javni prostor obsega vsa območja, ki so odprta in dostopna vsem (Orum in Neal, 2010).

V osemdesetih letih 20. stoletja se opredelitve torej nanašajo na pravne vidike (lastništvo), nadzor, vzdrževanje oziroma upravljanje, rabo in dejavnosti (Lofland, 1998; Scruton, 1984; Jackson 1984). Jackson (1984) pa v opredelitev že vključi fizično pojavnost javnega prostora ter opozarja na njegovo oddaljevanje od osnovnega namena, ki je zagotavljanje kakovosti bivanja, in prehajanje proti prostoru za različno uporabo. Desetletje kasneje ključna literatura opisuje javni prostor z vidika rabe in dejavnosti, nadzora (vrst dostopa), fizične pojavnosti in lastništva. Poudarjena je njegova sociološka vloga, v opredelitvah pa ni izražen vidik vzdrževanja oziroma upravljanja. Ta se opredelitvam pridruži na prehodu v 21. stoletje. Opredelitve se v novejšem času dotikajo vseh petih ključnih področij, pri čemer Madanipour (2003) že nakaže na vzdrževanje oziroma upravljanje, da je prostor javen, če ga nadzorujejo javne oblasti. Področje upravljanja in vzdrževanja Carmona s sodelavci (2008) uporabi tudi za oblikovanje tipologije urbanih prostorov. Hkrati se v opredelitvah pojavlja več navajanja fizične pojavnosti javnega prostora (Brown, 2006; Mensch, 2007; Carmona et al., 2008).

2.1.5 Koncepti načrtovanja javnega prostora

V svetu je skrb za trajnostni razvoj (Leipziška listina ..., 2007; Nova atenska listina, 2003) in hkrati uravnotežen prostorski razvoj velika, razvoj pa naj bi temeljil na evropski policentrični urbani strukturi. Javni prostor, predvsem tisti v urbanem okolju, je s svojimi številnimi funkcijami in vlogami ključen pri doseganju trajnosti v vseh treh dimenzijah: sociološki, ekološki in ekonomski. Sociološka se nanaša na funkcijo javnega prostora, kjer nastaja družbenost, tudi med neznanci. Ekološka dimenzija predstavlja vlogo, ki jo ima kakovosten javni prostor, predvsem z vidika preprečevanja prevelike odvisnosti ljudi od avtomobila in uporabe drugih možnosti (kolesarske in pešpoti ter javni prevoz), z drugimi besedami, bolj zeleno in kompaktno mesto je tudi bolj trajnostno. Kakovosten javni prostor, ki je opredeljen kot tisti, ki privlači peš hojo in podpira lokalno ekonomijo (trgovine, bare, restavracije), predvsem v škodo velikim primestnim nakupovalnim središčem. Hkrati prispeva k podobi mesta, razvoju družbenega kapitala, pomaga privlačiti investicije v svoje območje in spodbuja razvoj turizma. Mesto s privlačno podobo ter raznolikimi možnostmi za obiskovalce in prebivalce, da v njem preživljajo svoj prosti čas, je uspešnejše z vidika ekonomije, konkurenčnosti in trajnosti.

Javni prostor je v pomembnih listinah, ki jim je skupno področje trajnostni razvoj, vključen kot skrb za ustvarjanje in zagotavljanje visoke kakovosti javnih prostorov (Leipziška listina ..., 2007) in kot oživitev urbanističnega oblikovanja za zaščito in izboljšanje ulic, trgov, pešpoti in drugih prometnic kot ključnih povezav v mestnem okviru (Nova atenska listina, 2003). V prostorskem redu Slovenije (Uredba o prostorskem redu Slovenije (Uradni list RS, št. 122/04, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – ZUreP-2) je določeno, naj se varčna in učinkovita raba prostora izvaja znotraj obstoječih meja poselitvenih območij, vendar ne na račun območij zelenih površin in drugih

javnih odprtih prostorov, hkrati poudarja dostopnost do objektov družbene infrastrukture in javnih odprtih prostorov, ki se nanaša tudi na zdravo življenje, druženje in rekreacijo.

2.1.6 Koncepti oblikovanja urbanega prostora in kvaliteta javnega prostora

Javni prostor ima temeljne učinke na štiri področja:

- ekonomsko – vpliv na cene nepremičnin v okolici (CABE 2005),
- zdravstveno – spodbuja rekreacijo, znižuje tveganja za bolezni (tudi psihične) in podaljšuje življenje ljudi (Woolley in Johns, 2001),
- sociološko – neguje družbene spretnosti (Pellegrini in Blatchford, 2002),
- ekološko – spodbuja uporabo trajnostnih oblik prometa (Gehl in Gemzøe, 2000).

Poleg tega ima javni prostor pomembno vlogo pri prostorskem in kulturnem razvoju, tako da vpliva na strukturo mesta in sooblikuje njegovo identiteto (Košir, 1993; Mumford, 1961). Vse pomembnejša pa je vloga pri oblikovanju mesta, s funkcijo po ohranitvi nepozidanih, odprtih površin.

Gehl (1996) pravi, da so dejavnosti na javnem prostoru zelo pomembne pri dojemanju/zaznavanju javnega prostora in hkrati zelo občutljive za fizične lastnosti grajenega okolja. Zato je po njegovem napačno mišljenje, da je boljša kakovost javnih prostorov izključno vizualna skrb, temeljna vprašanja, ki neposredno vplivajo na zaznavo javnih prostorov s strani uporabnikov, so namreč: funkcija javnega prostora in druženje na njem ter njegova sposobnost preživetja za različne gospodarske dejavnosti.

Carmona s sodelavci (2008) opredeli otipljive lastnosti javnega prostora in jih opiše z različnimi študijami. To so lastnosti, ki prinašajo živahne prostore, ki opolnomočijo lokalno skupnost, ustvarijo varne ulice in kakovostne javne prostore. Ulice naj bodo na podlagi želj prebivalcev: prijetne, privlačne, dobro oblikovane, brez hrupa in smeti, funkcionalne, takšne, da niso stalno v obnovi, in raznolike. Rezultat druge študije (Madden, 2000), ki temelji na analizi več sto javnih prostorov po vsem svetu, so štiri ključne lastnosti, ki so potrebne za oblikovanje visoko kakovostnih prostorov:

1. dostop in povezave (priročni za uporabo, vidni, enostavni za gibanje),
2. rabe in dejavnosti (ustvarjajo privlačnost, vitalni in enkratni),
3. udobje in podoba (varni, čisti, zeleni, polni značaja in privlačni),
4. družbenost (ustvarjajo sosedstvo, prijateljstvo, interakcije, raznolikost in ponos).

Po mnenju Smitha s sodelavci (1997) naj bi kakovostni javni prostori izpolnjevali naslednje lastnosti: bivalnost, značaj, povezanost, mobilnost, osebno svobodo in raznolikost. Po mnenju Carra s sodelavci (1992) pa so ključne potrebe, ki jih ljudje želijo potešiti na javnem prostoru: udobje, sprostitev, pasivna udeležba v okolju, aktivna udeležba in raziskovanje, sicer prostori ostanejo neuporabljeni in neuspešni.

Navedene smernice za oblikovanje dobrega prostora so nastale na podlagi opazovanja trgov v New Yorku (Whyte, 1980) in vsebujejo naslednja načela: javni prostori naj bodo na dobri lokaciji (tako fizično kot vizualno dostopni); ulice naj bodo del »družbenega« prostora (s postavitvijo ograj se zmanjšajo vrste dejavnosti in prinesejo izolacijo); prostor naj bo na nivoju pločnika ali skoraj enak, saj so prostori, ki so na drugem nivoju, manj uporabljeni; pomembna je prisotnost prostorov za sedenje (posrednih in neposrednih); premični sedeži olajšajo izbiro in možnost izražanja značaja in osebnosti.

Preglednica 3: Koncepti oblikovanja javnega prostora (prirejeno po Carmoni et al., 2008)

Table 3: Concepts of public space design (adapted from Carmona et al., 2008)

		dostop	vitalnost		občutek (angl. sense)	prilagajanje (angl. fit)			urbana samozavest (angl. urban self- reliance)	nadzor	Lynch (1981)
		okolje za vse	dostop do priložnosti	avteničnos t in pomen	živalnost		domišljija in veselje	urbana samozavest (angl. urban self- reliance)	identiteta in nadzor skupnosti ter javnega življenja		Jacobs and Appleyard (1987)
vizualna ustreznost	prepustnost	raznolikost	čitljivost				obilje	robustnost	individualizacija		Bentley et al. (1985)
učenje iz preteklosti in spoštovanje konteksta	svoboda gibanja	mešana raba	čitljivo okolje		kraji pred stavbami	izogibanje spremembam na prevelikem merilu	človeško merilo, zapletenost, veselje in vizualni užitek	zgrajeni, da trajajo in se prilagodijo	poskrbi za celotno skupnost in se z njo posvetuje		Tibbalds (1988)
ceniti lokalno zgodovino, klimo, ekologijo in stavbarstvo	univerzalni dostop	raznolikost rab in ljudi				fizično opredeljen javni prostor		oblikovani za pešce in dostavo	oblikovana mesta s strani institucij, ki pripadajo skupnosti		Congress for New Urbanism (1993)
kraj in okolje	dostop in prepustnost	mešane dejavnosti, mešane funkcije stavb			javni prostor	optimizirana raba tal in gostota	kontekst, merilo in značaj	zgrajeni, da trajajo, trajnostne stavbe in okoljska odgovornost			Urban Task Force (1999)
aplikacija 8. vidikov urbane forme	enostavnost gibanja	raznolikost	čitljivost		kvaliteta javnega prostora	kontinuiteta in zaključ- nost	značaj	prilagodljivost			DETR and CABE (2000)
obogatitev obstoječega	ustvarjanje povezav	mešane rabe			prostori za ljudi	različne oblike	delo s krajino	upravljanje naložbe, oblikovanje za spremembo			Llewelyn Davies (2000)
aplikacija na kontekst	povezave in gibanje	mešana raba in različne funkcije stavb			javni prostor	urbana oblika	mešana podoba	trajnostno urbaniščno oblikovanje			Carmona et al. (2002)

V nasprotju z navedenimi primeri otipljivih lastnosti javnih prostorov pa se neotipljive nanašajo na nemerljive lastnosti. Zato Carmona s sodelavci (2008) razdeli lastnosti, ki se nanašajo na javni prostor, na tri skupine: otipljive, neotipljive in zaželene.

Otipljive lastnosti se nanašajo na materialne lastnosti javnega prostora. Glede na ankete uporabnikov naj bi na izboljšanje okolja najbolj vplivalo tisto, tisto kar prebivalci zaznavajo (Mori, 2002): zmanjšanje kriminala, dejavnosti za mladostnike, odstranitev smeti in hrupa, zmanjšanje prometa, boljša osvetlitev, boljši parki in odprt prostor, odsotnost pasjih iztrebkov, čistejša ulice in vzdrževanje pločnikov. Pomen dobrega ambianta potrjuje tudi Llewelyn Davies (2000), saj udoben in stimulativen javni prostor kliče po dejavnostih, ki prinašajo vsestranskost in raznolikost. Javni prostor naj zato stimulira vse čute, prostori pa naj bodo zanimivi in izraziti, zgrajeni na lokalnem značaju, prosti nereda, ki vseeno izkorišča moč ulične umetnosti, ter čitljivi in dobro osvetljeni. Obstaja veliko literature in drugega gradiva, ki se osredotoča na oblikovanje urbanega prostora in izpostavlja ključna načela za oblikovanje novih in izboljšanje obstoječih javnih prostorov.

Carmona s sodelavci (2008) je nekaj od teh združil v preglednici 3, ki ponazarja, da se jih večina približa splošno sprejetim načelom oblikovanja.

Študija (DEMOS, 2005) je pokazala, da so mnoge potrebe, ki določajo načine zaznave javnega prostora, pogosto neotipljive. Prikaže, da osrednji ideal javnega prostora kot odprtega in brezplačnega prostora za vse ljudi vse bolj spodkopava osredotočanje na varnost, ustvarjanje medlih prostorov brez prave sposobnosti za pritegnitev ljudi in njihovo daljše zadržanje. Lahko pa ti prostori postajajo pretirano specializirani, sicer pomembni za socializacijo, vendar se močno razlikujejo od lastnosti, ki jih ima »tradicionalni« javni prostor. V študiji predlagajo ustvarjanje:

- prostorov, ki uporabnikom omogočajo sodelovanje v prostoru z ustvarjanjem lastnih dejavnosti,
- okolja, ki spodbujajo raznolikost uporabniških skupin in se izogibajo prevladi ene skupine ali dejavnosti nad drugo,
- prostorov, ki so na voljo ob vsakem času.

Na kakovost prostora torej vpliva družbenost, ki se ustvari na njem, natančneje, količina družbenosti, ki nastane, celo neposredno vpliva na kakovost življenja (Lloyd in Auld, 2003). Torej gre v časih, v katerih prevladujejo trendi komercializacije, privatizacije in poblagovnjeja (angl. commodification), za izmik osnovne vloge javnemu prostoru in nastanek številnih prehodnih prostorov, ki so povezani s komercialno in ne z družbeno izmenjavo.

Ljudje na lokalnem območju potrebujejo različne javne prostore, ki zadovoljijo vrsto vsakodnevnih potreb. Zato naj javni prostori po vzoru Queens Marketa zagotovijo (Dines in Cattell, 2006):

- močan in stalen element identitete območja in navezanost prebivalcev nanj,
- pomembno lokalno družbeno areno in prizorišče za nepričakovana srečanja,
- lokalni prostor, ki ponuja možnost zadrževanja, kjer se ljudje počutijo udobno in varno,
- multikulturen in multijezikovni kraj interakcije med različnimi skupnostmi,
- znan in navdušujoč kraj, ki neposredno prispeva k dobremu počutju uporabnikov.

Skupaj neotipljive in otipljive lastnosti javnega prostora po mnenju Carmone s sodelavci (2008) sestavljajo zaželene lastnosti javnega prostora ali univerzalne pozitivne lastnosti javnega prostora,

ki odražajo zapletene in prekrivajoče se družbene, ekonomske in okoljske značilnosti lokalnih prostorov (preglednica 4). Avtor pravi (ibid.), da bodo lastnosti skupaj sestavljale splošno izkušnjo javnega prostora. Ali drugače, z osredotočanjem na kakovost ene lastnosti na račun drugih bo spodkoppan namen izboljšanja celotne kakovosti prostora.

Preglednica 4: Univerzalne pozitivne lastnosti javnega prostora (prirejeno po Carmoni et al., 2008)

Table 4: Universal positive qualities of public space (adapted from Carmoni et al., 2008)

Kvaliteta javnega prostora	Kratek opis	Opis
Čisti in urejeni	dobro vzdrževani	očiščeni smeti, zapuščenih avtomobilov in pasjih iztrebkov
Dostopni	lahko dostopni in prehodni	enostavnost gibanja; privlačnost prostora za pešačenje (angl. walkability); pločniki brez ovir; dostopnost za pešce, kolesa in javni prevoz ob vsakem času; kakovostno parkiranje; kontinuiteta prostora; odsotnost gneče
Privlačni	vizualno prijetni	estetska kakovost; vizualno spodbudno; dobro vzdrževan tlak, urbana oprema in okolica; odsotnost vandalizma in grafitov; uporaba različne umetnosti; oblikovno usklajena urbana oprema
Udobni	udobni za preživljanje prostega časa	odsotnost težkega/tranzitnega prometa in hrupa letal ter vlakov; vsiljive industrije; naključne površine za sedenje; javna stranišča; jasne oznake; zaključenost prostora
Vključujoči	odprti za vse, brezplačni in tolerantni	dostopnost za vse, ne glede na raso, starost ...; spodbuja sodelovanje v javnem življenju; dejavnosti za mladostnike; neomejena uporaba
Vitalni in dolgoživi	dobro uporabljani in uspešni	odsotnost praznih/zapušenih površin in stavb; spodbujanje raznolike rabe, mest za srečanje in dejavnosti; razpoložljivost objektov za igro; pospeševanje interakcije s prostorom
Funkcionalni	funkcije brez medsebojnih konfliktov	stavbe združljivih rab in dejavnosti; uravnani odnosi med vozili in pešci; lahki za vzdrževanje; odsotnost mirujočega prometa na ulicah
Prepoznavni	pozitiven, razpoznaven značaj	občutek kraja in značaja; pozitiven ambient; spodbuden zvok, vonj in dotik; krepitev obstoječega (zgodovinskega) značaja; istovetnost;
Varni	varno počutje	zmanjšana hitrost vozil za varnost pešcev in kolesarjev; odsotnost kriminala in antisocialnega obnašanja; dobro osvetljen in dobro nadzorovan s strani pooblaščenih oseb; občutek varnosti
Robustni	prenese pritiske vsakodnevne uporabe	javni prostor, ki ni prepogosto v obnovi; obstojna urbana oprema, tlaki in materiali; dobro vzdrževane stavbe; prilagodljiv in vsestranski prostor
Zeleni in neonesnaženi	zdravi in naravni	boljši parki in odprti prostor; ozelenitev stavb in prostorov; biotska raznovrstnost; neonesnažena voda, zrak in prst; dostop do narave; odsotnost emisij vozil
Izpopolnjujoči	občutek lastništva in pripadnosti	ljudem individualno ali kolektivno daje neki delež; spodbujanje ponosa, državljanstva in sosredstva; omogočanje osebne svobode; priložnosti za samooskrbo

2.1.7 Povezava javnega prostora s podobo mesta

Z javnim prostorom je povezanih nekaj ključnih pojmov: podoba mesta (angl. image of the city), privlačnost za pešačenje (angl. walkability), raba izključno za pešce (angl. pedestrianization),¹⁹ všečnost (angl. likability), občutek kraja (angl. sense of place) in prostor kot kraj (placenessless, identity).

Lynch (1960) govori o podobi mest in njenem pomenu ter tudi o možnostih njene spremembe. Raziskava je rezultat petletne študije treh mest, v kateri so raziskovali, kako uporabniki pridobijo informacijo o mestu in jo uporabijo za izdelavo mentalnih zemljevidov, ki so sestavljeni iz: poti,

¹⁹ Pojem se nanaša na spremembo rabe (na primer ceste) v drugo rabo, in sicer izključno za pešce, z izključitvijo vsega motornega prometa.

robov, območij, vozlišč in poudarkov. Avtor Nasar (1998) je tudi proučeval podobo mesta, ukvarjal se je z vprašanji, ali je pomembna in kaj lahko naredimo, da se izboljša. Mesta lahko vzbudijo občutek užitka in ugodja, ambientalnost pa izvira iz njegovih družbenih in kulturnih dejavnikov ter seveda iz fizične oblike. Dobra podoba mesta ni abstrakten estetski fenomen. Odvisna je od ocen ljudi, ki mesto redno doživljajo. Če podobo cenijo, ima mesto dobro vizualno obliko. Oblika mesta pa se sčasoma razvija, vznika iz mnogih dejanj, mnogih deležnikov, tako javnih kot zasebnih. Podoba se oblikuje skozi regulacije, revizije načrtovanih ureditev in posameznikovih odločitev, za mnoge ljudi, ki ga obiščejo.

Študij podobe mest se vse bolj usmerja v študij mest kot blagovnih znamk (angl. city branding). Pregled novejšje literature s področja podobe mest (Gilboa et al., 2015) pokaže, da se za proučevanje podobe mesta uporabljajo tako kvalitativne kot kvantitativne metode raziskovanja. Metode so: anketni vprašalniki, delavnice, intervjuji, študije primerov, analiza podatkov, kabinetno delo in podobno. Vendar pregled pokaže tudi tri pomanjkljivosti v načinu raziskovanja v izbranih študijah (od leta 2001 do 2014):

1. pogosto gre za študijo le enega primera, namesto več primerov, kar onemogoča primerjavo (med njimi);
2. manjka statistična potrditev rezultatov;
3. v raziskavo je vključena homogena skupina uporabnikov mest, kar preprečuje možnost posplošitve ugotovitev iz raziskave.

Sitte (1889) je bil kritičen do podobe sodobnih mest. Kritičen je bil do sodobnega pristopa h gradnji mest, predvsem je zavračal uniformirano podobo mesta. Ob tem pa je odprt prostor v sodobnem načrtovanju, po njegovem mnenju, le nepomemben ostanek mesta po zgraditvi stavbe, odprta – nezaključena mreža sodobnih ulic, trgov in podobno.

Prav dober javni prostor pa je tisti, ki naj zagotovi podobo mesta, dostope in povezave, skupaj z občutkom udobja ter omogoča različne dejavnosti in močno družbenost. Zato so novejšje kritike novih oblik javnega prostora povezane z izgubo avtentičnosti in povečanim občutkom, da prostor ni kraj (Relph, 1976).

Robertson (1999) omenja slabo podobo središča, kot enega izmed urbanih problemov, ki se pojavljajo v središčih majhnih mest v Združenih državah Amerike. Ta naj bi začela dobivati podobo zapuščenih poslovnih in drugih prostorov, slabo vzdrževanih stavb, pločnikov in praznih ulic.

Zaradi vsega navedenega Carmona s sodelavci (2008) med temeljne koncepte oblikovanja javnega prostora (preglednica 3) uvršča mestno podobo (Carmona et al., 2002). In ne samo to; privlačnost, vizualno prijetnost uvršča (Carmona et al., 2008) celo med univerzalne pozitivne kvalitete javnega prostora (preglednica 4). Prostor, ki vključuje vsa načela urbanističnega načrtovanja, ki se vse bolj širijo, ima potencial, da podpira vrsto družbenih, ekonomskih in fizičnih karakteristik. Privlačnemu javnemu prostoru pa se pripisuje sposobnost spremeniti slabo podobo, kar pomaga ustvariti dobro podobo celega mesta (Raco, 2003).

2.2 Opredelitev centralnih dejavnosti

Naloga proučuje odnos med javnim prostorom in centralnimi dejavnostmi, ki so opredeljene v nadaljevanju. V ta namen osvetljujemo še novejša spoznanja s tega področja. Hkrati smo se dotaknili področja urbanega omrežja mest v Sloveniji, saj smo na tej podlagi opredelili predmete za raziskavo v empiričnem delu.

2.2.1 Pomen centralnih dejavnosti kot storitev za vse prebivalce mesta

Pojma storitve splošnega pomena (v nadaljevanju: SSP) in storitve splošnega gospodarskega pomena (v nadaljevanju: SSGP) nista enotno opredeljena, kar je posledica nevtralnih stališč Evropske komisije do javnega ali zasebnega značaja teh storitev in njihovih izvajalcev. Hkrati je zakonodaja EU na tem področju pogosto nejasna ter otežuje razlikovanje med ekonomskim in neekonomskim značajem teh storitev (Aristea, 2012).

Za doseganje kakovosti storitev, teritorialne in družbene kohezije ter socialne enakosti (Jilke, 2015) so bistvenega pomena SSP. SSGP pa so storitve ekonomske narave, tržne storitve, ki so na voljo splošnemu interesu. Teritorialna kohezija se nanaša na opremljenost regij s SSP, ki so bistvene za zagotavljanje blaginje prebivalstva in gospodarski razvoj neke regije.

Dostopnost se nanaša na fizične, časovne, ekonomske in družbeno-kulturne vidike ter opisuje povezavo med ponudniki in uporabniki storitev, tudi z vidika mobilnosti za vse ljudi, saj se tako povečuje socialna enakost.

Na pomen SSP za teritorialno kohezijo med regijami se nanašata dve teoriji: neoklasična regionalna teorija in teorija polarizacije. Prva predpostavlja, da SSP najbolje upravljajo zasebna podjetja na trgu brez vmešavanja države, druga pa se ukvarja predvsem z razlikami in povezavami med urbani in ruralnimi območji. Naloga politike je preprečevati to polarizacijo in s tem prispevati k teritorialni koheziji med območji obeh vrst, kjer imajo lahko SSP pomembno vlogo, saj oblikujejo lokacijske prednosti za dejavnosti.

Zaradi nedorečenosti politik glede obeh vrst storitev se v raziskavah SSP opredeljujejo: 1. vrste SSP in 2. najboljša lokacija za različne storitve.

2.2.2 Vloga centralnih dejavnosti v hierarhičnem sistemu naselij

Obe skupini se razlikujeta glede tržne narave: SSP so po naravi netržne, saj zajemajo javne storitve, do katerih imajo vsi prebivalci enake pravice in dostop. SSGP pa so javne storitve, ki se na trgu izmenjujejo in zanje veljajo načela konkurenčnosti (ESPON Evidence Brief, 2013).

Opredelitev SSP in SSGP je v domeni držav članic Evropske unije, zajema pa dinamične koncepte, ki so jih države dolžne izvajati (Noguera-Tur in Martínez, 2014).

2.2.3 Vrste centralnih dejavnosti

Noguera-Tur in sodelavci (2009) navedejo seznam različnih storitev, ki imajo tako gospodarski kot negospodarski pomen: promet (ceste, železnice, pristanišča, letališča, medmestni in primestni promet), poštna storitve (pisma in dostava paketov), telekomunikacije (fiksna in mobilna telefonija, širokopasovni internet), storitve oddajanja (TV in radio), zagotavljanje energije (plin, elektrika), zagotavljanje sveže vode in obdelava odpadnih voda, zbiranje in odstranjevanje odpadkov, varstvo otrok (dnevno varstvo, vrtec), izobraževanje (primarno, sekundarno, terciarno), zdravje (bolnišnice, zdravniki), skrb za starejše (domovi za starejše, mobilne storitve za starejše), varnost (policija, pravosodni sistem, vojska), rekreacija/kultura (parki, muzeji). Običajno pa se med SSGP štejejo storitve, ki se nanašajo na elektronske komunikacije, poštna storitve, oskrbo z elektriko, plinom, vodo in prevozom, vendar politični dokumenti EU ne vsebujejo nobenega seznama storitev splošnega pomena.

Ključno je poznavanje zadovoljstva uporabnikov s SSP, oziroma možnost njihove izbire, kar je v nasprotju z monopolom nad posamezno storitvijo (Ferrari in Manzi, 2014).

Zaradi spreminjanja zakonodaje na področju izvajalcev storitev je še posebej težko slediti in zbirati podatke, zlasti za izvajalce storitev v zasebnem sektorju, zato se naloga osredotoča na SSP, ki so jih avtorji Nared s sodelavci (2016) po zgledu iz *Poročila o prostorskem razvoju Slovenije* (2015) in *ESPON-ove študije SeGI – Indicators and Perspectives for Services of General Interest in Territorial Cohesion and Development* (2013) v raziskavi *Policentrično omrežje središč in dostopnost prebivalstva do storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena* omejili na štiri pglavitne funkcije: javna uprava, sodstvo, zdravstvo in šolstvo.

2.3 Majhna mesta v slovenskem urbanem omrežju

Leipziška listina (2007) o trajnostnih evropskih mestih je dokument držav članic, ki je bil pripravljen v okviru obsežnega in preglednega sodelovanja evropskih interesnih skupin. Ob upoštevanju izzivov in priložnosti ter različnih zgodovinskih, gospodarskih, socialnih in okoljskih značilnosti evropskih mest so se ministri držav članic, pristojni za razvoj mest, soglasno dogovorili o skupnih načelih in strategijah za politiko urbanega razvoja. Zavezali so se, da bodo spodbujali vzpostavitev uravnoveženega prostorskega razvoja, ki bo temeljil na evropski policentrični urbani strukturi. Mesta naj bodo torej središčne točke mestnega – regionalnega razvoja, ki prevzemajo odgovornost za teritorialno kohezijo, v ta namen naj se evropska mesta med seboj tesno povežejo. Trije cilji prostorskega razvoja v Evropi (ESPON 1.1.1, 2004) so bili leta 1999 izpostavljeni tudi v evropskih prostorskih razvojnih perspektivah.²⁰

Poleg težnje po uravnoveženem prostorskem razvoju je v svetu velika tudi skrb za trajnostni razvoj (Leipziška listina ..., 2007; Nova atenska listina, 2003), ki pa naj bi temeljil prav na evropski policentrični urbani strukturi. Ta izhaja iz teorije, ki se je hitro uveljavila tudi v praksi v obliki policentričnega sistema poselitve. V dokumentih, ki vplivajo tudi na današnjo poselitve, so bili glavni poudarki policentrizma določeni na strateški ravni. Prvi je bil Regionalni prostorski plan SR Slovenije iz leta 1964, čeprav na sedanji prostorski razvoj naselij najbolj vpliva implementacija koncepta policentrizma iz leta 1974, ko so s sprejetjem ustave SFRJ gospodarsko in družbeno razvijali 64 lokalnih središč (občinskih središč), namesto petih oziroma trinajstih regionalnih središč, kolikor jih je bilo omenjenih v prvotnih načrtih iz šestdesetih let (Nared et al., 2016). Naselbinski sistem v Sloveniji je v primerjavi s preostalo Evropo sicer »podurbaniziran«. V dolgoročnem planu SRS za obdobje 1986–2000 je bil večji poudarek na gospodarskem razvoju regionalnih središč oziroma zmernem zgoščevanju pred popolno razpršenostjo, čeprav implementacija ni bila pretirano uspešna. Strategija prostorskega razvoja Slovenije leta 2004 (Drozg, 2005) je začrtala smernice nadaljnega razvoja naselij in je zadnji tovrstni dokument, ki vsebuje težnje po izboljšanju dostopnosti do dobrin javnega pomena. V njej so naselja obravnavana kot središča storitev, družbene in prometne infrastrukture, zato se je izoblikovala dvostopenjska raven regionalnih središč (tri višja mednarodna in dvanajst nižjih regionalnih) ter več stopenj lokalnih središč (Drozg, 2005). Urbano omrežje v Sloveniji temelji na petnajstih središčih nacionalnega oziroma nadnacionalnega pomena, od tega petih somestjih, petnajstih središčih regionalnega pomena, med katerimi so tri somestja, in na dvajsetih medobčinskih središčih (SPRS, 2004). Poleg prostorskih obstajajo še drugi strateški dokumenti, ki vplivajo na naselbinski sistem: Strategija razvoja Slovenije (2004) in Resolucija o nacionalnih razvojnih

²⁰Prostorske razvojne perspektive so: gospodarska in socialna kohezija, ohranjanje naravnih virov in kulturne dediščine ter teritorialno bolj uravnovežena konkurenčnost.

projektih 2007–2023 (2006). Drozg (2005) pravi, da je namen policentričnega razvoja tudi izboljšanje bivalnih razmer z enakomerno razmestitvijo delovnih mest in družbene infrastrukture (enaka dostopnost do storitvenih dejavnosti in družbene infrastrukture za vse prebivalce Slovenije), poleg vzpostavljanja razmer za enakomerni gospodarski in socialni razvoj vseh delov države in s tem zmanjšanja regionalnih razlik (omogočanje avtonomije odločanja in upravljanja posameznih delov države ter krepitev regionalne identitete).

Teoretske podlage regionalne politike in nekaterih osnovnih konceptov o regionalnem planiranju izhajajo iz lokacijskih teorij, prostorske ekonomije in geografije. Zlasti je pomemben teoretski prispevek Walterja Christallerja (Christaller, 1933) o centralnih naseljih in Augusta Loscha o gospodarskem prostoru, vendar začetki strokovne razprave segajo v sredino 19. stoletja – od von Thünenove knjige *Der isolierte Staat in Beziehung auf Landwirtschaft und Nationalökonomie* (von Thünen, 1842) dalje. Christallerjeva teorija pojasnjuje ustroj naselij v pokrajini, nosilec prostorske organizacije naj bi bila centralna naselja, to so središča regij, v katerih so se osredotočile centralne funkcije (storitve), kot so: trgovina, storitvena obrt, promet, šolstvo, zdravstvo, upravne in kulturne inštitucije, ki pa so v veliki odvisnosti od zaledja uporabnikov. Manjše zaledje pomeni najosnovnejše oblike središč, s povečevanjem postajajo funkcije vse bolj raznovrstne, naselje pa se viša po lestvici centralnosti. Zato so funkcije, ki jih uporabniki potrebujejo, pogosto umeščene blizu, tiste, ki jih uporabljajo redkeje, pa so v večjih središčih.

Vrišer in Kokole sta se ukvarjala s centralnimi naselji (Vrišer, 1988; Kokole, 1971) in sta se pri raziskavah večinoma opirala na opremljenost naselij z izbranimi storitvami. Kokole je slovenska naselja razdelil v devet stopenj glede na opremljenost s centralnimi dejavnostmi in jih naprej združeval v tri temeljne skupine. Vrišer jih je razdelil na sedem stopenj, kasneje na pet, pri obeh avtorjih pa sistem temelji na stopnji opremljenosti s posameznimi dejavnostmi javnega značaja. Danes je omrežje centralnih naselij razdeljeno na posamezne centre glede na šest hierarhičnih stopenj. Vrišer je ugotovil, da se funkcije naselij spreminjajo, pri čemer je dokazal, da se je v letih od 1968 do 1988 število središč na nižjih ravneh pomnožilo. Kasneje je to potrdil tudi Ravbar (Ravbar et al., 2000), ki je za nekatera mesta predlagal nižjo stopnjo centralnosti. Za nekatera, ki so bila prej opredeljena kot središča medobčinskega pomena (upravna središča), je predlagal nižjo funkcijo občinskih in/ali lokalnih središč. Ravbar (Ravbar et al., 2000) je v raziskavi nadaljeval delo predhodnikov in na podlagi anketnega vprašalnika razvrstil centralna naselja na posamezne stopnje centralnosti, pri tem pa je uvrstil dejavnosti v tri ohlapne skupine, ki se nanašajo le na zgornje tri hierarhične skupine. Navaja dejavnosti, ki so zastopane v treh ravneh naselij. Druge študije (Benkovič Kraševac, 2006; Rus et al., 2013) so pokazale tudi, da je struktura centralnih naselij višje stopnje razmeroma stabilna, pri naseljih nižjih stopenj pa prihaja do sprememb.

Teorija centralnih naselij je bila od 60. let preteklega stoletja zanimiva tudi za druge slovenske raziskovalce, poleg zgoraj navedenih še za: Cigaleta (1999), Drozga (2005), Prosenca (2008), Zavodnik Lamovškovo (2011), Nareda s sodelavci (2016) in ostale. Raziskovalci so uporabljali različne metodologije, zato so rezultati raziskav le delno primerljivi. Kot je bilo že navedeno, so naselja razvrstili v različno število stopenj centralnosti, razlikovale pa so se tudi metode pridobivanja podatkov. Kokole in Vrišer sta tako podatke zbirala kvalitativno in kvantitativno, Cigale le kvalitativno, torej z metodo anketiranja in zbiranja institucionaliziranih virov podatkov. Način raziskovanja se razlikuje tudi glede števila stopenj centralnosti, objekta anketiranja, razvrščanja centralnih naselij v hierarhične stopnje centralnosti in podobno.

Torija centralnih naselij ima pomanjkljivosti (Nared et al., 2016), saj ne more razložiti vseh oblik centralnosti (zaradi uporabe različnih kazalnikov/storitev in različnih vlog, ki jih imajo naselja – vpetost v lokalna, regionalna, svetovna omrežja).²¹

V današnjem času se je število raziskav zmanjšalo. Novejši koncept policentrizma vključuje pomen konkurenčnosti in funkcijske organizacije policentričnih sistemov, na kar se osredotočajo novejša raziskave. Opredeljene so celo različne tipologije policentrizma.²²

V projektu ESPON 1.1.1 (2004) so uporabljeni tri vidiki oziroma tri indeksi za opredelitev in merjenje policentričnosti²³. Projekt ESPON 1.4.3 (2007) obravnava funkcionalne urbane regije, pozornost pa posveča središčem v teh regijah (morfološke urbane regije). Cilj je bil opredeliti predvsem glavne, najbolj konkurenčne metropole, pomembne na evropski ravni, zato so najprej izločili majhna, srednje velika in velika mesta²⁴.

Projekt, v katerem so se posvečali opredeljevanju mest v poselitvenem sistemu, je bil ESPON TOWN (2013). V njem so opredelili vlogo majhnih in srednje velikih mest ter predstavili merila, ki so izhajala iz treh pristopov: morfološkega, administrativnega in funkcijskega. Predstavljena so nova dejstva glede evropskega urbanega omrežja, pri čemer imajo mala in srednje velika mesta pomembno vlogo pri teritorialnem razvoju.²⁵

Prosen s sodelavci (2008) se v raziskavi Pomen majhnih in srednje velikih mest za razvoj urbanih območij ukvarja s problematiko določanja malih in srednje velikih mest, pri čemer avtorji posvetijo posebno pozornost različnim pristopom k njihovemu določanju (morfološki, funkcionalni in administrativni), opredelitvi območij (na podlagi analize rabe prostora), povezanih z razvojem mest, ter različnemu razumevanju majhnih in srednje velikih mest nasploh. V raziskavi so se naslonili na tuje in domače raziskave ter druge, predvsem z namenom pregleda uporabljenih meril in kazalnikov, ki se po posameznih raziskavah lahko zelo razlikujejo, tudi zaradi razpoložljivosti podatkov, vendar se največ skupnih nanaša na: število, gostoto in izobrazbeno strukturo prebivalstva, dnevne delovne migracije, zaposlenost in BDP. Raziskovalci so kvantitativno opredeljene kazalnike in z njimi opravljene analize dopolnili s kvalitativnimi analizami. Še vedno pa manjkajo raziskave in študije s področja, v katerih bi se na podlagi morfoloških kazalnikov podrobneje ukvarjali z mejami ter notranjo strukturo mest in mestnih naselij.

²¹ Razlogi za to so tudi: spreminjanje razporeditve naselij različnih stopenj centralnosti med območji, razvrščanje storitev v večjih mestih, novi razvojni koncepti, ki vključujejo nove elemente prostorske stvarnosti (deljenje storitev med mesti in obmestji, pojav regijskih mest (Drozg, 2006) in policentričnih regij (Burger in Meijers, 2012)).

²² Tipologije policentrizma so (Parr, 2004): posledica sektorskega gospodarskega povezovanja, visoko specializirane ekonomije (primer severnoitalijanskih mest), mrežnega povezovanja (primer Randstada) ali pa popolne disperzije (primer poljskih mest). Kloosterman in Musterd (2001) pa predlagata: fizični policentrizem, ki se meri z dnevno mobilnostjo ali zaposlenostjo v posamezna središča; politično-upravni policentrizem, ki je posledica upravne razdelitve ozemlja; funkcionalni policentrizem, ki nastane zaradi specializacije mest v urbanem sistemu, in regionalno-identitetni policentrizem, ki je posledica zgodovinskih, simboličnih in družbeno-kulturnih procesov. Burger in Meijers (2012) govorita o: morfološkem (opisuje stanje, opremljenost (izobraževalne in zdravstvene storitve), velikost naselij znotraj naselbinskega sistema) in funkcijskem policentrizmu (upoštevata tudi povezave med naselji).

²³ Trije vidiki oziroma indeksi so: velikostni (prebivalstvo in gospodarski pomen središča – število prebivalcev in BDP), lokacijski (gravitacijska zaledja in razmestitev središč – Ginijev koeficient velikosti gravitacijskih območij središč) in povezovalni (tokovi in sodelovanje med središči na različnih ravneh – korelacija prebivalstva in dostopnosti).

²⁴ Pri čemer so bila merila za opredeljevanje: prebivalstvo, promet, kultura in turizem, znanje, odločevalska funkcija, administrativna funkcija.

²⁵ Določili so tri glavne tipe urbanih območij: grozdi visoke gostote z več kot 50.000 prebivalci, majhna in srednje velika mesta s številom prebivalcev od 5000 do 50.000 in zelo majhna mesta z manj kot 5000 prebivalci.

2.3.1 Opredelitev majhnih mest v Sloveniji

V navedeni slovenski raziskavi so avtorji za opredeljevanje majhnih mest v Sloveniji uporabili naslednja merila (in kazalnike): formalna (število prebivalcev, gibanje števila prebivalcev 2003–2005), fiziognomsko-morfološka (število stanovanj na stavbo) in funkcijska (število prebivalcev na število delovnih mest, delež delovno aktivnih dnevnih migrantov v mestno območje, zdravstveni dom, lekarna, osnovna šola, banka, upravne ustanove, gimnazija ali poklicne, tehniške in srednje strokovne šole, delež zaposlenih v storitvenih dejavnostih, delež prebivalcev z višjo in visoko izobrazbo).

Iz raziskave izhajajo, da v Sloveniji 93 mestnih območij izpolnjuje merila za majhna mesta (slika 2). Med njimi je deset takšnih, ki izpolnjujejo merila za srednje velika mesta (Celje, Izola, Jesenice, Koper, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Nova Gorica, Kranj in Ptuj) in eno za veliko mesto (Ljubljana).

Slika 2: Prikaz majhnih mest v Sloveniji (Prosen et al., 2008), brez tistih, ki izpolnjujejo merila za velika ali srednje velika mesta

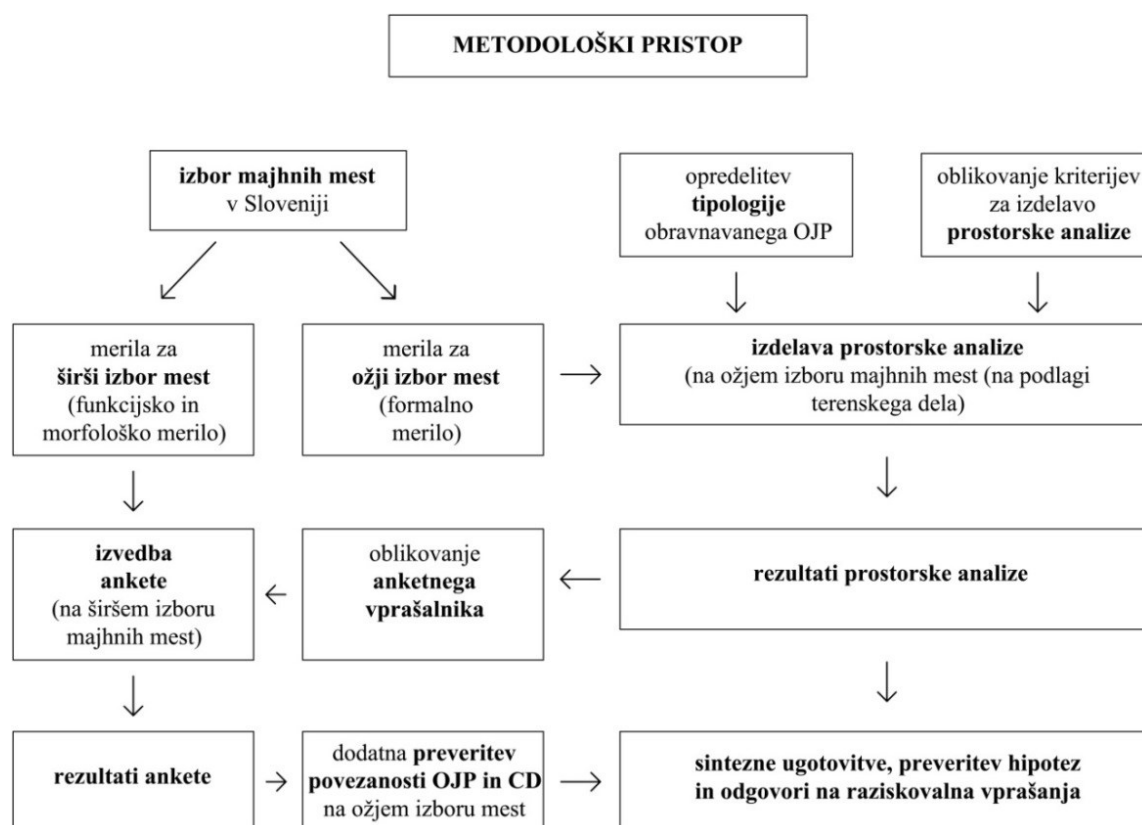
Figure 2: Presentation of small towns in Slovenia (Prosen et al., 2008), without those that meet the criteria for large or medium-sized towns

»Ta stran je namenoma prazna.«

3 METODE DELA

Metoda dela je bila oblikovana na podlagi pregleda literature in virov, obstoječih raziskav ter lastnega raziskovalnega dela. Predlagani metodološki pristop izhaja iz namena raziskovalnega dela, ki temelji na proučevanju OJP v navezavi na lokacijo/lego CD na primeru majhnih mest v Sloveniji. Raziskovalno delo je potekalo v posameznih delovnih korakih, ki pa so medsebojno prepleteni in omogočajo sintezo predstavljenih rezultatov (slika 3). Odločitev za izbrano kombinacijo metodoloških pristopov in tehnik lahko utemeljimo na podlagi študija literature (Robertson, 2001; Carmona et al., 2008; Carmona, 2010; Gilboa et al., 2015; Gorrini in Bertini, 2018). Zaradi kontinuitete raziskovanja OJP v majhnih mestih smo se oprli tudi na Vertelj Naredovo (2014), ki je v svoji doktorski nalogi obravnavala pomen in vlogo OJP v majhnih mestih.

Metode raziskovanja so bile sicer izbrane tako, da se izognejo trem opisanim pomanjkljivostim iz predhodnih raziskav in študij opisanih v poglavju 2.1.7. Empirični del raziskave zato vključuje velik vzorec, v raziskavo je vključena heterogena skupina posameznikov in pridobljeni podatki so obdelani statistično, da je možna opredelitev do glavne hipoteze (in podhipotez). V literaturi o OJP pa je pogosta tudi kritika raziskav in študij z vidika, da se OJP proučuje kot ločen del prostora v mestu, nepovezan s sosednjimi območji. V raziskavi pa poudarjamo pomen razporeditve OJP v mestu, saj je OJP neprekinjena mreža sicer različnih tipov OJP, zato smo določili tudi območje mestnega središča.

Slika 3: Shematski prikaz metodološkega pristopa k izdelavi raziskave vloge in pomena ter povezanosti OJP in CD v majhnih mestih

Figure 3: Schematic presentation of the methodological approach to the research of the role and significance and the connection between open public space and central activities in small towns

Podobni metodološki pristopi, kot je pristop uporabljen v raziskavi, se uporabljajo za študij OJP v povezavi s privlačnostjo za pešačenje (Gorrini in Bertini, 2018) ali v povezavi s podobo mesta (Gilboa et al., 2015), pri čemer avtorji uporabijo ključne metode: opazovanje območja (opremljenost z javnimi storitvami, urbano opremo, čitljivost znakov), vprašalnike, GIS analize, spletne aplikacije in podatke družbenih omrežij (Gorrini in Bertini, 2018).

V prvi fazi je bilo treba opredeliti nabor majhnih mest, ki so obravnavana v raziskavi, opredeliti tipologijo OJP in kriterije za izdelavo prostorske analize. Prostorska analiza je bila izdelana na ožjem izboru majhnih mest. V drugem delu je bil na podlagi rezultatov prostorske analize oblikovan anketni vprašalnik. Anketa je bila izvedena na širšem izboru majhnih mest v Sloveniji. Sledila je dodatna preveritev povezanosti OJP in CD na ožjem izboru majhnih mest, s čimer so bili dodatno preverjeni rezultati ankete. V zaključku so iz vseh dobljenih rezultatov oblikovane sintezne ugotovitve ter odgovori na uvodoma podana raziskovalna vprašanja.

V nadaljevanju so podrobneje opisani vse faze raziskovanja in metodološki pristopi.

3.1 Izbor majhnih mest v Sloveniji

Za opredelitev in izbor majhnih mest v Sloveniji, na katerih je bil preizkušen in izveden predlagani metodološki pristop, je bila uporabljena študija *Pomen majhnih in srednje velikih mest za razvoj urbanih območij* (Prosen et al., 2008), v kateri je opredeljenih 82 majhnih mest (kjer je pomen v nadaljevanju besedila nedvoumen, za majhno mesto uporabimo tudi krajši izraz mesto). Študija je kljub časovni odmaknjenosti še vedno dobra podlaga za tovrstne raziskave.

Preglednica 5: Prikaz meril in kazalnikov za širši izbor skupine mest za raziskavo (viri, na katere smo se naslonili pri izboru meril in kazalnikov, so navedeni v preglednici)

Table 5: Display of criteria and indicators for a wider selection of the group of research cities (the sources we relied on in the selection of criteria and indicators are listed in the table)

MERILO	KAZALNIK	ŠIRŠI IZBOR MEST
Funkcijsko (Nared et al. 2016)	sodstvo (okrajno sodišče)	Ajdovščina, Brežice, Cerknica, Črnomelj, Domžale, Gornja Radgona, Grosuplje, Idrija, Ilirska Bistrica, Kamnik, Kočevje, Krško, Lenart v Slov. Goricah, Lendava, Litija, Ljutomer, Ormož, Piran, Postojna, Radovljica, Sevnica, Sežana, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Šentjur, Škofja Loka, Šmarje pri Jelšah, Tolmin, Trbovlje, Trebnje, Velenje, Vrhnika, Žalec
Morfološko (Drozg, 1998)	mesta z izoblikovanim srednjeveškim in modernističnim tlorisom	Ajdovščina, Brežice, Črnomelj, Gornja Radgona, Idrija, Ilirska Bistrica, Kamnik, Krško, Lenart v Slov.g., Lendava, Ljutomer, Radovljica, Sevnica, Sežana, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Tolmin, Velenje, Vrhnika, Žalec
	mesta z neizoblikovanim srednjeveškim in modernističnim tlorisom	Cerknica, Litija, Trebnje, Šentjur, Šmarje pri Jelšah
	mesta z izoblikovanim modernističnim tlorisom	Domžale, Trbovlje
	mesta z neizoblikovanim modernističnim tlorisom	Grosuplje

Nadaljnji izbor majhnih mest (preglednica 5) za potrebe te raziskave je potekal na podlagi: lege CD glede na OJP (funkcijsko merilo) in morfološki tip mesta (morfološko merilo). Izbor funkcij smo opravili na podlagi številnih študij o centralnih naseljih v Sloveniji (Ravbar et al., 2000; Kokole 1971; Vrišer, 1988), vendar smo se za končni izbor oprli na najnovjšo študijo *Policentrično omrežje središč in dostopnost prebivalstva do storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena*, ki jo je izdelal Nared s sodelavci (2016).

Poleg tega smo izdelali predštudijo (Volgemut, Zavodnik Lamovšek, 2016), v kateri smo proučili izbrane CD glede na različne kazalnike (lega stavbe v naselju, lega stavbe glede na prometnico, vrsta stavbe, likovne/oblikovne značilnosti fasade stavbe, parkirišče v izbranih majhnih mestih) ter se odločili za izbor CD v majhnih mestih, ki jih obravnavano v doktorski disertaciji (preglednica 5 in preglednica 9).

Za potrebe podrobne prostorske analize smo izbor mest zožili na podlagi funkcijskih in formalnih kriterijev oziroma kazalnika glede lege CD glede na OJP in števila prebivalstva. V preglednici 5 (širši izbor majhnih mest) in preglednici 9 (ožji izbor majhnih mest) so v desnem stolpcu podana izbrana mesta.

Preglednica 6: Razvrstitev slovenskih mest glede na tip tlorisa (kriteriji povzeti/prilagojeni po Drozg, 1998)

Table 6: Classification of Slovenian cities according to the type of city layout (criteria summarised/adapted from Drozg, 1998)

	Tipologija mest po Drozg (1998)	Mesta v posameznem tipu
A	mesta z izoblikovanim srednjeveškim, klasicističnim in modernističnim tlorisom	Ljubljana, Maribor, Celje
B	mesta z izoblikovanim srednjeveškim in modernističnim ter neizoblikovanim klasicističnim tlorisom	Kranj, Ptuj, Novo Mesto, Izola, Postojna
C	mesta z izoblikovanim srednjeveškim in modernističnim tlorisom	Škofja Loka, Koper, Krško, Velenje, Idrija, Metlika, Lendava, Gornja Radgona, Ljutomer, Lenart, Tržič, Radovljica, Ajdovščina, Slovenske Konjice, Dravograd, Slovenj Gradec, Ravne Na Koroškem, Kamnik, Laško, Sevnica, Brežice, Sežana, Črnomelj, Žalec, Slovenska Bistrica, Tolmin, Ilirska Bistrica, Vrhnika
D	mesta z neizoblikovanim srednjeveškim in izoblikovanim modernističnim tlorisom	Murska Sobota, Jesenice, Kočevje
E	mesta z neizoblikovanim srednjeveškim in modernističnim tlorisom	Litija, Bled, Cerknica, Ruše, Prevalje, Mežica, Bovec, Šoštanj, Mengeš, Šentjur, Senovo, Kranjska Gora, Šempeter Pri N.G., Pivka, Železniki, Šmarje, Logatec, Trebnje, Radlje Ob Dravi, Žiri, Mozirje
F	mesta z izoblikovanim srednjeveškim tlorisom in neizoblikovanim modernističnim tlorisom	Piran, Vipava, Ormož, Brestanica, Ribnica
G	mesta z izoblikovanim modernističnim tlorisom	Nova Gorica, Domžale, Portorož, Trbovlje, Hrastnik, Zagorje
H	mesta z neizoblikovanim modernističnim tlorisom	Medvode, Radenci, Rogaška Slatina, Senovo, Zreče, Grosuplje

Hkrati smo želeli proučiti mesta, ki so različna glede na morfološki kazalnik. Pri tem smo se oprli na Drozga (1998), ki je slovenska mesta razvrstil glede na tip tlorisa, elemente fizične zgradbe mesta pa opredelil z več parametri: umetnostnozgodovinski, družbeni, gospodarski in fizični, ki se kažejo v tlorisu in podobi mesta. Opredelil je 8 skupin sestavljenih iz kombinacij treh osnovnih tipov tlorisa: srednjeveški, klasicistični in modernistični tloris (preglednica 6).

Preglednica 7: Mesta iz širše skupine glede na lego v arhitekturni regiji in arhitekturni krajini (Fister, 1993)

Table 7: Cities from a wider group according to location in the architectural region and architectural landscape (Fister, 1993)

ARHITEKTURNA REGIJA	ARHITEKTURNA KRAJINA	IZBRANO MAJHNO MESTO
Skupina primorskih regij		
Soško-Vipavska regija (1)	Tolmin (1.1.) Vipava (1.6.)	Tolmin Ajdovščina
Kraško-Primorska (2)	Kras – Sežana (2.5.) Koper (2.7.)	Sežana Piran
Idrijsko-Trnovska (3)	Idrija (3.16.)	Idrija
Notranjsko-Brkinska (4)	Ilirska Bistrica (4.10.) Postojna (4.12.) Cerknica (4.14.)	Ilirska Bistrica Postojna Cerknica
Skupina gorenjskih regij		
Gorenjska (5)	Radovljica (5.20.) Škofja Loka (5.27.)	Radovljica Škofja Loka
Ljubljanska (6)	Kamnik – Domžale (6.29.) Litija (6.32.) Ljubljana – Vrhnika (6.36.)	Kamnik Domžale Litija Vrhnika
Skupina dolenskih regij		
Ribniško-Kočevska (7)	Kočevje (7.49.)	Kočevje
Belokranjska (8)	Metlika (8.50.)	Črnomelj
Dolenjska (9)	Višnja Gora (9.38.) Trebnje (9.42.) Brežice (9.48.)	Grosuplje Trebnje Brežice Krško
Zasavje (10)	Sevnica (10.46.) Trbovlje (10.47.)	Sevnica Trbovlje
Skupina štajerskih regij		
Savinjsko-Kozjanska (11)	Šmarje – Celje (11.54.) Žalec – Celje (11.56.) Velenje (11.59.)	Šentjur Šmarje pri Jelšah Žalec Velenje
Skupina koroških regij		
Koroška (12)	Slovenj Gradec (12.73.)	Slovenj Gradec
Skupina podravsko - pomurskih regij		
Dravska (13)	Slovenska Bistrica (13.60.) Lenart (13.71.)	Slovenska Bistrica Slovenske Konjice Lenart v Slovenskih Goricah
Pomurska (14)	Ormož – Ljutomer (14.66.) Gornja Radgona (14.67.) Murska Sobota – Lendava (Ravensko + Dolinsko) (14.68.)	Ormož Ljutomer Gornja Radgona Lendava

Mesta so izbrana tudi glede na tip tlorisa. Izbrana so samo iz kategorij z izoblikovanim ali neizoblikovanim tlorisom (srednjeveškim, klasicističnim ali modernističnim) in ne iz skupin, ki so kombinacija obeh (B, D, F). Iz prve skupine A (izoblikovan srednjeveški, klasicistični in modernistični tloris) ni mogoče izbrati, saj ni nobenega ustreznega mesta glede na druga merila. Zato so štiri mesta izbrana iz skupine C z izoblikovanim srednjeveškim in modernističnim

tlorisom: Kamnik, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice in Škofja Loka. Iz skupine E mest z neizoblikovanim srednjeveškim in modernističnim tlorisom je izbrana Litija, iz skupine G mest z izoblikovanim modernističnim tlorisom Domžale in Trbovlje ter iz skupine H z neizoblikovanim modernističnim tlorisom Grosuplje.

Preglednica 8: Izbor 33 mest glede na lego v statističnih regijah

Table 8: Selection of 33 cities according to location in statistical regions

STATISTIČNA REGIJA	MAJHNO MESTO
Pomurska	Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer
Podravska	Lenart v Slov. Goricah, Slovenska Bistrica, Ormož
Koroška	Slovenj Gradec
Savinjska	Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Velenje, Žalec
Zasavska	Litija, Trbovlje
Posavska	Brežice, Krško, Sevnica
Jugovzhodna Slovenija	Črnomelj, Kočevje, Trebnje
Osrednjeslovenska	Domžale, Grosuplje, Kamnik, Vrhnika
Gorenjska	Radovljica, Škofja Loka
Primorsko-notranjska	Cerknica, Ilirska Bistrica, Postojna
Goriška	Ajdovščina, Idrija, Tolmin
Obalno-kraška	Sežana

Preglednica 9: Prikaz kazalnikov za ožji izbor mest (Statistični urad, 2018)

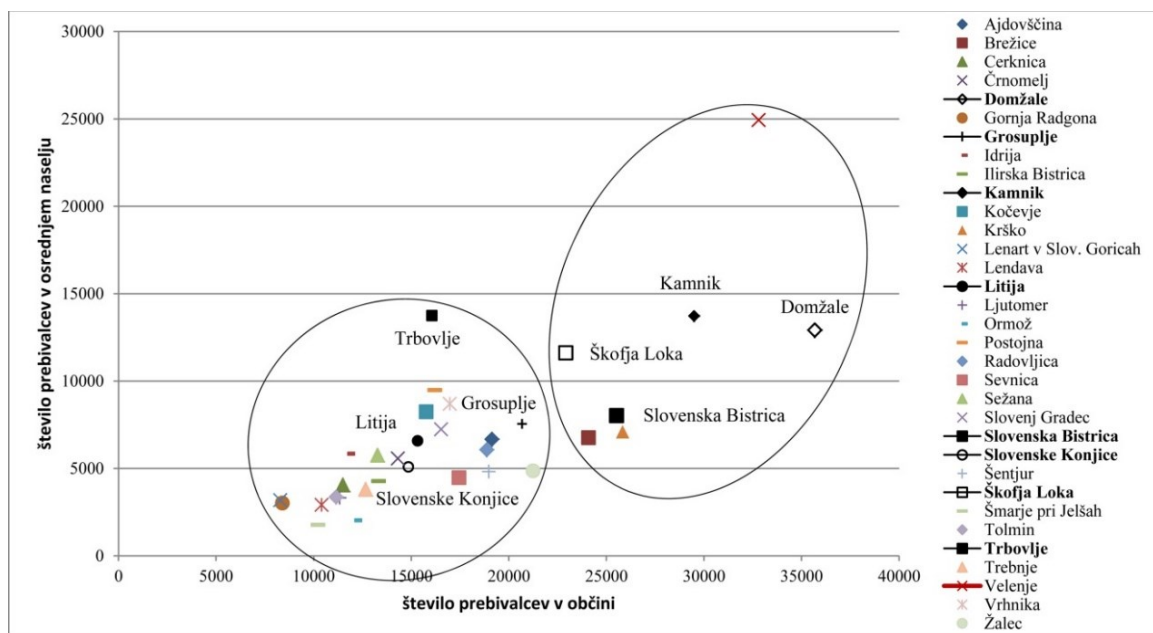
Table 9: Display of indicators for the shortlisted cities (Statistical Office, 2018)

MERILO	KAZALNIK		OŽJI IZBOR MEST
Funkcijsko (Nared et al. 2016)	javna uprava (občina, zavod za zaposlovanje, policijska postaja, center za socialno delo, pošta) šolstvo (vrtec, osnovna šola, glasbena šola) zdravstvo (zdravstveni dom, lekarna, dom upokojencev) kulturne dejavnosti (knjižnica, kulturni dom)		Domžale, Grosuplje, Kamnik, Litija, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Trbovlje
Formalno (Statistični urad, 2018)	Število prebivalcev v obravnavanem majhnem mestu	Število prebivalcev v pripadajoči občini	
	5.000 – 7.000	14.500 - 16.000	Litija, Slovenske Konjice
	7.500 – 12.000	20.001 – 26.000	Grosuplje, Slovenska Bistrica, Škofja Loka
	10.000 – 15.000	16.001 – 20.000	Trbovlje
	10.000 – 15.000	26.001 – 36.000	Domžale, Kamnik

Iz najštevilčnejše skupine mest z izoblikovanim srednjeveškim in modernističnim tlorisom so izbrana štiri mesta (Kamnik, Slovenske Konjice, Slovenska Bistrica in Škofja Loka), eno izbrano mesto ima neizoblikovan srednjeveški in modernistični tloris (Litija), dve mesti imata izoblikovan modernistični tloris (Domžale in Trbovlje), zadnje izbrano mesto pa nima izoblikovanega modernističnega tlorisa (Grosuplje).

Na podlagi prvega in drugega merila smo izločili 34 majhnih mest (slika 4), ki so enakomerno zastopana po vseh statističnih regijah (preglednica 8). Poleg tega smo želeli zagotoviti enakomerno zastopnost izbranih mest iz širše skupine v vseh arhitekturnih regijah (preglednica 7), ki jih je opredelil Peter Fister (1993).

Izbranih 34 mest sestavlja heterogeno skupino, saj se med seboj razlikujejo po številu prebivalcev, razlike pa so poleg formalnih tudi funkcijske (Postojna – nacionalno središče), morfološke (Kamnik – srednjeveški in Domžale – modernistični tip tlorisa), zgodovinske, geografske itd. Zaradi prostorskih značilnosti, ki se razlikujejo od ostalih mest (javne storitve niso le v osrednjem naselju Piran, ampak na primer tudi v naseljih Lucija in Portorož), je bil Piran izločen iz izbora, zato je širši izbor sestavljen le iz 33 mest (slika 4).

Grafikon 1: Razporeditev majhnih mest v dve podobni skupini glede na število prebivalcev v osrednjem naselju in zaledju

Graph 1: Distribution of small towns into two similar groups according to the number of inhabitants in the central settlement and hinterland

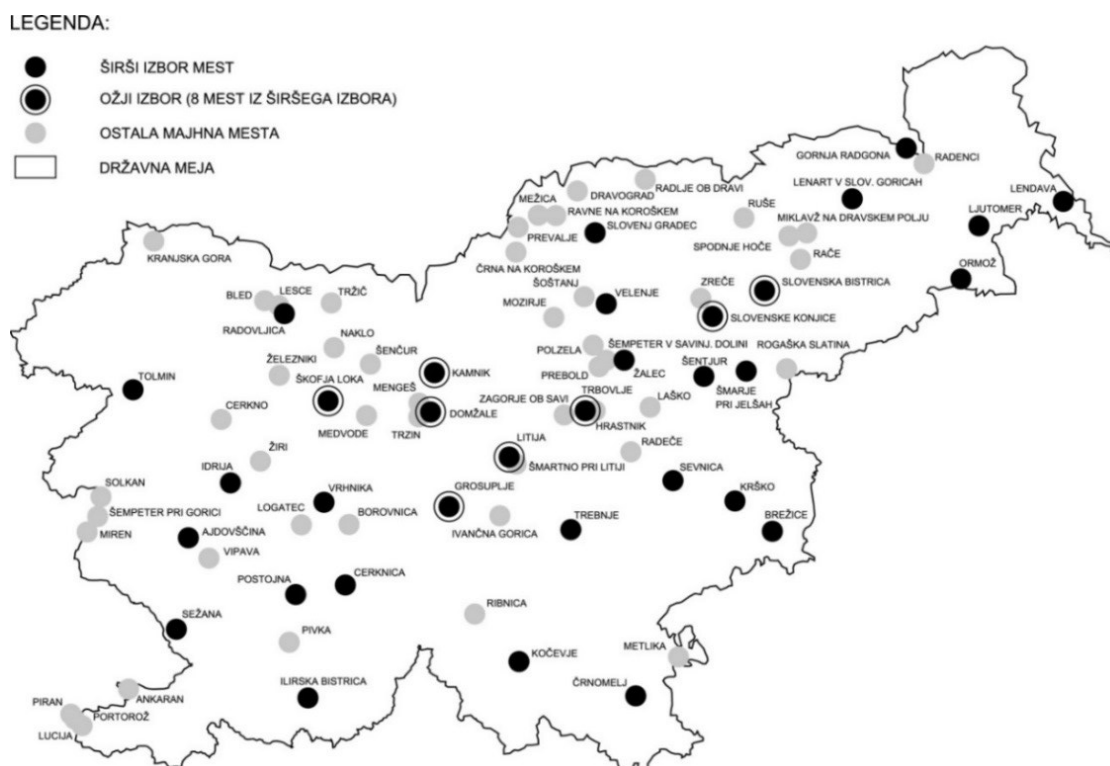
V nadaljevanju je bil narejen dodaten izbor osmih mest, s čimer je bila omogočena izvedba podrobnejše prostorske kartografske analize. Dodaten izbor je bil opravljen na podlagi funkcijskega in formalnega merila (preglednica 9). Slednjega smo opredelili s kazalnikoma o številu prebivalcev v naselju in pripadajoči občini (Statistični urad, 2018). Izhajamo namreč iz predpostavke, da je tudi število prebivalcev v pripadajoči občini pomembno, saj tudi prebivalci celotne občine, ne le tisti iz osrednjega naselja občine, uporabljajo CD v majhnem mestu, ki je praviloma tudi občinsko središče. Izjema so večje (mestne) občine ali občine z regionalnim središčem, kjer ima majhno mesto le vlogo lokalnega središča (prim.: SPRS, 2004).

Število prebivalcev v izbranih naseljih se giblje od 1768 do 24.939 (SURSTAT, 2018). Pavlin (2003) navaja, da so naselja z več kot tri tisoč prebivalci mesta, vendar smo zaradi funkcijskega merila vseeno izbrali Šmarje pri Jelšah, Ormož in Lendavo. Šmarje pri Jelšah je pomembno lokalno središče, Ormož medobčinsko središče in Lendava središče regionalnega pomena (Zavodnik et al., 2008). Preverili smo tudi število prebivalcev v zaledju in ugotovili, da imajo vsa tri več kot 10.000 prebivalcev v celotni občini. Tudi v zaledju je pri izbranih mestih število prebivalcev zelo različno in se giblje od 8287 do 35.675.

Z analizo dveh spremenljivk (število prebivalcev v osrednjem naselju in občini, preglednica 9) je z metodo voditeljev (angl. K – means clustering) opredeljeno število podobnih skupin (angl. clusters) in nato podobnost grafično prikazana z metodo večdimenzionalnih skupin (MDS) in raztresenim grafom. Mesta se razvrstijo v dve skupini, ki sta prikazani na grafikonu 1. V prvi so mesta: Brežice, Domžale, Kamnik, Krško, Slovenska Bistrica, Škofja Loka in Velenje, v drugi pa preostalih 26 mest od vseh 33 mest. Na podlagi razporeditve v dve podobni skupini so bile določene meje za oba kazalnika (preglednica 9).

3.2 Tipologija odprtega javnega prostora

S terenskim delom in opazovanjem mest je ugotovljeno, da se odprt prostor v mestih preoblikuje in tradicionalni javni prostor celo izginja ter z novimi posegi ne nastajajo njegove nove površine. Zato je bilo treba v literaturi poiskati tipologijo, ki bi omogočala inventarizacijo površin odprtega prostora mest. Hkrati so te spremembe potekale skozi čas, zato je bil opravljen pregled literature tudi z razvojnega vidika – kako so ti prostori nastajali in na kaj so se urbane študije osredotočale skozi čas.

Slika 4: Prikaz izbranih majhnih mest glede na kombinacijo vseh meril in kazalnikov

Figure 4: Presentation of the selected small towns according to a combination of all criteria and indicators

Preglednica 10: Tipologija ONP, OJP in ZJP za analizo površin glede na funkcijo v središčih majhnih mest

Table 10: Typology of open natural space, open public space and indoor public space for surface analysis by function in small town centres

TIP	PODTIP	PRIMERI
A/ ODPRT NARAVNI PROSTOR (ONP)	naravni prostor	reke, potoki, naravne danosti, morske obale, kanali
	zelene površine	zelen pas ob cesti, gozd, travnik
B/ ODPRT JAVNI PROSTOR (OJP)	zelene urbane površine	parki, vrtovi, urbani gozd, pokopališče, urejen prostor ob vodi, parki za rolkanje, igrišča, športna igrišča, proge
	grajen odprt mestni prostor	trgi, peš promenade, ulice zaprte za promet, tržnica, trg pred cerkvijo
	prometne površine	glavne ceste, hitre ceste, ulice in pločniki*, železnice, podhodi, avtobusna in železniška postajališča, bencinske črpalke
	servisni prostor	parkirišča, parkirne ploščadi, servisna dvorišča, območja proizvodne in industrijske dejavnosti
	nedefiniran prostor	prostor za obnovo, zapuščen prostor, prehodni prostor
	OJP v stanovanjskih območjih	urejen odprti prostor soseške, namenjen prebivalcem soseške
	OJP pred stavbami CD	odprt prostor v navezavi na stavbe CD (v anketi jih delimo na stavbe s SSP in stavbe drugih dejavnosti)
C/ ZAPRT JAVNI PROSTOR (ZJP)	notranji javni prostor stavb	knjižnice, mestna hiša
	notranji javni prostor velikih stavbnih kompleksov	nakupovalno središče, introvertiran stavbni kompleks

* Pločniki v kartah niso posebej analizirani.

Za potrebe analize OJP v interakciji s CD je bil pripravljen tudi predlog tipologije OJP (preglednica 10). Za določitev vrste in podvrste stavb, v katerih so umeščene CD, smo uporabili Šifrant registra nepremičnin in katastra stavb, ki je priloga Registra nepremičnin (GURS, 2016). Analiza je pokazala, da so CD umeščene v različne vrste stavb, tudi v velike stavbne komplekse, kjer ima pomembno sociološko dimenzijo tudi zaprt javni prostor, ki je javno dostopen, zato smo za potrebe raziskave upoštevali tudi te (skupina C v preglednici 10). Velik stavbni kompleks razumemo kot prostorsko ureditev s stavbo z mešano rabo, najpogosteje je to stanovanjsko-poslovna raba.

Poleg tega se javni prostor, pogosto skupaj s CD, predvsem v velikih stavbnih kompleksih in nakupovalnih središčih marsikdaj selita na obrobje mest. Predlog tipologije OJP tako vsebuje naslednje skupine (preglednica 10): A) odprt naravni prostor, B) odprt urbani prostor in C) zaprt javni prostor (ZJP).

3.3 Opredelitev kriterijev za izvedbo prostorske analize

Prostorsko analizo na ožjem izboru osmih (8) majhnih mest smo izvedli s programskimi orodji (GIS in Acad) in na podlagi terenskega dela. Raziskovanje s prostorsko metodo v osmih mestih iz ožjega izbora (slika 4) je bilo tako opravljeno v letih 2017 in 2018 in je potekalo v treh korakih:

1. določitev lokacije CD in vrste stavb v izbranih mestih,
2. opredelitev tipa (preglednica 10), lokacije, velikosti in funkcije OJP,
3. opredelitev lokacije in površine središča majhnega mesta na podlagi sinteze rezultatov prvih dveh analitičnih korakov (slika 5),
4. preveritev skladnosti dejanskega stanja z namensko rabo v občinskih prostorskih načrtih.

Add 1

5. Lokacija CD in vrsta stavb v mestu je bila določena na podlagi podatkovne baze Geodetske uprave Republike Slovenije (GURS, 2016): zemljiškega katastra, katastra stavb, Uredbe o razvrščanju objektov (2018) in REN, na podlagi grafičnih in atributnih podatkov. Uporabljeni so bili tudi podatki Ajpes (2018) in spletne strani PISO (2018). Stavbe smo opredelili še podrobneje glede na dejansko rabo dela stavbe (GURS, 2016). Upoštewane so bile vrste stavb, ki so v REN glede na dejansko rabo stavbe ali del stavbe opredeljene kot (Šifranti registra nepremičnin in katastra stavb, št. 35331-6/2018-5, datum: 20. 2. 2018; GURS, 2018):
 - 1192 – kinodvorana, koncertna dvorana, operna hiša, gledališče, dvorana za družabne prireditve, drugi podobni deli stavbe,
 - 1195 – del stavbe za predšolsko vzgojo ter osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje, vrtec, osnovna šola, srednja šola, gimnazija, jasli, del stavbe za poklicno izobraževanje, del stavbe za visokošolsko in univerzitetno izobraževanje, drugi podobni deli stavbe,
 - 1198 – del stavbe za zdravniško oskrbo in nego bolnih in poškodovanih, bolnišnice, psihiatrična bolnišnica, bolnišnica v vzgojnem domu, zaporu, vojaška bolnišnica, porodnišnica, dom za dolgotrajnejše zdravljenje in nego, del stavbe za rehabilitacijo, del stavbe za transfuzijo krvi,
 - 1199 – klinika, sanatorij, dispanzer, ambulanta, drugi podobni deli stavbe,
 - 1209 – cerkev, kapela, mošeja, sinagoga, molilnica, drugi podobni deli stavbe,
 - 1658 – bivalna enota v stavbi za posebne namene,
 - 1677 – javna uprava – pisarne in poslovni prostori državnih organov lokalnih skupnosti, namenjeni lastnemu poslovanju in poslovanju s strankami,
 - 1678 – banka, pošta, zavarovalnica – pisarne in poslovni prostori, namenjenimi poslovanju in poslovanju s strankami,
 - 1684 – butik, lekarna, optika, prodajna galerija, samostojna prodajalna, zlatarna, drugi podobni deli stavb,²⁶
 - 1703 – muzej ali knjižnica.

Add 2

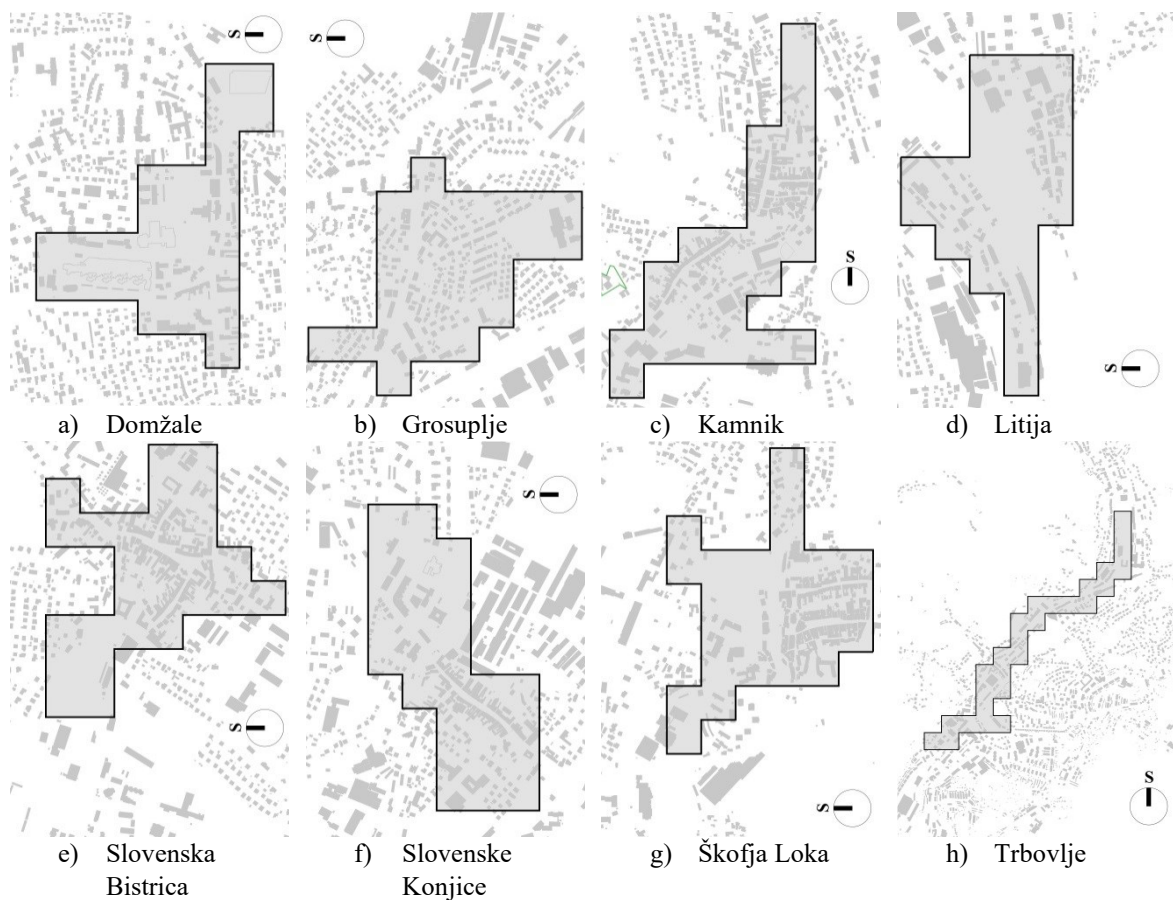
Opredelitev površin in funkcije OJP pred CD je v skladu z opredeljeno tipologijo OJP (preglednica 10) potekala na podlagi prostorskih podatkov Geodetske uprave Republike Slovenije: kataster zemljišč, kataster stavb, DOF (GURS, 2016) ter spletne strani PISO (2018), pri čemer nismo preverjali lastništva površin. Vsi rezultati prostorske analize so bili nato preverjeni še s terenskim delom.

Add 3

Za opredelitev lokacije in površine središča majhnega mesta je bilo treba najprej v vsakem izbranem mestu opredeliti območje, za katero so bili zbrani podatki o OJP in CD. Pregled literature je pokazal, da avtorji pri proučevanju središča mesta uporabljajo različne načine za

²⁶ Skupinovrste stavb 1684 smo vključili v raziskavo, vendar zaradi velike količine te vrste stavb le-te na končnih prikazih v poglavju 4.4 (slike 47a, 49a, 51a, 53a, 55a, 57a, 59a in 61a) niso prikazane.

omejitev območja. V študiji mesta Bryan v Teksasu v ZDA (Giusti et al., 2017) so avtorji na primer prikazali in združili različna območja (na primer kulturne dediščine, enotnih usmeritev načrtovanja ipd.) ter vsa prekrili s krožnico z radijem 0,5 milje. Tako so dobili območje, ki so ga uporabili za študijo mestnega središča.

Slika 5: Glede na lokacijo OJP in SSP je v majhnih mestih iz ožje skupine, za namen določitve obsega OJP, določeno enotno območje, ki se razlikuje po obliki (vse slike so v enakem merilu, razen slike 5h, ki je dvakrat pomanjšana)

Figure 5: Depending on the location of the open public space and the services of general interest in small towns from the narrower group is for the purpose of determining the scope of the open public space determined a single area, which differs in form (all images have the same scale, except for image 5h, which is reduced twice)

Pri študijah OJP, tako mestnih tlakovanih kot zelenih površin, pa ni pomembno analizirati le prostorov kot otokov, ločenih od ostalih delov mesta, temveč je pomembna tudi razporeditev OJP v prostoru (Talen, 2010). Tako so avtorji (Pham in Labbe, 2018) za določitev vplivnega območja, ki mu služi posamezni OJP, v prostoru uporabili različne razdalje (500 metrov, 1000 metrov in 3000 metrov). Prav proučevanje OJP glede na razporeditev v prostoru je ključno, saj se raziskava v nalogi osredotoča na lokacijo OJP in CD (SSP), hkrati pa je predmet proučevanja majhno mesto, zato so razdalje za določitev območja središča – vplivnega območja lokacije OJP in CD (SSP) – zmanjšali na 100 metrov. Za analizo izbranih mest smo zato uporabili mrežo 100 x 100 m (1 hektar) in jo položili čez celotno mesto. Na podlagi ugotovljene lokacije OJP in CD ter OJP smo na mreži 100 x 100 m opredelili središče vsakega majhnega mesta posebej. Izkazalo se je, da je površina mestnega središča v vseh izbranih mestih približno enaka, to je 27 hektarjev, vendar pa se po obliki med seboj močno razlikujejo. Na sliki 5 (od a do h) so prikazana mestna središča

vseh analiziranih majhnih mest. Iz slik je jasno razvidno, da so središča sicer po velikosti primerljiva, po obliki in zasnovi pa ne. Tako je mestno središče v Domžalah (slika 5a) na primer bolj kompaktno, v Trbovljah (slika 5h) pa je linearne oblike.

3.4 Anketni vprašalnik

Namen anketnega vprašalnika je bil preveriti splošno zadovoljstvo prebivalcev z bivanjem v majhnem mestu glede na njegovo opremljenost z OJP in CD ter njihovo medsebojno interakcijo. Cilj raziskave je bil ugotoviti, kje prebivalci majhnih mest uporabljajo OJP in ali zaznavajo drugačen pomen OJP pred CD in pred drugimi dejavnostmi ter katero območje opredeljujejo kot središče mesta. Izhajali smo iz predpostavke, da so majhna mesta tako po površini kot po funkciji različno opremljena z OJP in CD ter drugimi dejavnostmi in jih prebivalci zato različno uporabljajo, tako po načinu kot po pogostosti. Vpliv lokacije centralnih dejavnosti v povezavi z odprtim javnim prostorom na kakovost življenja v mestih smo – s kazalniki, ki so bili določeni na podlagi literature in se nanašajo na kakovost bivanja – preverjali tudi posebej, z anketnim vprašalnikom.

Preglednica 11: Prikaz kazalnikov, ki smo jih proučevali z anketo neposredno pri uporabnikih izbranih 33 majhnih mest

Table 11: Display of indicators studied by the survey directly, in users of 33 selected small towns

ANKETNA VPRAŠANJA SKLOPI VPRAŠANJ	KAZALNIKI	POJMI
Kakovost bivalnega okolja	kakovost bivalnega okolja, zadovoljstvo z bivanjem v mestu	
Način potovanja	prevozna sredstva, dolžina poti	
Javni prostor	pogostost uporabe različnih vrst javnega prostora, vloga javnega prostora, urbanistično najbolj primeren urbani prostor za različne vrste javnih storitev	javni prostor, javne storitve, druge storitve, nakupovalno središče ali velik stavbni kompleks
Javne storitve	urejenost odprtega prostora javnih storitev, vrsta javnega prostora (odprt prostor javnih storitev), vrsta dejavnosti na odprtem prostoru javnih storitev, opremljenost odprtega prostora javnih storitev z urbano opremo	odprt prostor javnih storitev, urbana oprema
Središče mesta	območje središča mesta, območje uporabe javnih storitev, območje uporabe drugih storitev, območje uporabe javnega prostora, priporočilo območja za ogled obiskovalcu, območje bivališča anketiranca, podoba središča, središče prijazno za pešce, ponudba, opremljenost z javnimi površinami, fasade stavb, neurejene površine, prostor ob vodi, storitve se selijo na obrobje mesta	središče mesta, odprt prostor drugih storitev, podoba mesta
Demografija	spol, starostna skupina, izobrazba, status, stanovanje, čas bivanja v mestu	

Vprašanja so se osredotočila predvsem na uporabo OJP v povezavi z obravnavanimi storitvami. Želeli smo tudi ugotoviti, kako uporabniki dojemajo s temi storitvami povezan OJP in ali obstajajo razlike glede na uporabo drugih vrst OJP v mestu. Vprašanja se nanašajo tudi na način uporabe OJP in ali imajo CD – ne samo z vidika zagotavljanja delovnih mest, temveč tudi z vidika javnega prostora – pomembno vlogo v mestu.

Z anketnim vprašalnikom želimo dodatno osvetliti zastavljena raziskovalna podvprašanja:

- Kakšno funkcijo prevzame javni prostor, če se centralna dejavnost preseli na drugo lokacijo v mestu, in kakšna je funkcija javnega prostora, ki nastane ob novi lokaciji centralne dejavnosti?
- Koliko se prebivalci mesta poistovetijo z javnim prostorom ob centralnih dejavnostih in ga zaznavajo kot mestno središče?
- Na kateri lokaciji v mestu prebivalci uporabljajo centralne dejavnosti in javni prostor ter kako sta ti lokaciji povezani?

Hkrati je namen anketnega vprašalnika pridobiti spoznanja o zaznavi mestnih središč majhnih mest, kar je lahko v pomoč pri oblikovanju priporočil in smernic za nadaljnje umeščanje (izbor lokacije) CD v majhnih mestih ter oblikovanju OJP.

Anketa je bila izvedena s spletnim orodjem (1KA, 2018) – (odprtokodna aplikacija za spletno anketiranje; povezava: <https://www.1ka.si/>) v obdobju od 5. 10. 2018 do 5. 1. 2019. Izvedena je bila na širšem izboru 33 majhnih mest (preglednica 5 in slika 4). Anketni vprašalnik je bil zasnovan v obliki petih vsebinskih sklopov, ki so skupaj vsebovala 13 vprašanj, ter demografskega sklopa z dodatnimi šestimi vprašanji (preglednica 11). Celoten vprašalnik, ki je bil enak za vsa analizirana majhna mesta, je v prilogi B. Razlikoval se je le po letalskem posnetku mesta v 12. vprašanju.

Pomoč pri izvedbi ankete so zagotovile občine, ki so obvestile svoje občane o njenem poteku in namenu. Hkrati je bila povezava do spletne ankete posredovana lokalnim medijem, ki so prav tako pozvali občane k izpolnjevanju vprašalnika. Spletni vprašalnik je izpolnilo skupaj od 1798 do 7110 anketirancev, saj niso vsi odgovorili na vsa vprašanja.

Po končanem zbiranju odgovorov in pridobitvi izpolnjenih vprašalnikov je bila najprej opravljena analiza podatkov na sumarni in strukturni ravni. Vsi podatki so bili združeni s programskim orodjem SPSS Statistics IBM, z Microsoft Excelom pa pripravljene rezultati v obliki opisne statistike. Povzeti, skrajšani rezultati predstavljajo skupne rezultate vseh anketirancev, ki so odgovorili na anketni vprašalnik v vseh 33 mestih. Strukturni rezultati ankete pa razčlenjujejo odgovore pri posameznem vprašanju, glede na mesto, demografske značilnosti in druga vprašanja, pomembna za ugotavljanje povezanosti med različnimi značilnostmi.

Upošteevane so bile vse ankete, ki so bile izpolnjene bodisi v celoti bodisi delno, izločene pa so bile prazne ankete. Na anketni vprašalnik je odgovorilo več žensk kot moških (72,1 % žensk in 27,9 % moških). Največ anketirancev je srednje starosti (41–60 let, 52 %) in starih od 21 do 40 let (35,8 %). Manj je starejših (61 let ali več, 9,6 %) in najmlajših (do 20 let, 2,5 %). Največ anketirancev ima dokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto (62 %), najmanj pa manj kot srednjo šolo (1,4 %). Vmes so tisti s srednjo šolo (25,3 %) in podiplomsko izobrazbo (11,3 %). Največ anketirancev je zaposlenih v mestu, kjer stanujejo (52,9 %). Najmanj je tistih, ki niso zaposleni, kamor sodijo tudi upokojenci, dijaki in podobno (14,3 %). Skoraj tretjina jih je zaposlenih v drugem mestu (32,8 %). Večina anketiranih živi v hiši (76,3 %), izrazito manj pa v stanovanjskem bloku (23,7 %). Prav tako je prevladujoče število tistih, ki v mestu živijo že več kot 20 let (72,4 %), sledijo jim tisti, ki so v mestu do 20 let (14,2 %), do 10 let (7,4 %) in do 5 let (6 %).

Vprašanja so se osredotočala predvsem na uporabo OJP v povezavi s CD. Pomembno je tudi ugotoviti, kako uporabniki dojemajo s CD povezan OJP in ali obstajajo razlike glede na uporabo drugih vrst OJP v mestu. Vprašanja so se nanašala tudi na način uporabe OJP in ali imajo javne storitve – ne samo z vidika zagotavljanja delovnih mest, temveč tudi z vidika OJP – pomembno vlogo v mestu. Glede na razširjeno tipologijo OJP, v skladu s katero se upošteva javni prostor tudi v zaprtih kompleksih, pa so se vprašanja nanašala tudi na zaprt javni prostor v tovrstnih (velikih) stavbnih kompleksih.

Prvi dve vprašanji v anketi se nanašata na kakovost bivalnega okolja in zadovoljstvo z bivanjem v mestu. Obravnavata predvsem, kateri so najpomembnejši dejavniki, ki povečujejo kakovost bivanja: fizično stanje bivalnega okolja, ekološke, ekonomske ali socialne vrednote. Z zadnjim vprašanjem iz sklopa je bil pridobljen kvalitativni kazalnik glede zadovoljstva, ki se nanaša na splošno kakovost bivanja v mestu.

Anketa se osredotoča na javni prostor v navezavi na javne in druge storitve, zato so v drugem sklopu vprašanja o načinu potovanja prebivalcev med vsakodnevnimi opravki po mestu – torej s katerim prevoznim sredstvom se gibljejo prebivalci in kakšno dolžino poti so pripravljene prehoditi peš v ta namen.

Tretji sklop vprašanj o javnem prostoru je prinesel spoznanja glede pogostosti uporabe različnih vrst javnih prostorov, vloge te vrste prostora ter želja glede vrste urbanega prostora in lokacije opravljanja vsakodnevnih opravkov.

Anketiranci so odgovarjali tudi, kako ocenjujejo urejenost odprtega javnega prostora javnih storitev in opremljenost z urbano opremo. Prinesel je spoznanja o različnih dejavnostih v mestu in katere so tiste, ki potekajo na odprtem prostoru javnih storitev ter katera oblika javnega prostora se uvršča pred različne vrste javnih storitev.

V petem sklopu vprašanj o središču mesta so prebivalci na letalskem posnetku osrednjega dela naselja sami označili, kje je:

- središče mesta,
- območje, kjer najpogosteje uporabljajo javne storitve,
- območje, kjer najpogosteje uporabljajo druge storitve,
- območje, kjer najpogosteje uporabljajo javni prostor (trg, park, prostor ob vodi ...),
- območje, ki bi ga priporočili za ogled obiskovalcu mesta,
- njihovo bivališče.

Letalski posnetek je bil pripravljen za vsako naselje posebej, tako da so bile najprej označene javne storitve in nato glede na morfološko strukturo mesta narisana ter označena posamezna območja v mestu. Grafični prikaz morfoloških enot na ortofoto posnetku za 33 mest in rezultatov 12. vprašanja iz ankete je prikazan v Prilogi C (slike od A.1-A.33 in preglednice A.12.1-A.12.6).

V drugem vprašanju v petem sklopu je bilo predstavljenih nekaj trditev, ki se nanašajo na težave v središčih majhnih mest. Uporabniki mest so bili naprošeni, da strinjanje ocenijo na lestvici od 1 – sploh se ne strinjam do 5 – zelo se strinjam z osmimi trditvami:

- podoba središča je dobra,
- središče je prijazno za pešce,
- v središču je veliko raznolike ponudbe,
- v središču je dovolj javnih površin (trg, park, pločniki ...),
- fasade stavb so vzdrževane in privlačne,

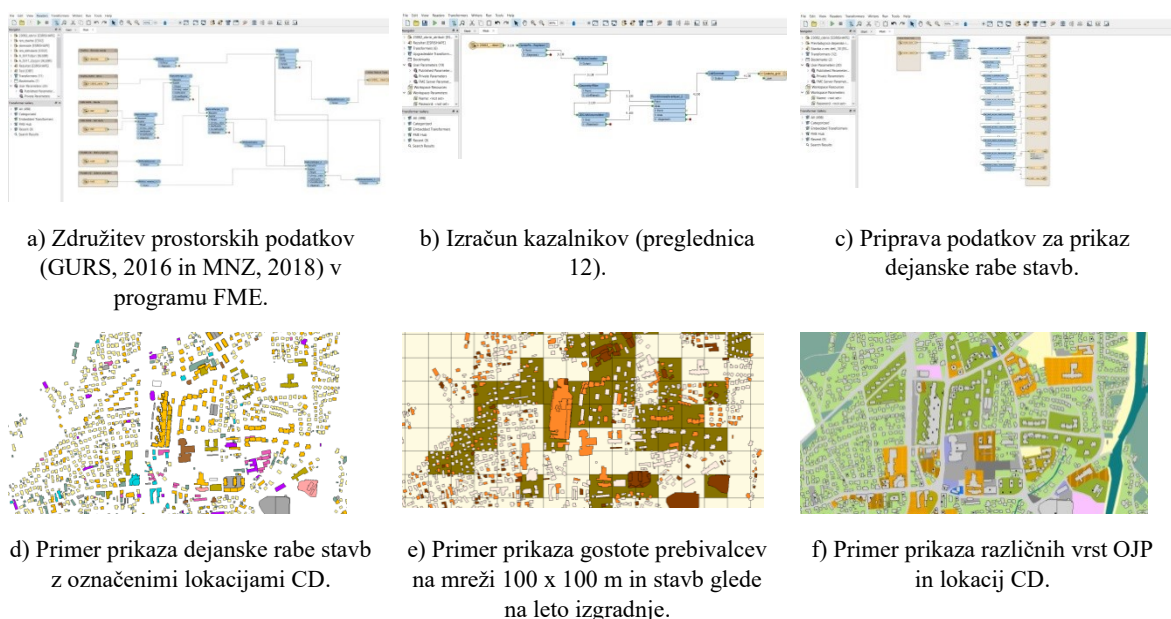
- v središču je veliko prostorov/površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e,
- prostor ob vodi je urejen,
- storitve se iz središča selijo na obrobje mesta.

Na koncu so bili anketiranci naprošeni še za nekaj osebnih podatkov glede: spola, starostne skupine, izobrazbe, statusa, stanovanja in trajanja bivanja v mestu. Rezultati zadnjega sklopa vprašanj so opisani že v tem poglavju, ostali so v 4.3 *Rezultati ankete* ter v Prilogi C, ki je prikaz rezultatov ankete.

3.5 Dodatna preveritev povezanosti odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti

Na podlagi izdelane prostorske analize in rezultatov ankete smo oblikovali dodatne kazalnike, s katerimi smo preverjali tudi povezanost OJP s CD (preglednica 12). Rezultati so prikazani grafično na kartah, v poglavju 4.4 *Dodatna preveritev povezanosti odprtega javnega prostora s centralnimi dejavnostmi* in Prilogi E.

Tudi za ta del raziskave so bili uporabljeni prostorski podatki Geodetske uprave RS (GURS, 2016): kataster zemljišč, kataster stavb in register nepremičnin. Hkrati so bili na Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) pridobljeni podatki o številu stalno in začasno prijavljenih prebivalcev z dne 14. 5. 2018. Uporabljeni so tudi lastni prostorski podatki glede vrst OJP iz prvega dela raziskave.

Slika 6: Prikaz priprave podatkov s programskim orodjem FME in kart, izdelanih z orodjem ARCGIS (podrobnejši prikazi z legendami so v poglavju 4. Rezultati)

Figure 6: Presentation of data preparation with the FME software tool and maps created with the ARCGIS tool (more detailed displays with legends can be found in Chapter 4. Results)

Vrsta stavbe je bila opredeljena glede na enotno klasifikacijo objektov (Uredba o razvrščanju objektov, Uradni list RS, št. 37/18). Način zazidanosti je bil določen glede na pregled vseh javnih storitev in skladno s fizičnimi kazalci, ki se nanašajo na vrsto fizičnih elementov in način razmestitve. Eden izmed njih je tudi medsebojni položaj stavb (Drozg, 1998), ki je lahko točka (prostostoječi objekt), vrsta, niz ali kompleks. V nalogi so na podlagi terenskega dela opredeljeni kot: samostojna stavba, stavba v nizu in stavbni kompleks. Podatek o letu izgradnje stavb pa je pridobljen iz registra nepremičnin (REN).

Preglednica 12: Kazalniki, uporabljeni za preveritev povezanosti odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti v osmih izbranih mestih

Table 12: Indicators used to check the connection between public open space and central activities in the eight selected cities

Kazalnik - podrobno	Vir in leto podatkov
Število in gostota prebivalcev	GURS, 2016; MNZ, 2018
Starost zgrajenih stavb na območju (leto izgradnje stavb za obdobja: do leta 1945, 1946 – 1997 ²⁷ in po 1998) in povprečna starost stavb	REN, 2016
Lokacija CD (lega v središču mesta ali na obrobju mesta)	rezultati ankete, lastni podatki
Tip in lokacija OJP	rezultati prostorske analize, lastni podatki
Lega glede na prometnico (gradbena linija)	rezultati prostorske analize, lastni podatki
Vrsta stavbe v skladu z Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 37/18) Dejanska raba dela stavbe (Šifranti registra nepremičnin in katastra stavb, št. 35331-6/2018-5, datum: 20. 2. 2018)	REN, 2016
Tip stavbe	REN, 2016
Način zazidanosti (faktor zazidanosti)	REN, 2016
Fasada stavbe	rezultati ankete, lastni podatki
Morfološke enote (območje središča mesta, območje najbolj pogoste uporabe SSP, območje najbolj pogoste uporabe drugih storitev, območje najbolj pogoste uporabe OJP, območje, ki bi ga priporočili za ogled obiskovalcu mesta)	rezultati ankete, lastni podatki

Vsi zbrani podatki so bili najprej združeni v programu FME – Data Integration Platform in preneseni v ArcGIS za nadaljnjo uporabo. Slike 6 od a do f prikazujejo primer poteka priprave podatkov in izdelave analiz na primeru izbranih osmih mest.

²⁷ Obdobje po II. svetovni vojni do oblikovanja nove države leta 1991, ki je zaradi komercializacije in drugih procesov predstavljeno na leto 1997 (Kubeš, 2012).

Rezultati dodatne preveritve povezanosti odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti v osmih izbranih mestih so prikazani na kartah. Izračuni posameznih kazalnikov so dodani v prilogi E.

3.6 Sinteza

Raziskava je bila zaključena s sinteznim delom, v katerem smo s statističnimi analizami dodatno potrdili pomen in vlogo OJP v središčih majhnih mest ter pomen OJP v interakciji s CD. Poleg opisne (deskriptivne) statistike je izdelana še interferenčna (pojasnjevalna) statistika. Uporabili smo dve programske orodji: Microsoftov Excel in Orange (<https://orange.biolab.si/>).

Preglednica 13: Opis sinteznih statističnih analiz

Table 13: Description of synthesis statistical analysis

Nabor mest	Korelacijska in regresivna analiza	Hierarhično združevanje skupin
33	Povezava med subjektivnimi odgovori anketnega vprašalnika.	Razvrstitev mest v podobne skupine glede na zadovoljstvo prebivalcev s podobo središča mesta, opremljenostjo z OJP ter pogostost uporabe različnih tipov OJP v mestu.
8	Povezava med različnimi vrstami OJP glede na prostorsko analizo in rezultati ankete glede zadovoljstva z bivanjem, podobo (urejenostjo) središča mesta in ostalimi OJP v mestu ter opremljenostjo s CD.	/

Tako smo dobljene subjektivne (na podlagi anketnega vprašalnika) in objektivne (na podlagi izdelanih prostorskih analiz) rezultate povezali s (preglednica 13):

- korelacijsko in regresijsko analizo, s katero smo najprej preverjali povezanost med subjektivnimi odgovori na anketni vprašalnik. V drugem koraku smo preverili tudi povezanost med objektivnimi in subjektivnimi rezultati predhodnih analiz. Vrednost parametra r (korelacijska analiza) vedno leži med 1 in -1 . Pri vrednostih blizu 1 in -1 je linearna povezanost med dvema spremenljivkama močna, pri vrednostih okrog nič pa linearne povezanosti ni. Kadar je vrednost regresijske analize p manjša od 0,05, pa govorimo o statistično pomembnem rezultatu, ki ga lahko posplošimo na celotno populacijo. Rezultate obeh analiz smo primerjali tudi med seboj;
- hierarhičnim združevanjem skupin, s katerim smo ugotavljali podobnost mest glede na subjektivne rezultate anketnega vprašalnika.

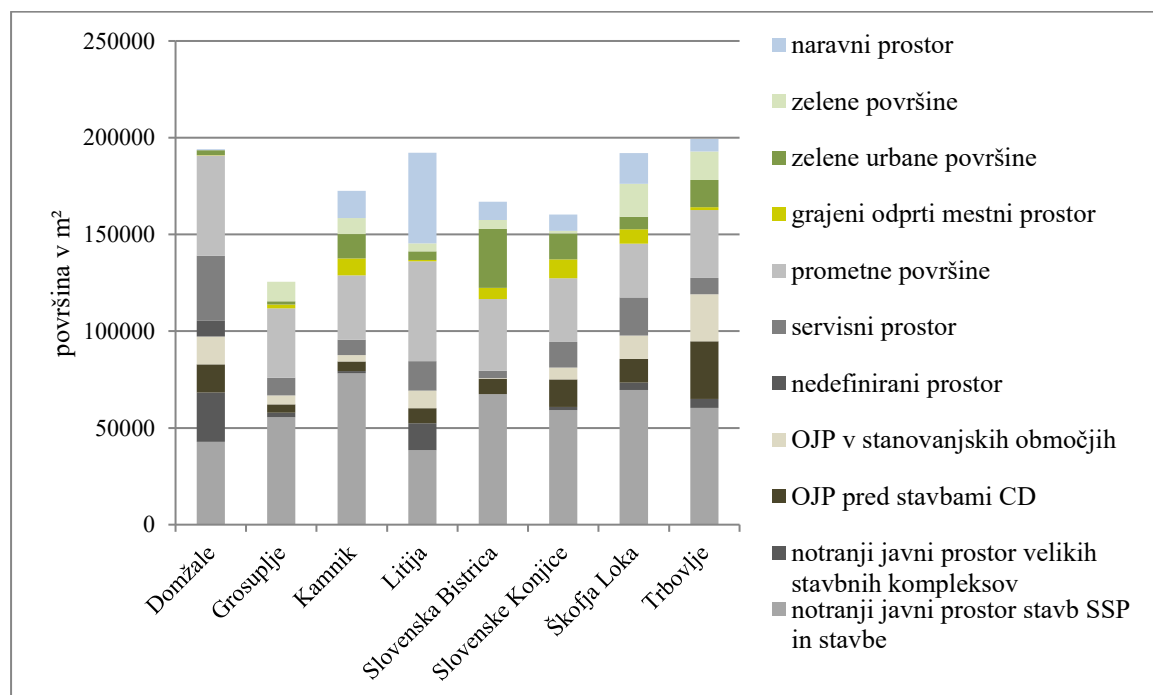
Vsi podrobni rezultati izvedenih statističnih analiz so v poglavju 4.5 *Sintezni rezultati* ter preglednici 30 in preglednici 31, izračunani so na podlagi podatkov, prikazanih v prilogah D in E.

4 ANALIZA IN REZULTATI

Rezultati raziskave so v tem poglavju prikazani v skladu s predstavljenim metodološkim pristopom. Zaradi velike količine podatkov, ki smo jih pridobili tako s prostorsko analizo (objektivni podatki) kot na podlagi izpolnjenih anketnih vprašalnikov (subjektivni podatki), smiselno prikazujemo le najpomembnejše ugotovitve raziskave.

4.1 Rezultati prostorske analize odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti na ožjem izboru majhnih mest

Analiza CD in OJP je pokazala, da so v vseh izbranih majhnih mestih prisotni skoraj vsi tipi OJP (preglednica 14). Mesta se kljub temu razlikujejo glede umeščanja SSP, saj se ob njih nahajajo različni tipi in velikosti OJP (grafikon 2). Velikost različnih tipov OJP je prikazana tudi v prilogi E.

Grafikon 2: Prikaz velikosti različnih vrst OJP v mestnih središčih v osmih izbranih mestih

Graph 2: Display of the size of different types of open public space in city centres in eight selected cities

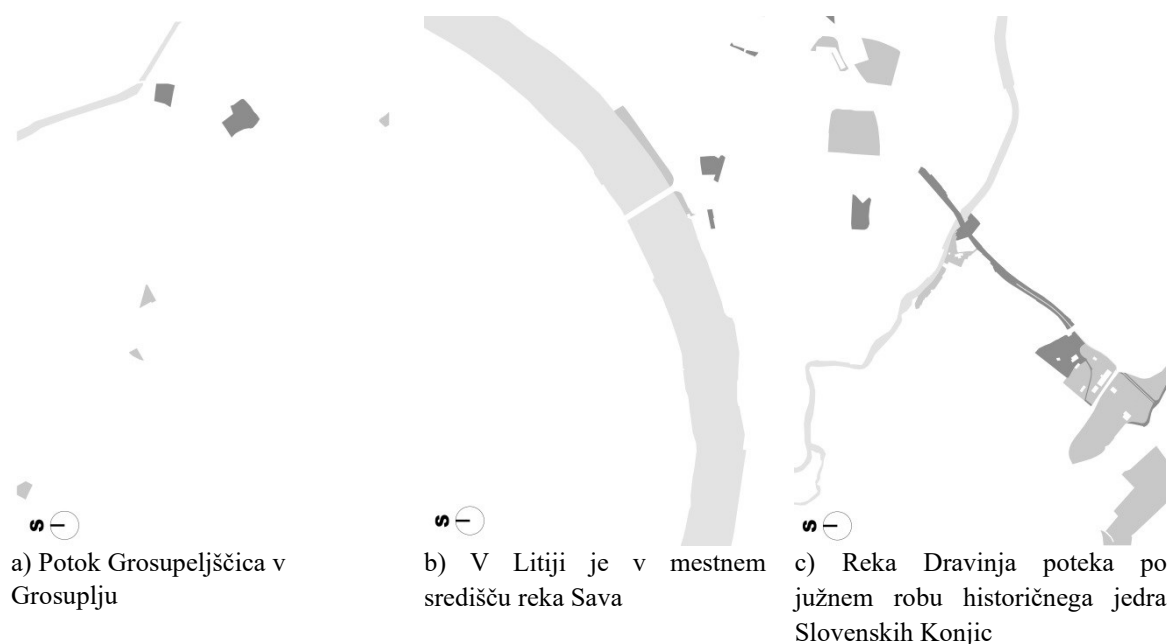
V vseh mestih razen v Grosuplju (slika 7a) skozi središče mesta teče potok ali reka. V Domžalah teče Mlinščica, zunaj mestnega središča pa Kamniška Bistrica. V Kamniku skozi središče mesta teče Kamniška Bistrica, v Litiji Sava (slika 7b), v Slovenski Bistrici potok Bistrica, v Slovenskih Konjicah (slika 7c) reka Dravinja, v Škofji Loki reka Sora in v Trbovljah potok Trboveljščica.

Preglednica 14: Tipi odprtega naravnega prostora, odprtega javnega prostora in zaprtega javnega prostora ter njihova zastopanost v analiziranih majhnih mestih

Table 14: Types of natural open space, public open space and enclosed public space, and their representation in the analysed small towns

Mesto								
Tip površine	Domžale	Grosuplje	Kamnik	Litija	Slovenska Bistrica	Slovenske Konjice	Škofja Loka	Trbovlje
Naravni prostor	da	ne	da	da	da	da	da	da
Zelene površine	ne	da	da	da	da	da	da	da
Zelene urbane površine	da	da	da	da	da	da	da	da
Grajeni odprti mestni prostor	da	da	da	da	da	da	da	da
Prometne površine	da	da	da	da	da	da	da	da
Servisni prostor	da	da	da	da	da	da	da	da
Nedefiniran prostor	da	ne	ne	da	ne	ne	ne	ne
OJP v stanovanjskih območjih	da	da	da	da	da	da	da	da
OJP pred stavbami CD	da	da	da	da	da	da	da	da
Notranji javni prostor stavb	da	da	da	da	da	da	da	da
Notranji javni prostor velikih stavbnih kompleksov	da	da	da	da	ne	da	da	da

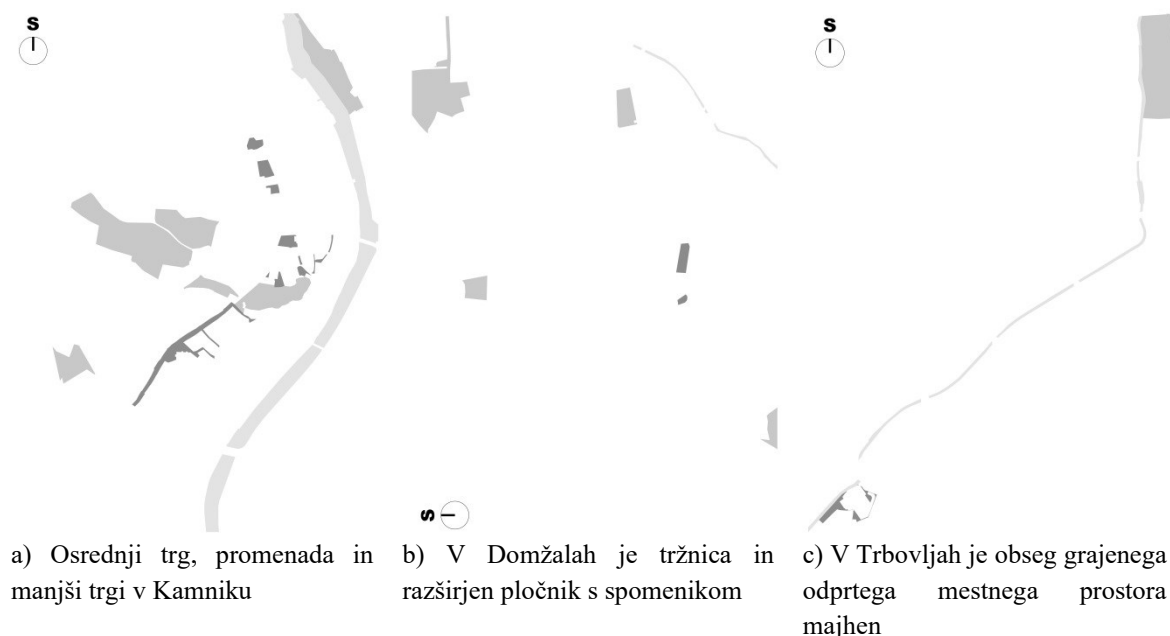
V Kamniku so prisotni OJP osrednji trg, promenada ter več majhnih trgov (slika 8a). Prav tako je v starem jedru osrednji trg v Slovenski Bistrici, podobno kot v Slovenskih Konjicah in Škofji Loki, vendar je čezenj speljan promet, zato nima vloge promenade kot v Kamniku in Slovenskih Konjicah. Osrednjega trga ni v Domžalah (slika 8b), Grosuplju, Litiji in Trbovljah (slika 8c). V teh mestih tudi ni promenade. V naštetih mestih ni osrednjega trga, je pa v Domžalah in Litiji razširjen pločnik z obeležjem, v Grosuplju s kipom. V Trbovljah osrednji trg nadomešča površina okrog kulturnega doma.

Slika 7: Naravni prostor v Litiji, Grosuplju in Slovenskih Konjicah (prikazane so tudi zelene urbane površine in grajen odprti mestni prostor)

Figure 7: Natural space in Litija, Grosuplje and Slovenske Konjice (green urban areas and an open urban space are also shown)

V Grosuplju ni osrednjega parka, sta pa dve manjši zeleni površini (majhna parka). Osrednjega parka ni v Litiji, je le pokopališče na obrobju in manjši del, urejen ob reki. V Domžalah osrednji park ne stoji v središču mesta, prav tako ne pešpot ob Kamniški Bistrici in manjši park ob industrijski dediščini. Na obrobju je tudi pokopališče.

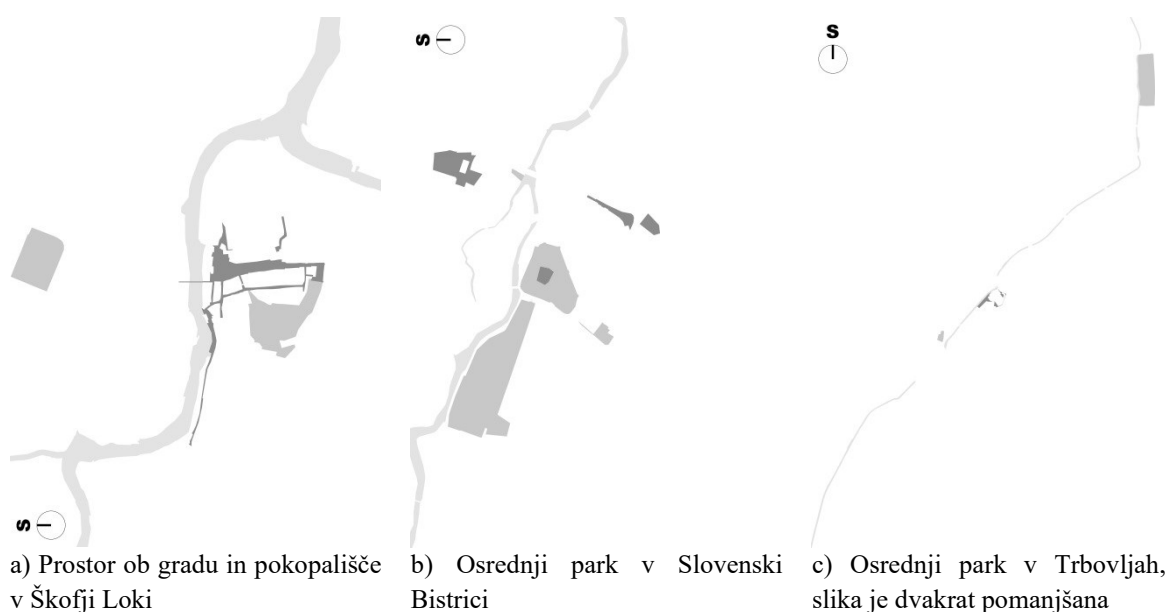
Slika 8: Grajen odprti mestni prostor v Kamniku, Domžalah in Trbovljah (prikazane so tudi zelene urbane površine in naravni prostor)

Figure 8: Built open urban space in Kamnik, Domžale and Trbovlje (green urban areas and natural space are also shown)

Osrednji park v Kamniku je Keršmančev park, vendar ne stoji v središču mesta kot območje ob Malem gradu. Prostor okrog gradu v Škofji Loki nadomešča osrednji park (slika 9a). V Slovenski Bistrici je osrednji park, poleg tega sta še dva žepna parka (slika 9b). V Slovenskih Konjicah je več parkovnih površin, tudi ob Dravinji. V Trbovljah je osrednji park in en žepni park (slika 9c).

Preglednica 15 prikazuje, da so v mestih Kamnik, Slovenske Konjice in Škofja Loka prisotni tako osrednji trg, osrednji park kot promenada. V Slovenski Bistrici ni promenade. V Trbovljah in Domžalah ni osrednjega trga in promenade. V Grosuplju in Litiji pa ni osrednjega trga in parka ter promenade.

Po središčih mest Domžale, Grosuplje, Litija, Slovenska Bistrica in Trbovlje je speljana cesta za motorni promet, ki je v mestih Kamnik, Slovenske Konjice in Škofja Loka v obliki tržne površine ali promenade, torej območje OJP, ki je tudi v celoti namenjeno pešcem.

Slika 9: Zelene urbane površine v Škofji Loki, Slovenski Bistrici in Trbovljah (prikazan je tudi naravni in grajen odprti mestni prostor)

Figure 9: Green urban areas in Škofja Loka, Slovenska Bistrica and Trbovlje (a natural and built open urban space are also shown)

V Domžalah je veliko parkirišče v središču mesta, ki se navezuje na trgovsko dejavnost, večje parkirišče je tudi ob nakupovalnem središču. V Litiji je tudi veliko parkirišče ob osrednji stavbi v mestu, nekaj jih je na drugi strani reke Save. V Grosuplju je ob glavni cesti skozi središče nekaj žepnih in eno večje parkirišče. V Kamniku parkirišča niso v središču, žepna parkirišča so umaknjena na obrobje. V Slovenski Bistrici v središču ni večje parkirne ploščadi, prav tako v Slovenskih Konjicah oziroma so ta umaknjena na obrobje. V Škofji Loki se večja parkirišča nahajajo na drugi strani reke Sore. V Trbovljah tudi ni večje parkirne ploščadi v središču mesta.

V Kamniku, Litiji in Slovenskih Konjicah je na obrobju mestnega središča še industrijsko in proizvodno območje. V Domžalah je nedefiniran prostor za obnovo zelo problematičen, saj je prav v središču mesta (preglednica 14).

Preglednica 15: Prisotnost različnih vrst odprtega javnega prostora v izbranih mestih

Table 15: Presence of different types of public open space in the selected cities

	Osrednji trg	Osrednji park	Promenada
Domžale	ne	da	ne
Grosuplje	ne	ne	ne
Kamnik	da	da	da
Litija	ne	ne	ne
Slovenska Bistrica	da	da	ne
Slovenske Konjice	da	da	da
Škofja Loka	da	da	da
Trbovlje	ne	da	ne

Mesti Domžale in Trbovlje imata v središču nakupovalno središče. V Domžalah je v nakupovalno središče umeščena celo knjižnica. V velik stavbni kompleks je v Grosuplju in Litiji umeščena občinska uprava, v Kamniku in Slovenskih Konjicah pa javna uprava. V Škofji Loki so v to vrsto stavbe umeščene druge javne službe.

Dodatno smo preverili določbe občinskih prostorskih načrtov ter skladnost dejanske in namenske rabe prostora. S tem smo pokazali, ali implementacija sledi določbam prostorskih aktov in ali je v prostorskih aktih posvečene dovolj pozornosti oblikovanju mestnih središč in njihove podobe. Ključne ugotovitve te analize so predstavljene v zaključku naloge.

V nadaljevanju je predstavljena prostorska analiza za vsako obravnavano majhno mesto posebej. Narejena je tudi primerjava med mestnim središčem, določenim v raziskavi, in podrobno namensko rabo iz prostorskih aktov (MOP, 2020; Dolgoročni plan..., 1986-2000, 2003) osmih mest.

Domžale

Domžale so novo, urbano središče na ravnini, na vzhodu jih omejuje Šumberk, ki je zaključek obsežnega gozdnega grebena. Mesto ima središčno lego v državi, zato je v njem stalno prisoten razgiban razvoj gradnje. Žal pa se uvršča med najbolj problematična mesta z vidika oblikovne podobe med vsemi mesti v Sloveniji (Pogačnik, 1996).

Po mnenju Pogačnika (ibid.) so razlogi za slabo podobo tudi v odsotnosti: naravne/zgodovinske dediščine, arhitekturne identitete, vhodov v mesto, vozlišč in orientacijskih točk. Slaba podoba naj bi bila tudi posledica slabe ločljivosti od sosednjih naselij.

Mesto je bilo zgrajeno brez oblikovnih prizadevanj iz več vaških jeder, današnje središče pa je nastalo po porušitvi vaških in drugih stavb, brez enotnega urbanističnega načrta, kot sta ga imeli Velenje in Nova Gorica. Tip tlorisa mesta je opredeljen kot izoblikovan modernistični (Drozg, 1998).

Ob Ljubljanski cesti so nanizane različne vrste CD: lekarna, glasbena šola (slika 10c) in kulturni dom (slika 10m), Domžalski dom (javna uprava), banka in osnovna šola (slika 10b) ter občinska stavba (slika 10h) in še ena stavba s funkcijo javne uprave.

Odprti prostor v navezavi na stavbe CD je urejen ob banki manjši trg, ob občini park (slika 12b) podobno kot pri stavbi s funkcijami javne uprave, kjer je prostor tudi urejen kot park. Pred kulturnim domom z glasbeno šolo je pločnik razširjen v majhen trg pred stavbo, ostali prostor pa

je v funkciji parkirišča, podobno kot pri Domžalskem domu je oblikovan preostali prostor pri banki. Ob osnovni šoli je odprt prostor ograjen in namenjen le nekaterim uporabnikom, tako kot pri vrtcu (slika 10a).

Ob Kolodvorski ulici je razširjen pločnik s spomenikom. V nadaljevanju Ljubljanske ceste v smeri sever-jug so na zahodni strani: pošta, stavba s funkcijo javne uprave, velik stavbni kompleks (slika 12a), stavba s centrom za socialno delo (slika 10k) in skrajno severno policijska postaja (slika 10j). OJP pred stavbami CD so: ob pošti park (slika 10n), ob stavbi s funkcijo javne uprave manjši park, ob velikem stavbnem kompleksu pa je urejeni odprti prostor soseske, namenjen prebivalcem soseske.

V velik stavbni kompleks so umeščene različne CD, tudi lekarna (slika 10f), okrajno sodišče (slika 10d) in urad za delo (slika 10i). Ob pošti je tudi parkirišče, ves prostor ob centru za socialno delo je tudi servisni prostor. Pred policijsko postajo je park. Ob garažni hiši je urejeno otroško igrišče s plezalno steno.

Na vzhodni strani Ljubljanske ceste so v kareju: nakupovalno središče, zdravstveni dom (slika 10e) in dom za upokojece (slika 10g). Ob nakupovalnem središču je trg, ob zdravstvenem domu so zelene površine in servisni prostor, ob domu za upokojece pa je park, ki ni odprt za javnost.

Ostali OJP v kareju so: tržnica, servisni prostor ter nedefinirani prostor. Jugovzhodno od kareja poteka potok Mlinščica, v bližini pa je tudi knjižnica (slika 10l), umeščena v nakupovalno središče, ob katerem je veliko servisnega prostora.

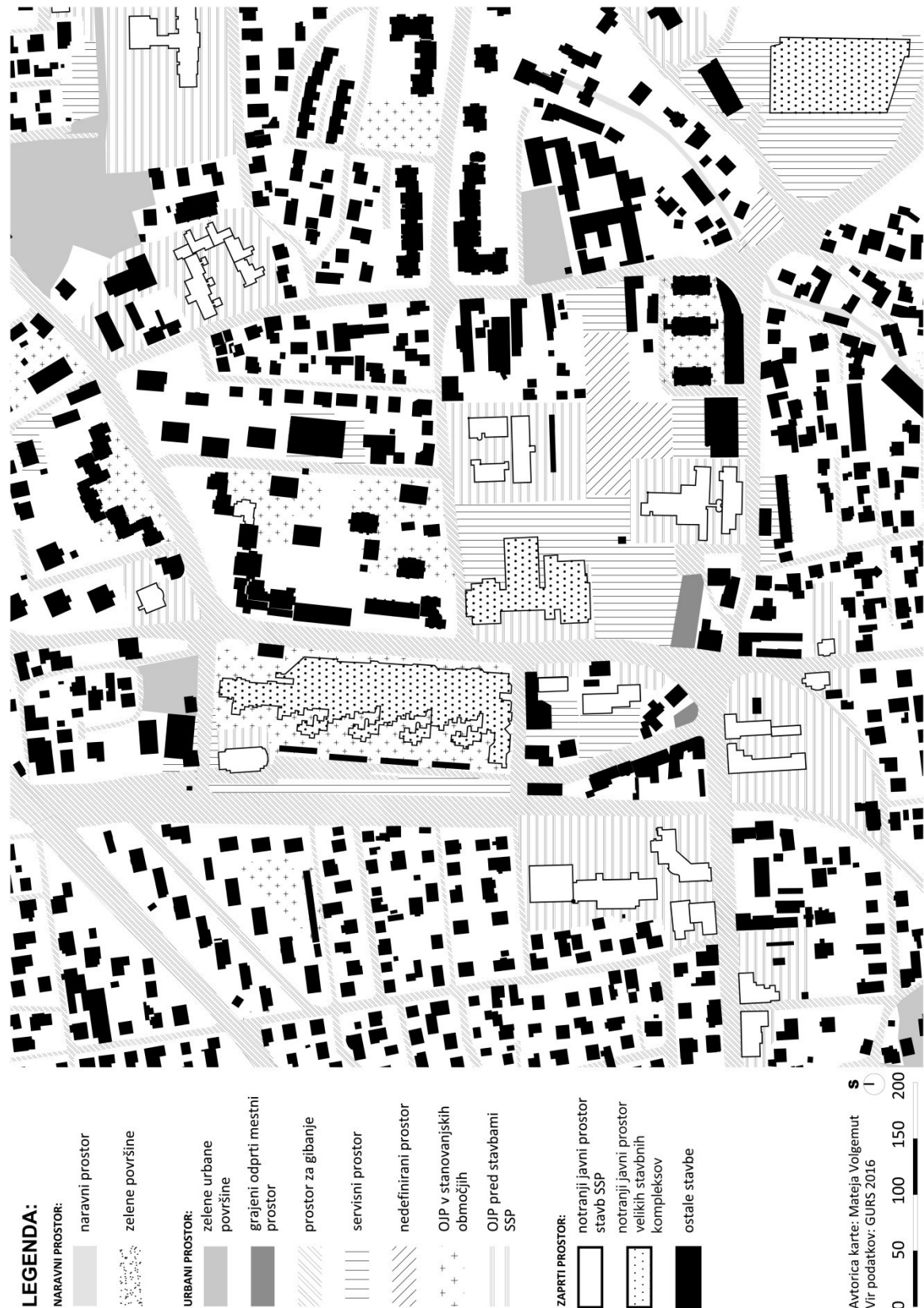

Slika 10: CD v Domžalah

Figure 10: Central activities in Domžale

V Domžalah so v opredeljenem središču mesta različni tipi OJP (slika 11), grajena odprta mestna prostora sta le tržnica in razširjen pločnik s spomenikom. Ostali manjši trgi in parki so v navezavi na stavbe CD. Zelene urbane površine predstavlja igrišče ob garažni hiši. Urejene površine ob Kamniški Bistrici so zunaj opredeljenega mestnega središča, prav tako osrednji Češminov park in park ob Univerzalu.

Cerkev je umaknjena iz mestnega središča na Goričico, kjer so večje površine zelenega urbanega prostora. Zaprt javni prostor velikih stavbnih kompleksov (dve nakupovalni središči in velik stanovanjsko-poslovni kompleks) predstavlja kar 37,2 % vseh zazidanih površin stavb.

Slika 11: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Domžale

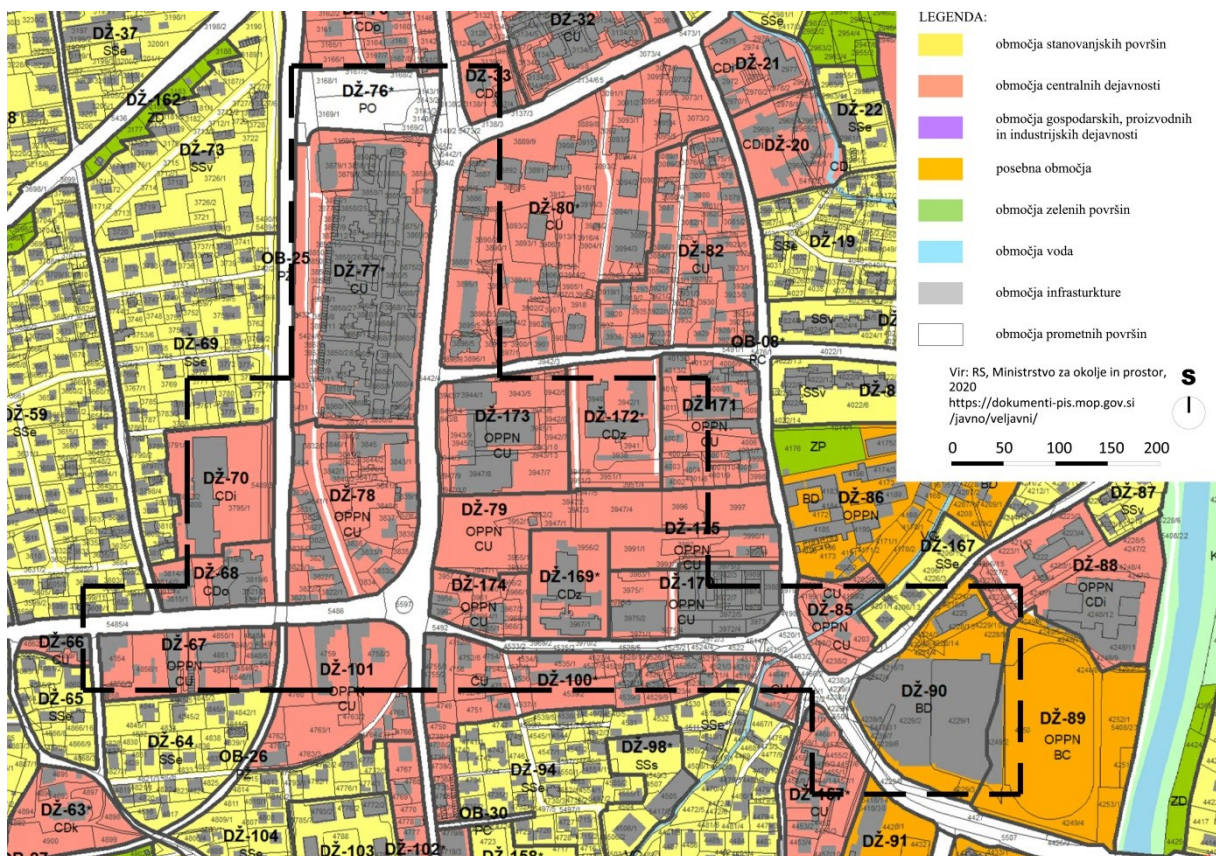
Figure 11: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the city of Domžale

a) V velik stavbni kompleks so umeščene tudi CD b) Ob občinski stavbi je park
Slika 12: CD so v Domžalah umeščene v različne vrste stavb

Figure 12: Central activities are housed in different types of buildings in Domžale

Od vsega odprtega prostora je največji obseg prometnih površin (19,2 %), servisnega prostora (12,4 %) in ostalega (neurejenega) odprtega prostora pred stavbami CD (11 %).

Slika 13: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Domžal

Figure 13: An excerpt from the municipal spatial plan shows the detailed planned land use and the area of the city centre of Domžale

Preverili smo tudi povezavo med podrobno namensko rabo iz prostorskega akta (občinskega prostorskega načrta) in določenim območjem mestnega središča. Slika 13 prikazuje, da območje mestnega središča, določenega v raziskavi na podlagi lokacije OJP in CD (SSP), sovпада z območjem centralnih dejavnosti. Ugotavljamo tudi, da območje centralnih dejavnosti obsega večje območje, kot je bilo določeno središče mesta. Kljub temu se območje središča širi tudi na posebna območja (BD – površine drugih območij) in ne le na območja centralnih dejavnosti.

Grosuplje

Grosuplje je novo, urbano središče ali aglomeracija, nastala ob glavni prometnici iz vaških jeder. Podobno kot Domžale so Grosuplje nastale brez enotnega urbanističnega načrta. Funkcionalno so povezane z Ljubljano, vendar gre za mestno naselje z mnogimi značilnostmi primestnega in celo spalnega naselja Ljubljane. Naselje nima pomembnejše oblikovne vrednosti, če izvzamemo staro jedro, humano merilo, ozelenjenost in naravno okolico. Mesto leži na ravnini doline, po kateri teče Grosupeljščica. Na severozahodnem delu ga omejuje Brinjski hrib in na vzhodu Kamna Gorica. Tip mestnega tlorisa je opredeljen kot neizoblikovan modernistični (Drozg, 1998).

Ob Adamičevi cesti so: občina (slika 14h), okrajno sodišče (slika 14d), knjižnica (slika 14l), lekarna (slika 14f), glasbena šola (slika 14c), kulturni dom (slika 14m), osnovna šola (slika 14b) in center za socialno delo (slika 14k). Ob občini je majhen trg in ob knjižnici majhen park. Ob ostalih stavbah je OJP neurejen oziroma je servisni prostor, ob osnovni šoli pa je namenjen le nekaterim uporabnikom. Lekarna je umeščena v stanovanjsko območje, ki je urejeno kot parkirišče. Ob Adamičevi cesti je tudi trg z vodnjakom.

Slika 14: CD v Grosuplju

Figure 14: Central activities in Grosuplje

Na stiku Adamičeve ceste in Kolodvorske ceste je ozelenjena in tlakovana površina s kipom (slika 15a). Ob Kolodvorski cesti je urejen dvojni drevored, kjer je tudi stavba z uradom za delo (slika 14i) in manjšim trgom. V izteku Kolodvorske ceste je železniška postaja s trgom.

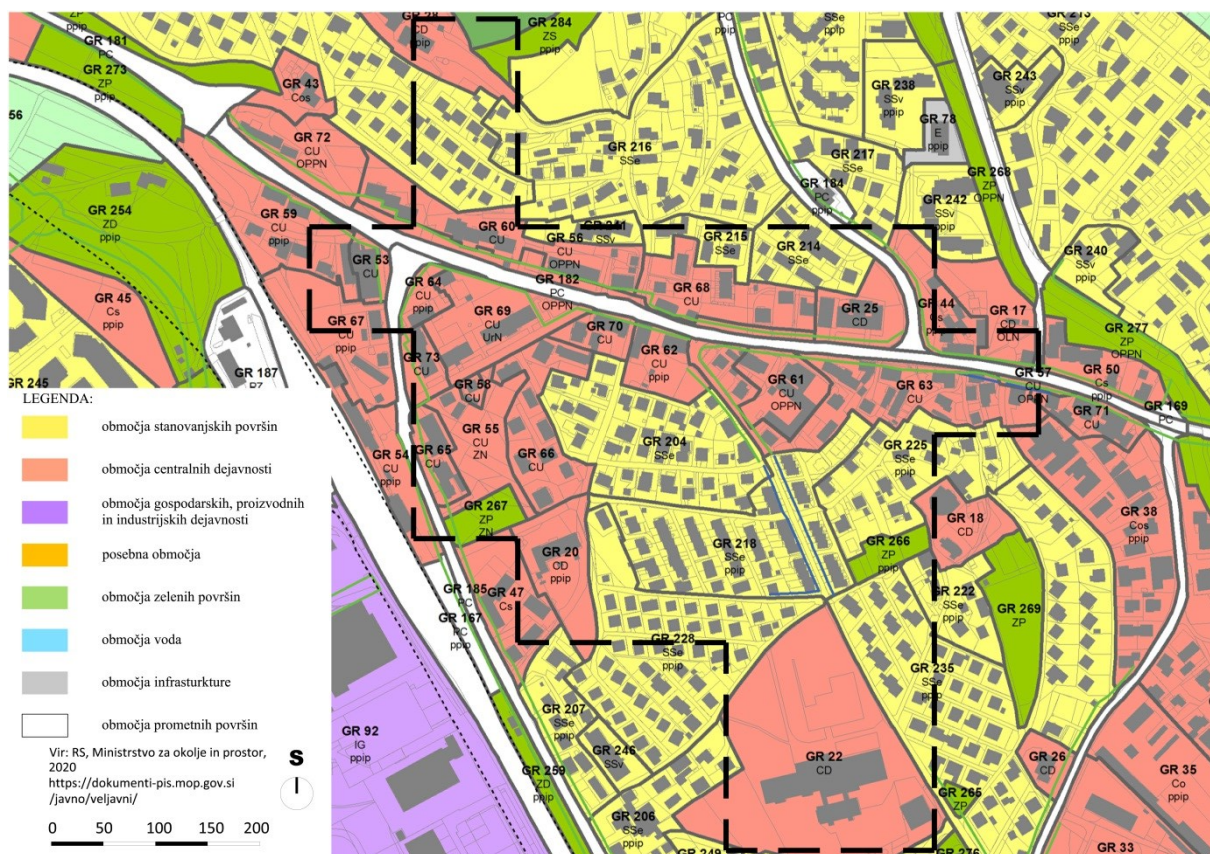
a) OJP na stiku Adamičeve ceste in Kolodvorske ceste ter dvojni drevored

b) Urejeni odprti prostor soseske s kipom

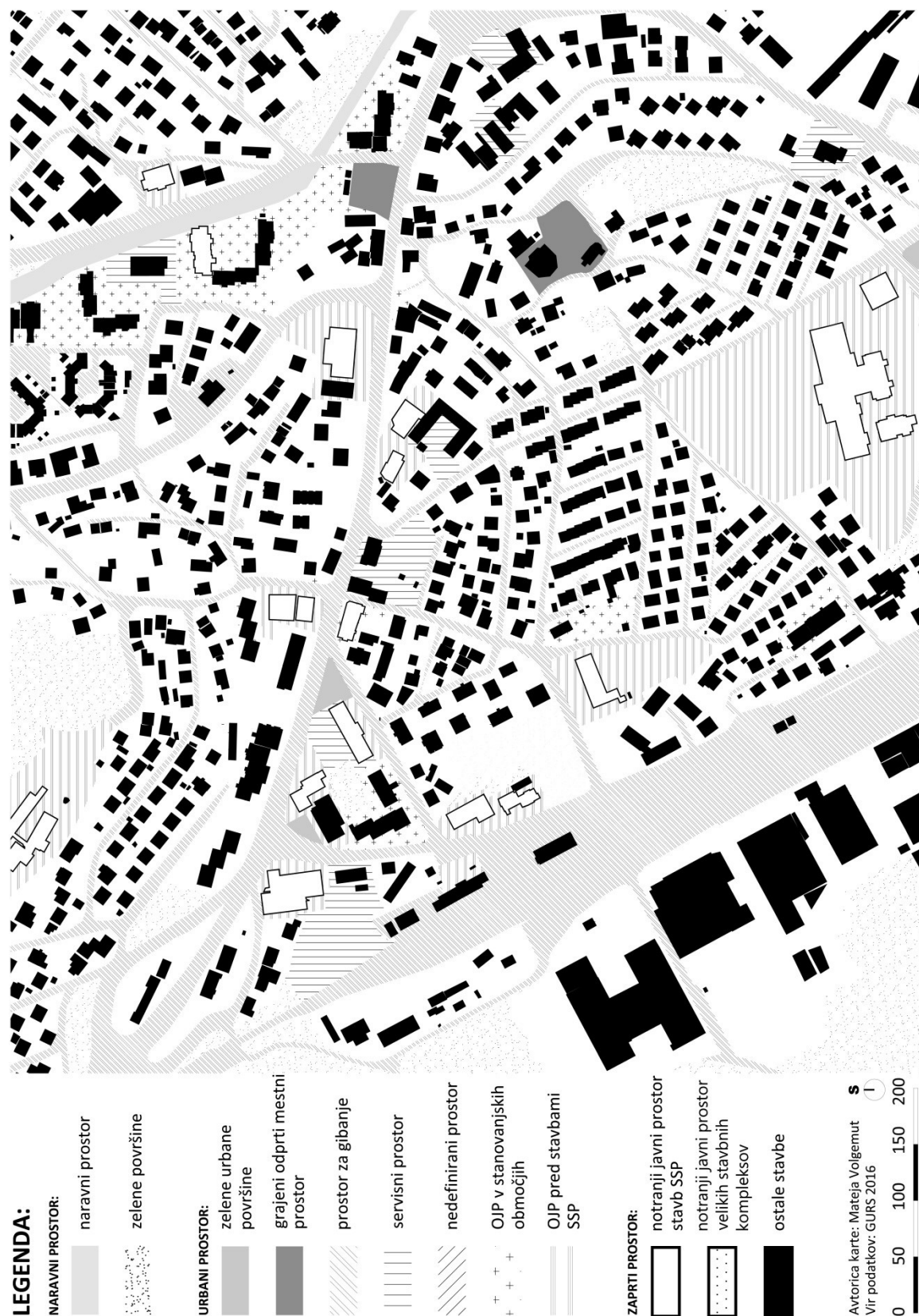
Slika 15: Zelene urbane površine v Grosuplju

Figure 15: Green urban areas in Grosuplje

Slika 16: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Grosuplja

Figure 16: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use and the area of the city centre of Grosuplje

Slika 17: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Grosuplje

Figure 17: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Grosuplje

Policijska postaja (slika 14j) in pošta (slika 14n) sta ob Taborski cesti, odprti prostor je le v majhnem delu urejen, ostalo je servisni prostor, namenjen motornim vozilom. Za njima je obsežna zelena površina. Južno stoji vrtec (slika 14a), ki ima pred stavbo zeleno urbano površino s kipi. Zdravstveni dom (slika 14e) ima površine prav tako namenjene motornim vozilom, dom za upokojece (slika 14g) pa je zunaj opredeljenega mestnega središča, z urejenim parkom pred stavbo. Cerkev je v Grosuplju na Hribski poti, okrog nje je odprti grajeni mestni prostor.

Na stanovanjskih območjih so tudi tlakovane in zelene površine ter otroška igrišča. Na enem stanovanjskem območju je OJP v obliki urejene površine s kipom (slika 15b). Notranji javni prostor velikih stavbnih kompleksov je v stavbi, kjer je umeščena občina.

V središču mesta Grosuplje so tipi OJP različni (slika 17), tudi manjši trg in manjši park ter ostali urejeni OJP v navezavi na stavbe CD ali stanovanjska območja, ki so točkovno razporejeni po mestu. Veliko je prometnih površin.

Znotraj opredeljenega središča mesta na podlagi lokacije OJP in CD (SSP) je velika površina funkcionalnih zemljišč stanovanjskih stavb. Enako je ugotovljeno iz prekrivanja podrobne namenske rabe iz občinskega prostorskega načrta in območja mestnega središča. Ugotovljeno je (slika 16), da območje mestnega središča poleg območij prometnih površin ne obsega le območij centralnih dejavnosti, temveč tudi območja stanovanjskih površin in zelene površine.

Kamnik

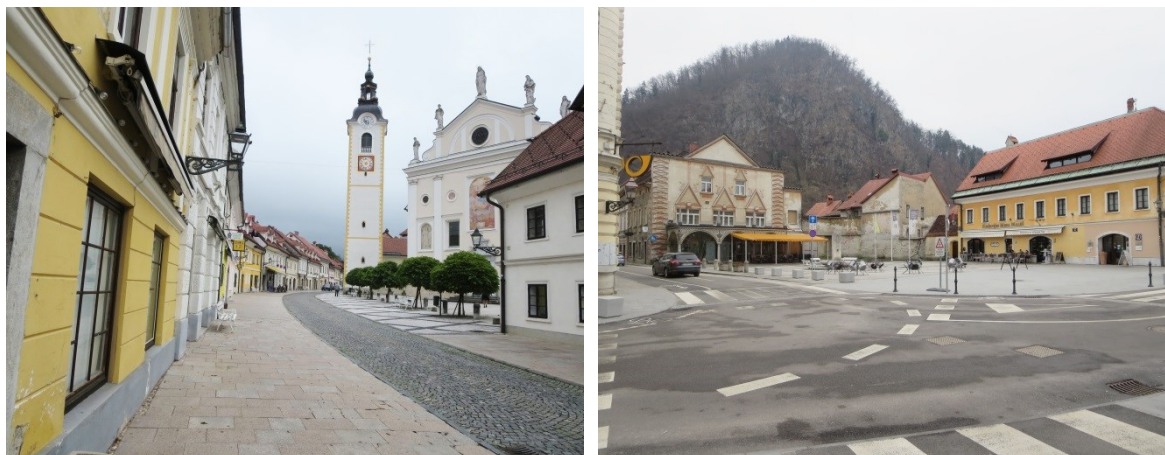
Kamnik je srednjeveško mesto s središčem, ki je nacionalni spomenik. Z Domžalami tvori skoraj neprekinjen krak poselitve severno od Ljubljane. Tip tlorisa mesta je opredeljen kot izoblikovan srednjeveški in modernistični (Drozg, 1998). V Kamniku je osrednji trg Glavni trg (slika 19b), odprtega grajenega mestnega prostora je veliko, močan motiv v središču je tudi Šutna; razširjena ulica s trško obulično zazidavo, ki je zaprta za promet in ima zato funkcijo promenade (slika 19a). Na Šutni je tudi cerkev s trgov. Srednjeveško stavbno tkivo sestavlja še več manjših trgov in ulic. Motorni promet je v središču urejen tako, da je Šutna za promet zaprta, cesta Glavni trg pa je urejena tako, da imata primarno vlogo pešec in kolesar.

Slika 18: CD v Kamniku

Figure 18: Central activities in Kamnik

Slika 21 prikazuje različne tipe in lokacije OJP v odnosu do CD v Kamniku, kjer je osrednji park Keršmančev park. Med Šutno in Glavnim trgom pa je zelena urbana površina na obeh vzpetinah, ob Malem gradu in na območju pod pokopališčem. Pomemben element v središču mesta je Kamniška Bistrica, vendar ob njej ni urejene pešpoti.

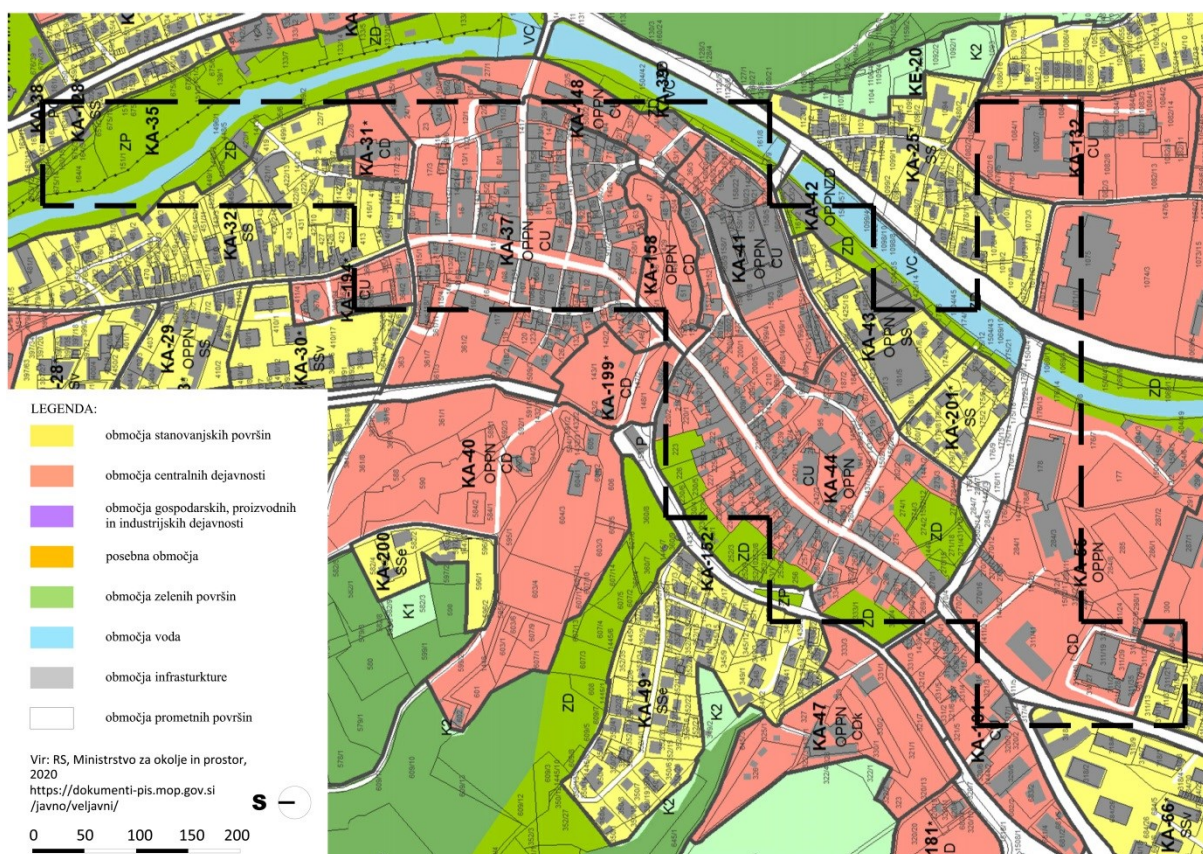

a) Šutna je ulica razširjena v trg in je za motorni promet zaprta

b) Osrednji trg v Kamniku je Glavni trg, ki z drugimi manjšimi trgi in ulicami ter Šutno tvori velik obseg odprtega grajenega mestnega prostora

Slika 19: Velike površine OJP (grajenega odprtega mestnega prostora) so v Kamniku

Figure 19: Large areas of open public space (built open urban space) are in Kamnik

Slika 20: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Kamnika

Figure 20: An excerpt from the municipal spatial plan shows the detailed planned land use and the area of the town centre of Kamnik

Slika 21: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Kamnik

Figure 21: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Kamnik

Prometne površine so poleg cest tudi avtobusna postaja in nekaj manjših parkirišč ter večje parkirišče. Servisno dvorišče je ob nakupovalnem središču z notranjim javnim prostorom, ki je umaknjen v zaledje Šutne.

Južno od Šolske ulice sta dve osnovni šoli, kjer je OJP urejen kot zelena površina in manjši trg pred OŠ Toma Brejca (slika 18b). Južno od osnovnih šol je stavba knjižnice (slika 18l), glasbene šole (slika 18c) in urada za delo (slika 18i), kjer je odprti prostor urejen za motorna vozila. Vzhodno čez državno cesto je zdravstveni dom (slika 18e) s servisnim prostorom. Lekarna (slika 18f) se nahaja na Šutni, v nakupovalnem središču pa center za socialno delo (slika 18k) s servisnim prostorom. Na cesti Glavni trg so nanizane pošta (slika 18n), občina (slika 18h), okrajno sodišče (slika 18d), policijska postaja (slika 18j) in vrtec (slika 18a). Ob stavbah CD je OJP, stavbe pa se navezujejo na odprti grajeni mestni prostor (na primer lekarna). Površine ob vrtcu so ograjene in zato niso dostopne za vse.

Kulturni dom (slika 18m) in dom za upokojence (slika 18g) sta zunaj opredeljenega mestnega središča. Ob kulturnem domu je večji obseg servisnega prostora, pred stavbo pa je trg. Odprti prostor ob domu za upokojence je zelena površina, v manjšem obsegu pa servisni prostor.

V mestu je tudi OJP v stanovanjskih območjih urejen kot tlakovana površina in trg z vodnjakom. Za mesto je značilna tudi jasna razmejitev zasebnega in javnega prostora, tej lastnosti pa Curdes (1995) pripisuje zmožnost povečevanja urbanosti območju.

Območje mestnega središča obsega, glede na podrobno namensko rabo iz prostorskega plana, območja centralnih dejavnosti (slika 20). Kot je bilo ugotovljeno že s prostorsko analizo, obsega tudi območja stanovanjskih površin, območje voda in zelenih površin.

Litija

Litija ni ne staro in ne rudarsko mesto Posavja. Razvila se je ob Trgu svobode in Valvasorjevem trgu, širila pa predvsem proti vzhodu in severu, saj je na jugu omejena s hribom Sitarjevec. Močan motiv v ožjem središču mesta je reka Sava. Tip tlorisa mesta je opredeljen kot neizoblikovan srednjeveški in modernistični (Drozg, 1998).

a) Na Trgu svobode je spomenik

b) Na Valvasorjevem trgu ima primarno vlogo motorni promet

Slika 22: V Litiji je majhna površina odprtega grajenega mestnega prostora

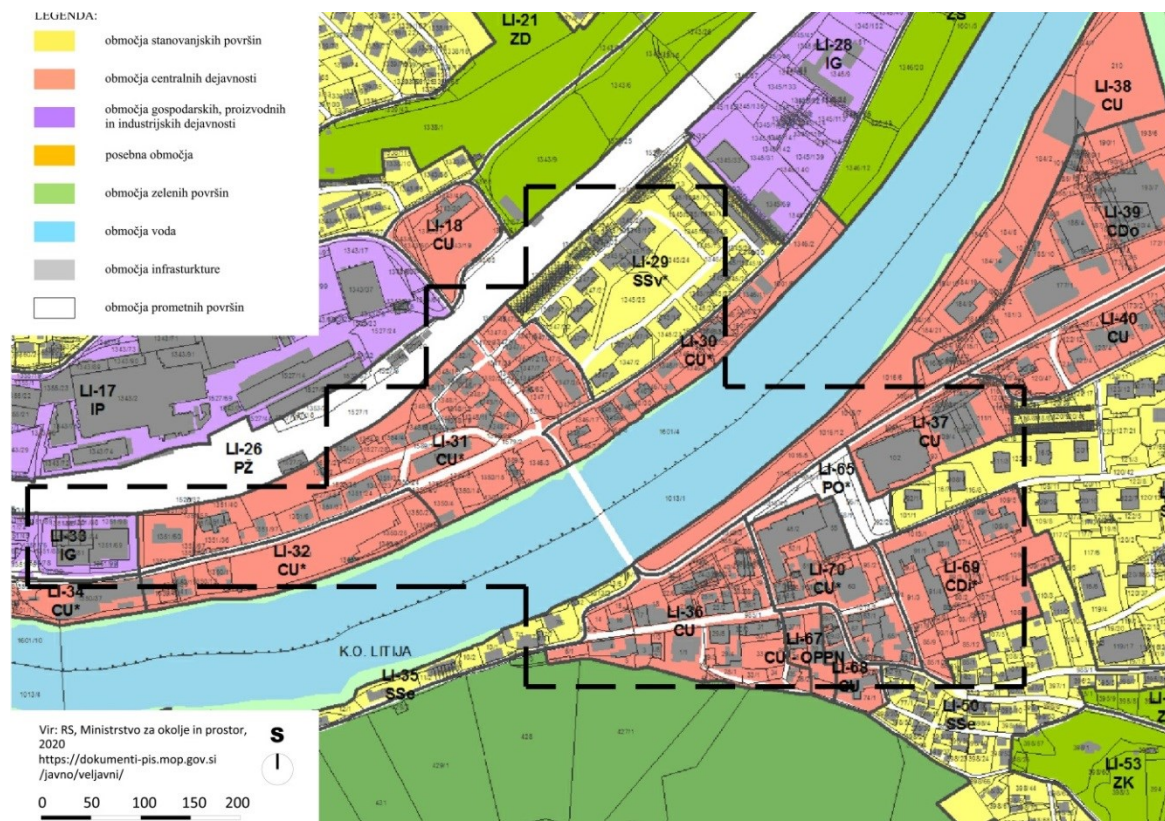
Figure 22: In Litija, there is a small area of open built urban space

Velik del opredeljenega mestnega središča obsega naravni prostor reke Save, ob kateri so tudi zelene urbane površine. Pešpot je ob reki urejena le v majhnem delu. Ostale zelene površine v območju so le pasovi ob cesti in gozd na hribu.

Slika 23: CD v Litiji

Figure 23: Central activities in Litija

Slika 24: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Litije

Figure 24: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Litija

Slika 25: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Litija

Figure 25: Representation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Litija

Grajeni OJP je razširjen pločnik s spomenikom na Trgu svobode (slika 22a) in trg ob cerkvi na Valvasorjevem trgu. Valvasorjev trg (slika 22b) ni urejen tako, da imata pešec in kolesar v prostoru primarno vlogo, je prometna površina, enako kot Trg svobode. Prometne površine so občinske ceste, razen Zasavske ceste, ki je državna cesta in je prav tako kot reka Sava močan motiv v središču mesta. Na Zasavski cesti sta kar dve bencinski črpalki in ena na Ljubljanski cesti.

Na Valvasorjevem trgu je lekarna (slika 23f) s parkom, banka z manjšim trgom in cerkev. V velik stavbni kompleks na Jerebovi ulici je umeščeno okrajno sodišče (slika 23d), urad za delo (slika 23i), pošta (slika 23n) in občina (slika 23h) ter druge funkcije javne uprave. Odprti prostor ob stavbi je servisni prostor, veliko parkirišče in servisno dvorišče. Stavba obsega veliko notranjega javnega prostora, odprti prostor pa je namenjen motornemu prometu in ne pešcem ali kolesarjem. Knjižnica (slika 23l) je na Parmovi ulici, južno od železniške proge. OJP je urejen pred vhomom v stavbo. Ob Ljubljanski cesti je stanovanjsko-poslovna stavba z domom za upokojujence (slika 23g) in glasbeno šolo (slika 23c). OJP je parkirišče in zaprti notranji javni prostor v stavbi. V nadaljevanju proti zahodu sta policijska postaja (slika 23j) in center za socialno delo (slika 23k), ki imata odprt prostor urejen kot parkirišče. Zdravstveni dom (slika 23e) je zunaj mestnega središča. Ob Ulici Mire Pregljeve je športna dvorana z urejenim trgom in kipom, v zaledju je stavba z velikim tlorisnim in majhnim višinskim gabaritom, ob kateri je servisni prostor. Na Cesti komandanta Staneta je palača, ki je bila v preteklosti sodišče, danes pa je osnovna šola (slika 23b), pred njo je urejena površina s kipom. Ob šoli je vrtec (slika 23a), ki ima odprt prostor urejen za določenega uporabnika s parkiriščem.

Na severni strani reke Save, vzhodno od Parmove ulice, je stanovanjsko območje s kulturnim domom (slika 23m). OJP v stanovanjskem območju je park z otroškim igriščem, ob kulturnem domu je parkirišče. Slika 25 prikazuje različne tipe in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Litija, velik del območja mestnega središča pa obsega reka Sava. Velik delež obsega tudi notranji javni prostor velikih stavbnih kompleksov, kar 26,5 % vseh pozidanih površin. Ob velikih stavbnih kompleksih je servisni prostor in ne prostor, kjer imajo pešci in kolesarji primarno vlogo. Dogajanje se pri tej vrsti stavb umika v notranjost, v zaprt prostor. V mestnem središču se poleg velikih stavbnih kompleksov pojavljajo tudi stavbe z velikim tlorisnim in majhnim višinskim gabaritom, ki so sicer posledica generične rasti mest.

Litija je z OJP slabo opremljena, pomembno pa k skupni opremljenosti z OJP prispeva tisti v stanovanjskih območjih in OJP v navezavi na SSP. Tudi slika 24 prikazuje, da v središču mesta, poleg območij centralnih dejavnosti, del območja predstavljajo tudi območja stanovanjskih površin. Center za socialno delo je celo na območju gospodarske cone.

Slovenska Bistrica

Slovenska Bistrica je štajersko mesto ob vznožju Pohorja in ima izoblikovan srednjeveški in modernistični tip tlorisa (Drozg, 1998), ki ga na severni strani omejuje potok Bistrica.

Trg svobode je razširjena ulica s trško obulično zazidavo, ki ni zaprta za promet in je zato v večjem delu prometna površina, le razširjen pločnik je grajeni odprti mestni prostor, s kipom, klopmi in drevesi (slika 26a), ki se nadaljuje tudi ob cerkvi. Ta tip OJP je tudi ob cerkvi na Trgu Alfonza Šarha.

a) Osrednji trg s kipom je razširjen pločnik, saj cesta ni zaprta za motorni promet b) Osrednji park v Slovenski Bistrici

Slika 26: Osrednji OJP v Slovenski Bistrici

Figure 26: Central open public space in Slovenska Bistrica

Ob Ljubljanski cesti so center za socialno delo (slika 27k), stavba s funkcijo javne uprave in pošta (slika 27n). Ob centru za socialno delo je večje parkirišče. Ob Partizanski ulici sta lekarna (slika 27f) in osnovna šola (slika 27b). Partizanska ulica je tudi prometna površina, saj je odprta za motorni promet. Na Trgu svobode sta tudi knjižnica (slika 27l) in glasbena šola (slika 27c).

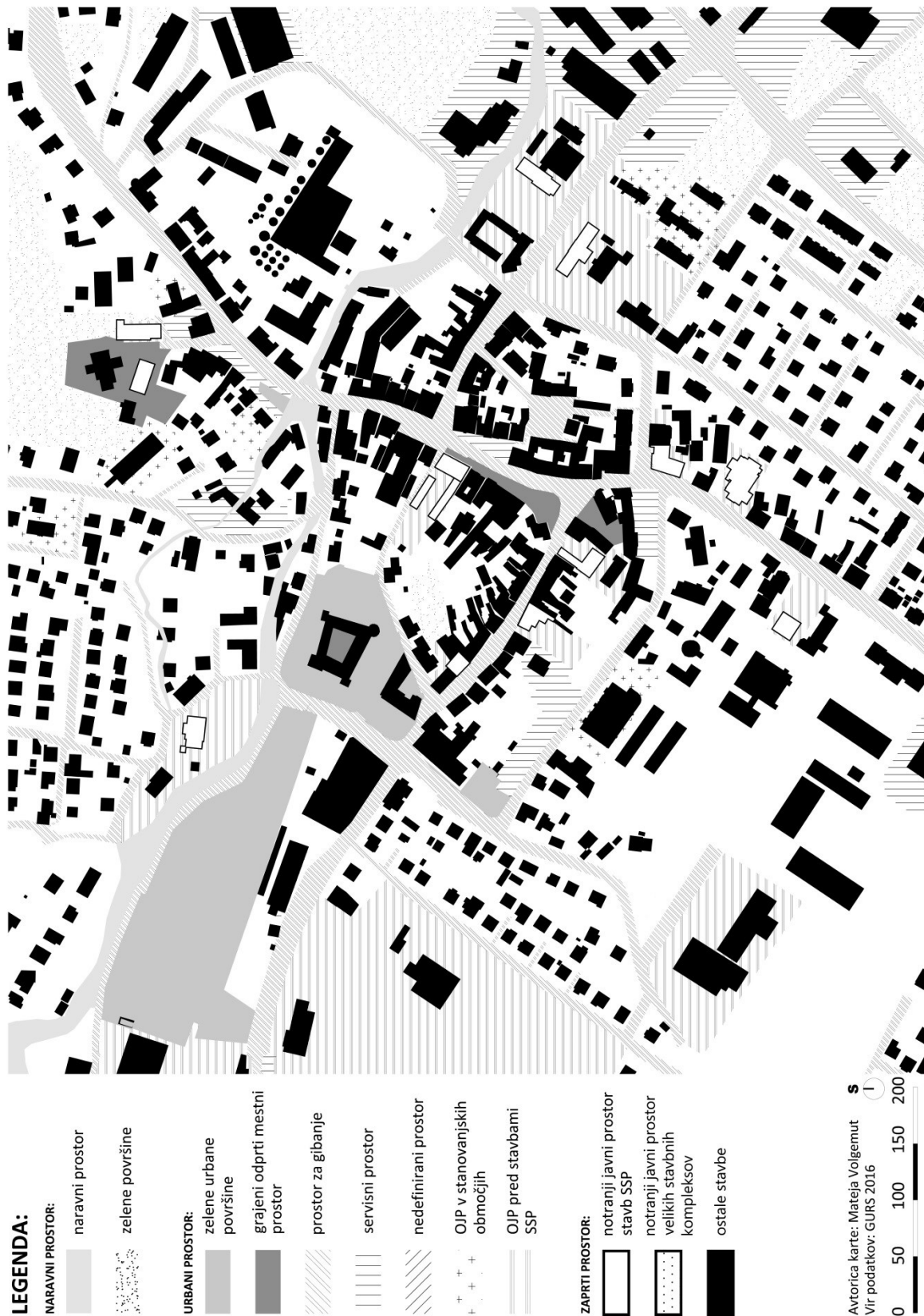
Ob Kolodvorski ulici sta v isti stavbi okrajno sodišče (slika 27d) in občina (slika 27h) z drugimi funkcijami javne uprave ter nasproti stavbe policija (slika 27j). Ob stavbi občine je park, ob policiji pa je servisni prostor. Zahodno je tudi kulturni dom (slika 27m). Vrtec (slika 27a) stoji na Ozki ulici, površine so urejene samo za nekatere uporabnike. Ob stavbah CD se razen parkirišč posebej ne tvori OJP, razen ob občinski stavbi.

Slika 27: CD v Slovenski Bistrici

Figure 27: Central activities in Slovenska Bistrica

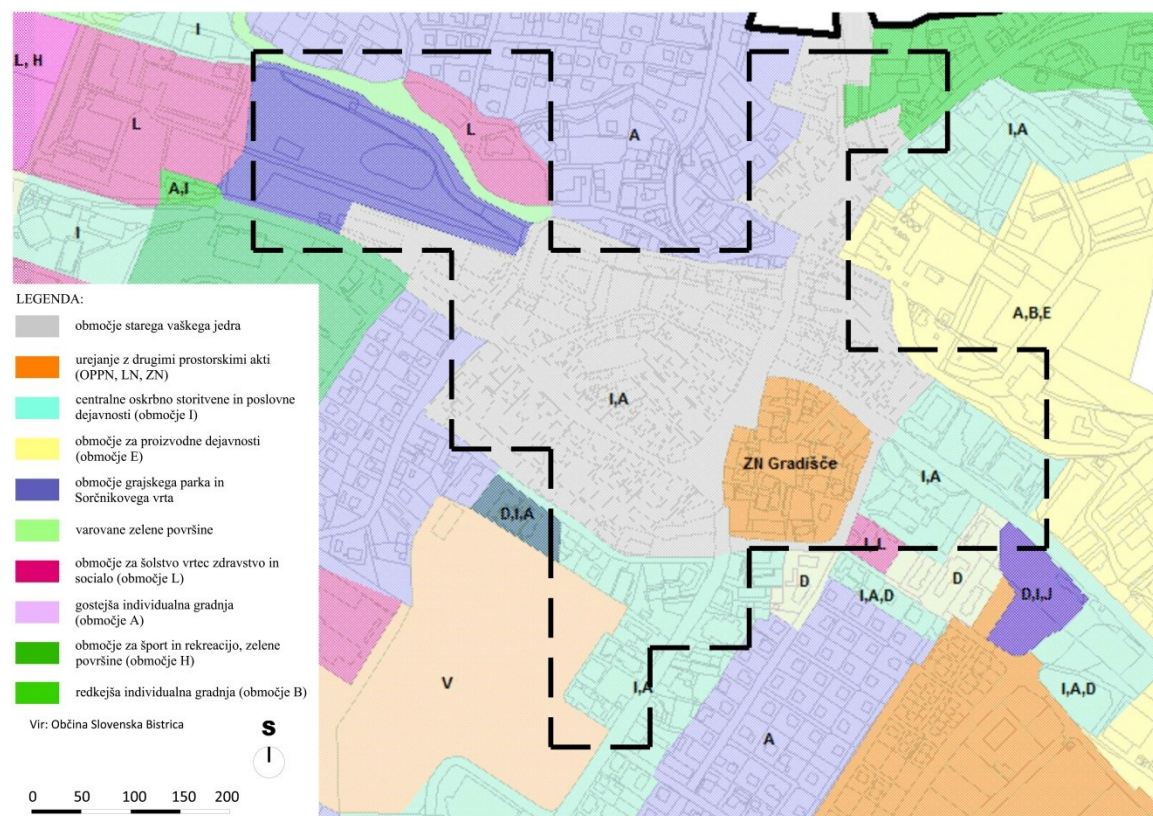
Ob Partizanski ulici je zdravstveni dom (slika 27e), ob Tomšičevi ulici urad za delo (slika 27i) in dom za upokojence (slika 27g). Vzporedno s potokom Bistrica je osrednji park (slika 26b), ob gradu pa so tudi obsežne zelene urbane površine. Večjega osrednjega trga v mestu ni. V središču mesta ni stanovanjskih območij, zato tudi ni OJP v teh območjih. Tudi velikih stavbnih kompleksov v mestu ni. Tipi in lokacije OJP v odnosu do CD so prikazani na sliki 29.

Slika 28: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Slovenska Bistrica

Figure 28: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Slovenska Bistrica

Primerjava območja središča in podrobne namenske rabe iz prostorskega akta občine pokaže (slika 28), da določeno območje središča zajema celotno območje starega vaškega jedra. Hkrati obsega tudi območje grajskega parka in Sorčnikovega vrta in območje centralnih oskrbnih storitvenih in poslovnih dejavnosti ter območje, ki se ureja z drugimi prostorskimi akti. Manjši delež območja središča pa pokrivajo varovane zelene površine in območje za šolstvo, vrtec, zdravstvo in socialo.

Slika 29: Na izseku iz dolgoročnega plana in začasnih prostorskih ureditvenih pogojih za centralna naselja Občine Slovenska Bistrica, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Slovenske Bistrice

Figure 29: An excerpt from the long-term plan and temporary spatial development conditions for the central settlements of the Municipality of Slovenska Bistrica, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Slovenska Bistrica

Slovenske Konjice

Slovenske Konjice so zgodovinsko mesto Štajerske. Ožje središče srednjeveškega tlorisa na severu omejuje reka Dravinja. Mesto ima izoblikovan srednjeveški in modernistični tip tlorisa (Drozg, 1998).

Stari trg je razširjena ulica s trško obulično zazidavo, ki je zaprta za promet in ima zato funkcijo promenade (slika 31a), po kateri poteka tudi kanal – vodni element. Na severu staro jedro omejuje reka Dravinja, ob kateri so v enem delu tudi urejene zelene urbane površine. V izteku promenade na jugu je grajeni odprti mestni prostor ob cerkvi in v nadaljevanju še obsežne urbane zelene površine (slika 31b). Na izteku promenade na severu je tržnica.

Na severu se promenade nadaljuje na Mestnem trgu, kjer sta stavbi kulturnega doma (slika 30m) s knjižnico (slika 30l) in okrajno sodišče (slika 30d). Ob stavbah je odprti prostor urejen kot obsežna tlakovana površina s kipom. Na Mestnem trgu je tudi pošta (slika 30n) z večjim parkiriščem in velik stavbni kompleks s centrom za socialno delo (slika 30k), ob katerem sta zelena površina in manjši trg. Severno ob Usnjarski cesti sta zdravstveni dom (slika 30e) in lekarna (slika 30f). Ob zdravstvenem domu je parkirišče, ob lekarni manjši trg. Nasproti zdravstvenega doma je vrtec (slika 30a) z ograjenim igriščem. Policijska postaja (slika 30j) je še bolj severno na Vešeniški cesti, ob njej so zelene površine in parkirišče.

Slika 30: CD v Slovenskih Konjicah

Figure 30: Central activities in Slovenske Konjice

Na Starem trgu sta občina (slika 30h) in urad za delo (slika 30i), ki se navezujeta na obstoječi odprti prostor. Ob Šolski ulici sta dom za upokojence (slika 30g) in osnovna šola (slika 30b) z glasbeno šolo (slika 30c), s parkiriščem in ograjenim parkom ter igriščem.

a) Stari trg je razširjena ulica s trško obulično zazidavo, ki je zaprta za promet in ima zato funkcijo promenade po kateri poteka tudi kanal

b) Južno od Starega trga, kot nadaljevanje promenade, so obsežne zelene urbane površine

Slika 31: V Slovenskih Konjicah je obseg OJP velik

Figure 31: In Slovenske Konjice, the scope of open public space is large

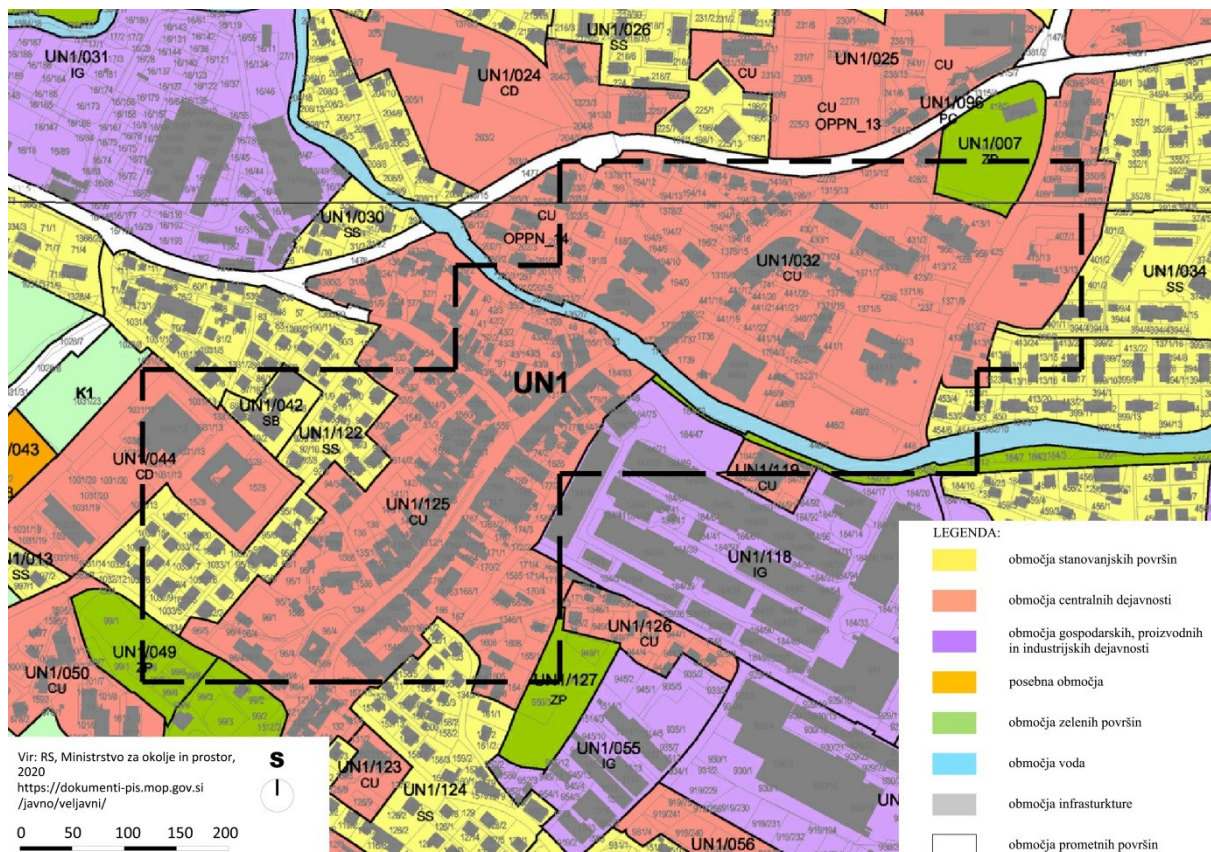

Slika 32: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Slovenske Konjice

Figure 32: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Slovenske Konjice

Osrednji motiv v središču mesta je promenada, ki se na jugu nadaljuje v zelene urbane površine in na severu v OJP pred stavbami CD, oziroma v osrednji trg. V središču so zasebna zemljišča jasno ločena od javnih površin, kar je ena od lastnosti urbanosti. Poleg velikega obsega grajenega OJP in zelenih urbanih površin OJP pred stavbami CD in OJP v stanovanjskem območju še dopolnjujeta skupne površine različnih tipov OJP v središču (slika 33).

Podrobna namenska raba, ki jo prekriva območje mestnega središča, je območje centralnih dejavnosti, ki so tudi zunaj tega območja. Ugotovljena je torej skladnost načrtovanega stanja v prostoru z izsledki prostorske analize (slika 32).

Slika 33: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Slovenskih Konjic

Figure 33: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the town centre of Slovenske Konjice

Škofja Loka

Škofja Loka je v gorenjski statistični regiji in ima izoblikovan srednjeveški in modernistični tip tlorisa (Drozg, 1998).

Mestni trg je razširjena ulica s trško obulično zazidavo, ki je zaprta za promet in ima zato funkcijo promenade. Njej vzporedno pa poteka Spodnji trg, ki za promet ni zaprt in je zato prometna površina.

V izteku promenade na jugu se odprti grajeni mestni prostor nadaljuje ob stavbi s funkcijo javne uprave. Zahodno je staro jedro omejeno s hribom Krancelj, zato se v tem delu teren vzpenja, na njem pa je tudi škofjeloški grad. Okrog gradu je večji obseg zelenih urbanih površin (slika 35a).

Na Mestnem trgu sta občina (slika 34h) in kulturni dom (slika 34m), v izteku promenade še stavba s funkcijo javne uprave z urejenim trgom. Severno Mestni trg preide v Cankarjev trg (slika 35b). Na Spodnjem trgu je urad za delo (slika 34i).

Slika 34: CD v Škofji Loki

Figure 34: Central activities in Škofja Loka

Čez reko Soro je pošta (slika 34n) z manjšim trgom. Na severni strani Kapucinskega trga je trgovska stavba in osnovna šola (slika 34b) s trgom in parkom ter kipi. Vzhodno je tudi knjižnica (slika 34l) v večstanovanjskem objektu s servisnim prostorom. Druge službe javne uprave so umeščene v velik stavbni kompleks v bližini, pred katerim je servisni prostor. Severno ob Partizanski cesti sta okrajno sodišče (slika 34d) in center za socialno delo (slika 34k) v isti stavbi s parkiriščem. Za stavbo so večje zelene urbane površine, v bližini je tudi vrtec (slika 34a).

Na Stari cesti sta v isti stavbi zdravstveni dom (slika 34e) in lekarna (slika 34f) s servisnim prostorom. Zunaj opredeljenega mestnega središča je policijska postaja (slika 34j) s servisnim prostorom, glasbena šola (slika 34c) in dom za upokojence (slika 34g).

a) Grajeni odprti mestni prostor prehaja v zelene urbane površine, ki so ob gradu

b) V Škofji Loki je obseg grajenega odprtega mestnega prostora velik

Slika 35: OJP v Škofji Loki

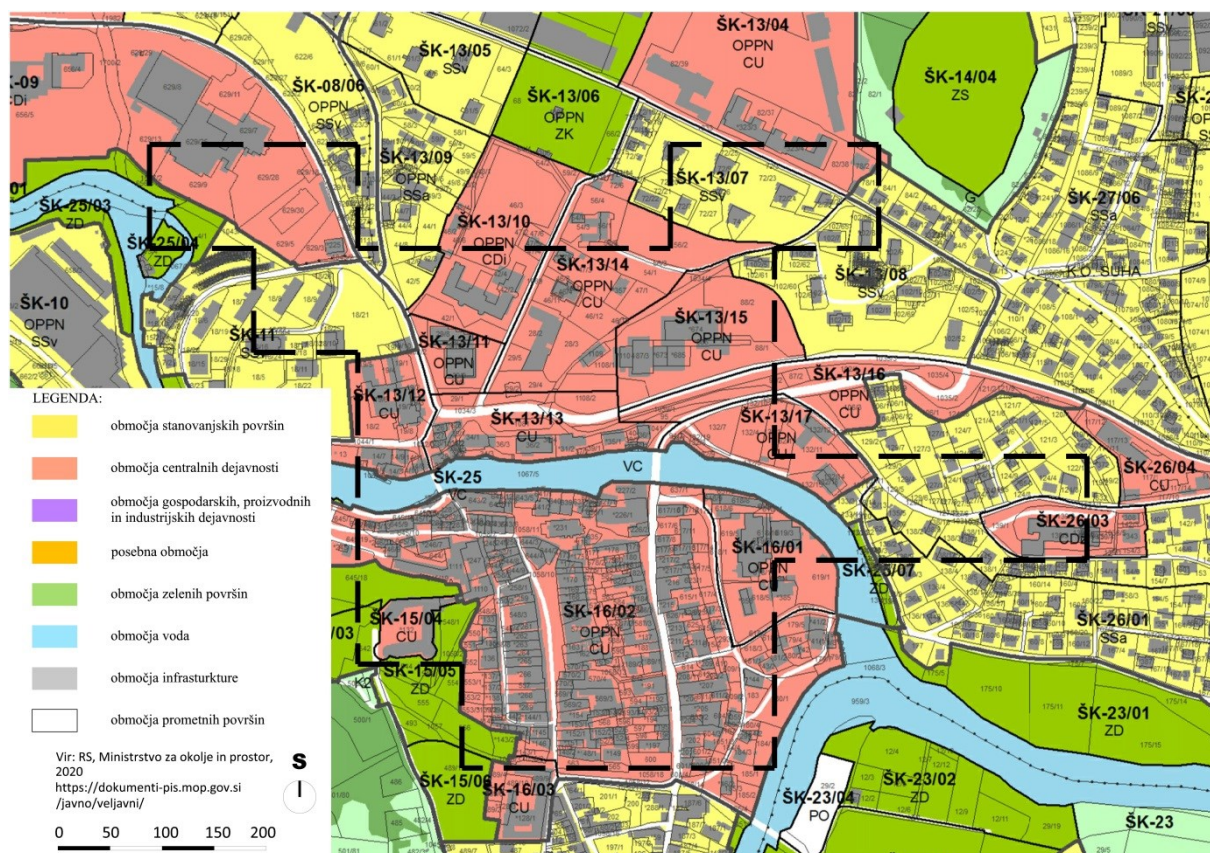
Figure 35: Open public space in Škofja Loka

Slika 36: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Škofja Loka

Figure 36: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Škofja Loka

Južno od reke Sore je nekaj manjših parkirišč, večja pa so na severni strani. OJP je tudi v stanovanjskih območjih v obliki parka in otroških igrišč. Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD so prikazane na sliki 37.

Slika 37: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Škofje Loke

Figure 37: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Škofja Loka

Slika 36 prikazuje prekrivanje podrobne prostorske rabe iz prostorskega akta z območjem mestnega središča Škofje Loke. Ugotavljamo, da so v mestnem središču območja centralnih dejavnosti, poleg območij stanovanjskih površin, kjer je bilo že predhodno prikazano, da obsega središče tudi OJP na teh območjih. Hkrati središče obsega zelene površine in območje voda.

Trbovlje

Trbovlje je največje slovensko staro rudarsko in industrijsko mesto. Tako kot Domžale imajo Trbovlje izoblikovan modernistični tip tlorisa (Drozg, 1998). Poselitev se v mestu Trbovlje niza ob glavni cesti, zato je struktura naselja izrazito linearna. Ob njej poteka tudi potok Trboveljščica.

V Trbovljah je osrednji park (slika 38a) na severnem delu naselja, ob potoku Trboveljščica. Grajeni odprti mestni prostor je tržnica in prostor okrog nakupovalnega središča. Kljub temu je ob Rudarski cesti urejena široka pot za pešce (slika 38b).

a) Osrednji park je ob potoku Trbovljščica in predstavlja največji obseg zelenih urbanih površin v mestu

b) Kljub temu, da v Trbovljah ni večjega obsega grajenega odprtega mestnega prostora je Rudarska cesta dobro urejena tudi za pešce in kolesarje

Slika 38: Površine za pešce in kolesarje v Trbovljah

Figure 38: Areas for pedestrians and cyclists in Trbovlje

Na jugu naselja je Trg revolucije, ob katerem je tudi okrajno sodišče (slika 39d) s parkiriščem. V nadaljevanju proti severu je na zahodni strani v večji kompleks umeščena tudi pošta (slika 39n) ter na vzhodni strani lekarna (slika 39f). Na obeh straneh je odprti prostor urejen kot parkirišče ali servisni prostor. Na Keršičevi cesti je v isti stavbi osnovna šola (slika 39b) in glasbena šola (slika 39c) s servisnim prostorom in ograjenim igriščem.

Slika 39: CD v Trbovljah

Figure 39: Central activities in Trbovlje

Severno je Trg svobode, na katerem je tržnica in nakupovalno središče ter kulturni dom (slika 39m) s trgov. Za njim je stavba knjižnice (slika 39l). V isti stavbi je tudi urad za delo (slika 39i). Okrog doma za upokojence (slika 39g) je odprti prostor namenjen le nekaterim uporabnikom, stavba pa je zunaj opredeljenega mestnega središča, na vzhodnem delu naselja.

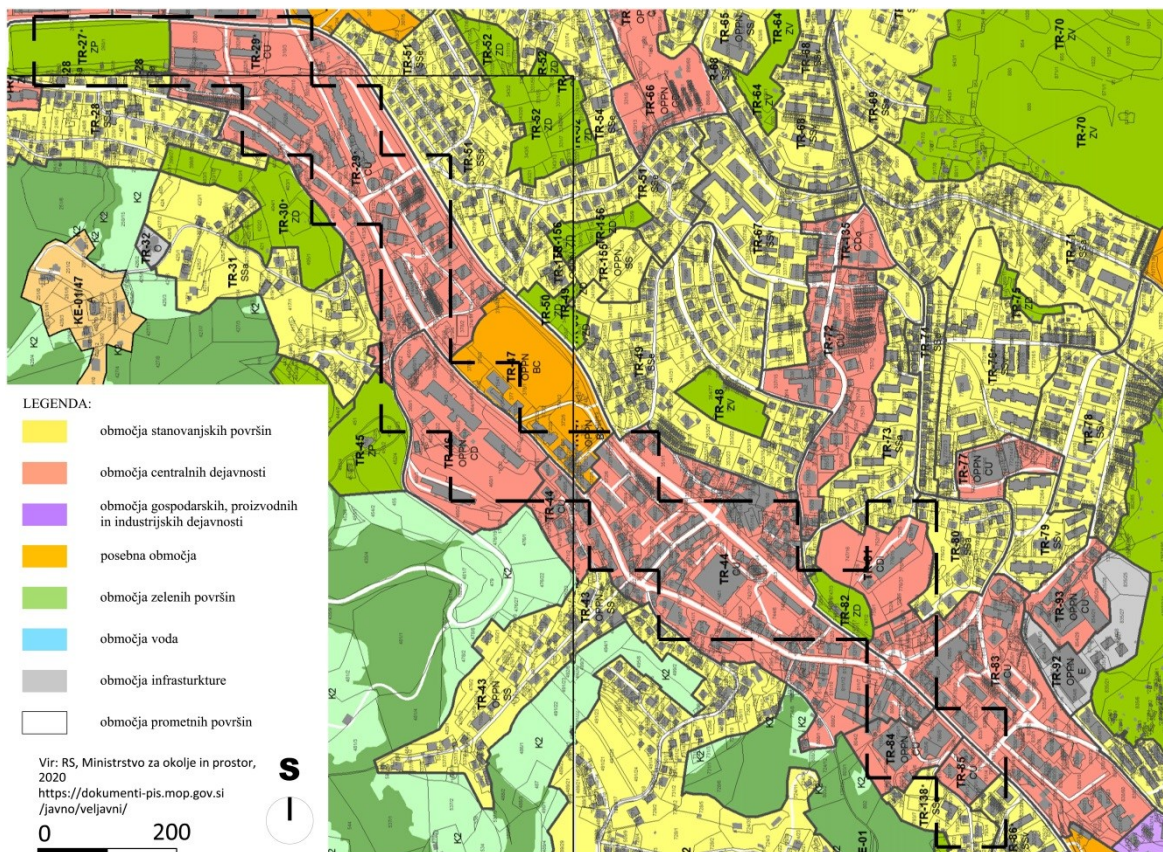
Ob Rudarski cesti so bolnišnica, lekarna in zdravstveni dom (slika 39e). Ob bolnišnici je park, za njo pa vrtec (slika 39a). Policijska postaja (slika 39j) je še bolj severno ob stanovanjskem območju, kjer je OJP tlakovana površina. Na teh območjih pa so tudi otroška igrišča. Na Mestnem trgu ob občinski stavbi (slika 39h) sta trg in park, severno od občine je center za socialno delo (slika 39k), ob njem pa servisni prostor.

Slika 40: Prikaz različnih tipov in lokacije OJP v odnosu do CD na primeru mesta Trbovlje

Figure 40: Presentation of different types and locations of open public space in relation to central activities on the example of the town of Trbovlje

Opisani tipi in lokacije OJP v odnosu do CD so prikazani na sliki 41. V Trbovljah se tlakovane površine pojavljajo v navezavi na stavbe CD ali stanovanjska območja. Večji je obseg zelenih urbanih površin v osrednjem parku. Tudi v Trbovljah je velik stavbni kompleks – nakupovalno središče z notranjim javnim prostorom.

Slika 41: Na izseku iz občinskega prostorskega načrta, ki prikazuje podrobno namensko rabo prostora, je prikazano območje mestnega središča Trbovelj

Figure 41: An excerpt from the municipal spatial plan, which shows the detailed planned land use, gives the area of the city centre of Trbovlje

Prekrivanje območja mestnega središča in podrobne namenske rabe prostora (slika 40) pokaže, da tudi območja centralnih dejavnosti kažejo enako linearno obliko kot območje središča mesta. Kot je bilo ugotovljeno s prostorsko analizo, središče obsega tudi zelene površine.

4.2 Odprti javni prostor pred centralnimi dejavnostmi in opredelitev središča majhnega mesta

Na podlagi izdelane prostorske analize OJP in CD smo v izbranih majhnih mestih opredelili OJP pred CD (podrobneje pred SSP) in mestno središče (slika 5). Ugotovili smo, da je v vseh majhnih mestih OJP prisoten pred CD (SSP), vendar se OJP po tipologiji in velikosti med seboj razlikujejo. Prav tako vsebina CD ne narekuje tipa OJP pred istim CD (SSP), kar pomeni, da v različnih mestih najdemo pred CD različen tip OJP. Podobno velja za velikost OJP pred CD. Kljub temu je analiza pokazala, da so pred CD le štiri tipi OJP: igrišče, trg, park in parkirišče (preglednica 16).

Preglednica 16: Površine OJP pred CD v analiziranih majhnih mestih

Table 16: OJP surfaces in front of CD in analysed small towns

Mesto	OJP pred stavbami SSP (površina v m ²)	Trg	Park	Igrišče	Parkirišče
Domžale	14483	da	da	da	da
Grosuplje	4206	da	da	da	da
Kamnik	4900	da	da	da	da
Litija	7791	da	da	da	da
Slovenska Bistrica	7941	da	da	da	da
Slovenske Konjice	14356	da	da	da	da
Škofja Loka	12184	da	da	da	da
Trbovlje	29715	da	da	da	da

*Prikazana je le površina tistih OJP pred SSP, ki so urejene in dostopne za vse.

Po rezultatih anketnega vprašalnika (predstavljeni v poglavju 4.3.) gre za ključne OJP, ki opredeljujejo tudi mestno središče. Najbolj izrazito se ta lastnost kaže v Trbovljah, kjer trg ob kulturnem domu prevzema funkcijo osrednjega trga (slika 42a). Tudi v Domžalah je mestno središče trg ob nakupovalnem središču (slika 42b).

a) V Trbovljah je središče mesta ob kulturnem domu b) Kare s centralnimi dejavnostmi v Domžalah
 Slika 42: Območje središča mest Trbovlje in Domžale.

Figure 42: The area of the centre of the towns of Trbovlje and Domžale

Torej lahko potrdimo podhipotezi H1: Središče mesta lahko opredelimo tam, kjer sta lokaciji OJP in CD tesno povezani in H2: Lokaciji CD in OJP sta ključni za zaznavo mestnega središča.

Kot je razvidno iz poglavja 4.3. Rezultati ankete, sta obe podhipotezi potrjeni tudi z rezultati anketnega vprašalnika.

4.3 Rezultati ankete

Z anketiranjem so bila pridobljena spoznanja o vlogi in kakovosti OJP v povezavi s CD ter o zaznavi mestnih središč majhnih mest. Analizirali smo tudi način uporabe OJP in ali imajo storitve splošnega pomena kot pomemben del CD posebno vlogo v majhnem mestu. Poleg tega smo želeli preveriti zadovoljstvo s kakovostjo bivanja v majhnih mestih. Struktura anketirancev in število izpolnjenih anketnih vprašalnikov sta predstavljena v poglavju 3. Metoda dela.

V izbranih mestih središče sovpada z območjem, kjer prebivalci najpogosteje opravljajo SSP (javne storitve), v 64 % (21 mest) in z območjem, kjer najpogosteje uporabljajo OJP, v 61 % (20 mest). V največjem deležu (82 % – 27 mest) območje mestnega središča sovpada z območjem, ki bi ga prebivalci priporočili za ogled obiskovalcem mesta. Območje, kjer anketiranci najpogosteje uporabljajo druge storitve, sovpada s središčem mesta le v 15 % (5 mest). Območje, kjer prebivalci najpogosteje uporabljajo javne storitve, sovpada z območjem, kjer uporabljajo OJP, v 39 %, v 12 od 13 mest to območje sovpada tudi z območjem središča mesta.

Rezultati ankete so pokazali tudi splošno zadovoljstvo z bivanjem v majhnih mestih. Anketiranci so zelo visoko ocenili urejenost OJP pred CD, ki ga tudi najpogosteje uporabljajo. Ne glede na to pa v nekaterih mestih pogrešajo promenado, osrednji trg in urejen prostor ob vodi. Rezultati so torej pokazali, da je za prebivalce OJP pred CD v središču mesta še vedno zelo pomemben, saj v teh primerih visoko ocenjujejo tudi podobo mestnega središča in bi ga tudi priporočili za ogled obiskovalcem. Ugotovimo lahko še, da prebivalci majhnih mest OJP pred CD večinoma uporabljajo za preživljanje prostega časa in občasno zadrževanje, manj pa za nujne opravke. Torej lahko potrdimo, da lega CD (SSP in drugih storitev) vpliva na dožemanje središča mesta.

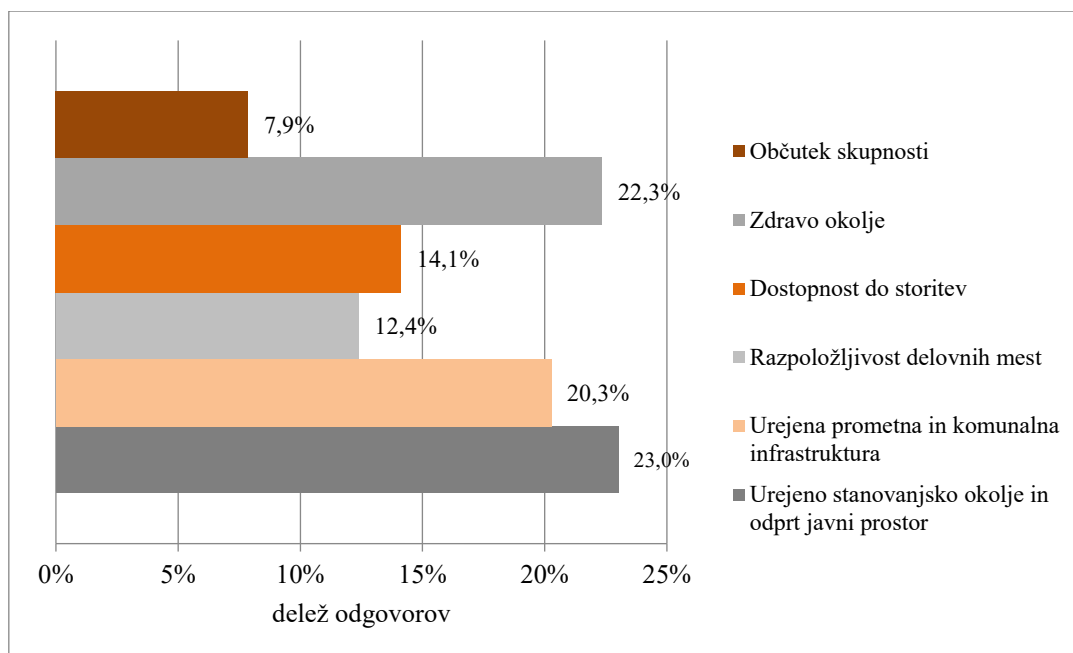
V analiziranih mestih je torej središče mesta najpogosteje območje, kjer so SSP (javne storitve) in OJP, ter je zato zanimivo za ogled obiskovalcem. Druge storitve pa se selijo ob glavne prometnice oziroma na druga območja v mestu. V teh primerih se je izkazalo, da ljudje OJP prav tako uporabljajo v povezavi z lokacijo CD (SSP).

Podrobnejši rezultati ankete so predstavljeni v nadaljevanju.

4.3.1 Kakovost bivalnega okolja in zadovoljstvo z bivanjem v mestu

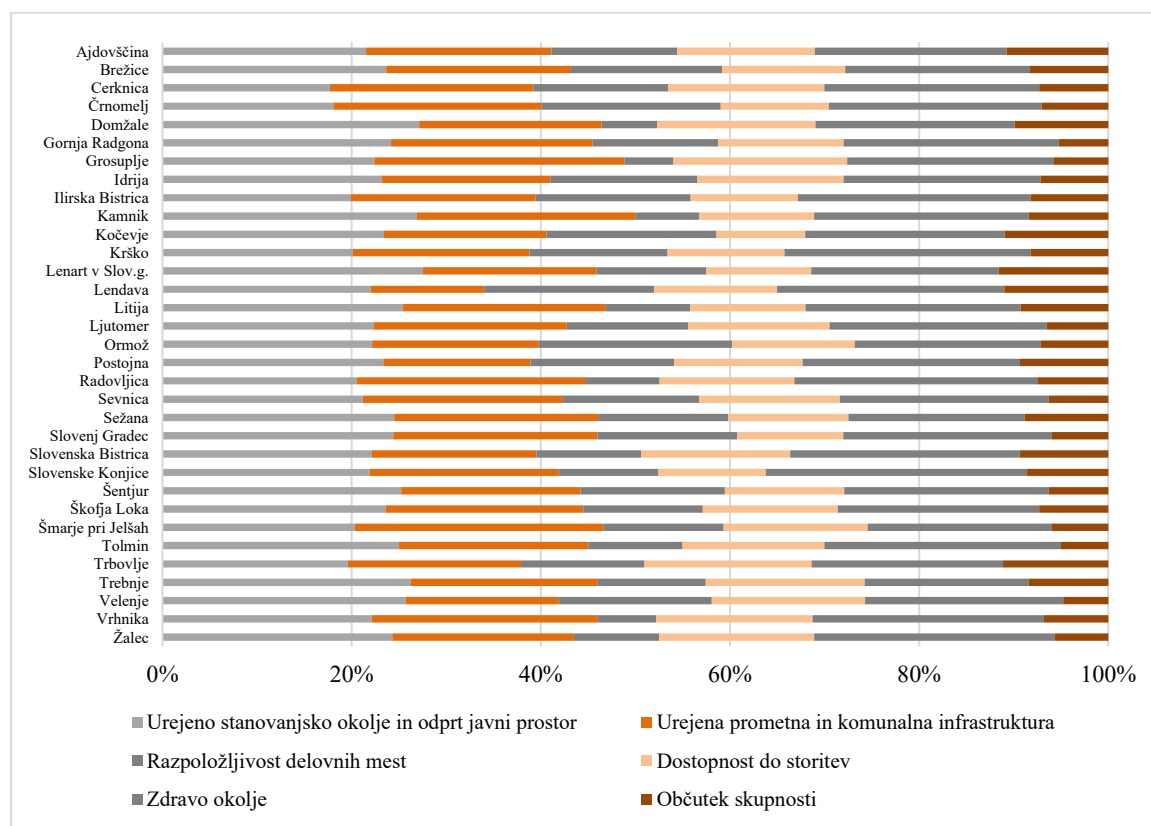
Na vprašanje, kaj po mnenju prebivalcev mest največ prispeva h kakovosti bivalnega okolja, je skupaj odgovorilo 7110 prebivalcev. Anketiranci so lahko izbrali več odgovorov (grafikon 3). Za prebivalce največ prispeva h kakovosti bivanja »urejeno stanovanjsko okolje in odprti javni prostor« (23,0 %), vendar so zelo pogosto izbrali tudi »zdravo okolje« (22,3 %) ter »urejeno prometno in komunalno infrastrukturo« (20,3 %). Sledijo »dostopnost do storitev« (14,1 %), »razpoložljivost delovnih mest« (12,4 %) in »občutek skupnosti« (7,9 %).

Zanimivo je, da se na prvo, tretje in četrto mesto uvrščajo opisi fizičnega stanja bivalnega okolja, na drugo mesto pa se vrine splošna vrednota (zdravo okolje). Zdravo okolje kot splošna vrednota je ljudem zelo pomembno in je zajeto tudi v drugih odgovorih. Najnižje na lestvici sta »občutek skupnosti« in mesto pred njim »razpoložljivost delovnih mest«.

Grafikon 3: H kakovosti bivalnega okolja največ prispevata urejeno stanovanjsko okolje in OJP

Graph 3: The quality of the living environment is mostly due to a tidy residential environment and open public space

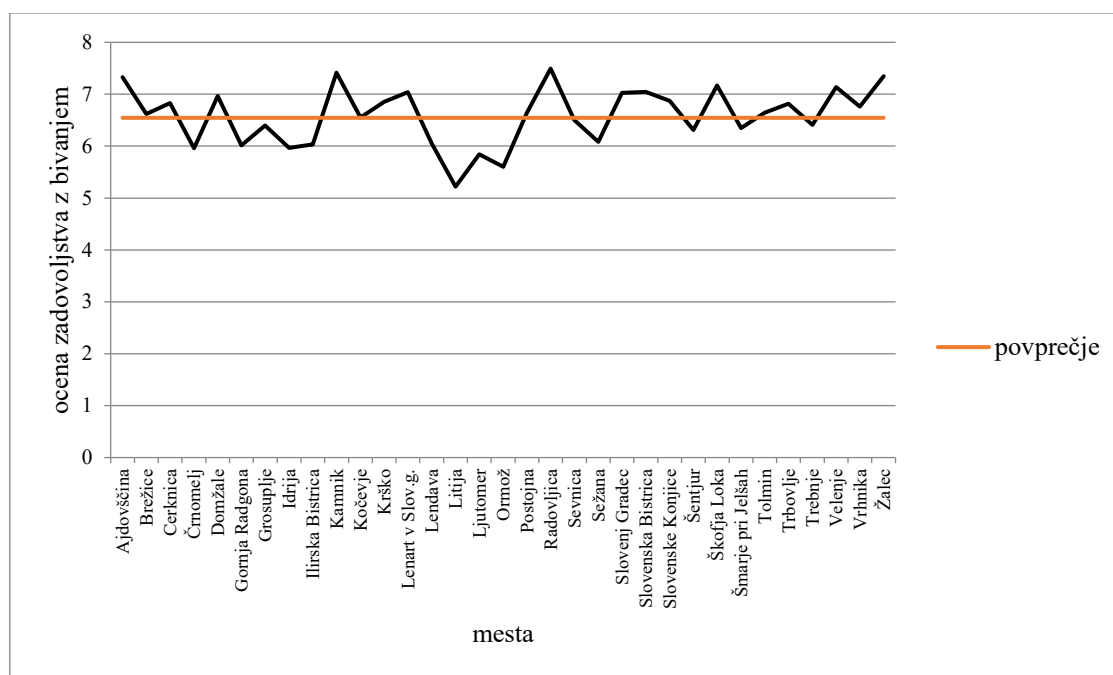
Grafikon 4: Prispevek izbranih dejavnikov h kakovosti bivalnega okolja po oceni prebivalcev majhnih mest

Graph 4: The contribution of selected factors to the quality of the living environment according to the assessment of the inhabitants of small towns

Pri tem vprašanju smo OJP dodali k stanovanjskemu okolju, saj menimo, da je njegov neločljivi del in zelo tesno povezan s kakovostjo bivalnega okolja. Na to kažejo tudi rezultati (grafikon 4), saj v 18 majhnih mestih prevladuje odgovor »urejeno stanovanjsko okolje in odprti javni prostor« ter kar v 13 mestih »zdravo okolje«. Edino v Grosuplju in Šmarju pri Jelšah je prevladujoč odgovor, da h kakovosti bivalnega okolja največ prispeva »urejena prometna in komunalna infrastruktura«.

Ugotovimo lahko, da je fizično stanje bivalnega okolja, poleg zdravja, za prebivalce majhnih mest najpomembnejše. Med odgovori se visoko uvršča splošna vrednota, še posebej ekološka, šele nato so ekonomske in nazadnje sociološke vrednote. Vloga prostorskih načrtovalcev, urbanistov, arhitektov je torej zelo velika, saj pomembno vplivajo na oblikovanje bivalnega okolja in posledično tudi na kakovost bivanja.

Na vprašanje o zadovoljstvu z bivanjem v mestu je skupaj odgovorilo 2488 anketirancev. Na lestvici od 1 (zelo nezadovoljen) do 10 (zelo zadovoljen) so morali prebivalci izraziti svoje zadovoljstvo z bivanjem v mestu (grafikon 5). Ljudje so na splošno z bivanjem v vseh izbranih mestih zadovoljni, povprečje na desetstopenjski lestvici za vsa mesta skupaj je 6,55. V Litiji so prebivalci najmanj zadovoljni (5,22), v Radovljici pa je ocena najvišja (7,49).

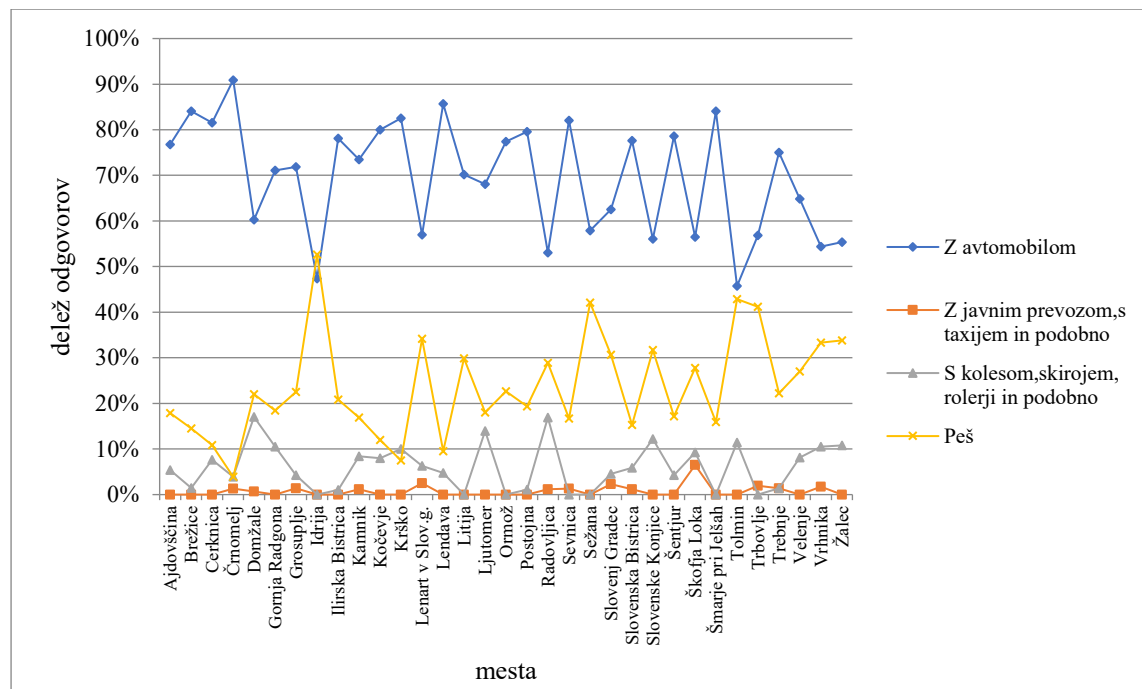
Grafikon 5: Ljudje so z bivanjem v mestu najbolj zadovoljni v Radovljici, najmanj pa v Litiji

Graph 5: People are most satisfied with their stay in the city in Radovljica, and least satisfied in Litija

4.3.2 Način potovanja

V tem sklopu vprašanj smo želeli izvedeti, kako se prebivalci v izbranih majhnih mestih premikajo, ko gredo po opravkih. Na vprašanje je odgovorilo 2583 prebivalcev. Prebivalci se v veliki večini po opravkih odpravijo z avtomobilom (69,6 %), manj kot tretjina jih gre peš (22,8 %) in 6,7 % s kolesom, skirojem, rolerji in podobnimi prevoznimi sredstvi. Čeprav so v nekaterih mestih na voljo brezplačni avtobusni prevozi po občini (na primer Lokalc v Velenju), se

ljudje za tovrsten prevoz odločajo v zelo majhnem številu (0,9 %). Na uporabo prevoznega sredstva oziroma način potovanja po mestu zagotovo pomembno vpliva dejstvo, da večina anketiranih prebivalcev ne prebiva v središču majhnega mesta. Predpostavimo lahko, da nekateri prebivajo zunaj osrednjega naselja, torej v drugih naseljih v občini, zato pogosteje uporabijo avtomobil kot prevozno sredstvo, tudi za gibanje po samem središču mesta.

Grafikon 6: Načini potovanja prebivalcev v majhnih mestih

Graph 6: Ways to commute for residents in small towns

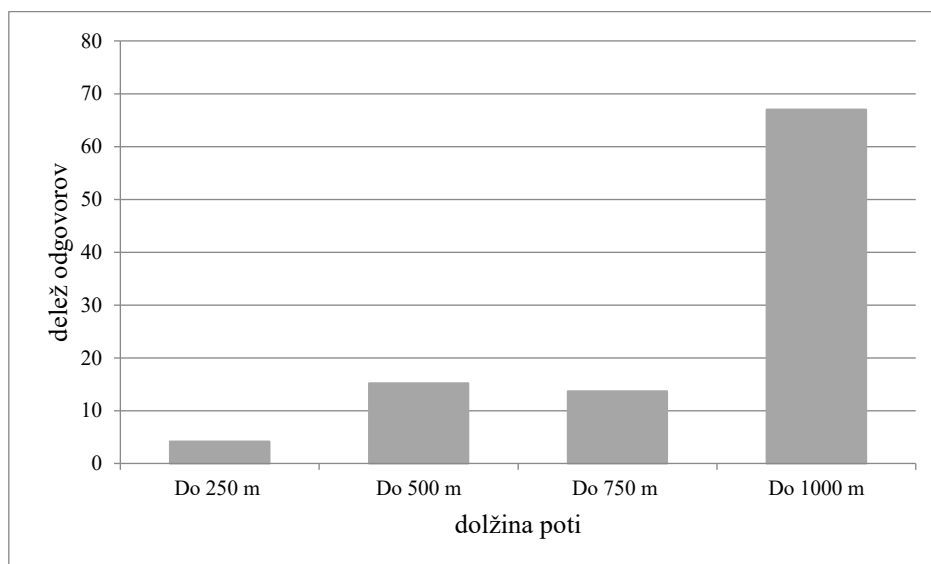
Slika 43: Prikaz 250, 500, 750 in 1000 metrov oddaljenosti na območju mestnega središča (sivo območje)

Figure 43: Presentation of 250, 500, 750 and 1000 metres of distance in the area of the city centre (grey area)

Tudi v drugih mestih (grafikon 6) je prevladujoč način potovanja avtomobil, razen v Tolminu, kjer je število tistih, ki hodijo peš (42,9 %), približno enako tistim, ki se vozijo z avtomobilom (45,7 %). Še več prebivalcev hodi po opravkih peš v Idriji (52,6 %), kjer jih gre po opravkih z avtomobilom le 47,4 %. Vzrok za to je izredno razgiban relief in posledično zelo strnjene grajene strukture v mestu.

Dejavniki, ki vplivajo na način potovanja po mestu in smo jih ugotovili s prostorsko analizo, so lahko struktura mesta (na primer strnjeno, razloženo), prisotnost OJP v mestu, podoba mesta, lokacija CD in prometna infrastruktura (tudi garažne hiše, parkirna mesta ipd.). Primeri takih mest so že zgoraj omenjena Idrija z izrazito strnjenim mestnim središčem, Trbovlje z linearnim mestnim središčem (slika 43a) in Domžale s prav tako strnjenim mestnim središčem (slika 43b). Na obeh slikah sta mestni središči prikazani s sivim območjem.

Poleg splošnega vprašanja o načinu potovanja v mestih nas je zanimalo, kolikšno pot so ljudje še pripravljene prehoditi peš in ne z avtomobilom, ko se odpravijo po opravkih (grafikon 7). Na vprašanje je odgovorilo 2553 ljudi. Več kot dve tretjini vprašanih sta izbrali odgovor do 1000 metrov, kar povprečen, zdrav pešec prehodi v dvanajstih minutah. Drug najpogosteje izbran odgovor je 500 metrov (15,2 %), kar ustreza šestim minutam hoje. Podoben delež prebivalcev (13,7 %) je izbral odgovor 750 metrov (devet minut hoje). Najmanj (4,2 %) se jih je odločilo za 250 metrov (tri minute hoje).

Grafikon 7: Prebivalci so ocenili, da je dolžina poti, ki bi jo za potrebe opravkov naredili peš, do 1000 metrov

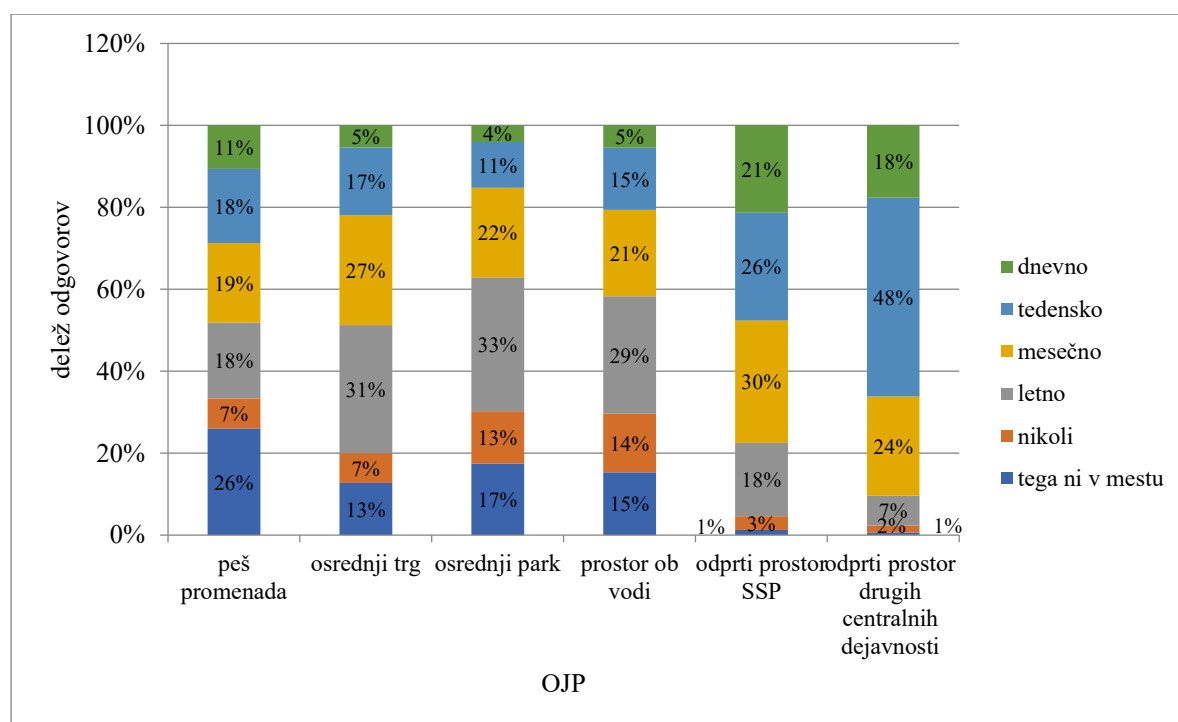
Graph 7: Residents estimated that the length of the path which would be done on foot for business purposes, is up to 1000 metres

Rezultati so nas glede na pričakovanja presenetili, saj je več ljudi pripravljeno peš prehoditi večje razdalje kot manjše. Hkrati je prostorska analiza pokazala, da je večina CD v izbranih mestih v središču mesta, ki stoji v radiju 1000 metrov (Domžale, Grosuplje, Litija, Škofja Loka, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice). Zaradi morfoloških značilnosti izstopata le Kamnik in Trbovlje, ki imata linearno obliko mestnega središča, zato so razdalje tudi večje od 1000 metrov. Za primer so prikazane razdalje za strnjeno (slika 43b) in linearno mesto (43a). Prebivalci majhnih mest so pripravljeno pešačiti relativno daleč, ne glede na obliko mestnega središča.

4.3.3 Odprti javni prostor

V tem sklopu anketnih vprašanj smo prebivalce majhnih mest vprašali, kako pogosto uporabljajo OJP, kakšen je pomen in vloga OJP ter kje bi najraje opravljali vsakodnevne opravke.

Pogostost uporabe OJP (grafikon 8) so prebivalci ocenjevali na lestvici z vrednostmi 1 (tega ni v mestu), 2 (nikoli), 3 (redko – letno), 4 (srednje – mesečno), 5 (pogosto – tedensko) in 6 (zelo pogosto – dnevno) za vsak tip OJP posebej. Ugotovili smo, da zelo pogosto, na dnevni ravni, prebivalci uporabljajo OJP javnih storitev (21,3 %), najmanj pa osrednji park (4,0 %). OJP drugih storitev na dnevni ravni uporablja 17,7 % anketirancev. Sledi promenada (skupno 10,6 % anketirancev vseh majhnih mest), nato nakupovalno središče oziroma velik stavbni kompleks (5,6 %). Skoraj enak delež anketirancev uporablja osrednji trg in prostor ob vodi (5,4 %). Ugotovitev je zelo pomembna, saj kaže, da je OJP v majhnem mestu zelo pomemben gradnik urbanega prostora. To še posebej velja za OJP v povezavi s CD.

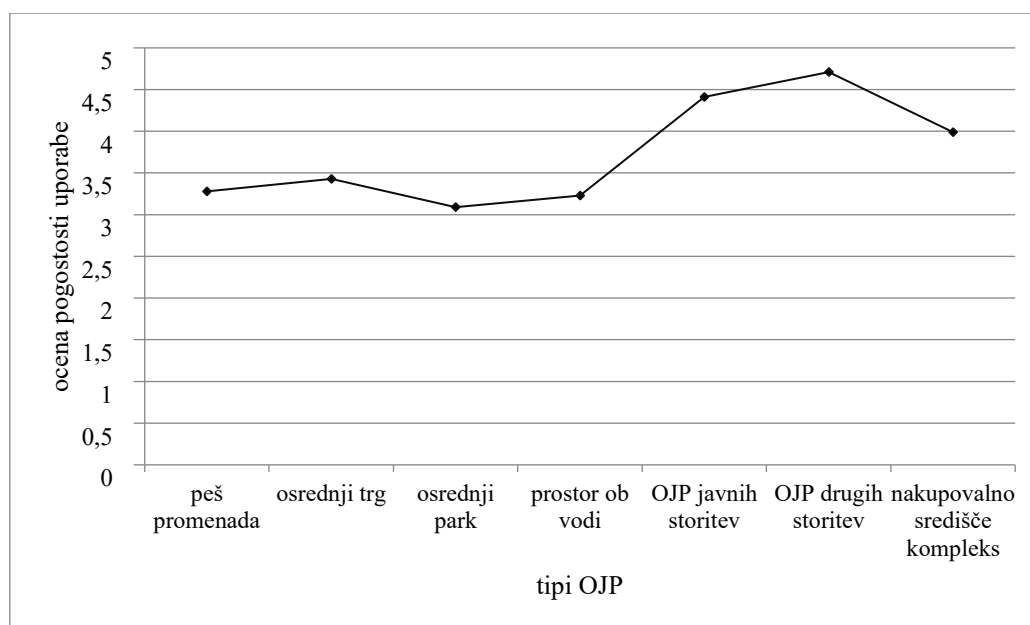

Grafikon 8: Tipi OPJ, ki so prisotni v središčih majhnih mest, in povprečna pogostost njihove uporabe (v %)

Graph 8: Types of open public space present in small town centres and average frequency of their use (in %)

Iz ankete izhaja, da je pogostost uporabe posameznih tipov OJP različna (grafikon 8). Tako na primer ljudje pogosto – tedensko največ uporabljajo OJP drugih storitev (48,5 %), srednje – mesečno OJP pred SSP (29,9 %), redko – letno osrednji park (32,7 %) ter nikoli prostor ob vodi (14,4 %). Vsi odgovori so dejansko povezani s pristnostjo posameznega tipa OJP v majhnem mestu.

Povprečje (grafikon 11), ki se nanaša na pogostost uporabe promenade, je najnižje v Črnomlju (2,18) in Litiji (2,19) ter najvišje v Velenju (4,69) in Kamniku (4,31). Povprečna vrednost za vsa mesta skupaj je 3,28 (grafikon 9).

Grafikon 9: Povprečje pogostosti uporabe različnih tipov OJP

Graph 9: Average frequency of use of different types of open public space

Zelo pogosto – dnevno in pogosto – tedensko skupaj osrednji trg uporabljajo v največjem deležu v Velenju, Slovenskih Konjicah, Slovenj Gradcu in Škofji Loki. Trg dnevno največ uporabljajo v Škofji Loki (15,2 %) in tedensko največ v Velenju (44,1 %). Povprečje pogostosti uporabe (grafikon 11) osrednjega trga je nizko v Grosuplju (2,34) in Cerknici (2,57) ter najvišje v Velenju (4,47) in Škofji Loki (4,27). Povprečje po mestih je različno, povprečna vrednost za vsa mesta skupaj je 3,43.

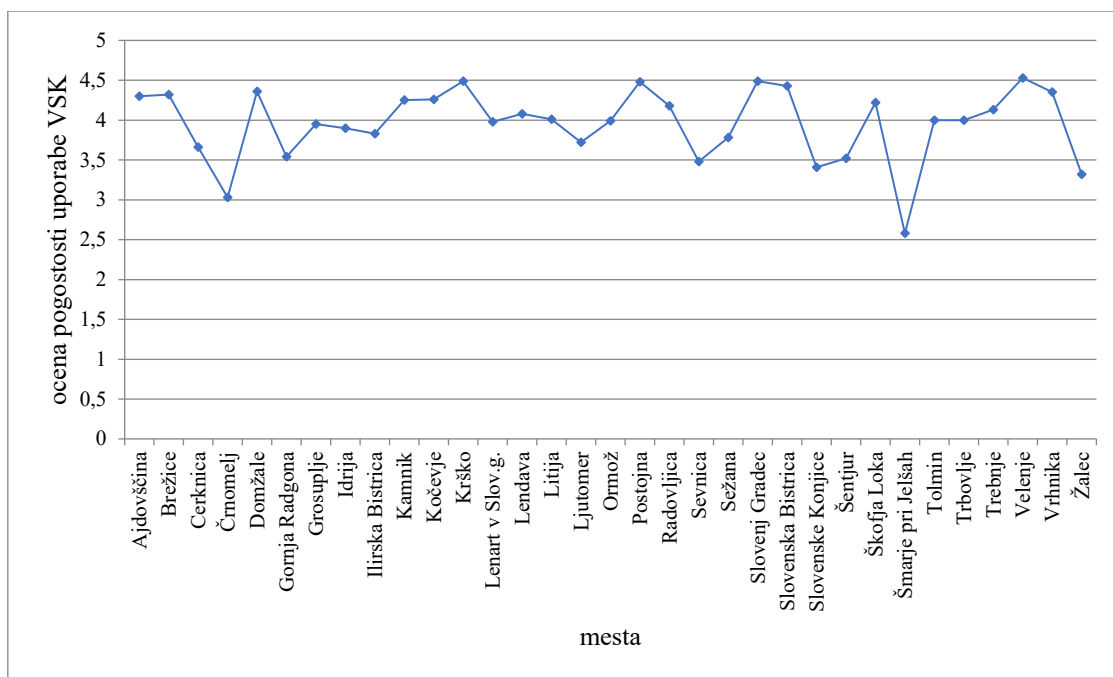
V Gornji Radgoni (40,3 %), Slovenskih Konjicah (32,4 %) in Velenju (29,4 %) je največji delež prebivalcev, ki pogosto ali zelo pogosto uporabljajo osrednji park. Povprečje pogostosti uporabe v vseh mestih je 3,09, največje pa v Gornji Radgoni (3,99), Trbovljah (3,98) in Velenju (3,97). Nizko povprečje je v Cerknici (1,78) in v Šentjurju (1,85).

Povprečje pogostosti uporabe prostora ob vodi je visoko v Domžalah (4,44) in Velenju (4,03). Povprečje pogostosti uporabe v vseh mestih skupaj je 3,23.

Grafikon 11, ki prikazuje tudi povprečje pogostosti uporabe OJP pred SSP, nima izrazitih nihanj, saj je povprečna pogostost visoka 4,41. Navzgor izstopata Slovenska Bistrica (4,92) in Žalec (4,91), vendar vidimo, da ne odstopata veliko od povprečja. Navzdol pa izstopajo Litija (4,04), Vrhnika (4,05) in Sevnica (4,06).

Povprečje pogostosti uporabe OJP drugih storitev je 4,71 in kaže še manj nihanj. Kljub temu je pogostost uporabe manjša v Brežicah (4,41), Šentjurju (4,45) in Ormožu (4,46). Najvišja pa je v Lenartu (4,94), Velenju (4,94), Škofji Loki (4,92) in Vrhniki (4,91).

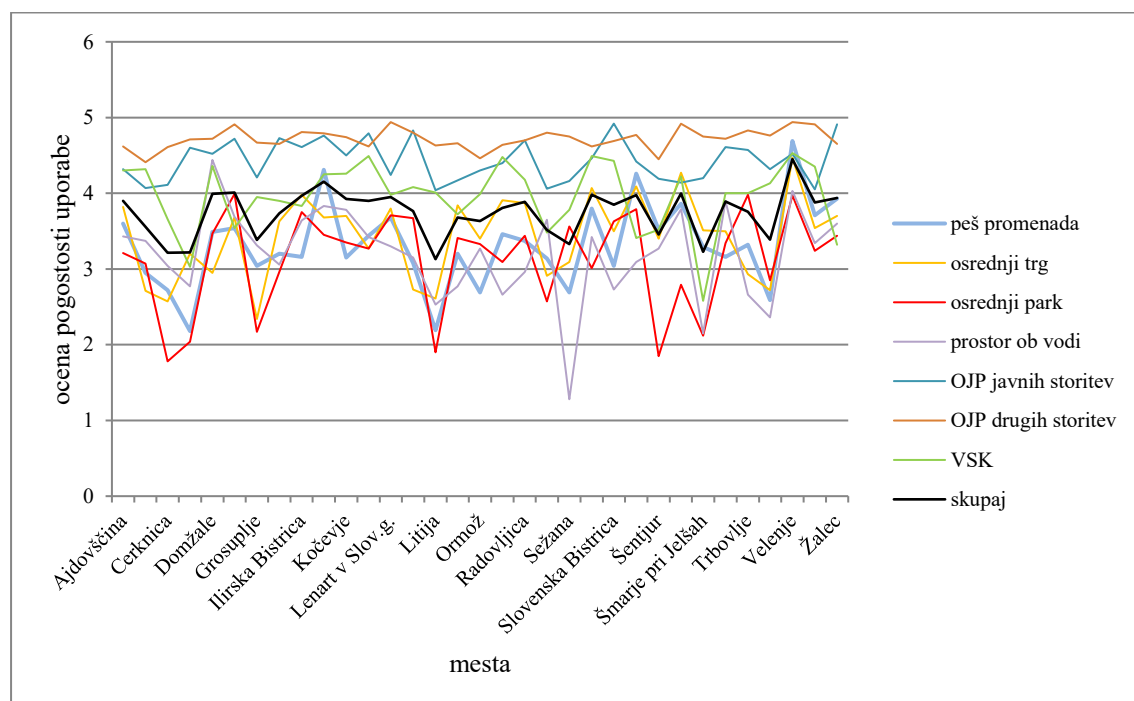
Povprečje pogostosti uporabe nakupovalnih središč oziroma velikih stavbnih kompleksov (grafikon 10) je 3,99 in kaže zelo podobno povprečje v vseh mestih. Navzgor odstopajo Velenje (4,53), Krško (4,49) in Slovenj Gradec (4,49). Najmanj pogosto uporabljajo velike stavbne komplekse v Šmarju pri Jelšah (2,58) in Črnomlju (3,03).

Grafikon 10: Ocena pogostosti uporabe velikih stavbnih kompleksov v majhnih mestih

Graph 10: Estimation of the frequency of use of large building complexes in small towns

Iz grafikona 8 je razvidno tudi, za katere tipe OJP prebivalci menijo, da jih v mestu ni. Skupno kar 26,0 % anketirancev meni, da v mestu ni promenade: v Litiji (55,6 %), Trebnjem (51,4 %), Črnomlju (50,7 %) in Sežani (50,0 %).

Grafikon 11: Pogostost uporabe posameznih tipov OJP v majhnih mestih

Graph 11: Frequency of use of individual types of open public space in small towns

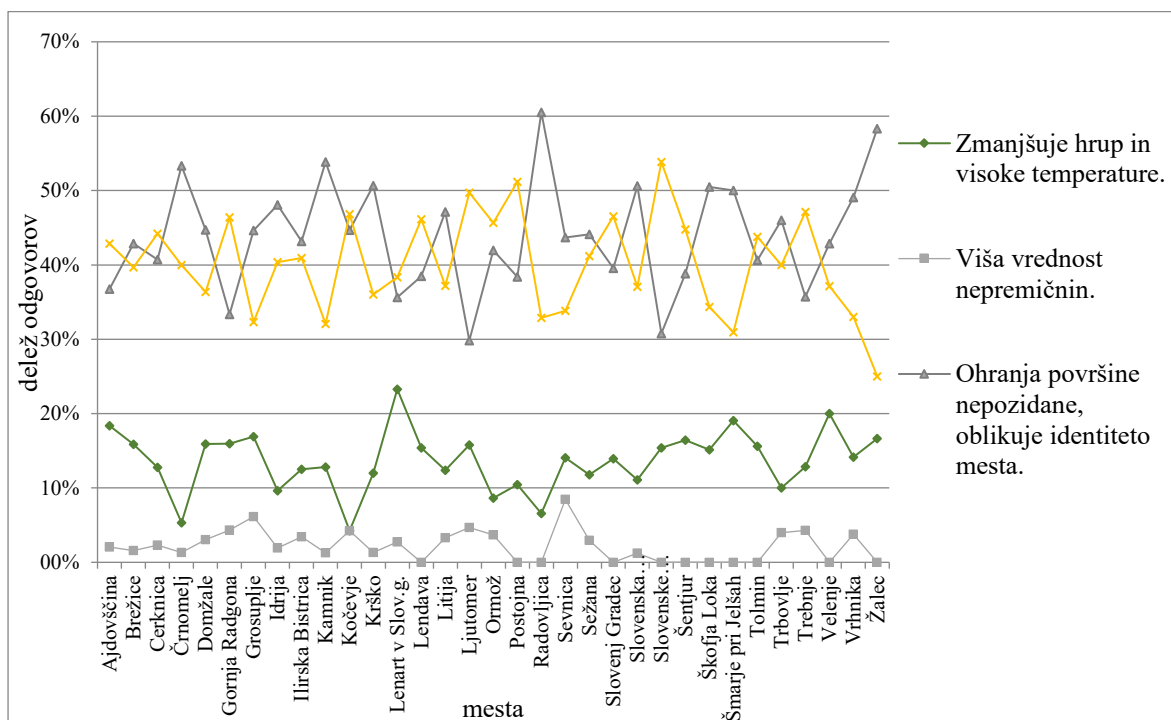
17,4 % anketirancev meni, da ni osrednjega parka, od tega 61,3 % v Šentjurju, 59,5 % v Cerknici, v Litiji 56,3 %, Šmarju pri Jelšah 53,7 % in Grosuplju 50,0 %.

15,3 % jih pogreša prostor ob vodi (največ v Sežani – 87,5 %, sledi Šmarje pri Jelšah s 46,3 % anketirancev) ter 13,1 % nakupovalno središče oziroma velik stavbni kompleks. Anketiranci pogrešajo tudi osrednji trg (12,7 %), predvsem v Grosuplju (42,6 %), Cerknici (34,6 %), Trebnjem (32,8 %) in Lendavi (32,5 %). Nekateri celo menijo, da v mestu ni OJP pred SSP (1,3 %) in OJP drugih storitev (0,6 %).

V zaključku lahko ponovno poudarimo, da je pogostost uporabe odvisna od tipov OJP, ki se v posameznem majhnem mestu sploh nahajajo, ter od njihove lokacije in povezanosti s CD (tako SSP kot drugih dejavnosti), ki jih na dnevni ravni skupno uporablja kar 39,0 % anketirancev.

Na vprašanje o vlogi OJP je odgovorilo 2398 prebivalcev majhnih mest. Največ jih je izbralo odgovor »ohranja površine nepozidane, oblikuje identiteto mesta« (43,8 %), »združuje vse ljudi« (40,2 %). Sledil je odgovor »zmanjšuje hrup in visoke temperature« (13,6 %). Najmanj anketirancev je izbralo odgovor »viša vrednost nepremičnin (na primer v okolici parka)« (2,4 %).

Funkcije javnega prostora so raznovrstne, vendar ljudje kot najpomembnejšo prepoznajo tisto, ki opravlja vlogo prostorskega in kulturnega razvoja in ji tudi v sodobni praksi prostorskega načrtovanja namenjamo posebno pozornost.

Grafikon 12: Vloga OJP v majhnem mestu

Graph 12: The role of open public space in a small town

Torej gre za načrtovalsko vlogo in boljše bivalno okolje (usklajen prostorski razvoj mesta, sooblikovanje identitete mesta, vpliv na njegovo strukturo itd.). Takoj za njo pa ljudje prepoznajo socialno vlogo, ki s seboj prinaša tudi boljše kakovost življenja. Veliko manj ljudi se je odločilo za ekološko vlogo, ki prinaša boljše kakovost bivalnega okolja. Najmanj ljudi pa

vlogo OJP povezuje z ekonomsko vlogo oziroma z večanjem ekonomske vrednosti nepremičnin v njegovi okolici. Tudi analiza anketnih odgovorov po posameznih mestih kaže enake rezultate: ljudje so v večini izbrali načrtovalsko ali sociološko vlogo OJP (grafikon 12).

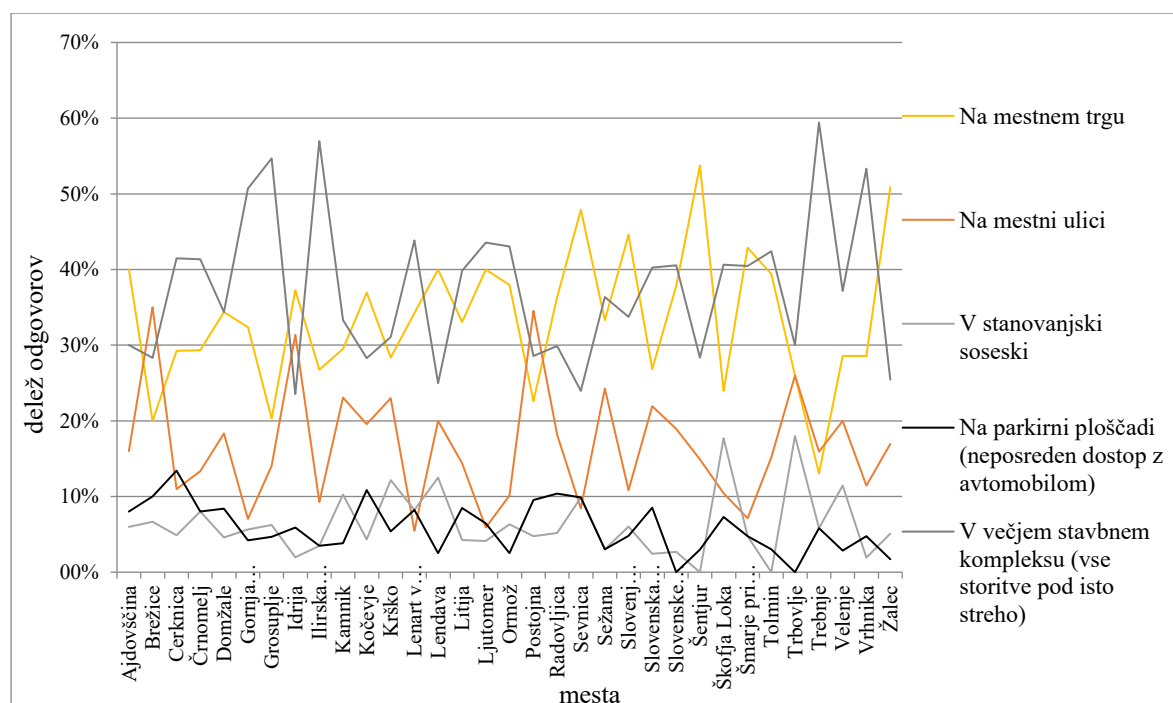
V tem sklopu smo prebivalce vprašali tudi, kam bi najraje odšli po opravkih. Na vprašanje je odgovorilo je 2371 prebivalcev majhnih mest. Večina je odgovorila, da želi oditi po opravkih v večji stavbni kompleks, kjer so vse storitve pod isto streho (38,5 %). Približno tretjina ljudi je izbrala mestni trg (33,2 %) in več kot polovica manj mestno ulico (15,7 %). Še nižji delež odgovorov sta zbrala parkirna ploščad (neposreden dostop z avtomobilom) (6,3 %) in stanovanjska soseska (6,2 %) (grafikon 13).

Odgovori na to vprašanje so deloma v nasprotju z ugotovitvami o pogostosti uporabe in vlogi OJP v majhnih mestih, kjer je jasno razvidno, da prebivalci najraje in najpogosteje uporabljajo OJP v središču mesta oziroma OJP v povezavi s CD (tako SSP kot drugih dejavnosti).

4.3.4 Centralne dejavnosti v povezavi z odprtim javnim prostorom

Poseben sklop vprašanj v anketnem vprašalniku smo namenili povezavi OJP s CD. Pri tem nismo obravnavali vseh CD, temveč le SSP, med katere smo uvrstili osnovno šolo, okrajno sodišče, zdravstveni dom, center za socialno delo, občino, knjižnico, kulturni dom in pošto.

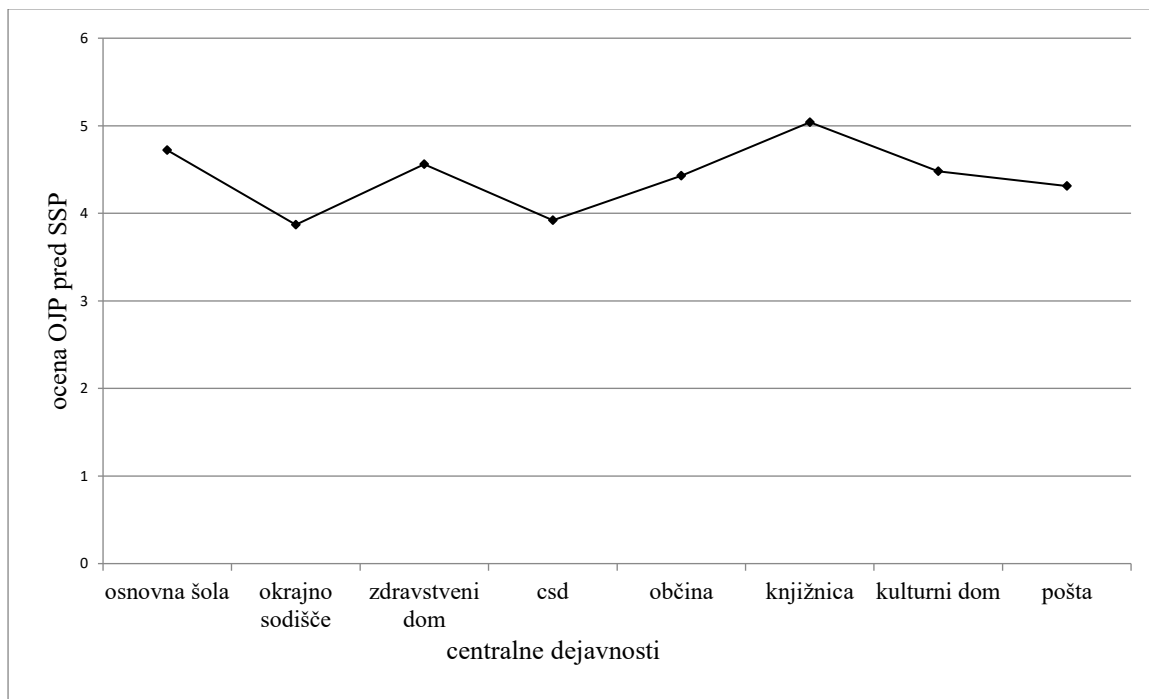
Prebivalci so najprej ocenjevali, ali so jim obstoječi OJP pred SSP všeč in ali so dovolj opremljeni z urbanim pohištvom, kot so klopi, koši, označevalne table ipd. V drugem vprašanju pa so sami opredelili, kakšen OJP je po njihovem mnenju najprimernejši za posamezno SSP. Na koncu tega sklopa smo podrobneje raziskali tudi mnenje prebivalcev o vlogi OJP pred SSP.

Grafikon 13: Prikaz odgovorov na vprašanje, kam bi prebivalci majhnih mest najraje odšli po opravkih

Graph 13: Presentation of answers to the question of where residents of small towns would like to go on an errand

Lestvica ocenjevanja OJP pred SSP je bila šeststopenjska, in sicer od 1 (sploh mi ni všeč) do 5 (zelo mi je všeč), vključevala pa je tudi 0 (tega ni v mestu). Najbolj všeč je prebivalcem v vseh mestih (grafikon 14) OJP pred knjižnico (povprečna ocena 5,04), najmanj pa okrajno sodišče (3,87), vmes so osnovna šola (4,72), zdravstveni dom (4,56), kulturni dom (4,48), občina (4,43), pošta (4,31) in center za socialno delo (3,92).

Grafikon 14: Prikaz povprečne ocene prebivalcev majhnih mest glede odprtega javnega prostora pred storitvami splošnega pomena

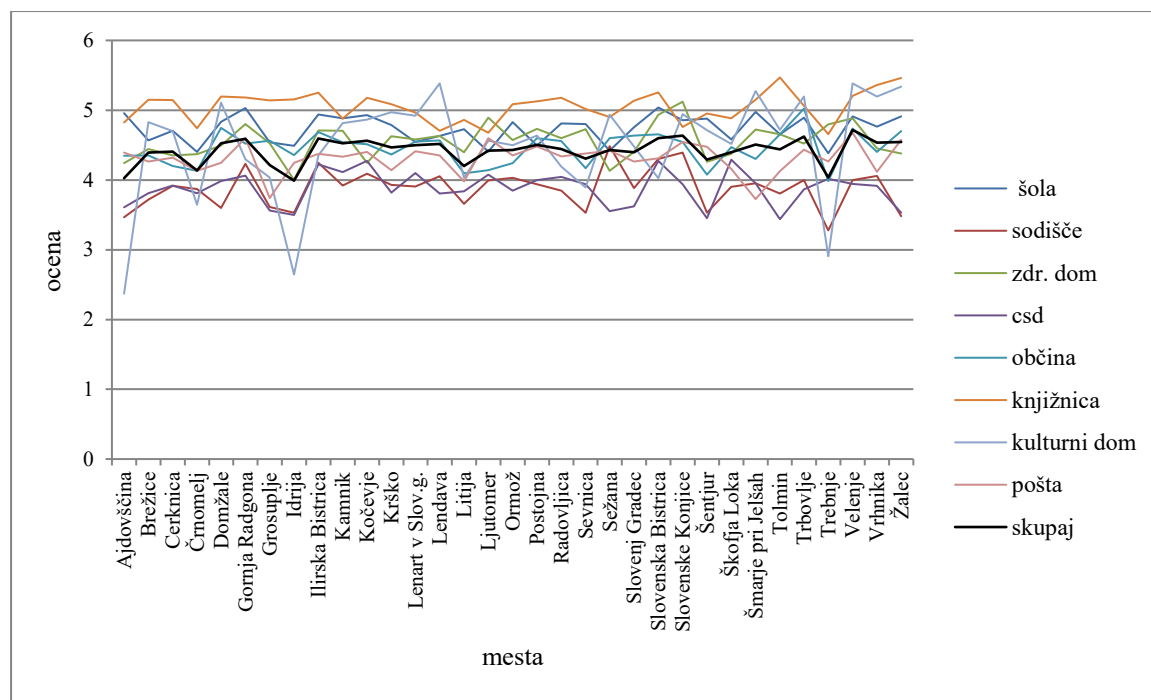
Graph 14: Presentation of the average assessment of small town residents regarding public open space in front of services of general interest

Povprečja nimajo velikih odstopanj in so si zelo podobna, po mestih in storitvah so rezultati drugačni (grafikon 15).

Osnovno šolo v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 5,04 (Slovenska Bistrica) do 4,38 (Trebnje). Dobro jo ocenjujejo tudi v mestih Gornja Radgona (5,03), Šmarje pri Jelšah (4,98), Ajdovščina (4,96) ter slabo v Trebnjem (4,38), Črnomlju (4,40), Ljutomeru (4,41) in Sežani (4,42).

Sodišče v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 4,48 (Sežana) do 3,28 (Trebnje). Dobro ga ocenjujejo tudi v mestih Slovenske Konjice (4,39), Slovenska Bistrica (4,30), Ilirska Bistrica (4,24) in slabo v Ajdovščini (3,47), Žalcu (3,48), Šentjurju (3,53), Sevnici (3,53) in Idriji (3,53).

Zdravstveni dom v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 5,12 (Slovenske Konjice) do 4,00 (Idrija). Dobro ga ocenjujejo tudi v mestih Slovenska Bistrica (4,93), Velenje (4,89) in Ljutomer (4,89) ter slabo v Sežani (4,13), Kočevju (4,24) in Ajdovščini (4,24).

Grafikon 15: Prikaz ocene prebivalcev v posameznem majhnem mestu glede odprtega javnega prostora pred storitvami splošnega pomena

Graph 15: Presentation of the assessment of the population in an individual small town regarding the open public space in front of the services of general interest

Center za socialno delo v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 4,29 (Škofja Loka) do 3,44 (Tolmin). Dobro ga ocenjujejo tudi v mestih Kočevo (4,27), Slovenska Bistrica (4,27) in Ilirska Bistrica (4,22) ter slabo v Šentjurju (3,45), Idriji (3,50) in Žalcu (3,53).

Občino v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 5,02 (Trbovlje) do 3,98 (Trebnje). Dobro jo ocenjujejo tudi v mestih Domžale (4,75), Velenje (4,74) in Žalec (4,70) ter slabo v Šentjurju (4,08), Litiji (4,10) in Črnomlju (4,13).

Knjižnico v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 5,47 (Tolmin) do 4,66 (Trebnje). Dobro jo ocenjujejo tudi v mestih Žalec (5,46), Vrhnika (5,36) in Slovenska Bistrica (5,26) ter slabo v Ljutomeru (4,68), Lendavi (4,70) in Črnomlju (4,74).

Kulturni dom v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 5,38 (Velenje in Lendava) do 2,37 (Ajdovščina). Dobro ga ocenjujejo tudi v mestih Žalec (5,34), Šmarje pri Jelšah (5,28) in Trbovlje (5,20) ter slabo v Idriji (2,64) in Trebnjem (2,91).

Pošto v mestih ocenjujejo s povprečno oceno od 4,68 (Velenje) do 3,73 (Šmarje pri Jelšah). Dobro jo ocenjujejo tudi v mestih Ljutomer (4,60), Gornja Radgona (4,60) in Žalec (4,57) ter slabo v Grosuplju (3,74) in Litiji (3,98).

Povprečna ocena odprtega prostora pred javnimi storitvami je 4,42 in je najvišja v mestih Velenje (4,72), Slovenske Konjice (4,64), Trbovlje (4,62) in najnižja v Idriji (3,99), Ajdovščini (4,03), Trebnjem (4,04). Ugotovimo lahko, da so vsi OJP pred SSP v vseh majhnih mestih povprečno ocenjeni zelo visoko. Razlike med njimi so majhne, še največje so pri oceni OJP pred kulturnim domom. Prebivalci hkrati menijo, da OJP pred SSP niso dovolj opremljeni z urbanim pohištvo (69,2 %). Tudi po posameznih mestih je rezultat podoben, razen v Radovljici in Velenju ter v Žalcu, kjer so mnenja deljena.

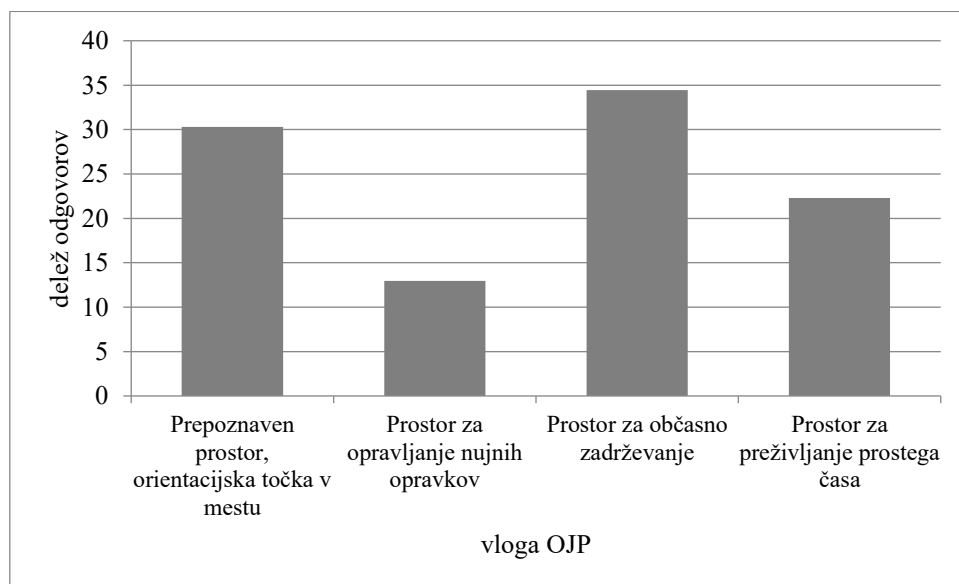
Tudi pri vprašanju glede tipa OJP, ki je po mnenju prebivalcev najprimernejši za obravnavane SSP, je bil postavljen zaprt tip vprašanja, v katerem so bili anketirancem vnaprej ponujeni odgovori: pločnik z drevoredom, trg, park, parkirišče, igrišče (otroško, športno ipd.) in drugo (v tem primeru so lahko odgovor napisali sami). Ne glede na vprašanje so lahko anketiranci izbrali več odgovorov (preglednica 17), saj se običajno pred tovrstnimi SSP pojavljajo kombinacije različnih tipov OJP (na primer parkirišče in igrišče pred osnovno šolo).

Preglednica 17: Po mnenju prebivalcev najprimernejši OJP pred SSP (odgovori so podani v skupnem deležu za vsa majhna mesta)

Table 17: According to the residents, the most suitable OJP in front of the SSP (answers are given in the total share for all small towns)

SSP \ Tip OJP	Osnovna šola	Okrajno sodišče	Zdravstveni dom	Sedež občine	Knjižnica	Kulturni dom	Center za socialno delo	Pošta
Pločnik z drevoredom	15,7 %	15,6 %	14,9 %	15,5 %	15,1 %	17,2 %	15,2 %	13,5 %
Trg	1,0 %	14,1 %	1,5 %	23,0 %	13,9 %	17,8 %	10,2 %	14,9 %
Park	19,8 %	10,8 %	23,9 %	13,2 %	29,7 %	25,1 %	10,0 %	4,3 %
Parkirišče	16,6 %	59,0 %	56,8 %	47,0 %	31,2 %	35,1 %	59,8 %	66,3 %
Igrišče	46,9 %	0,5 %	2,9 %	1,3 %	10,1 %	4,8 %	4,9 %	1,0 %

V povprečju si prebivalci majhnih mest ob SSP najbolj želijo parkirišče (46,5 %), park (17,1 %), pločnik z drevoredom (15,3 %), trg (12,1 %) in nato igrišče (9,1 %). Pri tem vprašanju izstopa želja prebivalcev, da so storitve dostopne z osebnim avtomobilom, saj si ob vseh najbolj želijo parkirišče, šele nato mu sledijo druge oblike ureditev.

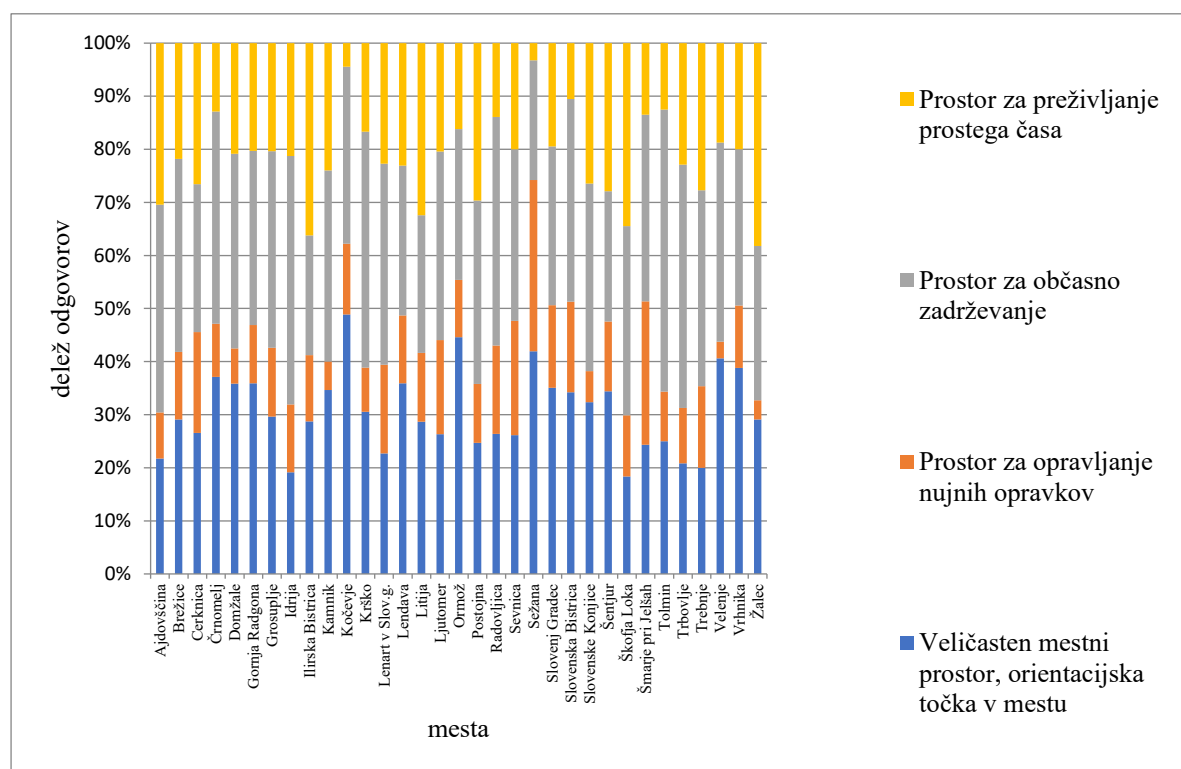
Grafikon 16: Vloga OJP pred CD z vidika podobe mesta in njegove uporabe po oceni prebivalcev majhnih mest

Graph 16: The role of open public space in front of central activities from the point of view of the image of the city, and its use according to the assessment of the inhabitants of small towns

V raziskavi smo analizirali tudi vlogo OJP pred CD z vidika podobe mesta (prepoznaven mestni prostor, orientacijska točka) in njegove uporabe kot prostora za nujne opravke, občasno zadrževanje in/ali preživljanje prostega časa. Rezultati kažejo (grafikon 16), da prebivalci OJP pred CD uporabljajo kot prostor za občasno zadrževanje (34,4 %). V skoraj enakem deležu OJP pred CD pomeni tudi prepoznaven mestni prostor (30,3 %). Prosti čas preživlja na tem prostoru 22,3 % anketirancev, medtem ko je najmanj prebivalcev izbralo, da je OJP pred CD le prostor za opravljanje nujnih opravkov (13,0 %).

Prebivalci majhnih mest torej OJP pred CD najmanj povezujejo z nujnimi dejavnostmi. Še bolj zanimiv je rezultat, da prepoznajo prostorsko (kulturno) vlogo OJP, ki neposredno vpliva tudi na podobo mesta. Ugotovimo lahko, da je vloga OJP pred CD v majhnih mestih velika in presega zgolj opravljanje nujnih dejavnosti.

V posameznih majhnih mestih (grafikon 17) je bil prevladujoč odgovor prostor za občasno zadrževanje (21 mest), prepoznaven mestni prostor (9 mest) in celo prostor za preživljanje prostega časa v treh mestih (Ilirska Bistrica, Litija in Žalec). V nobenem mestu ni bil prevladujoč odgovor, da prebivalcem majhnih mest OJP pred CD pomeni prostor za opravljanje nujnih opravkov.

Grafikon 17: V treh mestih prebivalcem OJP v navezavi na SSP pomeni celo prostor za preživljanje prostega časa

Graph 17: In three cities, open public space in connection with the services of general interest even represent a place for leisure time for residents

4.3.5 Opredelitev središča mesta in njegova podoba

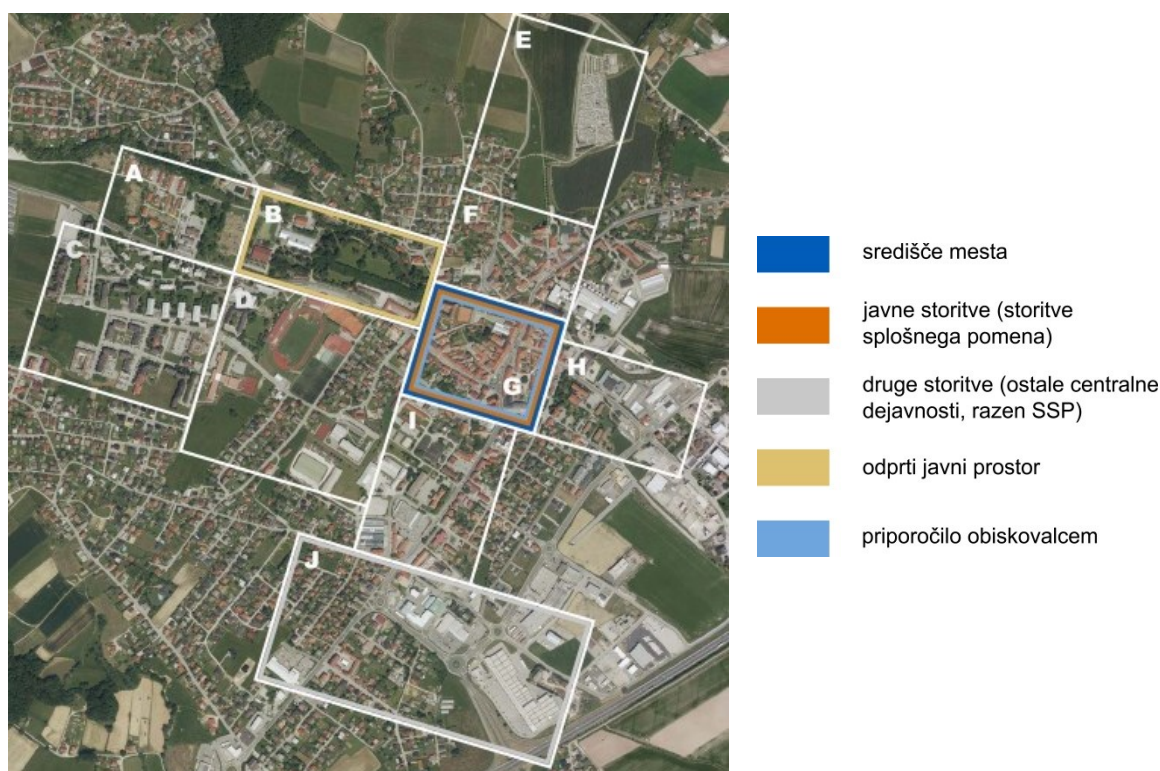
V zadnjem sklopu anketnega vprašalnika smo se osredotočili na vprašanje, kaj opredeljuje mestno središče in kakšna je njegova podoba v očeh prebivalcev majhnih mest. Mestno središče smo opredelili na podlagi vprašanj, kje v mestu prebivalci najpogosteje uporabljajo CD in OJP. Hkrati smo zastavili vprašanja, katero območje opredeljujejo kot mestno središče in katero bi priporočili za ogled obiskovalcu mesta.

Preglednica 18: Sintezni prikaz območij, ki so jih prebivalci 33 izbranih majhnih mest opredelili kot mestno središče, območij, kjer najpogosteje uporabljajo SSP in druge storitve, OJP, območij, ki bi jih priporočili za ogled obiskovalcem, ter območij njihovega bivališča

Table 18: Synthesis presentation of areas identified by the residents of 33 selected small towns as the city centre, areas where they most often use services of general interest and other services, open public space, areas that they would recommend for visitors to visit, and areas of their residence

Mesto	Središče mesta	SSP (javne storitve)	Druge storitve	Javni prostor	Priporočilo obiskovalcem	Vaše bivališče
Ajdovščina	I	I	B	E	I	0
Brežice	C	F	F	C	C	0
Cerknica	A	A	C	A	A	0
Črnomelj	B	C	G	B	B	0
Domžale	E	B	B	C	C	0
Gornja Radgona	C	C	A	H	I	0
Grosuplje	D	D	0	A,0	D	0
Idrija	B	B	B	B	B	0
Ilirska Bistrica	C	C	0	A	C,F	0
Kamnik	G	A	0	0	G	0
Kočevje	F	F	B	F	F	0
Krško	A	A	0	A	A	0
Lenart v Slovenskih goricah	C	C	E	G	C	0
Lendava	D	D	B	D	D	0
Litija	B	C	E	0	B	0
Ljutomer	D	D	I	D	D	0
Ormož	D	D	I	H	H	0
Postojna	D	D	0	D	D	0
Radovljica	B	D	B	B	B	0
Sevnica	E	E	E	H	H	0
Sežana	B,G	B	B	B	B	0
Slovenj Gradec	D	C	F	D	D	0
Slovenska Bistrica	G	G	J	B	G	0
Slovenske Konjice	E	H	C	E	E	0
Šentjur	F	F	B	F	I	0
Škofja Loka	C	F	0	C	C	0
Šmarje pri Jelšah	E	E	I	E	E	0
Tolmin	D	D	C	D	D	0
Trbovlje	E	E	E	B	E	0
Trebnje	C	B	I	C	C	0
Velenje	C	C	B	C	C	0
Vrhnika	E	D	H	D	0	0
Žalec	B	J	D	B	B	0

Anketiranci so območje mestnega središča, območje, kjer najpogosteje uporabljajo SSP, druge storitve in OJP, območje, ki bi ga priporočili obiskovalcem, ter območje svojega bivališča izbrali na podlagi ortofoto posnetka, na katerem so bile označene morfološke enote. Te niso bile poimenovane, temveč označene s črkami od A naprej. Število morfoloških enot je odvisno od velikosti in strukture mesta ter sega od 7 (morfološke enote od A do G) do 10 (morfološke enote od A do J), kar kaže na ustrezen izbor med seboj primerljivih majhnih mest. Kot primer je na sliki 44 prikazano mesto Slovenska Bistrica. Ostali grafični prikazi mest so v prilogi C (slike A.1-A.33). Posamezna črka ne pomeni tipa morfološke enote, temveč je bila le orodje za označitev zgoraj navedenih območij (anketiranec je s črkovno oznako izbral središče mesta). Poleg tega so imeli anketiranci možnost izbire 0, kar pomeni, da katerega izmed navedenih območij ni na ortofotu posnetku. Sintezni rezultat odgovorov za vsa območja je prikazan v preglednici 18.

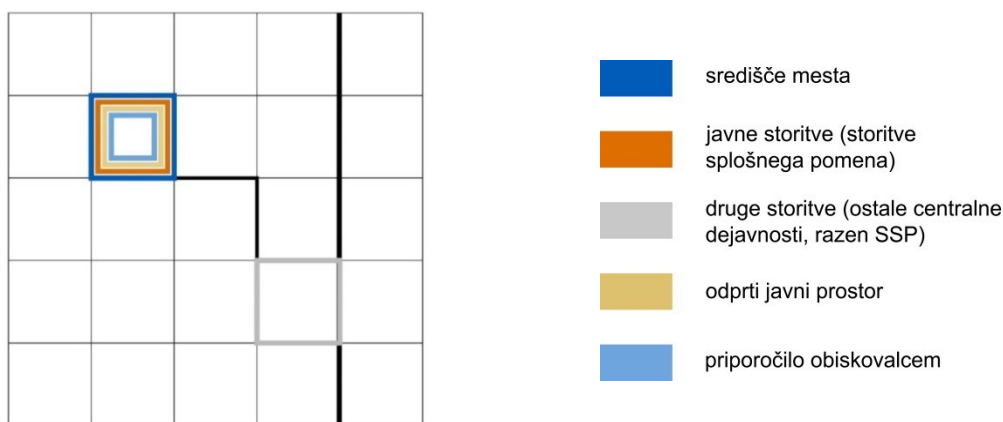
Slika 44: Prikaz morfoloških enot na ortofoto posnetku na primeru Slovenske Bistrice

Figure 44: Presentation of morphological units on an orthophoto on the example of Slovenska Bistrica

Rezultati so pokazali, da v vseh analiziranih mestih središče mesta sovpada z območjem, kjer prebivalci najpogosteje opravljajo SSP (21 mest), in z območjem, kjer najpogosteje uporabljajo OJP (20 mest). Kar v 27 mestih območje središče mesta sovpada z območjem, ki bi ga prebivalci priporočili za ogled obiskovalcem mesta. Območje, kjer anketiranci najpogosteje uporabljajo druge storitve, sovpada s središčem mesta le v 15 % vseh analiziranih mest (5 mest).

V analiziranih mestih so anketiranci označili središče mesta najpogosteje na območjih, kjer so prisotne SSP in OJP in je po mnenju prebivalcev zato zanimivo tudi za ogled obiskovalcev. Druge storitve pa se tudi v majhnih mestih že selijo ob glavne prometnice oziroma na druga območja. Opisano prikazuje slika 45 v obliki sheme majhnega mesta.

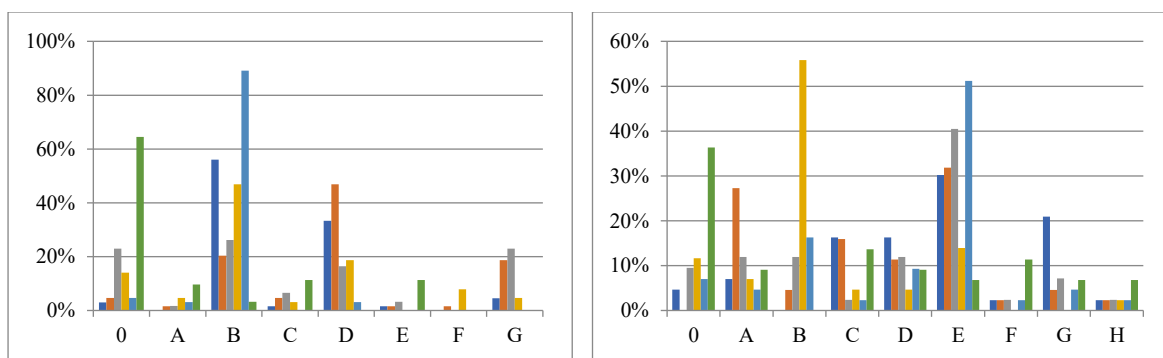
V Ajdovščini, Cerknici, Kočevju, Krškem, Lendavi, Ljutomeru, Postojni, Šmarju pri Jelšah, Slovenskih Konjicah, Tolminu in Velenju rezultati popolnoma sovpadajo s sliko 45, medtem ko druga analizirana mesta kažejo nekatera odstopanja.

Slika 45: Shema središča mesta prikazuje tipično razporeditev CD (SSP in drugih storitev), OJP ter območja, ki bi ga prebivalci priporočili za ogled v analiziranih mestih

Figure 45: The scheme of the city centre shows a typical distribution of central activities (services of general interest and other services), open public space, and the area that residents would recommend for viewing in the analysed cities

V Idriji na primer prebivalci tudi druge storitve najpogosteje uporabljajo v središču mesta. Prebivalci so opredelili, da SSP najpogosteje uporabljajo zunaj mestnega središča v Brežicah, Črnomlju, Slovenj Gradcu, Škofji Loki, Trebnjem in Žalcu. OJP pa v središču mesta ne uporabljajo v Ilirski Bistrici, Grosuplju, Lenartu in Slovenski Bistrici. Radovljica ima najvišjo oceno glede zadovoljstva z bivanjem v mestu (7,49). Zanimiva je povezava z ugotovitvijo, da so v Radovljici prebivalci opredelili, da najpogosteje uporabljajo druge storitve v središču mesta, drugače kot v večini mest iz raziskave. Grafikon 18a kaže, da je uporaba drugih storitev sicer precej razpršena po območjih. Podobno v Trbovljah ljudje niso bili enotni glede opredelitve območja mestnega središča (grafikon 18b).

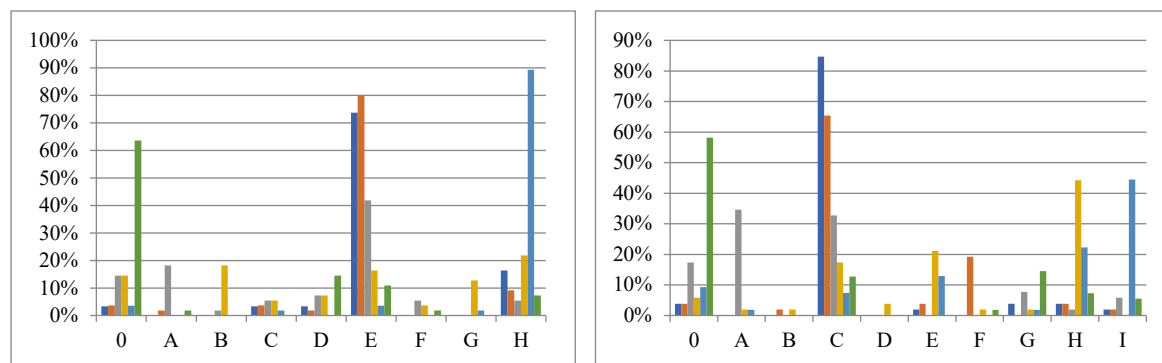
a) Prebivalci v Radovljici druge storitve uporabljajo na različnih območjih.

b) Prebivalci Trbovelj so opredelili središče mesta zelo različno, na različnih območjih.

Grafikon 18: Prebivalci pri uporabi drugih storitev (Radovljica) in opredelitvi območja središča (Trbovlje) niso bili enotni

Graph 18: Residents were not unified in using other services (Radovljica) and defining the area of the centre (Trbovlje)

Na Vrhniki, v Sežani in Domžalah SSP in OJP večinoma uporabljajo zunaj mestnega središča. Tega območja zunaj središča tudi ne bi priporočili za ogled obiskovalcem. V Ormožu in Gornji Radgoni ljudje najpogosteje uporabljajo OJP zunaj središča, ki ga prav tako ne bi priporočili za ogled obiskovalcem. V Gornji Radgoni (grafikon 19b) se je središče mesta preselilo ob mestno ulico, torej iz historičnega jedra, ki bi ga prebivalci priporočili za ogled. Podobno je v Sevnici (grafikon 19a) in Šentjurju.

a) V Sevnici se je središče mesta preselilo iz historičnega dela (H) na območje, kjer so CD v velikem stavbnem kompleksu (E), uporaba OJP je razpršena po različnih območjih

b) Historični del (I) ljudje v Gornji Radgoni priporočijo obiskovalcem, središče mesta pa opredelijo ob mestni ulici (C)

Grafikon 19: Razporeditev izbranih odgovorov za določitev območja središča v Sevnici in Gornji Radgoni

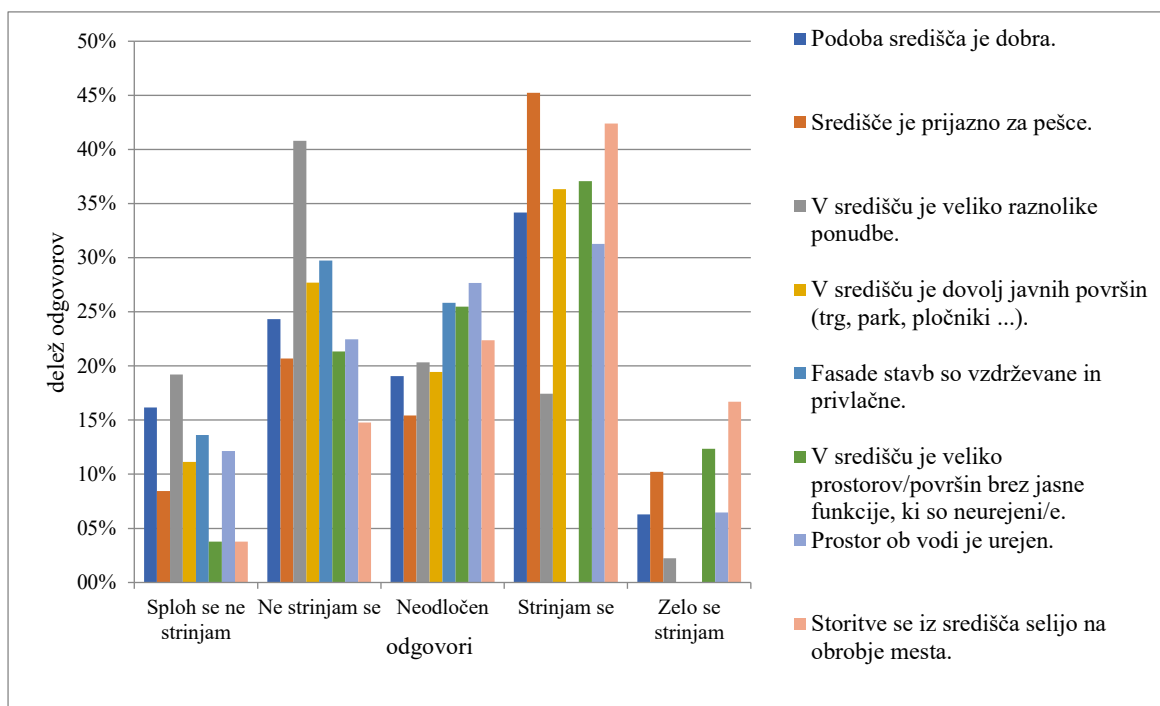
Graph 19: Distribution of selected answers to determine the area of the centre in Sevnica and Gornja Radgona

V Šentjurju podobno kot v Sevnici in Gornji Radgoni anketiranci tudi historični del mesta opredelijo kot priporočilo za ogled, mestno središče pa je v novejšem delu, kjer je lokacija SSP, na tem območju tudi uporabljajo OJP.

Glede podobe mestnega središča smo predpostavljali, da nanjo vpliva več dejavnikov – poleg OJP tudi vzdrževane fasade stavb, odsotnost reklamnih panojev, prometni režim ipd. V anketnem vprašalniku smo zato prebivalcem predstavili osem trditvev (grafikon 20) in jih prosili, da za posamezno trditev izrazijo mnenje na petstopenjski lestvici (od 1 – sploh se ne strinjam do 5 – zelo se strinjam).

Rezultati kažejo, da se povprečja za vse trditve po mestih precej razlikujejo in se gibajo od 1,94 (Domžale) do 4,02 (Žalec). Nizko oceno imajo tudi: Črnomelj (2,11) in Litija (2,18) ter visoko Velenje (4,00) in Radovljica (3,87). Povprečna ocena za vsa mesta skupaj je 2,85.

Podoba mestnega središča je v skoraj polovici majhnih mest (16) izrazito slaba oziroma slaba in ji je zato treba nameniti več pozornosti. V drugi polovici mest (17) pa odstotek prebivalstva, ki se strinja s trditvijo, da je podoba mestnega središča dobra, visok (Brežice, Cerknica, Idrija, Kamnik, Krško, Lenart v Slovenskih goricah, Lendava, Postojna, Radovljica, Sevnica, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Trbovlje, Velenje, Žalec).

Grafikon 20: Mnenje prebivalcev majhnih mest o podobi mestnega središča po vseh osmih postavljenih trditvah

Graph 20: The opinion of the inhabitants of small towns about the image of the city centre according to all eight claims

Anketiranci trditev glede prijaznosti središča za pešce ocenjujejo na petstopenjski lestvici s povprečno oceno 3,27. Ocene po mestih se gibajo od 2,15 do 4,41. Nizko oceno imajo Črnomelj (2,15), Trebnje (2,52) in Tolmin (2,72) ter visoko Velenje (4,41), Žalec (4,32) in Kamnik (4,11). V mestih Ajdovščina, Črnomelj, Ilirska Bistrica, Slovenska Bistrica, Tolmin in Trebnje je odstotek »ne strinjam se« večji od »strinjam se« s trditvijo.

Za trditev »V središču je veliko raznolike ponudbe« so rezultati ankete pokazali, da so si prebivalci med seboj najbolj enotni, saj je povprečna ocena na lestvici 2,40, giba pa se od 1,53 (Ormož) do 3,70 (Žalec). Trditev lahko potrdimo tudi s pregledom ocen po mestih, kjer je razvidno, da je le v štirih središčih mest (Radovljica, Šmarje pri Jelšah, Velenje, Žalec) ponudba dovolj raznolika. V vseh ostalih mestih je odstotek tistih, ki se s trditvijo ne strinjajo, večji.

Povprečna ocena za vsa mesta je za trditev »v središču je dovolj javnih površin (trg, park, pločniki itd.)« skupaj 2,91. V posameznih mestih se ocene vendarle razlikujejo: od 1,97 (Črnomelj) do 4,14 (Velenje). Prav tako smo ugotovili, da je v mestih Idrija, Kamnik, Kočevje, Krško, Lenart v Slovenskih goricah, Lendava, Ormož, Postojna, Radovljica, Sežana, Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Tolmin, Velenje in Žalec odstotek tistih, ki se strinjajo s trditvijo, večji. V vseh ostalih mestih je večji odstotek tistih, ki se s trditvijo ne strinjajo.

Trditev »Fasade stavb so vzdrževane« prebivalci ocenjujejo s skupno oceno 2,72. Najbolj se strinjajo v Žalcu (3,72) in najmanj v Črnomlju (1,52). Anketiranci, če izločimo neodločene, se bolj nagibajo k temu, da se s trditvijo ne strinjajo, razen v mestih, kjer je odstotek tistih, ki se

strinjajo, večji. To so Idrija, Kamnik, Lenart v Slovenskih goricah, Postojna, Radovljica, Sežana, Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Škofja Loka, Trebnje, Velenje in Žalec.

Visoka je skupna ocena (3,36) za trditev »V središču je veliko prostorov/površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e«. S trditvijo se najbolj strinjajo v Domžalah (3,88) in najmanj v Žalcu (2,57). Mesta, kjer je odstotek tistih, ki se ne strinjajo s trditvijo, večji od tistih, ki se strinjajo, so: Lenart v Slovenskih goricah, Radovljica, Velenje in Žalec. V ostalih je večji delež ljudi, ki se strinjajo s trditvijo, torej menijo, da je v središču veliko prostorov/površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e.

Povprečna ocena za trditev »Prostor ob vodi je urejen« je 2,96. Najnižja povprečna ocena je v Trebnjem (1,80) in najvišja v Domžalah (4,20). Odstotek tistih, ki se s trditvijo strinjajo, je večji v mestih Ajdovščina, Brežice, Domžale, Gornja Radgona, Grosuplje, Ilirska Bistrica, Kamnik, Krško, Lenart v Slovenskih goricah, Lendava, Postojna, Sevnica, Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Šentjur, Velenje, Žalec.

Trditev »Storitve se selijo na obrobje mest« je dobila najvišjo povprečno oceno 3,55 od vseh osmih postavljenih trditev. Tako kot prostorski načrtovalci, urbanisti in drugi ugotavljajo opisan pojav, ga opazijo tudi uporabniki mest. Najbolj se s trditvijo strinjajo v Kamniku (4,22) in najmanj v Trbovljah (2,57).

Podobno smo ugotovili, da območje, kjer anketiranci najpogosteje uporabljajo druge storitve, sovпада s središčem mesta le v 15 % (Idrija, Radovljica, Sevnica, Sežana, Trbovlje).

Zanimivo je, da so bili anketiranci najmanj neodločeni (15,4 %) pri trditvi »Središče je prijazno za pešce« in najbolj neodločeni (27,7 %) glede urejenosti prostora ob vodi.

4.4 Dodatna preveritev povezanosti odprtega javnega prostora s centralnimi dejavnostmi

Na podlagi rezultatov prostorske analize in rezultatov ankete je bila opravljena še dodatna preveritev povezanosti OJP in CD z dodatnimi kazalniki (slika 3 v poglavju 3: Metode dela). Vsi dobljeni rezultati so prikazani za vsako obravnavno majhno mesto (ožji izbor) posebej. Prikaz morfoloških enot na ortofoto posnetku na primeru vseh analiziranih mest je v Prilogi C (slike A.1-A.33).

Domžale

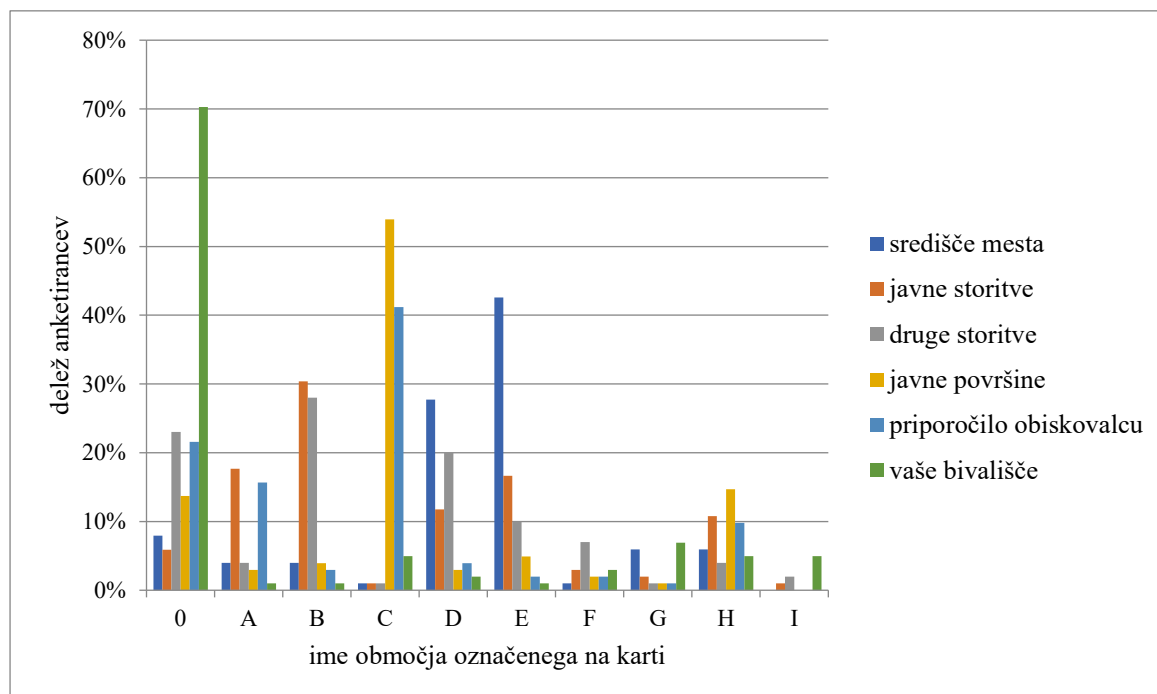
V Domžalah so anketiranci za središče mesta najpogosteje (42,6 %) izbrali območje E (grafikon 21, slika 47b), ki je bilo zgrajeno po drugi svetovni vojni (slika 47a). V območju E ni osrednjega trga, osrednjega parka ali promenade, so pa v območju SSP ter druge storitve. Ob trgovsko-nakupovalnem središču je sicer urejen trg (slika 46), ki je tudi osrednji prostor v mestnem središču. V območju so tudi tržnica, dom upokojencev in zdravstveni dom. Drugi tipi OJP v tem območju so še servisni prostor, nedefiniran prostor in OJP v stanovanjskem območju.

Slika 46: V središču Domžal je osrednji prostor trg ob nakupovalnem središču

Figure 46: In the centre of Domžale, the central space is the square next to the shopping centre

Velik odstotek anketirancev (27,7 %) je izbral za območje središča tudi sosednje območje D. Območje obsega velik stavbni kompleks, v katerem so umeščene tudi CD, še posebej SSP: okrajno sodišče, lekarna in urad za delo. To območje je bilo zgrajeno med letoma 1946 in 1997, ob kompleksu pa je OJP na stanovanjskih območjih ter v stavbi notranji javni prostor.

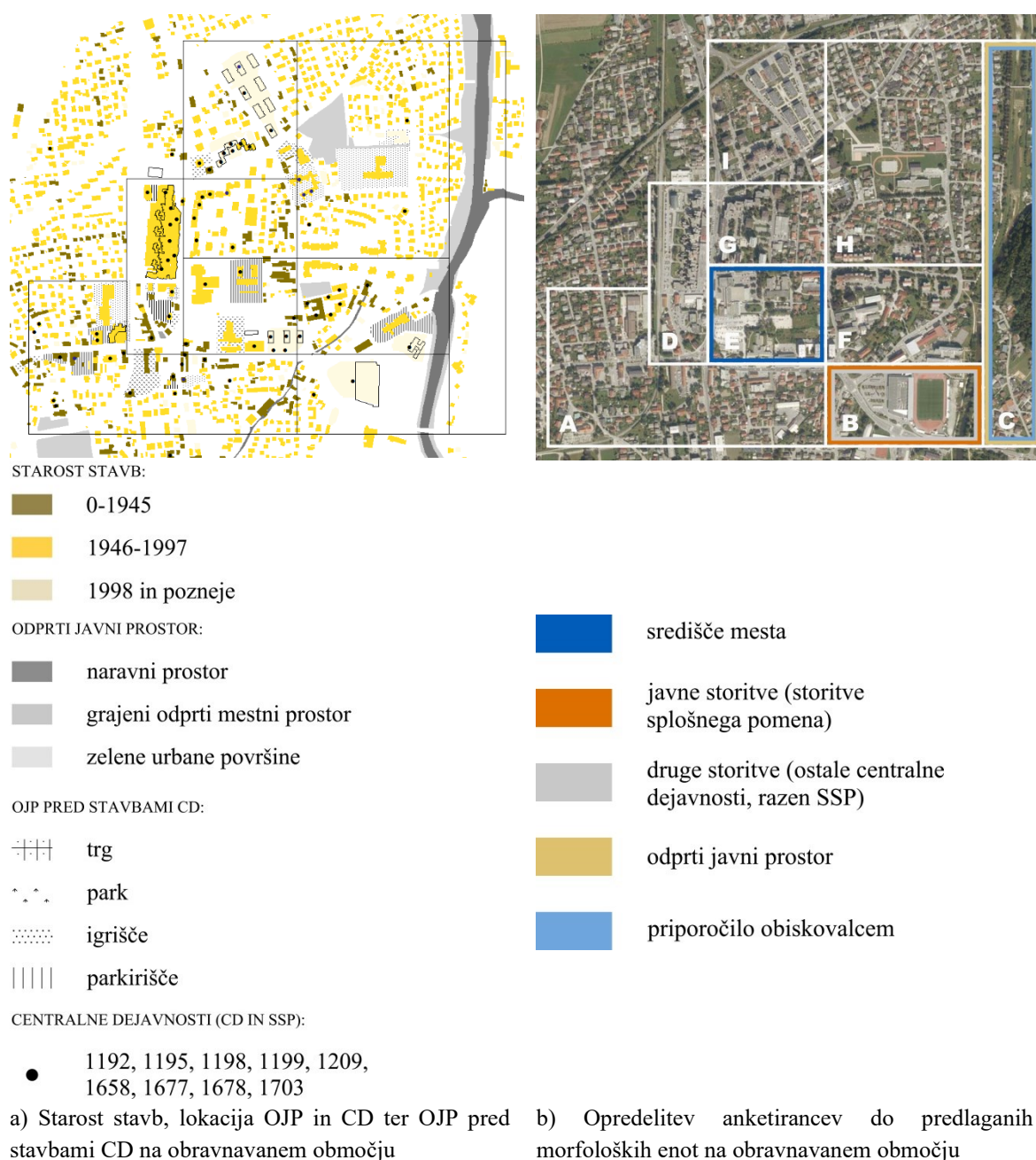

Grafikon 21: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – I, slika 47b) v Domžalah

Graph 21: Proportion of respondents who chose an individual area (A - I, Figure 47b) in Domžale

Zanimivo pa je, da so uporabniki mesta za območje, kjer najpogosteje uporabljajo javne in druge storitve, izbrali območje B, kjer je tudi knjižnica, ki je umeščena kar v nakupovalno središče. OJP je servisni prostor, v stavbi pa notranji javni prostor. Stavba je bila zgrajena po letu 1998 (slika 47a).

Območje, kjer ljudje uporabljajo OJP in bi ga hkrati priporočili za ogled obiskovalcem, je urejena pešpot ob Kamniški Bistrici, zunaj mestnega središča. To območje je izbralo kar 53,9 % anketirancev, večina anketirancev pa ima bivališče zunaj območja, prikazanega na sliki (70,3 %).

Slika 47: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Domžalah

Figure 47: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Domžale

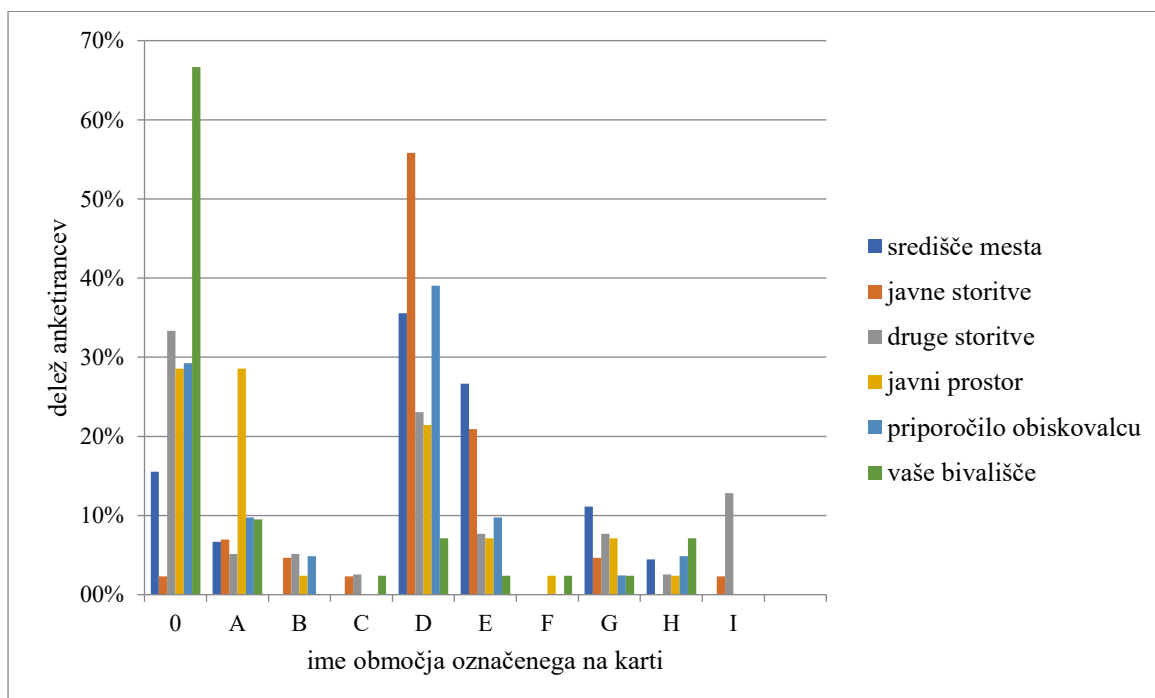
Grosuplje

Prebivalci Grosuplja so za območje središča izbrali območje D (35,6 %, slika 49b, grafikon 22). V območju je občinska uprava, v stavbi pa je notranji javni prostor. Na istem območju je tudi OJP pred stavbami CD okrajnega sodišča, knjižnice in urada za delo. Ob stanovanjski soseski je tudi OJP na območju stanovanjskih sosesk ter servisni prostor, kjer je tudi lekarna. Zelena urbana površina je manjši park s kipom.

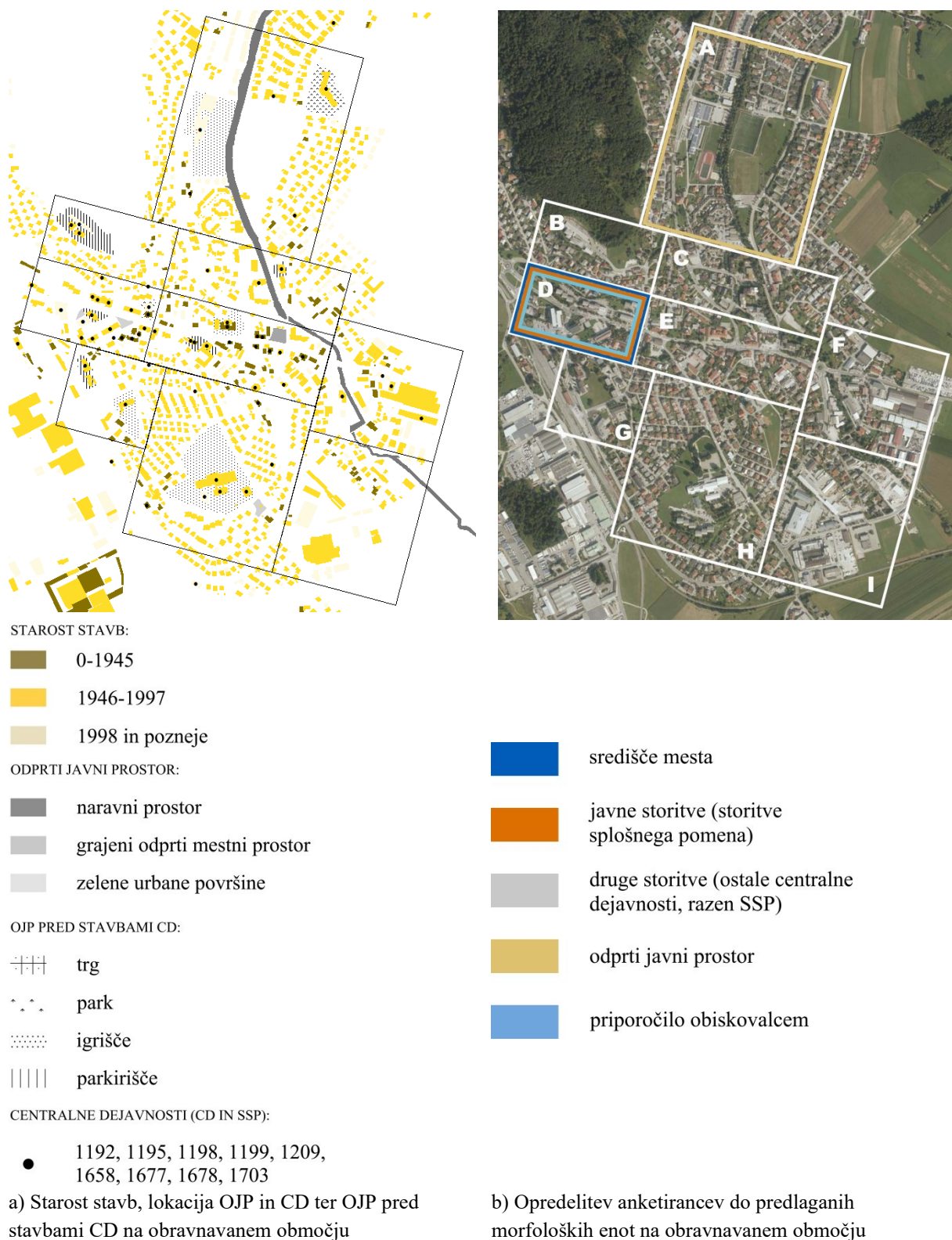
Slika 48: Glavni motiv v središču Grosuplja je Adamičeva cesta

Figure 48: The main motif in the centre of Grosuplje is Adamičeva cesta

Grafikon 22: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – I, slika 49b) v Grosuplju

Graph 22: Proportion of respondents who chose an individual area (A - I, Figure 49b) in Grosuplje

Slika 49: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Grosuplju

Figure 49: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Grosuplje

Za območje središča je 26,7 % anketirancev izbralo tudi območje E, ki je ob Adamičevi cesti (slika 48, slika 49b), kjer so glasbena šola, kulturni dom in osnovna šola. Odprti grajeni mestni prostor je manjši trg s fontano.

Območje D (slika 49b) so anketiranci izbrali tudi za območje, kjer največkrat uporabljajo javne storitve (55,8%), in bi ga priporočili za ogled obiskovalcem (39 %). Večina stavb v območju je bila zgrajena med letoma 1946 in 1997 (slika 49a).

Območja, kjer prebivalci najpogosteje uporabljajo druge storitve, ni na sliki (33,3 %), kjer najpogosteje uporabljajo javni prostor, pa je delež (28,6 %) tistih, ki menijo, da območja ni na sliki, enak tistim, ki menijo, da je to območje A. Na območju A so stanovanjske hiše in soseške ter osnovna šola in dom za upokojence. Tam je tudi pešpot ob Grosupeljščici. Stavbe na območju so bile zgrajene pretežno po drugi svetovni vojni.

Litija

V Litiji so anketiranci za območje središča izbrali območje B (50,5 %, slika 51b, grafikon 23). Stavbe na območju so zgrajene pred drugo svetovno vojno in po njej (slika 51a), ljudje pa bi to območje priporočili tudi za ogled obiskovalcem (42,7%).

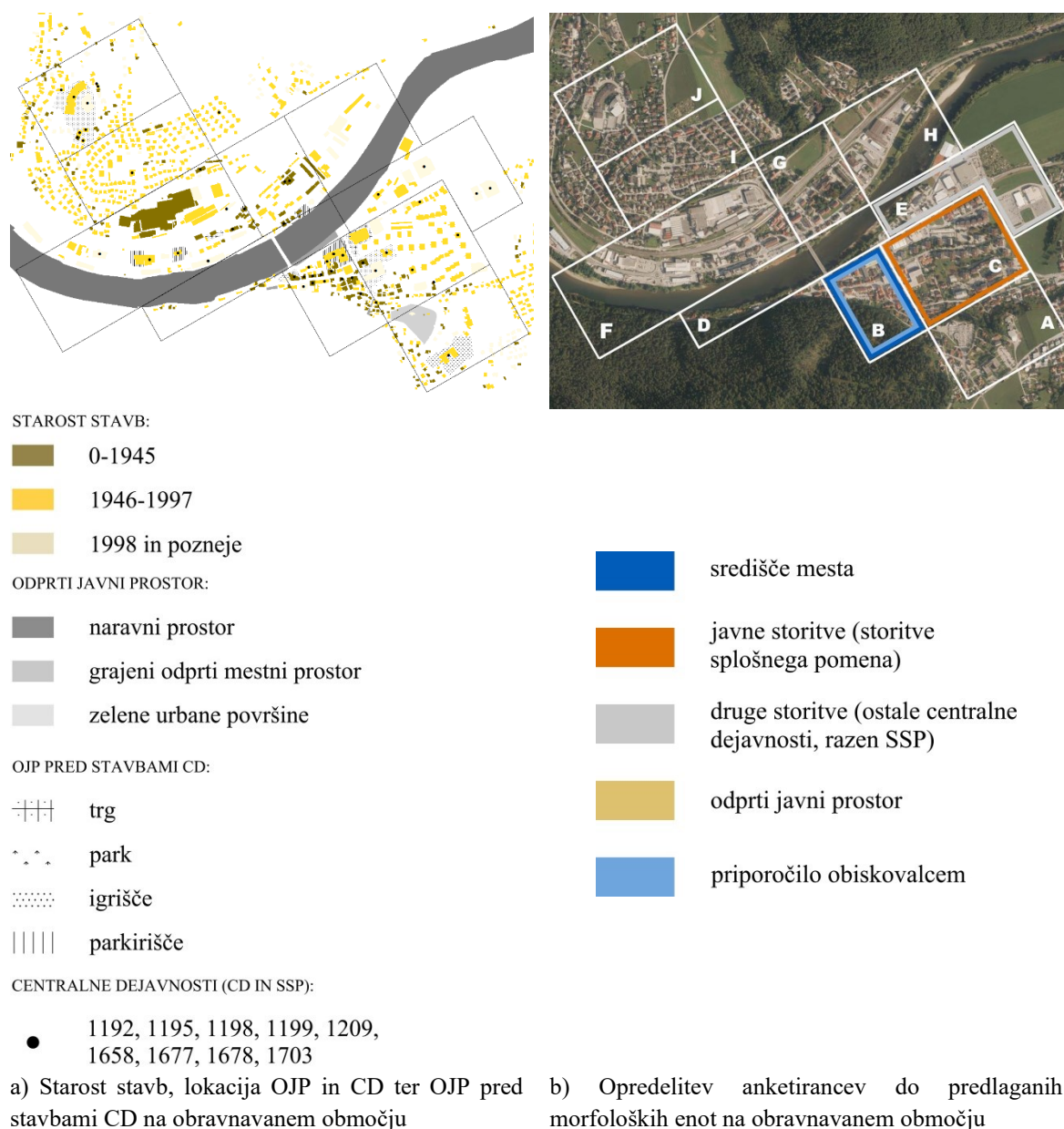
Slika 50: V Litiji so v velik stavbni kompleks umeščene CD

Figure 50: In Litija, central activities are housed in a large building complex

Glavni motiv, v območju B, v delu, ki je nastalo pred drugo svetovno vojno, je odprt grajeni mestni prostor: trg ob cerkvi in razširjen pločnik s spomenikom. Ob cesti sta lekarna s parkom in banka z majhnim trgom. Na tem območju je tudi velik servisni prostor ob velikem stavbnem kompleksu, v katerega so umeščene tudi javne storitve: občina, upravna enota, okrajno sodišče, urad za delo, pošta in druge javne službe. V stavbi je notranji javni prostor (slika 50).

Na območju C prebivalci najpogosteje uporabljajo javne storitve (34,8 %). SSP na območju sta vrtec in osnovna šola, v območju je tudi športna dvorana. Stavbe na območju C in velik stavbni kompleks so bili zgrajeni po vojni. OJP ob vrtcu in osnovni šoli je ograjeno igrišče, ob športni dvorani je manjši trg.

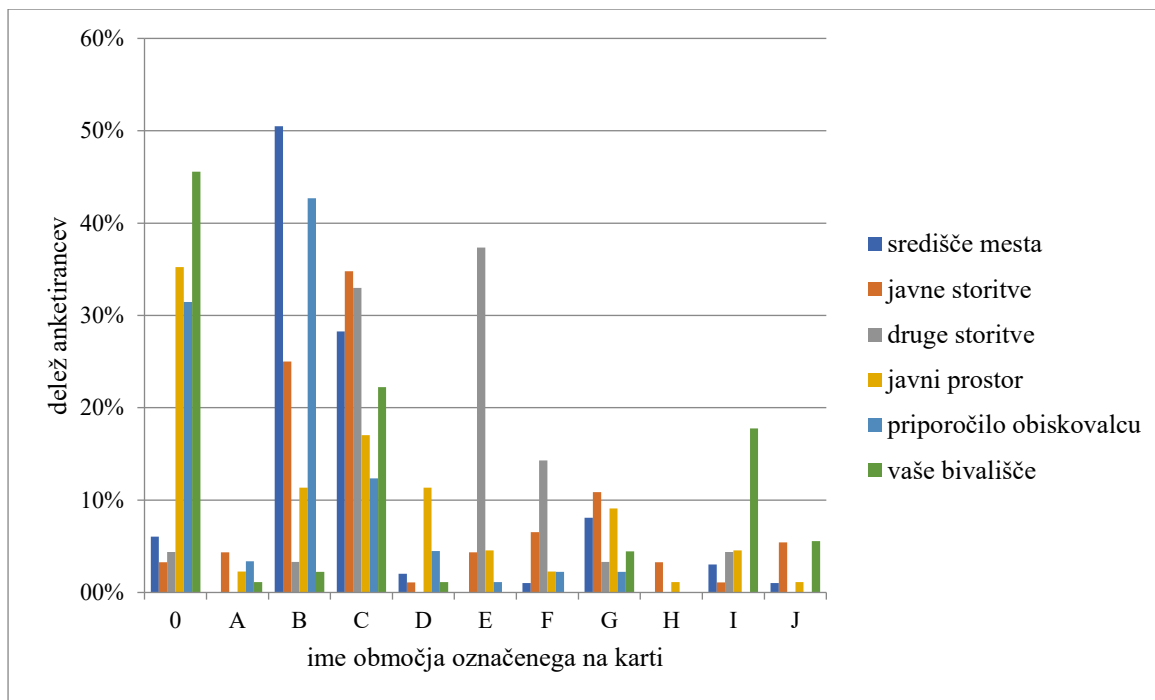
Na območju E anketiranci najpogosteje uporabljajo druge storitve (37,4 %), tamkajšnje stavbe so nastale po letu 1998. Servisni prostor je površina ob trgovskih in drugih dejavnostih, v stavbah z velikimi tlorisnimi in majhnimi višinskimi gabariti.

Slika 51: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Litiji

Figure 51: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Litija

Anketiranci menijo, da območja, kjer najpogosteje uporabljajo javni prostor, ni na sliki (35,2 %, slika 51b). Anketiranci bivajo na območju, ki na sliki ni prikazano (45,6%), 22,2 % anketirancev pa živi v območju C.

Grafikon 23: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 51b) v Litiji

Graph 23: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 51b) in Litija

Kamnik

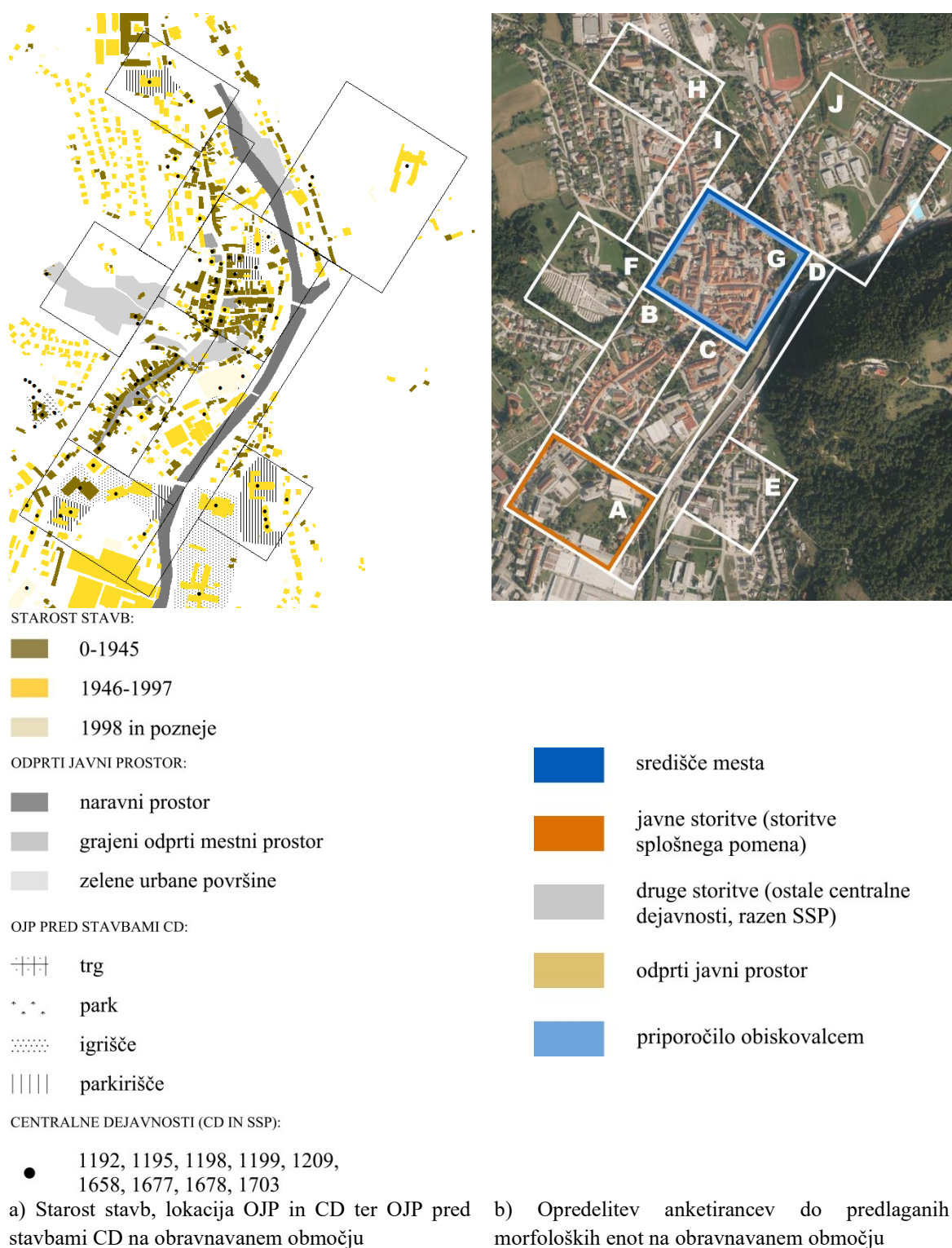
Središče mesta v Kamniku so anketiranci opredelili v območju G (77,4 %, slika 53b, grafikon 24). Na območju je strnjena srednjeveška pozidava s prometno površino, ki je urejena tako, da ima pešec ali kolesar v prometu primarno vlogo. Na tem območju so tudi OJP: osrednji trg (slika 52), pešpoti in drugi, manjši trgi. CD (s SSP) v območju so: občina, okrajno sodišče, policijska postaja, pošta, osnovna šola in vrtec. To območje bi anketiranci tudi priporočili za ogled obiskovalcem (45 %), vendar se je velik delež odločil tudi za območje B (43,3 %).

Slika 52: Na območju G, ki so ga anketiranci opredelili kot mestno središče, je osrednji trg

Figure 52: In area G, which respondents identified as the city centre, is the central square

Na območju B je tudi velik obseg OJP, saj je Šutna ulica zaprta za promet – promenada s trgom pred cerkvijo. Območje je tudi strnjena srednjeveška pozidava (slika 53a).

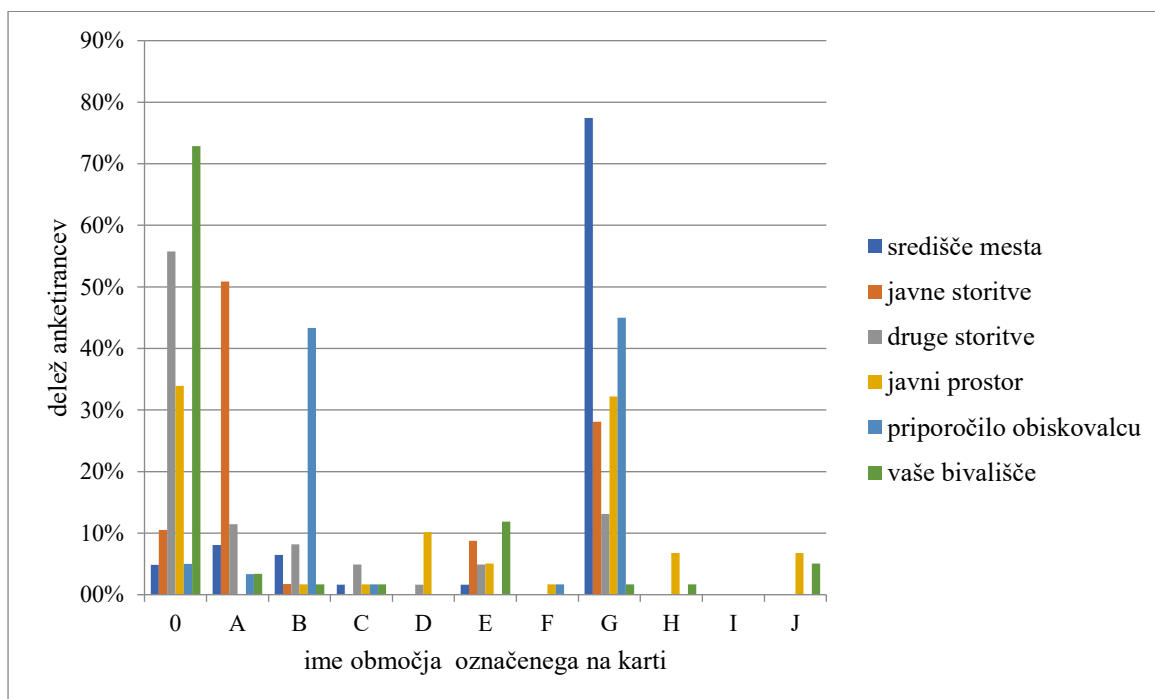
Slika 53: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Kamniku

Figure 53: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Kamnik

V neposredni bližini ožjega območja središča so zelene urbane površine: ob Malem Gradu in park ob železniški postaji. V Kamniku je tudi Keršmančev park, ki je na širšem območju središča, ob Kamniški Bistrici.

Območje, kjer ljudje najpogosteje uporabljajo druge storitve, je zunaj obravnavanega območja (55,7 %), kar potrjuje tudi anketa, saj so se anketiranci na petstopenjski lestvici s trditvijo »Storitve se iz središča selijo na obrobje mesta« najbolj od vseh 33 mest strinjali s povprečno oceno 4,22.

Ljudje SSP najpogosteje uporabljajo na območju A (50,9 %), kjer so: knjižnica, glasbena šola, urad za delo in dve osnovni šoli. OJP je urejen ob osnovnih šolah, pri knjižnici je servisni prostor. Stavbe so bile večinoma zgrajene po drugi svetovni vojni, nekaj pa že v obdobju pred vojno.

Grafikon 24: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 53b) v Kamniku

Graph 24: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 53b) in Kamnik

Prebivalci ocenjujejo, da OJP najpogosteje uporabljajo na območju, ki ni na sliki (33,9 %), skoraj tretjina (32,2 %) pa je izbrala območje G, območje mestnega središča, kjer so SSP.

V sosedi mali Grad v območju C je tudi nakupovalno središče s centrom za socialno delo, kjer je servisni prostor in notranji javni prostor v stavbi. Središče je bilo zgrajeno po letu 1998.

Večina anketirancev, ki so izpolnjevali anketo ne živi na območjih, ki so prikazani na sliki (72,9%).

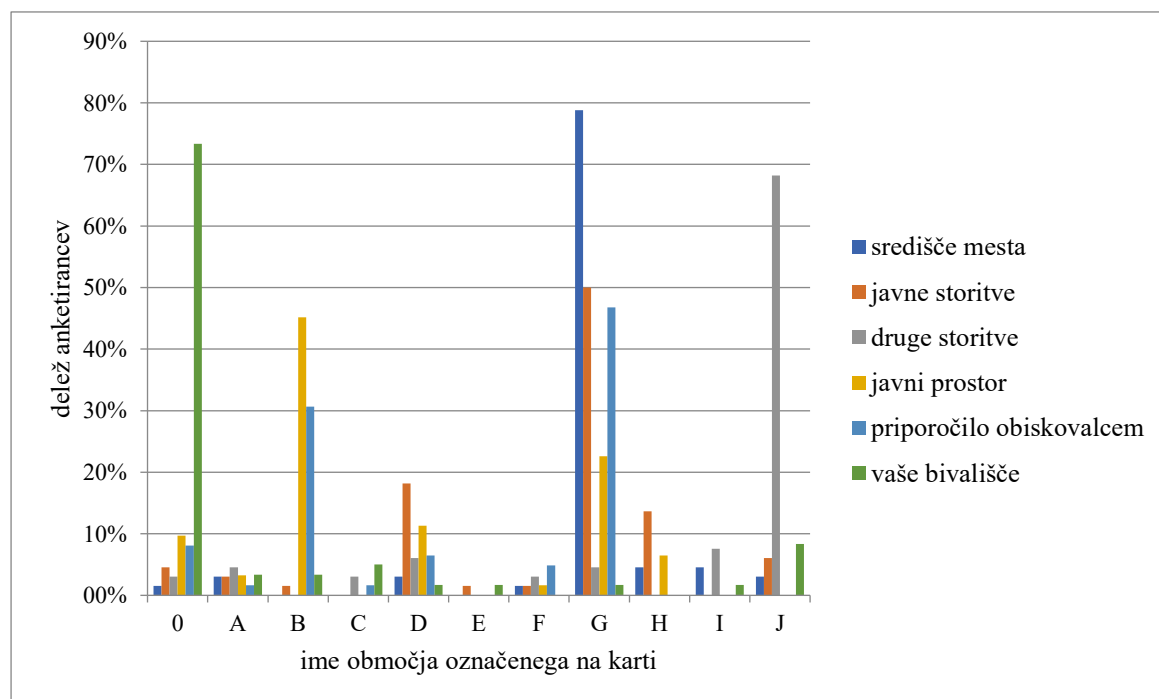
Slovenska Bistrica

Prebivalci Slovenske Bistrice menijo, da je območje G (78,8 %) območje mestnega središča (slika 55b, grafikon 25), kjer tudi najpogosteje uporabljajo javne storitve (50 %). Območje bi tudi priporočili za ogled obiskovalcem mesta (46,8 %). Stavbe na tem območju so zgrajene pred letom 1945 (slika 55a). SSP na območju G so: knjižnica, glasbena šola, osnovna šola, lekarna in pošta. Skozi območje poteka cesta, ki ni zaprta za promet, ob njej pa je razširjen pločnik na obeh straneh v obliki trga (slika 54). Grajeni odprti mestni prostor se nadaljuje južno ob cerkvi.

Slika 54: Osrednja cesta v Slovenski Bistrici za motorni promet ni zaprta, ob njej je večja tlakovana površina s kipom

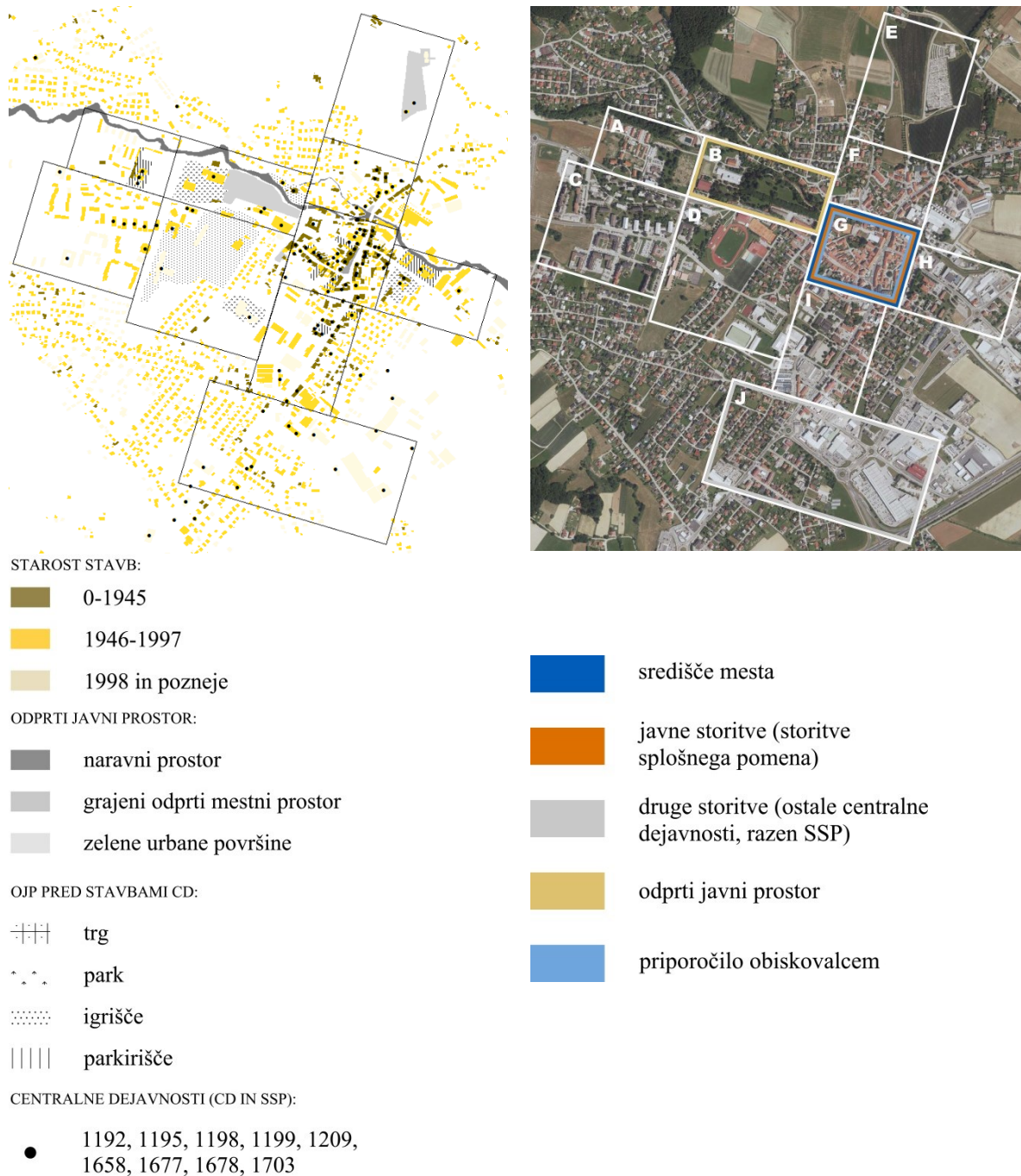
Figure 54: The central road in Slovenska Bistrica is not closed to motor traffic, along the road is larger paved area with a statue

Grafikon 25: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 55b) v Slovenski Bistrici

Graph 25: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 55b) in Slovenska Bistrica

Historična aglomeracija je na severu omejena s potokom Bistrica, ob katerem ni urejene pešpoti. Največji OJP je osrednji park, poleg drugih zelenih urbanih površin. Prebivalci menijo, da OJP uporabljajo na območju B (45,2 %), kjer je osrednji park. Območje je bilo zgrajeno po drugi svetovni vojni, park pa se je oblikoval že pred vojno. Na območju B sta še vrtec in osnovna šola.

a) Starost stavb, lokacija OJP in CD ter OJP pred stavbami CD na obravnavanem območju b) Opredelitev anketirancev do predlaganih morfoloških enot na obravnavanem območju

Slika 55: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Slovenski Bistrici

Figure 55: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Slovenska Bistrica

Območje J je tisto, kjer prebivalci uporabljajo druge storitve (68,2 %), in je nastalo po letu 1998. Prebivalci so se v anketi strinjali na petstopenjski lestvici, da se storitve selijo na obrobje mesta z oceno 4,06. Območje je pretežno servisni prostor s stavbami velikega tlorisnega in majhnega višinskega gabarita.

OJP okrog vrtca in šol so ograjena igrišča, ob okrajnem sodišču in občini je park in ob kulturnem domu manjši trg.

Slovenske Konjice

Prebivalci Slovenskih Konjic so območje E (40,7 %) opredelili kot središče mesta (slika 57b, grafikon 26). To je srednjeveško območje (slika 57a), kjer tudi največkrat uporabljajo javni prostor (34,8 %) in bi ga priporočili za ogled obiskovalcu mesta (58,3 %).

Slika 56: Odprti grajeni mestni prostor v Slovenskih Konjicah

Figure 56: Open built urban space in Slovenske Konjice

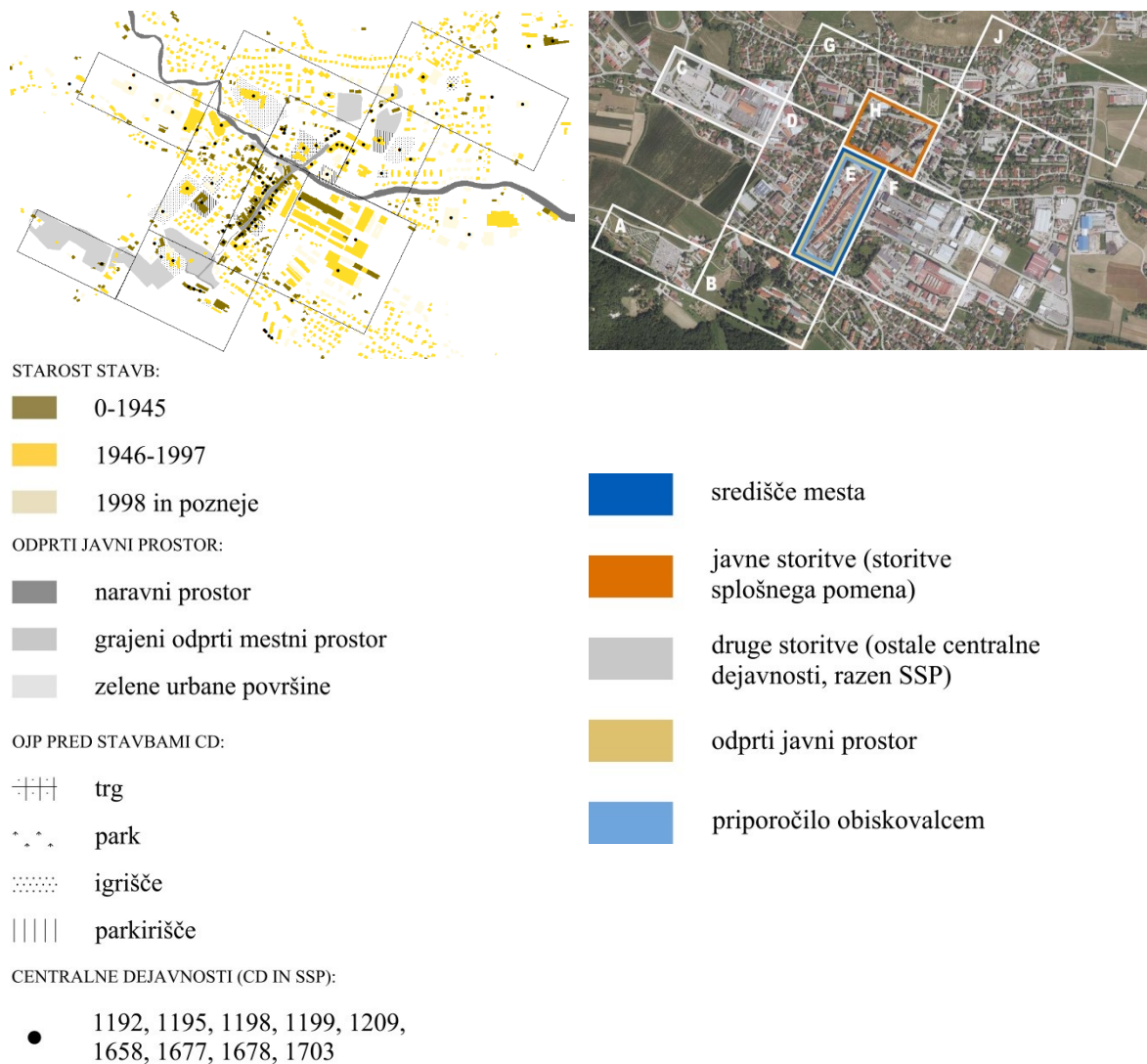
Na tem območju sta SSP urad za delo in občina. Osrednji OJP je torej razširjena ulica, zaprta za promet – promenada (slika 56). Na severu historično aglomeracijo omejuje reka Dravinja, ob kateri so urejene zelene urbane površine, na izteku promenade tudi tržnica.

Prebivalci ocenjujejo, da SSP najpogosteje uporabljajo na območju H (36 %), kjer so SSP: okrajno sodišče, kulturni dom, knjižnica in pošta. Območje je bilo zgrajeno med letoma 1946 in 1997. Del območja obsega velik trg, ki je prostor ob okrajnem sodišču in kulturnem domu ter knjižnici. Slednji SSP sta v isti stavbi.

Območje C je območje, kjer ljudje uporabljajo druge storitve (34,8 %). Nastalo je po letu 1998 in ga sestavlja servisni prostor s stavbami z velikim tlorisnim in majhnim višinskim gabaritom, v katerih so predvsem trgovske dejavnosti.

Obsežne površine zelenih urbanih površin so v bližini zdravstvenega doma in na izteku promenade, na južnem delu, v območju B. Na območju B je tudi obširen OJP ob cerkvi.

V velik stavbni kompleks na vzhodu, v območju I, je umeščen center za socialno delo z OJP pred stavbo CD. OJP ob vrtcih in šolah je tudi ograjeno igrišče.

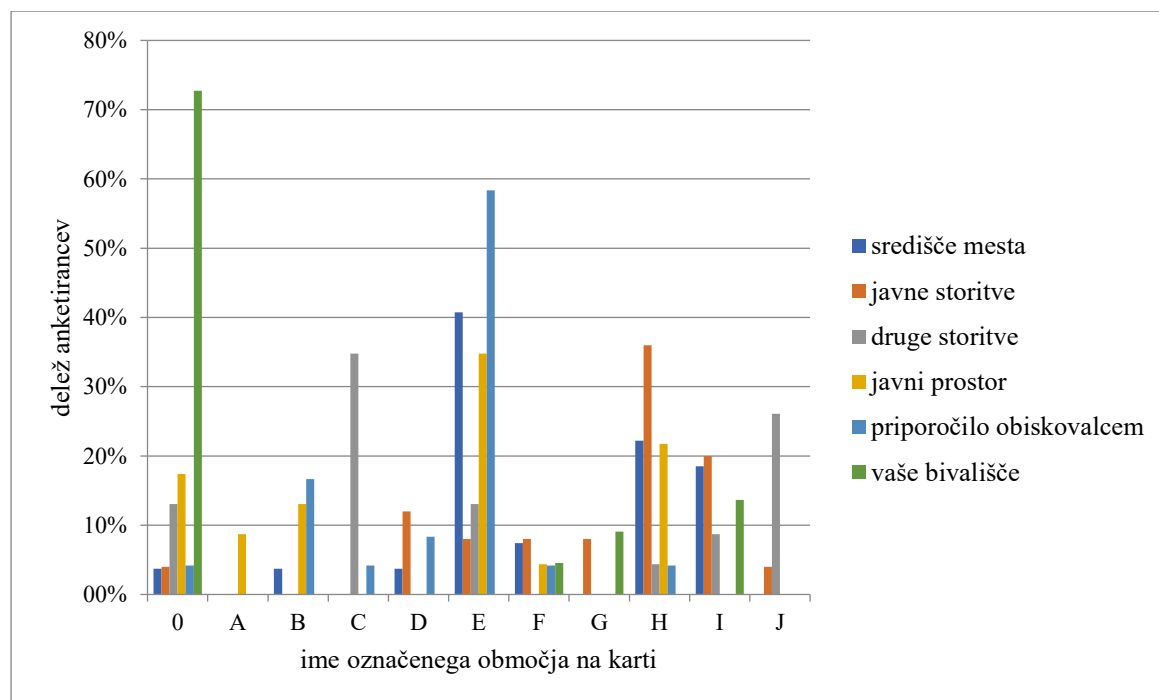

a) Starost stavb, lokacija OJP in CD ter OJP pred stavbami CD na obravnavanem območju

b) Opredelitev anketirancev do predlaganih morfoloških enot na obravnavanem območju

Slika 57: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Slovenskih Konjicah

Figure 57: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Slovenske Konjice

Grafikon 26: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 57b) v Slovenskih Konjicah

Graph 26: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 57b) in Slovenske Konjice

Škofja Loka

Območje središča (slika 58) v Škofji Loki je območje C (73 %, grafikon 27). Srednjeveško aglomeracijo (slika 59a) na severu omejuje Sora, ob kateri niso urejene urbane zelene površine. V središču je obsežna površina OJP pred CD (SSP): občina, kulturni dom in urad za delo. Prebivalci to območje predlagajo tudi za ogled obiskovalcem mesta (63,9 %), hkrati tu največ uporabljajo javni prostor (27,8 %). Zahodno, na sosednjem območju B, je grad, prostor ob njem pa je zelena urbana površina.

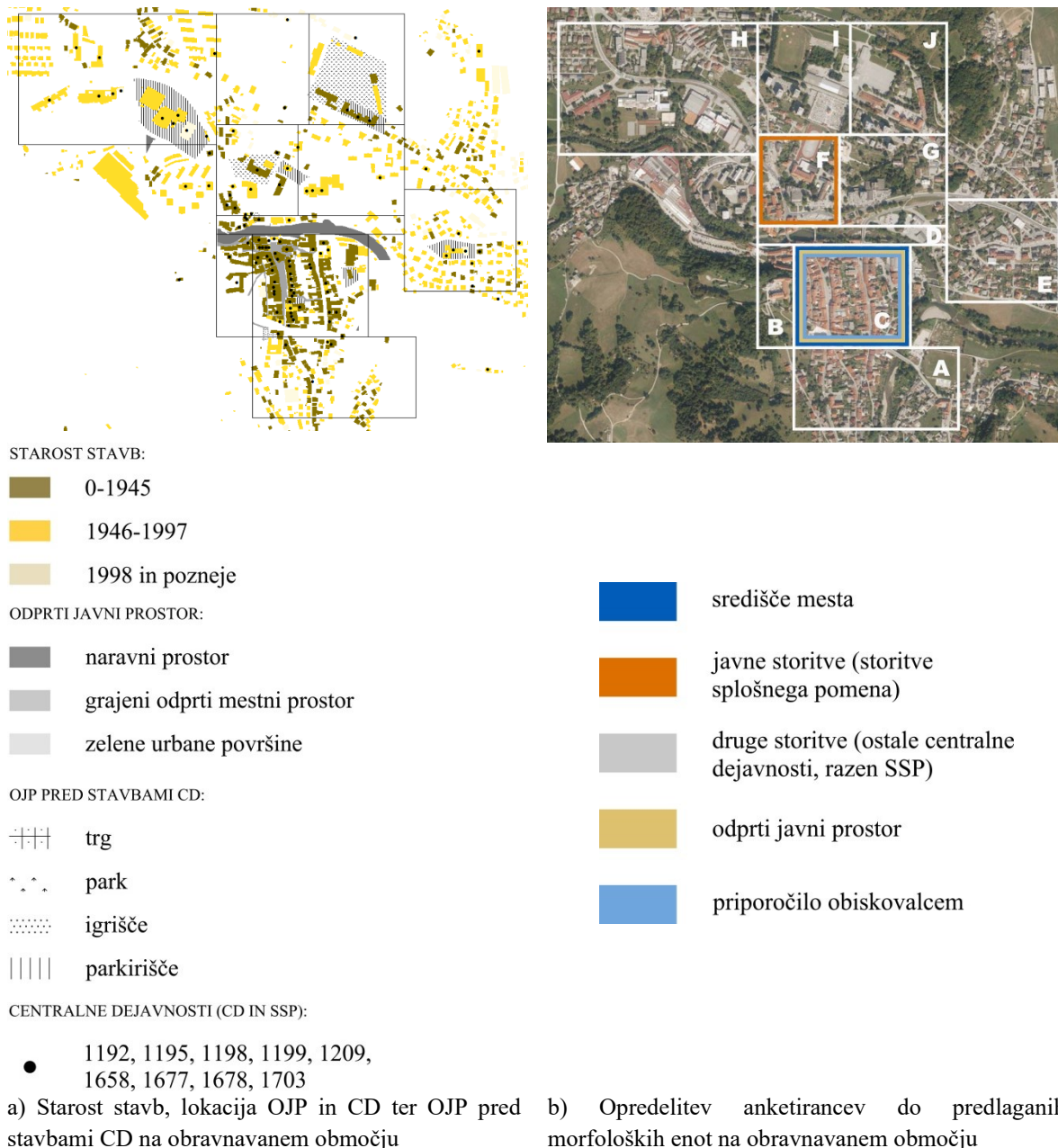
Slika 58: Obsežne grajene odprte mestne površine v Škofji Loki.

Figure 58: Extensive built open urban areas in Škofja Loka.

Čez reko Soro na severu je območje F (slika 59b), kjer ljudje največ uporabljajo javne storitve (53,4 %). Nastalo je pred vojno. Tam so: osnovna šola, knjižnica in pošta. Druge storitve uporabljajo v območju, ki ni na sliki oziroma ni označeno (45,2 %).

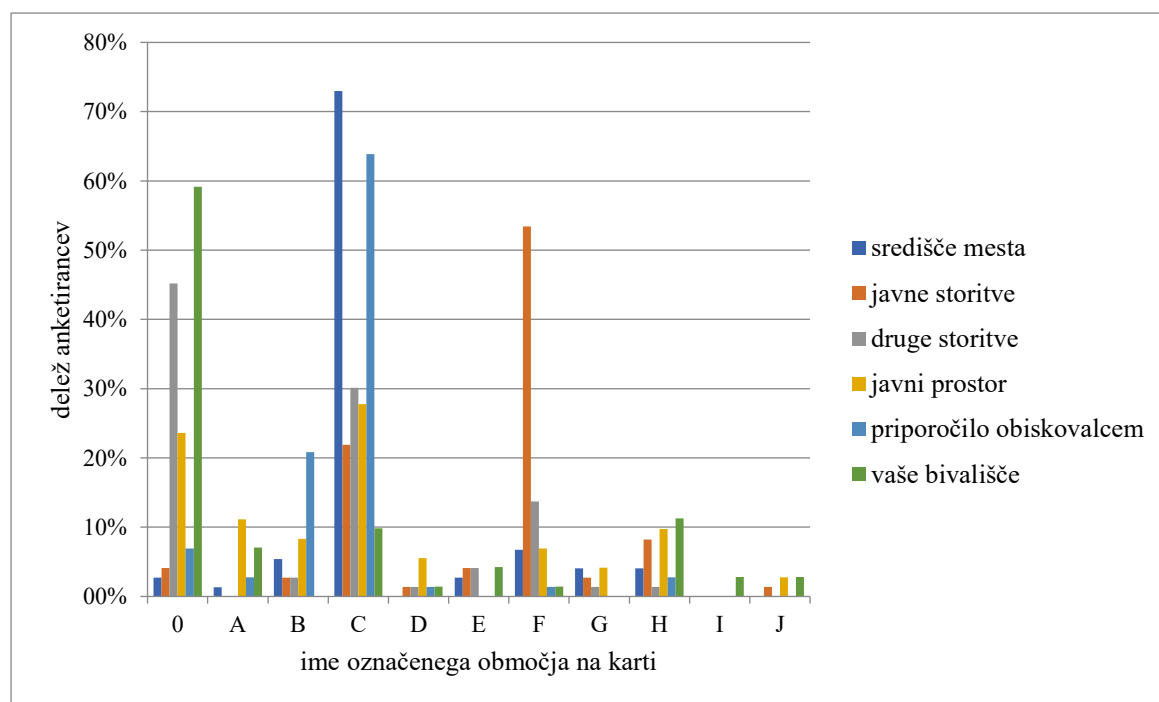
Na območju I je pokopališče, na območju G pa tudi servisne površine ob velikem stavbnem kompleksu s CD (banka, zavarovalnica) in notranjim javnim prostorom v stavbi. Stavbe so bile zgrajene po vojni.

OJP vrtcev in šol so ograjena igrišča. Ob okrajnem sodišču in centru za socialno delo je parkirišče, severno pa velik obseg zelenih urbanih površin.

Slika 59: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Škofji Loki

Figure 59: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Škofja Loka

Grafikon 27: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – J, slika 59b) v Škofji Loki

Graph 27: Proportion of respondents who chose an individual area (A - J, Figure 59b) in Škofja Loka

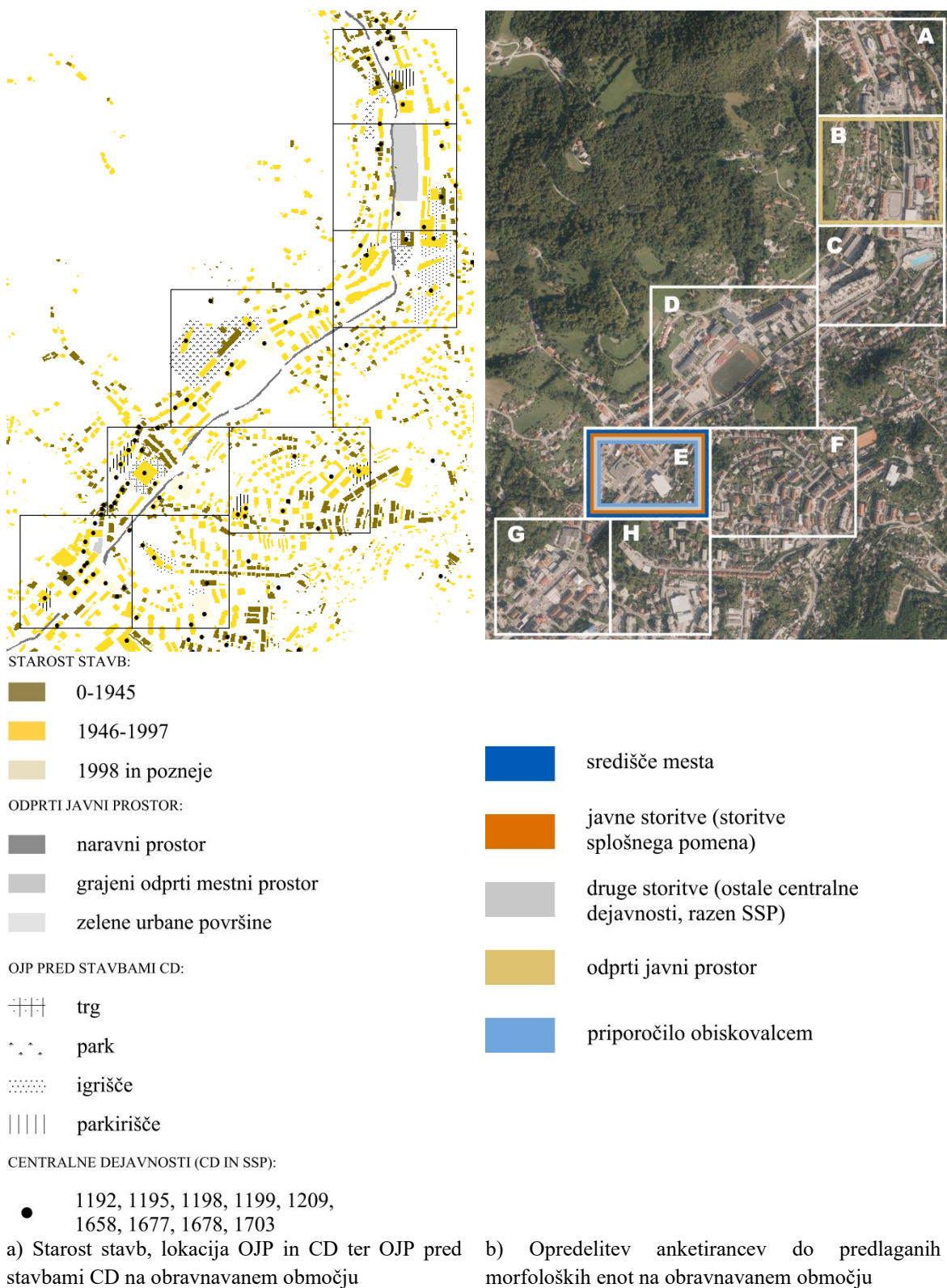
Trbovlje

Trbovlje imajo izrazito linearno zasnovo ob glavni prometnici in potoku Trboveljščica. Ljudje pa so središče opredelili na območju E (30,2 %, grafikon 28). Stavbe so na območju nastale po vojni (slika 61a). Ljudje tu največ uporabljajo tudi javne (31,8 %) in druge storitve (40,5 %) in bi območje priporočili obiskovalcem za ogled (51,2 %). V območju so kulturni dom, knjižnica in urad za delo. Osrednji prostor je trg ob kulturnem domu in nakupovalnem središču, ob katerem je še tržnica. V nakupovalnem središču je notranji javni prostor.

Slika 60: Odprti javni prostor v stanovanjski soseski v Trbovljah

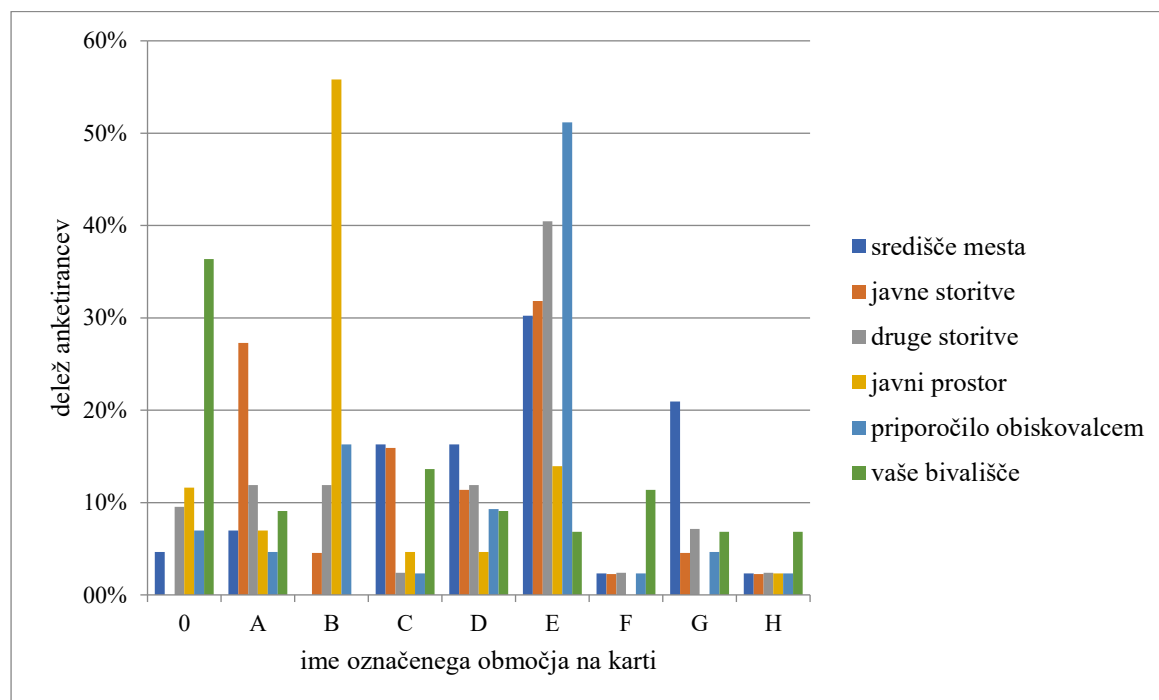
Figure 60: Open public space in a residential neighbourhood in Trbovlje

Slika 61: Prikaz rezultatov analize povezanosti OJP in CD v Trbovljah

Figure 61: Presentation of the results of the connection analysis between open public space and central activities in Trbovlje

V območju B (slika 61b) je osrednji park, to je tudi območje, na katerem ljudje najpogosteje uporabljajo javni prostor (55,8 %). Stavbe na območju so bile v večini zgrajene po vojni. Na območju B so CD: lekarna, center za socialno delo in srednja šola.

Grafikon 28: Delež anketirancev, ki so izbrali posamezno območje (A – H, slika 61b) v Trbovljah

Graph 28: Proportion of respondents who chose an individual area (A - H, Figure 61b) in Trbovlje

Na območju C je občina s trgom in parkom, obdobje nastanka stavbe sega pred drugo svetovno vojno. Na območju so še vrtec, osnovna šola in policija. Ob vrtcih in šolah je ograjeno igrišče, ob bolnišnici park. V stanovanjskih soseskah je OJP urejen kot tlakovana površina, park ali igrišče (slika 60).

4.4.1 Skupne ugotovitve glede povezanosti odprtega javnega prostora s centralnimi dejavnostmi

Rezultati dodatne preveritve povezanosti OJP in CD so pokazali, da se majhna mesta med seboj zelo razlikujejo glede obravnavanih kazalnikov, ki so opredeljeni že v metodološkem delu (preglednica 12, poglavje 3. Metode dela):

- lega v središču mesta,
- OJP pred CD,
- tip OJP,
- parkirišče za obiskovalce,
- gradbena linija,
- vrsta in podvrsta stavbe (CC-SI po Uredbi o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 37/18)),
- tip stavbe,
- fasada stavbe,
- leto izgradnje stavbe.

Preglednica 19: Analiza SSP glede na lokacijo in povezanost z OJP

Table 19: Services of general interest analysis by location and connection to open public space

SKUPAJ	Lega v središču mesta	OJP pred CD	Tip OJP	Parkirišče za obiskovalce	Gradbena linija	Vrsta stavbe skupina CC-SI	Dejanska raba dela stavbe	Tip stavbe	Fasada stavbe	Leto izgradnje stavbe
Vrtec	NE	DA	ograjeno igrišče	DA	NE	stavba SDP ²⁸	1263001	samostojna stavba	NE	1972
Osnovna šola	NE	DA	ograjeno igrišče	DA	NE	stavba SDP	1263001	samostojna stavba	NE	1957
Glasbena šola	NE	DA	parkirišče	DA	DA/NE	stavba SDP	1263001	samostojna stavba	DA/NE	1923
Okrajno sodišče	DA	DA	parkirišče	DA	DA/NE	poslovna in upravna stavba	1220101	samostojna stavba	DA	1948
Zdravstveni dom	NE	DA	parkirišče	DA	NE	stavba SDP	1264002	samostojna stavba	NE	1970
Lekarna	DA	DA	parkirišče	DA	DA	večstanovanjska stavba	1230104	samostojna stavba	NE	1971
Dom upokojencev	NE	DA	park	DA	NE	stavba SPDS ²⁹	1130001	samostojna stavba	NE	1985
Občina	DA	DA	trg in park	DA	DA	poslovna in upravna stavba	1220101	samostojna stavba/stavba v nizu	DA	1869
Urad za delo	DA	DA	trg	DA	DA	večstanovanjska stavba	1220101	samostojna stavba	DA/NE	1956
Policijska postaja	NE	DA	parkirišče	DA	NE	poslovna in upravna stavba	1220101	samostojna stavba	NE	1967
Center za socialno delo	NE	NE	parkirišče	DA	DA/NE	poslovna in upravna stavba	1220101/1220301	samostojna stavba/stavbni kompleks	NE	1976
Knjižnica	DA/NE	DA	parkirišče	DA	NE	stavba SDP	1262001	samostojna stavba	DA	1920
Kulturni dom	DA/NE	DA	trg	DA	NE	stavba SDP	1261001	samostojna stavba	DA	1948
Pošta	DA	DA	parkirišče	DA	DA/NE	poslovna in upravna stavba	1220201	stavba v nizu/stavbni kompleks	NE	1952

Rezultati (preglednica 19) v splošnem kažejo, da vrtec, osnovna šola, glasbena šola, zdravstveni dom, dom upokojencev, policijska postaja in center za socialno delo stojijo zunaj mestnega središča. Knjižnica in kulturni dom sta v mestih locirani različno. Ponekod sta v središču mesta (na primer Domžale in Litija), drugod ne (na primer Kamnik). Kljub temu imajo vse dejavnosti, razen centra za socialno delo, pred stavbo OJP, med katerimi prevladujejo parkirišča. Le pred vrtcem in šolo so tudi ograjena igrišča, v središču mest pa pred SSP prevladujejo parki in trgi.

²⁸ Stavba SDP: stavba splošnega družbenega pomena

²⁹ Stavba SPDS: stanovanjska stavba za posebne družbene skupine

Objekti, v katerih so umeščeni obravnavani SSP in stojijo v mestnem središču, praviloma določajo tudi gradbeno linijo. Ostali SSP pa so v prostostoječih samostojnih stavbah, kar je z vidika njihove namembnosti tudi razumljivo (na primer vrtec, šola, zdravstveni dom, dom upokoencev). Podobno sliko kažejo fasade stavb, njihova podoba je odvisna od lege SSP (mestno središče ali druga lokacija) ter od starosti stavbe same. Med obravnavanimi SSP so tudi takšni, ki so umeščeni v velike stavbne komplekse, v katerih je tudi zaprti javni prostor.

Preglednica 20: Analiza SSP glede na lokacijo in povezanost z OJP v Domžalah

Table 20: Analysis of services of general interest according to location and connection with open public space in Domžale

DOMŽALE	Lega v središču mesta	OJP pred CD	Tip OJP	Parkirišče za obiskovalce	Gradbena linija	Vrsta stavbe skupina CC-SI	Dejanska raba dela stavbe	Tip stavbe	Fasada stavbe	Leto izgradnje stavbe
Vrtec	NE	DA	ograjeno igrišče	DA	NE	stavba SDP	1263001	samostojna stavba	NE	1980
Osnovna šola	NE	DA	ograjeno igrišče	DA	NE	stavba SDP	1263001	samostojna stavba	NE	1972
Glasbena šola	NE	DA	parkirišče	DA	DA	stavba SDP	1261001	samostojna stavba	DA	1910
Okrajno sodišče	DA	NE	notranji javni prostor	DA	DA	večstanovanjska stavba	1122100	stavbni kompleks	NE	1982
Zdravstveni dom	DA	DA	parkirišče	DA	NE	stavba SDP	1264002	samostojna stavba	NE	1965
Lekarna	DA	NE	notranji javni prostor	DA	DA	večstanovanjska stavba	1122100	stavbni kompleks	NE	1982
Dom upokoencev	DA	DA	ograjn park	NE	DA	stavba SPDS	1130001	samostojna stavba	DA	1977
Občina	NE	DA	park	NE	DA	poslovna in upravna stavba	1220101	samostojna stavba	DA	1920
Urad za delo	DA	NE	notranji javni prostor	DA	DA	večstanovanjska stavba	1122100	stavbni kompleks	NE	1982
Policijska postaja	NE	DA	park	DA	NE	poslovna in upravna stavba	1220101	samostojna stavba	DA	1987
Center za socialno delo	DA	NE	parkirišče	DA	DA	poslovna in upravna stavba	1220301	samostojna stavba	NE	1960
Knjižnica	NE	NE	notranji javni prostor	DA	NE	trgovska stavba ³⁰	1230101	samostojna stavba	NE	2003
Kulturni dom	NE	DA	parkirišče	DA	DA	stavba SDP	1261001	samostojna stavba	DA	1910
Pošta	DA	DA	parkirišče	DA	NE	poslovna in upravna stavba	1220201	samostojna stavba	DA	1965

³⁰ Trgovska stavba: Trgovska stavba in stavba za storitvene dejavnosti

V nadaljevanju sta za ilustracijo razlik, v povezavi s povezanostjo OJP s CD, med majhnimi mesti predstavljene dve mesti: Slovenske Konjice, kjer SSP glede na skupne ugotovitve ne odstopajo, in Domžale, ki zelo odstopajo od skupnih ugotovitev. Kot v drugih mestih je tudi v Domžalah kolokacija javnih storitev (slika 10 in preglednica 20). Okrajno sodišče, lekarna in urad za delo so umeščeni v eno stavbo oziroma velik stavbni kompleks (večstanovanjsko stavbo z notranjim javnim prostorom). Tudi glasbena šola in kulturni dom sta v isti stavbi. Izstopa tudi knjižnica, ki je v nakupovalnem središču, večjem stavbnem kompleksu s servisnim prostorom in notranjim javnim prostorom.

Preglednica 21: Analiza SSP glede na lokacijo in povezanost z OJP v Slovenskih Konjicah

Table 21: Analysis of services of general interest according to location and connection with open public space in Slovenske Konjice

SLOVENSKE KONJICE	Lega v središču mesta	OJP pred CD	Tip OJP	Parkirišče za obiskovalce	Gradbena linija	Vrsta stavbe skupina CC-SI	Dejanska raba dela stavbe	Tip stavbe	Fasada stavbe	Leto izgradnje stavbe
Vrtec	NE	DA	ograjeno igrišče	DA	NE	stavba SDP	1263001	samostojna stavba	NE	2018
Osnovna šola	NE	DA	ograjeno igrišče	DA	DA	stavba SDP	1263001	samostojna stavba	DA	1909
Glasbena šola	NE	DA	ograjeno igrišče	DA	DA	stavba SDP	1263001	samostojna stavba	DA	1909
Okrajno sodišče	DA	DA	trg	DA	NE	poslovna in upravna stavba	1220101	samostojna stavba	DA	1961
Zdravstveni dom	NE	DA	parkirišče	DA	NE	stavba SDP	1264002	samostojna stavba	NE	1982
Lekarna	NE	DA	parkirišče	DA	DA	trgovska stavba	1230104	samostojna stavba	NE	2002
Dom upokojevc	NE	DA	ograjn park	DA	DA	stavba SPDS	1130001	samostojna stavba	NE	2008
Občina	DA	DA	trg	DA	DA	poslovna in upravna stavba	1220101	stavba v nizu	DA	1804
Urad za delo	DA	DA	trg	DA	DA	poslovna in upravna stavba	1220101	stavba v nizu	DA	1904
Policijska postaja	NE	DA	park	DA	NE	poslovna in upravna stavba	1220101	samostojna stavba	NE	1976
Center za socialno delo	NE	DA	notranji javni prostor	DA	NE	poslovna in upravna stavba	1220301	stavbni kompleks	NE	1987
Knjižnica	DA	DA	trg	DA	NE	stavba SDP	1261001	samostojna stavba	DA	1962
Kulturni dom	DA	DA	trg	DA	NE	stavba SDP	1261001	samostojna stavba	DA	1962
Pošta	DA	NE	parkirišče	DA	DA	večstanovanjska stavba	1122100	stavbni kompleks	NE	2001

V Slovenskih Konjicah (slika 30 in preglednica 21) analiza pokaže na pozitivna odstopanja. Center za socialno delo je sicer umeščen v velik stavbni kompleks, vendar je pred njim manjši trg. Občina, urad za delo, knjižnica in kulturni dom so neposredno povezani z OJP, podobno velja za okrajno sodišče. Vse SSP razen centra za socialno delo in pošte so umeščene v samostojne stavbe ali stavbe v nizu, torej ne v velike stavbne komplekse.

4.4.2 Odprti javni prostor in centralne dejavnosti glede na morfološke enote

V zadnjem delu raziskave smo preverili še lego OJP in CD v različnih morfoloških enotah. To so (glej tudi poglavje 4.4 Dodatna preveritev povezanosti odprtega javnega prostora s centralnimi dejavnostmi in preglednico 18):

- območje mestnega središča,
- območje najpogostejše uporabe SSP,
- območje najpogostejše uporabe drugih storitev,
- območje najpogostejše uporabe OJP,
- območje, ki bi ga priporočili za ogled obiskovalcu mesta.

Izkazalo se je, da so prebivalci v štirih od osmih analiziranih majhnih mest opredelili središče mesta na najstarejšem območju, ki je nastalo pred vojno. To so mesta s srednjeveškim jedrom: Kamnik, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice in Škofja Loka. Tudi rezultati ankete so pokazali, da v vseh majhnih mestih središče mesta sovпада z območjem, kjer ljudje najpogosteje uporabljajo SSP in OJP ter bi to območje tudi priporočili za ogled obiskovalcu mesta.

Druge storitve prebivalci teh štirih mest najbolj uporabljajo zunaj mestnega središča. V teh mestih je na območju središča tudi večji obseg OJP (tudi urbanih zelenih površin), OJP pred CD. OJP na stanovanjskih območjih pa je zunaj središča. Tudi prometnih površin in servisnega prostora je, glede na obseg, v teh mestih manj kot v ostalih štirih analiziranih mestih. Prav tako ni velikih stavbnih kompleksov, torej tudi ni notranjega javnega prostora.

V ostalih štirih mestih (Domžale, Grosuplje, Litija in Trbovlje), kjer je bilo območje središča zgrajeno po drugi svetovni vojni, je OJP (tudi zelenih urbanih površin) v mestnem središču malo, ali pa teh površin sploh ni. Za ta mesta je značilno, da je več prometnih površin, glede na obseg, prav tako servisnega prostora. V Domžalah je v središču mesta tudi nedefiniran, zapuščen prostor. Kljub temu je tudi v teh mestih OJP pred CD v središču mesta (na primer trg pred kulturnim domom v Trbovljah). V Domžalah, Grosuplju, Litiji in Trbovljah so veliki stavbni kompleksi s servisnim prostorom in notranjim javnim prostorom tudi v središču mesta. Razen v Trbovljah so v njih umeščene CD. To je problematično z vidika OJP, saj tako v Domžalah in Litiji na primer pred okrajnim sodiščem ni trga ali parka oziroma druge površine, namenjene pešcem, temveč je tam le parkirišče.

V Sevnici so uporabniki opredelili središče mesta tam, kjer so SSP, ne glede na to, kakšna je tam vrsta OJP. Središča mesta niso opredelili v historičnem jedru (slika 62a), temveč na območju, ki je nastalo po vojni, saj so tam SSP (slika 62b). OJP pred SSP je v tem primeru servisni prostor, kar gotovo vpliva tudi na oceno podobe mestnega središča. Anketiranci so jo opredelili le malo nad povprečjem (ocena je 2,93, povprečna ocena za 33 mest pa je 2,85).

a) Izbrana območja (vprašanje 12) v Sevnici

b) Velik stavbni kompleks v Sevnici

Slika 62: Prikaz izbranega območja središča v Sevnici

Figure 62: Presentation of the selected area of the centre in Sevnica

Vsi prikazani rezultati kažejo, da so SSP v mestnem središču zelo pomembne z vidika tvorbe OJP (park, trg ipd.) in opredelitve mestnega središča ter njegove podobe. Poleg tega z zagotavljanjem delovnih mest prinašajo tudi pozitivne ekonomske in druge učinke za razvoj mesta.

4.5 Sintezni rezultati

Za zanesljivejše odgovore na raziskovalna vprašanja in potrditev delovnih hipotez smo se odločili za preveritev dobljenih subjektivnih (anketni vprašalnik) in objektivnih (prostorska analiza) rezultatov izvedene raziskave še s statističnimi metodami. V poglavju so prikazane končne ugotovitve glede raziskovalnega vprašanja: *»Kako lokacija centralnih dejavnosti, s poudarkom na javnih dejavnostih, prispeva k oblikovanju OJP in ali so lokacija, velikost in opremljenost odprtega javnega prostora povezani z dožemanjem kakovosti bivanja v mestu?«*

Gre za predstavitev in oceno ugotovitev izvedene raziskave kot potrditev delovne hipoteze: *»Povezani lokaciji OJP in CD določata mestno središče, opremljenost z OJP pa je povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu in zaznavo podobe mestnega središča«*, ki je zadnji delovni korak v procesu nastajanja naloge (slika 3 v poglavju 3. Metode dela). Temeljna spoznanja raziskave in potrditev delovne hipoteze so namreč tudi izhodišče za opredelitev priporočil za umeščanje CD in urejanje OJP, predvsem v središčih majhnih mest.

V nadaljevanju zato najprej sledi potrditev delovne hipoteze s korelacijsko in regresijsko analizo med subjektivnimi (rezultati ankete) in objektivnimi (rezultati prostorske analize) spremenljivkami ter s hierarhičnim združevanjem analiziranih majhnih mest v podobne skupine. Pri tem smo se osredotočili predvsem na podobo mesta ter povezavo med OJP in CD v središču mesta ter njen vpliv na zadovoljstvo s kakovostjo bivanja v mestu.

4.5.1 Povezanost spremenljivk subjektivnega tipa

Rezultati anketnega vprašalnika so bili med vsemi 33 analiziranimi mesti med seboj zelo različni, kar je bil tudi razlog, da smo se odločili posebej preveriti odnos med povezanostjo spremenljivk subjektivnega tipa. Osredotočili smo se predvsem na vprašanje, ki se je nanašalo na središča

majhnih mest, ter preverili medsebojno povezanost (korelacijo) vseh parov spremenljivk, ki se nanašajo na odnos prebivalcev do mestnega središča (preglednica 22). Zbrani podatki za vseh 33 analiziranih mest so v Prilogi D.

Preglednica 22: Rezultat korelacijske in regresijske analize glede odnosa prebivalcev do mestnega središča

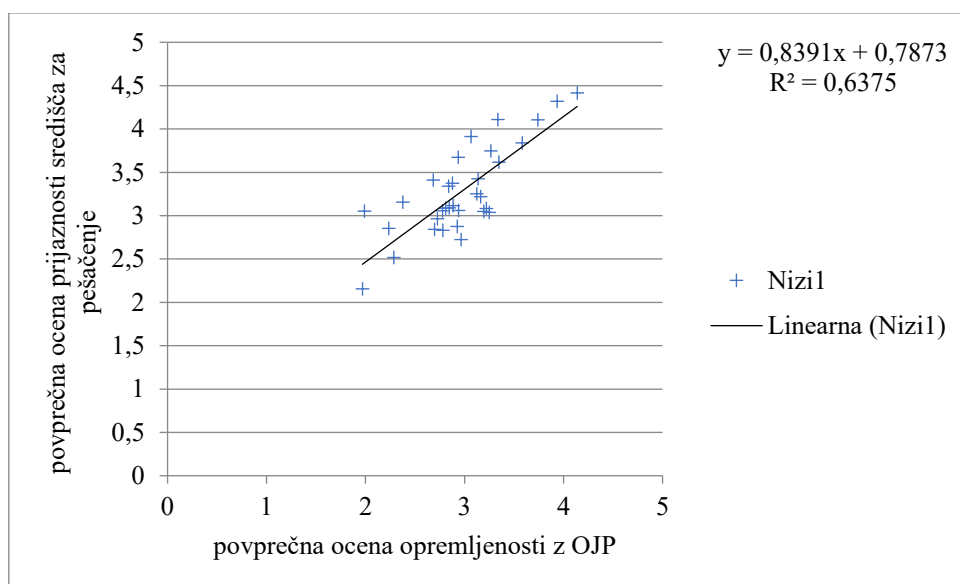
Table 22: The result of correlation and regression analysis regarding the attitude of the population towards the city centre

Odnos prebivalcev do središča mesta	Podoba središča je dobra	Središče je prijazno za pešce	V središču je veliko raznolike ponudbe CD	V središču je dovolj OJP	Fasade stavb so vzdrževane in privlačne	V središču je veliko površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e	Prostor ob vodi je urejen	CD se iz središča selijo na obrobje mesta
Podoba središča je dobra r p								
Središče je prijazno za pešce r p	0,849 $4,27 \cdot 10^{-10}$							
V središču je veliko raznolike ponudbe CD r p	0,582 $3,85 \cdot 10^{-4}$	0,531 $1,47 \cdot 10^{-3}$						
V središču je dovolj OJP r p	0,814 $8,71 \cdot 10^{-9}$	0,798 $2,58 \cdot 10^{-8}$	0,599 $2,33 \cdot 10^{-4}$					
Fasade stavb so vzdrževane in privlačne r p	0,759 $3,01 \cdot 10^{-7}$	0,696 $6,84 \cdot 10^{-6}$	0,669 $2,11 \cdot 10^{-5}$	0,722 $2,12 \cdot 10^{-6}$				
V središču je veliko površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e r p	-0,615 $1,41 \cdot 10^{-4}$	-0,521 $1,88 \cdot 10^{-3}$	-0,815 $7,67 \cdot 10^{-9}$	-0,587 $3,32 \cdot 10^{-4}$	-0,724 $1,95 \cdot 10^{-6}$			
Prostor ob vodi je urejen r p	0,303 0,087	0,395 0,022	0,348 0,047	0,377 0,030	0,118 0,512	-0,083 0,646		
Storitve se iz središča selijo na obrobje mesta r p	0,032 0,861	0,079 0,661	-0,595 $2,62 \cdot 10^{-4}$	0,059 0,744	-0,195 0,276	0,472 $5,59 \cdot 10^{-3}$	0,109 0,547	
Zadovoljstvo z bivanjem v mestu r p	0,633 $7,73 \cdot 10^{-5}$	0,530 $1,51 \cdot 10^{-3}$	0,569 $5,42 \cdot 10^{-4}$	0,592 $2,84 \cdot 10^{-4}$	0,510 $2,42 \cdot 10^{-3}$	-0,560 $7,08 \cdot 10^{-4}$	0,489 $3,92 \cdot 10^{-3}$	0,068 0,707

Rezultate smo ponazorili z raztresenimi grafikoni, ki med seboj primerjajo pare vrednosti opazovanih spremenljivk, in regresijsko premico, od katere se točke v grafu bolj ali manj odklanjajo. S parametrom r in grafično ponazoritvijo je za vsak opazovan par spremenljivk prikazana njuna linearna odvisnost. Tako smo potrdili dve od petih postavljenih delovnih podhipotez (poglavje 1.3): H4: Med opremljenostjo z OJP (v navezavi na CD) in zadovoljstvom z bivanjem v mestu je povezava. H5: Opremljenost mestnega središča z OJP bistveno vpliva na zaznavo podobe mesta.

V nadaljevanju prikazujemo le nekaj izbranih primerov, ki najbolj nazorno prikazujejo povezanost med opazovanimi spremenljivkami.

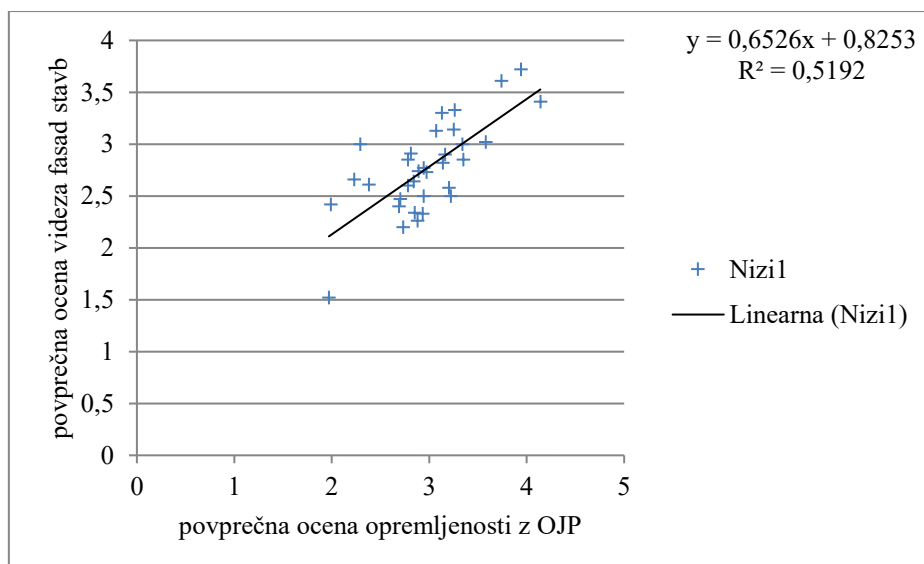
V prvem primeru smo analizirali povezanost različnih parov spremenljivk, s katerimi smo lahko opazovali opremljenost z OJP in zadovoljstvo prebivalcev z bivanjem v mestu. Najprej smo preverili še povezanost med opremljenostjo z OJP in prijaznostjo središča za pešačenje. Hipotezo lahko zavrnamo, saj je vrednost p izjemno nizka. Povezanost med spremenljivkama pa je zelo močna, saj je korelacijski koeficient 0,798, vrednost p pa izjemno nizka: $2,58 \cdot 10^{-8}$ (grafikon 29).

Grafikon 29: Povezanost med opremljenostjo mestnega središča z OJP in njegovo prijaznostjo za pešačenje je močna/visoka

Graph 29: The connection between the equipment of a city centre with OJP and its pedestrian friendliness is strong

Pri naslednjih treh parih opazovanih spremenljivk prav tako lahko potrdimo precej močno povezanost med njimi. Tako je videz fasad stavb srednje/zmerno povezan s prijaznostjo središča za pešce ($r = 0,696$; $p = 6,84 \cdot 10^{-6}$) in z raznolikimi CD v mestnem središču ($r = 0,669$; $p = 2,11 \cdot 10^{-5}$). Zelo močno (grafikon 30) pa je videz fasad stavb povezan z opremljenostjo z OJP ($r = 0,722$; $p = 2,12 \cdot 10^{-6}$).

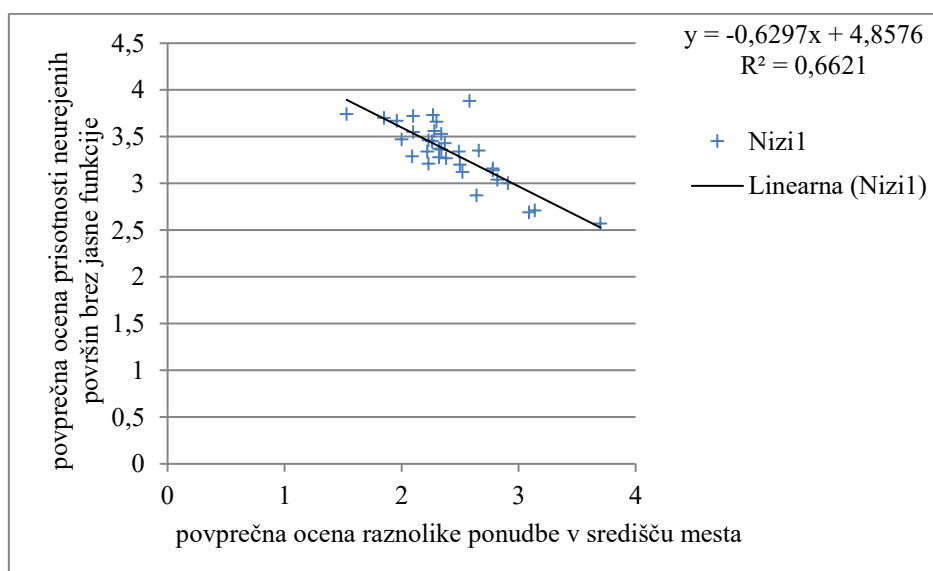

Grafikon 30: Visoka/močna povezanost je med opremljenostjo mestnega središča z OJP in videzom fasad stavb

Graph 30: There is a strong connection between the equipment of a city centre with open public space and the appearance of the facades of buildings

V povezavi z raznovrstnostjo CD v mestnem središču smo prav tako ugotovili precej močno povezanost:

- s prijaznostjo za pešačenje ($r = 0,531$; $p = 1,47 \cdot 10^{-3}$),
- z opremljenostjo z OJP ($r = 0,599$; $p = 2,33 \cdot 10^{-4}$),
- z videzom fasad stavb ($r = 0,669$; $p = 2,11 \cdot 10^{-5}$),
- s selitvijo storitev na obrobje mesta ($r = -0,595$; $p = 2,62 \cdot 10^{-4}$),
- z zadovoljstvom z bivanjem v mestu ($r = 0,569$; $p = 5,42 \cdot 10^{-4}$).

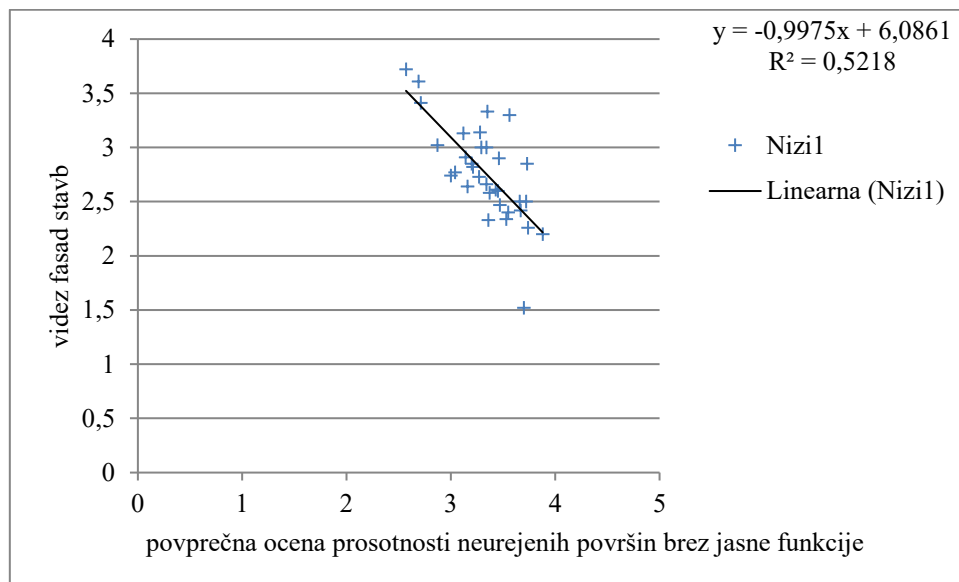

Grafikon 31: Raznovrstnost CD v mestnem središču je z neurejenimi površinami brez jasne funkcije močno/visoko (negativno) povezana

Graph 31: The diversity of central activities in the city centre is strongly (negatively) associated with untidy areas without a clear function

Najmočnejša (negativna) pa je povezanost raznovrstnosti CD (grafikon 31) z neurejenimi površinami v mestnem središču, ki so brez jasne funkcije ($r = -0,815$; $p = 7,67 \cdot 10^{-9}$).

Neurejene površine brez funkcije so močno (negativno) povezane (grafikon 32) z videzom fasad ($r = -0,724$, $p = 1,95 \cdot 10^{-6}$) in srednje/zmerno (negativno) s podobo mestnega središča ($r = -0,615$; $p = 1,41 \cdot 10^{-4}$), prijaznostjo središča za pešačenje ($r = -0,521$; $p = 1,88 \cdot 10^{-3}$) in opremljenostjo z OJP ($r = -0,587$; $p = 3,32 \cdot 10^{-4}$).

Grafikon 32: Prisotnost neurejenih površin brez funkcije v mestnem središču je močno/visoko (negativno) povezana z videzom fasad stavb

Graph 32: The presence of untidy areas without a function in the city centre is strongly (negatively) related to the appearance of the facades of buildings

Dodatno smo preverili povezanost zadovoljstva z bivanjem v mestu z vsemi prej navedenimi spremenljivkami (preglednica 22) ter ugotovili:

- srednjo oziroma zmerno povezanost s podobo mestnega središča ($r = 0,633$; $p = 7,73 \cdot 10^{-5}$),
- srednjo oziroma zmerno povezanost s prijaznostjo mestnega središča za pešačenje ($r = 0,530$; $p = 1,51 \cdot 10^{-3}$),
- srednjo oziroma zmerno povezanost z opremljenostjo središča z OJP ($r = 0,592$; $p = 2,84 \cdot 10^{-4}$),
- srednjo oziroma zmerno povezanost z videzom fasad stavb ($r = 0,510$; $p = 2,42 \cdot 10^{-3}$),
- srednjo oziroma zmerno povezanost z urejenim prostorom ob vodi ($r = 0,489$; $p = 3,92 \cdot 10^{-3}$).

Le povezanost s prisotnostjo neurejenih površin brez jasne funkcije je srednja ($r = -0,560$; $p = 7,08 \cdot 10^{-4}$), vendar negativna.

Preverili smo tudi povezanost zadovoljstva z bivanjem v mestu s pogostostjo uporabe različnih vrst OJP (preglednica 23). Izvedena korelacijska analiza je pokazala srednjo/zmerno ($r = 0,68$, $p = 1,31 \cdot 10^{-5}$), na meji z visoko/močno povezanostjo med pogostostjo uporabe promenade in zadovoljstvom z bivanjem v mestu. Podobno je ugotovljena srednja/zmerna pozitivna linearna povezanost zadovoljstva z bivanjem v mestu s pogostostjo uporabe osrednjega trga in prostora ob vodi, česar pa ne moremo trditi za povezanost med pogostostjo uporabe osrednjega parka in OJP v interakciji s SSP ali drugimi centralnimi dejavnostmi.

Preglednica 23: Povezanost med pogostostjo uporabe različnih vrst OJP in zadovoljstvom z bivanjem v mestu

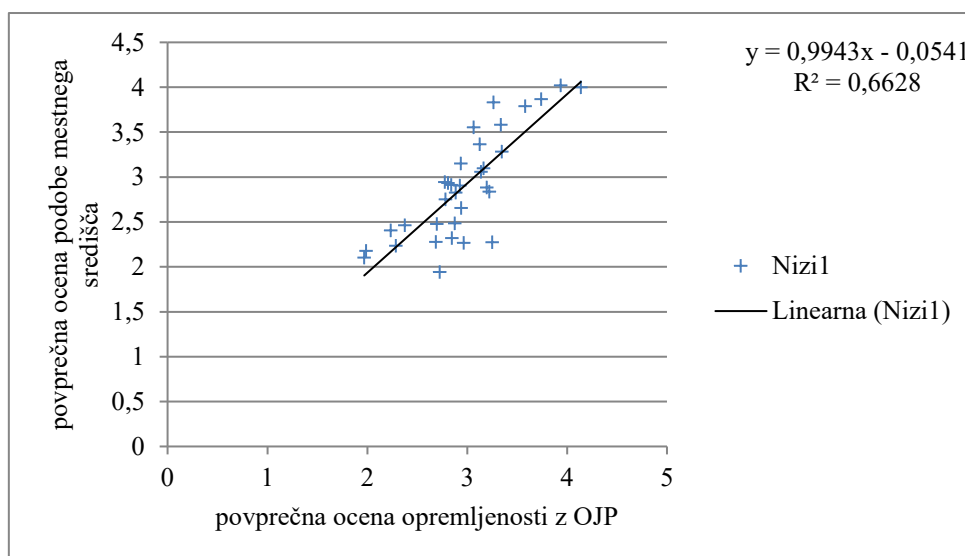
Table 23: Relationship between the frequency of use of different types of open public space and satisfaction with living in the city

Odpri javni prostor	Promenada	Osrednji trg	Osrednji park	Prostor ob vodi	OJP v interakciji s SSP	OJP drugih centralnih dejavnosti
Zadovoljstvo z bivanjem v mestu	$r = 0.68$ $p = 1.31 \cdot 10^{-5}$	$r = 0.38$ $p = 0.029$	$r = 0.29$ $p = 0.096$	$r = 0.38$ $p = 0.028$	$r = 0.26$ $p = 0.138$	$r = 0.22$ $p = 0.221$

Op.: r = Pearsonov koeficient korelacije, p = p vrednost; krepko natisnjeni so rezultati, ki so statistično pomembni.

S tem smo delno potrdili delovno podhipotezo H4, da je opremljenost z OJP (v navezavi na CD) povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu.

Drugo delovno podhipotezo (H5) pa smo preizkusili z analizo medsebojne povezanosti med opremljenostjo središča z OJP in podobo mestnega središča. Koeficient korelacije ($r = 0,814$) je pokazal visoko/močno povezanost (grafikon 33) med obema spremenljivkama. Vrednost p je zelo nizka ($8,71 \cdot 10^{-9}$).

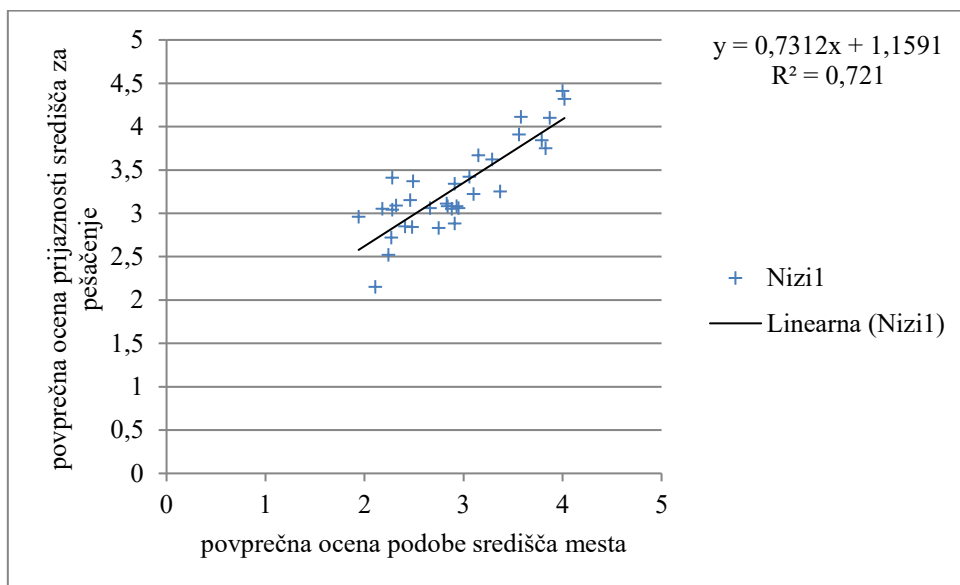
Grafikon 33: Povezanost med opremljenostjo središča z OJP in podobo mestnega središča je močna/visoka

Graph 33: The connection between the equipment of a centre with open public space and the image of the city centre is strong

Delovno podhipotezo H5, da opremljenost mestnega središča z OJP bistveno vpliva na zaznavo podobe mesta, zato lahko potrdimo.

Z zaznavo podobe središča mesta je močno povezana tudi njegova prijaznostjo za pešace. Povezanost med obema spremenljivkama je zelo močna ($r = 0,849$), zato lahko ugotovimo, da

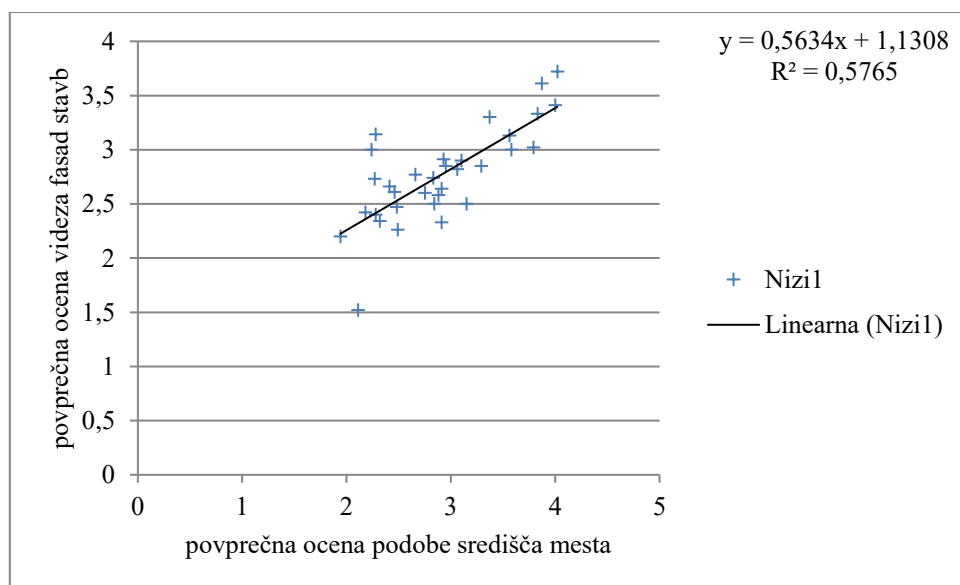
prijaznost središča mesta za pešačenje močno vpliva tudi na njegovo zaznavanje. Podobno kaže tudi vrednost $p = 4,27 \cdot 10^{-10}$ (grafikon 34).

Grafikon 34: Povezanost med podobo in prijaznostjo mestnega središča za pešačenje je močna/visoka

Graph 34: The connection between the image and the friendliness of the city centre pedestrian zone is strong

Močna povezanost (grafikon 35) pa je tudi med podobo središča mesta in videzom fasad stavb ($r = 0,759$, $p = 3,01 \cdot 10^{-7}$). Nasprotno od zgoraj prikazanih povezav med pari spremenljivk pa je povezanost med raznovrstnostjo CD v središču mesta s podobo mesta le srednja ($r = 0,582$; $p = 3,85 \cdot 10^{-4}$).

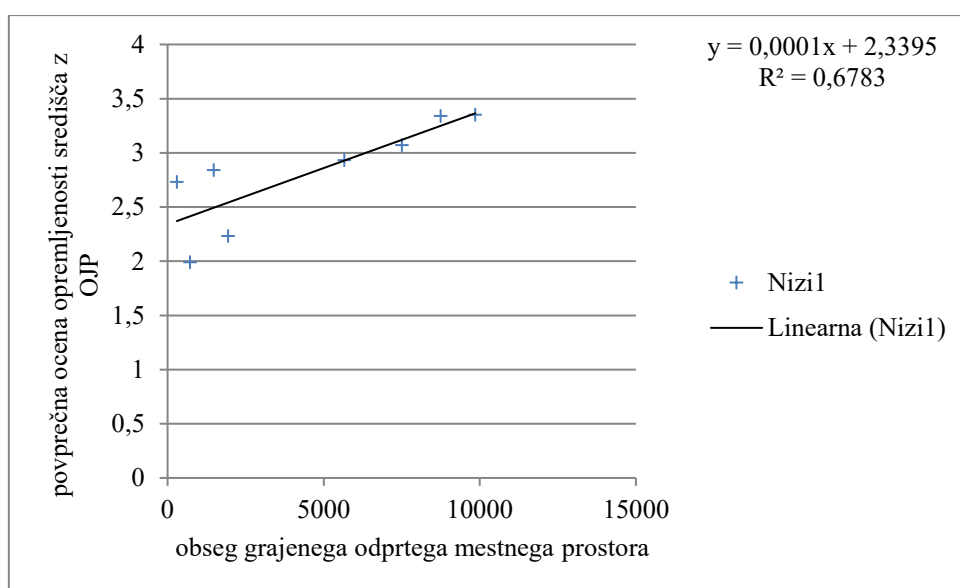
Grafikon 35: Visoka/močna povezanost je med podobo mestnega središča in videzom fasad stavb

Graph 35: There is a strong connection between the image of the city centre and the appearance of the facades of the buildings

4.5.2 Povezanost spremenljivk subjektivnega in objektivnega tipa

V nadaljevanju so predstavljeni najzanimivejši rezultati korelacijske in regresijske analize, ki izhajajo iz kombinacije obeh tipov spremenljivk (preglednica 24), saj tako še povečamo moč hipotez. Preverili smo povezanost med spremenljivkami, pridobljenimi z anketnim vprašalnikom (odnos prebivalcev do mestnega središča) in prostorsko analizo (obseg vseh tipov OJP). Zbrani podatki za 8 mest, uporabljeni za obe analizi, so v Prilogi D in E.

Najprej nas je zanimala povezava med odgovorom iz ankete, ki se nanaša na opremljenost mesta z OJP in obsegom posameznega tipa OJP iz prostorske analize. Potrdimo lahko, da je povprečna ocena opremljenosti središča z OJP povezana z obsegom grajenega odprtega mestnega prostora, saj je vrednost p majhna ($p = 0,012$), korelacijski koeficient pa visok ($r = 0,824$). Povezava med njima je torej pozitivna in močna/visoka (grafikon 36).

Grafikon 36: Velikost OJP je močno/visoko povezana z oceno opremljenosti središča z OJP

Graph 36: The size of the open public space is strongly related to the assessment of the centre's equipment with OJP

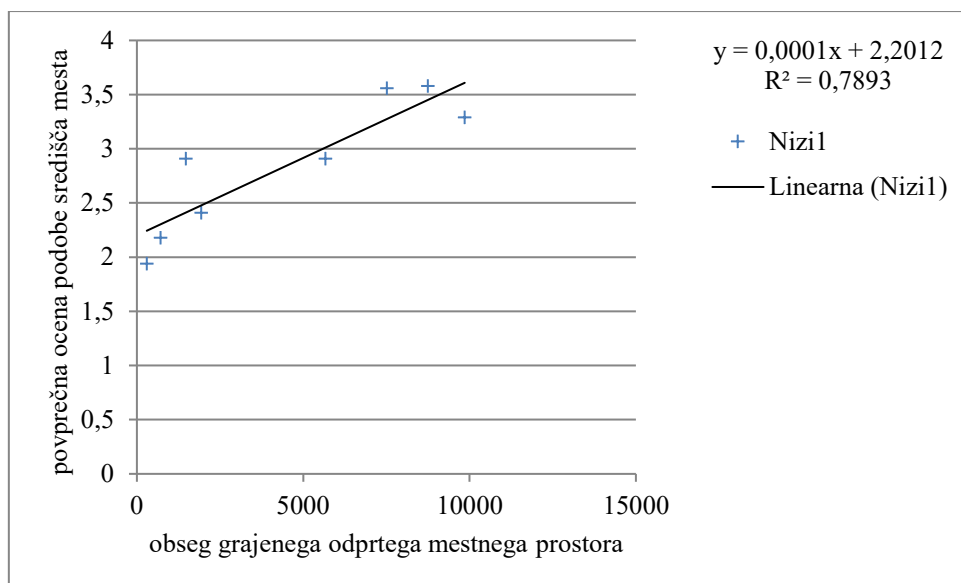
Podhipotezo H5, da opremljenost mestnega središča z OJP bistveno vpliva na zaznavo podobe mesta in njegovo privlačnost za pešce, samo že potrdili v prejšnjem poglavju, še enkrat pa smo preverili povezanost zaznave mestnega središča z različnimi tipi OJP v povezavi s CD.

Izkazalo se je (grafikon 37), da je obseg OJP močno/visoko povezan ($r = 0,888$) z dobro podobo mestnega središča, pri vrednosti $p = 0,003$.

Preglednica 24: Rezultat korelacijske in regresijske analize glede povezanosti odnosa prebivalcev do mestnega središča in tipa OJP (krepko natisnjeni so rezultati, ki so statistično pomembni)

Table 24: The result of the correlation and regression analysis regarding the connection between the attitude of the population towards the city centre and the type of open public space (results that are statistically significant are printed in bold)

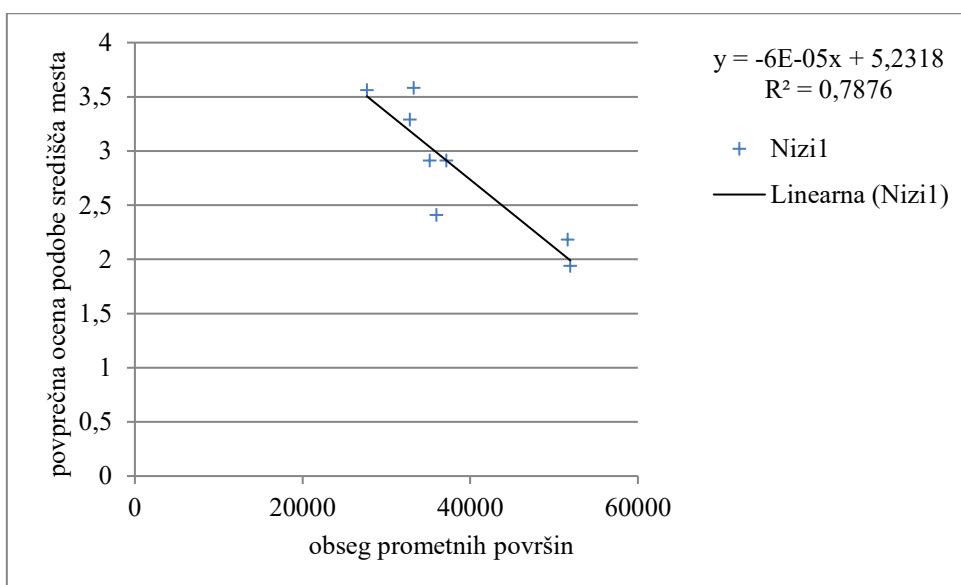
Tip OJP \ Odnos prebivalcev do središča mesta	Zadovoljstvo z bivanjem v mestu	Podoba središča je dobra	Središče je prijazno za pešce	V središču je veliko raznolike ponudbe CD	V središču je dovolj OJP	Fasade stavb so vzdrževane in privlačne	V središču je veliko površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e	Prostor ob vodi je urejen	CD se iz središča selijo na obrobje mesta
	r	r	r	r	r	r	r	r	r
Naravni prostor	-0.705	-0.084	0.079	-0.754	-0.412	-0.009	0.117	-0.661	0.064
p	0.051	0.843	0.852	0.031	0.310	0.983	0.783	0.074	0.880
Zelene površine	0.204	0.475	0.386	0.469	0.056	0.612	-0.926	-0.425	-0.408
p	0.627	0.234	0.345	0.242	0.894	0.107	0.001	0.293	0.315
Zelene urbane površine	0.379	0.408	0.005	-0.040	0.462	-0.096	-0.262	-0.312	0.340
p	0.354	0.315	0.991	0.924	0.249	0.821	0.531	0.452	0.410
Grajeni odprti mestni prostor	0.582	0.888	0.747	-0.240	0.824	0.721	-0.206	0.055	0.724
p	0.129	0.003	0.033	0.567	0.012	0.044	0.624	0.898	0.042
Prometne površine	-0.612	-0.887	-0.622	-0.282	-0.637	-0.827	0.734	0.134	-0.163
p	0.107	0.003	0.100	0.498	0.089	0.011	0.038	0.752	0.700
Servisni prostor	-0.019	-0.440	-0.069	0.183	-0.096	-0.244	0.565	0.514	0.040
p	0.962	0.276	0.871	0.665	0.822	0.561	0.145	0.192	0.925
Nedefiniran prostor	0.104	-0.605	-0.322	0.277	-0.086	-0.570	0.639	0.693	0.032
p	0.805	0.112	0.437	0.507	0.839	0.140	0.088	0.056	0.940
OJP v stanovanjskih območjih	-0.051	-0.177	0.025	0.642	-0.090	-0.055	-0.139	-0.083	-0.718
p	0.904	0.675	0.953	0.086	0.833	0.897	0.743	0.845	0.045
OJP pred stavbami SSP	0.136	0.022	0.045	0.660	0.192	-0.055	-0.150	-0.121	-0.583
p	0.747	0.958	0.916	0.075	0.649	0.898	0.722	0.776	0.130
Notranji javni prostor velikih stavbnih kompleksov	-0.316	-0.755	-0.375	0.047	-0.405	-0.612	0.677	0.376	-0.153
p	0.444	0.030	0.359	0.913	0.320	0.107	0.065	0.359	0.717

Grafikon 37: Obseg OJP je močno/visoko povezan z dobro podobo mestnega središča

Graph 37: The scope of open public space is strongly related to the good image of the city centre

Dobra podoba mestnega središča je negativno (grafikon 38) močno/visoko ($r = -0,887$) povezana s prometnimi površinami ($p = 0,003$). Več kot je prometnih površin, slabša je podoba mestnega središča.

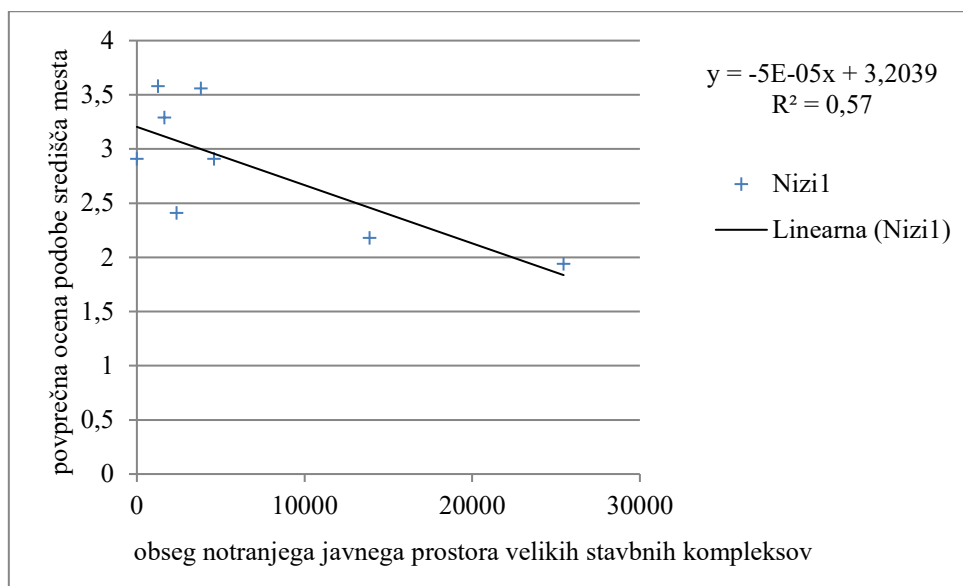

Grafikon 38: Povezanost prometnih površin s podobo mestnega središča

Graph 38: The connection of traffic areas with the image of the city centre

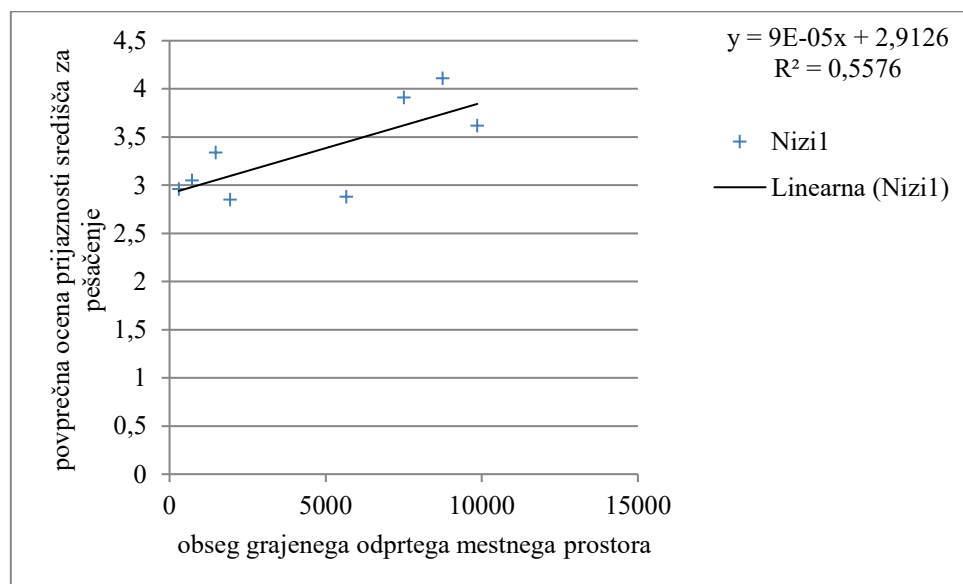
Enako je obseg notranjega javnega prostora velikih stavbnih kompleksov negativno povezan (grafikon 39) s podobo mestnega središča ($r = -0,755$, $p = 0,03$). Podoba središča je slabša, kadar

je obseg notranjega javnega prostora velikih stavbnih kompleksov velik. Ostali tipi OJP s podobo središča mesta niso povezani. Še enkrat smo torej potrdili hipotezo H5: Opremljenost mestnega središča z OJP bistveno vpliva na zaznavo podobe mesta.

Grafikon 39: Povezanost podobe mestnega središča z obsegom notranjega javnega prostora velikih stavbnih kompleksov

Graph 39: The connection between the image of the city centre and the extent of the indoor public space of large building complexes

Grafikon 40: Obseg grajenega odprtega mestnega prostora je povezan s prijaznostjo središča za peščenje

Graph 40: The extent of the built open urban space is related to the friendliness of the centre for pedestrians

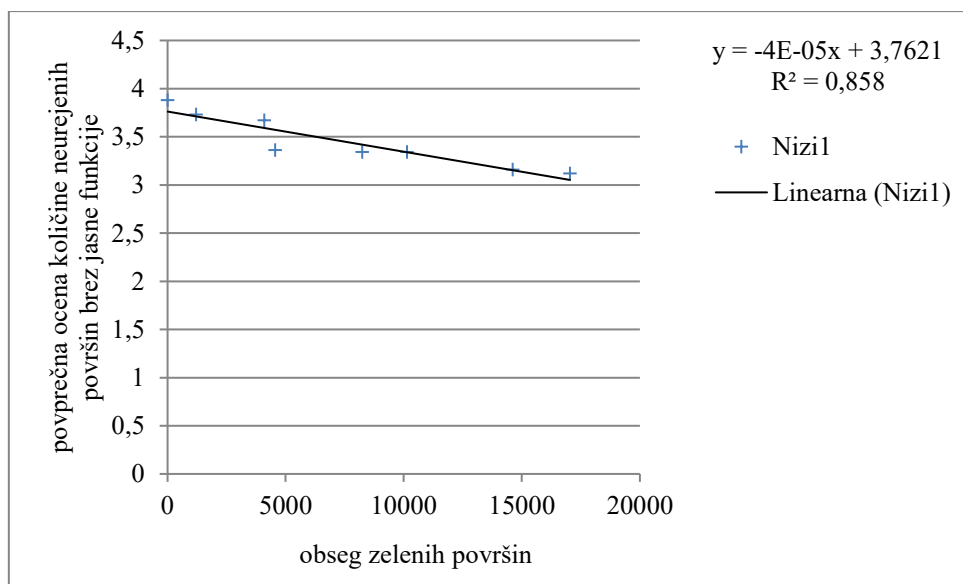
Povezanosti različnih vrst OJP z zadovoljstvom z bivanjem v mestu ni bilo mogoče dokazati, saj je vrednost p v vseh primerih visoka in je prikazana v preglednici 24. Smo pa v prejšnjem poglavju pokazali, da je odnos prebivalcev do mestnega središča srednje/zmerno povezan z zadovoljstvom z bivanjem v mestu.

Obseg OJP pa ni povezan le s podobo mestnega središča, temveč tudi z njegovo prijaznostjo za peščenje (grafikon 40). Povezanost je prav tako močna/visoka ($r = 0,747$), vrednost p pa nizka ($p = 0,033$).

Tako smo del hipoteze H4 in H5, da je opremljenost z OJP povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu in zaznavo podobe mestnega središča, potrdili še na drug način, saj so rezultati pokazali, da je velikost OJP tesno povezana z dobro podobo mestnega središča, ki je s tem prijaznejše za pešce. S tem pa tudi vpliva na višje zadovoljstvo prebivalcev z bivanjem v majhnem mestu.

Analiza korelacije pokaže, da večji kot je obseg naravnega prostora, manj je v središču raznolike ponudbe ($r = -0,754$; $p = 0,031$). Ugotovljeno je tudi, da večji kot je obseg odprtega grajenega mestnega prostora, boljši je videz fasad ($r = 0,721$; $p = 0,044$). Videz fasad pa je slabši, če je obseg prostora za gibanje večji ($r = -0,827$; $p = 0,011$).

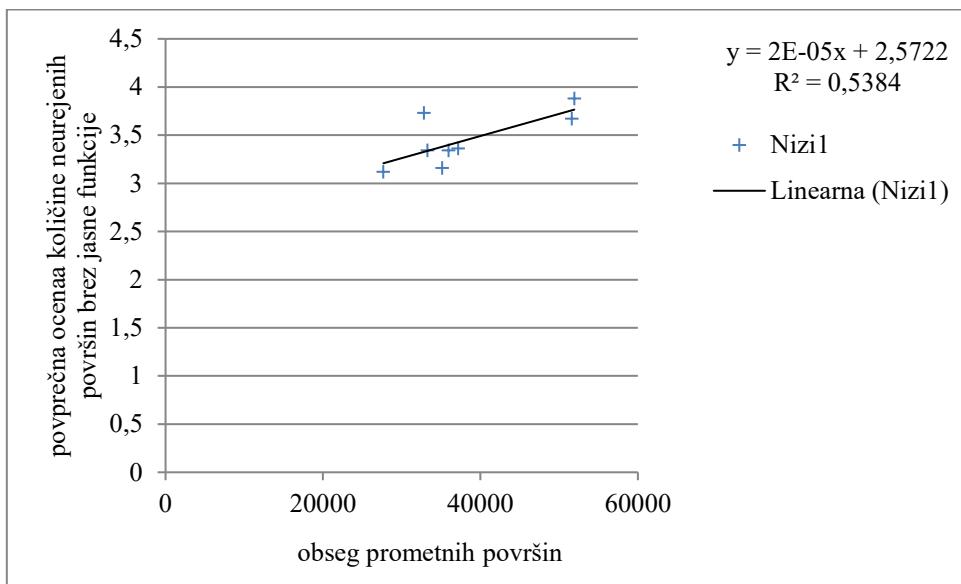
Zelene površine brez funkcije (ostanki ob cesti, travniki) pa so močno/visoko negativno povezani ($r = -0,926$; $p = 0,001$) z oceno prebivalcev glede neurejenih površin brez jasne funkcije v središču mesta (grafikon 41). Torej več kot je zelenih površin te vrste, manj prebivalci ocenjujejo, da je v središču veliko neurejenih površin.

Grafikon 41: Povezanost obsega zelenih površin z obsegom neurejenih površin brez funkcije

Graph 41: Relationship between the extent of green areas and the extent of unarranged areas without function

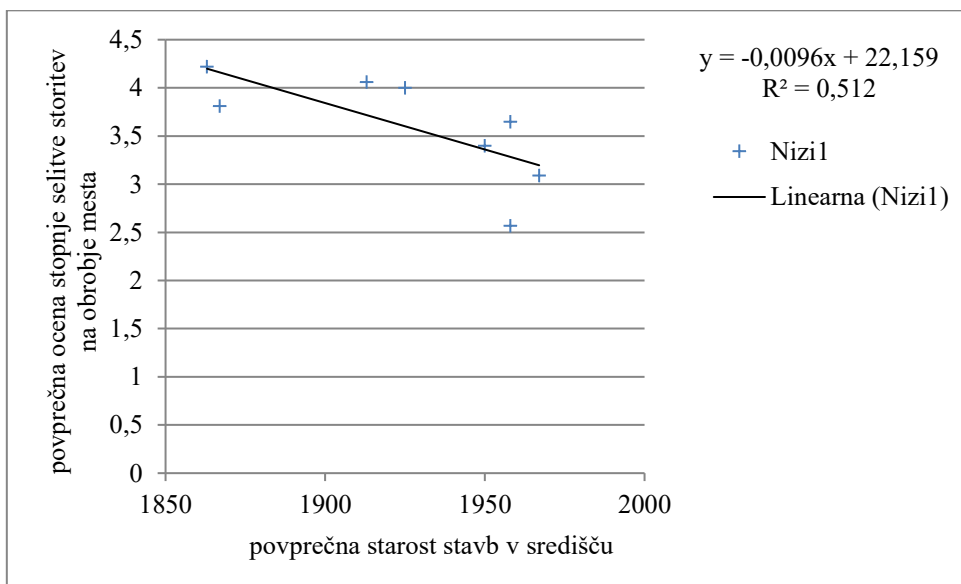
Obseg prometnih površin je močno/visoko povezan ($r = 0,734$; $p = 0,038$) z oceno prebivalcev glede neurejenih površin brez jasne funkcije v središču mesta (grafikon 42). Torej več kot je prometnih površin, bolj prebivalci ocenjujejo, da je v središču veliko neurejenih površin.

Grafikon 42: Povezanost obsega prometnih površin z obsegom neurejenih površin brez funkcije

Graph 42: Relationship between the volume of traffic areas and the volume of unarranged areas without a function

Predpostavili smo, da se CD selijo na obrobje mest v starih mestnih jedrih, kar smo preverili tako, da smo določili povezavo med povprečno starostjo stavb na območju mestnega središča in povprečno oceno stopnje selitve CD na obrobje mesta. Domnevo lahko potrdimo (grafikon 43), saj je med njima visoka povezanost ($r = -0,716$; $p = 0,046$).

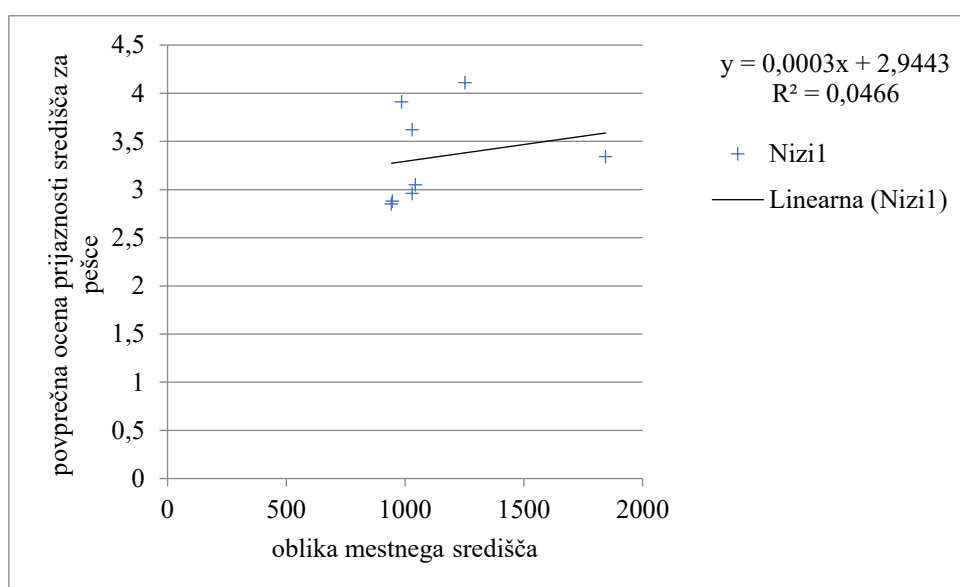
Grafikon 43: Starejše kot so stavbe v središču mesta, bolj se CD selijo na obrobje mesta

Graph 43: The older the buildings in the city centre, the more central activities move to the outskirts of the city

V osmih izbranih mestih se kaže tudi:

- negativna povezanost starosti stavb z obsegom odprtega grajenega mestnega prostora ($r = -0,798$; $p = 0,017$),
- negativna povezanost starosti stavb z dobro podobo mestnega središča ($r = -0,837$; $p = 0,009$),
- negativna povezanost starosti stavb s prijaznostjo središča za pešačenje ($r = -0,818$; $p = 0,013$),
- obseg OJP je povezan s selitvijo CD na obrobje mesta ($r = 0,724$; $p = 0,042$).

Ugotovili smo, da je problem v starih mestnih središčih pomanjkanje CD in toka ljudi predvsem ob koncu tedna ter v poznih urah. Prav tako je prostorska analiza pokazala, da so historična mestna središča praviloma bolje opremljena z OJP, zato imajo tudi po oceni prebivalcev dobro podobo mestnega središča, kar vpliva tudi na zadovoljstvo z bivanjem v majhnem mestu.

Grafikon 44: Oblika središča ne vpliva na prijaznost mestnega središča za pešačenje

Graph 44: The shape of the centre does not affect the friendliness of the centre for pedestrians

Rezultati prostorske analize OJP in CD so pokazali, da se središča mest po obliki razlikujejo. Preverili smo tudi vpliv oblike mestnega središča na prijaznost za pešačenje. Ugotovili smo, da med njima ni povezanosti ($r = 0,216$; $p = 0,608$), torej oblika središča ne vpliva na privlačnost za pešačenje (grafikon 44).

Preglednica 25: Povezanost pogostosti uporabe različnih vrst OJP z opremljenostjo mesta z OJP

Table 25: Relationship between the frequencies of use of different types of open public space with the equipment of the city with open public space

Pogostost uporabe	Promenada	Osrednji trg	Osrednji park	Prostor ob vodi	OJP pred SSP	OJP drugih storitev
OJP	$r = 0.701$ $p = 5.45 \cdot 10^{-6}$	$r = 0.593$ $p = 0.0003$	$r = 0.624$ $p = 0.0001$	$r = 0.241$ $p = 0.176$	$r = 0.386$ $p = 0.026$	$r = 0.302$ $p = 0.088$

Op.: r = Pearsonov koeficient korelacije, p = p vrednost; krepko natisnjeni so rezultati, ki so statistično pomembni.

Povezanost objektivnih in subjektivnih kazalnikov smo preverili z analizo pogostosti uporabe različnih tipov OJP, tudi v povezavi s CD (SSP in OJP drugih storitev; preglednica 25).

Prebivalci v majhnih mestih od vseh tipov OJP najpogosteje uporabljajo OJP v navezavi na CD (grafikona 8 in 9 v poglavju 4.3 Rezultati ankete). Prostorska analiza je pokazala, da je še posebej v mestih, v katerih so bila središča zgrajena po drugi svetovni vojni, obseg grajenega odprtega mestnega prostora majhen. Prebivalci pa so v odgovorih na anketni vprašalnik za območje središča v teh mestih izbrali prav OJP ob SSP (na primer v Domžalah trg ob nakupovalnem središču, v Grosuplju trg ob občini, v Litiji trg s kipom ob športni dvorani in v Trbovljah trg ob kulturnem domu). Analiza korelacije in regresijska analiza sta dodatno pokazali, da bolj kot je mesto opremljeno z OJP, pogosteje prebivalci uporabljajo tudi OJP v navezavi na SSP, čeprav povezanost med njima ni zelo visoka (preglednica 25).

S tem je potrjena tudi podhipoteza H3: V mestih, ki so z OJP slabo opremljena, ima vlogo osrednjega OJP prav tisti pred stavbami CD, še posebej SSP.

4.5.3 Hierarhično združevanje mest v podobne skupine

Mesta smo glede na odnos prebivalcev do mestnega središča razporedili v podobne skupine, saj nas je zanimalo, katere značilnosti OJP in CD imajo pri tem največji vpliv. Majhnim mestom (33) iz širše skupine smo zato najprej opredelili značilnosti (preglednica 26) glede tipa središča (Drozg, 1998), njegove urejenosti (lastni podatki na podlagi ocene izvedenih določb prostorskih aktov), opremljenosti z OJP (rezultati ankete) in stopnje centralnosti (Nared et al., 2016).

Nato smo mesta z analizo hierarhičnega združevanja združili v podobne skupine glede na:

- zadovoljstvo prebivalcev s podobo mestnega središča in opremljenostjo z OJP (lastni podatki iz anketnega vprašalnika),
- pogostost uporabe OJP (lastni podatki iz anketnega vprašalnika),
- odnos prebivalcev do mestnega središča povezan s podobo, prijaznost za pešačenje ... (osem trditev iz 13. vprašanja v anketi).

Analiza drevesnih diagramov (slika 63, 64, 65 in 66) je pokazala, da imajo mesta v isti skupini/podskupini enake značilnosti glede na tri kazalnike: 1. tip središča (srednjeveški ali modernistični), 2. urejenost središč in 3. opremljenost z OJP.

Mesta se glede na oceno o podobi mestnega središča in njegovi opremljenosti z OJP (slika 63) ter glede na oceno o pogostosti uporabe različnih vrst OJP (slika 65) združujejo v dve skupini. V tri skupine se združujejo glede na oceno o prijaznosti mestnega središča za pešačenje in njegovi opremljenosti z OJP (slika 64) ter glede odnosa prebivalcev do mestnega središča (slika 66).

Slike 63, 64, 65 in 66 prikazujejo, da imajo mesta v isti skupini/podskupini enake značilnosti glede na tri kazalnike: 1. tip središča (srednjeveški ali modernistični), 2. urejenost središč in 3. opremljenost z OJP. Razlika med drevesnimi diagrami je v razvrščanju v skupine in podskupine.

Preglednica 26: Značilnosti 33 mest glede na štiri kazalnike: tip središča, urejenost središča, opremljenost z OJP in stopnjo centralnosti

Table 26: Characteristics of 33 cities according to four indicators: type of centre, orderliness of the centre, equipment with open public space, and degree of centrality

Mesto	Tip središča (Drozg, 1998)	Urejenost središča (lastni podatki)	Opremljenost z OJP (anketa)	Stopnja centralnosti (Nared et al., 2016)
Ajdovščina	a	B	III	m
Brežice	a	A	II	r
Cerknica	a	B	III	m
Črnomelj	a	B	III	m
Domžale	b	B	III	r
Gornja Radgona	a	A	II	m
Grosuplje	b	B	III	m
Idrija	a	A	II	m
Ilirska Bistrica	a	B	III	m
Kamnik	a	A	I	r
Kočevje	a	B	II	m
Krško	a	A	II	r
Lenart v Slovenskih goricah	a	A	II	m
Lendava	a	A	II	m
Litija	b	B	III	m
Ljutomer	a	A	II	m
Ormož	a	B	II	m
Postojna	a	A	II	m
Radovljica	a	A	I	m
Sevnica	b	B	III	m
Sežana	a	B	II	m
Slovenj Gradec	a	A	I	r
Slovenska Bistrica	a	B	II	m
Slovenske Konjice	a	A	I	m
Šentjur	a	B	III	m
Škofja Loka	a	A	I	r
Šmarje pri Jelšah	a	B	II	l
Tolmin	a	B	II	m
Trbovlje	b	B	II	r
Trebnje	a	B	III	m
Velenje ¹	b	A	I	r
Vrhnika	a	B	II	m
Žalec	a	A	I	m

Op.: a – srednjeveški tip tlorisa; b – modernistični tip tlorisa, vključno z Velenjem¹ kot edinim mestom s središčem zgrajenim po enotnem urbanističnem načrtu;

A – urejeno mestno središče; B – neurejeno mestno središče;

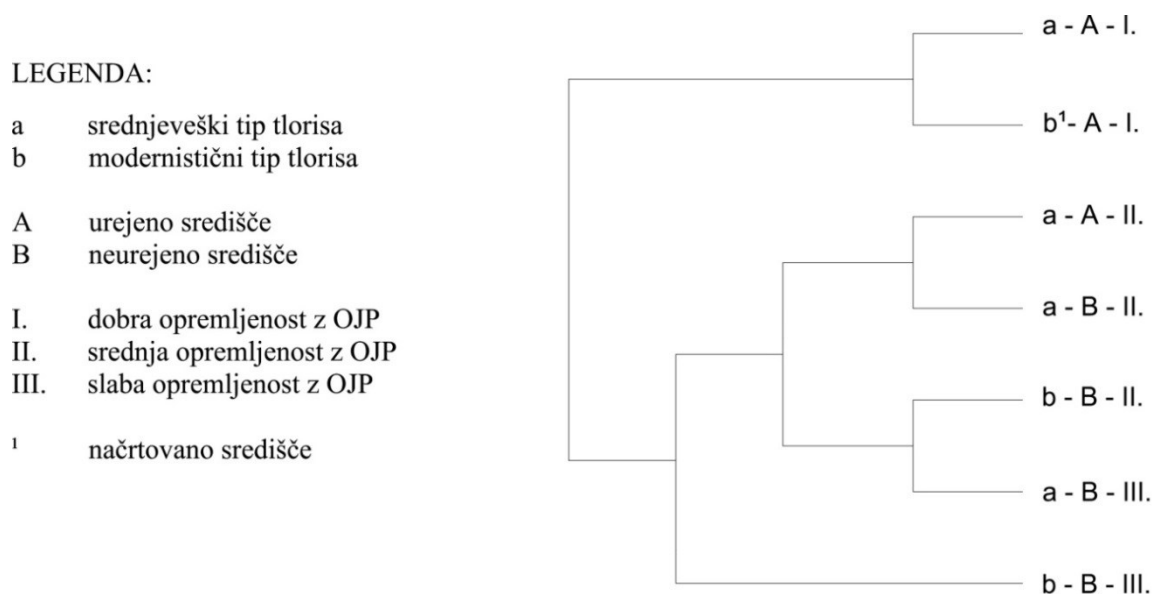
I – dobra opremljenost z OJP; II – srednja opremljenost z OJP; III – slaba opremljenost z OJP;

l – središče lokalnega pomena; m – središče medobčinskega pomena; r – središče regionalnega pomena.

Tako se mesta iz širše skupine glede na povprečne ocene o podobi mestnega središča in njegovi opremljenosti z OJP združujejo v dve podobni skupini (slika 63), pri čemer imajo najboljše lastnosti mesta iz skupine s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem in dobro opremljenostjo z OJP (na primer Kamnik) ter mesto z modernističnim tipom tlorisa, z urejenim središčem in dobro opremljenostjo z OJP (Velenje kot edino iz širše skupine s središčem, zgrajenim po enotnem urbanističnem načrtu). Vsa ostala mesta so v drugi skupini. Mesta so

razvrščena v dve skupini – prva ima eno: 1 (a-A-I, b³¹-A-I) in druga tri podskupine 2 (a-A-II, a-B-II), 3 (b-B-II, a-B-III), 4 (b-B-III). Podskupine obsegajo:

1. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljena z OJP in mesto z modernističnim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljeno z OJP,
2. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP in mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP,
3. podskupina: mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP in mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP,
4. podskupina: mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP.

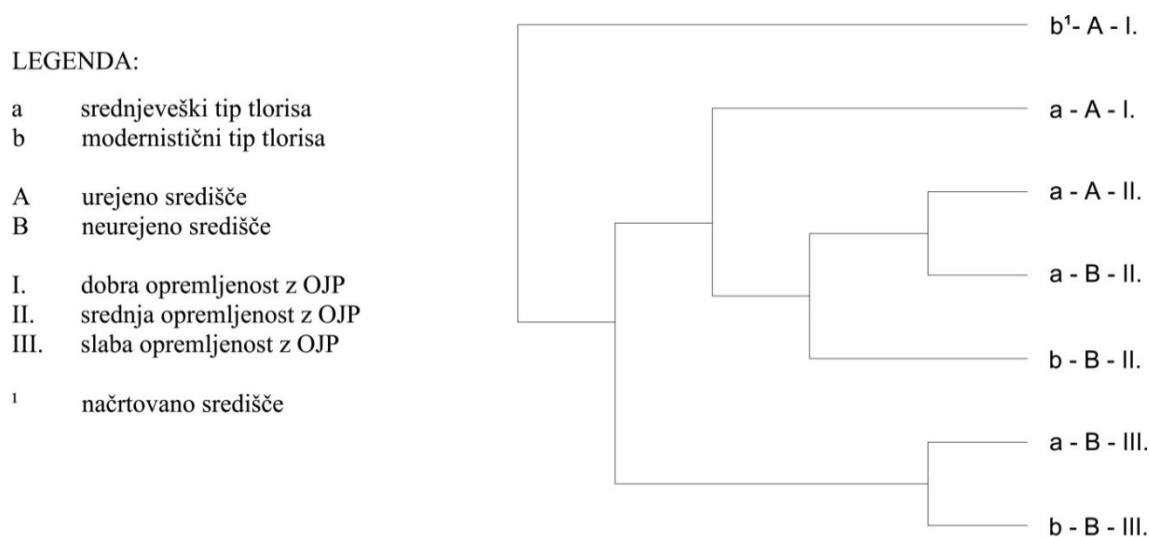
Slika 63: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede na oceno o podobi mestnega središča in njegovi opremljenosti z OJP

Figure 63: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the assessment of the image of the city centre and its equipment with open public space

Mesta se glede na oceno o prijaznosti mestnega središča za pešačenje in njegovi opremljenosti z OJP združujejo v tri skupine, ki so prikazane na drevesnem diagramu (slika 64). Tri skupine imajo: prva eno podskupino: 1 (b-A-I), druga tri podskupine 2 (a-A-I), 3(a-A-II, a-B-II), 4 (b-B-II) in tretja eno podskupino 5 (a-B-III, b-B-III). Podskupine obsegajo:

³¹ Mestno središče je bilo zgrajeno po enotnem urbanističnem načrtu. V širši skupini 33 mest to velja le za eno mesto, in sicer Velenje.

1. podskupina: mesto z modernističnim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljeno z OJP,
2. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljena z OJP,
3. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP in mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP,
4. podskupina: mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP,
5. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP in mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP.

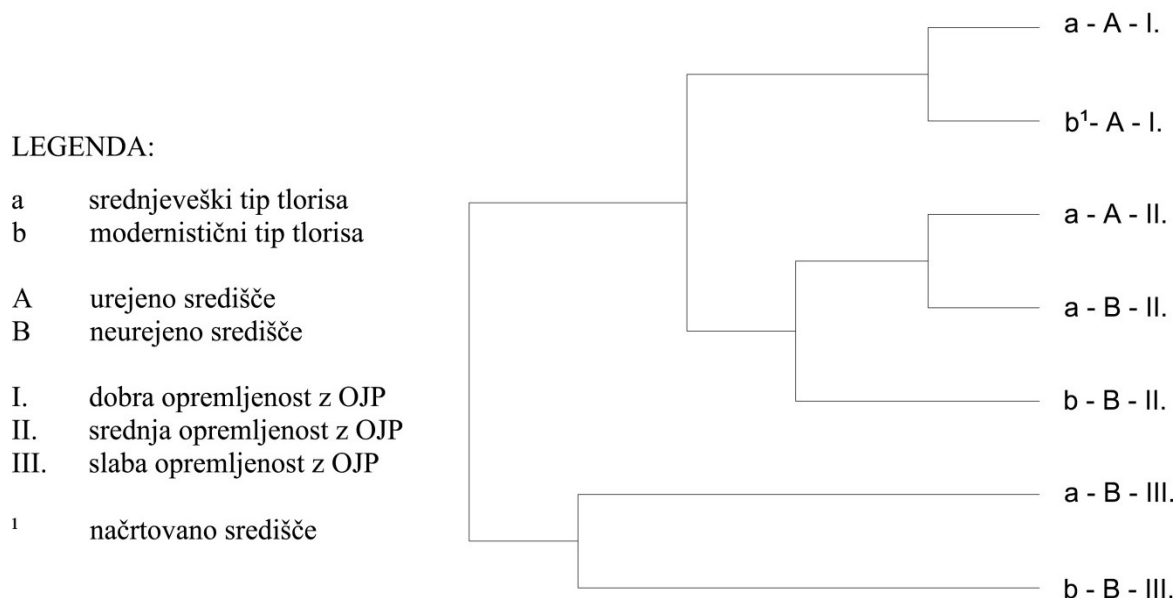
Slika 64: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede na oceno o prijaznosti mestnega središča za pešačenje in njegovi opremljenosti z OJP

Figure 64: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the assessment of the friendliness of the city centre for pedestrians and its equipment with open public space

V dve skupini se združujejo mesta glede na oceno o pogostosti uporabe promenade, osrednjega trga in osrednjega parka (slika 65). Dve skupini imata: prva tri podskupine: 1 (a-A-I, b-A-I), 2 (a-A-II, a-B-II), 3 (b-B-II), druga eno podskupino 4 (a-B-III, b-B-III). Podskupine obsegajo:

1. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljena z OJP in mesto z modernističnim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljeno z OJP,
2. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP in mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP,

3. podskupina: mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP,
4. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP in mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP.

Slika 65: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede na oceno o pogostosti uporabe promenade, osrednjega trga in osrednjega parka

Figure 65: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the estimate of the frequency of use of the promenade, the central square and the central park

Mesta se glede odnosa prebivalcev do mestnega središča združujejo v tri skupine, ki so prikazane na drevesnem diagramu (slika 66). Tri skupine imajo: prva eno podskupino: 1 (b-A-I), druga tudi eno podskupino 2 (a-A-I) in tretja tri podskupine 3(a-A-II, a-B-II), 4 (b-B-II) in 5 (a-B-III, b-B-III). Podskupine obsegajo:

1. podskupina: mesto z modernističnim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljeno z OJP,
2. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter dobro opremljena z OJP,
3. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP in mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP,
4. podskupina: mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter srednje dobro opremljena z OJP,
5. podskupina: mesta s srednjeveškim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP in mesta z modernističnim tipom tlorisa, z neurejenim središčem ter slabo opremljena z OJP.

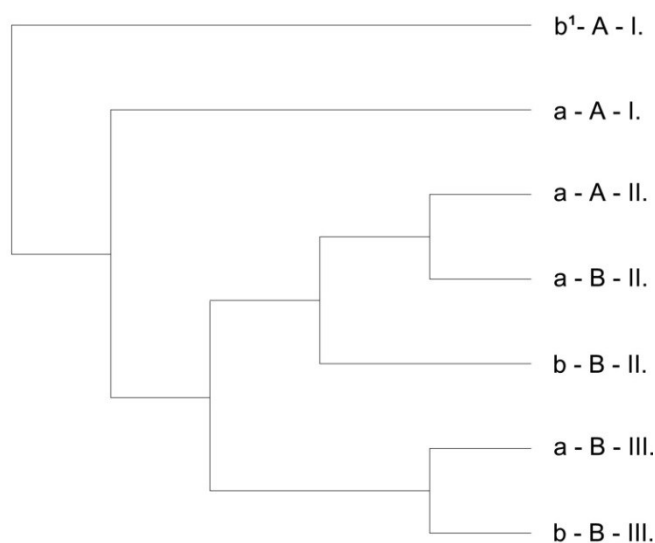
LEGENDA:

- a srednjeveški tip tlorisa
- b modernistični tip tlorisa

- A urejeno središče
- B neurejeno središče

- I. dobra opremljenost z OJP
- II. srednja opremljenost z OJP
- III. slaba opremljenost z OJP

- ¹ načrtovano središče

Slika 66: Drevesni diagram prikazuje razporeditev mest v skupine glede odnosa prebivalcev do mestnega središča

Figure 66: The tree diagram shows the distribution of cities in groups according to the attitude of the inhabitants towards the city centre

Prebivalci zadovoljstvo z bivanjem v obravnavanih majhnih mestih ocenjujejo zelo različno (grafikon 5, poglavje 4.3 Rezultati ankete). Rezultati kažejo (preglednica 23, poglavje 4.5 Sintezni rezultati), da je z zadovoljstvom bivanja v majhnih mestih najbolj povezana pogostost uporabe grajenih odprtih mestnih površin (promenada, osrednji trg) in zelenih površin (prostor ob vodi). Mesta lahko glede na pogostost uporabe OJP v središčih majhnih mest razporedimo v podobne skupine. Izkaže se, da OJP najpogosteje uporabljajo v središčih majhnih mest s srednjeveškim tipom tlorisa, z urejenim mestnim središčem in v Velenju. Ta mesta so tudi dobro opremljena z OJP.

Torej ugotovimo, da se mesta v podobne skupine razvrščajo glede na tri kazalnike: 1. način oblikovanja središča (po enotnem urbanističnem načrtu ali brez njega), 2. urejenost središč glede na izvedbo različnih ukrepov iz prostorskih aktov in 3. opremljenost z OJP. Tip središča na razvrščanje ne vpliva, prav tako ne stopnja centralnosti (preglednica 26).

Območje mestnega središča (slika 5, Poglavje 3. Metode dela) smo na podlagi prostorske analize opredelili z lego CD (SSP in drugih storitev) in OJP. Na podlagi anketnega vprašalnika se je dodatno pokazalo, da je lega SSP pomembnejša od tipa OJP. Prebivalci majhnih mest so namreč središče majhnega mesta opredelili glede na lego SSP, ne glede na tip OJP. Pri tem prav tako ni bilo pomembno, ali so SSP v historičnem ali novem središču majhnega mesta oziroma celo ležijo v večjih stavbnih kompleksih. Zanimivo je, da anketa pokaže, da imajo prebivalci sicer ambivalenten odnos do veliki stavbnih kompleksov (na primer nakupovalnega središča), saj se sicer nizka povezanost pogostosti uporabe te vrste prostora z zadovoljstvom z bivanjem v mestu zaradi vrednosti p , ki je blizu 0.05, nagiba na obe strani ($r = 0.347$, $p = 0.048$).

Ne glede na to pa ima OJP v majhnih mestih zelo velik pomen, še posebej v mestih, ki so z mestnimi tlakovanimi površinami slabše opremljena. Vsekakor so mestne tlakovane površine ključne pri zaznavi mestnega središča tudi v kombinaciji z zelenimi površinami, vendar je OJP v

navezavi na SSP tisti, ki ga ljudje najpogosteje – dnevno uporabljajo (grafikon 8, poglavje 4.3 Rezultati ankete). Nujne dejavnosti naj bi se v prostoru izvajale ne glede na kakovost prostora (Gehl, 1996), vendar prebivalci ocenjujejo, da OJP v navezavi na SSP ni le prostor za opravljanje nujnih opravkov, in ga pretežno uporabljajo za prostočasne (izbirne) in družbene dejavnosti (grafikon 16, poglavje 4.3 Rezultati ankete).

Na podlagi rezultatov vseh izvedenih prostorskih analiz ter anketnega vprašalnika lahko potrdimo delovno hipotezo, da povezani lokaciji OJP in CD določata mestno središče, opremljenost z OJP pa je povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu in zaznavo podobe mestnega središča.

5 ZAKLJUČEK IN RAZPRAVA

Cilj naloge in raziskovanja je bil ugotoviti značilnosti OJP in CD ter njuno medsebojno povezanost v majhnih mestih. Zanimala nas je tudi vloga lokacije OJP in CD pri zaznavanju mestnih središč in ocena prebivalcev majhnih mest glede kakovosti bivanja. Poleg raziskovanja središč majhnih mest smo se osredotočili na večje stavbne komplekse, ki vsebujejo tudi zaprt javni prostor. V nasprotju s historičnimi jedri novejša, urbana središča (razen izjem) v ožjem območju mestnega središča namreč nimajo tradicionalnih površin (osrednji park, osrednji trg in promenada).

Namen doktorske disertacije je bil tudi širši, saj smo želeli pokazati na pomen ohranjanja javnih storitev in s tem na krepitev vloge majhnih mest v policentričnem urbanem omrežju. Odgovori na raziskovalno vprašanje in podvprašanja so zato močno podprti z ugotovitvami in spoznanji, ki izhajajo ne samo iz teoretične opredelitve preoblikovanja tradicionalnega prostora v nove vrste OJP, temveč tudi konkretno s podrobno prostorsko analizo in terenskim delom. Kakovost bivanja je raziskana še posebej z anketnim vprašalnikom.

Z anketnim vprašalnikom smo raziskali tudi, kako prebivalci mesta dojemajo javni prostor v navezavi na javne storitve in ali ga zaznajo kot središče mesta. Mestnost namreč ni le fizična sestava, temveč tudi zaznavna oblika mestnega središča ter način in oblika vsakodnevnega življenja in bivanja v mestu (Jakhel, 1979). Vprašanje povezanosti javnih storitev (CD in SSP) z odprtim javnim prostorom (OJP) je torej pomembno tudi z vidika kakovosti bivanja v mestu in zagotavljanja trajnostnega razvoja in uravnoteženega prostorskega razvoja (Nova atenska listina 2003, Leipziška listina..., 2007). S svojimi številnimi vlogami in funkcijami OJP v navezavi na SSP spodbuja pešačenje in preživljanje prostega časa v središčih majhnih mest, s tem pa podpira lokalno ekonomijo (Fikfak, 2007). Hkrati ljudi odvrča od odvisnosti od avtomobila ter (ne)posredno vpliva na njihovo zdravje (Villanueva et al., 2015).

5.1 Odgovori na raziskovalna vprašanja in potrditev delovne hipoteze

Rezultati raziskave so večplastni, pomembno pa je izpostaviti dejstvo, da se ujemajo tako spoznanja iz ankete kot tista, pridobljena s podrobno prostorsko analizo. Ob tem želimo izpostaviti, da se je za koristnega izkazal tudi anketni vprašalnik. Z njim smo pridobili veliko kvalitativnih (subjektivnih) podatkov, ki so dopolnili kvantitativne podatke, rezultate prostorske analize OJP v majhnih mestih. Slednja je bila vodilo celotne raziskave in je temeljila na objektivnih (javno dostopnih) podatkih ter na terenskem delu, s katerim smo pridobili tudi podatke, ki jih ni mogoče pridobiti drugače.

Z raziskavo smo izpolnili zastavljene cilje in odgovorili na zastavljena raziskovalna vprašanja. S prostorsko analizo smo odgovorili predvsem na prvo raziskovalno vprašanje ter potrdili, da se *ob stavbah, v katere so umeščene CD, tvori OJP*.

Na drugi dve raziskovalni vprašanji smo prav tako odgovorili s prostorsko analizo ter pokazali, da se *pred stavbami SSP pojavljajo le določeni tipi OJP*. To so predvsem osrednji park, osrednji trg in promenada ter različne vrste igrišč.

Pri odgovoru na vprašanje *Kakšna je funkcija OJP pred stavbami, v katerih so umeščene CD, in posebej SSP?* smo se opirali tudi na odgovore na anketni vprašalnik, ki je bil dopolnila metoda dela za zbiranje dodatnih informacij o OJP v povezavi s CD (SSP in drugih dejavnosti) v majhnih mestih. Pokazalo se je, da je njihova funkcija večplastna, saj ne služi le za opravljanje

vsakodnevnih opravkov (nujne dejavnosti), temveč tudi za preživljanje prostega časa (izbirne dejavnosti) in druženje (družbene dejavnosti).

Tudi na zadnji dve raziskovalni vprašanji smo odgovorili z dodatno pomočjo anketnega vprašalnika ter ju potrdili. Anketni odgovori namreč kažejo, da *OJP pred SSP prebivalci majhnih mest zaznavajo kot središče mesta. Prav tako se je izkazalo, da v večini primerov OJP uporabljajo pred SSP, saj ju ocenjujejo kot pomembna elementa dobre podobe mesta. Torej je eden ključnih mestotvornih elementov v (majhnih) mestih prav lokacija OJP pred SSP. Tako lahko pozitivno odgovorimo tudi na zastavljeno vprašanje, ali so lokacija, velikost in opremljenost OJP povezani z dojemanjem kakovosti bivanja v mestu?*

Na zastavljena raziskovalna vprašanja je navezana tudi postavljena delovna hipoteza in podhipoteze, na katere smo izčrpno odgovorili že v poglavju 4: Analiza in rezultati in jih skoraj v celoti tudi potrdili.

Na podlagi ugotovitev izvedene raziskave smo tako lahko oblikovali tudi priporočila in smernice za umeščanje SSP in OJP v majhnih mestih. Priporočila in smernice so še posebej pomembne z vidika predvidene funkcije OJP ter njegove dejanske uporabe. Posebej smo se posvetili lokaciji teh storitev v mestnih središčih, pa tudi tistim, ki so se pod vplivom sodobnega načina življenja preselile na nove lokacije zunaj mestnega središča.

Ugotovimo lahko, da sta tako lokacija kot tip OJP v središčih majhnih mest izrednega pomena za kakovost bivanja ter zaznavanje središča majhnega mesta. Še posebej to velja za povezavo s CD (SSP in drugih storitev), saj smo z raziskavo potrdili, da OJP v povezavi s CD, še posebej SSP, določa središče majhnega mesta, prav tako pa njegovo uporabo.

5.2 Predlog priporočil in smernic za nadaljnje umeščanje storitev splošnega pomena ter oblikovanja odprtega javnega prostora v majhnih mestih

Zakon o urejanju prostora (ZUreP-2, 2017) v 62. členu navaja, da je obvezna strokovna podlaga za pripravo OPN za mesta ter druga urbana naselja urbanistična zasnova, ki se lahko izdelata tudi za druga naselja, kjer je zaradi posebnega razvojnega interesa ali nasprotujočih si interesov to potrebno. Urbanistična zasnova je namenjena analizi obstoječega stanja v prostoru, prepoznavi omejitev, potreb in kvalitet, ter usmerjanju in podrobnejši določitvi urbanistično-arhitekturnega razvoja naselja, med drugim tudi določitvi območij javnih površin. S tega vidika predlagamo, da se za središča mest (ne majhnih, temveč tudi večjih) izdelajo ustrezne strokovne podlage in vanje vključijo prostorske analize, ki so bile izdelane tudi za potrebe te naloge (poglavje 4.1).

Usmeritve in priporočila za umeščanje OJP in SSP v mestna središča pa smo razdelili v tri sklope:

- usmeritve za umeščanje storitev splošnega pomena v središča majhnih mest,
- usmeritve za načrtovanje odprtega javnega prostora v navezavi na storitve splošnega pomena,
- usmeritve za umeščanje storitev splošnega pomena glede na različne kazalnike.

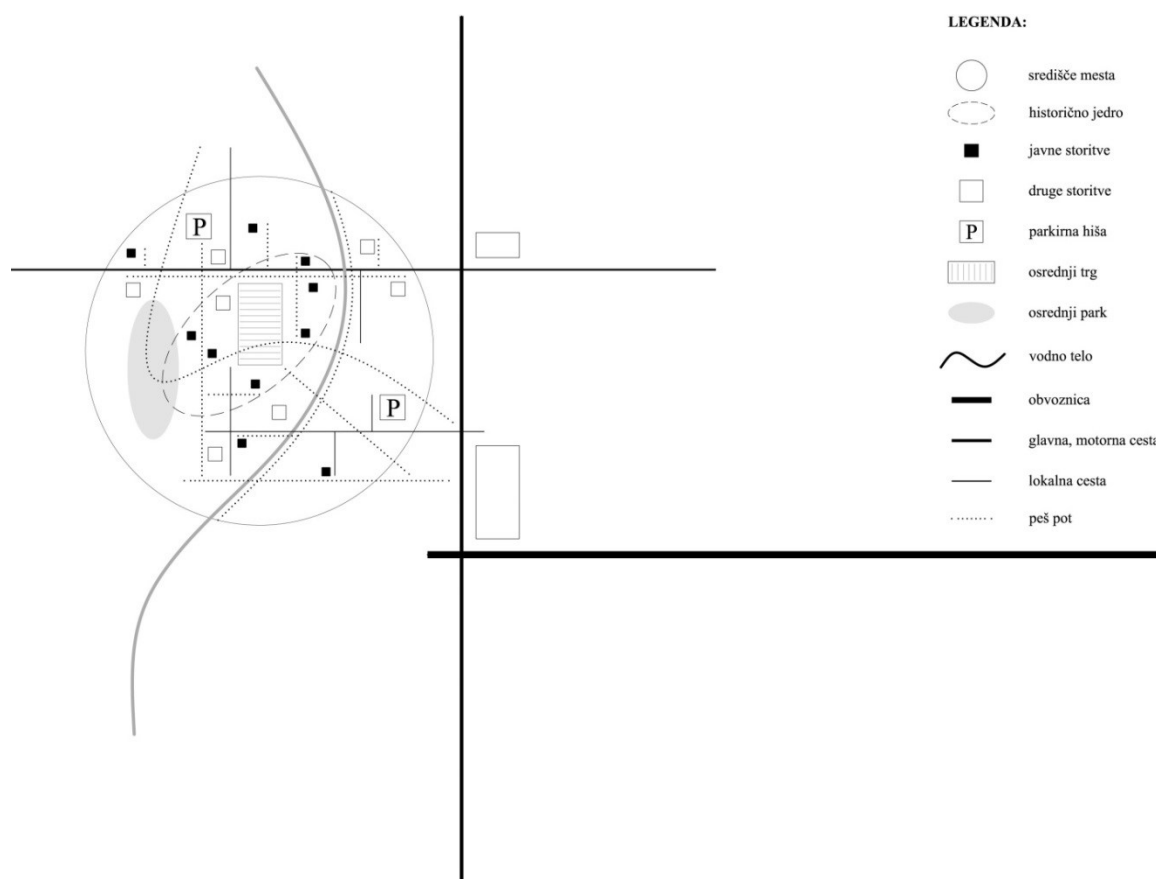
5.2.1 Usmeritve za umeščanje storitev splošnega pomena v središča majhnih mest

Za umeščanje SSP v središča majhnih mest smo oblikovali predlog (slika 67), ki upošteva rezultate izvedene raziskave, pri čemer naj bo središče mesta samo »pripeto« na hierarhično pomembnejše ceste, v območju pa naj potekajo ceste nižje stopnje (Marshall, 2009). Ožje območje središča, pogosto je to historično jedro, pa naj bo za motorni promet zaprto.

V najstarejšem območju, glede na leto izgradnje stavb, naj bo umeščena večina SSP (občina, okrajno sodišče, glasbena šola, knjižnica, kulturni dom), saj je na tem območju najpogosteje osrednji trg ali promenada, kot osrednji OJP v mestu. Tik ob tem območju naj bo osrednji park, ob vodnem telesu pa se uredijo pešpot, igrišča ali manjši parki.

Druge storitve naj bodo umeščene tako v ožjem kot širšem območju središča, pri čemer se tiste, ki zahtevajo večje tlorisne in višinske gabarite ter celo notranje »javne« prostore, ne umeščajo v mestna središča.

SSP v središču mesta naj imajo nekaj parkirnih mest za hitro parkiranje, za daljše zadrževanje ljudi pa se na zunanji rob mestnega središča umestijo garažne hiše, ki naj bodo s pešpotmi povezane z mestnim središčem.

Slika 67: Shema umeščanja storitev splošnega pomena in OJP v mestno središče

Figure 67: Scheme of location of services of general interest and open public space in the city centre

5.2.2 Usmeritve za načrtovanje odprtega javnega prostora v navezavi na storitve splošnega pomena

Za načrtovanje OJP smo pripravili usmeritve in priporočila za njihovo urejanje in preoblikovanje (preglednica 27):

- OJP je treba stalno urejati, vzdrževati in izboljševati, vključno z revitalizacijo, če gre za degradirano oziroma opuščeno območje,

- obstoječi OJP v navezavi na storitveno in trgovsko dejavnost se preoblikuje tako, da se parkirne ploščadi namenijo pešcem, mirujoči promet pa se umešča pod teren ali v garažne hiše (tudi tržnice, ki postajajo zaradi ekoloških vrednot, ki naraščajo, vse bolj zaželeni tudi v majhnih mestih),
- prostori ob vodnih telesih se uredijo kot pešpoti in zelene urbane površine (manjši parki),
- OJP se primerno uredi tudi z urbano opremo in po potrebi tlakuje,
- prometne površine naj bodo v središčih primarno namenjene pešcem in kolesarjem ali celo zaprte za promet,
- ureditev glavne ceste v mestnem središču naj sledi konceptu deljenega prostora (angl. shared space), kjer si vsi udeleženci v prometu prostor delijo,
- grajeni odprti mestni prostor se uredi tako, da se odstrani mirujoči promet, ter se primarno nameni pešcem in kolesarjem,
- če ni mogoče drugače, se večje površine za mirujoči promet umeščajo pod teren, na terenu pa se oblikujejo površine, namenjene pešcem in kolesarjem ter podobnim uporabnikom,
- območja industrijske in proizvodne dejavnosti se preusmerjajo na druga, primernejša območja,
- objekti in veliki stavbni kompleksi z notranjim javnim prostorom naj se ne načrtujejo v mestnih središčih, saj, kot pravi Kos (2008), je to prostor, ki v nasprotju z OJP ne omogoča vpogleda v delovanje družbe, ker je dogajanje v njem očem skrito.

OJP je v mestih zelo pomemben, zato mora lokalna oblast uporabiti vsa strokovna in druga orodja za njegovo preureditev, če je le mogoče, s participativnim sodelovanjem prebivalcev.

Preglednica 27: Usmeritve za oblikovanje OJP v središču majhnih mest

Table 27: Guidelines for the design of open public space in the centre of small towns

TIP OJP	Igrišče	Park	Parkirišče	Trg	Parkiranje	
					Začasno	Pod terenom
Naravni prostor	x	x				
Zelene površine	x	x				
Zelene urbane površine	x	x				
Grajeni odprti mestni prostor				x		x
Prometne površine					x	
Servisni prostor						x
Nedefiniran prostor	/	/	/	/	/	/
OJP v stanovanjskih območjih	x	x		x	x	x
OJP pred stavbami CD	x	x		x	x	x
Notranji javni prostor stavb*						
Notranji javni prostor velikih stavbnih kompleksov*	/	/	/	/	/	/

/ tip OJP ne spada v mestno središče, *notranji prostori stavb

Priporočila glede urejanja obstoječih OJP (preglednica 27) veljajo tudi za načrtovane (nove površine) OJP in so pripravljena za območje središča majhnih mest.

5.2.3 Usmeritve za umeščanje storitev splošnega pomena glede na različne kazalnike

V preglednici 28 so predstavljena priporočila za umeščanje SSP glede na kazalnike, ki se nanašajo na:

- lego v središču mesta,
- OJP pred CD (tip OJP),
- parkirišče za obiskovalce,
- klasifikacijo stavb (skupino CC-SI po Uredbi o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 37/18),
- tip stavbe,
- fasado stavbe,
- leto izgradnje stavbe.

Preglednica 28: Priporočila za umeščanje storitev splošnega pomena glede na kazalnike

Table 28: Recommendations for positioning services of general interest according to indicators

	Lega	OJP pred CD				Parkirišče	Skupina (CC-SI)					Tip stavbe			Fasada	Leto izgradnje stavbe		
		središče naselja	igrišče	park	parkirišče		trg	začasno parkiranje	stavba splošnega družbenega pomena	poslovna in upravna stavba	stanovanjska stavba za posebne družbene skupine	veščtanovanjska stavba	trgovska stavba in stavba za storitvene dejavnosti	samostojna stavba		stavba v nizu	velik stavbni kompleks	urejeno fasadno pročelje
Vrtec		x	x			x	x			x		x					x	x
Osnovna šola	x	x	x		x	x	x					x					x	x
Glasbena šola	x	x	x		x	x	x					x	x		x	x		
Okrajno sodišče	x		x		x	x		x				x	x		x	x		
Zdravstveni dom		x	x			x	x					x					x	x
Lekarna	x				x	x	x		x	x	x	x	x				x	x
Dom upokojencev			x		x	x			x			x					x	x
Občina	x		x		x	x		x				x	x		x	x		
Urad za delo	x				x	x		x				x	x				x	x

SSP	Legra	OJP pred CD				Parkirišče	Skupina (CC-SI)				Tip stavbe			Fasada	Leto izgradnje stavbe			
		igrišče	park	parkirišče	trg		stavba splošnega družbenega pomena	poslovna in upravna stavba	stanovanjska stavba za posebne družbene skupine	večstanovanjska stavba	trgovska stavba in stavba za storitvene dejavnosti	samostojna stavba	stavba v nizu		velik stavbni kompleks	urejeno fasadno pročelje	0-1945	1946-1997
Policija	x		x		x	x		x				x					x	x
Center za socialno delo	x				x	x		x				x	x				x	x
Knjižnica	x		x		x	x	x					x	x	x			x	
Kulturni dom	x		x		x	x	x					x	x	x			x	
Pošta	x				x	x		x				x	x				x	x

V nadaljevanju je naveden primer priporočila za knjižnico. Knjižnica naj bo umeščena v središče mesta. OJP pred knjižnico naj bo oblikovan kot park in/ali trg, z nekaj parkirnimi mesti za obiskovalce (če jih je več, naj bodo umeščena pod teren). Vrsta stavbe je stavba splošnega družbenega pomena in samostojna stavba ali stavba v nizu, z likovno in oblikovno kvalitetnim fasadnim pročeljem, zgrajena pred drugo svetovno vojno. Lahko je tudi novogradnja, če sledi vsem prej opisanim zahtevam.

5.3 Prispevek k znanosti in predlogi za nadaljnja raziskovanja

Doktorska disertacija je na področju raziskovanja prostora novost predvsem zaradi iskanja odgovorov glede pomena lokacije, tipa in obsega OJP v majhnih mestih ter njegove povezave s centralnimi dejavnostmi. Raziskava je dodatno osvetlila razumevanje notranjega ustroja majhnih mest z vidika opremljenosti z OJP, kar ni bilo doslej obravnavano še v nobeni znani raziskavi. Večina do sedaj poznanih študij se namreč ukvarja z večjimi (velikimi) mesti, čeprav se posamezni avtorji (na primer Robertson, 2001) zavedajo tudi pomena središč majhnih mest.

Ne glede na velikost majhnih mest, ki ne presega nekaj tisoč prebivalcev, se je pokazalo, da se tudi majhna mesta med seboj razlikujejo tako po času in načinu njihovega nastanka, kot po njihovem nadaljnjem razvoju. Predmet raziskovanja je bil odprt javni prostor, vprašanja glede njegove velikosti, lokacije, pomena in vloge, predvsem v povezavi s centralnimi dejavnostmi, še posebej storitvami splošnega pomena, ter njegov vpliv na podobo mestnega središča in kakovost bivanja v majhnih mestih. V Sloveniji so bile sicer že opravljene nekatere raziskave, ki se ukvarjajo s pomenom OJP v majhnih mestih (Vertelj Nared, 2014), a doktorska disertacija prinaša

nov pogled na pomen OJP v majhnih mestih ter prispevek k znanosti z več vidikov. Ob tem se odpirajo tudi nova vprašanja in predlogi za nadaljnja raziskovanja.

Pomemben je pristop k raziskovanju OJP v povezavi s SSP v majhnih mestih, ki združuje sicer že znane metode in tehnike, vendar jih vsebinsko poveže v novo celoto. Ključen za raziskavo je bil nabor meril in kazalnikov (preglednici 5 in 9 v poglavju 3. Metode dela), na podlagi katerih smo izbrali vzorec mest za raziskavo ter na njih opravili prostorske analize. Ista merila lahko uporabimo tudi za analizo večjih mest, pri čemer je treba prilagoditi le posamezne kazalnike (na primer raven storitev splošnega pomena ali število prebivalcev, ki določa velikost mesta).

Predlagana merila in kazalniki so uporabni tudi za spremljanje stanja v prostoru, kar je v pomoč pri usmerjanju razvoja (majhnih) mest tako na mikro ravni, kot tudi z vidika vloge in pomena majhnih mest v urbanem omrežju na regionalni in nacionalni ravni.

Pomen raziskave je v možnosti prenosa rezultatov neposredno v prostorsko in urbanistično načrtovanje, saj vsebuje konkretna priporočila in smernice za posege, ki se nanašajo na središča majhnih mest, OJP in SSP. Doktorska disertacija ima poleg tega v času svojega nastanka še poseben pomen, saj je v slovenskem prostoru pomemben metodološki prispevek k pripravi strokovnih podlag za pripravo odloka o podobi naselij, ki je predpisan z Zakonom o urejanju prostora (ZUreP-2, 2017). Hkrati prispeva k svetovni zakladnici raziskovanja na področju podobe mesta, vloge OJP in njegovega prispevka h kakovosti bivanja v mestih.

Uporaba predlaganega metodološkega pristopa je pokazala, da se lahko podobno lotimo tudi drugih izzivov v mestih, povezanih s trajnostno mobilnostjo, oblikovanjem mestnega prostora, umeščanjem dejavnosti v prostor ipd. Raziskava je namreč nedvoumno pokazala, da je mestno središče, ki je dobro opremljeno z OJP, še posebej v povezavi s SSP, tudi središče mesta v smislu zaznave in pogoj za kakovostno bivanje v mestu, kljub široki uporabi avtomobilov in selitvi centralnih dejavnosti na obrobje mest.

Ugotovitev, da je OJP pomemben gradnik urbanega prostora tudi v majhnih mestih, že dolgo ni več samoumevna, zato je bila nujna njena znanstvena potrditev. Ugotovljeno je, da je opremljenost z OJP močno povezana s prijaznostjo središča za pešce. Ta pa ni povezana z obliko središča (kompaktna, linearna), temveč neposredno, zelo močno z obsegom površin mestnega prostora.

Hkrati se odpirajo vprašanja o razvoju mestnih središč, ki jih bo v prihodnje še treba raziskati in nanje podati odgovore. Predvsem bo treba najti odgovore na vprašanja, kako ob vse večji selitvi centralnih dejavnosti na obrobje mest ohraniti mestna središča v uporabi. Podobno kot kažejo ugotovitve iz raziskav mest iz drugih držav, se namreč tudi središča majhnih mest v Sloveniji srečujejo s podobnimi težavami, ki se nanašajo na pomanjkljivo ponudbo, selitev storitev na mestno obrobje, videz fasad stavb, podobo, primarno vlogo avtomobila, urejenost prostora ob vodi in podobno. Majhna mesta so za prebivalce ugodna za bivanje, predvsem z vidika opremljenosti z različnimi storitvami, vendar z možnostmi izboljšave na opisanih področjih, najbolj s preudarnim usmerjanjem razvoja središč, tudi pri načrtovanju novih prostorskih ureditev, torej notranjim razvojem naselja.

Doktorska disertacija ima poleg izvirnega znanstvenega prispevka tudi praktičen pomen za razvoj majhnih mest, tako z vidika urbanističnega načrtovanja kot tudi z vidika njihove vloge v urbanem omrežju na nacionalni ravni. Kljub temu bi bilo raziskavo smiselno razširiti tudi na, glede na velikost in funkcije, primerljiva mesta v tujini. Ker je izbor mest določen predvsem na podlagi formalnega in funkcijskega merila, se lahko spoznanja iz raziskave primerjajo tudi z mednarodnimi in domačimi izsledki podobnih raziskav.

»Ta stran je namenoma prazna.«

6 POVZETEK

Prevladujoč tip mest v urbanem omrežju v Sloveniji je majhno mesto. V tem tipu mest prebiva več kot polovica vseh prebivalcev države, zato je osredotočanje raziskav na ta mesta smiselno. Hkrati raziskave iz tujine kažejo, da se načrtovalski pristopi razlikujejo glede na velikost mesta. Literatura, ki se nanaša na velika mesta, je obsežnejša, usmeritev pa ni mogoče prenesti na majhna mesta.

Položaj v urbanem omrežju pa določa prav opremljenost mest s centralnimi dejavnostmi (in storitvami splošnega pomena), ki izboljšujejo kakovost življenja in socialno varnost ter zagotavljajo zadovoljevanje osnovnih potreb prebivalstva. Hkrati pa je v mestih prav javni prostor, predvsem odprti javni prostor, tisti, ki opravlja bistveno, združevalno, povezovalno vlogo v mestnem središču. Torej je povezava obeh predmetov za raziskovanje ne le zanimiva, temveč tudi nujna za raziskovanje, saj prav opremljenost z njima vpliva na kakovost življenja in bivanja.

Danes, ko se zasebni interes pri razvoju mesta krepi in včasih presega javnega, je zelo pomembno namenjati pozornost načrtovanju mest in spremljati spremembe, ki izhajajo iz tega procesa. Priča smo različnim spremembam, ki se nanašajo na pomanjkanje ponudbe, selitev storitev na mestno obrobje, videz fasad stavb, podobo, primarno vlogo avtomobila in podobne težave v središčih teh mest.

Namen in cilj naloge je bil najprej preveriti, ali lahko središče mesta opredelimo na mestu, kjer sta lokaciji odprtega javnega prostora in storitev splošnega pomena, oziroma ali vplivata na zaznavo mestnega središča. Hkrati je cilj naloge ugotoviti stopnjo opremljenosti mest z odprtim javnim prostorom ter preveriti in pridobiti podatke o odnosu prebivalcev do središča mesta ter s tem tudi o kakovosti bivanja v njih. Iz tega sledi tudi glavna hipoteza v nalogi, da *povezani lokaciji odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti določata mestno središče, opremljenost z odprtim javnim prostorom pa je povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu in zaznavo podobe mestnega središča.*

V uvodu naloge je predstavljen raziskovalni problem, ki izhaja iz spremenjene vloge mestnega središča, ki vse bolj spreminja svojo funkcijo. Kljub temu pa je prav javni prostor v kombinaciji s stavbami s centralnimi dejavnostmi tisti, ki pomembno oblikuje grajeno okolje, iz te kombinacije pa izhaja tudi podoba mesta. Poleg raziskovalnega problema sta v uvodu predstavljena tudi namen in cilj raziskave. Namen naloge zaobjema naslednje vsebine: raziskovanje prostorskih značilnosti majhnih mest, ki se nanašajo na odprti javni prostor in centralne dejavnosti. Cilj naloge je tudi proučiti povezavo s kakovostjo bivanja prek odnosa prebivalcev do mestnega središča.

V teoretičnem delu je opravljen pregled temeljne literature s področja javnega prostora z vidika nastanka, razvoja in transformacije. Predvsem je poudarjena vloga javnega prostora kot prostora za kakovost bivanja in ne kot prostora za različne uporabe. Predstavljeni so koncepti oblikovanja javnega prostora in univerzalne lastnosti javnega prostora. Pomembno je tudi izpostaviti, da je pojem podobe mesta neločljivo povezan z odprtim javnim prostorom.

Predlagani metodološki pristop izhaja iz namena raziskovalnega dela, ki temelji na proučevanju odprtega javnega prostora v navezavi na lokacijo centralnih dejavnosti (storitev splošnega pomena) na primeru majhnih mest v Sloveniji. Najprej je bil opravljen izbor majhnih mest za empirični del raziskave na podlagi meril in kazalnikov. Na ožjem izboru majhnih mest je bila izdelana prostorska analiza na podlagi tipologije odprtega javnega prostora in kriterijev za izdelavo prostorske analize. Na širšem izboru mest pa je bila izvedena anketa z anketnim

vprašalnikom, ki je bil oblikovan na podlagi rezultatov prostorske analize. Po analizi rezultatov ankete je bila povezanost odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti še dodatno preverjena na ožjem izboru mest. Skladno z rezultati so bile podane sintezne ugotovitve, izdelane z različnimi statističnimi metodami, tako je bila preverjena hipoteza in podani odgovori na raziskovalna vprašanja.

S prostorsko analizo je ugotovljeno, da so izbrana mesta različno opremljena z odprtim javnim prostorom, predvsem glede tipa in obsega. Izbrana mesta s historičnim jedrom so z odprtim javnim prostorom bolje opremljena kot novejša urbana središča. Glede na lokaciji odprtega javnega prostora in storitev splošnega pomena je bilo določeno tudi območje središča mesta in kot so potrdila tudi spoznanja iz ankete, zaznava središča mesta z njima sovpada. Tudi glede opremljenosti z odprtim javnim prostorom rezultati prostorske analize in ankete sovpadajo. Torej ima *v mestih, ki so z odprtim javnim prostorom slabo opremljena, vlogo osrednjega odprtega javnega prostora prav tisti pred stavbami centralnih dejavnosti, še posebej storitev splošnega pomena (podhipoteza H3)*. Opremljenost z odprtim javnim prostorom pa je povezana s pogostostjo uporabe odprtega javnega prostora, tako je tudi *opremljenost z odprtim javnim prostorom (v navezavi na centralne dejavnosti) povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu, tako je podhipoteza H4 delno potrjena*, saj je povezana le z nekaterimi tipi odprtega javnega prostora. Pomembno pa je, da prebivalci odprti javni prostor v navezavi na storitve splošnega pomena pripisujejo vlogo prostora za občasno zadrževanje in celo prepoznavnega mestnega prostora, kar je neposredno povezano tudi s podobo mesta. Potrjena je bila tudi podhipoteza H5, da *opremljenost mestnega središča z odprtim javnim prostorom bistveno vpliva na zaznavo podobe mesta*.

Dodatna preveritev povezanosti odprtega javnega prostora in storitev splošnega pomena kaže, da so v izbranih mestih prebivalci središče mesta opredelili v historičnem delu, kjer uporabljajo storitve splošnega pomena in odprti javni prostor, ostale centralne dejavnosti pa zunaj mestnega središča v novejših delih mesta. Tudi na področju lokacije storitev splošnega pomena se v povezavi s podrobno namensko rabo prostora kaže, da se storitve selijo zunaj območij centralnih dejavnosti na druga območja, kot je pokazala prostorska analiza.

Rezultati, povezani v sintezo, tako potrjujejo podhipotezi H1 in H2, da *središče mesta lahko opredelimo tam, kjer sta lokaciji odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti tesno povezani, ter da sta lokaciji odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti ključni za zaznavo mestnega središča*.

Na podlagi rezultatov vseh izvedenih prostorskih analiz ter anketnega vprašalnika lahko potrdimo glavno hipotezo, da *povezani lokaciji odprtega javnega prostora in centralnih dejavnosti določata mestno središče, opremljenost z odprtim javnim prostorom pa je povezana z zadovoljstvom z bivanjem v mestu in zaznavo podobe mestnega središča*.

Tako prostorska analiza, anketa kot hierarhično združevanje mest v skupine glede na odnos prebivalcev do mestnega središča kažejo, da je treba nekaterim (skoraj polovici izbranih mest iz širše skupine) nameniti posebno pozornost glede opremljenosti z odprtim javnim prostorom in podobo mesta.

Majhna mesta imajo v urbanem razvoju Slovenije veliko vlogo, njihov bistveni gradnik, ki omogoča raznolike socialne prakse, pa je prav odprti javni prostor. Raziskava tudi jasno pokaže, da prebivalci središče mesta zaznavajo tam, kjer je lokacija storitev splošnega pomena, ne glede na tip odprtega javnega prostora. Pomembno je torej izpostaviti, da je zato treba skrbno umeščati centralne dejavnosti in storitve splošnega pomena ter vso pozornost nameniti fizični pojavnosti

odprtega javnega prostora, kot prostoru za kakovost bivanja. Procesi, kot so razmah potrošništva in dvig zasebnega interesa v postopkih prostorskega načrtovanja, bistveno vplivajo na razvoj mest, zato je bil cilj naloge preveriti stanje v izbranih mestih in skladno z rezultati raziskave podati nekaj usmeritev za načrtovanje.

7 SUMMARY

The predominant type of cities in the urban network in Slovenia is small city. More than half of the country's population live in small cities, so it makes sense to focus research on these type of city. At the same time, foreign research shows that planning approaches vary according to the size of the city. The literature pertaining to large cities is more extensive, and the orientations cannot be transferred to small cities.

The situation in the urban network determines the equipment of cities with central activities (and services of general interest), which improve the quality of life and social security and ensure that the basic needs of the population are met. At the same time, it is the public space in cities, especially the open public space that performs an essential, unifying and connecting role in the city centre. So the connection of the two subjects for research is not only interesting, but also necessary, because it is their equipment that affects the quality of life and living.

Today, when private interest in urban development is growing, and sometimes exceeding public interest, it is very important to pay attention to urban planning, and monitor the changes resulting from this process. We are witnessing various changes relating to the lack of supply, the relocation of services to the outskirts of the city, the appearance of the facades of buildings, the image, the primary role of the car, and similar problems in the centres of these cities.

The purpose and goal of the task was first to check whether the city centre can be defined in a place where open public space and services of general interest are present, or whether they affect the perception of the city centre. At the same time, the aim of the task is to determine the level of equipment of cities with open public space, and to check and obtain data on the attitude of residents to the city centre, and thus on the quality of living in the cities. From this follows the main hypothesis in the task that the connected locations of open public space and central activities determine the city centre, and the provision of open public space is associated with satisfaction with living in the city and perception of the image of the city centre.

In the introduction to the thesis, a research problem is presented, which arises from the changed role of the city centre, which is increasingly changing its function. Nevertheless, it is the public space, in combination with buildings with central activities, that significantly shapes the built environment, and the image of the city also derives from this combination. In addition to the research problem, the purpose and goal of the research are also presented in the introduction. The purpose of the task includes the following content: research of spatial characteristics of small towns related to open public space and central activities. The aim of the task is also to examine the connection with the quality of living through the attitude of the inhabitants towards the city centre.

The theoretical part presents an overview of the basic literature in the field of public space, from the point of view of origin, development and transformation. Above all, the role of public space as a space for the quality of living and not as a space for various uses is emphasised. The concepts of public space design and universal properties of public space are presented. It is also important to point out that the notion of the image of the city is inextricably linked to open public space.

The proposed methodological approach stems from the purpose of the research work, which is based on the study of public open space in relation to the location of central activities (services of general interest) in the case of small towns in Slovenia. First, a selection of small towns was made for the empirical part of the research, based on criteria and indicators. In the shortlist of small towns, a spatial analysis was made on the basis of the typology of open public space and the

criteria for making a spatial analysis. On a wider selection of cities, a survey was conducted with a survey questionnaire drawn up from the results of spatial analysis. After analysing the results of the survey, the connection between public open space and central activities was further verified in a shortlist of cities. In accordance with the results, synthesis findings made by different statistical methods were given. Thus, the hypothesis was tested and the answers to the research questions were given.

Spatial analysis shows that the selected cities are differently equipped with public open space, especially in terms of type and scope. Selected cities with a historic core are better equipped with public open space than newer urban centres. According to the location of the public open space and services of general interest, the area of the city centre was also determined, and as confirmed by the findings of the survey, the perception of the city centre coincides with them. The results of the spatial analysis and the survey also coincide in terms of equipment with public open space. Thus, in cities that are poorly equipped with public open space, the role of the central public open space takes over the place in front of the buildings of central activities, especially services of general interest (sub-hypothesis H3). The provision of public open space is related to the frequency of use of public open space, so the equipment of public open space (in relation to central activities) is associated with satisfaction with living in the city. Thus, the H4 sub-hypothesis is partially confirmed, as it is related only to certain types of public open space. It is important, however, that residents in connection with services of general interest attribute to the public open space the role of a space for occasional stay and even a recognisable urban space, which is also directly related to the image of the city. It also confirmed the H5 sub-hypothesis that the equipment of a city centre with an open public open space significantly affects the perception of the image of the city.

Additional verification of the connection between public open space and services of general interest shows that in the selected cities, the inhabitants defined the city centre in the historical part, where they use services of general interest and public open space. They use other central activities outside the city centre in newer parts of the city. In connection with the detailed purposeful use of space which is also in the area of the location of services of general interest, it appears that services are moving outside the areas of central activities to other areas, as shown by the spatial analysis.

The results related to the synthesis thus confirm H1 and H2 sub-hypotheses that the city centre can be defined where the locations of public open space and central activities are closely related, and that the locations of public open space and central activities are key to urban centre perception.

Based on the results of all spatial analyses and the questionnaire, we can confirm the main hypothesis in the task that the connected locations of open public space and central activities determine the city centre, and the provision of open public space is associated with satisfaction with living in the city and perception of the image of the city centre.

The spatial analysis, the survey, and the hierarchical grouping of cities according to the attitude of the population towards the city centre, show that some (almost half of the selected cities from the wider group) need special attention in terms of public open space and image of the city.

Small towns play a major role in the urban development of Slovenia, and their fundamental building block that enables diverse social practices, is the public open space. The survey also clearly shows that residents perceive the city centre to be at the location of services of general interest, regardless of the type of open public space. It is therefore important to point out that it is

necessary to carefully locate central activities and services of general interest, and to pay full attention to the physical appearance of open public space as a space for the quality of living. Processes such as the consumer boom and the rise of private interest in spatial planning processes have a significant impact on urban development, so the aim of the task was to check the situation in the selected cities and provide some guidelines for planning in accordance with the survey results.

8 VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. (AJPES). 2018. Iskalnik po poslovnih subjektih. <https://www.ajpes.si/> (5.7.2018)
2. Allen, J. 2006. Ambient Power: Berlin's Potsdamer Platz and the Seductive Logic of Public Spaces. *Urban Studies*, 43 (2): 441-455.
3. Arendt, H. 1958. The public realm: the common. V: Glazer, N. (ur.), Lilla, M. (ur.). *The Public Face of Architecture, Civic Culture and Public Spaces*. New York, The Free Press: p. 5-12.
4. Aristeia, K. 2012. EU governance and social services of general interest: When even the UK is concerned. *EU law, governance and social policy*. *European Integration online Papers* 16. doi: 10.1695/2012005
5. Atkinson, R. 2003. Domestication by Cappuccino or a Revenge on Urban Space? Control and empowerment in the management of public spaces. *Urban Studies*, 40 (9): p. 1829-1843.
6. Banerjee, T. 2001. The Future of Public Space: Beyond Invented Streets and Reinvented Places. *Journal of the American Planning Association*, 67 (1): p. 9-24.
7. Benkovič Krašovec, M. 2006. Vloga centralnih naselij prve in druge stopnje pri razvoju slovenskega podeželja. Doktorska disertacija. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo.
8. Bentley, I., Alcock, A., Murrain, P., McGlynn, S., Smith, G. 1985. *Responsive Environments: A Manual for Designers*, London, Architectural Press.
9. Boyer, M. 1993. 'The city of illusion: New York's public places' v Knox, P. (ured.) *The Restless Urban Landscape*, Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall.
10. Brown, A. (ur.). 2006. *Contested space: street trading, public space, and livelihoods in developing cities*. Rugby, ITDG Pub.
11. Buchanan, P. 1988. 'What city? A plea for place in the public realm'. *Architectural Review*, 1101: p. 31-41.
12. Burger, M., Meijers, E. 2012. Form follows function? Linking morphological and functional polycentricity. *Urban Studies* 49(5): p. 1127-1149. DOI: 10.1177/0042098011407095
13. Burgers, J. (ur.). 1999. *De Uistad: Over Stedelijk Vermaak*, Utrecht, Van Arkel.
14. CABE (Commission for Architecture and the Built Environment). 2005. *Does Money Grow on Trees?* London, CABE.
15. Canter, D. 1977. *The Psychology of Place*. London, Architectural Press.
16. Carmona, M., Punter, J., Chapman, D. 2002. *From Design Policy to Design Quality: The Treatment of Design in Community Strategies, Local Development Frameworks and Action Plans*. London, Thomas Telford.
17. Carmona, M., Heath, T., Oc, T., Tiesdell, S. 2003. *Public places, Urban Spaces: The dimensions of Urban Design*. Oxford, Architectural Press: 312 str.
18. Carmona, M., de Magalhães, C., Hammond, L. 2008. *Public Space: The Management Dimension*. Oxon, Routledge: 232 str.
19. Carmona, M. 2010. Contemporary public space, Part two: Classification. *Journal of Urban Design*, 15 (2): p. 157-173.
20. Carr, S., Francis, M., Rivlin, L. G., Stone, A.M. 1992. *Public Space*. Cambridge, Cambridge University Press: 400 str.
21. Castells, M. 1996. *The Rise of the Network Society*. Oxford, Blackwell: 597 str.
22. Center za družboslovno informatiko, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani (2018). *En klik anketa (1KA)*. 2018.

- <https://www.1ka.si/> (Pridobljeno 5.10.2018)
23. Cerin, E., Saelens, B.E., Sallis, J.F. and Frank, L.D. 2006. Neighborhood environment walkability scale: validity and development of a short form". *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 38 (9): p. 1682-91.
 24. Christaller, W. 1933. *Die zentralen Orte in Süddeutschland*.
 25. Cigale, D. 2002. Centralna naselja v Sloveniji in njihova vplivna območja v letu 1999. *Geografski vestnik*, 74(1): str. 43-56.
 26. Cirman, A., Pichler-Milanović, N., Balas Rant, M. 2018. Pregled ekonomskih potencialov slovenskih mest za opredelitev ključnih ukrepov urbanega razvoja. *Igra ustvarjalnosti: teorija in praksa urejanja prostora*, 6(2018): str. 12-21. doi: 10.15292/IU-CG.2018.06.013-021 (10. 1. 2020).
 27. Congress for the New Urbanism. 1993. 'Charter for the New Urbanism'. <http://www.cnu.org/charter> (Pridobljeno 21.5.2018).
 28. Conzen, M.R.G. 1969. *Alnwick, Northumberland: A Study in Town-plan Analysis*. London, Institute of British Geographers: 122 str.
 29. Curdes, G. 1995. *Stadtstruktur und Stadgestaltung*. Stuttgart: Kohlhammer.
 30. Čerpes, I. 2007. Uvod. V: Čerpes, I. (ur.), Dešman, M. (ur.), *O urbanizmu: Kaj se dogaja s sodobnim mestom?* Ljubljana, Založba Krtina: 395 str.
 31. DEMOS. 2005. *People Make Places: Growing the Public Life of Cities*. London, DEMOS.
 32. DETR (Department of the Environment, Transport and Regions) and CABE (Commission for Architecture and the Built Environment). 2000. *By Design: Urban Design in the Planning System: Towards Better Practice*. London, DETR.
 33. Dickenson, C., P. 2016. *On the Agora: The Evolution of a Public Space in Hellenistic and Roman Greece (c. 323 BC –267 AD)*, Koninklijke Brill NV, Leiden, The Netherlands.
 34. Dines, N., Cattell, V. 2006. *Public spaces, social relations and well-being in East London*. Bristol, The Policy Press: p. 43.
 35. Dolgoročni plan (prostorski del) Občine Slovenska Bistrica za obdobje 1986-2000, dopolnjen 2003. Uradni list RS, št. 42/92, 35/94, 41/97, 72/99, 59/03,131/2004, 47/06 in 53/11.
 36. Dovey, K., Sandercock, L. 2002. Hype and hope. *Imagining Melbourne's docklands*. *City*, 6(1): p. 83-101.
 37. Drozg, V. 1998. Tlorisi slovenskih mest. *Geografski vestnik: časopis za geografijo in sorodne vede*, 70(1998): str. 75-90.
 38. Drozg, V. 1999. Nekatere značilnosti fizične strukture slovenskih mest. *Razvojne možnosti Slovenije, Bodočnost mest*, 80. letnica Oddelka za geografijo: str. 195-207. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo.
 39. Drozg, V. 2005. Koncepti policentrične ureditve Slovenije. *Dela* 24. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo.
 40. Drozg, V. 2006: Regijsko mesto Maribor. *Revija za geografijo* 1(2006): str. 9-39.
 41. Duany, A., Plater-Zyberk, E., Speck, J. 2000. *Suburban Nation: The Rise of Sprawl and the Decline of the American Dream*. New York, North Point Press.
 42. Ellin, N. 1999. *Postmodern Urbanism: revised edition*. Princeton Architectural Press, New York.
 43. Engwicht, D. 1999. *Street Reclaiming: Creating Liveable Streets Frogeljang Vibrant Communities*. Gabriola Island, BC, New Society Publishers.
 44. ESDP. 1999. *Evropske prostorske razvojne perspektive - V smeri uravnoveženega in trajnostnega razvoja ozemlja Evropske unije*. Dogovorjeno na neformalnem svetu ministrov

- EU, odgovornih za prostorsko planiranje. Potsdam 10. -11. maj 1999, Slovenska verzija. Ljubljana: 55 str.
45. ESPON 1.1.1. Final report. 2004.
<https://www.espon.eu/programme/projects/espon-2006/thematic-projects/urban-areas-nodes-polycentric-development> (Pridobljeno 18.2.2019).
46. ESPON 1.4.3. Final report. 2007.
<https://www.espon.eu/programme/projects/espon-2006/studies-and-scientific-support-projects/study-urban-functions> (13.7.2018).
47. ESPON Evidence briefs. 2013.
<https://www.espon.eu/topics-policy/publications/evidence-briefs> (18.3.2016).
48. ESPON TOWN-Small and Medium-Sized Towns. Scientific report. 2013.
<https://www.espon.eu/programme/projects/espon-2013/applied-research/town-%E2%80%93-small-and-medium-sized-towns> (8. 3. 2016).
49. ESPON. ATTREG-Attractiveness of European regions and cities for residents and visitors. Final Scientific Report. 2013.
<https://www.espon.eu/programme/projects/espon-2013/applied-research/attreg-attractiveness-european-regions-and-cities> (Pridobljeno 8.8.2017)
50. ESPON. SeGI-Indicators and Perspectives for Services of General Interest in Territorial Cohesion and Development. 2013.
<https://www.espon.eu/programme/projects/espon-2013/applied-research/segi-indicators-and-perspectives-services-general> (26.8.2016)
51. EU Commision. 2019. Social services of general interest.
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=794> (7. 4. 2019)
52. Ferrari P. A., Manzi, G. 2014. Citizens evaluate public services: a critical overview of statistical methods for analysing user satisfaction. *Journal of Economic Policy Reform*, 17(3): p. 236-252. doi.org/10.1080/17487870.2014.909313
53. Fikfak, A. 2007. Javni prostor kot lokalna razvojna priložnost. AR: arhitektura, raziskave, 1(2007): str. 19-24.
54. Fikfak, A., Grom, J. P., Konjar, M., Zbašnik Senegačnik, M., Cirman, A., Balas Rant, M., Nikšič, M., Bizjak, I., Mujkić, S., Gantar, D., Mušič, B., Goršič, N. 2019. Pregled in analiza razvojnih vizij in potencialov slovenskih mest za opredelitev ključnih ukrepov urbanega razvoja. Zaključno poročilo projekta CRP V5-1728. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo.
55. Fister, P. 1993. Arhitekturne krajine in regije Slovenije. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor RS, Zavod RS za prostorsko planiranje: 245 str.
56. Flusty, S. 1997. Building paranoia. V: Ellin, N. (ur.), *Architecture of Fear*. New York, Princeton Architectural Press: p. 47-60.
57. Flusty, S. 2001. The banality of interdiction: surveillance, control and the displacement of diversity. *International Journal of Urban and Regional Research*, 25(3): p. 658-664.
58. Fox-Przeworski, J. (ur.), Goddard, J. (ur.), de Jong, M. (ur.). 1991. *Urban Regeneration in a Changing Economy: An International Perspective*. Oxford, Oxford University Press: 272 str.
59. Foucault, M. 1977. *Discipline and punish: the birth of the prison*. New York, Pantheon Books: 333 str.
60. Francis, J., Giles-Corti, B., Wood, L. J., Knuiaman, M. 2012. Creating sense of community: The role of public space. *Journal of Environmental Psychology*, 32 (4): p. 401-409.
61. Garreau, J. 1991. *Edge City: Life on the New Frontier*. Doubleday, London.
62. Gehl, J. 1996. *Life Between Buildings: Using Public Space*. Skive, Arkitektens Forlag: 207 str.

63. Gehl, J., Gemzøe, L. 1999. *Public Spaces - Public Life*. Copenhagen, The Danish Architectural Press: The Royal Danish Academy of Fine Arts: School of Architecture Publishers: 96 str.
64. Gehl, J., Gemzøe, L. 2000. *New City Spaces*. Copenhagen, The Danish Architectural Press: 263 str.
65. Giedion, S. 1982. *Space, time and architecture: the growth of a new tradition*. Cambridge, London, Harvard University Press.
66. Gilboa, S., Jaffe, E. D., Vianelli, D., Pastore, A., Herstein, R. 2015. A summated rating scale for measuring city image. *Cities*, 44: p. 50-59.
67. Girouard, M. 1990. *The English Town: A History of Urban Life*. London, Guild.
68. Giusti, C., Maraschin, C. 2017. Downtown revitalization and urban space: A case study in downtown Bryan, Texas. *Cities*, 60 (Part A): p. 50-63.
69. Glazer, N. (ur.), Lilla, M. (ur.) 1987. *The Public Face of Architecture, Civic Culture and Public Spaces*. New York, The Free Press: 512 str.
70. Goodsell, C. 2003. The concept of public space and its democratic manifestations. *The American Review of Public Administration*, 33 (4): p. 361-383.
71. Gordon, I. R., Buck, N. H. 2005. *Cities in the new conventional wisdom*. V: Buck, N. (ur.), Gordon, I. R. (ur.), Harding, A. (ur.), Turok, I. (ur.) *Changing Cities: Rethinking Urban Competitiveness, Cohesion and Governance*. New York, Palgrave Macmillan.
72. Gorrini, A., Bertini, V. 2018. Walkability assessment and tourism cities: the case of Venice. *International Journal of Tourism Cities*, 4 (3): p. 355-368. doi.org/10.1108/IJTC-11-2017-0072
73. Gradbeni zakon. Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr. in 65/20
74. Habermas, J. 1989. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry Into a Category of Bourgeois Society*. Cambridge, Massachusetts, MIT Press: 301 str.
75. Hajer, M. A., Reijndorp, A. 2001. *In Search of New Public Domain*. Rotterdam, NAI Publishers: 142 str.
76. Hall, P. G. 1998. *Cities in Civilisation*. New York, Pantheon: 1169 str.
77. Herzog, L., A., 2006. *Return to the center: Culture, Public Space, and City Building in a Global Era*. Austin, Texas, ZDA, University of Texas Press: 299 str.
78. Hillier, B. 1996. Cities as movement economies. *Urban Design International*, 1(1): p. 41-60.
79. Holt, N. D. 1998. Remaking downtown Denver. *Urban Land*, 57(4): p. 54-58.
80. Howard, E. 1965. *Garden Cities of To-Morrow*. London, Faber and Faber: 168 str.
81. Howland, L. 1998. Resurgence in downtown Washington. *Urban Land*, 57(3): p. 80-84.
82. Jackson, J.B. 1984. *The American Public Space*. V: Glazer, N. (ur.), Lilla, M. (ur.) 1987. *The Public Face of Architecture, Civic Culture and Public Spaces*. New York, The Free Press, str. 276-291.
83. Jacobs, J. 1961. *The Death and Life of Great American Cities*. New York, Vintage Books: 458 str.
84. Jacobs, A., Appleyard, D. 1987. Towards an urban design manifesto: A 1987 prologue. *Journal of the American Planning Association*, 53(1): p. 112-120.
85. Jakhel, R. 1977. Urbanistično planiranje kot dealienacija: kritično razmišljanje glede na družbeni sistem. *Teorija in praksa: revija za družbena vprašanja*, 14(4): str. 383-399.
86. Jakhel, R. 1979. Iluzija in resničnost urbanih središč: prispevek h kritiki urbanistične ideologije. Ljubljana, Cankarjeva založba: 219 str.
87. Jankovič Grobelšek, L. 2011. *Javni in za javnost odprti prostori sodobnega mesta*. Doktorska disertacija. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo: 270 str.

88. Gilke, S. 2015. Choice and equality: are vulnerable citizens worse-off after liberalization reforms? *Public Administration*, 93(1): p. 68-85.
89. Kloosterman, R. C., Musterd, S. 2001. The polycentric urban region: Towards a research agenda. *Urban Studies*, 38(4): p. 623-633.
90. Kohn, M. 2004. *Brave New Neighbourhoods: The Privatization of Public Space*. New York, Routledge: 244 str.
91. Kokole, V. 1971. Centralni kraji v SR Sloveniji. Problemi njihovega omrežja in njihovih gravitacijskih območij. *Geografski zbornik*, 12(1971): str. 5-133.
92. Kondo, M.C., Fluehr, J.M., McKeon, T., Branias, C.C. 2018. Urban Green Space and Its Impact on Human Health. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15 (3).
93. Kos, D. 2008. Polivalentnost javnih mestnih prostorov. *Arhitektov bilten: AB: mednarodna revija za teorijo arhitekture*, 38 (177-178): p. 60-61.
94. Koskela, H. 2000. 'The gaze without eyes': video-surveillance and the changing nature of urban space. *Progress in Human Geography*, 24 (2): p. 243-265.
95. Košir, F. 1993. *Zamisel mesta*. Ljubljana, Slovenska matica: 398 str.
96. Krätke, S., 2004. City of talents? Berlin's regional economy, socio-spatial fabric and „worst practice“ urban governance. *International Journal of Urban and Regional Research*, 28(3): p. 511-529.
97. Krier, R. 1984. *Urban Space*. London, Academy Editions: 174 str.
98. Kubeš, J. 2012. European post-socialist cities and their near hinterland in intra-urban geography literature. *Bulletin of Geography, Socio-economic Series*, 19(2013): p. 19-43.
99. Lefebvre, H. 1991. *The Production of Space*. Oxford, Basil Blackwell: 454 str.
100. Leipziška listina o trajnostnih evropskih mestih. 2007. Sprejeta na neformalnem srečanju ministrov, pristojnih za urbani razvoj in teritorialno kohezijo, v Leipzigu, 24. in 25. maja 2007. <http://www.mop.gov.si/> (Pridobljeno 10. 7. 2010)
101. Lestan, K., A., Goličnik B., Eržen, I., Golobič, M. 2013. Odprti prostor stanovanjskih naselij povečuje kakovost grajenega. *IB revija: za strokovna in metodološka vprašanja gospodarskega, prostorskega in socialnega razvoja Slovenije*, 47 (1): str. 41-55.
102. Levy. A. 1999. Urban morphology and the problem of the modern urban fabric: some questions for research. *Urban morphology*, 3(2): p. 79-85.
103. Llewelyn Davies. 2000. *Urban Design Compendium*. London, English Partnerships & The Housing Corporation: 122 str.
104. Lloyd, K. M., Auld, C. 2003. Leisure, public space and quality of life in the urban environment. *Urban Policy and Research*, 21(4): p. 339-356.
105. Lockwood, C. 1996. San Francisco reclaims its downtown waterfront. *Urban Land*, 54(10): p. 63-67.
106. Lofland, L.H. 1998. *The Public Realm: Exploring the City's Quintessential Social Territory*. New York, Routledge, Taylor&Francis: 326 str.
107. Loukaitou-Sideris, A. 1996. Cracks in the city: Addressing the constraints and potentials of urban design. *Journal of Urban Design*, 1(1): p. 91-103.
108. Loukaitou-Sideris, A., Banerjee, T. 1998. *Urban Design Downtown: Poetics and Politics of Form*. Berkeley, Los Angeles, California, University of California Press: 382 str.
109. Low, S. M. 2000. *On the Plaza: The Politics of Public Space and Culture*. Austin, Texas, University of Texas Press: 296 str.
110. Lynch, K. 1960. *The Image of the City*. Cambridge, Massachusetts, London, MIT Press: 194 str.

111. Lynch, K. 1981. *A Theory of Good City Form*. Cambridge, Massachusetts, London, MIT Press: 514 str.
112. Madanipour, A. 2003. *Public and Private Spaces of the City*. New York, London, Routledge: 264 str.
113. Madden, K. 2000. *How to Turn a Place Around: A Handbook for Creating Successful Public Spaces*. Michigan, Univerza v Michiganu: 121 str.
114. Malone, K. 2002. Street life: Youth, culture and competing uses of public space. *Environment and Urbanization*, 14(2): p. 157-168.
115. Mandič, S. (ur.), Cirman, A. (ur.) 2006. *Stanovanje v Sloveniji 2005*. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede: 216 str.
116. Marshall, S. 2009. *Cities design & evolution*. Abingdon, New York: Routledge: 342 str.
117. Mattson, K. 1999. Reclaiming and remaking public space: Towards an architecture for American democracy. *National Civic Review*, 88(2): p. 133-144
118. Mensch, J. 2007. Public space. *Continental Philosophy Review*, 40(1): p. 31-47.
119. Mihelič, B., Humar, M., Nikšič, M. 2015. *Urbanistični terminološki slovar*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Založba ZRC SAZU, 236 str.
120. Mitchell, D. 1995. The End of Public Space? People's Park, Definitions of the Public, and Democracy. *Annals of the Association of American Geographers*, 85 (1): p. 108-133.
121. Mitchell, D. 2003. *The Right to the City: Social Justice and the Fight for Public Space*. New York, London, Guilford Press: 278 str.
122. Mlinar, Z. 1965. *Ljudje v novem mestu: Velenje*. Ljubljana, Inštitut za sociologijo in filozofijo pri Univerzi: 385 str.
123. MORI. 2002. *The Rising Prominence of Liveability*. London, MORI.
124. Mumford, L. 1961. *The city in history: its origins, its transformations, and its prospects*. London, Penguin Books: 695 str.
125. Nared, J., Bole, D., Breg Valjavec, M., Ciglič, R., Černič Istenič, M., Goluža, M., Kozina, J., Lapuh, L., Razpotnik Visković, N., Repolusk, P., Rus, P., Tiran, J. 2016. *Policentrično omrežje središč in dostopnost prebivalstva do storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena*. Raziskovalno poročilo. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti: 203 str.
126. Nasar, J. L. 1998. *The Evaluative Image of the City*. London, Sage Publications: 192 str.
127. Noguera-Tur, J., García-García, M. Veloso-Pérez, E., Lüickenkötter, J. 2009. Review of current situation and trends: Access to services of general interest. <https://zam.uur.cz/Drbusek/ESPON%20Publikace/EDORA/Folder%203/EDORA%202.11%28f%29%20WP6%20Access%20to%20Services%20July09.pdf> (27.5.2019).
128. Noguera-Tur J.; Martínez A. F. 2014. Accessibility and provision of services of general interest in rural areas of the European Union: An analysis of the eurobarometer. *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 64(2014): p. 377-404.
129. Nova atenska listina. 2003. *The New Charter of Athens 2003*. The European Council of Town Planners, Vision for Cities in the 21st century. Lisbon: 21.
130. *Odlok o začasnih prostorskih ureditvenih pogojih za centralna naselja v Občini Slovenska Bistrica in mesto Slovenska Bistrica (uradno prečiščeno besedilo)*. Uradni list RS, št. 91/15, 15/16, 74/16, 69/17 in 48/18.
131. Oldenburg, R. 1999. *The Great Good Place: Cafes, Coffee Shops, Bookstores, Bars, Hair Salons and other Hangouts at the Heart of a Community*. Cambridge (MA), Da Capo: 336 str.

132. Orum, A. M. 2010. Introduction. V: Orum, A. M. (ur.), Neal, Z. P. (ur.). *Common Ground?: Readings and Reflections on Public Space*. New York, Routledge, Taylor and Francis: p. 13-17.
133. Parr, J. 2004. The polycentric Urban Region: A Closer Inspection. *Regional Studies*, 38(3): p. 231-240.
134. Pavlin, B. 2003. *Mestna naselja v Republiki Sloveniji*. Ljubljana, Statistični urad Republike Slovenije: 140 str.
135. Pellegrini, A.D., Blatchford, P. 2002. Time for a break. *The Psychologist*, 15(2): p. 60-62.
136. Pham, T.; Labbé, D. 2018. Spatial Logic and the Distribution of Open and Green Public Spaces in Hanoi: Planning in a Dense and Rapidly Changing City. *Urban Policy and Research*, 36 (2): p. 168-185.
137. Pogačnik, A. 1996. *Varstvo in usmerjanje oblikovne podobe slovenskih mest*. Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje: 207 str.
138. Poročilo o prostorskem razvoju Slovenije. 2015. <https://gis.si/dev/sssp-frontend-v2/?subpage=porocanje> (Pridobljeno 23.6.2019).
139. Prosen, A., Zavodnik Lamovšek, A., Žaucer, T., Drobne, S., Soss, K. 2008. Pomen majhnih in srednje velikih mest za razvoj urbanih območij. CRP: Konkurenčnost Slovenije 2006-2013. Ljubljana, Maribor, UL FGG, FF, UM FG: 119 str.
140. Prostorski informacijski sistem občin (PISO). 2018. Prostorski podatki. <https://www.piso.si> (Pridobljeno 9.3.2018)
141. Punter, J. V. 1990. The privatisation of the public realm. *Planning Practice & Research*, 5(3): p. 9-16.
142. Raco, M. 2003. Remaking place and securitising space: urban regeneration and the strategies, tactics and practices of policing in the UK. *Urban Studies*, 40(9): p. 1869-1887.
143. Ravbar, M. 2000. *Omrežje naselij in prostorski razvoj Slovenije*. Ljubljana, Inštitut za geografijo: 118 str.
144. Rebernik, D. 2010. Teorija in praksa prostorskega načrtovanja: prostorski razvoj mest in širših mestnih območij v Sloveniji. *Dela*, 33: str. 111-127.
145. Relph, E. 1976. *Place and Placelessness*. London, Pion: 156 str.
146. Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023. 2006. Ljubljana, Urad Vlade RS za informiranje. http://www.slovenijajutri.gov.si/uploads/tx_publicacije/061127_resolucija.pdf (Pridobljeno 12.10.2018).
147. Roberts, M., Turner, C. 2005. Conflicts of liveability in the 24-hour city: Learning from 48 hours in the life of London's Soho. *Journal of Urban Design*, 10(2): p. 171-193.
148. Robertson, K., A. 1999. Can Small-City Downtowns Remain Viable? *Journal of the American Planning Association*, 65(3): p. 270-283.
149. Robertson, K., A. 2001. *Downtown development principles for small cities*. V: Burayidi, M. A. (ur.): *Downtowns: Revitalizing the Centers of Small Urban Communities*. New York, Routledge: 302 str.
150. RS, Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ). 2018. Agregirani podatki o številu stalno in začasno prijavljenih oseb na HS_MID - navedene občine, stanje na dan: 14.5.2018.
151. RS, Ministrstvo za okolje in prostor, Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS). 2016. Prostorski podatki, Kataster zemljišč, Kataster stavb, REN, DOF in drugi podatki.
152. RS, Ministrstvo za okolje in prostor, Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS). 2018. Šifranti registra nepremičnin in katastra stavb. Ljubljana, št. 35331-6/2018-5, datum: 20.2.2018.

153. RS, Ministrstvo za okolje in prostor (MOP). 2020. Prostorsko informacijski sistem, Dostop do podatkov o prostorskih aktih. <https://dokumenti-pis.mop.gov.si/javno/veljavni/> (3.8.2020)
154. Rus, P., Razpotnik Visković, N., Nared, J. 2013. Upravljanje območij z vidika sprememb funkcijskih zaledij centralnih krajev: primer Gorenjske. V: Blatnik, M. (ur.). Gorenjska v obdobju globalizacije. Bled, Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete: 365 str.
155. Scruton, R. 1984. Public space and the classical vernacular. V: Glazer, N. (ur.), Lilla, M. (ur.) 1987. The Public Face of Architecture, Civic Culture and Public Spaces. New York, The Free Press, str. 276-291.
156. Sennett, R. 1977. The Fall of Public Man. New York, A. A. Knopf: 373 str.
157. Sennett, R. 1990. The Conscience of the Eye: the Design and Social Life of Cities. London, Faber and Faber: 266 str.
158. Sitte, C. 1889. City Planning According to Artistic Principles. New York, Random House: 205 str.
159. Smith, T., Nelischer, M., Perkins, N. 1997. Quality of an urban community: A framework for understanding the relationship between quality and physical form. *Landscape and Urban Planning*, 39(2-3): p. 229-241.
160. Sorkin, M. (ur.). 1992. Variations on a Theme Park: The New American City and the End of Public Space. New York, Hill and Wang: 252 str.
161. SPRS. 2004. Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije. Uradni list RS, št. 76/04, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – ZUreP-2.
162. Staeheli, L. A., Mitchell, D. 2008. The People's Property? Power, Politics, and the Public. London, New York, Routledge, Taylor & Francis: 224 str.
163. Stanley, B., W., Stark, B., L., Johnston, K., L., Smith, M., E. 2012. Urban open spaces in historical perspective: a transdisciplinary typology and analysis. *Urban Geography*, 33(8): p. 1089-1117.
164. Statistični urad Republike Slovenije. 2018. Statistični urad Republike Slovenije. Demografski in drugi podatki.
165. Stiles, R. 2011. A guideline for making space, Joint Strategy Activity 3.3. The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe: 60 str.
166. Talen, E. 2010. The spatial logic of parks. *Journal of Urban Design*, 15(4): p. 473-491.
167. Tibbalds, F. 1988. Ten commandments of urban design. *The Planner*, 74(12): p. 1.
168. Tibbalds, F. 1992. Making people-friendly towns: improving the public environment in towns and cities. Harlow, Longman: 112 str.
169. Tomšič, M. 2004. Vpliv suburbanizacije na praznenje mestnih središč-primer Ljubljane. Diplomaska naloga. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
170. Trancik, R. 1986. Finding Lost Space: Theories of Urban Design. New York, J. Wiley: 246 str.
171. Urban Task Force. 1999. Towards an Urban Renaissance. London, E&FN Spon.
172. Uredba o prostorskem redu Slovenije. Uradni list RS, št. 122/04, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – ZUreP-2.
173. Uredba o razvrščanju objektov. Uradni list RS, št. 37/18.
174. Urry, J. 1995. Consuming Places. London, New York, Routledge, Taylor & Francis Group: 257 str.
175. Van de Walle, S. 2006: The impact of public service values on services of general interest reform debates. *Public Management Review*, 8(2): p. 183-205.
176. Van Melik, R., Van Aalst, I., van Weesep, J. 2007. Fear and fantasy in the public domain: The development of secured and themed urban space. *Journal of Urban Design*, 12(1): p. 25-42.

177. Varna, G. M. 2011. Assessing the publicness of public places: towards a new model. PhD thesis. Department of Urban Studies, School of Social and Political Sciences, College of Social Sciences, University of Glasgow: 404 str.
178. Vertelj Nared, P. 2014. Vloga javnega prostora kot podpora urbanemu razvoju na primeru majhnih mest v Sloveniji. Doktorska disertacija. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 218 str.
179. Villanueva, K., Badland, H., Hooper, P., Koohsari, J. M., Mavoa, S., Davern, M., Roberts, R., Goldfeld, S., Giles-Corti, B. 2015. Developing indicators of public open space to promote health and wellbeing in communities. *Applied Geography*, 57(2015): p. 112-119.
180. Von Thünen, J. H. 1842. *Der isolirte Staat in in Beziehung auf Landwirtschaft und Nazionalökonomie*. Toronto.
181. Volgemut, M., Zavodnik Lamovšek, A. 2016. Vpliv lokacije centralnih dejavnosti na razvoj odprtega javnega prostora v središčih majhnih mest. *Igra ustvarjalnosti: teorija in praksa urejanja prostora*, 4(2016): str. 12-22.
182. Vrišer, I. 1988. Centralna naselja v SR Sloveniji leta 1987. *Geografski zbornik*, 28: str. 131-151.
183. Webb, M. 1990. *The City Square*. London, Thames and Hudson: 224 str.
184. Webster, C. 2001. Gated cities of tomorrow. *The Town Planning Review*, 72(2): p. 149-170.
185. Whyte, W. H. 1959. *Securing Open Space for Urban America: Conservation Easements*. V: LaFarge, A. (ur.) *The Essential William H. Whyte*. New York, Forham University Press: p. 141-158.
186. Whyte, W. H. 1980. *The Social Life of Small Urban Spaces*. New York, Project for public spaces, 2001: 125 str.
187. Whyte, W. H. 1988. *City: Rediscovering the Center*. New York, Doubleday.
188. Wolch, J., Byrne, J. A., Newell, J. P. 2014. Urban green space, public health, and environmental justice: The challenge of making cities 'just green enough'. *Landscape and Urban Planning*, 125: p. 234-244.
189. Woolley, H., Johns, R. 2001. Skateboarding: The city as playground. *Journal of Urban Design*, 6(2): p. 211-230.
190. Worpole, K., Knox, K. 2007. *The Social Value of Public Spaces*. York, Joseph Rowntree Foundation. <https://www.jrf.org.uk/report/social-value-public-spaces> (Pridobljeno 2.10.2019)
191. Zakon o graditvi objektov (ZGO-1). Uradni list RS, št. 110/2002.
192. Zakon o urejanju prostora (ZUreP-2). Uradni list RS, št. 61/17.
193. Zavodnik Lamovšek, A., Žaucer, T., Drobne, S., 2008. Majhna in srednje velika mesta kot ogroditve policentričnega urbanega razvoja. *Ljubljana, Geodetski vestnik*, 52(2): str. 267-289.
194. Zavodnik Lamovšek, A. (ur.) 2011: *Funkcionalne regije-izziv prihodnjega razvoja Slovenije*. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, IPoP - Inštitut za politike prostora, Kamnik: OIKOS - svetovanje za razvoj: 101 str.
195. Zucker, P. 1959. *Town and square: from the Agora to the village Green*. Cambridge, Massachusetts, MIT Press: 287 str.
196. Zukin, S. 1995. *The Cultures of Cities*. Oxford, Cambridge, Blackwell: 322 str.
197. Zukin, S. 2000. Whose culture? Whose city? V: Orum, A. M. (ur.), Neal, Z. P. (ur.). *Common Ground? Readings and Reflections on Public Space*. New York, Routledge, Taylor and Francis: p. 110-117.

»Ta stran je namenoma prazna.«

PRILOGA A - POJMOVNIK

centralne dejavnosti (kratica je CD) – 1. družbene, oskrbne in storitvene dejavnosti državnega ali lokalnega pomena, zgoščene v mestnih središčih, središčih naselij in ob vpadnicah (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

2. družbene, oskrbne in storitvene dejavnosti državnega ali lokalnega pomena, ki prebivalcem izboljšujejo: a) kakovost življenja in socialno varnost (storitve splošnega pomena oz. javne storitve kot so promet, šolstvo, zdravstvo, upravne in kulturne inštitucije; EU Commison, 2019) in b) zagotavljajo zadovoljevanje osnovnih potreb prebivalstva (druge storitve kot sta npr. trgovina in storitvena obrt).

druge storitve – Vse ostale centralne dejavnosti razen SSP so opredeljene s pojmom druge storitve, ki so uporabljene v omejenem obsegu za potrebe anketnega vprašalnika.

grajeni prostor – prostor, pretežno zazidan s stavbami in drugimi grajenimi objekti (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

identiteta prostora – (tudi identiteta mesta) bistvene značilnosti mesta, ki ustvarjajo njegovo edinstveno podobo, po kateri se razlikuje od drugih (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

javne storitve – so storitve splošnega pomena (SSP)

javni objekt – 1. (tudi objekt v javni rabi) objekt, ki je pod enakimi pogoji namenjen vsem, npr. gledališče, banka (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

2. objekt v javni rabi je objekt ali del objekta, katerega raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem: nestanovanjska stavba kot je gostinska stavba (skupina 121 po CC-SI), poslovna in upravna stavba (skupina 122 po CC-SI), trgovska stavba in stavba za storitvene dejavnosti (skupina 123 po CC-SI), stavba za promet in stavba za izvajanje komunikacij (skupina 124 po CC-SI), stavba splošnega družbenega pomena (skupina 126 CC-SI), obredna stavba (razred 1272 po CC-SI) in druga nestanovanjska stavba, če je namenjena javni rabi, in javna površina kot je javna cesta, ulica, trg, tržnica, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina; (Gradbeni zakon, Ur. l. RS, št. 61/2017)

javni prostor – odprti ali zaprti prostor v javni ali zasebni lasti, pod enakimi pogoji dostopen vsem ne glede na spol, raso, narodno ali socialno pripadnost, npr. železniška postaja, javna knjižnica, ulica, trg, park (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

kakovost (urbanega) življenja – kakovost življenja, ki se meri z zadovoljstvom ljudi s socialnim in grajenim okoljem v mestu in vpliva na njihovo obnašanje, zadovoljstvo in dožemanje sreče (npr. nizka, visoka kakovost urbanega življenja) (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

majhno mesto – V Sloveniji je 93 mestnih območij, ki izpolnjujejo merila za majhna mesta, med njimi je 10 srednje velikih mest in 1 veliko mesto. Majhnih mest, če izvezemo srednje velika in veliko mesto, je torej 82 in so: Ajdovščina, Ankaran, Bled, Borovnica, Brežice, Cerknica, Cerkno, Črna na Koroškem, Črnomelj, Domžale, Dravograd, Gornja Radgona, Grosuplje, Hrastnik, Idrija, Ilirska Bistrica, Ivančna Gorica, Kamnik, Kočevje, Kranjska Gora, Krško, Laško, Lenart v Slovenskih Goricah, Lendava, Lesce, Litija, Ljutomer, Logatec, Lucija, Medvode, Mengeš, Metlika, Mežica, Miklavž na Dravskem polju, Miren, Mozirje, Naklo, Ormož, Piran, Pivka, Polzela, Portorož, Postojna, Prebold, Prevalje, Rače, Radeče, Radenci, Radlje ob Dravi, Radovljica, Ravne na Koroškem, Ribnica, Rogaška Slatina, Ruše, Sevnica, Sežana, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Solkan, Spodnje Hoče, Šempeter pri Gorici, Šempeter v Savinjski dolini, Šenčur, Šentjur, Škofja Loka, Šmarje pri Jelšah, Šmartno pri Litiji, Šoštanj, Tolmin, Trbovlje, Trebnje, Trzin, Tržič, Velenje, Vipava, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Zreče, Žalec, Železniki, Žiri (Zavodnik Lamovšek et al, 2008)

mestno središče – 1. gosto zazidan osrednji, navadno najstarejši del mesta z veliko koncentracijo upravnih, poslovnih, trgovskih in terciarnih dejavnosti; 2. v hierarhiji naselij naselje z mestnim značajem in praviloma osrednjo vlogo (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

mesto – gosto zazidano in poseljeno naselje s posebnim političnim, upravnim, gospodarskim in kulturnim pomenom, katerega prebivalci se pretežno ukvarjajo z nekmetijskimi dejavnostmi (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

nakupovalno središče - pojem se nanaša na stavbo z velikim tlorisnim in majhnim višinskim gabaritom, predvsem s trgovsko in storitveno dejavnostjo, lahko pa so vanj umeščene tudi storitve splošnega pomena. Glede na Šifrant registra nepremičnin in katastra stavb (št. 35331-6/2018-5, datum: 20.2.2018) je opredeljen kot 1230101 - nakupovalni center (GURS, 2018)

odprti javni prostor (kratica je OJP) – nepozidan, odprt javni prostor, ki je dostopen vsem pod enakimi pogoji, ne glede na lastništvo.

podoba središča mesta - je subjektiven pojem, v raziskavi pridobljen z anketnim vprašalnikom, izražen pa s povprečno oceno posameznih ocen podobe središča mesta, ne glede na pripadnost, starost, spol, pripadnost skupini, idr. demografske značilnosti prebivalcev. Naloga se osredotoča na podobo središča mesta v povezavi z odprtim javnim prostorom, bolj konkretno v povezavi s fizično pojavnostjo odprtega javnega prostora, ki je podrobno raziskana.

prehodni prostor – (tudi izgubljeni prostor) urbani prostor potreben prenove, ki ne služi uporabnikom in okolici (npr. parkirišča, manjši neuporabni trgi pod parterjem, zapuščena obrežja, industrijski kompleksi in podobno) (Trancik, 1986; Loukaitou-Sideris, 1996)

prostorska ureditev – sklop načrtovanih posegov v prostor, dejavnosti in omrežij s propadajočimi površinami na določenem območju (Urbanistični terminološki slovar, 2015 in Gradbeni zakon, Ur. l. RS, št. 61/2017)

srednje veliko mesto – V Sloveniji je deset srednje velikih mest (Celje, Izola, Jesenice, Koper, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Nova Gorica, Kranj in Ptuj (Zavodnik Lamovšek et al, 2008)

storitve splošnega pomena (kratica je SSP) – so storitve, ki imajo običajno netržno naravo, ki vključuje temeljne javne storitve, do katerih imajo državljani enake pravice in dostop (angl. SGI -

Services of General Interest, ESPON SeGI,2013) in so le tiste, ki se pojavljajo na lokalni (primarni) ravni:

- šolstvo (vrtec, osnovna šola) in glasbena šola,
- okrajno sodišče,
- zdravstvo (zdravstveni dom, lekarna),
- javna uprava na lokalni ravni (občina, policijska postaja),
- socialne ustanove (dom upokojencev, zavod za zaposlovanje, center za socialno delo)
- kulturne inštitucije (kulturni dom ali mestni kino, knjižnica) in
- pošta.

storitve splošnega gospodarskega pomena – so javne storitve gospodarskega pomena, ki se izmenjujejo na trgu in zanje veljajo načela konkurenčnosti (ESPON Evidence Brief 2013; Nared et al, 2016).

urbani prostor – (tudi mestni prostor) območje z značilno intenzivno zazidavo, visoko gostoto prebivalstva, koncentracijo delovnih mest in dejavnosti, gospodarsko in družbeno javno infrastrukturo, odprtimi in zelenimi površinami (Urbanistični terminološki slovar, 2015)

urbano omrežje – (tudi omrežje mest) sistem mest na določenem območju ter fizične in funkcionalne povezave med njimi

urbanost – je zelo kompleksen pojem, ki se prvenstveno nanaša na družbene (socialne) vsebine mesta, berljiv in določljiv pa je tudi v fizični strukturi. Urbanost je vrednostna opredelitev in hkrati merilo za prostorske ureditve, ki ločujejo mesto od ostalih naselbinskih oblik (npr. vasi) in ki ustrezajo posebnemu načinu življenja v mestih oziroma (prostorskim) potrebam mestnega prebivalstva. Vzporedno s spreminjanjem vsebine mesta se spreminja tudi vsebina urbanosti. Urbanost povečuje primerna gostota, način zazidanosti (npr. vrstne hiše, ulični blok, hiše vilskega tipa), prepletanje različnih dejavnosti (polifunkcionalnost), javne odprte površine (trgi, prometnice), določena stopnja urejenosti (reda) v fizični strukturi, ločevanje zasebnega in javnega prostora, (Curdes, 1995). Urbanost je rezultat in nadgradnja urbanizacije. V tem smislu sodi med sintezne geografske kazalce, ki ponazarjajo kvaliteto prostorskih pojavov (Drozg, 1998). Odprti javni prostor je bistven gradnik fizičnega mesta, kot element urbanosti (Kos, 2008) in je bistven za kakovost urbanega življenja (Čerpes, 2007). V majhnih mestih se urbanost kaže najbolj prav v ožjem središču mesta (Drozg, 1999).

veliki stavbni kompleks – je stanovanjsko poslovna stavba velikega tlorisnega in višinskega gabarita, v katero so umeščene tudi centralne dejavnosti in storitve splošnega pomena.

veliko mesto – V Sloveniji je samo Ljubljana uvrščena med velika mesta (Zavodnik Lamovšek et al, 2008).

zaprt javni prostor - prostor, ki se v celoti nahaja v (javnem) objektu: nakupovalni center, stavba avtobusne in železniške postaje, knjižnica, gledališče, cerkev, mestna hiša ipd. V nalogi smo se z zaprtim prostorom ukvarjali le v navezavi na centralne dejavnosti v velikih stavbnih kompleksih (v nadaljevanju: VSK) in nakupovalnih središčih.

PRILOGA B - PRIMER ANKETNEGA VPRAŠALNIKA (GROSUPLJE)

Anketni vprašalnik Grosuplje

Vprašalnik

Kratko ime ankete:	Anketni vprašalnik Grosuplje
Število vprašanj:	20
Status:	Aktivna od: 05.10.2018 Aktivna do: 05.01.2019
Avtor:	Mateja Volgemut, 05.10.2018
Spreminjal:	Mateja Volgemut, 05.10.2018

Lepo pozdravljeni!

V anketi ni pravih in napačnih odgovorov, saj preverja vaše dojemanje in uporabo mesta. Želim pa pojasniti tri uporabljene pojme:

- **javne storitve** so: vrtec, osnovna šola, kulturni dom, občina, sodišče, zdravstveni dom, center za socialno delo,...),
- **druge storitve** niso financirane iz javnih sredstev in so: banka, trgovina, bar in podobno,
- **odprti javni prostor** so javno dostopne površine v mestu: trg, park, obvodni prostor, ulice, prostor pred občino ali osnovno šolo in podobne površine.

Že vnaprej se vam zahvaljujem za vaše sodelovanje in s tem ogromno pomoč pri moji nalogi! Najlepša hvala!

Mateja Volgemut

(3) (JAVNI PROSTOR)

Q6 - Katera od naštetih vlog javnega prostora v mestu se vam zdi najpomembnejša?

- zmanjšuje hrup in visoke temperature
 viša vrednost nepremičnin (npr. v okolici parka)
 ohranja površine nepozidane, oblikuje identiteto mesta
 združuje vse ljudi

(3) (JAVNI PROSTOR)

Q7 - Kje bi vi najraje opravljali vsakodnevne opravke?

- na mestnem trgu
 na mestni ulici
 v stanovanjski soseki
 na parkirni ploščadi (direkten dostop z avtomobilom)
 v večjem stavbnem kompleksu (vse storitve pod isto streho)

BLOK (4) (JAVNE STORITVE)

Q8 - Ocenite odprt prostor storitve, ki jo uporabljate oziroma je najbližje vašemu domu!

	tega ni v mestu	sploh mi ni všeč	ni mi všeč	neodločen	všeč mi je	zelo mi je všeč
osnovna šola	☐	☐	☐	☐	☐	☐
okrajno sodišče	☐	☐	☐	☐	☐	☐
zdravstveni dom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
center za socialno delo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
občina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
knjižnica	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kulturni dom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
pošta	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(4) (JAVNE STORITVE)

Q9 - Kaj po vašem mnenju na splošno najbolj sodi ob stavbe naštetih storitev?

Možnih je več odgovorov!

	pločnik z drevoredom	trg	park	parkirišče	igrišče (otroško, športno,...)
osnovna šola	☐	☐	☐	☐	☐
okrajno sodišče	☐	☐	☐	☐	☐
zdravstveni dom	☐	☐	☐	☐	☐
občina	☐	☐	☐	☐	☐
knjižnica	☐	☐	☐	☐	☐
kulturni dom	☐	☐	☐	☐	☐
center za socialno delo	☐	☐	☐	☐	☐
pošta	☐	☐	☐	☐	☐

(4) (JAVNE STORITVE)

Q10 - Kaj za vas na splošno predstavlja prostor: trg pred sodiščem, igrišče ob šoli, park ob občini,...?

- prepoznaven prostor, orientacijska točka v mestu
- prostor za opravljanje nujnih opravkov
- prostor za občasno zadrževanje
- prostor za preživljanje prostega časa

(4) (JAVNE STORITVE)

Q11 - Menite, da so prostori pred storitvami (vrtec, šola, občina, center za socialno delo,...) v vašem mestu dovolj opremljeni z urbano opremo (klopmi, koši, informacijskimi tablam, stojali za kolesa,...)?

- da
- ne

BLOK (5) (SREDIŠČE MESTA)

Q12 - Na sliki je letalski posnetek mesta Grosuplje, razdeljen na območja od A – I. V spodnji tabeli izberite eno območje (če območja ni na sliki izberite 0), kjer (je):

	0 – območja ni na sliki	A	B	C	D	E	F	G	H	I
središče mesta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vi najpogosteje uporabljate javne storitve (šola, občina, knjižnica,...)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vi najpogosteje uporabljate druge storitve (trgovina, bar,...)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vi najpogosteje uporabljate javni prostor (trg, park, obvodni prostor,...)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
območje, ki bi ga vi priporočili za ogled obiskovalcu mesta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
vaše bivališče	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(5) (SREDIŠČE MESTA)

Q13 - Koliko se strinjate s trditvami o središču vašega mesta?

	sploh se ne strinjam	ne strinjam se	neodločen	strinjam se	zelo se strinjam
podoba središča je dobra	☐	☐	☐	☐	☐
središče je prijazno za pešce	☐	☐	☐	☐	☐
v središču je veliko raznolike ponudbe	☐	☐	☐	☐	☐
v središču je dovolj javnih površin (trg, park, pločniki,...)	☐	☐	☐	☐	☐
fasade stavb so vzdrževane in privlačne	☐	☐	☐	☐	☐
v središču je veliko prostorov/površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e	☐	☐	☐	☐	☐
prostor ob vodi je urejen	☐	☐	☐	☐	☐
storitve se iz središča selijo na obrobje mesta	☐	☐	☐	☐	☐

BLOK (6) (OSEBNI PODATKI)

Prosim vas, da izpolnete še OSEBNE PODATKE.**Q14 - Spol:**

- moški
 ženski

(6) (OSEBNI PODATKI)

Q15 - V katero starostno skupino spadate?

- do 20 let
 21 - 40 let
 41 - 60 let
 61 let ali več

(6) (OSEBNI PODATKI)

Q16 - Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- manj kot srednja šola
 srednja šola
 višja, visoka šola ali fakulteta
 podiplomska izobrazba

(6) (OSEBNI PODATKI)

Q17 - Kakšen je vaš trenutni status?

- nisem zaposlen
- zaposlen v mestu, kjer stanujem
- zaposlen v drugem mestu

(6) (OSEBNI PODATKI)

Q18 - Kje stanujete?

- v hiši
- v bloku

(6) (OSEBNI PODATKI)

Q19 - Koliko časa že živite v tem mestu?

- do 5 let
- do 10 let
- do 20 let
- več kot 20 let

(6) (OSEBNI PODATKI)

Q20 - Spodaj lahko vpišete komentar na anketni vprašalnik. Lahko pa podate tudi dodatno mnenje, ki se nanaša na temo ankete.

Zaključek

Odgovorili ste na vsa vprašanja v tej anketi. Hvala za sodelovanje in pomoč!

PRILOGA C - PRIKAZ REZULTATOV ANKETE**PRILOGA C****PRIKAZ REZULTATOV ANKETE**

Preglednica A.1: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 1

Table A.1: Presentation of answers to the question no. 1

Mesto	Število in delež anketirancev	Urejeno stanovanjsko okolje in odprti javni prostor	Urejena prometna in komunalna infrastruktura	Razpoložljivost delovnih mest	Dostopnost do storitev	Zdravo okolje	Občutek skupnosti	Skupaj
Ajdovščina	N	34	31	21	23	32	17	158
	%	21,5%	19,6%	13,3%	14,6%	20,3%	10,8%	100,0%
Brežice	N	40	33	27	22	33	14	169
	%	23,7%	19,5%	16,0%	13,0%	19,5%	8,3%	100,0%
Cerknica	N	46	56	37	43	59	19	260
	%	17,7%	21,5%	14,2%	16,5%	22,7%	7,3%	100,0%
Črnomelj	N	41	50	43	26	51	16	227
	%	18,1%	22,0%	18,9%	11,5%	22,5%	7,0%	100,0%
Domžale	N	107	76	23	66	83	39	394
	%	27,2%	19,3%	5,8%	16,8%	21,1%	9,9%	100,0%
Gornja Radgona	N	51	45	28	28	48	11	211
	%	24,2%	21,3%	13,3%	13,3%	22,7%	5,2%	100,0%
Grosuplje	N	39	46	9	32	38	10	174
	%	22,4%	26,4%	5,2%	18,4%	21,8%	5,7%	100,0%
Idrija	N	39	30	26	26	35	12	168
	%	23,2%	17,9%	15,5%	15,5%	20,8%	7,1%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	51	50	42	29	63	21	256
	%	19,9%	19,5%	16,4%	11,3%	24,6%	8,2%	100,0%
Kamnik	N	64	55	16	29	54	2	238
	%	26,9%	23,1%	6,7%	12,2%	22,7%	8,4%	100,0%
Kočevje	N	30	22	23	12	27	14	128
	%	23,4%	17,2%	18,0%	9,4%	21,1%	10,9%	100,0%
Krško	N	44	41	32	27	57	18	219
	%	20,1%	18,7%	14,6%	12,3%	26,0%	8,2%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	57	38	24	23	41	24	207
	%	27,5%	18,4%	11,6%	11,1%	19,8%	11,6%	100,0%
Lendava	N	22	12	18	13	24	11	100
	%	22,0%	12,0%	18,0%	13,0%	24,0%	11,0%	100,0%
Litija	N	96	81	34	46	86	35	378
	%	25,4%	21,4%	9,0%	12,2%	22,8%	9,3%	100,0%
Ljutomer	N	106	97	61	71	109	31	475
	%	22,3%	20,4%	12,8%	14,9%	22,9%	6,5%	100,0%
Ormož	N	53	42	49	31	47	17	239
	%	22,2%	17,6%	20,5%	13,0%	19,7%	7,1%	100,0%
Postojna	N	60	40	39	35	59	24	257
	%	23,3%	15,6%	15,2%	13,6%	23,0%	9,3%	100,0%
Radovljica	N	52	61	20	36	65	19	253
	%	20,6%	24,1%	7,9%	14,2%	25,7%	7,5%	100,0%
Sevnica	N	47	47	32	33	49	14	222
	%	21,2%	21,2%	14,4%	14,9%	22,1%	6,3%	100,0%
Sežana	N	25	22	14	13	19	9	102
	%	24,5%	21,6%	13,7%	12,7%	18,6%	8,8%	100,0%
Slovenj Gradec	N	61	54	37	28	55	15	250
	%	24,4%	21,6%	14,8%	11,2%	22,0%	6,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	52	41	26	37	57	22	235
	%	22,1%	17,4%	11,1%	15,7%	24,3%	9,4%	100,0%

Slovenske Konjice	N	23	21	11	12	29	9	105
	%	21,9%	20,0%	10,5%	11,4%	27,6%	8,6%	100,0%
Šentjur	N	48	36	29	24	41	12	190
	%	25,3%	18,9%	15,3%	12,6%	21,6%	6,3%	100,0%
Škofja Loka	N	71	63	38	43	64	22	301
	%	23,6%	20,9%	12,6%	14,3%	21,3%	7,3%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	24	31	15	18	23	7	118
	%	20,3%	26,3%	12,7%	15,3%	19,5%	5,9%	100,0%
Tolmin	N	25	20	10	15	25	5	100
	%	25,0%	20,0%	10,0%	15,0%	25,0%	5,0%	100,0%
Trbovlje	N	30	28	20	27	31	17	153
	%	19,6%	18,3%	13,1%	17,6%	20,3%	11,1%	100,0%
Trebnje	N	53	40	23	34	35	17	202
	%	26,2%	19,8%	11,4%	16,8%	17,3%	8,4%	100,0%
Velenje	N	27	17	17	17	22	5	105
	%	25,7%	16,2%	16,2%	16,2%	21,0%	4,8%	100,0%
Vrhnika	N	75	81	21	56	83	23	339
	%	22,1%	23,9%	6,2%	16,5%	24,5%	6,8%	100,0%
Žalec	N	43	34	16	29	45	10	177
	%	24,3%	19,2%	9,0%	16,4%	25,4%	5,6%	100,0%
Skupaj	N	1636	1441	881	1004	1589	559	7110
	%	23,0%	20,2%	12,4%	14,1%	22,4%	7,9%	100%

Preglednica A.2: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 2

Table A.2: Presentation of answers to the question no. 2

Mesto	Povprečje	N
Ajdovščina	7,33	52
Brežice	6,62	63
Cerknica	6,83	88
Črnomelj	5,96	76
Domžale	6,96	135
Gornja Radgona	6,01	76
Grosuplje	6,4	65
Idrija	5,97	58
Ilirska Bistrica	6,03	95
Kamnik	7,42	79
Kočevje	6,55	47
Krško	6,85	75
Lenart v Slovenskih goricah	7,04	75
Lendava	6,05	41
Litija	5,22	123
Ljutomer	5,84	185
Ormož	5,6	81
Postojna	6,64	92
Radovljica	7,49	85
Sevnica	6,5	74
Sežana	6,08	37
Slovenj Gradec	7,02	81
Slovenska Bistrica	7,05	88
Slovenske Konjice	6,88	40
Šentjur	6,31	64
Škofja Loka	7,17	106
Šmarje pri Jelšah	6,35	43
Tolmin	6,65	34
Trbovlje	6,82	50
Trebnje	6,41	71
Velenje	7,14	36
Vrhnika	6,76	110
Žalec	7,35	63
Skupaj	6,55	2488

Preglednica A.3: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 3

Table A.3: Presentation of answers to the question no. 3

Mesto	Število in delež anketirancev	Z avtomobilom	Z javnim prevozom, s taxijem in podobno	S kolesom, skirojem, rolerji in podobno	Peš	Skupaj
Ajdovščina	N	43	0	3	10	56
	%	76,8%	0,0%	5,4%	17,9%	100,0%
Brežice	N	58	0	1	10	69
	%	84,1%	0,0%	1,4%	14,5%	100,0%
Cerknica	N	75	0	7	10	92
	%	81,5%	0,0%	7,6%	10,9%	100,0%
Črnomelj	N	70	1	3	3	77
	%	90,9%	1,3%	3,9%	3,9%	100,0%
Domžale	N	85	1	24	31	141
	%	60,3%	0,7%	17,0%	22,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	54	0	8	14	76
	%	71,1%	0,0%	10,5%	18,4%	100,0%
Grosuplje	N	51	1	3	16	71
	%	71,8%	1,4%	4,2%	22,5%	100,0%
Idrija	N	27	0	0	30	57
	%	47,4%	0,0%	0,0%	52,6%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	75	0	1	20	96
	%	78,1%	0,0%	1,0%	20,8%	100,0%
Kamnik	N	61	1	7	14	83
	%	73,5%	1,2%	8,4%	16,9%	100,0%
Kočevje	N	40	0	4	6	50
	%	80,0%	0,0%	8,0%	12,0%	100,0%
Krško	N	66	0	8	6	80
	%	82,5%	0,0%	10,0%	7,5%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	45	2	5	27	79
	%	57,0%	2,5%	6,3%	34,2%	100,0%
Lendava	N	36	0	2	4	42
	%	85,7%	0,0%	4,8%	9,5%	100,0%
Litija	N	94	0	0	40	134
	%	70,1%	0,0%	0,0%	29,9%	100,0%
Ljutomer	N	132	0	27	35	194
	%	68,0%	0,0%	13,9%	18,0%	100,0%
Ormož	N	65	0	0	19	84
	%	77,4%	0,0%	0,0%	22,6%	100,0%
Postojna	N	74	0	1	18	93
	%	79,6%	0,0%	1,1%	19,4%	100,0%
Radovljica	N	44	1	14	24	83
	%	53,0%	1,2%	16,9%	28,9%	100,0%
Sevnica	N	64	1	0	13	78
	%	82,1%	1,3%	0,0%	16,7%	100,0%
Sežana	N	22	0	0	16	38
	%	57,9%	0,0%	0,0%	42,1%	100,0%
Slovenj Gradec	N	55	2	4	27	88
	%	62,5%	2,3%	4,5%	30,7%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	66	1	5	13	85
	%	77,6%	1,2%	5,9%	15,3%	100,0%
Slovenske Konjice	N	23	0	5	13	41
	%	56,1%	0,0%	12,2%	31,7%	100,0%
Šentjur	N	55	0	3	12	70
	%	78,6%	0,0%	4,3%	17,1%	100,0%
Škofja Loka	N	61	7	10	30	108
	%	56,5%	6,5%	9,3%	27,8%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	37	0	0	7	44
	%	84,1%	0,0%	0,0%	15,9%	100,0%
Tolmin	N	16	0	4	15	35
	%	45,7%	0,0%	11,4%	42,9%	100,0%
Trbovlje	N	29	1	0	21	51
	%	56,9%	2,0%	0,0%	41,2%	100,0%
Trebnje	N	54	1	1	16	72

	%	75,0%	1,4%	1,4%	22,2%	100,0%
Velenje	N	24	0	3	10	37
	%	64,9%	0,0%	8,1%	27,0%	100,0%
Vrhnika	N	62	2	12	38	114
	%	54,4%	1,8%	10,5%	33,3%	100,0%
Žalec	N	36	0	7	22	65
	%	55,4%	0,0%	10,8%	33,8%	100,0%
Skupaj	N	1799	22	172	590	2583
	%	69,6%	0,9%	6,7%	22,8%	100,0%

Preglednica A.4: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 4

Table A.4: Presentation of answers to the question no. 4

Mesto	Število in delež anketirancev	Do 250 m (3minute hoje)	Do 500 m (6minut hoje)	Do 750 m (9minut hoje)	Do 1000 m (12 minut hoje)	Skupaj
Ajdovščina	N	2	15	10	28	55
	%	3,6%	27,3%	18,2%	50,9%	100,0%
Brežice	N	4	13	9	43	69
	%	5,8%	18,8%	13,0%	62,3%	100,0%
Cerknica	N	10	14	19	49	92
	%	10,9%	15,2%	20,7%	53,3%	100,0%
Črnomelj	N	7	16	15	41	79
	%	8,9%	20,3%	19,0%	51,9%	100,0%
Domžale	N	3	20	27	91	141
	%	2,1%	14,2%	19,1%	64,5%	100,0%
Gornja Radgona	N	5	7	6	52	70
	%	7,1%	10,0%	8,6%	74,3%	100,0%
Grosuplje	N	1	10	13	46	70
	%	1,4%	14,3%	18,6%	65,7%	100,0%
Idrija	N	2	7	7	41	57
	%	3,5%	12,3%	12,3%	71,9%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	4	15	5	71	95
	%	4,2%	15,8%	5,3%	74,7%	100,0%
Kamnik	N	2	15	10	56	83
	%	2,4%	18,1%	12,0%	67,5%	100,0%
Kočevje	N	2	6	9	33	50
	%	4,0%	12,0%	18,0%	66,0%	100,0%
Krško	N	6	17	6	51	80
	%	7,5%	21,3%	7,5%	63,8%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	5	14	12	45	76
	%	6,6%	18,4%	15,8%	59,2%	100,0%
Lendava	N	3	7	7	25	42
	%	7,1%	16,7%	16,7%	59,5%	100,0%
Litija	N	5	30	15	82	132
	%	3,8%	22,7%	11,4%	62,1%	100,0%
Ljutomer	N	5	25	30	125	185
	%	2,7%	13,5%	16,2%	67,6%	100,0%
Ormož	N	2	12	8	61	83
	%	2,4%	14,5%	9,6%	73,5%	100,0%
Postojna	N	6	9	12	67	94
	%	6,4%	9,6%	12,8%	71,3%	100,0%
Radovljica	N	0	10	7	64	81
	%	0,0%	12,3%	8,6%	79,0%	100,0%
Sevnica	N	2	17	8	49	76
	%	2,6%	22,4%	10,5%	64,5%	100,0%
Sežana	N	3	6	8	21	38
	%	7,9%	15,8%	21,1%	55,3%	100,0%
Slovenj Gradec	N	3	5	8	73	89
	%	3,4%	5,6%	9,0%	82,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	5	17	64	86
	%	0,0%	5,8%	19,8%	74,4%	100,0%

Slovenske Konjice	N	1	5	4	31	41
	%	2,4%	12,2%	9,8%	75,6%	100,0%
Šentjur	N	4	11	8	44	67
	%	6,0%	16,4%	11,9%	65,7%	100,0%
Škofja Loka	N	2	13	15	77	107
	%	1,9%	12,1%	14,0%	72,0%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	3	8	3	30	44
	%	6,8%	18,2%	6,8%	68,2%	100,0%
Tolmin	N	1	7	6	20	34
	%	2,9%	20,6%	17,6%	58,8%	100,0%
Trbovlje	N	3	8	4	36	51
	%	5,9%	15,7%	7,8%	70,6%	100,0%
Trebnje	N	5	14	11	43	73
	%	6,8%	19,2%	15,1%	58,9%	100,0%
Velenje	N	1	4	4	28	37
	%	2,7%	10,8%	10,8%	75,7%	100,0%
Vrhnika	N	4	12	14	82	112
	%	3,6%	10,7%	12,5%	73,2%	100,0%
Žalec	N	0	11	12	41	64
	%	0,0%	17,2%	18,8%	64,1%	100,0%
Skupaj	N	106	388	349	1710	2553
	%	4,2%	15,2%	13,7%	67,0%	100,0%

Preglednica A.5.1: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 5.1

Table A.5.1: Presentation of answers to the question no. 5.1

Promenada								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Nikoli	Redko (letno)	Srednje (mesečno)	Pogosto (tedensko)	Zelo pogosto (dnevno)	Skupaj
Ajdovščina	N	9	3	16	5	10	9	52
	%	17,3%	5,8%	30,8%	9,6%	19,2%	17,3%	100,0%
Brežice	N	17	5	21	10	7	4	64
	%	26,6%	7,8%	32,8%	15,6%	10,9%	6,3%	100,0%
Cerknica	N	34	7	18	9	9	8	85
	%	40,0%	8,2%	21,2%	10,6%	10,6%	9,4%	100,0%
Črnomelj	N	37	7	14	10	4	1	73
	%	50,7%	9,6%	19,2%	13,7%	5,5%	1,4%	100,0%
Domžale	N	32	4	19	34	25	16	130
	%	24,6%	3,1%	14,6%	26,2%	19,2%	12,3%	100,0%
Gornja Radgona	N	15	5	13	10	16	10	69
	%	21,7%	7,2%	18,8%	14,5%	23,2%	14,5%	100,0%
Grosuplje	N	20	6	16	6	14	5	67
	%	29,9%	9,0%	23,9%	9,0%	20,9%	7,5%	100,0%
Idrija	N	17	4	6	4	10	8	49
	%	34,7%	8,2%	12,2%	8,2%	20,4%	16,3%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	25	6	21	12	20	6	90
	%	27,8%	6,7%	23,3%	13,3%	22,2%	6,7%	100,0%
Kamnik	N	4	0	13	28	20	15	80
	%	5,0%	0,0%	16,3%	35,0%	25,0%	18,8%	100,0%
Kočevje	N	14	3	9	5	12	3	46
	%	30,4%	6,5%	19,6%	10,9%	26,1%	6,5%	100,0%
Krško	N	12	7	18	18	14	6	75
	%	16,0%	9,3%	24,0%	24,0%	18,7%	8,0%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	11	8	11	16	17	10	73
	%	15,1%	11,0%	15,1%	21,9%	23,3%	13,7%	100,0%
Lendava	N	11	2	8	13	4	2	40
	%	27,5%	5,0%	20,0%	32,5%	10,0%	5,0%	100,0%
Litija	N	69	15	11	11	13	5	124
	%	55,6%	12,1%	8,9%	8,9%	10,5%	4,0%	100,0%
Ljutomer	N	37	21	36	30	33	11	168
	%	22,0%	12,5%	21,4%	17,9%	19,6%	6,5%	100,0%
Ormož	N	28	11	15	15	9	3	81

	%	34,6%	13,6%	18,5%	18,5%	11,1%	3,7%	100,0%
Postojna	N	19	8	16	14	18	12	87
	%	21,8%	9,2%	18,4%	16,1%	20,7%	13,8%	100,0%
Radovljica	N	20	7	11	16	12	12	78
	%	25,6%	9,0%	14,1%	20,5%	15,4%	15,4%	100,0%
Sevnica	N	17	5	21	14	10	5	72
	%	23,6%	6,9%	29,2%	19,4%	13,9%	6,9%	100,0%
Sežana	N	18	0	4	6	5	3	36
	%	50,0%	0,0%	11,1%	16,7%	13,9%	8,3%	100,0%
Slovenj Gradec	N	10	6	16	20	23	9	84
	%	11,9%	7,1%	19,0%	23,8%	27,4%	10,7%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	26	2	17	17	11	6	79
	%	32,9%	2,5%	21,5%	21,5%	13,9%	7,6%	100,0%
Slovenske Konjice	N	3	2	6	8	11	9	39
	%	7,7%	5,1%	15,4%	20,5%	28,2%	23,1%	100,0%
Šentjur	N	12	6	12	16	9	10	65
	%	18,5%	9,2%	18,5%	24,6%	13,8%	15,4%	100,0%
Škofja Loka	N	14	5	9	34	23	12	97
	%	14,4%	5,2%	9,3%	35,1%	23,7%	12,4%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	11	2	4	14	8	2	41
	%	26,8%	4,9%	9,8%	34,1%	19,5%	4,9%	100,0%
Tolmin	N	12	2	4	2	4	7	31
	%	38,7%	6,5%	12,9%	6,5%	12,9%	22,6%	100,0%
Trbovlje	N	11	2	11	12	6	5	47
	%	23,4%	4,3%	23,4%	25,5%	12,8%	10,6%	100,0%
Trebnje	N	36	4	6	8	9	7	70
	%	51,4%	5,7%	8,6%	11,4%	12,9%	10,0%	100,0%
Velenje	N	0	2	3	9	11	10	35
	%	0,0%	5,7%	8,6%	25,7%	31,4%	28,6%	100,0%
Vrhnika	N	14	8	24	18	21	16	101
	%	13,9%	7,9%	23,8%	17,8%	20,8%	15,8%	100,0%
Žalec	N	6	1	12	19	14	7	59
	%	10,2%	1,7%	20,3%	32,2%	23,7%	11,9%	100,0%
Skupaj	N	621	176	441	463	432	254	2387
	%	26,0%	7,4%	18,5%	19,4%	18,1%	10,6%	100,0%

Preglednica A.5.2: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 5.2

Table A.5.2: Presentation of answers to the question no. 5.2

Osrednji trg								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Nikoli	Redko (letno)	Srednje (mesečno)	Pogosto (tedensko)	Zelo pogosto (dnevno)	Skupaj
Ajdovščina	N	1	5	17	11	9	6	49
	%	2,0%	10,2%	34,7%	22,4%	18,4%	12,2%	100,0%
Brežice	N	13	8	24	11	3	0	59
	%	22,0%	13,6%	40,7%	18,6%	5,1%	0,0%	100,0%
Cerknica	N	28	9	26	7	10	1	81
	%	34,6%	11,1%	32,1%	8,6%	12,3%	1,2%	100,0%
Črnomelj	N	12	1	34	17	10	1	75
	%	16,0%	1,3%	45,3%	22,7%	13,3%	1,3%	100,0%
Domžale	N	32	9	36	32	13	3	125
	%	25,6%	7,2%	28,8%	25,6%	10,4%	2,4%	100,0%
Gornja Radgona	N	5	7	19	18	14	6	69
	%	7,2%	10,1%	27,5%	26,1%	20,3%	8,7%	100,0%
Grosuplje	N	26	7	15	8	4	1	61
	%	42,6%	11,5%	24,6%	13,1%	6,6%	1,6%	100,0%
Idrija	N	1	4	20	17	6	3	51
	%	2,0%	7,8%	39,2%	33,3%	11,8%	5,9%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	3	2	25	25	22	7	84
	%	3,6%	2,4%	29,8%	29,8%	26,2%	8,3%	100,0%
Kamnik	N	3	3	31	26	9	6	78
	%	3,8%	3,8%	39,7%	33,3%	11,5%	7,7%	100,0%

Kočevje	N	4	2	13	14	11	2	46
	%	8,7%	4,3%	28,3%	30,4%	23,9%	4,3%	100,0%
Krško	N	3	9	34	15	8	1	70
	%	4,3%	12,9%	48,6%	21,4%	11,4%	1,4%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	3	5	19	24	16	4	71
	%	4,2%	7,0%	26,8%	33,8%	22,5%	5,6%	100,0%
Lendava	N	13	2	11	11	3	0	40
	%	32,5%	5,0%	27,5%	27,5%	7,5%	0,0%	100,0%
Litija	N	33	11	42	19	7	0	112
	%	29,5%	9,8%	37,5%	17,0%	6,3%	0,0%	100,0%
Ljutomer	N	9	9	48	40	42	13	161
	%	5,6%	5,6%	29,8%	24,8%	26,1%	8,1%	100,0%
Ormož	N	3	8	32	27	6	2	78
	%	3,8%	10,3%	41,0%	34,6%	7,7%	2,6%	100,0%
Postojna	N	2	4	22	27	19	5	79
	%	2,5%	5,1%	27,8%	34,2%	24,1%	6,3%	100,0%
Radovljica	N	5	4	20	23	17	8	77
	%	6,5%	5,2%	26,0%	29,9%	22,1%	10,4%	100,0%
Sevnica	N	13	9	26	13	8	0	69
	%	18,8%	13,0%	37,7%	18,8%	11,6%	0,0%	100,0%
Sežana	N	11	2	6	6	6	3	34
	%	32,4%	5,9%	17,6%	17,6%	17,6%	8,8%	100,0%
Slovenj Gradec	N	3	2	19	27	26	6	83
	%	3,6%	2,4%	22,9%	32,5%	31,3%	7,2%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	3	6	33	25	7	4	78
	%	3,8%	7,7%	42,3%	32,1%	9,0%	5,1%	100,0%
Slovenske Konjice	N	2	2	5	11	10	4	34
	%	5,9%	5,9%	14,7%	32,4%	29,4%	11,8%	100,0%
Šentjur	N	8	9	14	20	6	6	63
	%	12,7%	14,3%	22,2%	31,7%	9,5%	9,5%	100,0%
Škofja Loka	N	1	1	19	36	21	14	92
	%	1,1%	1,1%	20,7%	39,1%	22,8%	15,2%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	4	2	12	15	8	0	41
	%	9,8%	4,9%	29,3%	36,6%	19,5%	0,0%	100,0%
Tolmin	N	2	6	9	7	5	3	32
	%	6,3%	18,8%	28,1%	21,9%	15,6%	9,4%	100,0%
Trbovlje	N	13	2	9	12	5	1	42
	%	31,0%	4,8%	21,4%	28,6%	11,9%	2,4%	100,0%
Trebnje	N	22	1	28	8	6	2	67
	%	32,8%	1,5%	41,8%	11,9%	9,0%	3,0%	100,0%
Velenje	N	0	2	3	10	15	4	34
	%	0,0%	5,9%	8,8%	29,4%	44,1%	11,8%	100,0%
Vrhnika	N	7	10	29	34	16	4	100
	%	7,0%	10,0%	29,0%	34,0%	16,0%	4,0%	100,0%
Žalec	N	4	3	17	17	12	3	56
	%	7,1%	5,4%	30,4%	30,4%	21,4%	5,4%	100,0%
Skupaj	N	292	166	717	613	380	123	2291
	%	12,7%	7,2%	31,3%	26,8%	16,6%	5,4%	100,0%

Preglednica A.5.3: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 5.3

Table A.5.3: Presentation of answers to the question no. 5.3

Osrednji park								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Nikoli	Redko (letno)	Srednje (mesečno)	Pogosto (tedensko)	Zelo pogosto (dnevno)	Skupaj
Ajdovščina	N	1	11	22	8	3	3	48
	%	2,1%	22,9%	45,8%	16,7%	6,3%	6,3%	100,0%
Brežice	N	2	11	25	13	3	0	54
	%	3,7%	20,4%	46,3%	24,1%	5,6%	0,0%	100,0%
Cerknica	N	47	13	13	2	3	1	79
	%	59,5%	16,5%	16,5%	2,5%	3,8%	1,3%	100,0%
Črnomelj	N	31	16	20	4	2	0	73

	%	42,5%	21,9%	27,4%	5,5%	2,7%	0,0%	100,0%
Domžale	N	11	10	43	32	16	8	120
	%	9,2%	8,3%	35,8%	26,7%	13,3%	6,7%	100,0%
Gornja Radgona	N	1	8	15	16	21	6	67
	%	1,5%	11,9%	22,4%	23,9%	31,3%	9,0%	100,0%
Grosuplje	N	30	6	14	5	4	1	60
	%	50,0%	10,0%	23,3%	8,3%	6,7%	1,7%	100,0%
Idrija	N	4	15	19	8	2	3	51
	%	7,8%	29,4%	37,3%	15,7%	3,9%	5,9%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	3	3	32	26	16	5	85
	%	3,5%	3,5%	37,6%	30,6%	18,8%	5,9%	100,0%
Kamnik	N	4	9	25	26	11	1	76
	%	5,3%	11,8%	32,9%	34,2%	14,5%	1,3%	100,0%
Kočevje	N	5	4	18	9	9	1	46
	%	10,9%	8,7%	39,1%	19,6%	19,6%	2,2%	100,0%
Krško	N	5	12	28	14	9	3	71
	%	7,0%	16,9%	39,4%	19,7%	12,7%	4,2%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	1	5	22	24	10	3	65
	%	1,5%	7,7%	33,8%	36,9%	15,4%	4,6%	100,0%
Lendava	N	0	2	16	14	7	0	39
	%	0,0%	5,1%	41,0%	35,9%	17,9%	0,0%	100,0%
Litija	N	63	20	16	5	6	2	112
	%	56,3%	17,9%	14,3%	4,5%	5,4%	1,8%	100,0%
Ljutomer	N	5	19	65	45	16	5	155
	%	3,2%	12,3%	41,9%	29,0%	10,3%	3,2%	100,0%
Ormož	N	6	11	26	22	7	4	76
	%	7,9%	14,5%	34,2%	28,9%	9,2%	5,3%	100,0%
Postojna	N	5	16	34	12	9	1	77
	%	6,5%	20,8%	44,2%	15,6%	11,7%	1,3%	100,0%
Radovljica	N	7	8	25	22	6	7	75
	%	9,3%	10,7%	33,3%	29,3%	8,0%	9,3%	100,0%
Sevnica	N	22	9	17	14	5	0	67
	%	32,8%	13,4%	25,4%	20,9%	7,5%	0,0%	100,0%
Sežana	N	2	2	14	6	6	2	32
	%	6,3%	6,3%	43,8%	18,8%	18,8%	6,3%	100,0%
Slovenj Gradec	N	9	16	33	13	8	2	81
	%	11,1%	19,8%	40,7%	16,0%	9,9%	2,5%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	1	5	40	15	12	6	79
	%	1,3%	6,3%	50,6%	19,0%	15,2%	7,6%	100,0%
Slovenske Konjice	N	3	1	10	9	8	3	34
	%	8,8%	2,9%	29,4%	26,5%	23,5%	8,8%	100,0%
Šentjur	N	38	6	8	9	1	0	62
	%	61,3%	9,7%	12,9%	14,5%	1,6%	0,0%	100,0%
Škofja Loka	N	34	7	18	17	9	7	92
	%	37,0%	7,6%	19,6%	18,5%	9,8%	7,6%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	22	6	3	7	2	1	41
	%	53,7%	14,6%	7,3%	17,1%	4,9%	2,4%	100,0%
Tolmin	N	1	5	13	8	5	0	32
	%	3,1%	15,6%	40,6%	25,0%	15,6%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	0	0	14	22	5	4	45
	%	0,0%	0,0%	31,1%	48,9%	11,1%	8,9%	100,0%
Trebnje	N	13	6	33	9	5	1	67
	%	19,4%	9,0%	49,3%	13,4%	7,5%	1,5%	100,0%
Velenje	N	0	2	10	12	7	3	34
	%	0,0%	5,9%	29,4%	35,3%	20,6%	8,8%	100,0%
Vrhnika	N	10	16	27	23	13	3	92
	%	10,9%	17,4%	29,3%	25,0%	14,1%	3,3%	100,0%
Žalec	N	5	7	15	19	5	4	55
	%	9,1%	12,7%	27,3%	34,5%	9,1%	7,3%	100,0%
Skupaj	N	391	287	733	490	251	90	2242
	%	17,4%	12,8%	32,7%	21,9%	11,2%	4,0%	100,0%

Preglednica A.5.4: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 5.4

Table A.5.4: Presentation of answers to the question no. 5.4

Prostor ob vodi								
Mesto	Število in delež anketirancev v	Tega ni v mestu	Nikoli	Redko (letno)	Srednje (mesečno)	Pogosto (tedensko)	Zelo pogosto (dnevno)	Skupaj
Ajdovščina	N	3	8	16	7	9	3	46
	%	6,5%	17,4%	34,8%	15,2%	19,6%	6,5%	100,0%
Brežice	N	6	6	18	9	11	2	52
	%	11,5%	11,5%	34,6%	17,3%	21,2%	3,8%	100,00%
Cerknica	N	21	8	17	18	10	5	79
	%	26,6%	10,1%	21,5%	22,8%	12,7%	6,3%	100,0%
Črnomelj	N	12	20	23	11	5	2	73
	%	16,4%	27,4%	31,5%	15,1%	6,8%	2,7%	100,0%
Domžale	N	2	4	15	39	43	20	123
	%	1,6%	3,3%	12,2%	31,7%	35,0%	16,3%	100,0%
Gornja Radgona	N	4	6	21	16	16	4	67
	%	6,0%	9,0%	31,3%	23,9%	23,9%	6,0%	100,0%
Grosuplje	N	9	6	19	12	6	6	58
	%	15,5%	10,3%	32,8%	20,7%	10,3%	10,3%	100,0%
Idrija	N	3	17	14	8	6	2	50
	%	6,0%	34,0%	28,0%	16,0%	12,0%	4,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	2	7	34	16	19	3	81
	%	2,5%	8,6%	42,0%	19,8%	23,5%	3,7%	100,0%
Kamnik	N	0	8	24	22	17	5	76
	%	0,0%	10,5%	31,6%	28,9%	22,4%	6,6%	100,0%
Kočevje	N	3	3	12	13	11	3	45
	%	6,7%	6,7%	26,7%	28,9%	24,4%	6,7%	100,0%
Krško	N	6	11	21	18	13	3	72
	%	8,3%	15,3%	29,2%	25,0%	18,1%	4,2%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	9	7	20	15	10	3	64
	%	14,1%	10,9%	31,3%	23,4%	15,6%	4,7%	100,0%
Lendava	N	5	5	14	9	6	0	39
	%	12,8%	12,8%	35,9%	23,1%	15,4%	0,0%	100,0%
Litija	N	23	33	37	14	6	0	113
	%	20,4%	29,2%	32,7%	12,4%	5,3%	0,0%	100,0%
Ljutomer	N	32	31	45	27	12	3	150
	%	21,3%	20,7%	30,0%	18,0%	8,0%	2,0%	100,0%
Ormož	N	6	15	20	20	9	3	73
	%	8,2%	20,5%	27,4%	27,4%	12,3%	4,1%	100,0%
Postojna	N	20	13	31	8	6	2	80
	%	25,0%	16,3%	38,8%	10,0%	7,5%	2,5%	100,0%
Radovljica	N	19	8	18	10	12	3	70
	%	27,1%	11,4%	25,7%	14,3%	17,1%	4,3%	100,0%
Sevnica	N	5	4	23	16	13	5	66
	%	7,6%	6,1%	34,8%	24,2%	19,7%	7,6%	100,0%
Sežana	N	28	0	3	1	0	0	32
	%	87,5%	0,0%	9,4%	3,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	6	16	25	11	18	5	81
	%	7,4%	19,8%	30,9%	13,6%	22,2%	6,2%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	22	11	20	16	6	2	77
	%	28,6%	14,3%	26,0%	20,8%	7,8%	2,6%	100,00%
Slovenske Konjice	N	6	5	10	5	6	1	33
	%	18,2%	15,2%	30,3%	15,2%	18,2%	3,0%	100,0%
Šentjur	N	10	11	14	11	11	5	62
	%	16,1%	17,7%	22,6%	17,7%	17,7%	8,1%	100,0%
Škofja Loka	N	2	4	30	39	9	8	92
	%	2,2%	4,3%	32,6%	42,4%	9,8%	8,7%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	19	5	12	3	1	1	41
	%	46,3%	12,2%	29,3%	7,3%	2,4%	2,4%	100,0%
Tolmin	N	1	2	6	13	6	2	30
	%	3,3%	6,7%	20,0%	43,3%	20,0%	6,7%	100,0%

Trbovlje	N	15	7	11	3	5	3	44
	%	34,1%	15,9%	25,0%	6,8%	11,4%	6,8%	100,0%
Trebnje	N	24	17	12	9	2	3	67
	%	35,8%	25,4%	17,9%	13,4%	3,0%	4,5%	100,0%
Velenje	N	0	3	6	14	9	2	34
	%	0,0%	8,8%	17,6%	41,2%	26,5%	5,9%	100,0%
Vrhnika	N	10	16	27	24	15	5	97
	%	10,3%	16,5%	27,8%	24,7%	15,5%	5,2%	100,0%
Žalec	N	8	3	17	12	10	7	57
	%	14,0%	5,3%	29,8%	21,1%	17,5%	12,3%	100,0%
Skupaj	N	341	320	635	469	338	121	2224
	%	15,3%	14,4%	28,6%	21,1%	15,2%	5,4%	100,0%

Preglednica A.5.5: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 5.5

Table A.5.5: Presentation of answers to the question no. 5.5

Odprti prostor javnih storitev (šola, občina, knjižnica,...)								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Nikoli	Redko (letno)	Srednje (mesečno)	Pogosto (tedensko)	Zelo pogosto (dnevno)	Skupaj
Ajdovščina	N	1	2	9	16	7	12	47
	%	2,1%	4,3%	19,1%	34,0%	14,9%	25,5%	100,0%
Brežice	N	1	2	18	15	15	7	58
	%	1,7%	3,4%	31,0%	25,9%	25,9%	12,1%	100,0%
Cerknica	N	2	2	20	31	15	12	82
	%	2,4%	2,4%	24,4%	37,8%	18,3%	14,6%	100,0%
Črnomelj	N	1	1	13	19	16	23	73
	%	1,4%	1,4%	17,8%	26,0%	21,9%	31,5%	100,0%
Domžale	N	3	3	18	31	39	29	123
	%	2,4%	2,4%	14,6%	25,2%	31,7%	23,6%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	1	11	13	23	19	67
	%	0,0%	1,5%	16,4%	19,4%	34,3%	28,4%	100,0%
Grosuplje	N	1	2	13	20	12	10	58
	%	1,7%	3,4%	22,4%	34,5%	20,7%	17,2%	100,0%
Idrija	N	1	1	6	11	13	17	49
	%	2,0%	2,0%	12,2%	22,4%	26,5%	34,7%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	1	2	10	21	25	20	79
	%	1,3%	2,5%	12,7%	26,6%	31,6%	25,3%	100,0%
Kamnik	N	0	0	12	18	21	24	75
	%	0,0%	0,0%	16,0%	24,0%	28,0%	32,0%	100,0%
Kočevje	N	2	2	4	11	17	10	46
	%	4,3%	4,3%	8,7%	23,9%	37,0%	21,7%	100,0%
Krško	N	0	1	8	18	23	22	72
	%	0,0%	1,4%	11,1%	25,0%	31,9%	30,6%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	0	4	15	21	6	16	62
	%	0,0%	6,5%	24,2%	33,9%	9,7%	25,8%	100,0%
Lendava	N	0	0	2	14	13	11	40
	%	0,0%	0,0%	5,0%	35,0%	32,5%	27,5%	100,0%
Litija	N	1	3	28	49	21	10	112
	%	0,9%	2,7%	25,0%	43,8%	18,8%	8,9%	100,0%
Ljutomer	N	3	11	26	56	28	27	151
	%	2,0%	7,3%	17,2%	37,1%	18,5%	17,9%	100,0%
Ormož	N	0	5	14	22	18	14	73
	%	0,0%	6,8%	19,2%	30,1%	24,7%	19,2%	100,0%
Postojna	N	1	3	15	21	24	16	80
	%	1,3%	3,8%	18,8%	26,3%	30,0%	20,0%	100,0%
Radovljica	N	1	3	8	18	19	25	74
	%	1,4%	4,1%	10,8%	24,3%	25,7%	33,8%	100,0%
Sevnica	N	1	2	21	16	20	6	66
	%	1,5%	3,0%	31,8%	24,2%	30,3%	9,1%	100,0%
Sežana	N	0	0	8	13	9	2	32
	%	0,0%	0,0%	25,0%	40,6%	28,1%	6,3%	100,0%
Slovenj Gradec	N	0	4	12	25	24	17	82
	%	0,0%	4,9%	14,6%	30,5%	29,3%	20,7%	100,0%

	%	0,0%	4,9%	14,6%	30,5%	29,3%	20,7%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	0	11	17	17	33	78
	%	0,0%	0,0%	14,1%	21,8%	21,8%	42,3%	100,0%
Slovenske Konjice	N	1	1	4	8	15	4	33
	%	3,0%	3,0%	12,1%	24,2%	45,5%	12,1%	100,0%
Šentjur	N	3	3	12	15	23	8	64
	%	4,7%	4,7%	18,8%	23,4%	35,9%	12,5%	100,0%
Škofja Loka	N	1	3	19	34	27	7	91
	%	1,1%	3,3%	20,9%	37,4%	29,7%	7,7%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	2	1	3	19	11	4	40
	%	5,0%	2,5%	7,5%	47,5%	27,5%	10,0%	100,0%
Tolmin	N	0	0	6	9	7	9	31
	%	0,0%	0,0%	19,4%	29,0%	22,6%	29,0%	100,0%
Trbovlje	N	1	2	6	11	13	13	46
	%	2,2%	4,3%	13,0%	23,9%	28,3%	28,3%	100,0%
Trebnje	N	0	5	14	19	14	16	68
	%	0,0%	7,4%	20,6%	27,9%	20,6%	23,5%	100,0%
Velenje	N	0	0	5	9	16	3	33
	%	0,0%	0,0%	15,2%	27,3%	48,5%	9,1%	100,0%
Vrhnika	N	1	3	23	38	21	8	94
	%	1,1%	3,2%	24,5%	40,4%	22,3%	8,5%	100,0%
Žalec	N	0	2	6	10	16	23	57
	%	0,0%	3,5%	10,5%	17,5%	28,1%	40,4%	100,0%
Skupaj	N	29	74	400	668	588	477	2236
	%	1,3%	3,3%	17,9%	29,9%	26,3%	21,3%	100,0%

Preglednica A.5.6: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 5.6

Table A.5.6: Presentation of answers to the question no. 5.6

Odpri prostor drugih storitev (trgovina, bar, frizer,...)								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Nikoli	Redko (letno)	Srednje (mesečno)	Pogosto (tedensko)	Zelo pogosto (dnevno)	Skupaj
Ajdovščina	N	0	2	4	10	25	6	47
	%	0,0%	4,3%	8,5%	21,3%	53,2%	12,8%	100,0%
Brežice	N	1	2	8	15	22	8	56
	%	1,8%	3,6%	14,3%	26,8%	39,3%	14,3%	100,0%
Cerknica	N	2	1	10	13	41	13	80
	%	2,5%	1,3%	12,5%	16,3%	51,3%	16,3%	100,0%
Črnomelj	N	0	1	5	21	33	13	73
	%	0,0%	1,4%	6,8%	28,8%	45,2%	17,8%	100,0%
Domžale	N	1	0	11	27	64	19	122
	%	0,8%	0,0%	9,0%	22,1%	52,5%	15,6%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	0	4	13	36	15	68
	%	0,0%	0,0%	5,9%	19,1%	52,9%	22,1%	100,0%
Grosuplje	N	0	1	5	13	32	7	58
	%	0,0%	1,7%	8,6%	22,4%	55,2%	12,1%	100,0%
Idrija	N	0	2	1	17	21	8	49
	%	0,0%	4,1%	2,0%	34,7%	42,9%	16,3%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	0	0	2	27	34	16	79
	%	0,0%	0,0%	2,5%	34,2%	43,0%	20,3%	100,0%
Kamnik	N	0	2	4	17	38	15	76
	%	0,0%	2,6%	5,3%	22,4%	50,0%	19,7%	100,0%
Kočevje	N	1	0	4	12	18	12	47
	%	2,1%	0,0%	8,5%	25,5%	38,3%	25,5%	100,0%
Krško	N	0	2	2	25	34	8	71
	%	0,0%	2,8%	2,8%	35,2%	47,9%	11,3%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	0	2	3	10	29	18	62
	%	0,0%	3,2%	4,8%	16,1%	46,8%	29,0%	100,0%
Lendava	N	0	0	0	14	20	6	40
	%	0,0%	0,0%	0,0%	35,0%	50,0%	15,0%	100,0%
Litija	N	1	1	11	29	53	17	112
	%	0,9%	0,9%	9,8%	25,9%	47,3%	15,2%	100,0%

Ljutomer	N	3	4	12	32	74	28	153
	%	2,0%	2,6%	7,8%	20,9%	48,4%	18,3%	100,0%
Ormož	N	0	3	6	26	32	7	74
	%	0,0%	4,1%	8,1%	35,1%	43,2%	9,5%	100,0%
Postojna	N	0	0	8	24	38	11	81
	%	0,0%	0,0%	9,9%	29,6%	46,9%	13,6%	100,0%
Radovljica	N	1	2	6	18	29	18	74
	%	1,4%	2,7%	8,1%	24,3%	39,2%	24,3%	100,0%
Sevnica	N	1	0	4	15	30	14	64
	%	1,6%	0,0%	6,3%	23,4%	46,9%	21,9%	100,0%
Sežana	N	0	0	2	8	18	4	32
	%	0,0%	0,0%	6,3%	25,0%	56,3%	12,5%	100,0%
Slovenj Gradec	N	1	3	7	20	35	16	82
	%	1,2%	3,7%	8,5%	24,4%	42,7%	19,5%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	1	7	21	34	14	77
	%	0,0%	1,3%	9,1%	27,3%	44,2%	18,2%	100,0%
Slovenske Konjice	N	0	0	4	6	19	6	35
	%	0,0%	0,0%	11,4%	17,1%	54,3%	17,1%	100,0%
Šentjur	N	2	3	4	16	33	6	64
	%	3,1%	4,7%	6,3%	25,0%	51,6%	9,4%	100,0%
Škofja Loka	N	0	0	5	13	55	16	89
	%	0,0%	0,0%	5,6%	14,6%	61,8%	18,0%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	0	0	4	7	24	5	40
	%	0,0%	0,0%	10,0%	17,5%	60,0%	12,5%	100,0%
Tolmin	N	0	1	3	7	14	7	32
	%	0,0%	3,1%	9,4%	21,9%	43,8%	21,9%	100,0%
Trbovlje	N	0	1	0	12	28	7	48
	%	0,0%	2,1%	0,0%	25,0%	58,3%	14,6%	100,0%
Trebnje	N	0	0	7	15	32	13	67
	%	0,0%	0,0%	10,4%	22,4%	47,8%	19,4%	100,0%
Velenje	N	0	0	1	8	17	8	34
	%	0,0%	0,0%	2,9%	23,5%	50,0%	23,5%	100,0%
Vrhnika	N	0	2	3	17	51	21	94
	%	0,0%	2,1%	3,2%	18,1%	54,3%	22,3%	100,0%
Žalec	N	0	2	6	14	20	13	55
	%	0,0%	3,6%	10,9%	25,5%	36,4%	23,6%	100,0%
Skupaj	N	14	38	163	542	1083	395	2235
	%	0,6%	1,7%	7,3%	24,3%	48,5%	17,7%	100,0%

Preglednica A.5.7: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 5.7

Table A.5.7: Presentation of answers to the question no. 5.7

Nakupovalno središče ali velik stavbni kompleks								
	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Nikoli	Redko (letno)	Srednje (mesečno)	Pogosto (tedensko)	Zelo pogosto (dnevno)	Skupaj
Ajdovščina	N	2	1	5	17	17	5	47
	%	4,3%	2,1%	10,6%	36,2%	36,2%	10,6%	100,0%
Brežice	N	2	0	7	22	21	5	57
	%	3,5%	0,0%	12,3%	38,6%	36,8%	8,8%	100,0%
Cerknica	N	21	1	6	18	29	7	82
	%	25,6%	1,2%	7,3%	22,0%	35,4%	8,5%	100,0%
Črnomelj	N	30	2	7	10	18	6	73
	%	41,1%	2,7%	9,6%	13,7%	24,7%	8,2%	100,0%
Domžale	N	3	1	14	42	57	6	123
	%	2,4%	0,8%	11,4%	34,1%	46,3%	4,9%	100,0%
Gornja Radgona	N	14	0	11	24	14	4	67
	%	20,9%	0,0%	16,4%	35,8%	20,9%	6,0%	100,0%
Grosuplje	N	10	0	4	19	21	5	59
	%	16,9%	0,0%	6,8%	32,2%	35,6%	8,5%	100,0%
Idrija	N	4	4	4	19	17	1	49
	%	8,2%	8,2%	8,2%	38,8%	34,7%	2,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	14	2	7	21	28	6	78
	%	17,9%	2,6%	9,0%	26,9%	35,9%	7,7%	100,0%

Kamnik	N	0	3	11	27	34	1	76
	%	0,0%	3,9%	14,5%	35,5%	44,7%	1,3%	100,0%
Kočevje	N	1	1	5	19	20	1	47
	%	2,1%	2,1%	10,6%	40,4%	42,6%	2,1%	100,0%
Krško	N	0	2	6	20	41	2	71
	%	0,0%	2,8%	8,5%	28,2%	57,7%	2,8%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	9	0	7	17	25	4	62
	%	14,5%	0,0%	11,3%	27,4%	40,3%	6,5%	100,0%
Lendava	N	5	0	3	10	21	0	39
	%	12,8%	0,0%	7,7%	25,6%	53,8%	0,0%	100,0%
Litija	N	16	1	9	31	46	7	110
	%	14,5%	0,9%	8,2%	28,2%	41,8%	6,4%	100,0%
Ljutomer	N	32	4	10	38	57	8	149
	%	21,5%	2,7%	6,7%	25,5%	38,3%	5,4%	100,0%
Ormož	N	9	2	8	21	28	5	73
	%	12,3%	2,7%	11,0%	28,8%	38,4%	6,8%	100,0%
Postojna	N	0	1	11	20	46	3	81
	%	0,0%	1,2%	13,6%	24,7%	56,8%	3,7%	100,0%
Radovljica	N	8	1	6	18	35	5	73
	%	11,0%	1,4%	8,2%	24,7%	47,9%	6,8%	100,0%
Sevnica	N	15	0	11	15	23	0	64
	%	23,4%	0,0%	17,2%	23,4%	35,9%	0,0%	100,0%
Sežana	N	7	0	2	8	14	1	32
	%	21,9%	0,0%	6,3%	25,0%	43,8%	3,1%	100,0%
Slovenj Gradec	N	2	3	4	20	48	4	81
	%	2,5%	3,7%	4,9%	24,7%	59,3%	4,9%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	0	6	36	31	4	77
	%	0,0%	0,0%	7,8%	46,8%	40,3%	5,2%	100,0%
Slovenske Konjice	N	8	1	3	13	9	0	34
	%	23,5%	2,9%	8,8%	38,2%	26,5%	0,0%	100,0%
Šentjur	N	12	2	12	19	14	4	63
	%	19,0%	3,2%	19,0%	30,2%	22,2%	6,3%	100,0%
Škofja Loka	N	2	3	12	30	42	1	90
	%	2,2%	3,3%	13,3%	33,3%	46,7%	1,1%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	20	0	4	9	7	0	40
	%	50,0%	0,0%	10,0%	22,5%	17,5%	0,0%	100,0%
Tolmin	N	7	0	1	5	16	3	32
	%	21,9%	0,0%	3,1%	15,6%	50,0%	9,4%	100,0%
Trbovlje	N	6	3	4	12	18	5	48
	%	12,5%	6,3%	8,3%	25,0%	37,5%	10,4%	100,0%
Trebnje	N	11	2	1	13	33	7	67
	%	16,4%	3,0%	1,5%	19,4%	49,3%	10,4%	100,0%
Velenje	N	0	0	4	11	16	3	34
	%	0,0%	0,0%	11,8%	32,4%	47,1%	8,8%	100,0%
Vrhnika	N	9	2	2	26	44	11	94
	%	9,6%	2,1%	2,1%	27,7%	46,8%	11,7%	100,0%
Žalec	N	12	2	9	25	8	1	57
	%	21,1%	3,5%	15,8%	43,9%	14,0%	1,8%	100,0%
Skupaj	N	291	44	216	655	898	125	2229
	%	13,1%	2,0%	9,7%	29,4%	40,3%	5,6%	100,0%

Preglednica A.6: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 6

Table A.6: Presentation of answers to the question no. 6

Mesto	Število in delež anketirancev	Zmanjšuje hrup in visoke temperature	Viša vrednost nepremičnin (npr. v okolici parka)	Ohranja površine nepozidane, oblikuje identiteto mesta	Združuje vse ljudi	Skupaj
Ajdovščina	N	9	1	18	21	49
	%	18,4%	2,0%	36,7%	42,9%	100,0%
Brežice	N	10	1	27	25	63
	%	15,9%	1,6%	42,9%	39,7%	100,0%
Cerknica	N	11	2	35	38	86

	%	12,8%	2,3%	40,7%	44,2%	100,0%
Črnomelj	N	4	1	40	30	75
	%	5,3%	1,3%	53,3%	40,0%	100,0%
Domžale	N	21	4	59	48	132
	%	15,9%	3,0%	44,7%	36,4%	100,0%
Gornja Radgona	N	11	3	23	32	69
	%	15,9%	4,3%	33,3%	46,4%	100,0%
Grosuplje	N	11	4	29	21	65
	%	16,9%	6,2%	44,6%	32,3%	100,0%
Idrija	N	5	1	25	21	52
	%	9,6%	1,9%	48,1%	40,4%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	11	3	38	36	88
	%	12,5%	3,4%	43,2%	40,9%	100,0%
Kamnik	N	10	1	42	25	78
	%	12,8%	1,3%	53,8%	32,1%	100,0%
Kočevje	N	2	2	21	22	47
	%	4,3%	4,3%	44,7%	46,8%	100,0%
Krško	N	9	1	38	27	75
	%	12,0%	1,3%	50,7%	36,0%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	17	2	26	28	73
	%	23,3%	2,7%	35,6%	38,4%	100,0%
Lendava	N	6	0	15	18	39
	%	15,4%	0,0%	38,5%	46,2%	100,0%
Litija	N	15	4	57	45	121
	%	12,4%	3,3%	47,1%	37,2%	100,0%
Ljutomer	N	27	8	51	85	171
	%	15,8%	4,7%	29,8%	49,7%	100,0%
Ormož	N	7	3	34	37	81
	%	8,6%	3,7%	42,0%	45,7%	100,0%
Postojna	N	9	0	33	44	86
	%	10,5%	0,0%	38,4%	51,2%	100,0%
Radovljica	N	5	0	46	25	76
	%	6,6%	0,0%	60,5%	32,9%	100,0%
Sevnica	N	10	6	31	24	71
	%	14,1%	8,5%	43,7%	33,8%	100,0%
Sežana	N	4	1	15	14	34
	%	11,8%	2,9%	44,1%	41,2%	100,0%
Slovenj Gradec	N	12	0	34	40	86
	%	14,0%	0,0%	39,5%	46,5%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	9	1	41	30	81
	%	11,1%	1,2%	50,6%	37,0%	100,0%
Slovenske Konjice	N	6	0	12	21	39
	%	15,4%	0,0%	30,8%	53,8%	100,0%
Šentjur	N	11	0	26	30	67
	%	16,4%	0,0%	38,8%	44,8%	100,0%
Škofja Loka	N	15	0	50	34	99
	%	15,2%	0,0%	50,5%	34,3%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	8	0	21	13	42
	%	19,0%	0,0%	50,0%	31,0%	100,0%
Tolmin	N	5	0	13	14	32
	%	15,6%	0,0%	40,6%	43,8%	100,0%
Trbovlje	N	5	2	23	20	50
	%	10,0%	4,0%	46,0%	40,0%	100,0%
Trebnje	N	9	3	25	33	70
	%	12,9%	4,3%	35,7%	47,1%	100,0%
Velenje	N	7	0	15	13	35
	%	20,0%	0,0%	42,9%	37,1%	100,0%
Vrhnika	N	15	4	52	35	106
	%	14,2%	3,8%	49,1%	33,0%	100,0%
Žalec	N	10	0	35	15	60
	%	16,7%	0,0%	58,3%	25,0%	100,0%
Skupaj	N	326	58	1050	964	2398
	%	13,6%	2,4%	43,8%	40,2%	100,0%

Preglednica A.7: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 7

Table A.7: Presentation of answers to the question no. 7

Mesto	Število in delež anketirancev	Na mestnem trgu	Na mestni ulici	V stanovanjski soseski	Na parkirni ploščadi (direktni dostop z avtomobilom)	V večjem stavbnem kompleksu (vse storitve pod isto streho)	Skupaj
Ajdovščina	N	20	8	3	4	15	50
	%	40,0%	16,0%	6,0%	8,0%	30,0%	100,0%
Brežice	N	12	21	4	6	17	60
	%	20,0%	35,0%	6,7%	10,0%	28,3%	100,0%
Cerknica	N	24	9	4	11	34	82
	%	29,3%	11,0%	4,9%	13,4%	41,5%	100,0%
Črnomelj	N	22	10	6	6	31	75
	%	29,3%	13,3%	8,0%	8,0%	41,3%	100,0%
Domžale	N	45	24	6	11	45	131
	%	34,4%	18,3%	4,6%	8,4%	34,4%	100,0%
Gornja Radgona	N	23	5	4	3	36	71
	%	32,4%	7,0%	5,6%	4,2%	50,7%	100,0%
Grosuplje	N	13	9	4	3	35	64
	%	20,3%	14,1%	6,3%	4,7%	54,7%	100,0%
Idrija	N	19	16	1	3	12	51
	%	37,3%	31,4%	2,0%	5,9%	23,5%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	23	8	3	3	49	86
	%	26,7%	9,3%	3,5%	3,5%	57,0%	100,0%
Kamnik	N	23	18	8	3	26	78
	%	29,5%	23,1%	10,3%	3,8%	33,3%	100,0%
Kočevje	N	17	9	2	5	13	46
	%	37,0%	19,6%	4,3%	10,9%	28,3%	100,0%
Krško	N	21	17	9	4	23	74
	%	28,4%	23,0%	12,2%	5,4%	31,1%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	25	4	6	6	32	73
	%	34,2%	5,5%	8,2%	8,2%	43,8%	100,0%
Lendava	N	16	8	5	1	10	40
	%	40,0%	20,0%	12,5%	2,5%	25,0%	100,0%
Litija	N	39	17	5	10	47	118
	%	33,1%	14,4%	4,2%	8,5%	39,8%	100,0%
Ljutomer	N	68	10	7	11	74	170
	%	40,0%	5,9%	4,1%	6,5%	43,5%	100,0%
Ormož	N	30	8	5	2	34	79
	%	38,0%	10,1%	6,3%	2,5%	43,0%	100,0%
Postojna	N	19	29	4	8	24	84
	%	22,6%	34,5%	4,8%	9,5%	28,6%	100,0%
Radovljica	N	28	14	4	8	23	77
	%	36,4%	18,2%	5,2%	10,4%	29,9%	100,0%
Sevnica	N	34	6	7	7	17	71
	%	47,9%	8,5%	9,9%	9,9%	23,9%	100,0%
Sežana	N	11	8	1	1	12	33
	%	33,3%	24,2%	3,0%	3,0%	36,4%	100,0%
Slovenj Gradec	N	37	9	5	4	28	83
	%	44,6%	10,8%	6,0%	4,8%	33,7%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	22	18	2	7	33	82
	%	26,8%	22,0%	2,4%	8,5%	40,2%	100,0%
Slovenske Konjice	N	14	7	1	0	15	37
	%	37,8%	18,9%	2,7%	0,0%	40,5%	100,0%
Šentjur	N	36	10	0	2	19	67
	%	53,7%	14,9%	0,0%	3,0%	28,4%	100,0%
Škofja Loka	N	23	10	17	7	39	96
	%	24,0%	10,4%	17,7%	7,3%	40,6%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	18	3	2	2	17	42
	%	42,9%	7,1%	4,8%	4,8%	40,5%	100,0%
Tolmin	N	13	5	0	1	14	33
	%	39,4%	15,2%	0,0%	3,0%	42,4%	100,0%
Trbovlje	N	13	13	9	0	15	50

	%	26,0%	26,0%	18,0%	0,0%	30,0%	100,0%
Trebnje	N	9	11	4	4	41	69
	%	13,0%	15,9%	5,8%	5,8%	59,4%	100,0%
Velenje	N	10	7	4	1	13	35
	%	28,6%	20,0%	11,4%	2,9%	37,1%	100,0%
Vrhnika	N	30	12	2	5	56	105
	%	28,6%	11,4%	1,9%	4,8%	53,3%	100,0%
Žalec	N	30	10	3	1	15	59
	%	50,8%	16,9%	5,1%	1,7%	25,4%	100,0%
Skupaj	N	787	373	147	150	914	2371
	%	33,2%	15,7%	6,2%	6,3%	38,5%	100,0%

Preglednica A.8.1: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.1

Table A.8.1: Presentation of answers to the question no. 8.1

Osnovna šola								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj
Ajdovščina	N	2	0	2	4	26	14	48
	%	4,2%	0,0%	4,2%	8,3%	54,2%	29,2%	100,0%
Brežice	N	3	0	3	16	27	9	58
	%	5,2%	0,0%	5,2%	27,6%	46,6%	15,5%	100,0%
Cerknica	N	2	0	3	20	42	11	78
	%	2,6%	0,0%	3,8%	25,6%	53,8%	14,1%	100,0%
Črnomelj	N	0	4	7	22	31	6	70
	%	0,0%	5,7%	10,0%	31,4%	44,3%	8,6%	100,0%
Domžale	N	1	3	6	24	63	28	125
	%	0,8%	2,4%	4,8%	19,2%	50,4%	22,4%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	0	1	9	42	13	65
	%	0,0%	0,0%	1,5%	13,8%	64,6%	20,0%	100,0%
Grosuplje	N	1	4	2	17	31	8	63
	%	1,6%	6,3%	3,2%	27,0%	49,2%	12,7%	100,0%
Idrija	N	0	0	7	14	25	3	49
	%	0,0%	0,0%	14,3%	28,6%	51,0%	6,1%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	2	0	1	17	42	22	84
	%	2,4%	0,0%	1,2%	20,2%	50,0%	26,2%	100,0%
Kamnik	N	2	0	5	13	36	22	78
	%	2,6%	0,0%	6,4%	16,7%	46,2%	28,2%	100,0%
Kočevje	N	0	0	1	7	29	6	43
	%	0,0%	0,0%	2,3%	16,3%	67,4%	14,0%	100,0%
Krško	N	0	1	4	13	49	8	75
	%	0,0%	1,3%	5,3%	17,3%	65,3%	10,7%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	0	3	5	20	32	8	68
	%	0,0%	4,4%	7,4%	29,4%	47,1%	11,8%	100,0%
Lendava	N	1	1	2	6	25	3	38
	%	2,6%	2,6%	5,3%	15,8%	65,8%	7,9%	100,0%
Litija	N	1	3	6	26	58	20	114
	%	0,9%	2,6%	5,3%	22,8%	50,9%	17,5%	100,0%
Ljutomer	N	6	6	15	40	68	20	155
	%	3,9%	3,9%	9,7%	25,8%	43,9%	12,9%	100,0%
Ormož	N	1	0	3	13	49	10	76
	%	1,3%	0,0%	3,9%	17,1%	64,5%	13,2%	100,0%
Postojna	N	1	3	5	24	42	6	81
	%	1,2%	3,7%	6,2%	29,6%	51,9%	7,4%	100,0%
Radovljica	N	1	1	3	17	35	16	73
	%	1,4%	1,4%	4,1%	23,3%	47,9%	21,9%	100,0%
Sevnica	N	0	2	3	15	37	13	70
	%	0,0%	2,9%	4,3%	21,4%	52,9%	18,6%	100,0%
Sežana	N	1	1	2	8	18	1	31
	%	3,2%	3,2%	6,5%	25,8%	58,1%	3,2%	100,0%
Slovenj Gradec	N	1	1	4	11	49	8	74
	%	1,4%	1,4%	5,4%	14,9%	66,2%	10,8%	100,0%

Slovenska Bistrica	N	2	0	0	9	46	20	77
	%	2,6%	0,0%	0,0%	11,7%	59,7%	26,0%	100,0%
Slovenske Konjice	N	0	2	1	2	25	5	35
	%	0,0%	5,7%	2,9%	5,7%	71,4%	14,3%	100,0%
Šentjur	N	0	2	2	15	29	17	65
	%	0,0%	3,1%	3,1%	23,1%	44,6%	26,2%	100,0%
Škofja Loka	N	2	3	6	20	49	11	91
	%	2,2%	3,3%	6,6%	22,0%	53,8%	12,1%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	0	0	2	6	24	9	41
	%	0,0%	0,0%	4,9%	14,6%	58,5%	22,0%	100,0%
Tolmin	N	0	1	2	6	21	2	32
	%	0,0%	3,1%	6,3%	18,8%	65,6%	6,3%	100,0%
Trbovlje	N	0	1	1	7	30	7	46
	%	0,0%	2,2%	2,2%	15,2%	65,2%	15,2%	100,0%
Trebnje	N	2	2	8	21	26	9	68
	%	2,9%	2,9%	11,8%	30,9%	38,2%	13,2%	100,0%
Velenje	N	1	0	1	6	17	9	34
	%	2,9%	0,0%	2,9%	17,6%	50,0%	26,5%	100,0%
Vrhnika	N	1	1	4	21	53	14	94
	%	1,1%	1,1%	4,3%	22,3%	56,4%	14,9%	100,0%
Žalec	N	0	0	2	15	24	14	55
	%	0,0%	0,0%	3,6%	27,3%	43,6%	25,5%	100,0%
Skupaj	N	34	45	119	484	1200	372	2254
	%	1,5%	2,0%	5,3%	21,5%	53,2%	16,5%	100,0%

Preglednica A.8.2: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.2

Table A.8.2: Presentation of answers to the question no. 8.2

Okrajno sodišče								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj
Ajdovščina	N	5	2	11	24	5	0	47
	%	10,6%	4,3%	23,4%	51,1%	10,6%	0,0%	100,0%
Brežice	N	3	6	9	23	9	3	53
	%	5,7%	11,3%	17,0%	43,4%	17,0%	5,7%	100,0%
Cerknica	N	10	0	5	32	23	3	73
	%	13,7%	0,0%	6,8%	43,8%	31,5%	4,1%	100,0%
Črnomelj	N	1	10	8	31	18	2	70
	%	1,4%	14,3%	11,4%	44,3%	25,7%	2,9%	100,0%
Domžale	N	13	11	12	62	12	7	117
	%	11,1%	9,4%	10,3%	53,0%	10,3%	6,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	1	2	6	31	22	3	65
	%	1,5%	3,1%	9,2%	47,7%	33,8%	4,6%	100,0%
Grosuplje	N	4	7	9	24	13	0	57
	%	7,0%	12,3%	15,8%	42,1%	22,8%	0,0%	100,0%
Idrija	N	3	6	7	25	6	0	47
	%	6,4%	12,8%	14,9%	53,2%	12,8%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	2	2	8	35	25	6	78
	%	2,6%	2,6%	10,3%	44,9%	32,1%	7,7%	100,0%
Kamnik	N	6	2	4	43	18	1	74
	%	8,1%	2,7%	5,4%	58,1%	24,3%	1,4%	100,0%
Kočevje	N	1	2	2	26	13	0	44
	%	2,3%	4,5%	4,5%	59,1%	29,5%	0,0%	100,0%
Krško	N	1	3	13	37	17	0	71
	%	1,4%	4,2%	18,3%	52,1%	23,9%	0,0%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	4	3	4	38	14	1	64
	%	6,3%	4,7%	6,3%	59,4%	21,9%	1,6%	100,0%
Lendava	N	1	3	4	15	13	1	37
	%	2,7%	8,1%	10,8%	40,5%	35,1%	2,7%	100,0%
Litija	N	10	9	11	60	14	4	108
	%	9,3%	8,3%	10,2%	55,6%	13,0%	3,7%	100,0%
Ljutomer	N	4	10	17	65	42	3	141

	%	2,8%	7,1%	12,1%	46,1%	29,8%	2,1%	100,0%
Ormož	N	2	2	10	36	20	1	71
	%	2,8%	2,8%	14,1%	50,7%	28,2%	1,4%	100,00%
Postojna	N	2	6	16	31	21	4	80
	%	2,5%	7,5%	20,0%	38,8%	26,3%	5,0%	100,0%
Radovljica	N	8	2	7	35	14	5	71
	%	11,3%	2,8%	9,9%	49,3%	19,7%	7,0%	100,0%
Sevnica	N	5	7	13	30	6	3	64
	%	7,8%	10,9%	20,3%	46,9%	9,4%	4,7%	100,0%
Sežana	N	0	1	3	11	12	4	31
	%	0,0%	3,2%	9,7%	35,5%	38,7%	12,9%	100,0%
Slovenj Gradec	N	1	5	12	35	13	2	68
	%	1,5%	7,4%	17,6%	51,5%	19,1%	2,9%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	3	2	2	35	25	6	73
	%	4,1%	2,7%	2,7%	47,9%	34,2%	8,2%	100,0%
Slovenske Konjice	N	1	1	0	15	14	2	33
	%	3,0%	3,0%	0,0%	45,5%	42,4%	6,1%	100,0%
Šentjur	N	8	5	6	36	8	1	64
	%	12,5%	7,8%	9,4%	56,3%	12,5%	1,6%	100,0%
Škofja Loka	N	10	1	4	53	17	5	90
	%	11,1%	1,1%	4,4%	58,9%	18,9%	5,6%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	3	2	2	21	11	1	40
	%	7,5%	5,0%	5,0%	52,5%	27,5%	2,5%	100,0%
Tolmin	N	1	1	9	12	8	0	31
	%	3,2%	3,2%	29,0%	38,7%	25,8%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	0	1	8	27	8	1	45
	%	0,0%	2,2%	17,8%	60,0%	17,8%	2,2%	100,0%
Trebnje	N	11	3	14	31	6	0	65
	%	16,9%	4,6%	21,5%	47,7%	9,2%	0,0%	100,0%
Velenje	N	3	2	1	15	12	1	34
	%	8,8%	5,9%	2,9%	44,1%	35,3%	2,9%	100,0%
Vrhnika	N	2	3	16	37	25	4	87
	%	2,3%	3,4%	18,4%	42,5%	28,7%	4,6%	100,0%
Žalec	N	7	3	7	29	5	1	52
	%	13,5%	5,8%	13,5%	55,8%	9,6%	1,9%	100,0%
Skupaj	N	136	125	260	1060	489	75	2145
	%	6,3%	5,8%	12,1%	49,4%	22,8%	3,5%	100,0%

Preglednica A.8.3: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.3

Table A.8.3: Presentation of answers to the question no. 8.3

Zdravstveni dom								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj
Ajdovščina	N	3	3	6	6	24	4	46
	%	6,5%	6,5%	13,0%	13,0%	52,2%	8,7%	100,0%
Brežice	N	1	3	3	18	22	7	54
	%	1,9%	5,6%	5,6%	33,3%	40,7%	13,0%	100,0%
Cerknica	N	9	0	4	13	44	7	77
	%	11,7%	0,0%	5,2%	16,9%	57,1%	9,1%	100,0%
Črnomelj	N	0	4	11	12	41	2	70
	%	0,0%	5,7%	15,7%	17,1%	58,6%	2,9%	100,0%
Domžale	N	3	6	13	20	57	17	116
	%	2,6%	5,2%	11,2%	17,2%	49,1%	14,7%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	0	5	10	43	7	65
	%	0,0%	0,0%	7,7%	15,4%	66,2%	10,8%	100,0%
Grosuplje	N	2	3	7	7	27	11	57
	%	3,5%	5,3%	12,3%	12,3%	47,4%	19,3%	100,0%
Idrija	N	0	3	14	10	20	0	47
	%	0,0%	6,4%	29,8%	21,3%	42,6%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	2	1	5	12	45	11	76
	%	2,6%	1,3%	6,6%	15,8%	59,2%	14,5%	100,0%
Kamnik	N	2	0	8	12	39	14	75
	%	2,6%	0,0%	10,7%	16,0%	52,0%	18,7%	100,0%

	%	2,7%	0,0%	10,7%	16,0%	52,0%	18,7%	100,0%
Kočevje	N	0	3	9	10	20	3	45
	%	0,0%	6,7%	20,0%	22,2%	44,4%	6,7%	100,0%
Krško	N	0	3	3	13	49	2	70
	%	0,0%	4,3%	4,3%	18,6%	70,0%	2,9%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	2	0	8	8	38	6	62
	%	3,2%	0,0%	12,9%	12,9%	61,3%	9,7%	100,0%
Lendava	N	1	1	2	5	27	2	38
	%	2,6%	2,6%	5,3%	13,2%	71,1%	5,3%	100,0%
Litija	N	1	4	14	27	53	7	106
	%	0,9%	3,8%	13,2%	25,5%	50,0%	6,6%	100,0%
Ljutomer	N	3	1	4	18	96	25	147
	%	2,0%	0,7%	2,7%	12,2%	65,3%	17,0%	100,0%
Ormož	N	1	3	6	11	46	5	72
	%	1,4%	4,2%	8,3%	15,3%	63,9%	6,9%	100,0%
Postojna	N	0	2	9	6	53	9	79
	%	0,0%	2,5%	11,4%	7,6%	67,1%	11,4%	100,0%
Radovljica	N	3	1	6	11	39	10	70
	%	4,3%	1,4%	8,6%	15,7%	55,7%	14,3%	100,0%
Sevnica	N	1	5	1	8	40	11	66
	%	1,5%	7,6%	1,5%	12,1%	60,6%	16,7%	100,0%
Sežana	N	0	3	6	6	16	0	31
	%	0,0%	9,7%	19,4%	19,4%	51,6%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	0	3	11	18	34	6	72
	%	0,0%	4,2%	15,3%	25,0%	47,2%	8,3%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	1	3	8	51	12	75
	%	0,0%	1,3%	4,0%	10,7%	68,0%	16,0%	100,0%
Slovenske Konjice	N	0	0	2	4	15	12	33
	%	0,0%	0,0%	6,1%	12,1%	45,5%	36,4%	100,0%
Šentjur	N	3	6	7	12	29	8	65
	%	4,6%	9,2%	10,8%	18,5%	44,6%	12,3%	100,0%
Škofja Loka	N	0	6	13	17	46	6	88
	%	0,0%	6,8%	14,8%	19,3%	52,3%	6,8%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	0	0	2	12	21	5	40
	%	0,0%	0,0%	5,0%	30,0%	52,5%	12,5%	100,0%
Tolmin	N	0	0	6	3	19	4	32
	%	0,0%	0,0%	18,8%	9,4%	59,4%	12,5%	100,0%
Trbovlje	N	0	2	3	12	27	2	46
	%	0,0%	4,3%	6,5%	26,1%	58,7%	4,3%	100,0%
Trebnje	N	2	1	3	8	38	12	64
	%	3,1%	1,6%	4,7%	12,5%	59,4%	18,8%	100,0%
Velenje	N	0	1	0	6	23	5	35
	%	0,0%	2,9%	0,0%	17,1%	65,7%	14,3%	100,0%
Vrhnika	N	1	7	10	12	46	10	86
	%	1,2%	8,1%	11,6%	14,0%	53,5%	11,6%	100,0%
Žalec	N	4	2	3	9	31	4	53
	%	7,5%	3,8%	5,7%	17,0%	58,5%	7,5%	100,0%
Skupaj	N	44	78	207	364	1219	246	2158
	%	2,0%	3,6%	9,6%	16,9%	56,5%	11,4%	100,0%

Preglednica A.8.4: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.4

Table A.8.4: Presentation of answers to the question no. 8.4

Center za socialno delo								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj
Ajdovščina	N	3	5	10	19	7	2	46
	%	6,5%	10,9%	21,7%	41,3%	15,2%	4,3%	100,0%
Brežice	N	2	6	10	20	12	3	53
	%	3,8%	11,3%	18,9%	37,7%	22,6%	5,7%	100,0%
Cerknica	N	9	2	6	31	25	3	76
	%	11,8%	2,6%	7,9%	40,8%	32,9%	3,9%	100,0%
Črnomelj	N	0	8	16	28	15	2	69
	%	0,0%	11,6%	23,2%	40,6%	21,7%	2,9%	100,0%
Domžale	N	7	8	11	54	28	9	117

	%	6,0%	6,8%	9,4%	46,2%	23,9%	7,7%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	3	12	30	18	2	65
	%	0,0%	4,6%	18,5%	46,2%	27,7%	3,1%	100,0%
Grosuplje	N	3	10	10	20	14	0	57
	%	5,3%	17,5%	17,5%	35,1%	24,6%	0,0%	100,0%
Idrija	N	1	8	13	15	9	0	46
	%	2,2%	17,4%	28,3%	32,6%	19,6%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	1	1	16	24	32	3	77
	%	1,3%	1,3%	20,8%	31,2%	41,6%	3,9%	100,0%
Kamnik	N	2	1	8	39	20	2	72
	%	2,8%	1,4%	11,1%	54,2%	27,8%	2,8%	100,0%
Kočevje	N	1	2	3	18	18	2	44
	%	2,3%	4,5%	6,8%	40,9%	40,9%	4,5%	100,0%
Krško	N	1	3	17	37	13	0	71
	%	1,4%	4,2%	23,9%	52,1%	18,3%	0,0%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	2	5	6	20	26	1	60
	%	3,3%	8,3%	10,0%	33,3%	43,3%	1,7%	100,0%
Lendava	N	1	4	8	12	10	1	36
	%	2,8%	11,1%	22,2%	33,3%	27,8%	2,8%	100,0%
Litija	N	3	11	15	49	27	1	106
	%	2,8%	10,4%	14,2%	46,2%	25,5%	0,9%	100,0%
Ljutomer	N	3	8	26	47	52	5	141
	%	2,1%	5,7%	18,4%	33,3%	36,9%	3,5%	100,0%
Ormož	N	2	4	17	28	20	0	71
	%	2,8%	5,6%	23,9%	39,4%	28,2%	0,0%	100,0%
Postojna	N	1	7	13	31	24	3	79
	%	1,3%	8,9%	16,5%	39,2%	30,4%	3,8%	100,0%
Radovljica	N	4	1	9	34	14	6	68
	%	5,9%	1,5%	13,2%	50,0%	20,6%	8,8%	100,0%
Sevnica	N	3	5	7	30	14	4	63
	%	4,8%	7,9%	11,1%	47,6%	22,2%	6,3%	100,0%
Sežana	N	0	3	13	8	4	1	29
	%	0,0%	10,3%	44,8%	27,6%	13,8%	3,4%	100,0%
Slovenj Gradec	N	1	10	17	28	12	1	69
	%	1,4%	14,5%	24,6%	40,6%	17,4%	1,4%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	5	8	28	26	6	73
	%	0,0%	6,8%	11,0%	38,4%	35,6%	8,2%	100,0%
Slovenske Konjice	N	1	2	6	14	9	1	33
	%	3,0%	6,1%	18,2%	42,4%	27,3%	3,0%	100,0%
Šentjur	N	3	11	13	28	9	0	64
	%	4,7%	17,2%	20,3%	43,8%	14,1%	0,0%	100,0%
Škofja Loka	N	1	2	13	29	37	4	86
	%	1,2%	2,3%	15,1%	33,7%	43,0%	4,7%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	1	3	8	15	11	2	40
	%	2,5%	7,5%	20,0%	37,5%	27,5%	5,0%	100,0%
Tolmin	N	0	8	8	10	6	0	32
	%	0,0%	25,0%	25,0%	31,3%	18,8%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	0	2	9	26	7	0	44
	%	0,0%	4,5%	20,5%	59,1%	15,9%	0,0%	100,0%
Trebnje	N	3	2	10	28	16	4	63
	%	4,8%	3,2%	15,9%	44,4%	25,4%	6,3%	100,0%
Velenje	N	2	2	3	17	9	1	34
	%	5,9%	5,9%	8,8%	50,0%	26,5%	2,9%	100,0%
Vrhnika	N	1	5	18	38	20	2	84
	%	1,2%	6,0%	21,4%	45,2%	23,8%	2,4%	100,0%
Žalec	N	7	4	10	20	10	2	53
	%	13,2%	7,5%	18,9%	37,7%	18,9%	3,8%	100,0%
Skupaj	N	69	161	369	875	574	73	2121
	%	3,3%	7,6%	17,4%	41,3%	27,1%	3,4%	100,0%

Preglednica A.8.5: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.5

Table A.8.5: Presentation of answers to the question no. 8.5

Občina								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj

Ajdovščina	N	3	0	3	16	20	4	46
	%	6,5%	0,0%	6,5%	34,8%	43,5%	8,7%	100,0%
Brežice	N	1	5	7	9	25	7	54
	%	1,9%	9,3%	13,0%	16,7%	46,3%	13,0%	100,0%
Cerknica	N	9	2	4	16	38	6	75
	%	12,0%	2,7%	5,3%	21,3%	50,7%	8,0%	100,0%
Črnomelj	N	0	5	11	28	20	5	69
	%	0,0%	7,2%	15,9%	40,6%	29,0%	7,2%	100,0%
Domžale	N	0	1	5	32	65	15	118
	%	0,0%	0,8%	4,2%	27,1%	55,1%	12,7%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	2	6	20	30	7	65
	%	0,0%	3,1%	9,2%	30,8%	46,2%	10,8%	100,0%
Grosuplje	N	1	4	2	14	27	9	57
	%	1,8%	7,0%	3,5%	24,6%	47,4%	15,8%	100,0%
Idrija	N	1	1	4	15	23	1	45
	%	2,2%	2,2%	8,9%	33,3%	51,1%	2,2%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	1	3	3	14	46	9	76
	%	1,3%	3,9%	3,9%	18,4%	60,5%	11,8%	100,0%
Kamnik	N	1	1	6	19	43	4	74
	%	1,4%	1,4%	8,1%	25,7%	58,1%	5,4%	100,0%
Kočevje	N	0	2	4	11	25	3	45
	%	0,0%	4,4%	8,9%	24,4%	55,6%	6,7%	100,0%
Krško	N	0	3	9	23	31	5	71
	%	0,0%	4,2%	12,7%	32,4%	43,7%	7,0%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	1	3	5	14	30	9	62
	%	1,6%	4,8%	8,1%	22,6%	48,4%	14,5%	100,0%
Lendava	N	1	2	0	8	24	2	37
	%	2,7%	5,4%	0,0%	21,6%	64,9%	5,4%	100,0%
Litija	N	1	9	18	30	43	3	104
	%	1,0%	8,7%	17,3%	28,8%	41,3%	2,9%	100,0%
Ljutomer	N	2	18	17	33	63	8	141
	%	1,4%	12,8%	12,1%	23,4%	44,7%	5,7%	100,0%
Ormož	N	1	4	10	19	36	1	71
	%	1,4%	5,6%	14,1%	26,8%	50,7%	1,4%	100,0%
Postojna	N	0	2	6	25	36	11	80
	%	0,0%	2,5%	7,5%	31,3%	45,0%	13,8%	100,0%
Radovljica	N	3	0	4	22	30	11	70
	%	4,3%	0,0%	5,7%	31,4%	42,9%	15,7%	100,0%
Sevnica	N	2	5	11	15	28	5	66
	%	3,0%	7,6%	16,7%	22,7%	42,4%	7,6%	100,0%
Sežana	N	0	0	2	11	14	3	30
	%	0,0%	0,0%	6,7%	36,7%	46,7%	10,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	0	2	3	20	37	7	69
	%	0,0%	2,9%	4,3%	29,0%	53,6%	10,1%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	0	10	16	35	11	72
	%	0,0%	0,0%	13,9%	22,2%	48,6%	15,3%	100,0%
Slovenske Konjice	N	0	2	1	8	21	1	33
	%	0,0%	6,1%	3,0%	24,2%	63,6%	3,0%	100,0%
Šentjur	N	3	0	3	16	20	4	46
	%	6,5%	0,0%	6,5%	34,8%	43,5%	8,7%	100,0%
Škofja Loka	N	1	5	7	9	25	7	54
	%	1,9%	9,3%	13,0%	16,7%	46,3%	13,0%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	9	2	4	16	38	6	75
	%	12,0%	2,7%	5,3%	21,3%	50,7%	8,0%	100,0%
Tolmin	N	0	5	11	28	20	5	69
	%	0,0%	7,2%	15,9%	40,6%	29,0%	7,2%	100,0%
Trbovlje	N	0	1	5	32	65	15	118
	%	0,0%	0,8%	4,2%	27,1%	55,1%	12,7%	100,0%
Trebnje	N	0	2	6	20	30	7	65
	%	0,0%	3,1%	9,2%	30,8%	46,2%	10,8%	100,0%
Velenje	N	1	4	2	14	27	9	57
	%	1,8%	7,0%	3,5%	24,6%	47,4%	15,8%	100,0%
Vrhnika	N	1	1	4	15	23	1	45
	%	2,2%	2,2%	8,9%	33,3%	51,1%	2,2%	100,0%
Žalec	N	1	3	3	14	46	9	76
	%	1,3%	3,9%	3,9%	18,4%	60,5%	11,8%	100,0%
Skupaj	N	1	1	6	19	43	4	74
	%	1,4%	1,4%	8,1%	25,7%	58,1%	5,4%	100,0%

Preglednica A.8.6: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.6

Table A.8.6: Presentation of answers to the question no. 8.6

Knjižnica								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj
Ajdovščina	N	3	1	1	2	28	11	46
	%	6,5%	2,2%	2,2%	4,3%	60,9%	23,9%	100,0%
Brežice	N	1	1	2	6	19	25	54
	%	1,9%	1,9%	3,7%	11,1%	35,2%	46,3%	100,0%
Cerknica	N	1	2	0	3	47	24	77
	%	1,3%	2,6%	0,0%	3,9%	61,0%	31,2%	100,0%
Črnomelj	N	0	1	4	18	35	11	69
	%	0,0%	1,4%	5,8%	26,1%	50,7%	15,9%	100,0%
Domžale	N	0	7	2	11	39	59	118
	%	0,0%	5,9%	1,7%	9,3%	33,1%	50,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	0	0	6	42	18	66
	%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%	63,6%	27,3%	100,0%
Grosuplje	N	2	0	1	4	28	22	57
	%	3,5%	0,0%	1,8%	7,0%	49,1%	38,6%	100,0%
Idrija	N	0	1	0	6	22	16	45
	%	0,0%	2,2%	0,0%	13,3%	48,9%	35,6%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	1	0	2	4	38	31	76
	%	1,3%	0,0%	2,6%	5,3%	50,0%	40,8%	100,0%
Kamnik	N	1	1	7	10	34	22	75
	%	1,3%	1,3%	9,3%	13,3%	45,3%	29,3%	100,0%
Kočevje	N	1	0	1	4	21	18	45
	%	2,2%	0,0%	2,2%	8,9%	46,7%	40,0%	100,0%
Krško	N	0	1	4	6	37	23	71
	%	0,0%	1,4%	5,6%	8,5%	52,1%	32,4%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	1	1	1	10	32	17	62
	%	1,6%	1,6%	1,6%	16,1%	51,6%	27,4%	100,0%
Lendava	N	1	0	2	4	29	1	37
	%	2,7%	0,0%	5,4%	10,8%	78,4%	2,7%	100,0%
Litija	N	1	2	3	17	65	18	106
	%	0,9%	1,9%	2,8%	16,0%	61,3%	17,0%	100,0%
Ljutomer	N	2	3	12	22	82	18	139
	%	1,4%	2,2%	8,6%	15,8%	59,0%	12,9%	100,0%
Ormož	N	0	2	2	6	40	22	72
	%	0,0%	2,8%	2,8%	8,3%	55,6%	30,6%	100,0%
Postojna	N	0	1	6	3	42	28	80
	%	0,0%	1,3%	7,5%	3,8%	52,5%	35,0%	100,0%
Radovljica	N	1	2	4	3	25	33	68
	%	1,5%	2,9%	5,9%	4,4%	36,8%	48,5%	100,0%
Sevnica	N	1	2	2	4	38	19	66
	%	1,5%	3,0%	3,0%	6,1%	57,6%	28,8%	100,0%
Sežana	N	0	1	0	7	15	7	30
	%	0,0%	3,3%	0,0%	23,3%	50,0%	23,3%	100,0%
Slovenj Gradec	N	0	1	0	7	46	20	74
	%	0,0%	1,4%	0,0%	9,5%	62,2%	27,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	0	0	3	6	34	31	74
	%	0,0%	0,0%	4,1%	8,1%	45,9%	41,9%	100,0%

Slovenske Konjice	N	1	1	1	4	21	5	33
	%	3,0%	3,0%	3,0%	12,1%	63,6%	15,2%	100,0%
Šentjur	N	2	1	1	9	34	19	66
	%	3,0%	1,5%	1,5%	13,6%	51,5%	28,8%	100,0%
Škofja Loka	N	0	0	9	9	52	17	87
	%	0,0%	0,0%	10,3%	10,3%	59,8%	19,5%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	0	1	0	9	12	18	40
	%	0,0%	2,5%	0,0%	22,5%	30,0%	45,0%	100,0%
Tolmin	N	0	0	0	1	15	16	32
	%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%	46,9%	50,0%	100,0%
Trbovlje	N	0	1	1	3	31	11	47
	%	0,0%	2,1%	2,1%	6,4%	66,0%	23,4%	100,0%
Trebnje	N	1	4	3	11	34	11	64
	%	1,6%	6,3%	4,7%	17,2%	53,1%	17,2%	100,0%
Velenje	N	0	0	1	3	18	12	34
	%	0,0%	0,0%	2,9%	8,8%	52,9%	35,3%	100,0%
Vrhnika	N	1	0	2	5	34	44	86
	%	1,2%	0,0%	2,3%	5,8%	39,5%	51,2%	100,0%
Žalec	N	1	0	0	3	18	32	54
	%	1,9%	0,0%	0,0%	5,6%	33,3%	59,3%	100,0%
Skupaj	N	23	38	77	226	1107	679	2150
	%	1,1%	1,8%	3,6%	10,5%	51,5%	31,6%	100,0%

Preglednica A.8.7: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.7

Table A.8.7: Presentation of answers to the question no. 8.7

Kulturni dom								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj
Ajdovščina	N	29	0	2	4	8	3	46
	%	63,0%	0,0%	4,3%	8,7%	17,4%	6,5%	100,0%
Brežice	N	1	0	2	12	27	11	53
	%	1,9%	0,0%	3,8%	22,6%	50,9%	20,8%	100,0%
Cerknica	N	8	2	1	7	35	24	77
	%	10,4%	2,6%	1,3%	9,1%	45,5%	31,2%	100,0%
Črnomelj	N	0	12	21	17	15	3	68
	%	0,0%	17,6%	30,9%	25,0%	22,1%	4,4%	100,0%
Domžale	N	1	2	2	19	49	46	119
	%	0,8%	1,7%	1,7%	16,0%	41,2%	38,7%	100,0%
Gornja Radgona	N	0	3	9	21	28	3	64
	%	0,0%	4,7%	14,1%	32,8%	43,8%	4,7%	100,0%
Grosuplje	N	0	9	11	14	17	7	58
	%	0,0%	15,5%	19,0%	24,1%	29,3%	12,1%	100,0%
Idrija	N	16	8	5	9	6	1	45
	%	35,6%	17,8%	11,1%	20,0%	13,3%	2,2%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	8	1	5	12	39	9	74
	%	10,8%	1,4%	6,8%	16,2%	52,7%	12,2%	100,0%
Kamnik	N	1	0	6	16	34	18	75
	%	1,3%	0,0%	8,0%	21,3%	45,3%	24,0%	100,0%
Kočevje	N	2	1	1	8	17	15	44
	%	4,5%	2,3%	2,3%	18,2%	38,6%	34,1%	100,0%
Krško	N	0	2	4	7	39	19	71
	%	0,0%	2,8%	5,6%	9,9%	54,9%	26,8%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	0	1	4	7	37	13	62
	%	0,0%	1,6%	6,5%	11,3%	59,7%	21,0%	100,0%
Lendava	N	1	0	0	0	19	19	39
	%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	48,7%	48,7%	100,0%
Litija	N	2	13	13	38	34	7	107
	%	1,9%	12,1%	12,1%	35,5%	31,8%	6,5%	100,0%
Ljutomer	N	2	3	15	31	71	17	139
	%	1,4%	2,2%	10,8%	22,3%	51,1%	12,2%	100,0%
Ormož	N	0	3	9	16	37	7	72

	%	0,0%	4,2%	12,5%	22,2%	51,4%	9,7%	100,0%
Postojna	N	1	3	8	15	38	15	80
	%	1,3%	3,8%	10,0%	18,8%	47,5%	18,8%	100,0%
Radovljica	N	9	0	2	25	22	10	68
	%	13,2%	0,0%	2,9%	36,8%	32,4%	14,7%	100,0%
Sevnica	N	6	4	11	17	24	3	65
	%	9,2%	6,2%	16,9%	26,2%	36,9%	4,6%	100,0%
Sežana	N	0	1	1	6	14	9	31
	%	0,0%	3,2%	3,2%	19,4%	45,2%	29,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	1	1	9	17	38	5	71
	%	1,4%	1,4%	12,7%	23,9%	53,5%	7,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	4	2	13	27	23	4	73
	%	5,5%	2,7%	17,8%	37,0%	31,5%	5,5%	100,0%
Slovenske Konjice	N	0	0	1	6	21	6	34
	%	0,0%	0,0%	2,9%	17,6%	61,8%	17,6%	100,0%
Šentjur	N	2	7	3	6	26	22	66
	%	3,0%	10,6%	4,5%	9,1%	39,4%	33,3%	100,0%
Škofja Loka	N	3	1	4	26	43	8	85
	%	3,5%	1,2%	4,7%	30,6%	50,6%	9,4%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	0	1	0	5	15	19	40
	%	0,0%	2,5%	0,0%	12,5%	37,5%	47,5%	100,0%
Tolmin	N	4	0	1	2	14	11	32
	%	12,5%	0,0%	3,1%	6,3%	43,8%	34,4%	100,0%
Trbovlje	N	0	1	1	3	24	17	46
	%	0,0%	2,2%	2,2%	6,5%	52,2%	37,0%	100,0%
Trebnje	N	11	18	13	14	7	2	65
	%	16,9%	27,7%	20,0%	21,5%	10,8%	3,1%	100,0%
Velenje	N	0	0	0	1	19	14	34
	%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	55,9%	41,2%	100,0%
Vrhnika	N	1	0	2	11	36	36	86
	%	1,2%	0,0%	2,3%	12,8%	41,9%	41,9%	100,0%
Žalec	N	2	1	1	1	16	32	53
	%	3,8%	1,9%	1,9%	1,9%	30,2%	60,4%	100,0%
Skupaj	N	115	100	180	420	892	435	2142
	%	5,4%	4,7%	8,4%	19,6%	41,6%	20,3%	100,0%

Preglednica A.8.8: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 8.8

Table A.8.8: Presentation of answers to the question no. 8.8

Pošta								
Mesto	Število in delež anketirancev	Tega ni v mestu	Sploh mi ni všeč	Ni mi všeč	Neodločen	Všeč mi je	Zelo mi je všeč	Skupaj
Ajdovščina	N	2	2	4	10	24	4	46
	%	4,3%	4,3%	8,7%	21,7%	52,2%	8,7%	100,0%
Brežice	N	1	6	8	6	27	5	53
	%	1,9%	11,3%	15,1%	11,3%	50,9%	9,4%	100,0%
Cerknica	N	1	3	13	17	36	5	75
	%	1,3%	4,0%	17,3%	22,7%	48,0%	6,7%	100,0%
Črnomelj	N	0	6	9	25	26	2	68
	%	0,0%	8,8%	13,2%	36,8%	38,2%	2,9%	100,0%
Domžale	N	1	10	20	28	46	13	118
	%	0,8%	8,5%	16,9%	23,7%	39,0%	11,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	1	2	6	10	40	6	65
	%	1,5%	3,1%	9,2%	15,4%	61,5%	9,2%	100,0%
Grosuplje	N	0	10	14	17	15	2	58
	%	0,0%	17,2%	24,1%	29,3%	25,9%	3,4%	100,0%
Idrija	N	0	3	7	13	20	2	45
	%	0,0%	6,7%	15,6%	28,9%	44,4%	4,4%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	1	5	13	8	42	6	75
	%	1,3%	6,7%	17,3%	10,7%	56,0%	8,0%	100,0%
Kamnik	N	1	1	14	23	28	8	75
	%	1,3%	1,3%	18,7%	30,7%	37,3%	10,7%	100,0%
Kočevje	N	0	2	4	16	20	3	45
	%	0,0%	4,4%	8,9%	35,6%	44,4%	6,7%	100,0%
Krško	N	1	5	15	14	34	2	71

	%	1,4%	7,0%	21,1%	19,7%	47,9%	2,8%	100,0%
Lenart v Slovenskih goricah	N	0	3	13	8	33	6	63
	%	0,0%	4,8%	20,6%	12,7%	52,4%	9,5%	100,0%
Lendava	N	1	1	6	5	24	0	37
	%	2,7%	2,7%	16,2%	13,5%	64,9%	0,0%	100,0%
Litija	N	1	11	25	22	42	3	104
	%	1,0%	10,6%	24,0%	21,2%	40,4%	2,9%	100,0%
Ljutomer	N	2	3	16	21	87	13	142
	%	1,4%	2,1%	11,3%	14,8%	61,3%	9,2%	100,0%
Ormož	N	0	2	15	15	34	5	71
	%	0,0%	2,8%	21,1%	21,1%	47,9%	7,0%	100,0%
Postojna	N	0	2	14	17	39	9	81
	%	0,0%	2,5%	17,3%	21,0%	48,1%	11,1%	100,0%
Radovljica	N	1	4	9	18	29	7	68
	%	1,5%	5,9%	13,2%	26,5%	42,6%	10,3%	100,0%
Sevnica	N	3	3	7	15	29	9	66
	%	4,5%	4,5%	10,6%	22,7%	43,9%	13,6%	100,0%
Sežana	N	0	1	5	7	16	2	31
	%	0,0%	3,2%	16,1%	22,6%	51,6%	6,5%	100,0%
Slovenj Gradec	N	0	5	13	15	36	3	72
	%	0,0%	6,9%	18,1%	20,8%	50,0%	4,2%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	1	5	11	16	35	6	74
	%	1,4%	6,8%	14,9%	21,6%	47,3%	8,1%	100,0%
Slovenske Konjice	N	0	1	4	7	18	3	33
	%	0,0%	3,0%	12,1%	21,2%	54,5%	9,1%	100,0%
Šentjur	N	0	2	6	20	33	4	65
	%	0,0%	3,1%	9,2%	30,8%	50,8%	6,2%	100,0%
Škofja Loka	N	0	9	21	12	39	7	88
	%	0,0%	10,2%	23,9%	13,6%	44,3%	8,0%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	0	5	12	13	9	1	40
	%	0,0%	12,5%	30,0%	32,5%	22,5%	2,5%	100,0%
Tolmin	N	0	1	8	9	14	0	32
	%	0,0%	3,1%	25,0%	28,1%	43,8%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	0	0	10	9	24	3	46
	%	0,0%	0,0%	21,7%	19,6%	52,2%	6,5%	100,0%
Trebnje	N	1	3	12	15	28	5	64
	%	1,6%	4,7%	18,8%	23,4%	43,8%	7,8%	100,0%
Velenje	N	0	2	2	5	21	4	34
	%	0,0%	5,9%	5,9%	14,7%	61,8%	11,8%	100,0%
Vrhnika	N	1	13	12	16	37	7	86
	%	1,2%	15,1%	14,0%	18,6%	43,0%	8,1%	100,0%
Žalec	N	0	3	5	12	26	8	54
	%	0,0%	5,6%	9,3%	22,2%	48,1%	14,8%	100,0%
Skupaj	N	20	134	353	464	1011	163	2145
	%	0,9%	6,2%	16,5%	21,6%	47,1%	7,6%	100,0%

Preglednica A.9.1: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.1

Table A.9.1: Presentation of answers to the question no. 9.1

Osnovna šola							
Mesto	Število in delež anketirancev	Pločnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	Skupaj
Ajdovščina	N	12	0	18	18	45	93
	%	12,9%	0,0%	19,4%	19,4%	48,4%	
Brežice	N	18	3	19	18	46	104
	%	17,3%	2,9%	18,3%	17,3%	44,2%	
Cerknica	N	25	2	22	26	72	147
	%	17,0%	1,4%	15,0%	17,7%	49,0%	
Črnomelj	N	17	0	27	32	60	136
	%	12,5%	0,0%	19,9%	23,5%	44,1%	

Domžale	N	37	0	42	36	109	224
	%	16,5%	0,0%	18,8%	16,1%	48,7%	
Gornja Radgona	N	11	1	21	17	56	106
	%	10,4%	0,9%	19,8%	16,0%	52,8%	
Grosuplje	N	23	3	23	19	48	116
	%	19,8%	2,6%	19,8%	16,4%	41,4%	
Idrija	N	9	0	15	15	48	87
	%	10,3%	0,0%	17,2%	17,2%	55,2%	
Ilirska Bistrica	N	20	1	34	30	75	160
	%	12,5%	0,6%	21,3%	18,8%	46,9%	
Kamnik	N	29	2	37	30	68	166
	%	17,5%	1,2%	22,3%	18,1%	41,0%	
Kočevje	N	7	0	18	10	35	70
	%	10,0%	0,0%	25,7%	14,3%	50,0%	
Krško	N	22	3	28	22	65	140
	%	15,7%	2,1%	20,0%	15,7%	46,4%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	23	2	16	20	55	116
	%	19,8%	1,7%	13,8%	17,2%	47,4%	
Lendava	N	16	0	12	13	36	77
	%	20,8%	0,0%	15,6%	16,9%	46,8%	
Litija	N	33	2	44	37	100	216
	%	15,3%	0,9%	20,4%	17,1%	46,3%	
Ljutomer	N	45	4	40	40	126	255
	%	17,6%	1,6%	15,7%	15,7%	49,4%	
Ormož	N	22	1	25	24	61	133
	%	16,5%	0,8%	18,8%	18,0%	45,9%	
Postojna	N	20	3	29	25	71	148
	%	13,5%	2,0%	19,6%	16,9%	48,0%	
Radovljica	N	25	0	27	22	67	141
	%	17,7%	0,0%	19,1%	15,6%	47,5%	
Sevnica	N	14	1	27	13	57	112
	%	12,5%	0,9%	24,1%	11,6%	50,9%	
Sežana	N	8	0	15	8	27	58
	%	13,8%	0,0%	25,9%	13,8%	46,6%	
Slovenj Gradec	N	19	2	37	17	66	141
	%	13,5%	1,4%	26,2%	12,1%	46,8%	
Slovenska Bistrica	N	22	1	32	26	65	146
	%	15,1%	0,7%	21,9%	17,8%	44,5%	
Slovenske Konjice	N	6	0	11	10	29	56
	%	10,7%	0,0%	19,6%	17,9%	51,8%	
Šentjur	N	22	5	23	17	53	120
	%	18,3%	4,2%	19,2%	14,2%	44,2%	
Škofja Loka	N	36	2	42	27	76	183
	%	19,7%	1,1%	23,0%	14,8%	41,5%	
Šmarje pri Jelšah	N	12	0	9	11	32	64
	%	18,8%	0,0%	14,1%	17,2%	50,0%	
Tolmin	N	6	0	13	13	27	59
	%	10,2%	0,0%	22,0%	22,0%	45,8%	
Trbovlje	N	14	0	11	10	46	81
	%	17,3%	0,0%	13,6%	12,3%	56,8%	
Trebnje	N	24	1	20	27	54	126
	%	19,0%	0,8%	15,9%	21,4%	42,9%	
Velenje	N	9	1	13	10	27	60
	%	15,0%	1,7%	21,7%	16,7%	45,0%	
Vrhnika	N	26	2	46	26	82	182
	%	14,3%	1,1%	25,3%	14,3%	45,1%	
Žalec	N	13	1	19	16	49	98
	%	13,3%	1,0%	19,4%	16,3%	50,0%	
Skupaj	N	645	43	815	685	1933	4121

Preglednica A.9.2: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.2

Table A.9.2: Presentation of answers to the question no. 9.2

Okrajno sodišče							
Mesto	Število in delež anketirancev	Pločnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	Skupaj
Ajdovščina	N	8	2	7	32	0	57
	%	28,1%	3,5%	12,3%	56,1%	0,0%	
Brežice	N	9	9	5	41	0	64
	%	14,1%	14,1%	7,8%	64,1%	0,0%	
Cerknica	N	7	10	18	67	0	102
	%	6,9%	9,8%	17,6%	65,7%	0,00%	
Črnomelj	N	12	14	14	50	0	90
	%	13,3%	15,6%	15,6%	55,6%	0,0%	
Domžale	N	20	27	19	84	1	151
	%	13,2%	17,9%	12,6%	55,6%	0,7%	
Gornja Radgona	N	15	9	2	46	0	72
	%	20,8%	12,5%	2,8%	63,9%	0,0%	
Grosuplje	N	14	10	10	39	4	77
	%	18,2%	13,0%	13,0%	50,6%	5,2%	
Idrija	N	4	15	4	31	0	54
	%	7,4%	27,8%	7,4%	57,4%	0,0%	
Ilirska Bistrica	N	11	5	16	62	1	95
	%	11,6%	5,3%	16,8%	65,3%	1,1%	
Kamnik	N	7	27	9	52	0	95
	%	7,4%	28,4%	9,5%	54,7%	0,0%	
Kočevje	N	14	6	8	26	0	54
	%	25,9%	11,1%	14,8%	48,1%	0,0%	
Krško	N	16	16	9	49	0	90
	%	17,8%	17,8%	10,0%	54,4%	0,0%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	13	7	3	48	0	71
	%	18,3%	9,9%	4,2%	67,6%	0,0%	
Lendava	N	8	7	4	29	0	48
	%	16,7%	14,6%	8,3%	60,4%	0,0%	
Litija	N	16	26	16	78	1	137
	%	11,7%	19,0%	11,7%	56,9%	0,7%	
Ljutomer	N	34	14	10	106	1	165
	%	20,6%	8,5%	6,1%	64,2%	0,6%	
Ormož	N	12	17	3	52	1	85
	%	14,1%	20,0%	3,5%	61,2%	1,2%	
Postojna	N	18	10	10	55	0	93
	%	19,4%	10,8%	10,8%	59,1%	0,0%	
Radovljica	N	16	4	6	56	1	83
	%	19,3%	4,8%	7,2%	67,5%	1,2%	
Sevnica	N	14	19	12	44	0	89
	%	15,7%	21,3%	13,5%	49,4%	0,0%	
Sežana	N	8	1	6	18	0	33
	%	24,2%	3,0%	18,2%	54,5%	0,0%	
Slovenj Gradec	N	17	5	13	54	1	90
	%	18,9%	5,6%	14,4%	60,0%	1,1%	
Slovenska Bistrica	N	22	11	10	55	0	98
	%	22,4%	11,2%	10,2%	56,1%	0,0%	
Slovenske Konjice	N	3	4	7	25	0	39
	%	7,7%	10,3%	17,9%	64,1%	0,0%	
Šentjur	N	13	10	6	47	0	76
	%	17,1%	13,2%	7,9%	61,8%	0,0%	
Škofja Loka	N	14	10	13	69	0	106
	%	13,2%	9,4%	12,3%	65,1%	0,0%	
Šmarje pri Jelšah	N	5	7	10	29	0	51
	%	9,8%	13,7%	19,6%	56,9%	0,0%	
Tolmin	N	5	10	4	20	0	39
	%	12,8%	25,6%	10,3%	51,3%	0,0%	
Trbovlje	N	8	8	3	36	0	55
	%	14,5%	14,5%	5,5%	65,5%	0,0%	

Trebnje	N	15	11	6	43	0	75
	%	20,0%	14,7%	8,0%	57,3%	0,0%	
Velenje	N	7	8	3	24	0	42
	%	16,7%	19,0%	7,1%	57,1%	0,0%	
Vrhnika	N	7	30	12	56	0	105
	%	6,7%	28,6%	11,4%	53,3%	0,0%	
Žalec	N	12	5	8	39	1	65
	%	18,5%	7,7%	12,3%	60,0%	1,5%	
Skupaj	N	412	374	286	1562	12	2646

Preglednica A.9.3: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.3

Table A.9.3: Presentation of answers to the question no. 9.3

Zdravstveni dom							
Mesto	Število in delež anketirancev	Pločnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	Skupaj
Ajdovščina	N	11	1	12	41	4	69
	%	15,9%	1,4%	17,4%	59,4%	5,8%	
Brežice	N	15	0	22	47	4	88
	%	17,0%	0,0%	25,0%	53,4%	4,5%	
Cerknica	N	19	2	25	68	2	116
	%	16,4%	1,7%	21,6%	58,6%	1,7%	
Črnomelj	N	17	1	25	62	5	110
	%	15,5%	0,9%	22,7%	56,4%	4,5%	
Domžale	N	27	5	55	95	10	192
	%	14,1%	2,6%	28,6%	49,5%	5,2%	
Gornja Radgona	N	12	1	19	56	2	90
	%	13,3%	1,1%	21,1%	62,2%	2,2%	
Grosuplje	N	16	3	22	44	2	87
	%	18,4%	3,4%	25,3%	50,6%	2,3%	
Idrija	N	9	0	13	41	0	63
	%	14,3%	0,0%	20,6%	65,1%	0,0%	
Ilirska Bistrica	N	14	1	23	68	4	110
	%	12,7%	0,9%	20,9%	61,8%	3,6%	
Kamnik	N	17	2	22	69	4	114
	%	14,9%	1,8%	19,3%	60,5%	3,5%	
Kočevje	N	12	1	17	34	3	67
	%	17,9%	1,5%	25,4%	50,7%	4,5%	
Krško	N	20	1	29	61	2	113
	%	17,7%	0,9%	25,7%	54,0%	1,8%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	15	4	13	52	5	89
	%	16,9%	4,5%	14,6%	58,4%	5,6%	
Lendava	N	10	0	9	33	2	54
	%	18,5%	0,0%	16,7%	61,1%	3,7%	
Litija	N	32	3	42	87	5	169
	%	18,9%	1,8%	24,9%	51,5%	3,0%	
Ljutomer	N	36	1	60	111	7	215
	%	16,7%	0,5%	27,9%	51,6%	3,3%	
Ormož	N	12	1	16	65	5	99
	%	12,1%	1,0%	16,2%	65,7%	5,1%	
Postojna	N	12	0	33	68	2	115
	%	10,4%	0,0%	28,7%	59,1%	1,7%	
Radovljica	N	17	0	23	65	3	108
	%	15,7%	0,0%	21,3%	60,2%	2,8%	
Sevnica	N	19	3	21	49	0	92
	%	20,7%	3,3%	22,8%	53,3%	0,0%	
Sežana	N	3	1	11	25	1	41
	%	7,3%	2,4%	26,8%	61,0%	2,4%	
Slovenj Gradec	N	17	2	28	63	2	112
	%	15,2%	1,8%	25,0%	56,3%	1,8%	
Slovenska Bistrica	N	12	0	33	69	3	117
	%	10,3%	0,0%	28,2%	59,0%	2,6%	
Slovenske Konjice	N	4	2	11	26	0	43
	%	9,3%	4,7%	25,6%	60,5%	0,0%	
Šentjur	N	13	2	19	53	2	89

	%	14,6%	2,2%	21,3%	59,6%	2,2%	
Škofja Loka	N	24	1	31	81	3	140
	%	17,1%	0,7%	22,1%	57,9%	2,1%	
Šmarje pri Jelšah	N	8	1	10	32	1	52
	%	15,4%	1,9%	19,2%	61,5%	1,9%	
Tolmin	N	8	1	17	25	2	53
	%	15,1%	1,9%	32,1%	47,2%	3,8%	
Trbovlje	N	8	1	20	42	1	72
	%	11,1%	1,4%	27,8%	58,3%	1,4%	
Trebnje	N	13	1	26	54	1	95
	%	13,7%	1,1%	27,4%	56,8%	1,1%	
Velenje	N	7	2	12	28	0	49
	%	14,3%	4,1%	24,5%	57,1%	0,0%	
Vrhnika	N	15	3	30	77	6	131
	%	11,5%	2,3%	22,9%	58,8%	4,6%	
Žalec	N	6	2	24	44	1	77
	%	7,8%	2,6%	31,2%	57,1%	1,3%	
Skupaj	N	480	49	773	1835	94	3231

Preglednica A.9.4: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.4

Table A.9.4: Presentation of answers to the question no. 9.4

Mesto	Občina						Skupaj
	Število in delež anketirancev	Ploščnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	
Ajdovščina	N	13	12	14	30	1	70
	%	18,6%	17,1	20,0	42,9%	1,4%	
Brežice	N	16	24	12	34	1	87
	%	18,4%	27,6	13,8	39,1%	1,1%	
Cerknica	N	22	25	19	55	1	122
	%	18,0%	20,5	15,6	45,1%	0,8%	
Črnomelj	N	9	39	11	53	0	112
	%	8,0%	34,8	9,8%	47,3%	0,0%	
Domžale	N	21	37	43	81	2	184
	%	11,4%	20,1	23,4	44,0%	1,1%	
Gornja Radgona	N	12	30	7	39	0	88
	%	13,6%	34,1	8,0%	44,3%	0,0%	
Grosuplje	N	19	17	14	43	4	97
	%	19,6%	17,5	14,4	44,3%	4,1%	
Idrija	N	6	21	7	30	0	64
	%	9,4%	32,8	10,9	46,9%	0,0%	
Ilirska Bistrica	N	19	12	21	55	2	109
	%	17,4%	11,0	19,3	50,5%	1,8%	
Kamnik	N	14	37	9	52	2	114
	%	12,3%	32,5	7,9%	45,6%	1,8%	
Kočevje	N	12	9	8	30	0	59
	%	20,3%	15,3	13,6	50,8%	0,0%	
Krško	N	21	22	13	55	0	111
	%	18,9%	19,8	11,7	49,5%	0,0%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	23	24	2	40	3	92
	%	25,0%	26,1	2,2%	43,5%	3,3%	
Lendava	N	12	18	6	24	2	62
	%	19,4%	29,0	9,7%	38,7%	3,2%	
Litija	N	26	39	24	82	2	173
	%	15,0%	22,5	13,9	47,4%	1,2%	
Ljutomer	N	28	39	6	104	3	180
	%	15,6%	21,7	3,3%	57,8%	1,7%	
Ormož	N	20	22	4	48	1	95
	%	21,1%	23,2	4,2%	50,5%	1,1%	
Postojna	N	20	26	11	60	0	117
	%	17,1%	22,2	9,4%	51,3%	0,0%	
Radovljica	N	16	19	8	54	2	99
	%	16,2%	19,2	8,1%	54,5%	2,0%	
Sevnica	N	18	23	17	40	1	99
	%	18,2%	23,2	17,2	40,4%	1,0%	

Sežana	N	4	13	4	22	0	43
	%	9,3%	30,2	9,3%	51,2%	0,0%	
Slovenj Gradec	N	19	20	20	55	0	114
	%	16,7%	17,5	17,5	48,2%	0,0%	
Slovenska Bistrica	N	22	16	17	62	0	117
	%	18,8%	13,7	14,5	53,0%	0,0%	
Slovenske Konjice	N	2	14	3	22	0	41
	%	4,9%	34,1	7,3%	53,7%	0,0%	
Šentjur	N	14	33	15	41	3	106
	%	13,2%	31,1	14,2	38,7%	2,8%	
Škofja Loka	N	17	41	18	56	6	138
	%	12,3%	29,7	13,0	40,6%	4,3%	
Šmarje pri Jelšah	N	9	15	14	24	2	64
	%	14,1%	23,4	21,9	37,5%	3,1%	
Tolmin	N	6	16	5	20	0	47
	%	12,8%	34,0	10,6	42,6%	0,0%	
Trbovlje	N	10	7	24	26	2	69
	%	14,5%	10,1	34,8	37,7%	2,9%	
Trebnje	N	17	12	12	46	1	88
	%	19,3%	13,6	13,6	52,3%	1,1%	
Velenje	N	6	19	4	20	0	49
	%	12,2%	38,8	8,2%	40,8%	0,0%	
Vrhnika	N	16	24	19	66	2	127
	%	12,6%	18,9	15,0	52,0%	1,6%	
Žalec	N	10	14	12	41	0	77
	%	13,0%	18,2	15,6	53,2%	0,0%	
Skupaj	N	499	739	423	1510	43	3214

Preglednica A.9.5: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.5

Table A.9.5: Presentation of answers to the question no. 9.5

Knjižnica							
Mesto	Število in delež anketirancev	Pločnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	Skupaj
Ajdovščina	N	18	8	22	23	11	82
	%	22,0%	9,8%	26,8	28,0%	13,4%	
Brežice	N	16	8	36	32	10	102
	%	15,7%	7,8%	35,3	31,4%	9,8%	
Cerknica	N	17	20	25	48	9	119
	%	14,3%	16,8	21,0	40,3%	7,6%	
Črnomelj	N	19	4	50	34	16	123
	%	15,4%	3,3%	40,7	27,6%	13,0%	
Domžale	N	17	21	43	79	20	180
	%	9,4%	11,7	23,9	43,9%	11,1%	
Gornja Radgona	N	14	22	23	24	9	92
	%	15,2%	23,9	25,0	26,1%	9,8%	
Grosuplje	N	16	14	28	31	9	98
	%	16,3%	14,3	28,6	31,6%	9,2%	
Idrija	N	7	14	22	20	4	67
	%	10,4%	20,9	32,8	29,9%	6,0%	
Ilirska Bistrica	N	13	29	25	42	10	119
	%	10,9%	24,4	21,0	35,3%	8,4%	
Kamnik	N	20	8	47	39	15	129
	%	15,5%	6,2%	36,4	30,2%	11,6%	
Kočevje	N	17	4	28	15	8	72
	%	23,6%	5,6%	38,9	20,8%	11,1%	
Krško	N	22	8	63	29	11	133
	%	16,5%	6,0%	47,4	21,8%	8,3%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	12	15	19	33	8	87
	%	13,8%	17,2	21,8	37,9%	9,2%	
Lendava	N	7	11	17	18	7	60
	%	11,7%	18,3	28,3	30,0%	11,7%	
Litija	N	30	14	60	62	17	183
	%	16,4%	7,7%	32,8	33,9%	9,3%	
Ljutomer	N	22	64	37	58	11	192
	%	11,5%	33,3	19,3	30,2%	5,7%	

Ormož	N	9	14	27	41	14	105
	%	8,6%	13,3	25,7	39,0%	13,3%	
Postojna	N	17	32	32	29	19	129
	%	13,2%	24,8	24,8	22,5%	14,7%	
Radovljica	N	17	18	30	42	14	121
	%	14,0%	14,9	24,8	34,7%	11,6%	
Sevnica	N	15	10	39	25	8	97
	%	15,5%	10,3	40,2	25,8%	8,2%	
Sežana	N	9	9	14	16	5	53
	%	17,0%	17,0	26,4	30,2%	9,4%	
Slovenj Gradec	N	24	9	36	30	9	108
	%	22,2%	8,3%	33,3	27,8%	8,3%	
Slovenska Bistrica	N	16	20	33	45	14	128
	%	12,5%	15,6	25,8	35,2%	10,9%	
Slovenske Konjice	N	5	8	16	13	3	45
	%	11,1%	17,8	35,6	28,9%	6,7%	
Šentjur	N	16	21	23	36	7	103
	%	15,5%	20,4	22,3	35,0%	6,8%	
Škofja Loka	N	28	10	48	42	21	149
	%	18,8%	6,7%	32,2	28,2%	14,1%	
Šmarje pri Jelšah	N	10	15	17	20	4	66
	%	15,2%	22,7	25,8	30,3%	6,1%	
Tolmin	N	7	7	18	11	6	49
	%	14,3%	14,3	36,7	22,4%	12,2%	
Trbovlje	N	17	13	11	22	2	65
	%	26,2%	20,0	16,9	33,8%	3,1%	
Trebnje	N	17	5	37	32	12	103
	%	16,5%	4,9%	35,9	31,1%	11,7%	
Velenje	N	8	8	15	17	2	50
	%	16,0%	16,0	30,0	34,0%	4,0%	
Vrhnika	N	21	10	49	50	22	152
	%	13,8%	6,6%	32,2	32,9%	14,5%	
Žalec	N	16	4	33	17	11	81
	%	19,8%	4,9%	40,7	21,0%	13,6%	
Skupaj	N	519	477	1023	1075	348	3442

Preglednica A.9.6: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.6

Table A.9.6: Presentation of answers to the question no. 9.6

Kulturni dom							
Mesto	Število in delež anketirancev	Pločnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	Skupaj
Ajdovščina	N	13	14	23	26	3	79
	%	16,5%	17,7	29,1	32,9%	3,8%	
Brežice	N	15	9	29	39	8	100
	%	15,0%	9,0%	29,0	39,0%	8,0%	
Cerknica	N	18	34	24	47	5	128
	%	14,1%	26,6	18,8	36,7%	3,9%	
Črnomelj	N	17	12	37	47	5	118
	%	14,4%	10,2	31,4	39,8%	4,2%	
Domžale	N	32	29	46	68	11	186
	%	17,2%	15,6	24,7	36,6%	5,9%	
Gornja Radgona	N	16	23	21	33	1	94
	%	17,0%	24,5	22,3	35,1%	1,1%	
Grosuplje	N	13	20	28	30	4	95
	%	13,7%	21,1	29,5	31,6%	4,2%	
Idrija	N	9	15	18	27	0	69
	%	13,0%	21,7	26,1	39,1%	0,0%	
Ilirska Bistrica	N	20	12	33	49	9	123
	%	16,3%	9,8%	26,8	39,8%	7,3%	
Kamnik	N	20	12	38	50	7	127
	%	15,7%	9,4%	29,9	39,4%	5,5%	
Kočevje	N	17	7	21	16	6	67
	%	25,4%	10,4	31,3	23,9%	9,0%	
Krško	N	17	38	28	38	1	122

	%	13,9%	31,1	23,0	31,1%	0,8%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	17	29	14	30	5	95
	%	17,9%	30,5	14,7	31,6%	5,3%	
Lendava	N	18	17	28	17	11	91
	%	19,8%	18,7	30,8	18,7%	12,1%	
Litija	N	36	26	59	61	13	195
	%	18,5%	13,3	30,3	31,3%	6,7%	
Ljutomer	N	49	28	43	84	8	212
	%	23,1%	13,2	20,3	39,6%	3,8%	
Ormož	N	20	17	12	40	3	92
	%	21,7%	18,5	13,0	43,5%	3,3%	
Postojna	N	26	22	22	47	2	119
	%	21,8%	18,5	18,5	39,5%	1,7%	
Radovljica	N	18	24	24	37	8	111
	%	16,2%	21,6	21,6	33,3%	7,2%	
Sevnica	N	15	13	23	43	9	103
	%	14,6%	12,6	22,3	41,7%	8,7%	
Sežana	N	9	5	13	21	1	49
	%	18,4%	10,2	26,5	42,9%	2,0%	
Slovenj Gradec	N	24	20	28	42	3	117
	%	20,5%	17,1	23,9	35,9%	2,6%	
Slovenska Bistrica	N	20	24	24	43	3	114
	%	17,5%	21,1	21,1	37,7%	2,6%	
Slovenske Konjice	N	3	10	15	14	1	43
	%	7,0%	23,3	34,9	32,6%	2,3%	
Šentjur	N	17	18	21	41	6	103
	%	16,5%	17,5	20,4	39,8%	5,8%	
Škofja Loka	N	24	36	31	35	9	135
	%	17,8%	26,7	23,0	25,9%	6,7%	
Šmarje pri Jelšah	N	10	11	20	21	3	65
	%	15,4%	16,9	30,8	32,3%	4,6%	
Tolmin	N	6	21	12	12	0	51
	%	11,8%	41,2	23,5	23,5%	0,0%	
Trbovlje	N	14	18	15	27	2	76
	%	18,4%	23,7	19,7	35,5%	2,6%	
Trebnje	N	21	14	31	38	3	107
	%	19,6%	13,1	29,0	35,5%	2,8%	
Velenje	N	7	11	17	18	1	54
	%	13,0%	20,4	31,5	33,3%	1,9%	
Vrhnika	N	24	15	50	49	10	148
	%	16,2%	10,1	33,8	33,1%	6,8%	
Žalec	N	11	13	23	26	6	79
	%	13,9%	16,5	29,1	32,9%	7,6%	
Skupaj	N	596	617	871	1216	167	3467

Preglednica A.9.7: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.7

Table A.9.7: Presentation of answers to the question no. 9.7

Center za socialno delo							
Mesto	Število in delež anketirancev	Pločnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	Skupaj
Ajdovščina	N	16	3	4	32	4	59
	%	27,1%	5,1%	6,8%	54,2%	6,8%	
Brežice	N	11	7	8	41	2	69
	%	15,9%	10,1	11,6	59,4%	2,9%	
Cerknica	N	13	5	7	64	3	92
	%	14,1%	5,4%	7,6%	69,6%	3,3%	
Črnomelj	N	7	4	10	63	1	85
	%	8,2%	4,7%	11,8	74,1%	1,2%	
Domžale	N	26	15	18	83	12	154
	%	16,9%	9,7%	11,7	53,9%	7,8%	
Gornja Radgona	N	10	7	4	45	4	70
	%	14,3%	10,0	5,7%	64,3%	5,7%	
Grosuplje	N	13	4	10	42	3	72
	%	18,1%	5,6%	13,9	58,3%	4,2%	

Idrija	N	7	4	3	38	1	53
	%	13,2%	7,5%	5,7%	71,7%	1,9%	
Ilirska Bistrica	N	8	6	9	62	3	88
	%	9,1%	6,8%	10,2	70,5%	3,4%	
Kamnik	N	10	7	11	60	8	96
	%	10,4%	7,3%	11,5	62,5%	8,3%	
Kočevje	N	16	7	6	27	3	59
	%	27,1%	11,9	10,2	45,8%	5,1%	
Krško	N	17	9	15	49	3	93
	%	18,3%	9,7%	16,1	52,7%	3,2%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	15	3	5	46	0	69
	%	21,7%	4,3%	7,2%	66,7%	0,0%	
Lendava	N	11	5	0	32	2	50
	%	22,0%	10,0	0,0%	64,0%	4,0%	
Litija	N	19	13	15	84	6	137
	%	13,9%	9,5%	10,9	61,3%	4,4%	
Ljutomer	N	26	22	8	103	5	164
	%	15,9%	13,4	4,9%	62,8%	3,0%	
Ormož	N	11	8	4	53	3	79
	%	13,9%	10,1	5,1%	67,1%	3,8%	
Postojna	N	9	11	7	57	5	89
	%	10,1%	12,4	7,9%	64,0%	5,6%	
Radovljica	N	10	9	11	56	6	92
	%	10,9%	9,8%	12,0	60,9%	6,5%	
Sevnica	N	15	13	9	42	4	83
	%	18,1%	15,7	10,8	50,6%	4,8%	
Sežana	N	7	2	2	20	8	39
	%	17,9%	5,1%	5,1%	51,3%	20,5%	
Slovenj Gradec	N	12	16	12	54	3	97
	%	12,4%	16,5	12,4	55,7%	3,1%	
Slovenska Bistrica	N	10	13	9	60	7	99
	%	10,1%	13,1	9,1%	60,6%	7,1%	
Slovenske Konjice	N	5	8	1	24	0	38
	%	13,2%	21,1	2,6%	63,2%	0,0%	
Šentjur	N	11	12	12	41	7	83
	%	13,3%	14,5	14,5	49,4%	8,4%	
Škofja Loka	N	12	4	22	71	8	117
	%	10,3%	3,4%	18,8	60,7%	6,8%	
Šmarje pri Jelšah	N	8	4	1	30	2	45
	%	17,8%	8,9%	2,2%	66,7%	4,4%	
Tolmin	N	9	6	3	20	3	41
	%	22,0%	14,6	7,3%	48,8%	7,3%	
Trbovlje	N	12	8	7	29	3	59
	%	20,3%	13,6	11,9	49,2%	5,1%	
Trebnje	N	16	9	11	46	2	84
	%	19,0%	10,7	13,1	54,8%	2,4%	
Velenje	N	10	5	1	22	3	41
	%	24,4%	12,2	2,4%	53,7%	7,3%	
Vrhnika	N	18	11	14	63	4	110
	%	16,4%	10,0	12,7	57,3%	3,6%	
Žalec	N	5	12	7	34	2	60
	%	8,3%	20,0	11,7	56,7%	3,3%	
Skupaj	N	405	272	266	1593	130	2666

Preglednica A.9.8: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 9.8

Table A.9.8: Presentation of answers to the question no. 9.8

Pošta							
Mesto	Število in delež anketirancev	Pločnik z drevoredom	Trg	Park	Parkirišče	Igrišče (otroško, športno,...)	Skupaj
Ajdovščina	N	7	6	3	41	0	57
	%	12,3%	10,5	5,3%	71,9%	0,0%	
Brežice	N	13	10	5	45	1	74
	%	17,6%	13,5	6,8%	60,8%	1,4%	
Cerknica	N	16	11	5	67	1	100

	%	16,0%	11,0	5,0%	67,0%	1,0%	
Črnomelj	N	12	8	6	63	0	89
	%	13,5%	9,0%	6,7%	70,8%	0,0%	
Domžale	N	18	21	9	98	1	147
	%	12,2%	14,3	6,1%	66,7%	0,7%	
Gornja Radgona	N	10	7	1	52	0	70
	%	14,3%	10,0	1,4%	74,3%	0,0%	
Grosuplje	N	15	11	4	44	2	76
	%	19,7%	14,5	5,3%	57,9%	2,6%	
Idrija	N	7	6	2	41	0	56
	%	12,5%	10,7	3,6%	73,2%	0,0%	
Ilirska Bistrica	N	6	10	7	62	1	86
	%	7,0%	11,6	8,1%	72,1%	1,2%	
Kamnik	N	13	16	4	66	1	100
	%	13,0%	16,0	4,0%	66,0%	1,0%	
Kočevje	N	11	7	4	32	0	54
	%	20,4%	13,0	7,4%	59,3%	0,0%	
Krško	N	12	17	2	62	0	93
	%	12,9%	18,3	2,2%	66,7%	0,0%	
Lenart v Slovenskih goricah	N	9	16	3	49	0	77
	%	11,7%	20,8	3,9%	63,6%	0,0%	
Lendava	N	9	6	0	35	0	50
	%	18,0%	12,0	0,0%	70,0%	0,0%	
Litija	N	22	18	5	91	2	138
	%	15,9%	13,0	3,6%	65,9%	1,4%	
Ljutomer	N	25	29	2	118	3	177
	%	14,1%	16,4	1,1%	66,7%	1,7%	
Ormož	N	11	14	5	57	1	88
	%	12,5%	15,9	5,7%	64,8%	1,1%	
Postojna	N	12	12	11	67	3	105
	%	11,4%	11,4	10,5	63,8%	2,9%	
Radovljica	N	9	9	1	66	3	88
	%	10,2%	10,2	1,1%	75,0%	3,4%	
Sevnica	N	15	17	4	50	0	86
	%	17,4%	19,8	4,7%	58,1%	0,0%	
Sežana	N	2	10	1	28	0	41
	%	4,9%	24,4	2,4%	68,3%	0,0%	
Slovenj Gradec	N	13	16	2	56	0	87
	%	14,9%	18,4	2,3%	64,4%	0,0%	
Slovenska Bistrica	N	9	16	1	65	2	93
	%	9,7%	17,2	1,1%	69,9%	2,2%	
Slovenske Konjice	N	2	8	1	27	0	38
	%	5,3%	21,1	2,6%	71,1%	0,0%	
Šentjur	N	10	19	5	49	3	86
	%	11,6%	22,1	5,8%	57,0%	3,5%	
Škofja Loka	N	11	13	6	76	0	106
	%	10,4%	12,3	5,7%	71,7%	0,0%	
Šmarje pri Jelšah	N	6	7	0	31	1	45
	%	13,3%	15,6	0,0%	68,9%	2,2%	
Tolmin	N	9	12	1	21	0	43
	%	20,9%	27,9	2,3%	48,8%	0,0%	
Trbovlje	N	12	12	5	37	1	67
	%	17,9%	17,9	7,5%	55,2%	1,5%	
Trebnje	N	8	13	6	52	0	79
	%	10,1%	16,5	7,6%	65,8%	0,0%	
Velenje	N	7	4	0	29	1	41
	%	17,1%	9,8%	0,0%	70,7%	2,4%	
Vrhnika	N	15	14	2	73	0	104
	%	14,4%	13,5	1,9%	70,2%	0,0%	
Žalec	N	10	9	3	43	0	65
	%	15,4%	13,8	4,6%	66,2%	0,0%	
Skupaj	N	366	404	116	1793	27	2706

Preglednica A.10: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 10

Table A.10: Presentation of answers to the question no. 10

Mesto		Veličasten mestni prostor, orientacijska točka v mestu	Prostor za opravljanje nujnih opravkov	Prostor za občasno zadrževanje	Prostor za preživljanje prostega časa	Skupaj
Ajdovščina	N	10	4	18	14	46
	%	21,7%	8,7%	39,1%	30,4%	100,0%
Brežice	N	16	7	20	12	55
	%	29,1%	12,7%	36,4%	21,8%	100,0%
Cerknica	N	21	15	22	21	79
	%	26,6%	19,0%	27,8%	26,6%	100,0%
Črnomelj	N	26	7	28	9	70
	%	37,1%	10,0%	40,0%	12,9%	100,0%
Domžale	N	43	8	44	25	120
	%	35,8%	6,7%	36,7%	20,8%	100,0%
Gornja Radgona	N	23	7	21	13	64
	%	35,9%	10,9%	32,8%	20,3%	100,0%
Grosuplje	N	16	7	20	11	54
	%	29,6%	13,0%	37,0%	20,4%	100,0%
Idrija	N	9	6	22	10	47
	%	19,1%	12,8%	46,8%	21,3%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	23	10	18	29	80
	%	28,8%	12,5%	22,5%	36,3%	100,0%
Kamnik	N	26	4	27	18	75
	%	34,7%	5,3%	36,0%	24,0%	100,0%
Kočevje	N	22	6	15	2	45
	%	48,9%	13,3%	33,3%	4,4%	100,0%
Krško	N	22	6	32	12	72
	%	30,6%	8,3%	44,4%	16,7%	100,0%
Lenart v Slov.g.	N	15	11	25	15	66
	%	22,7%	16,7%	37,9%	22,7%	100,0%
Lendava	N	14	5	11	9	39
	%	35,9%	12,8%	28,2%	23,1%	100,0%
Litija	N	31	14	28	35	108
	%	28,7%	13,0%	25,9%	32,4%	100,0%
Ljutomer	N	40	27	54	31	152
	%	26,3%	17,8%	35,5%	20,4%	100,0%
Ormož	N	33	8	21	12	74
	%	44,6%	10,8%	28,4%	16,2%	100,0%
Postojna	N	20	9	28	24	81
	%	24,7%	11,1%	34,6%	29,6%	100,0%
Radovljica	N	19	12	31	10	72
	%	26,4%	16,7%	43,1%	13,9%	100,0%
Sevnica	N	17	14	21	13	65
	%	26,2%	21,5%	32,3%	20,0%	100,0%
Sežana	N	13	10	7	1	31
	%	41,9%	32,3%	22,6%	3,2%	100,0%
Slovenj Gradec	N	27	12	23	15	77
	%	35,1%	15,6%	29,9%	19,5%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	26	13	29	8	76
	%	34,2%	17,1%	38,2%	10,5%	100,0%
Slovenske Konjice	N	11	2	12	9	34
	%	32,4%	5,9%	35,3%	26,5%	100,0%
Šentjur	N	21	8	15	17	61
	%	34,4%	13,1%	24,6%	27,9%	100,0%
Škofja Loka	N	16	10	31	30	87
	%	18,4%	11,5%	35,6%	34,5%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	9	10	13	5	37
	%	24,3%	27,0%	35,1%	13,5%	100,0%
Tolmin	N	8	3	17	4	32

	%	25,0%	9,4%	53,1%	12,5%	100,0%
Trbovlje	N	10	5	22	11	48
	%	20,8%	10,4%	45,8%	22,9%	100,0%
Trebnje	N	13	10	24	18	65
	%	20,0%	15,4%	36,9%	27,7%	100,0%
Velenje	N	13	1	12	6	32
	%	40,6%	3,1%	37,5%	18,8%	100,0%
Vrhnika	N	33	10	25	17	85
	%	38,8%	11,8%	29,4%	20,0%	100,0%
Žalec	N	16	2	16	21	55
	%	29,1%	3,6%	29,1%	38,2%	100,0%
Skupaj	N	662	283	752	487	2184
	%	30,3%	13,0%	34,4%	22,3%	100,0%

Preglednica A.11: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 11

Table A.11: Presentation of answers to the question no. 11

Mesto		Da	Ne	Skupaj
Ajdovščina	N	20	26	46
	%	43,5%	56,5%	100,0%
Brežice	N	22	34	56
	%	39,3%	60,7%	100,0%
Cerknica	N	29	49	78
	%	37,2%	62,8%	100,0%
Črnomelj	N	4	66	70
	%	5,7%	94,3%	100,0%
Domžale	N	53	67	120
	%	44,2%	55,8%	100,0%
Gornja Radgona	N	17	48	65
	%	26,2%	73,8%	100,0%
Grosuplje	N	15	39	54
	%	27,8%	72,2%	100,0%
Idrija	N	1	46	47
	%	2,1%	97,9%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	29	51	80
	%	36,3%	63,8%	100,0%
Kamnik	N	15	58	73
	%	20,5%	79,5%	100,0%
Kočevje	N	19	26	45
	%	42,2%	57,8%	100,0%
Krško	N	34	38	72
	%	47,2%	52,8%	100,0%
Lenart v Slov.g.	N	21	44	65
	%	32,3%	67,7%	100,0%
Lendava	N	7	32	39
	%	17,9%	82,1%	100,0%
Litija	N	14	94	108
	%	13,0%	87,0%	100,0%
Ljutomer	N	39	112	151
	%	25,8%	74,2%	100,0%
Ormož	N	11	62	73
	%	15,1%	84,9%	100,0%
Postojna	N	27	54	81
	%	33,3%	66,7%	100,0%
Radovljica	N	39	32	71
	%	54,9%	45,1%	100,0%
Sevnica	N	30	35	65
	%	46,2%	53,8%	100,0%
Sežana	N	8	22	30
	%	26,7%	73,3%	100,0%
Slovenj Gradec	N	22	55	77
	%	28,6%	71,4%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	25	54	79

	%	31,6%	68,4%	100,0%
Slovenske Konjice	N	13	21	34
	%	38,2%	61,8%	100,0%
Šentjur	N	15	46	61
	%	24,6%	75,4%	100,0%
Škofja Loka	N	19	68	87
	%	21,8%	78,2%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	11	26	37
	%	29,7%	70,3%	100,0%
Tolmin	N	9	23	32
	%	28,1%	71,9%	100,0%
Trbovlje	N	18	31	49
	%	36,7%	63,3%	100,0%
Trebnje	N	12	54	66
	%	18,2%	81,8%	100,0%
Velenje	N	17	15	32
	%	53,1%	46,9%	100,0%
Vrhnika	N	30	54	84
	%	35,7%	64,3%	100,0%
Žalec	N	28	28	56
	%	50,0%	50,0%	100,0%
Skupaj	N	673	1510	2183
	%	30,8%	69,2%	100,0%

Preglednica A.12.1: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 12.1

Table A.12.1: Presentation of answers to the question no. 12.1

Središče mesta													
Mesto	0 - območja ni na sliki	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	Skupaj	
Ajdovščina	N	1	0	1	4	2	1	0	0	0	31	1	41
	%	2,4%	0,0%	2,4%	9,8%	4,9%	2,4%	0,0%	0,0%	0,0%	75,6%	2,4%	100,0%
Brežice	N	0	0	1	34	3	1	9	0	0	0	0	48
	%	0,0%	0,0%	2,1%	70,8%	6,3%	2,1%	18,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Cerknica	N	3	53	6	0	0	1	1	0	0	0	0	64
	%	4,7%	82,8%	9,4%	0,0%	0,0%	1,6%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Črnomelj	N	0	3	45	9	0	0	4	2	0	0	0	63
	%	0,0%	4,8%	71,4%	14,3%	0,0%	0,0%	6,3%	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Domžale	N	8	4	4	1	28	43	1	6	6	0	0	101
	%	7,9%	4,0%	4,0%	1,0%	27,7%	42,6%	1,0%	5,9%	5,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	2	0	0	44	0	1	0	2	2	1	0	52
	%	3,8%	0,0%	0,0%	84,6%	0,0%	1,9%	0,0%	3,8%	3,8%	1,9%	0,0%	100,0%
Grosuplje	N	7	3	0	0	16	12	0	5	2	0	0	45
	%	15,6%	6,7%	0,0%	0,0%	35,6%	26,7%	0,0%	11,1%	4,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Idrija	N	3	0	31	1	5	1	1	0	0	0	0	42
	%	7,1%	0,0%	73,8%	2,4%	11,9%	2,4%	2,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	3	4	2	54	0	0	1	4	2	0	0	70
	%	4,3%	5,7%	2,9%	77,1%	0,0%	0,0%	1,4%	5,7%	2,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Kamnik	N	3	5	4	1	0	1	0	48	0	0	0	62
	%	4,8%	8,1%	6,5%	1,6%	0,0%	1,6%	0,0%	77,4%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kočevje	N	2	0	0	4	0	0	25	5	1	1	0	38
	%	5,3%	0,0%	0,0%	10,5%	0,0%	0,0%	65,8%	13,2%	2,6%	2,6%	0,0%	100,0%
Krško	N	7	30	3	3	0	19	0	0	1	0	0	63
	%	11,1%	47,6%	4,8%	4,8%	0,0%	30,2%	0,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	100,0%
Lenart v Slov.g.	N	1	6	1	45	0	1	0	1	0	0	0	55
	%	1,8%	10,9%	1,8%	81,8%	0,0%	1,8%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lendava	N	1	2	1	1	25	3	0	0	1	0	0	34
	%	2,9%	5,9%	2,9%	2,9%	73,5%	8,8%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Litija	N	6	0	50	28	2	0	1	8	0	3	1	99
	%	6,1%	0,0%	50,5%	28,3%	2,0%	0,0%	1,0%	8,1%	0,0%	3,0%	1,0%	100,0%

Ljutomer	N	6	4	1	1	89	7	0	12	6	0	0	126
	%	4,8%	3,2%	,8%	,8%	70,6%	5,6%	0,0%	9,5%	4,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Ormož	N	7	2	2	3	43	0	2	1	4	2	0	66
	%	10,6%	3,0%	3,0%	4,5%	65,2%	0,0%	3,0%	1,5%	6,1%	3,0%	0,0%	100,0%
Postojna	N	2	0	0	0	60	3	0	5	0	0	0	70
	%	2,9%	0,0%	0,0%	0,0%	85,7%	4,3%	0,0%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Radovljica	N	2	0	37	1	22	1	0	3	0	0	0	66
	%	3,0%	0,0%	56,1%	1,5%	33,3%	1,5%	0,0%	4,5%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Sevnica	N	2	0	0	2	2	45	0	0	10	0	0	61
	%	3,3%	0,0%	0,0%	3,3%	3,3%	73,8%	0,0%	0,0%	16,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Sežana	N	1	1	11	2	0	0	2	11	1	0	0	29
	%	3,4%	3,4%	37,9%	6,9%	0,0%	0,0%	6,9%	37,9%	3,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	4	1	2	7	42	6	0	1	1	0	0	64
	%	6,3%	1,6%	3,1%	10,9%	65,6%	9,4%	0,0%	1,6%	1,6%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	1	2	0	0	2	0	1	52	3	3	2	66
	%	1,5%	3,0%	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	1,5%	78,8%	4,5%	4,5%	3,0%	100,0%
Slovenske Konjice	N	1	0	1	0	1	11	2	0	6	5	0	27
	%	3,7%	0,0%	3,7%	0,0%	3,7%	40,7%	7,4%	0,0%	22,2%	18,5%	0,0%	100,0%
Šentjur	N	3	3	0	0	4	1	36	4	0	0	0	51
	%	5,9%	5,9%	0,0%	0,0%	7,8%	2,0%	70,6%	7,8%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Škofja Loka	N	2	1	4	54	0	2	5	3	3	0	0	74
	%	2,7%	1,4%	5,4%	73,0%	0,0%	2,7%	6,8%	4,1%	4,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	1	0	0	1	0	30	0	1	1	0	0	34
	%	2,9%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	88,2%	0,0%	2,9%	2,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Tolmin	N	0	0	0	0	27	0	0	0	0	0	0	27
	%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	2	3	0	7	7	13	1	9	1	0	0	43
	%	4,7%	7,0%	0,0%	16,3%	16,3%	30,2%	2,3%	20,9%	2,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Trebnje	N	3	1	1	37	3	10	2	0	0	1	1	59
	%	5,1%	1,7%	1,7%	62,7%	5,1%	16,9%	3,4%	0,0%	0,0%	1,7%	1,7%	100,0%
Velenje	N	1	0	0	19	0	5	0	1	0	0	1	27
	%	3,7%	0,0%	0,0%	70,4%	0,0%	18,5%	0,0%	3,7%	0,0%	0,0%	3,7%	100,0%
Vrhnika	N	1	1	1	4	27	37	2	2	1	0	0	76
	%	1,3%	1,3%	1,3%	5,3%	35,5%	48,7%	2,6%	2,6%	1,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Žalec	N	1	0	21	1	0	0	0	19	0	0	3	45
	%	2,2%	0,0%	46,7%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	42,2%	0,0%	0,0%	6,7%	100,0%

Preglednica A.12.2: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 12.2

Table A.12.2: Presentation of answers to the question no. 12.2

Vi najpogosteje uporabljate javne storitve (šola, občina, knjižnica,...)													
Mesto	0 - območja ni na sliki	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	Skupaj	
													Ajdovščina
	%	5,0%	2,5%	5,0%	15,0%	10,0%	0,0%	22,5%	0,0%	0,0%	30,0%	10,0%	100,0%
Brežice	N	0	1	0	15	1	1	21	0	9	0	1	49
	%	0,0%	2,0%	0,0%	30,6%	2,0%	2,0%	42,9%	0,0%	18,4%	0,0%	2,0%	100,0%
Cerknica	N	2	45	13	0	2	1	3	0	0	0	0	66
	%	3,0%	68,2%	19,7%	0,0%	3,0%	1,5%	4,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Črnomelj	N	2	8	12	36	0	0	2	2	0	0	0	62
	%	3,2%	12,9%	19,4%	58,1%	0,0%	0,0%	3,2%	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Domžale	N	6	18	31	1	12	17	3	2	11	1	0	102
	%	5,9%	17,6%	30,4%	1,0%	11,8%	16,7%	2,9%	2,0%	10,8%	1,0%	0,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	2	0	1	34	0	2	10	0	2	1	0	52
	%	3,8%	0,0%	1,9%	65,4%	0,0%	3,8%	19,2%	0,0%	3,8%	1,9%	0,0%	100,0%
Grosuplje	N	1	3	2	1	24	9	0	2	0	1	0	43
	%	2,3%	7,0%	4,7%	2,3%	55,8%	20,9%	0,0%	4,7%	0,0%	2,3%	0,0%	100,0%
Idrija	N	2	1	26	1	7	0	1	0	0	0	0	38
	%	5,3%	2,6%	68,4%	2,6%	18,4%	0,0%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	3	18	8	21	2	1	0	12	1	0	0	66
	%	4,5%	27,3%	12,1%	31,8%	3,0%	1,5%	0,0%	18,2%	1,5%	0,0%	0,0%	100,0%

Kamnik	N	6	29	1	0	0	5	0	16	0	0	0	57
	%	10,5%	50,9%	1,8%	0,0%	0,0%	8,8%	0,0%	28,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kočevje	N	2	0	1	8	0	1	19	2	2	4	0	39
	%	5,1%	0,0%	2,6%	20,5%	0,0%	2,6%	48,7%	5,1%	5,1%	10,3%	0,0%	100,0%
Krško	N	2	31	2	16	0	4	0	0	6	0	0	61
	%	3,3%	50,8%	3,3%	26,2%	0,0%	6,6%	0,0%	0,0%	9,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Lenart v Slov.g.	N	2	5	0	40	0	0	4	4	1	0	0	56
	%	3,6%	8,9%	0,0%	71,4%	0,0%	0,0%	7,1%	7,1%	1,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Lendava	N	1	6	0	3	19	4	0	0	1	0	0	34
	%	2,9%	17,6%	0,0%	8,8%	55,9%	11,8%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Litija	N	3	4	23	32	1	4	6	10	3	1	5	92
	%	3,3%	4,3%	25,0%	34,8%	1,1%	4,3%	6,5%	10,9%	3,3%	1,1%	5,4%	100,0%
Ljutomer	N	7	15	2	4	59	4	1	23	2	2	0	119
	%	5,9%	12,6%	1,7%	3,4%	49,6%	3,4%	,8%	19,3%	1,7%	1,7%	0,0%	100,0%
Ormož	N	3	0	3	5	29	2	13	2	4	2	0	63
	%	4,8%	0,0%	4,8%	7,9%	46,0%	3,2%	20,6%	3,2%	6,3%	3,2%	0,0%	100,0%
Postojna	N	3	0	0	1	49	4	1	11	1	0	0	70
	%	4,3%	0,0%	0,0%	1,4%	70,0%	5,7%	1,4%	15,7%	1,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Radovljica	N	3	1	13	3	30	1	1	12	0	0	0	64
	%	4,7%	1,6%	20,3%	4,7%	46,9%	1,6%	1,6%	18,8%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Sevnica	N	2	1	0	2	1	44	0	0	5	0	0	55
	%	3,6%	1,8%	0,0%	3,6%	1,8%	80,0%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Sežana	N	0	1	9	1	1	0	13	2	1	0	0	28
	%	0,0%	3,6%	32,1%	3,6%	3,6%	0,0%	46,4%	7,1%	3,6%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	3	0	9	23	9	11	2	3	0	0	0	60
	%	5,0%	0,0%	15,0%	38,3%	15,0%	18,3%	3,3%	5,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	3	2	1	0	12	1	1	33	9	0	4	66
	%	4,5%	3,0%	1,5%	0,0%	18,2%	1,5%	1,5%	50,0%	13,6%	0,0%	6,1%	100,0%
Slovenske Konjice	N	1	0	0	0	3	2	2	2	9	5	1	25
	%	4,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,0%	8,0%	8,0%	8,0%	36,0%	20,0%	4,0%	100,0%
Šentjur	N	4	4	2	0	4	2	26	8	0	0	0	50
	%	8,0%	8,0%	4,0%	0,0%	8,0%	4,0%	52,0%	16,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Škofja Loka	N	3	0	2	16	1	3	39	2	6	0	1	73
	%	4,1%	0,0%	2,7%	21,9%	1,4%	4,1%	53,4%	2,7%	8,2%	0,0%	1,4%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	0	0	0	3	0	17	0	8	4	0	0	32
	%	0,0%	0,0%	0,0%	9,4%	0,0%	53,1%	0,0%	25,0%	12,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Tolmin	N	0	0	2	0	26	0	0	0	0	0	0	28
	%	0,0%	0,0%	7,1%	0,0%	92,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	0	12	2	7	5	14	1	2	1	0	0	44
	%	0,0%	27,3%	4,5%	15,9%	11,4%	31,8%	2,3%	4,5%	2,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Trebnje	N	0	3	32	15	1	2	1	1	1	2	1	59
	%	0,0%	5,1%	54,2%	25,4%	1,7%	3,4%	1,7%	1,7%	1,7%	3,4%	1,7%	100,0%
Velenje	N	1	1	2	18	0	5	0	0	0	0	1	28
	%	3,6%	3,6%	7,1%	64,3%	0,0%	17,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,6%	100,0%
Vrhnika	N	0	1	2	16	27	14	4	1	5	0	0	70
	%	0,0%	1,4%	2,9%	22,9%	38,6%	20,0%	5,7%	1,4%	7,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Žalec	N	0	0	17	2	0	0	3	1	0	2	22	47
	%	0,0%	0,0%	36,2%	4,3%	0,0%	0,0%	6,4%	2,1%	0,0%	4,3%	46,8%	100,0%

Preglednica A.12.3: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 12.3

Table A.12.3: Presentation of answers to the question no. 12.3

Vi najpogosteje uporabljate druge storitve (trgovina, bar,...)													
Mesto	0 - območja ni na sliki	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	Skupaj	
Ajdovščina	N	5	5	14	1	2	2	1	0	0	6	0	36
	%	13,9%	13,9%	38,9%	2,8%	5,6%	5,6%	2,8%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	100,0%
Brežice	N	10	0	1	6	2	5	16	1	1	2	0	44
	%	22,7%	0,0%	2,3%	13,6%	4,5%	11,4%	36,4%	2,3%	2,3%	4,5%	0,0%	100,0%
Cerknica	N	1	13	16	31	0	0	1	1	0	0	0	63
	%	1,6%	20,6%	25,4%	49,2%	0,0%	0,0%	1,6%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Črnomelj	N	4	4	7	6	3	1	12	24	0	0	0	61
	%	6,6%	6,6%	11,5%	9,8%	4,9%	1,6%	19,7%	39,3%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Domžale	N	23	4	28	1	20	10	7	1	4	2	0	100
	%	23,0%	4,0%	28,0%	1,0%	20,0%	10,0%	7,0%	1,0%	4,0%	2,0%	0,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	9	18	0	17	0	0	0	4	1	3	0	52
	%	17,3%	34,6%	0,0%	32,7%	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	1,9%	5,8%	0,0%	100,0%
Grosuplje	N	13	2	2	1	9	3	0	3	1	5	0	39
	%	33,3%	5,1%	5,1%	2,6%	23,1%	7,7%	0,0%	7,7%	2,6%	12,8%	0,0%	100,0%
Idrija	N	5	1	11	5	2	4	8	0	0	0	0	36
	%	13,9%	2,8%	30,6%	13,9%	5,6%	11,1%	22,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	23	10	2	13	1	0	0	3	13	0	0	65
	%	35,4%	15,4%	3,1%	20,0%	1,5%	0,0%	0,0%	4,6%	20,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kamnik	N	34	7	5	3	1	3	0	8	0	0	0	61
	%	55,7%	11,5%	8,2%	4,9%	1,6%	4,9%	0,0%	13,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kočevje	N	7	1	10	4	2	1	6	4	0	2	0	37
	%	18,9%	2,7%	27,0%	10,8%	5,4%	2,7%	16,2%	10,8%	0,0%	5,4%	0,0%	100,0%
Krško	N	29	1	1	1	0	17	1	2	8	0	0	60
	%	48,3%	1,7%	1,7%	1,7%	0,0%	28,3%	1,7%	3,3%	13,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Lenart v Slov.g.	N	4	4	2	8	2	26	0	0	3	4	0	53
	%	7,5%	7,5%	3,8%	15,1%	3,8%	49,1%	0,0%	0,0%	5,7%	7,5%	0,0%	100,0%
Lendava	N	3	3	21	1	5	2	0	0	0	0	0	35
	%	8,6%	8,6%	60,0%	2,9%	14,3%	5,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Litija	N	4	0	3	30	0	34	13	3	0	4	0	91
	%	4,4%	0,0%	3,3%	33,0%	0,0%	37,4%	14,3%	3,3%	0,0%	4,4%	0,0%	100,0%
Ljutomer	N	24	0	1	13	17	6	2	12	0	43	0	118
	%	20,3%	0,0%	,8%	11,0%	14,4%	5,1%	1,7%	10,2%	0,0%	36,4%	0,0%	100,0%
Ormož	N	10	0	0	1	5	0	2	18	4	20	0	60
	%	16,7%	0,0%	0,0%	1,7%	8,3%	0,0%	3,3%	30,0%	6,7%	33,3%	0,0%	100,0%
Postojna	N	44	1	6	0	12	2	0	0	0	0	0	65
	%	67,7%	1,5%	9,2%	0,0%	18,5%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Radovljica	N	14	1	16	4	10	2	0	14	0	0	0	61
	%	23,0%	1,6%	26,2%	6,6%	16,4%	3,3%	0,0%	23,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Sevnica	N	8	10	1	3	4	23	3	0	3	0	0	55
	%	14,5%	18,2%	1,8%	5,5%	7,3%	41,8%	5,5%	0,0%	5,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Sežana	N	9	1	10	3	0	1	2	2	0	0	0	28
	%	32,1%	3,6%	35,7%	10,7%	0,0%	3,6%	7,1%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	6	0	2	5	6	7	23	2	1	13	0	65
	%	9,2%	0,0%	3,1%	7,7%	9,2%	10,8%	35,4%	3,1%	1,5%	20,0%	0,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	2	3	0	2	4	0	2	3	0	5	45	66
	%	3,0%	4,5%	0,0%	3,0%	6,1%	0,0%	3,0%	4,5%	0,0%	7,6%	68,2%	100,0%
Slovenske Konjice	N	3	0	0	8	0	3	0	0	1	2	6	23
	%	13,0%	0,0%	0,0%	34,8%	0,0%	13,0%	0,0%	0,0%	4,3%	8,7%	26,1%	100,0%
Šentjur	N	7	3	29	1	1	2	2	1	5	0	0	51
	%	13,7%	5,9%	56,9%	2,0%	2,0%	3,9%	3,9%	2,0%	9,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Škofja Loka	N	33	0	2	22	1	3	10	1	1	0	0	73
	%	45,2%	0,0%	2,7%	30,1%	1,4%	4,1%	13,7%	1,4%	1,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	4	0	1	0	1	7	0	0	4	15	0	32
	%	12,5%	0,0%	3,1%	0,0%	3,1%	21,9%	0,0%	0,0%	12,5%	46,9%	0,0%	100,0%
Tolmin	N	0	0	0	16	9	3	0	0	0	0	0	28
	%	0,0%	0,0%	0,0%	57,1%	32,1%	10,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	4	5	5	1	5	17	1	3	1	0	0	42
	%	9,5%	11,9%	11,9%	2,4%	11,9%	40,5%	2,4%	7,1%	2,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Trebnje	N	0	0	0	5	1	1	3	1	3	35	9	58
	%	0,0%	0,0%	0,0%	8,6%	1,7%	1,7%	5,2%	1,7%	5,2%	60,3%	15,5%	100,0%
Velenje	N	3	0	11	7	1	3	1	0	0	0	1	27
	%	11,1%	0,0%	40,7%	25,9%	3,7%	11,1%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	3,7%	100,0%
Vrhnika	N	2	2	2	5	12	14	2	3	26	0	0	68
	%	2,9%	2,9%	2,9%	7,4%	17,6%	20,6%	2,9%	4,4%	38,2%	0,0%	0,0%	100,0%
Žalec	N	3	0	9	2	13	5	2	3	0	6	2	45
	%	6,7%	0,0%	20,0%	4,4%	28,9%	11,1%	4,4%	6,7%	0,0%	13,3%	4,4%	100,0%

Preglednica A.12.4: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 12.4

Table A.12.4: Presentation of answers to the question no. 12.4

Vi najpogosteje uporabljate javni prostor (trg, park, obvodni prostor,...)													
Mesto		0 - območja ni na sliki	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	Skupaj
Ajdovščina	N	6	1	2	1	2	10	9	1	0	8	1	41
	%	14,6%	2,4%	4,9%	2,4%	4,9%	24,4%	22,0%	2,4%	0,0%	19,5%	2,4%	100,0%
Brežice	N	10	3	3	14	3	0	8	1	2	0	0	44
	%	22,7%	6,8%	6,8%	31,8%	6,8%	0,0%	18,2%	2,3%	4,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Cerknica	N	24	26	5	0	1	5	3	0	0	0	0	64
	%	37,5%	40,6%	7,8%	0,0%	1,6%	7,8%	4,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Črnomelj	N	11	6	29	8	1	2	6	2	0	0	0	65
	%	16,9%	9,2%	44,6%	12,3%	1,5%	3,1%	9,2%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Domžale	N	14	3	4	55	3	5	2	1	15	0	0	102
	%	13,7%	2,9%	3,9%	53,9%	2,9%	4,9%	2,0%	1,0%	14,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	3	1	1	9	2	11	1	1	23	0	0	52
	%	5,8%	1,9%	1,9%	17,3%	3,8%	21,2%	1,9%	1,9%	44,2%	0,0%	0,0%	100,0%
Grosuplje	N	12	12	1	0	9	3	1	3	1	0	0	42
	%	28,6%	28,6%	2,4%	0,0%	21,4%	7,1%	2,4%	7,1%	2,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Idrija	N	2	2	18	0	3	9	0	0	1	0	0	35
	%	5,7%	5,7%	51,4%	0,0%	8,6%	25,7%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	10	23	5	16	1	0	4	4	1	0	0	64
	%	15,6%	35,9%	7,8%	25,0%	1,6%	0,0%	6,3%	6,3%	1,6%	0,0%	0,0%	100,0%
Kamnik	N	20	0	1	1	6	3	1	19	4	0	4	59
	%	33,9%	0,0%	1,7%	1,7%	10,2%	5,1%	1,7%	32,2%	6,8%	0,0%	6,8%	100,0%
Kočevje	N	7	1	0	2	0	0	19	6	1	1	1	38
	%	18,4%	2,6%	0,0%	5,3%	0,0%	0,0%	50,0%	15,8%	2,6%	2,6%	2,6%	100,0%
Krško	N	16	21	9	6	0	8	1	0	1	1	0	63
	%	25,4%	33,3%	14,3%	9,5%	0,0%	12,7%	1,6%	0,0%	1,6%	1,6%	0,0%	100,0%
Lenart v Slov.g.	N	9	11	0	10	1	0	0	21	0	0	0	52
	%	17,3%	21,2%	0,0%	19,2%	1,9%	0,0%	0,0%	40,4%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lendava	N	3	4	1	0	26	0	0	0	0	0	0	34
	%	8,8%	11,8%	2,9%	0,0%	76,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Litija	N	31	2	10	15	10	4	2	8	1	4	1	88
	%	35,2%	2,3%	11,4%	17,0%	11,4%	4,5%	2,3%	9,1%	1,1%	4,5%	1,1%	100,0%
Ljutomer	N	10	1	0	1	40	4	30	11	20	1	0	118
	%	8,5%	,8%	0,0%	,8%	33,9%	3,4%	25,4%	9,3%	16,9%	,8%	0,0%	100,0%
Ormož	N	4	0	0	2	8	4	2	1	35	0	0	56
	%	7,1%	0,0%	0,0%	3,6%	14,3%	7,1%	3,6%	1,8%	62,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Postojna	N	14	5	0	0	41	1	2	2	0	0	0	65
	%	21,5%	7,7%	0,0%	0,0%	63,1%	1,5%	3,1%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Radovljica	N	9	3	30	2	12	0	5	3	0	0	0	64
	%	14,1%	4,7%	46,9%	3,1%	18,8%	0,0%	7,8%	4,7%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Sevnica	N	8	0	10	3	4	9	2	7	12	0	0	55
	%	14,5%	0,0%	18,2%	5,5%	7,3%	16,4%	3,6%	12,7%	21,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Sežana	N	7	2	11	1	0	0	5	0	1	1	0	28
	%	25,0%	7,1%	39,3%	3,6%	0,0%	0,0%	17,9%	0,0%	3,6%	3,6%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	18	2	6	4	19	8	3	3	0	0	0	63
	%	28,6%	3,2%	9,5%	6,3%	30,2%	12,7%	4,8%	4,8%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	6	2	28	0	7	0	1	14	4	0	0	62
	%	9,7%	3,2%	45,2%	0,0%	11,3%	0,0%	1,6%	22,6%	6,5%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenske Konjice	N	4	2	3	0	0	8	1	0	5	0	0	23
	%	17,4%	8,7%	13,0%	0,0%	0,0%	34,8%	4,3%	0,0%	21,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Šentjur	N	16	1	1	1	3	2	19	2	0	4	0	49
	%	32,7%	2,0%	2,0%	2,0%	6,1%	4,1%	38,8%	4,1%	0,0%	8,2%	0,0%	100,0%
Škofja Loka	N	17	8	6	20	4	0	5	3	7	0	2	72
	%	23,6%	11,1%	8,3%	27,8%	5,6%	0,0%	6,9%	4,2%	9,7%	0,0%	2,8%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	5	1	0	0	7	18	0	1	0	0	0	32
	%	15,6%	3,1%	0,0%	0,0%	21,9%	56,3%	0,0%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Tolmin	N	4	1	7	0	11	0	0	0	7	0	0	30
	%	13,3%	3,3%	23,3%	0,0%	36,7%	0,0%	0,0%	0,0%	23,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	5	3	24	2	2	6	0	0	1	0	0	43
	%	11,6%	7,0%	55,8%	4,7%	4,7%	14,0%	0,0%	0,0%	2,3%	0,0%	0,0%	100,0%

Trebnje	N	8	0	7	30	2	2	4	2	0	2	0	57
	%	14,0%	0,0%	12,3%	52,6%	3,5%	3,5%	7,0%	3,5%	0,0%	3,5%	0,0%	100,0%
Velenje	N	7	1	1	10	0	7	1	1	1	0	0	29
	%	24,1%	3,4%	3,4%	34,5%	0,0%	24,1%	3,4%	3,4%	3,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Vrhnika	N	11	1	3	6	28	12	6	0	0	0	0	67
	%	16,4%	1,5%	4,5%	9,0%	41,8%	17,9%	9,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Žalec	N	9	1	18	1	1	1	0	5	1	1	5	43
	%	20,9%	2,3%	41,9%	2,3%	2,3%	2,3%	0,0%	11,6%	2,3%	2,3%	11,6%	100,0%

Preglednica A.12.5: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 12.5

Table A.12.5: Presentation of answers to the question no. 12.5

Območje, ki bi ga vi priporočili za ogled obiskovalcu mesta													
Mesto		0 - območja ni na sliki	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	Skupaj
Ajdovščina	N	2	0	0	0	0	4	2	0	1	31	1	41
	%	4,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,8%	4,9%	0,0%	2,4%	75,6%	2,4%	100,0%
Brežice	N	4	2	2	34	1	0	2	0	1	0	0	46
	%	8,7%	4,3%	4,3%	73,9%	2,2%	0,0%	4,3%	0,0%	2,2%	0,0%	0,0%	100,0%
Cerknica	N	19	42	2	0	0	4	0	0	0	0	0	67
	%	28,4%	62,7%	3,0%	0,0%	0,0%	6,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Črnomelj	N	6	1	46	8	0	1	1	0	0	0	0	63
	%	9,5%	1,6%	73,0%	12,7%	0,0%	1,6%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Domžale	N	22	16	3	42	4	2	2	1	10	0	0	102
	%	21,6%	15,7%	2,9%	41,2%	3,9%	2,0%	2,0%	1,0%	9,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Gornja Radgona	N	5	1	0	4	0	7	0	1	12	24	0	54
	%	9,3%	1,9%	0,0%	7,4%	0,0%	13,0%	0,0%	1,9%	22,2%	44,4%	0,0%	100,0%
Grosuplje	N	12	4	2	0	16	4	0	1	2	0	0	41
	%	29,3%	9,8%	4,9%	0,0%	39,0%	9,8%	0,0%	2,4%	4,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Idrija	N	5	13	16	0	0	2	0	0	0	0	0	36
	%	13,9%	36,1%	44,4%	0,0%	0,0%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ilirska Bistrica	N	8	9	1	24	0	0	24	2	1	0	0	69
	%	11,6%	13,0%	1,4%	34,8%	0,0%	0,0%	34,8%	2,9%	1,4%	0,0%	0,0%	100,0%
Kamnik	N	3	2	26	1	0	0	1	27	0	0	0	60
	%	5,0%	3,3%	43,3%	1,7%	0,0%	0,0%	1,7%	45,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kočevje	N	9	1	0	3	0	0	18	7	0	0	1	39
	%	23,1%	2,6%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	46,2%	17,9%	0,0%	0,0%	2,6%	100,0%
Krško	N	10	42	1	1	2	5	0	1	0	0	0	62
	%	16,1%	67,7%	1,6%	1,6%	3,2%	8,1%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lenart v Slov.g.	N	11	10	0	27	0	2	0	2	0	0	0	52
	%	21,2%	19,2%	0,0%	51,9%	0,0%	3,8%	0,0%	3,8%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Lendava	N	0	2	0	0	25	2	7	0	0	0	0	36
	%	0,0%	5,6%	0,0%	0,0%	69,4%	5,6%	19,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Litija	N	28	3	38	11	4	1	2	2	0	0	0	89
	%	31,5%	3,4%	42,7%	12,4%	4,5%	1,1%	2,2%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Ljutomer	N	15	1	0	1	55	6	10	3	29	1	0	121
	%	12,4%	,8%	0,0%	,8%	45,5%	5,0%	8,3%	2,5%	24,0%	,8%	0,0%	100,0%
Ormož	N	5	0	0	2	5	2	2	1	44	0	0	61
	%	8,2%	0,0%	0,0%	3,3%	8,2%	3,3%	3,3%	1,6%	72,1%	0,0%	0,0%	100,0%
Postojna	N	18	4	1	2	40	0	0	0	0	0	0	65
	%	27,7%	6,2%	1,5%	3,1%	61,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Radovljica	N	3	2	57	0	2	0	0	0	0	0	0	64
	%	4,7%	3,1%	89,1%	0,0%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Sevnica	N	2	0	0	1	0	2	0	1	50	0	0	56
	%	3,6%	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%	3,6%	0,0%	1,8%	89,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Sežana	N	7	1	10	2	0	0	8	0	0	1	0	29
	%	24,1%	3,4%	34,5%	6,9%	0,0%	0,0%	27,6%	0,0%	0,0%	3,4%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	8	0	0	2	49	3	0	0	0	0	0	62
	%	12,9%	0,0%	0,0%	3,2%	79,0%	4,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	5	1	19	1	4	0	3	29	0	0	0	62
	%	8,1%	1,6%	30,6%	1,6%	6,5%	0,0%	4,8%	46,8%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenske Konjice	N	1	0	4	1	2	14	1	0	1	0	0	24
	%	4,2%	0,0%	16,7%	4,2%	8,3%	58,3%	4,2%	0,0%	4,2%	0,0%	0,0%	100,0%

Sevnica	N	35	1	0	0	8	6	1	0	4	0	0	55
	%	63,6%	1,8%	0,0%	0,0%	14,5%	10,9%	1,8%	0,0%	7,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Sežana	N	21	0	0	0	0	2	1	2	1	0	0	27
	%	77,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,4%	3,7%	7,4%	3,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenj Gradec	N	45	0	2	9	2	7	0	0	0	0	0	65
	%	69,2%	0,0%	3,1%	13,8%	3,1%	10,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Slovenska Bistrica	N	44	2	2	3	1	1	0	1	0	1	5	60
	%	73,3%	3,3%	3,3%	5,0%	1,7%	1,7%	0,0%	1,7%	0,0%	1,7%	8,3%	100,0%
Slovenske Konjice	N	16	0	0	0	0	0	1	2	0	3	0	22
	%	72,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%	9,1%	0,0%	13,6%	0,0%	100,0%
Šentjur	N	43	2	0	0	0	0	1	1	2	1	3	53
	%	81,1%	3,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%	1,9%	3,8%	1,9%	5,7%	100,0%
Škofja Loka	N	42	5	0	7	1	3	1	0	8	2	2	71
	%	59,2%	7,0%	0,0%	9,9%	1,4%	4,2%	1,4%	0,0%	11,3%	2,8%	2,8%	100,0%
Šmarje pri Jelšah	N	28	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	33
	%	84,8%	0,0%	3,0%	3,0%	3,0%	0,0%	0,0%	3,0%	3,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Tolmin	N	14	0	1	1	3	0	0	1	9	1	0	30
	%	46,7%	0,0%	3,3%	3,3%	10,0%	0,0%	0,0%	3,3%	30,0%	3,3%	0,0%	100,0%
Trbovlje	N	16	4	0	6	4	3	5	3	3	0	0	44
	%	36,4%	9,1%	0,0%	13,6%	9,1%	6,8%	11,4%	6,8%	6,8%	0,0%	0,0%	100,0%
Trebnje	N	41	0	1	1	0	8	0	3	2	2	0	58
	%	70,7%	0,0%	1,7%	1,7%	0,0%	13,8%	0,0%	5,2%	3,4%	3,4%	0,0%	100,0%
Velenje	N	16	1	1	1	2	1	1	4	0	1	2	30
	%	53,3%	3,3%	3,3%	3,3%	6,7%	3,3%	3,3%	13,3%	0,0%	3,3%	6,7%	100,0%
Vrhnika	N	36	1	8	5	7	3	1	6	2	0	0	69
	%	52,2%	1,4%	11,6%	7,2%	10,1%	4,3%	1,4%	8,7%	2,9%	0,0%	0,0%	100,0%
Žalec	N	31	2	3	1	0	0	6	1	1	0	1	46
	%	67,4%	4,3%	6,5%	2,2%	0,0%	0,0%	13,0%	2,2%	2,2%	0,0%	2,2%	100,0%

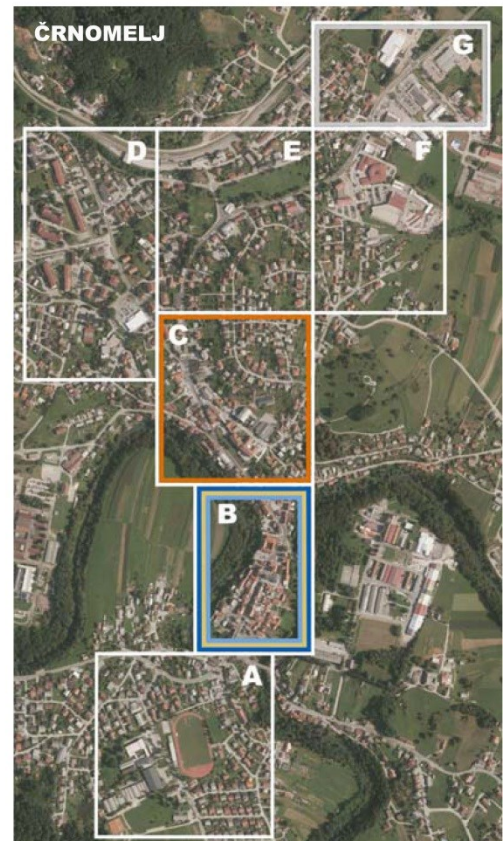
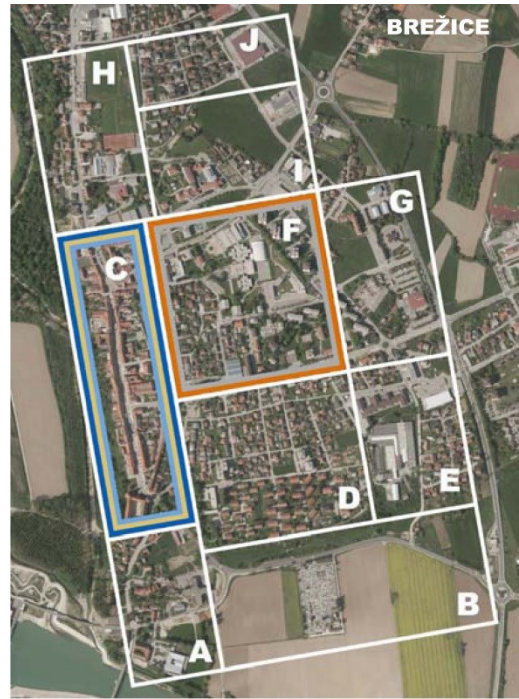
Slike A.1-A.33: Grafični prikaz rezultatov 12. vprašanja

Figure A.1-A.33: Graphical representation of the results of question 12

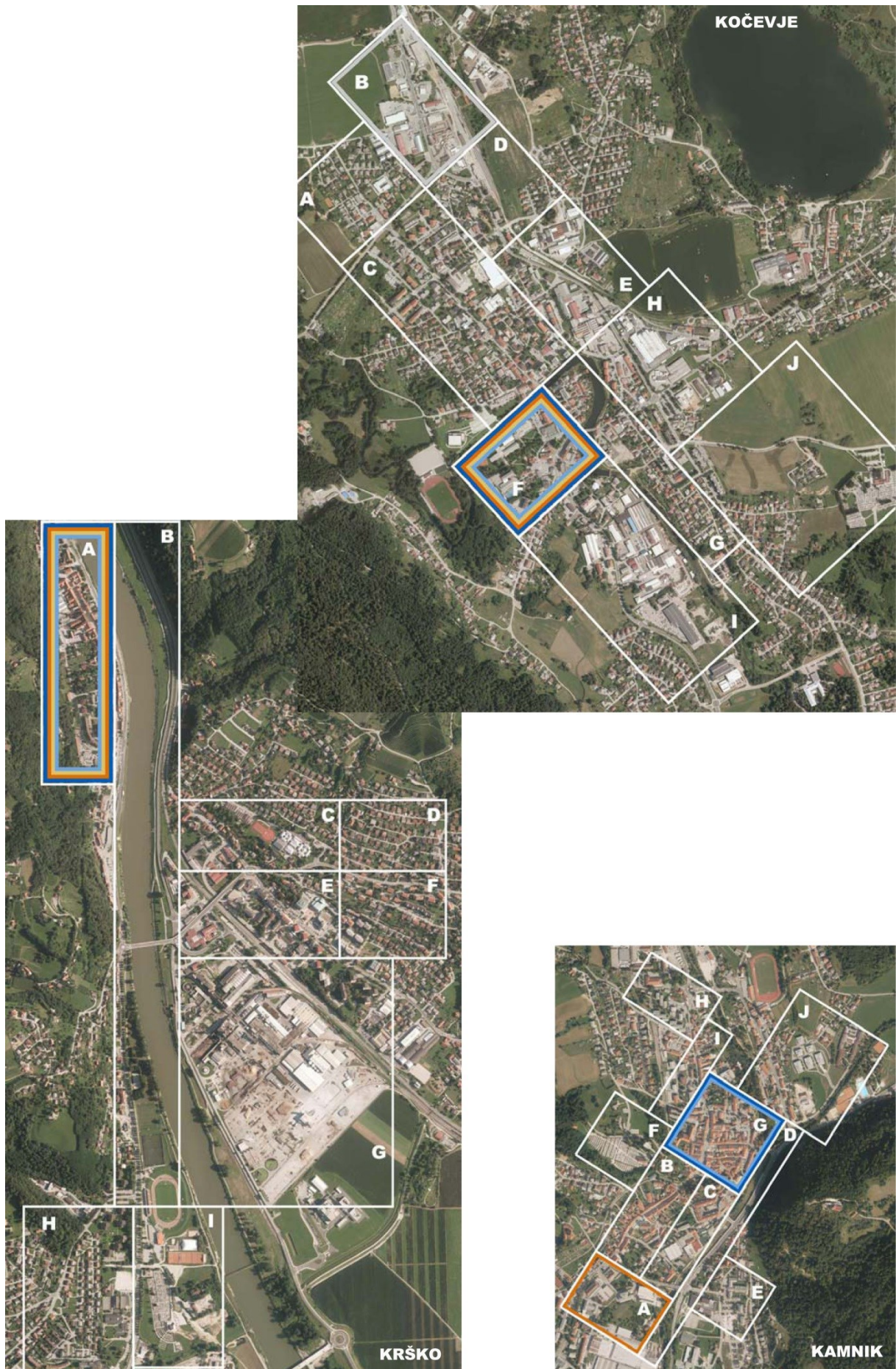
Rezultati 12. vprašanja so prikazani grafično na letalskem posnetku za posamezno mesto tako, da so označene tiste morfološke enote s prevladujočim deležem odgovorov. Izbrana območja so predstavljena tudi v preglednici 18 v poglavju 4.3 Rezultati ankete.

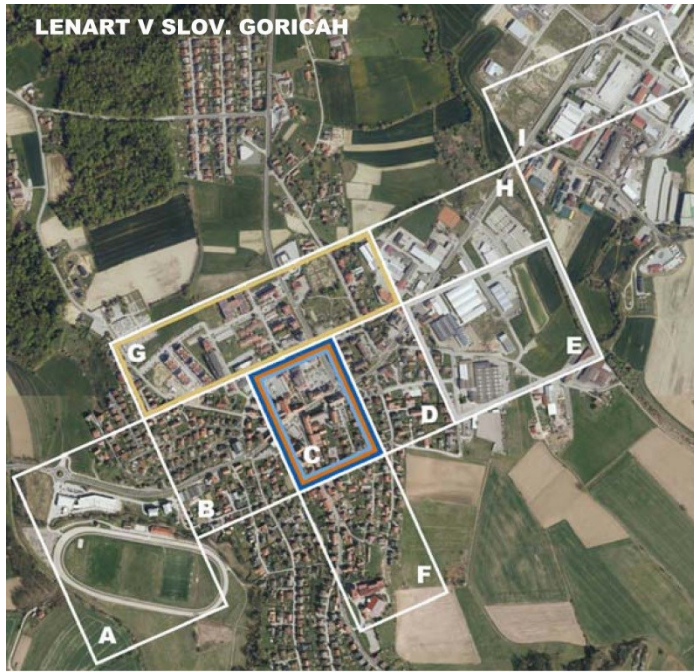
LEGENDA ZA VSE SLIKE OD A1-A33:

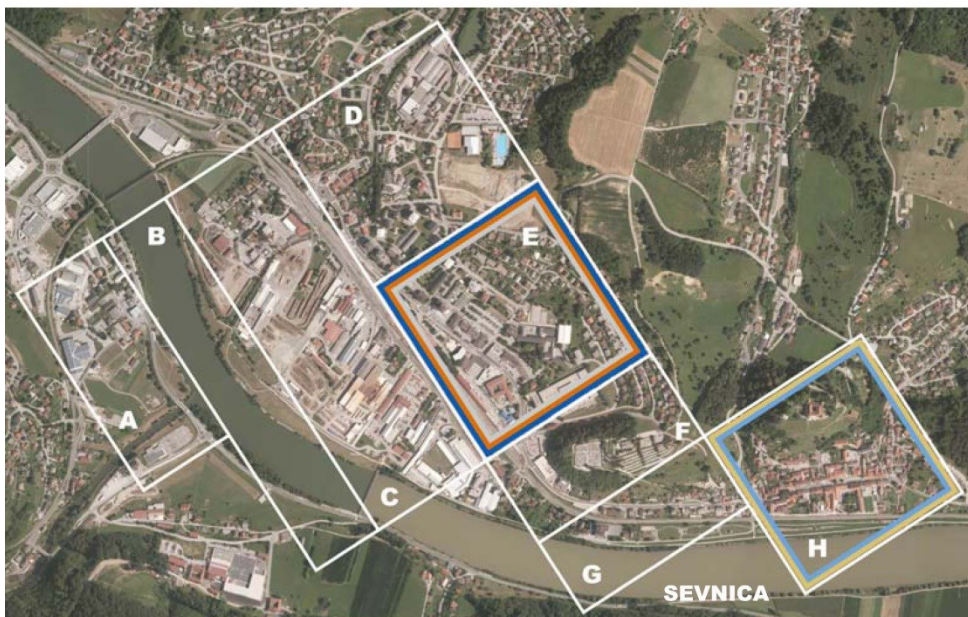
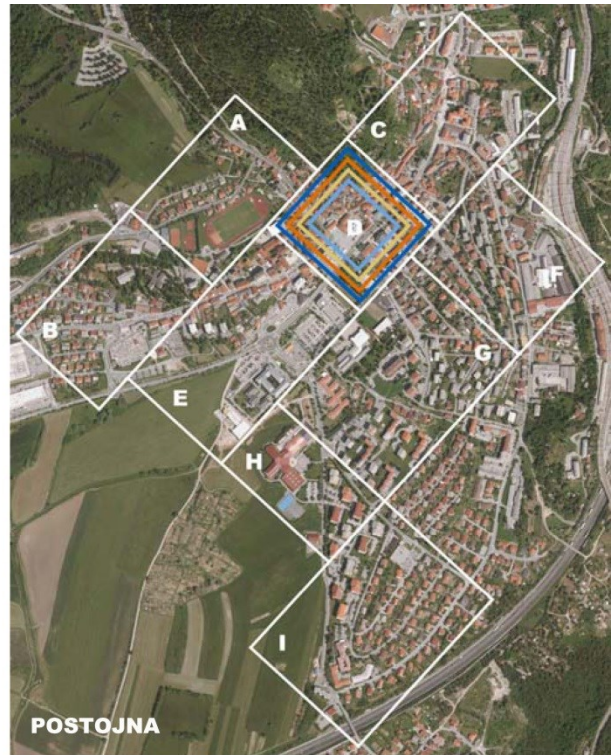
- središče mesta
- javne storitve (storitve splošnega pomena)
- druge storitve (ostale centralne dejavnosti, razen SSP)
- odprti javni prostor
- priporočilo obiskovalcem

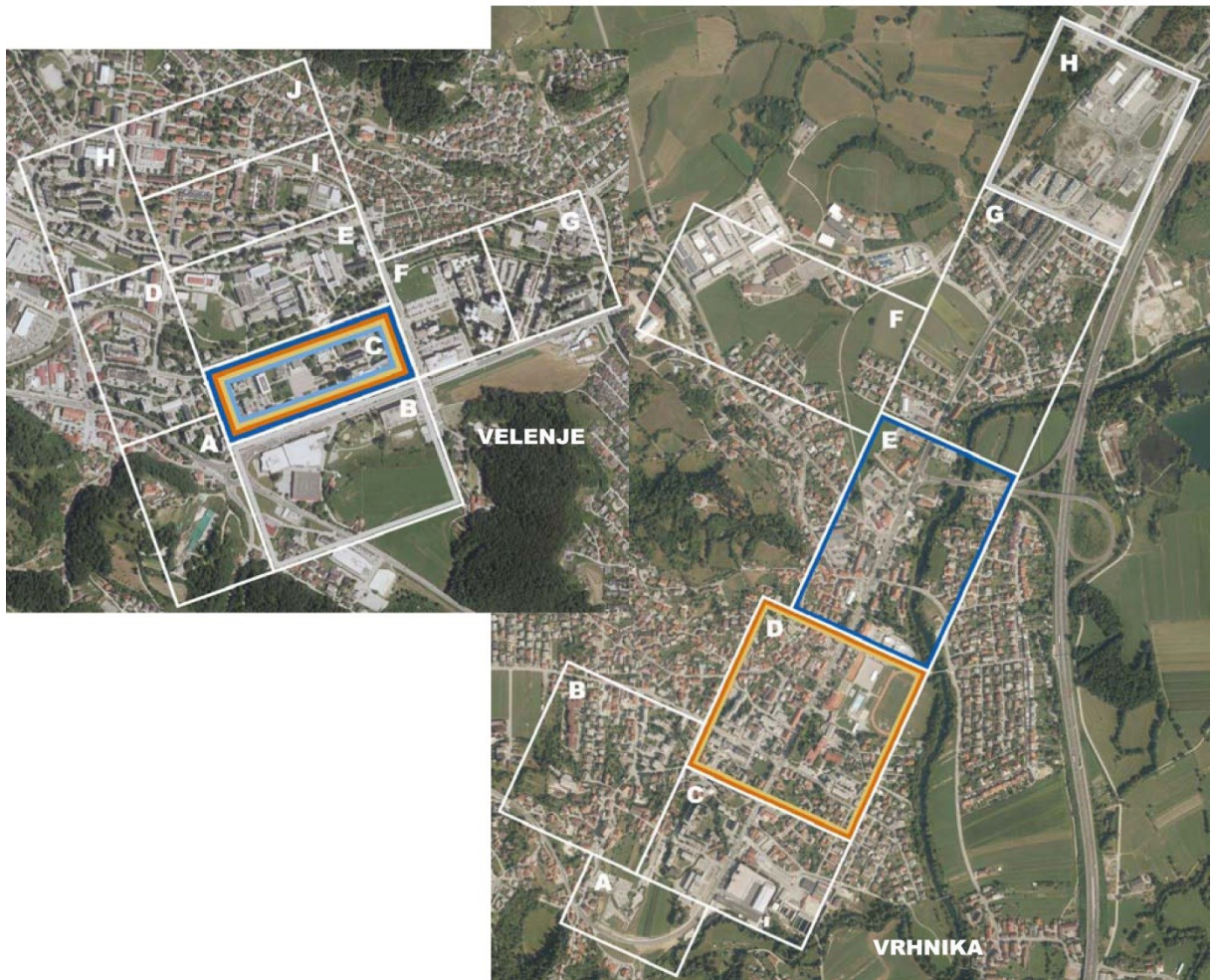
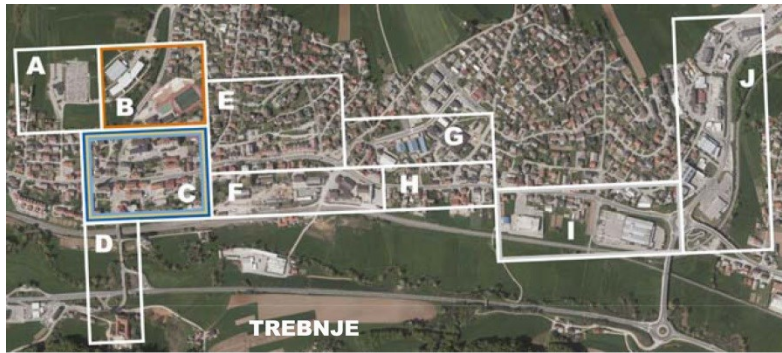

Preglednica A.13: Predstavitev odgovorov na vprašanje št. 13

Table A.13: Presentation of answers to the question no. 13

Mesto		Podoba središča je dobra	središče je prijazno za pešce	V središču je veliko raznolike ponudbe	V središču je dovolj javnih površin (trg, park, pločniki,...)	Fasade stavb so vzdrževane in privlačne	V središču je veliko prostorov/površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e	Prostor ob vodi je urejen	Storitve se iz središča selijo na obrobje mesta
Ajdovščina	Povprečje	2,48	2,84	2,00	2,70	2,47	3,47	3,63	3,98
	N	44	44	43	43	43	43	43	43
Brežice	Povprečje	3,15	3,67	2,10	2,94	2,50	3,72	3,06	3,96
	N	52	49	48	48	48	47	48	48
Cerknica	Povprečje	2,95	3,06	2,50	2,78	2,85	3,20	2,75	3,11
	N	74	72	72	72	72	71	72	72
Črnomelj	Povprečje	2,11	2,15	1,85	1,97	1,52	3,70	2,48	3,69
	N	66	65	65	65	63	64	64	64
Domžale	Povprečje	1,94	2,96	2,58	2,73	2,20	3,88	4,20	3,65
	N	106	105	104	102	102	104	104	103
Gornja Radgona	Povprečje	2,32	3,09	2,34	2,85	2,34	3,53	3,14	3,27
	N	59	57	58	59	58	60	58	59
Grosuplje	Povprečje	2,41	2,85	2,49	2,23	2,66	3,34	3,34	3,09
	N	49	47	47	47	47	47	47	47
Idrija	Povprečje	3,37	3,25	2,28	3,13	3,30	3,56	2,43	3,50
	N	41	40	40	40	40	39	40	40
Ilirska Bistrica	Povprečje	2,75	2,83	2,26	2,78	2,60	3,45	2,94	3,29
	N	77	70	69	69	70	69	70	69
Kamnik	Povprečje	3,58	4,11	2,22	3,34	3,00	3,34	3,51	4,22
	N	67	65	65	65	64	64	63	63
Kočevje	Povprečje	2,88	3,05	2,32	3,20	2,58	3,37	2,77	3,56
	N	43	43	41	41	43	43	43	43
Krško	Povprečje	3,06	3,42	2,23	3,14	2,82	3,21	3,20	3,98
	N	67	66	66	65	66	66	66	66
Lenart v Slov.g.	Povprečje	3,79	3,84	2,64	3,58	3,02	2,87	3,24	3,60
	N	62	56	56	55	56	55	54	55
Lendava	Povprečje	2,84	3,08	2,30	3,22	2,50	3,66	3,08	3,75
	N	37	37	37	36	36	35	36	36
Litija	Povprečje	2,18	3,05	1,96	1,99	2,42	3,67	2,19	3,40
	N	101	95	95	94	96	96	96	96
Ljutomer	Povprečje	2,28	3,41	2,10	2,69	2,40	3,55	2,59	3,63
	N	140	125	126	124	123	124	120	125
Ormož	Povprečje	2,49	3,37	1,53	2,88	2,26	3,74	2,63	4,12
	N	68	67	66	65	65	66	64	65
Postojna	Povprečje	3,10	3,22	2,23	3,16	2,90	3,46	2,88	3,63

	N	71	69	66	67	67	67	68	68
Radovljica	Povprečje	3,87	4,10	3,09	3,74	3,61	2,69	2,80	3,30
	N	69	68	67	66	66	64	64	66
Sevnica	Povprečje	2,93	3,08	2,78	2,81	2,91	3,14	3,67	3,28
	N	61	60	60	58	57	57	57	57
Sežana	Povprečje	2,28	3,04	2,32	3,25	3,14	3,28	2,35	3,67
	N	29	28	28	28	28	29	26	27
Slovenj Gradec	Povprečje	3,83	3,75	2,66	3,26	3,33	3,35	3,36	3,69
	N	72	67	67	68	66	68	67	68
Slovenska Bistrica	Povprečje	2,91	2,88	2,34	2,93	2,33	3,36	2,63	4,06
	N	74	72	71	69	69	70	70	69
Slovenske Konjice	Povprečje	3,29	3,62	2,27	3,35	2,85	3,73	3,35	4,00
	N	28	26	26	26	26	26	26	26
Šentjur	Povprečje	2,46	3,15	2,37	2,38	2,61	3,43	3,38	3,44
	N	56	52	52	53	51	51	53	52
Škofja Loka	Povprečje	3,56	3,91	2,52	3,07	3,13	3,12	2,68	3,81
	N	79	79	77	76	76	76	75	75
Šmarje pri Jelšah	Povprečje	2,83	3,11	2,91	2,89	2,74	3,00	2,77	3,00
	N	35	35	35	35	35	35	35	34
Tolmin	Povprečje	2,27	2,72	2,38	2,97	2,73	3,27	2,83	3,37
	N	30	29	29	30	30	30	29	30
Trbovlje	Povprečje	2,91	3,34	2,78	2,84	2,64	3,16	2,61	2,57
	N	46	44	45	44	45	45	44	44
Trebnje	Povprečje	2,24	2,52	2,09	2,29	3,00	3,29	1,80	3,59
	N	59	56	55	56	56	56	56	56
Velenje	Povprečje	4,00	4,41	3,14	4,14	3,41	2,71	4,10	3,31
	N	31	29	29	29	29	28	29	29
Vrhnika	Povprečje	2,66	3,06	2,82	2,94	2,77	3,04	2,43	2,99
	N	76	70	67	67	70	69	69	69
Žalec	Povprečje	4,02	4,32	3,70	3,94	3,72	2,57	3,36	3,13
	N	48	47	47	47	47	46	45	46
Skupaj	Povprečje	2,85	3,27	2,40	2,91	2,72	3,36	2,96	3,55
	N	2017	1934	1919	1909	1910	1910	1901	1910

PRILOGA D - ZBRANI PODATKI ZA 33 MEST

Preglednica B1: Zbrani podatki za 33 mest

Table B1: Data collected for 33 cities

VPRAŠANJE IZ ANKETE - Priloga B	2	5							8	13							
MESTO	Zadovoljstvo z bivanjem v vašem mestu	Peš promenade	Osrednji trg	Osrednji park	Prostor ob vodi	OJP javne storitve	OJP druge storitve	Nakupovalno središče	Ocena OJP SSP	Podoba središča je dobra	Središče je prijazno za pešce	V središču je veliko raznolike ponudbe	V središču je dovolj javnih površin (trg, park, pločniki,...)	Fasade stavb so vzdrževane in privlačne	V središču je veliko površin brez jasne funkcije, ki so neurejeni/e	Prostor ob vodi je uredjen	Storitve se iz središča selijo na obrobje mesta
Ajdovščina	7.33	3.6	3.82	3.21	3.43	4.32	4.62	4.3	4.03	2.48	2.84	2	2.7	2.47	3.47	3.63	3.98
Brežice	6.62	2.95	2.71	3.07	3.37	4.07	4.41	4.32	4.39	3.15	3.67	2.1	2.94	2.5	3.72	3.06	3.96
Cerknica	6.83	2.72	2.57	1.78	3.04	4.11	4.61	3.66	4.4	2.95	3.06	2.5	2.78	2.85	3.2	2.75	3.11
Črnomelj	5.96	2.18	3.2	2.04	2.77	4.6	4.71	3.03	4.13	2.11	2.15	1.85	1.97	1.52	3.7	2.48	3.69
Domžale	6.96	3.49	2.95	3.47	4.44	4.52	4.72	4.36	4.51	1.94	2.96	2.58	2.73	2.2	3.88	4.2	3.65
Gornja Radgona	6.01	3.54	3.68	3.99	3.69	4.72	4.91	3.54	4.59	2.32	3.09	2.34	2.85	2.34	3.53	3.14	3.27
Grosuplje	6.4	3.04	2.34	2.17	3.31	4.21	4.67	3.95	4.2	2.41	2.85	2.49	2.23	2.66	3.34	3.34	3.09
Idrija	5.97	3.2	3.63	2.96	3.06	4.73	4.65	3.9	3.99	3.37	3.25	2.28	3.13	3.3	3.56	2.43	3.5
Ilirska Bistrica	6.03	3.16	3.98	3.75	3.64	4.61	4.81	3.83	4.6	2.75	2.83	2.26	2.78	2.6	3.45	2.94	3.29
Kamnik	7.42	4.31	3.68	3.45	3.83	4.76	4.79	4.25	4.51	3.58	4.11	2.22	3.34	3	3.34	3.51	4.22
Kočevje	6.55	3.15	3.7	3.35	3.78	4.5	4.74	4.26	4.56	2.88	3.05	2.32	3.2	2.58	3.37	2.77	3.56
Krško	6.85	3.44	3.27	3.27	3.42	4.79	4.62	4.49	4.46	3.06	3.42	2.23	3.14	2.82	3.21	3.2	3.98
Lenart v Slov.g.	7.04	3.68	3.8	3.71	3.3	4.24	4.94	3.98	4.49	3.79	3.84	2.64	3.58	3.02	2.87	3.24	3.6
Lendava	6.05	3.08	2.73	3.67	3.15	4.83	4.8	4.08	4.53	2.84	3.08	2.3	3.22	2.5	3.66	3.08	3.75
Litija	5.22	2.19	2.61	1.9	2.53	4.04	4.63	4.01	4.2	2.18	3.05	1.96	1.99	2.42	3.67	2.19	3.4
Ljutomer	5.84	3.2	3.84	3.41	2.77	4.17	4.66	3.72	4.43	2.28	3.41	2.1	2.69	2.4	3.55	2.59	3.63
Ormož	5.6	2.69	3.4	3.33	3.27	4.3	4.46	3.99	4.43	2.49	3.37	1.53	2.88	2.26	3.74	2.63	4.12
Postojna	6.64	3.46	3.91	3.09	2.66	4.4	4.64	4.48	4.49	3.1	3.22	2.23	3.16	2.9	3.46	2.88	3.63
Radovljica	7.49	3.37	3.87	3.44	2.96	4.7	4.7	4.18	4.44	3.87	4.1	3.09	3.74	3.61	2.69	2.8	3.3
Sevnica	6.5	3.14	2.91	2.57	3.65	4.06	4.8	3.48	4.3	2.93	3.08	2.78	2.81	2.91	3.14	3.67	3.28
Sežana	6.08	2.69	3.09	3.56	1.28	4.16	4.75	3.78	4.43	2.28	3.04	2.32	3.25	3.14	3.28	2.35	3.67
Slovenj Gradec	7.02	3.8	4.07	3.01	3.42	4.46	4.62	4.49	4.4	3.83	3.75	2.66	3.26	3.33	3.35	3.36	3.69
Slovenska Bistrica	7.05	3.04	3.5	3.63	2.73	4.92	4.69	4.43	4.6	2.91	2.88	2.34	2.93	2.33	3.36	2.63	4.06
Slovenske Konjice	6.88	4.26	4.09	3.79	3.09	4.42	4.77	3.41	4.63	3.29	3.62	2.27	3.35	2.85	3.73	3.35	4
Šentjur	6.31	3.52	3.4	1.85	3.27	4.19	4.45	3.52	4.31	2.46	3.15	2.37	2.38	2.61	3.43	3.38	3.44
Škofja Loka	7.17	3.86	4.27	2.79	3.79	4.14	4.92	4.22	4.41	3.56	3.91	2.52	3.07	3.13	3.12	2.68	3.81
Šmarje pri Jelšah	6.35	3.29	3.51	2.12	2.15	4.2	4.75	2.58	4.53	2.83	3.11	2.91	2.89	2.74	3	2.77	3
Tolmin	6.65	3.16	3.5	3.34	3.9	4.61	4.72	4	4.45	2.27	2.72	2.38	2.97	2.73	3.27	2.83	3.37
Trbovlje	6.82	3.32	2.93	3.98	2.66	4.57	4.83	4	4.63	2.91	3.34	2.78	2.84	2.64	3.16	2.61	2.57
Trebnje	6.41	2.59	2.72	2.85	2.36	4.32	4.76	4.13	4.05	2.24	2.52	2.09	2.29	3	3.29	1.8	3.59
Velenje	7.14	4.69	4.47	3.97	4.03	4.52	4.94	4.53	4.71	4	4.41	3.14	4.14	3.41	2.71	4.1	3.31

Vrhnik	6.76	3.71	3.54	3.24	3.34	4.05	4.91	4.35	4.55	2.66	3.06	2.82	2.94	2.77	3.04	2.43	2.99
Žalec	7.35	3.93	3.7	3.44	3.6	4.91	4.65	3.32	4.55	4.02	4.32	3.7	3.94	3.72	2.57	3.36	3.13

PRILOGA E - ZBRANI PODATKI ZA 8 MEST

Preglednica C1: Zbrani podatki za 8 mest

Table C1: Data collected for 8 cities

	MESTO							
ONP (površina v m²)	Domžale	Grosuplje	Kamnik	Litija	Slovenska Bistrica	Slovenske Konjice	Škofja Loka	Trbovlje
naravni prostor	554	0	14081	46845	9533	8428	15815	6551
zelene površine	0	10148	8242	4102	4561	1209	17042	14622
OJP (površina v m²)								
zelene urbane površine	2385	1662	12639	4464	30517	13426	6522	14085
grajeni odprti mestni prostor	297	1938	8742	716	5663	9855	7511	1475
prometne površine	51926	35978	33283	51618	37169	32822	27673	35157
servisni prostor	33596	9139	7900	14953	3723	13249	19780	8374
nedefinirani prostor	8062	0	0	237	0	0	0	0
OJP v stanovanjskih območjih	14439	4662	3394	9135	336	6092	12119	24355
OJP pred stavbami SSP	14483	4206	4900	7791	7941	14356	12184	29715
ZJP (površina v m²)								
notranji javni prostor velikih stavbnih kompleksov	25451	2366	1273	13875	0	1652	3818	4609
notranji javni prostor stavb SSP in drugih stavb	42897	55531	78152	38499	67518	59143	69601	60421
IZRAČUNI								
povprečna starost stavb (leto)	1958	1967	1863	1950	1913	1925	1867	1958
gostota prebivalcev (preb./ha)	101,2	55,7	44,4	51,4	28,9	51,8	61,7	66,9
število prebivalcev (prebivalci)	2733	1505	1199	1387	780	1399	1666	1805
faktor zazidanosti	0.253	0.214	0.294	0.193	0.25	0.225	0.272	0.241